Jules Verne

Prichindel

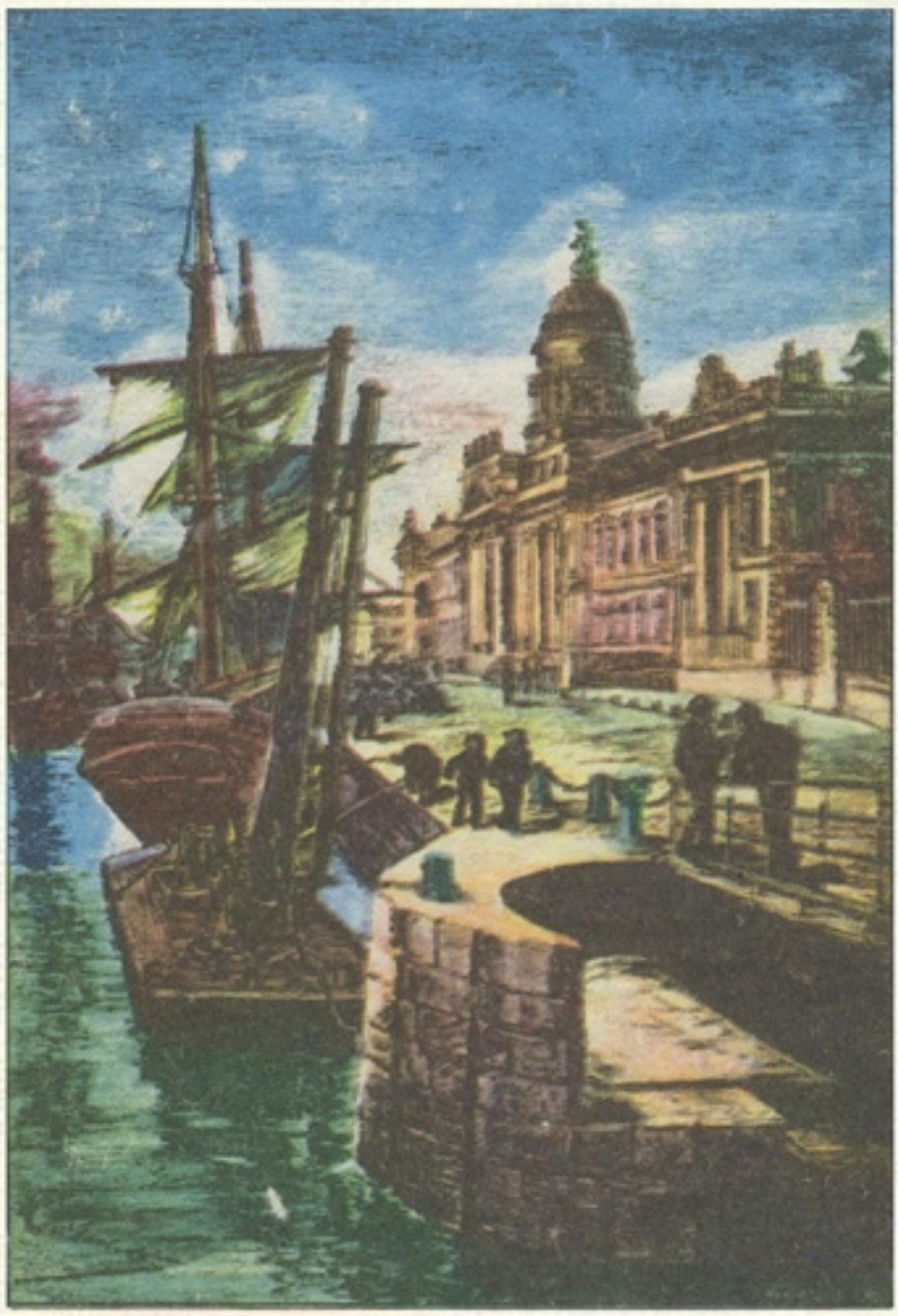

EDITURA ION CREANGĂ

Proiectul RI - Jules Verne 2010

Prezentarea grafică:
VAL MUNTEANU

Proiect RI 2010

38

JULES VERNE

Colecția Editurii Ion Creangă

JULES VERNE

P'tit bonhomme

Collection Hetzel, Paris

Jules Verne

38

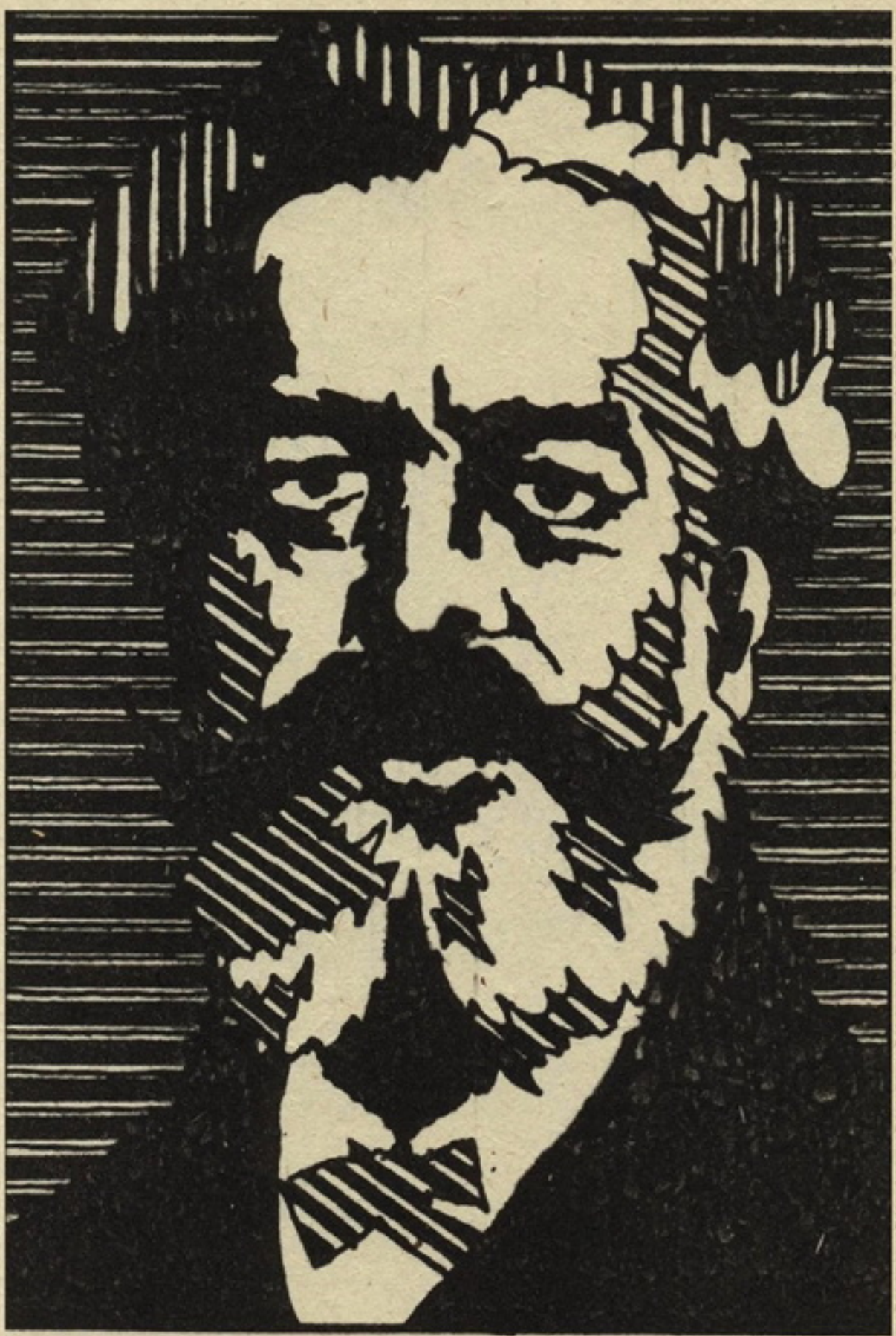

Jules Verne

Prichindel

ÎN ROMÂNEŞTE DE VALERIU MIHĂILĂ

EDITURA ION CREANGĂ — BUCUREŞTI. 1987

PARTEA ÎNTÎI

Primii paşi

Capitolul I

ÎNTR-UN COLŢ ÎNDEPĂRTAT AL PROVINCIEI CONNAUGHT

Irlanda, a cărei suprafaţă este de douăzeci de milioane de acri, adică de vreo zece milioane de hectare, este guvernată de un vicerege sau lord-locotenent[1], asistat de un Consiliu privat, pe baza unei împuterniciri a suveranului Marii Britanii. Ea este împărţită în patru provincii: Leinster la răsărit, Munster la miazăzi, Connaught la apus şi Ulster la miazănoapte.

Regatul-Unit al Marii Britanii şi Irlandei alcătuia odinioară doar o singură insulă, ne spun istoricii. Acum există două şi sînt mai degrabă despărţite prin neînţelegeri de ordin moral, decît prin obstacole naturale. Irlandezii, prieteni ai francezilor, au rămas duşmanii englezilor la fel ca la început.

Este o ţară frumoasă pentru turişti această Irlandă, însă este o patrie tristă pentru locuitorii săi. Ei n-o pot face mai rodnică, dînsa nu-i poate hrăni — mai cu seamă în partea sa de nord. Şi, cu toate acestea, nu este un ţinut sterp, de vreme ce copiii ei se numără cu milioanele şi, dacă mama nu mai are lapte pentru puii săi, în schimb dînşii o iubesc cu toţii pătimaş. Aşa se face că au dăruit-o din belşug cu cele mai dulci nume, cele mai *sweet*[2], cuvînt care revine adesea pe buzele lor. Irlanda este „Verdele Erin" şi ea este într-adevăr înverzită. Este „Frumoasa de smarald", dar un smarald montat în granit şi nu în aur. Este „Insula pădurilor", însă, şi mai mult încă, insula stîncilor. Este „Ţinutul cîntecelor", dar cîntecele nu ies la iveală decît din guri bolnăvicioase. Este „Cea dintîi Floare a mărilor", însă aceste flori se vestejesc repede sub răsuflarea rafalelor de vînt. Sărmana Irlandă! Numele său ar fi mai curînd „Insula Mizeriei", pe care ar fi trebuit să-l poarte de mai multe veacuri încoace: trei milioane de nevoiaşi la o populaţie de opt milioane de locuitori.

În această ţară a Irlandei, a cărei altitudine medie este de o sută şi treizeci de metri, două regiuni înalte despart net cîmpiile, lacurile şi turbăriile dintre golful Dublin şi golful Galway. Insula este scobită ca un lighean — un lighean din care apa nu lipseşte, deoarece, împreună, lacurile Verdelui Erin acoperă cam două mii trei sute de kilometri patraţi.

Westport, un mic orăşel din provincia Connaught, este situat în fundul golfului Clew, presărat cu trei sute şaizeci şi cinci de insule sau insuliţe, întocmai ca şi

---

[1] Denumirea guvernatorului britanic al Irlandei pînă în 1922 (n.t.).

[2] Sweet (engl.) — dulce (n.t.).

golful Morbihan de pe coastele Bretaniei. Este unul dintre cele mai fermecătoare golfuri de pe întregul litoral irlandez, cu promontoriile, capurile şi limbile sale de pămînt ce înaintează în ocean, aşezate ca tot atîţia colţi de rechin ce muşcă hulele din larg.

La Westport îl vom întîlni pe Prichindel la începutul istorisirii vieţii sale de copil. Vom vedea cum şi cînd povestea acestei vieţi avea să şi ia sfîrşit.

Populaţia tîrguşorului — cu totul vreo cinci mii de suflete — este, în cea mai mare parte, catolică. În ziua aceea, care s-a nimerit să fie tocmai o duminică, 17 iunie 1875, majoritatea locuitorilor se duseseră la biserică spre a lua parte la slujba de dimineaţă. Connaught, ţinutul de origine al înaintaşilor lui Mac Mahon[1], dă naştere acelor tipuri celtice prin excelenţă, care s-au păstrat în cele mai vechi familii şi pe care persecuţiile le-au tot dat îndărăt. Dar ce regiune sărmană, care îndreptăţeşte zicala obişnuită: „Să mergi în Connaught înseamnă să pătrunzi în infern"!

Lumea este săracă prin tîrguşoarele din Irlanda de Sus şi, cu toate acestea, dacă întîlneşti la tot pasul trenţele purtate în zi de lucru, ai să vezi acolo şi vechiturile zilelor de sărbătoare, zdrenţe cu volănaşe şi cu pene. Oamenii pun pe ei tot ce au mai puţin ferfeniţit. Bărbaţii umblă cu mantii peticite, cu poalele împodobite cu ciucuri; femeile, îmbrăcate cu fuste etajate unele peste altele, cumpărate de pe la negustorii de haine vechi, poartă pe cap pălării dintr-acelea garnisite cu flori artificiale, din care n-a mai rămas decît montura de sîrmă.

Toţi aceşti oameni au venit în picioarele goale pînă în pragul bisericii, ca să nu-şi strice încălţămintea — ghetuţe cu pingelele crăpate, ciubote cu căputele rupte — fără de care, din bună-cuviinţă, nimeni n-ar îndrăzni să intre pe uşa templului.

În clipa cînd începe povestirea noastră, nu vedeai nici ţipenie de om pe străzile Westportului, dacă n-am pune la socoteală un individ ce împingea la o cotigă trasă de un cîine mare şi costeliv, negru cu pete de culoarea focului, cu labele sfîşiate de pietrele drumurilor, cu blana roasă din pricina căpăstrului.

„Marionete regale... Marionete"! striga omul acela cît îl ţinea gura.

Venise din Castlebar, capitala comitatului Mayo. Îndreptîndu-se către apus, el străbătuse trecătoarea dintre înălţimile ce stau faţă-n faţă cu marea, ca majoritatea cea mai însemnată a munţilor Irlandei: spre nord, lanţul Nephin cu domul său mare de peste opt sute de metri, iar spre sud Croagh-Patrick, unde marele sfînt irlandez care a adus aici creştinismul în secolul al IV-lea îşi petrecea cele patruzeci de ziie de post dinaintea paştelui. După aceea, coborîse primejdioasele povîrnişuri ale podişului Conemare; sălbaticele ţinuturi ale lacurilor Mask şi Corrib, ce duc înspre golful Clew. Nu luase trenul companiei de căi ferate Midland-Great-Western, ce face legătura între Westport şi Dublin; nici măcar nu-şi încărcase bagajele în diligenţa poştei ori în căruţele sau *carts*[2] care se vîntură pe toată suprafaţa ţării. El călătorise întocmai ca un negustor de bîlci, lăudîndu-şi peste tot şi în gura mare spectacolul de marionete, ridicînd în picioare,

---

[1] Edmé-Patrice-Maurice de Mac Mahon (1808—1893), mareşal şi om politic reacţionar francez, preşedinte al Republicii (1873—1879); a fost comandantul trupelor regimului de la Versailles care a înăbuşit în sînge Comuna din Paris (1871).

[2] Cart (engl.) — căruţă, furgon (n.t.).

din cînd în cînd, cu cîte o năprasnică lovitură de bici, pe cîinele acela mare ce nu mai putea merge. Un urlet de durere răspundea acestei crîncene şfichiuiri, aplicată întotdeauna cu o mînă viguroasă şi, uneori, un soi de geamăt prelung, care ieşea dinlăuntrul căruţului.

Şi, după ce omul nostru îi spune vînjosului animal:

— Ai să porneşti, odată, pui de căţea?...

Părea să se adreseze altcuiva, ascuns în lada vehiculului, atunci cînd strigă:

— Ai să taci, odată, fecior de cîine?

În clipa aceea geamătul încetează şi cotiga o porneşte iar la drum, încet, încet.

Acest om se numeşte Thornpipe. Din ce ţinut s-o trage? N-are a face. Este de ajuns să ştim despre el că e unul dintre acei anglo-saxoni care, în insulele britanice, iau naştere în număr destul de mare din păturile cele mai de jos ale populaţiei. Thornpipe acesta nu este mai înzestrat cu simţire decît o fiară sălbatică şi nu are mai multă inimă decît o stîncă.

De îndată ce omul a ajuns în dreptul primelor locuinţe din Westport, a şi apucat-o pe strada principală, mărginită de case destul de cuviincioase, cu prăvălii avînd firme pompoase, dar în care nu găseai mare lucru de cumpărat. Din această uliţă se înfiripă nişte străduţe dezgustătoare, ca tot atîtea pîrîiaşe mocirloase ce se aruncă într-un rîu cu ape limpezi. Peste pietrele ascuţite din care-i era întocmit pavajul, cotiga lui Thornpipe îşi preumbla zdrăngănitul de fiare vechi, de bună seamă în dauna marionetelor pe care le căra spre înveselirea vieţuitorilor din provincia Connaught.

Dar, întrucît publicul nu-şi făcea deloc apariţia, Thornpipe a continuat să meargă la vale, ajungînd pînă la capătul promenadei pe care strada o străbătea printre două şiruri de ulmi. De cealaltă parte a grădinii de promenadă se întinde un parc, ale cărui alei, acoperite cu nisip şi bine întreţinute, conduc pînă în portul ce se deschide în fundul golfului Clew.

Se înţelege de la sine că oraşul, portul, parcul, străzile, rîul, podurile, bisericile, casele, colibele, toate acestea aparţin unui landlord foarte bogat, unul dintre acei oameni ce stăpînesc aproape întreg pămîntul Irlandei, marchizul de Sligo, de stirpe veche şi autentică noblеţe, ceea ce nu-l împiedică să fie un stăpîn rău faţă de fermierii lui.

La fiecare douăzeci de paşi, sau aproape, Thornpipe îşi oprea cotiga, se uita de jur împrejur şi, cu o voce care semăna cu scîrţîitul unei maşinării prost unse, răcnea în gura mare:

— Marionete regale... Marionete!

Nimeni nu se ivea de prin prăvălii, nimeni nu scotea capul pe fereastră. Ici şi colo, cîteva siluete zdrenţăroase începeau să-şi facă apariţia în capătul ulicioarelor învecinate şi, dintre trenţe, răsăreau chipuri palide şi înfometate, cu ochii înroşiţi, la fel de adînci ca acele răsuflători prin care se zăreşte hăul. Mai apoi, cîţiva copii aproape goi şi, pînă la urmă, cinci sau şase dintre aceşti puşti şi-au luat inima în dinţi ca să se apropie de cotiga lui Thornpipe, atunci cînd ea a făcut popas pe marea alee a promenadei. Numai că, iată-i pe toţi acum strigînd:

— *Copper... Copper!*

Este vorba despre o monedă de aramă mai mică de cîteva ori decît un penny şi avînd valoarea cea mai neînsemnată. Dar cui i se adresau, oare, aceşti copii? Unui om care, mai degrabă, avea poftă să ceară decît să dea de pomană! De

aceea, cu ce gesturi amenințătoare i-a întîmpinat el pe micuți, dînd din mîini și din picioare și rostogolindu-și furios ochii în cap, încît copiii au fost nevoiți să se țină prevăzători la distanță de biciul lui și, mai cu seamă, de colții cîinelui, o adevărată fiară sălbatică, turbată de-a binelea din cauza purtării neomenoase a stăpînului său!

Și, de altfel, Thornpipe este de-a dreptul furios. El strigă în zadar. Nu se înghesuie nimeni să-i vadă marionetele regale. Paddy — aceasta este porecla pentru irlandezi, după cum John Bull este aceea pentru englezi — Paddy spun, nu dă dovadă de cea mai mică urmă de curiozitate. Nu că ar dușmăni cîtuși de puțin augusta familie a Reginei. Nu! Ceea ce nu iubește dînsul, persoana pe care o urăște din adîncul sufletului, cu o ură strînsă de-a lungul veacurilor, este landlordul, care-l socotește drept o ființă inferioară foștilor iobagi din Rusia țaristă. Și, dacă l-a aclamat pe O'Connell[1], a făcut-o pentru că acest mare patriot a susținut drepturile Irlandei, stabilite prin actul de unire al celor trei regate din 1806[2], pentru că, mai tîrziu, energia, tenacitatea și îndrăzneala politică a acelui bărbat de stat a obținut acest *bill*[3] de emancipare din anul 1829; pentru că, mulțumită atitudinii sale neînduplecate, Irlanda, Irlanda catolică îndeosebi, avea să intre într-o perioadă de cvasilibertate. Am fi deci îndreptățiți să credem că Thornpipe ar fi fost mai inspirat să li-l arate concetățenilor săi pe O'Connell; însă acesta nu era un motiv ca efigia Preamilostivei Sale Majestăți să fie în așa chip disprețuită. Ce-i drept, Paddy ar fi preferat — și mult mai intens — să aibă portretul suveranei lui în chip de monede: lire sterline, coroane, șilingi, căci mai cu seamă portretul acesta, scos de monetăria britanică, lipsește cel mai adesea din buzunarul irlandezului de rînd.

Dar, întrucît nici un spectator serios nu dădea ascultare invitațiilor repetate ale artistului de bîlci, cotiga s-a pus iarăși în mișcare, trasă anevoie de cîinele acela mare și costeliv.

Thornpipe și-a continuat preumblarea de-a lungul aleilor promenadei, la umbra măreților săi ulmi. Acum rămăsese singur. În cele din urmă, copiii îl părăsiseră. A ajuns astfel în parcul brăzdat de alei așternute cu nisip, pe care marchizul de Sligo îl pune la dispoziție circulației publice, ca să dea acces spre port, aflat la vreo doi kilometri de oraș.

— Marionete regale... Marionete!

Nimeni nu-i răspundea. Păsările scoteau țipete ascuțite, zburînd din copac în copac. Parcul era la fel de pustiu ca și aleile promenadei. De fapt, la ce bun să fi venit el, duminica, să invite niște catolici la asemenea spectacol, în timpul slujbei religioase? Mai mult ca sigur că Thornpipe nu era de prin partea locului. Poate că, după masa de prînz, între liturghie și vecernie, încercarea lui avea să se dovedească mai fericită. În orice caz, nu era mare greutate să meargă pînă în port, ceea ce a și făcut, înjurînd, în lipsa sfîntului Patrick, de toți dracii Irlandei.

Acest port pe care, în fundul golfului Clew îl scaldă un rîu, este puțin frecventat, în ciuda faptului că este portul cel mai întins și mai bine adăpostit de furtuni

---

[1] Daniel O'Connell (1775—1847), patriot și om politic irlandez, unul dintre conducătorii mișcării de eliberare națională, luptător pentru independența patriei sale (n.t.).

[2] În realitate, anul proclamării (prin unirea forțată a Irlandei la Anglia și Scoția) Regatului-Unit al Marii Britanii și Irlandei este 1 ianuarie 1801 (n.t.).

[3] Bill (engl., aici) — (proiect de) lege (n.t.).

de pe întreaga coastă de apus a Irlandei. Dacă ancorează aici cîteva nave, o fac de nevoie, pentru ca Marea Britanie — adică Anglia şi Scoţia — să trimită în această regiune prea puţin roditoare a Connaughtului, ceea ce ea nu poate obţine din roadele propriului său pămînt. Irlanda este ca un copil care suge la aceşti doi sîni; însă, doicile lui îl fac să plătească scump laptele cu care-l hrănesc.

Cîţiva mateloţi se plimbau pe chei fumînd. Şi, în această zi de sărbătoare, este de la sine înţeles că descărcarea navelor fusese amînată.

Se ştie cu cîtă severitate respectă ziua de duminică populaţia anglo-saxonă. Protestanţii o fac cu toată intransigenţa puritanismului lor, iar, în Irlanda, catolicii se iau la întrecere cu dînşii în străşnicia cu care îşi practică religia. Şi, cu toate acestea, ei sînt două milioane şi jumătate, faţă de numai cinci sute de mii de adepţi ai diferitelor rituri ale bisericii anglicane.

De altminteri, nu vedeai la Westport nici o navă aparţinînd altor ţări. Toate brigantinele, goeletele, cuterele, ca şi cele cîteva bărci de pescuit care nu se avîntau niciodată în larg, erau cu toate pînzele strînse, întrucît era ora refluxului. Majoritatea acestor vase, sosite de pe coasta de apus a Scoţiei cu cîte o încărcătură de cereale — ceea ce lipseşte mai cu osebire în Connaught — porneau îndărăt cu calele pline de lest, după ce-şi livrau marfa. Pentru a întîlni bastimentele ce navighează pe distanţe mari trebuie să mergi la Dublin, la Londonderry, la Belfast, la Corck, acolo unde fac escală pacheboturile transatlantice ale companiilor maritime din Liverpool şi Londra.

Era limpede aşadar că Thornpipe nu putea scoate cei cîţiva şilingi, de care avea nevoie, din fundul buzunarelor acestor marinari lipsiţi de ocupaţie şi că strigătele sale erau sortite să rămînă fără ecou pînă şi pe cheiurile portului.

El şi-a lăsat, deci, cotiga să se oprească. Cîinele, înfometat, frînt de osteneală, s-a lungit pe nisip. Thornpipe a scos din desagă o bucată de pîine, cîţiva cartofi şi un hering sărat; apoi a început să mănînce, ca un om ce-şi ia primul prînz după o îndelungată călătorie.

Ogarul îl privea, clănţănind din dinţi şi cu limba atîrnîndu-i, fierbinte, din gură. Dar se pare că pentru el încă nu sosise ora mesei, astfel încît, în cele din urmă, şi-a întins capul între labele dinainte şi a închis ochii.

O uşoară mişcare, ce s-a făcut auzită în lada cotigii, l-a scos pe Thornpipe din apatie. El s-a ridicat numaidecît în picioare şi s-a uitat cu luare-aminte de jur împrejur, nu cumva să-l vadă careva ce face. După aceea, ridicînd covorul ce acoperea cutia cu marionete, a vîrît înăuntru o bucată de pîine, rostind cu glas sălbatic:

— Dacă n-ai să taci...!

I-a răspuns un zgomot de clefăit lacom, de parcă un animal rupt de foame ar fi stat ghemuit în ladă. Şi omul s-a întors la dejunul lui.

Thornpipe şi-a isprăvit repede scrumbia şi cartofii, fierţi în aceeaşi apă, ca să capete mai mult gust. A dus atunci la gură o ulcică grosolană plină cu lapte acru, băutură destul de răspîndită prin ţinut.

Între timp, clopotul bisericii din Westport a început să bată din răsputeri, vestind sfîrşitul slujbei.

Era ora unsprezece şi jumătate.

Thornpipe şi-a sculat cîinele cu o lovitură de bici şi şi-a mînat iute cotiga înspre grădina de promenadă, în speranţa că va izbuti să strîngă cîţiva spectatori dintre oamenii ieşiţi de la liturghie. Poate că, într-o jumătate de ceas, cît mai ră-

mînea pînă la masa de prînz, avea ocazia să încaseze ceva bani. Thornpipe își pusese în gînd să-și mai încerce o dată norocul înainte de vecernie și să n-o pornească iar la drum decît a doua zi, pentru a-și prezenta marionetele în vreun alt tîrgușor al comitatului.

Într-un cuvînt, ideea nu era rea deloc. În lipsa șilingilor, el s-ar fi putut mulțumi și cu niște *coppers* și barem-marionetele sale n-ar fi muncit pe de pomană, ca pentru acel vestit rege al Prusiei, atît de zgîrcit încît nimeni, niciodată, n-a văzut de ce culoare îi erau banii.

Prin urmare, strigătul lui a răsunat din nou:

— Marionete regale... Marionete!

În două, trei minute, cam vreo douăzeci de persoane s-au strîns în jurul lui Thornpipe. A spune că acestea alcătuiau elita populației din Westport, ar însemna să exagerăm foarte mult. Majoritatea erau copii, vreo zece femei, cîțiva bărbați, cea mai mare parte ținîndu-și încălțările în mînă, nu numai din dorința de-a nu și le strica, ci și pentru că așa le venea mai la îndemînă, de vreme ce erau deprinși să umble desculți.

Să facem totuși o excepție pentru anumiți oameni cu vază din Westport, amestecați prin publicul acesta de duminică. Astfel, spre exemplu brutarul, care s-a oprit să se uite și el, împreună cu soția și cei doi copii. Ce-i drept, costumul său de *tweed* are cîțiva anișori buni de cînd e făcut și se știe că anii se numără dublu și chiar triplu în climatul ploios al Irlandei; însă, una peste alta, vrednicul patron arată prezentabil. Măcar datorită prăvăliei lui, cu firma botezată pompos *Brutărie publică centrală*. Și, într-adevăr, ea centralizează atît de bine produsele sale de panificație, încît nu mai există alta în Westport. Îl puteți vedea acolo și pe droghist, care își pretinde sus și tare titlul de farmacist, cu toate că în oficina lui nu găsești medicamentele cele mai uzuale, în ciuda faptului că pe vitrina sa sînt desenate în relief cuvintele *Medical Hall*[1], scrise cu litere superbe și care ar trebui să te vindece de toate bolile numai uitîndu-te la ele.

Exista niscai public împrejurul cotigii, însă un public mai puțin productiv — dacă ne este îngăduit să folosim acest cuvînt — decît putuse Thornpipe să nădăjduiască. După toate aparențele, reprezentația lui avea ceva sorți de izbîndă, Westportul nemaifiind onorat vreodată pînă atunci cu un spectacol de acest gen.

Astfel încît, prezentatorul a făcut să răsune pentru ultima oară strigătul său de *great attraction:*

— Marionete regale... Marionete!

[1] Medical Hall (engl., aici) — Salon medical (n.t.).

Capitolul II

MARIONETE REGALE

Teleguța lui Thornpipe era rostuită într-un chip foarte rudimentar: două hulube, la care este înhămat un cîine mițos; o ladă dreptunghiulară, așezată pe două roate — ceea ce face să poată fi trasă mai cu ușurință de-a lungul drumurilor pline de hîrtoape ale comitatului; două mînere în partea dindărăt, îngăduind să fie împinsă ca și cărucioarele negustorilor ambulanți; deasupra lăzii, un mic cort din pînză, prins pe patru bare de fier, care o adăpostește, dacă nu de soarele prea puțin arzător de obicei, cel puțin de ploile nesfîrșite ale Irlandei de Sus. Harabaua seamănă cu mașinăriile acelea pe roate cu care se cară flașnetele prin orașe și pe la țară și ale căror sunete stridente de flaut se însoțesc de sunetul trompetelor; însă nu o caterincă este ceea ce Thornpipe plimbă din tîrgușor în tîrgușor, ci, mai curînd, în aparatul acesta mai complicat, flașneta este prefăcută într-un simplu minavet de învățat canarii să cînte, după cum veți putea judeca și singuri, numaidecît.

Partea de deasupra a lăzii o acoperă un capac, cu care se îmbucă pînă la un sfert din înălțimea ei. Capacul odată ridicat și lăsat pe o parte, iată ce pot vedea spectatorii, cuprinși de oarecare admirație, pe suprafața măsuței...

Totuși, pentru a ne păzi de repetiții inutile, vă sfătuim să-l ascultați pe Thornpipe debitîndu-și reclama sforăitoare. Fără îndoială că artistul acesta de bîlci i-ar fi putut da lecții, cu limbuția lui nesecată, pînă și vestitului Brioché, cel care a înființat primul teatru de marionete de prin iarmaroacele Franței.

— *Ladies and gentlemen...*

Este un început neschimbător, menit să stîrnească simpatia spectatorilor, chiar și atunci cînd se adresează celor mai jalnici zdrențăroși de la țară.

— *Ladies and gentlemen,* aceasta vă reprezintă marea sală de festivități a castelului Osborne din insula Wight[1].

Într-adevăr, mescioara înfățișează un salon în miniatură, cuprins între patru scîndurele puse pe cant și pe care sînt pictate uși și ferestre acoperite cu draperii; ici și colo, mobile de cel mai bun gust, din carton, prinse în ace de un covor în culori: mese, fotolii, scaune, așezate în așa fel încît să nu stînjenească deloc circulația personajelor — prinți, prințese, duci, marchizi, conți, baroneți — care se împăunează, împreună cu nobilele lor soții, în mijlocul acestei recepții oficiale.

— În fund, continuă Thornpipe, veți remarca tronul reginei Victoria[2], deasupra căruia se află baldachinul de catifea stacojie cu franjuri de aur, exact după modelul aceluia pe care ia loc Majestatea Sa Preamilostivă în timpul ceremoniilor de la curte.

Tronul despre care este vorba măsoară trei, patru degete în înălțime, dar, deși catifeaua este din hîrtie plușată și ciucurii sînt făcuți din cîte o simplă virgulă de

---

[1] Insulă situată în sudul Angliei, în Canalul Minecii (n.t.).

[2] Regină a Marii Britanii și Irlandei (1837—1901) și împărăteasă a Indiei (1877—1901), în timpul domniei căreia Anglia a atins apogeul puterii sale maritime și coloniale și a politicii expansioniste (n.t.).

culoare galbenă, îi amageşte totuşi pe oamenii cumsecade care n-au văzut niciodată această mobilă esenţialmente monarhică.

— Pe tron, reia Thornpipe, contemplaţi-o pe Regină — asemănare garantată — îmbrăcată cu veşmintele sale de gală, mantia regală prinsă de umeri, coroana pe cap şi sceptrul în mînă.

Noi, care nu am avut onoarea măcar s-o întrezărim pe suverana Regatului-Unit, Împărăteasă a Indiilor, în saloanele ei somptuoase, n-am putea spune dacă figurina o reprezintă pe Majestatea Sa cu o scrupuloasă exactitate. Cu toate acestea, dacă admitem că îşi pune coroana pe cap în timpul marilor solemnităţi, este de-a dreptul îndoielnic că mîna sa roteşte ameninţător un sceptru ce seamănă cu tridentul lui Neptun. Lucrul cel mai simplu, de altfel, este să-l credem pe Thornpipe pe cuvînt, ceea ce lumea adunată în jurul lui a şi făcut-o, în chipul cel mai înţelept cu putinţă.

— De-a dreapta Reginei, declară Thornpipe, atrag atenţia spectatorilor asupra Alteţelor Lor Regale, prinţul şi prinţesa de Wales, după cum i-aţi putut vedea în timpul ultimei lor călătorii în Irlanda.

N-avem cum să ne înşelăm, iată-i într-adevăr pe prinţul de Wales în uniformă de feldmareşal al armatei britanice şi pe fiica regelui Danemarcei, drapată într-o splendidă rochie de dantelă, decupată dintr-o bucată de hîrtie argintie, din acelea cu care se învelesc cutiile de praline.

De cealaltă parte, se află ducele de Edinburgh, se află ducele de Connaught, se află ducele de Fife, se află prinţul de Battenberg, se află soţiile lor, principesele, în sfîrşit, familia regală în întregime, aranjată în aşa fel încît să descrie un semicerc dinaintea tronului. Este de la sine înţeles că aceste păpuşi — asemănare, de fiecare dată, garantată — cu costumele lor de ceremonie, cu chipurile îmbujorate, cu atitudinile lor reproduse după natură, ne dau o idee foarte exactă despre curtea Angliei.

Iată-i apoi pe marii ofiţeri ai coroanei, printre care şi marele amiral *sir* George Hamilton. Thornpipe are grijă să-i arate cu vîrful beţişorului său spre admiraţia publicului, adăugînd că fiecare dintre ei îşi ocupă locul datorat rangului, după cum o pretinde eticheta ceremonialului.

Acolo, stînd respectuos de nemişcat în faţa tronului, se găseşte un domn înalt de statură, de o distincţie foarte anglo-saxonă şi care nu poate fi decît unul dintre miniştrii reginei.

Este, într-adevăr, unul dintre aceştia, este însuşi şeful Cabinetului de la Castelul Saint James, foarte uşor de recunoscut după spinarea încovoiată sub greutatea afacerilor Statului[1].

Apoi, Thornpipe adaugă:

— Şi, în apropierea primului ministru, de-a dreapta lui, venerabilul domn Gladstone[2].

Şi, pe legea mea, ar fi fost şi greu să nu-l recunoşti pe ilustrul *old man*, acest

---

[1] Aluzie la Benjamin Disraeli, conte de Beaconsfield (1804—1881), om politic, prim ministru al Marii Britanii (1868 şi 1874—1880), conducător al partidului Tory (conservator), promotor al unei politici expansioniste (n.t.).

[2] William Ewart Gladstone (1809—1898), om politic, prim ministru al Marii Britanii (1868—1874; 1880—1885; 1892—1894), şef al partidului liberal şi adversar al lui Disraeli; din 1886 a devenit partizanul autonomiei Irlandei (n.t.).

frumos moşneag mereu drept, întotdeauna gata să apere ideile liberale împotriva ideilor autoritare. Poate că am avea motive să ne mirăm că îl priveşte pe primul ministru cu un aer de simpatie, însă, printre marionete, — ba chiar şi printre marionetele politice — se petrec sumedenie de lucruri şi, ceea ce i-ar dezgusta pe oamenii în carne şi oase, pe cabotinii din carton şi din lemn nu-i ruşinează nici cît negru sub unghie.

De altminteri, iată o altă împăcare neaşteptată, născută dintr-un nemaipomenit anacronism, căci Thornpipe strigă, umflîndu-şi glasul:

— Vi-l prezint, *ladies and gentlemen,* pe celebrul dumneavoastră patriot O'Connell, al cărui nume va găsi întotdeauna ecou în inima irlandezilor!

Da! O'Connell se găsea aici, la curtea Angliei, în 1875, cu toate că murise de peste douăzeci şi cinci de ani. Şi, dacă i-ai fi făcut această observaţie lui Thornpipe, artistul de bîlci ţi-ar fi răspuns că, pentru un fiu al Irlandei, marele agitator este veşnic viu. După o asemenea socoteală, el l-ar fi putut prezenta la fel de bine şi pe domnul Parnell[1], cu toate că acest om politic nu era deloc cunoscut în epoca aceea.

Apoi, pe alocuri, sînt risipiţi şi alţi curteni, al căror nume ne scapă, cu toţii scînteind de decoraţii şi garnisiţi cu panglici, celebrităţi politice şi militare, printre alţii Înălţimea Sa ducele de Cambridge lîngă răposatul lord Wellington şi răposatul lord Palmerston lîngă răposatul domn Pitt[2], în sfîrşit, membrii Camerei lorzilor fraternizînd cu membrii Camerei comunelor[3]; îndărătul lor un şir de *horse-guards* în ţinută de paradă, călare în mijlocul salonului, ceea ce dovedeşte prea bine că este vorba despre o festivitate cum rar se poate vedea în castelul din Osborne. Această adunare cuprinde vreo cincizeci de omuleţi mititei, zugrăviţi în culori ţipătoare, care închipuie cu siguranţă tot ceea ce există mai aristocratic, mai distins şi mai oficial în lumea militară şi politică a Regatului-Unit.

Se poate zări chiar că flota engleză n-a fost nici ea uitată şi, dacă iahtul regal *Victoria and Albert* nu se află cu cazanele sub presiune, barem pe geamurile ferestrelor sînt zugrăvite nişte nave, aşadar se socoteşte că ai putea vedea de aici rada Spithead. Avînd ochii buni, fără îndoială că ai putea distinge iahtul *Enchanteress,* avîndu-i la bord pe Senioriile Lor lorzii Amiralităţii, ţinînd fiecare cîte un ochean într-o mînă şi o portavoce în cealaltă.

Trebuie să recunoaştem că Thornpipe nu şi-a înşelat publicul cîtuşi de puţin, spunîndu-i că această reprezentaţie este unică în lume. Mai mult ca sigur că ea îţi îngăduie să economiseşti banii pentru o călătorie în insula Wight. Aşa se face că sînt cuprinşi de uimire nu numai puştii ce privesc la asemenea minunăţie, ci şi spectatorii de vîrstă respectabilă, care n-au ieşit nicicînd din hotarele comitatului Connaught, ba nici măcar n-au depăşit împrejurimile Westportului. Poate că doar preotul parohiei nu încetează să zîmbească *in petto*[4]; cît îl priveşte pe farma-

---

[1] Charles Stewart Parnell (1846—1891), om politic, conducător al mişcării burgheziei liberale moderate irlandeze pentru obţinerea independenţei Irlandei pe cale paşnică (n.t.).

[2] William Pitt-junior (1759—1806) — om politic, prim-ministru (1783—1801; 1804—1806); a instaurat un regim autoritar, înăbuşind răscoala de la 1798 din Irlanda, pe care o incorporează (1801, 1 anuarie) la Marea Britanie (n.t.).

[3] Camera superioară şi Camera inferioară a Parlamentului (n.t.).

[4] In petto (ital.) — în sinea lui (n.t.).

cistul-droghist, el nu se fereşte să spună că aceste personaje seamănă cu cele adevărate ca două picături de apă, cu toate că nu le-a văzut în viaţa lui. Iar brutarul mărturiseşte că, pentru el, asta depăşeşte orice închipuire şi refuză să creadă că o recepţie la curtea Angliei se poate desfăşura cu atîta lux, strălucire şi distincţie.

— Ei bine, *ladies and gentlemen,* asta încă nu-i nimic! reia Thornpipe. Domniile voastre presupuneţi, fără îndoială, că aceste personaje regale şi toate celelalte nu pot face nici mişcări, nici gesturi... Eroare! Ele sînt vii, vii vă spun, ca dumneavoastră şi ca mine şi o să le vedeţi. Dar, mai înainte, îmi voi lua libertatea să-mi fac micul meu tur, încredinţîndu-mă generozităţii fiecăruia.

Este momentul critic pentru prezentatorii de curiozităţi şi alte asemenea, cînd micul taler de lemn începe să circule în rîndurile asistenţei. Ca o regulă generală, spectatorii acestor exhibiţii de bîlci se împart în două categorii: cei care pleacă, pentru ca să nu vîre mîna în buzunar şi cei care rămîn, cu intenţia de a se retrage pe gratis — aceştia din urmă, să nu vă prindă mirarea, fiind cu mult mai numeroşi. Mai există şi o a treia categorie, aceea a plătitorilor, însă aceasta este într-atît de infimă, încît nici nu merită să mai vorbim despre ea. Şi acest lucru a fost cît se poate de clar atunci cînd Thornpipe şi-a făcut „micul lui tur" cu un surîs care încerca să fie amabil, dar care era de-a dreptul sălbatic. Şi cum ar fi putut să arate altfel, pe figura aceasta de buldog, cu ochii plini de răutate şi cu gura gata mai degrabă să-i muşte pe oameni, decît să-i sărute?

Este de la sine înţeles că de la această şleahtă de plozi în zdrenţe, ce nici nu se clinteau, n-ai fi putut strînge nici măcar doi *coppers.* În ce-i priveşte pe spectatorii care, ademeniţi de reclama sforăitoare a prezentatorului de marionete, voiau să vadă fără să plătească, ei s-au mulţumit să întoarcă doar capul într-o parte. Numai cinci sau şase dintre cei de faţă au scos cîteva monede mărunte din buzunăraşul de la vestă, ceea ce a alcătuit o reţetă de un şiling şi trei *pence,* pe care Thornpipe i-a primit cu o strîmbătură dispreţuitoare... Ce vreţi? Trebuia să se mulţumească şi cu atîta, aşteptînd reprezentaţia de după-amiază ce avea să fie, poate, mai bine plătită şi, decît să dea banii îndărăt, era mai degrabă nevoit să se conformeze programului anunţat.

Şi atunci, spectatorii muţi de uimire au început să-şi dovedească admiraţia în chipul cel mai zgomotos cu putinţă. Mîinile au prins să aplaude, picioarele să tropotească, gurile să se umple de aer şi să se golească de oh-uri şi de ah-uri ce se auzeau cu siguranţă pînă în port.

Într-adevăr, Thornpipe izbise o singură dată cu băţul pe sub ladă, ceea ce stîrnise un geamăt pe care nimeni nu-l luase în seamă. Şi, dintr-o dată, întreaga scenă a prins viaţă, am putea spune, ca prin farmec.

Marionetele, puse în mişcare de o maşinărie dinăuntru, păreau, pe drept cuvînt, însufleţite. Majestatea Sa regina Victoria nu şi-a părăsit tronul — ceea ce ar fi fost contrar etichetei — dînsa nici măcar nu s-a ridicat în picioare, însă mişcă din cap, agitîndu-şi boneta încoronată şi lăsîndu-şi în jos sceptrul, întocmai ca pe bagheta unui dirijor care bate o măsură în doi timpi. Cît despre membrii familiei regale, ei se rotesc şi se întorc dintr-o bucată, răspunzînd cu cîte un salut la fiecare salut ce le este adresat, în timp ce tot soiul de duci, marchizi şi baroneţi defilează, făcînd mari demonstraţii de respect. În ce-l priveşte, primul ministru se înclină dinaintea domnului Gladstone, care face, la rîndul său, o plecăciune. În urma lor, O'Connell înaintează plin de gravitate pe şănţuleţul lui nevăzut, urmat

de ducele de Cambridge, ce pare să execute un dans de caracter. Celelalte personaje se plimbă în spatele lor, iar caii, călăriţi de *horse-guards*, ca şi cum nu s-ar afla într-un salon, ci în mijlocul curţii castelului din Osborne, tropăie cu picioarele dinainte şi dau din coadă.

Şi tot manejul acesta se desfăşoară în sunetele unei muzici stridente şi şopocăite totodată, ieşită dintr-un minavet de canari, căruia îi lipsesc numeroşi diezi şi bemoli. Însă cum de nu s-ar fi simţit Paddy plin de încîntare — el, atît de simţitor faţă de arta muzicală, încît Henric al VIII-lea[1] a pus să fie desenată o harfă pe stema Verdelui Erin — cu toate că ar fi preferat cu siguranţă melancolicelor cînturi care sînt vrednicele imnuri naţionale ale tristului Regat-Unit, *God save the Queen* şi *Rule Britannia*, vreun vesel refren din scumpa lui Irlandă.

Ce-i drept, era tare frumos, iar pentru acela care nu văzuse niciodată punerile în scenă ale marilor teatre din Europa, ceea ce avea sub ochi îl umplea de un simţămînt mai puternic decît admiraţia. Şi nu se poate descrie în cuvinte entuziasmul stîrnit la vederea acestor marionete mişcătoare, care în termeni de breaslă se numesc „muzical-dansante".

Dar, la un moment dat, datorită unei zguduiri a maşinăriei, iată că Regina coboară atît de mult sceptrul, încît acesta atinge spatele încovoiat al primului ministru. Atunci, uralele publicului devin de două ori mai puternice.

— Ei sînt vii, rosteşte unul dintre spectatori.

— Nu le lipseşte decît graiul, răspunde altul.

— Numai să nu ne pară rău! a adăugat farmacistul, care era democrat în clipele sale de răgaz.

Şi avea dreptate. Să vedeţi dumneavoastră aceste marionete ţinînd discursuri oficiale!

— Aş vrea să ştiu ce anume le pune în mişcare, a spus atunci brutarul.

— Este însuşi necuratul! a replicat un fost matelot.

— Da, necuratul! au strigat cîteva matroane, pe jumătate încredinţate de acest lucru, făcîndu-şi semnul crucii şi întorcînd capul către preot, care privea spectacolul cu un aer gînditor.

— Cum aţi vrea dumneavoastră ca dracul să aibă loc înăuntru, în cutie? a băgat de seamă un tînăr funcţionar comercial, vestit pentru neroziile lui. Diavolul... este de talie mare...

— Dacă nu-i înăuntru, atunci este cu siguranţă afară! a ripostat o bătrînă cumătră. Chiar el ne arată spectacolul...

— Nu, i-a răspuns droghistul, rostind cuvintele cu gravitate, ştiţi foarte bine că diavolul nu vorbeşte limba irlandeză!

Or, iată unul dintre adevărurile pe care Paddy le admite fără discuţie şi faptul că Thornpipe nu putea să fie necuratul era neîndoielnic, deoarece el se exprima în cea mai neaoşă limbă a ţării.

Hotărît lucru, dacă vrăjile nu aveau nici un amestec în această afacere, trebuie să admitem că un mecanism lăuntric dădea mişcare lumii aceleia micuţe de cabotini. Totuşi, nimeni nu-l văzuse pe Thornpipe răsucind arcul. Ba chiar, un amă-

[1] Henric al VIII-lea Tudor (1509—1547) — suveran britanic; aflat în conflict cu papalitatea, a devenit (1535) şeful bisericii anglicane, separată de aceea catolică; a dus o politică de întărire a absolutismului regal în Anglia şi Irlanda (n.t.).

nunt care nu-i scăpase preotului, de îndată ce circulaţia personajelor începea să se încetinească, o lovitură de vargă dată pe sub lada acoperită cu un covor era de ajuns ca să le reînvie jocul de scenă. Cui îi era adresată această lovitură de bici, mereu urmată de un geamăt?

Preotul a încercat să afle despre ce era vorba şi l-a întrebat pe Thornpipe:

— Aveţi, aşadar, un câine în fundul cutiei?

Omul s-a uitat la dînsul încruntînd din sprîncene. S-ar fi zis că întrebarea i se păruse indiscretă.

— E ce e! a răspuns el. Este secretul meu... Nu sînt obligat să vi-l fac cunoscut...

— Dumneavoastră nu sînteţi obligat, desigur, i-a răspuns preotul, însă noi avem tot dreptul să presupunem că un câine vă face maşinăria să funcţioneze...

— Ei, da!... Un câine, a replicat Thornpipe prost dispus, un câine într-o cuşcă rotitoare... Mi-a trebuit mult timp şi multă răbdare ca să-l dresez!... Şi ce-am primit drept răsplată pentru osteneala mea? Nici măcar jumătate din ce-i este dat preotului parohiei ca să-ţi facă o slujbă!

Chiar în clipa în care Thornpipe isprăvea această frază, maşinăria s-a oprit, spre marea nemulţumire a spectatorilor, a căror curiozitate era departe de a fi fost satisfăcută. Şi, cum prezentatorul de marionete se pregătea să pună înapoi capacul lăzii, spunînd că reprezentaţia se terminase, farmacistul l-a întrebat:

— N-aţi fi de acord s-o mai continuaţi măcar o secundă?

— Nu, i-a răspuns brusc Thornpipe, care se vedea înconjurat de chipuri bănuitoare.

— Nici dacă vi s-ar asigura o încasare frumoasă, de doi şilingi?

— Nici pentru doi şi nici chiar pentru trei, a strigat Thornpipe.

Nu se mai gîndea acum decît cum să facă să plece cît mai repede, însă publicul nu părea deloc dispus să-l lase. Totuşi, la un semn al stăpînului, ogarul începuse să se opintească între hulubele lui, cînd, un geamăt lung, întretăiat de hohote de plîns, s-a făcut auzit, după cît se părea chiar dinlăuntrul lăzii.

Şi atunci, Thornpipe, furios, a început să strige la fel cum o făcuse şi mai înainte:

— Ai să taci odată, fecior de câine?

— Acolo nu este un câine! a făcut preotul, oprind în loc teleguţa.

— Ba da! a ripostat Thornpipe.

— Ba nu! Este un copil!

— Un copil... un copil... au repetat toţi cei de faţă.

Ce schimbare avea să se petreacă în simţămintele spectatorilor! Nu curiozitatea, ci mila lor se făcea acum simţită, printr-o atitudine lipsită de simpatie faţă de Thornpipe. Un copil, vîrît înlăuntrul acestei cutii deschise pe o parte şi plesnit cu viteză de vargă atunci cînd se oprea, nemaiavînd forţa să se mişte în cutia lui!...

— Copilul... copilul!... strigau ei cu multă energie.

Thornpipe avea de-a face cu un adversar prea puternic. El a vrut totuşi să ţină piept adunării şi să-şi împingă cotiga dindărăt... Încercare zadarnică. Brutarul a înşfăcat-o dintr-o parte, droghistul din cealaltă şi au zgîlţîit-o de toată frumuseţea. Niciodată curtea regală nu se mai aflase în asemenea animaţie, prinţii ciocnindu-se de prinţese, ducii răsturnîndu-le pe marchize, primul ministru prăvălindu-se şi pricinuind, o dată cu el, căderea cabinetului, — pe scurt, o zdruncină-

♦ Proiectul RI 2010 ♦ ♦ Jules Verne 2010 ♦

Un micuț de vreo trei anișori

tură așa cum s-ar fi produs la castelul din Osborne numai dacă insula Wight ar fi fost zguduită de un cutremur de pămînt.

Pe Thornpipe au reușit să-l imobilizeze cu ușurință, cu toate că se zbătea cuprins de furie. Toată lumea de față a dat o mînă de ajutor. Cotiga a fost scotocită, droghistul s-a strecurat printre roți și a scos din ladă un copil...

Da, un micuț de vreo trei anișori, palid, bolnăvicios, plăpînd, cu picioarele brăzdate de jelituri făcute de șfichiul biciului, abia mai putînd să-și tragă răsuflarea.

Nici o persoană din Westport nu cunoștea acest copil.

Astfel și-a făcut intrarea în scenă Prichindel, eroul povestirii de față. Cum de căzuse el în mîinile acestui om brutal, care nu-i era, desigur, tată, ar fi fost anevoie de aflat. Adevărul este că micuțul fusese cules de Thornpipe, cu vreo nouă luni în urmă, de pe ulițele unui cătun din comitatul Donegal și se vede în ce chip îl folosise călăul lui între timp.

O femeie cumsecade îl luase numaidecît în brațe și încerca să-l readucă în simțiri. Toată lumea se îngrămădise în jurul lui. Avea o figură interesantă, inteligentă chiar această sărmană veveriță pusă cu de-a sila să-și învîrtească singură cușca de sub cutia de marionete, pentru a-și cîștiga existența. Să-ți cîștigi existența... la vîrsta asta!

În cele din urmă el a deschis iarăși ochii și s-a tras îndărăt de cum l-a văzut pe Thornpipe venind, cu gîndul să-l ia înapoi, strigînd cu un glas întărîtat:

— Dați-mi-l îndărăt!...

— Așadar, sînteți tatăl lui? l-a întrebat preotul.

— Da..., i-a răspuns Thornpipe.

— Nu!... Nu-i tăticul meu! a strigat atunci copilul, strîngîndu-se și mai tare la pieptul femeii.

— Nu este al dumneavoastră! a țipat droghistul.

— Este un copil furat! a adăugat brutarul.

— Și noi n-avem să vi-l mai dăm înapoi! a spus hotărît preotul.

Thornpipe a vrut totuși să se opună. Roșu la față, cu ochii scăpărînd de mînie, el nu se mai putea stăpîni și părea gata „să ia gluma în stil irlandez", adică să se joace cu cuțitul, cînd, doi găligani vînjoși s-au năpustit asupra lui și l-au dezarmat.

— Alungați-l... alungați-l! repetau femeile.

— Cară-te de aici, ticălosule! a făcut droghistul.

— Și să nu te mai vedem prin comitat! a strigat preotul, făcînd un gest amenințător cu mîna.

Thornpipe și-a plesnit cîinele cu o năpraznică lovitură de bici și cotiga a pornit-o la drum, urcînd pe strada principală a Westportului.

— Mizerabilul! a răcnit farmacistul. Nu-i dau mai mult de trei luni pînă ce are să danseze menuetul de la Kilmainham!

A dansa acest menuet înseamnă, după expresia locală, să țopăie pentru ultima oară, atîrnat de frînghia unei spînzurători.

Apoi, atunci cînd preotul l-a întrebat pe copil cum îl cheamă, acesta i-a răspuns destul de sigur pe sine:

— Prichindel.

Și, de fapt, nici nu avea alt nume.

Capitolul III

RAGGED-SCHOOL

— Şi numărul 13, ce are?
— Febră.
— Dar numărul 9?
— Tuse convulsivă.
— Şi numărul 17?
— Tot tuse convulsivă.
— Dar numărul 23?
— Eu cred că trebuie să fie scarlatină.

Şi, pe măsură ce primea aceste răspunsuri, domnul O'Bodkins le înscria într-un registru, ţinut într-o ordine desăvîrşită, la fiecare dintre conturile deschise pentru numerele 23, 17, 9 şi 13. Exista cîte o coloană menită numelui bolii, orei la care medicul şi-a făcut vizita, doctoriilor prescrise, condiţiilor în care trebuiau ele administrate, atunci cînd bolnavii ar fi trebuit să fie transportaţi la spital. Numele erau desenate cu litere gotice, numerele cu cifre arabe, medicamentele în scriere rondă, prescripţiile cu litere cursive, înclinate spre dreapta — totul legat laolaltă cu acolade fin trasate cu cerneală albastră şi cu bare duble liniate cu cerneală roşie. Un adevărat model de caligrafie, dublat de o capodoperă de contabilitate.

— Cîţiva dintre aceşti copii sînt destul de grav bolnavi, a adăugat doctorul. Sfătuiţi-i să aibă grijă să nu răcească în timpul transportului.

— Da... da... am să-i sfătuiesc, i-a răspuns cu nepăsare domnul O'Bodkins. Atunci cînd ei nu se mai află aici, treaba nu mă mai priveşte în nici un fel şi, cu condiţia ca registrele mele să fie la zi...

— Ei, şi apoi, dacă boala îi răpune, i-a răspuns prompt doctorul, apucîndu-şi pălăria şi bastonul, pierderea n-are să fie prea mare, presupun eu.

— De acord, a replicat domnul O'Bodkins. Am să-i înscriu în coloana deceselor şi atunci conturile lor se vor afla în echilibru. Or, atunci cînd un cont este echilibrat, se pare că nimeni nu are motive să se plîngă.

Şi doctorul a plecat, după ce a strîns mîna interlocutorului său.

Domnul O'Bodkins era directorul aşezămîntului *ragged-school* din Galway, oraş situat în golful şi comitatul cu acelaşi nume, în sud-vestul provinciei Connaught. Aceasta era singura provincie în care catolicii posedau proprietăţi funciare şi, aici, ca şi în Munster, guvernul englez se străduia să înghesuie cu de-a sila populaţia neprotestantă.

Este prea bine cunoscut tipul aparte cu care se aseamănă domnul O'Bodkins şi el nu merită să fie rînduit printre reprezentanţii cei mai binevoitori ai neamului omenesc. Închipuiţi-vă un bărbat scurt şi gros, unul dintre acei celibatari ce n-au avut tinereţe şi nu vor avea bătrîneţe, fiind de totdeauna ceea ce sînt şi astăzi, împodobiţi cu păr care nu cade şi nu încărunţeşte, veniţi pe lume cu ochelari de aur ce ar fi bine să le fie lăsaţi pe nas şi în mormînt, neîncercaţi vreodată în viaţă de vreo neplăcere sau de vreo grijă legată de familie, fiind înzestraţi exact cu atîta inimă cîtă le trebuie ca să trăiască şi pe care nicicînd nu i-a putut emoţiona vreun simţămînt ca dragostea, prietenia, mila sau simpatia. El face parte dintre fiinţele

acelea nici bune, nici rele, ce păşesc pe pămînt fără să facă bine, dar şi fără să facă rău, şi care nu sînt niciodată nefericite — nici măcar din cauza nenorocirii altora.

Aşa era O'Bodkins şi, trebuie să recunoaştem cu dragă inimă, că se născuse parcă anume ca să fie director de *ragged-school*. Căci *ragged-school* înseamnă şcoala zdrenţăroşilor şi am văzut de cîtă minunată exactitate, de cîtă înţelegere a activului şi pasivului conturilor dădeau dovadă registrele domnului O'Bodkins.

El avea drept ajutoare, în primul rînd pe o bătrînă fumătoare, mama Kriss, veşnic cu pipa în gură şi, în al doilea, pe un fost pensionar al şcolii, în vîrstă de şaisprezece ani, pe nume Grip. Băiatul, un prăpădit cu ochii blînzi, cu o voioşie firească întipărită pe trăsăturile chipului, cu nasul un pic în vînt, ceea ce este un semn caracteristic pentru irlandezi, valora infinit mai mult decît trei sferturi din mizerabilii adunaţi în acest soi de lazaret şcolar.

Zdrenţăroşii sînt copii orfani sau părăsiţi de părinţii lor, pe care, cea mai mare parte dintre dînşii nici nu şi i-au cunoscut vreodată.

Puteai număra vreo treizeci de bucăţi în şcoala din Galway, în vîrstă de trei pînă la doisprezece ani, îmbrăcaţi în zdrenţe, veşnic înfometaţi, hrănindu-se doar cu resturile ce le erau aruncate de mila publică. Mulţi dintre ei erau bolnavi, după cum am văzut mai adineauri, căci, de fapt, aceşti copii oferă mortalităţii partea sa cea mai însemnată, ceea ce, dacă ar fi să-l credem pe doctor, nici n-ar fi cine ştie ce pierdere.

Şi el are dreptate, atîta vreme cît orice fel de îngrijire, orice fel de dojană, nu sînt în stare să-i împiedice să ajungă nişte fiinţe răufăcătoare. Există totuşi un suflet sub aceste triste învelişuri şi, cu o îndrumare mai bună, cu un devotament de misionar, poate că s-ar izbuti ca el să se dezvolte pe calea binelui. Numai că, în asemenea caz, ar fi nevoie pentru creşterea acestor nefericiţi de alt soi de educatori decît unul dintre acele triste manechine al căror jalnic reprezentant este domnul O'Bodkins, destul de uşor de întîlnit chiar şi altundeva decît prin comitatele nevoiaşe ale Irlandei.

Prichindel era printre elevii cei mai mititei din *ragged-school*. El nu avea decît patru ani şi jumătate. Bietul copil! Ar fi putut să poarte, întipărită pe frunte, această sfîşietoare expresie: lipsit de noroc! După ce fusese tratat cum bine ştim de către acel Thornpipe, văzîndu-se prefăcut în simplă manivelă, smuls apoi de la acest călău mulţumită bunătăţii cîtorva suflete simţitoare din Westport, ajunsese acum oaspete al suspomenitei *ragged-school* din Galway! Şi atunci cînd urma s-o părăsească, n-avea oare să-i fie sortit să ajungă şi mai rău?...

Într-adevăr, preotul parohiei fusese mînat de un simţămînt nobil cînd îl scosese pe micuţul nefericit din ghearele prezentatorului de marionete. După ce făcuse cercetări zadarnice cu privire la obîrşia lui, fusese nevoit să renunţe să mai afle de unde se trage. Prichindel nu-şi mai aducea aminte decît de următorul lucru: că trăise la o femeie rea, unde mai erau o fetiţă care îl mîngîia adesea şi o micuţă ce murise. Unde se petrecuseră aceste întîmplări? Nu ştia. Nimeni nu putea spune dacă era un copil părăsit sau furat de la familia lui.

Din clipa în care fusese întîmpinat cu bunăvoinţă la Westport, căpătase îngrijiri cînd într-o casă, cînd într-alta. Soarta lui stîrnise mila femeilor din tîrg. Îi rămăsese numele de Prichindel. Cîteva familii l-au ţinut o săptămînă, cincisprezece zile. Asta a durat timp de trei luni. Însă parohia nu era deloc bogată. Mulţi ne-

norociţi îşi duceau zilele pe seama ei. Dacă ar fi avut o instituţie de binefacere pentru copii, micul nostru băieţel şi-ar fi găsit locul acolo. Dar aşa ceva nu exista. Astfel încît a fost nevoie să fie trimis la *ragged-school* în Galway şi, iată, trecuseră nouă luni de cînd vegeta în mijlocul acestei adunături de lichele. Cînd avea să iasă de aici, dacă urma să mai iasă vreodată viu, ce avea să se aleagă de el? Se află pe lume dezmoşteniţi ai soartei pentru care, de la cea mai fragedă vîrstă, existenţa cu pretenţiile ei de fiecare zi se dovedeşte o chestiune de viaţă şi de moarte, o întrebare ce nu rămîne prea des fără răspuns.

Aşadar, Prichindel fusese încredinţat, de nouă luni încoace, îngrijirilor bătrînei Kriss, o fiinţă pe jumătate îndobitocită, ale sărmanului Grip, ce se resemnase cu soarta lui, şi ale domnului O'Bodkins, această maşină de contabilizat venituri şi cheltuieli. Totuşi, constituţia lui sănătoasă îi îngăduise să reziste atîtor elemente de distrugere. El încă nu figura în registrul cel mare al directorului în coloana pojarului, scarlatinei şi altor boli ale copilăriei, cu ajutorul cărora contul său ar fi fost pînă acuma lichidat... în fundul gropii comune, rezervate zdrenţăroşilor din Galway.

Însă, dacă în privinţa sănătăţii, Prichindel îndura fără urmări grave asemenea încercări, n-am avea cu atît mai multe motive să ne temem pentru dezvoltarea sa intelectuală şi morală? Cum urma el să reziste contactului cu aceşti *rogues* cum le spun englezii, în mijlocul acestor pitici vicioşi la trup şi la suflet, unii născuţi nu se ştie unde şi de către cine, alţii — cei mai mulţi — trăgîndu-se din părinţi surghiuniţi în colonii penitenciare, dacă nu chiar copii de oameni condamnaţi la moarte şi executaţi?

Ba, chiar exista unul a cărui mamă îşi făcea „stagiul" în insula Norfolk din Mările Australiei, pe cînd tatăl, condamnat la moarte pentru asasinat, îşi sfîrşise zilele la închisoarea Newgate, în mîinile faimosului călău Berry.

Băiatul acesta se numea Carker. La doisprezece ani, părea predestinat să păşească pe urmele părinţilor săi. Nu trebuie deci să ne mirăm că, în mijlocul acelei lumi dezgustătoare din *ragged-school*, el era *cineva*. Se bucura de oarecare consideraţie, fiind de pe acum un stricat, în stare să-i strice şi pe alţii, avîndu-şi linguşitorii şi complicii lui, şef potrivit pentru cei mai răi dintre dînşii, totdeauna gata să facă o blestemăţie, în aşteptarea viitoarelor crime, atunci cînd şcoala îi va fi scuipat afară, în stradă, ca pe o drojdie a societăţii.

Să ne grăbim s-o spunem, Prichindel nu simţea altceva decît scîrbă faţă de acest Carker, în ciuda faptului că nu înceta să se uite la el cu ochii mari, plini de uimire. Judecaţi şi dumneavoastră: fiul unui om care fusese spînzurat!

În general, asemenea şcoli nu seamănă cîtuşi de puţin cu instituţiile moderne de educaţie în care fiece metru cub de aer este matematic distribuit. Aici, conţinătorul este adaptat conţinutului. Paie pentru aşternut şi patul se face repede: nici măcar nu este nevoie să le întorci. Săli de mese? La ce bun, cîtă vreme nu există altceva de mîncare decît cele cîteva coji de pîine şi cei cîţiva cartofi care nu sînt niciodată de ajuns? În ceea ce priveşte materiile de învăţămînt, domnul O'Bodkins era însărcinat cu predarea lor zdrenţăroşilor din Galway. El ar fi trebuit să-i înveţe să citească, să scrie şi să socotească, dar nu silea pe nimeni şi, după doi sau trei ani petrecuţi sub autoritatea lui, n-ai fi găsit mai mult de zece copii în stare să descifreze un simplu afiş. Prichindel, în ciuda faptului că făcea parte dintre cei mai mici, se deosebea de colegii săi, dovedind o oarecare înclina-

ţie spre a se instrui, ceea ce îi atrăgea mii de batjocuri. Ce mizerie şi, în acelaşi timp, ce lipsă de responsabilitate socială, cînd o fiinţă inteligentă, care nu cere nimic altceva decît să se cultive, rămîne fără cultură! Vom şti vreodată ce pierde viitorul omenirii prin sterilizarea unui creier tînăr în care natura a depus poate germenii săi cei buni, ce n-au să rodească niciodată?

Şi, dacă personalul şcolii muncea de nu-şi vedea capul, asta nu înseamnă că ei şi desfăşurau o muncă onorabilă cu mîinile lor. Să strîngă ceva combustibil pentru iarnă, să cerşească bucăţi de veşminte de pe la persoanele milostive, să culeagă balegă de cal şi de vită ca să meargă s-o vîndă pe cîţiva *coppers* pe la ferme — încasări pentru care domnul O'Bodkins deschidea un cont special —, să răscolească prin grămezile de gunoaie strînse pe la colţurile străzilor, pe cît posibil înaintea cîinilor sau, dacă era nevoie, după ce se luau cu ei la bătaie, iată ocupaţiile zilnice ale acestor copii. Nici un fel de jocuri sau de distracţii, afară de cazul cînd îşi găseau o plăcere să se zgîrie unii pe alţii, să se ciupească, să se muşte, să se bată cu picioarele şi cu pumnii, fără a mai vorbi despre festele pe care i le făceau lui Grip. Ce-i drept, bunul băiat privea toate astea fără a se nelinişti prea mult, ceea ce îi împingea pe Carker şi pe ceilalţi să se înverşuneze împotriva lui într-un mod pe cît de laş, pe atît de plin de cruzime.

Singura cameră aproape curată de la *ragged-school* era aceea a directorului. Se înţelege de la sine că el nu lăsa niciodată pe nimeni să intre într-însa. Registrele i-ar fi fost iute sfîşiate şi foile risipite care încotro. Astfel încît nu era deloc nemulţumit de faptul că „elevii" îi umblau toată ziua pe-afară, rătăcind la voia întîmplării, vagabondînd, făcînd ştrengării şi întotdeauna i se părea că era prea devreme atunci cînd îi vedea întorcîndu-se, dacă nevoia de-a mînca sau de-a se culca îi mîna înapoi la şcoală.

Cu firea lui serioasă, cu instinctele sale sănătoase, Prichindel era de obicei expus nu numai glumelor proşteşti ale lui Carker şi ale altor cinci sau şase derbedei care nu făceau mai multe parale ca el, ci şi brutalităţii acestora. Se ferea însă să se plîngă. Ah, de ce n-avea forţă? Cum s-ar mai fi făcut el respectat, cum ar mai fi dat el îndărăt fiecare lovitură de pumn, fiecare lovitură de picior; şi cîtă mînie se strîngea în inima lui, simţindu-se prea slab ca să se apere singur!

De altfel, el căuta să iasă cît mai puţin din şcoală, fericit să se bucure de un pic de linişte, în timp ce toţi aceşti ticăloşi hoinăreau prin împrejurimi. Fără îndoială că acest lucru era potrivnic propriei lui bunăstări, căci ar fi găsit vreo cojiţă bună de ros, vreo prăjitură veche, ce putea fi cumpărată cu doi, trei *coppers* căpătaţi de pomană. Însă lui îi era silă să întindă mîna ca să cerşească, să alerge în urma trăsurilor în speranţa că are să agonisească ceva mărunţiş şi, mai ales, să ia pe furiş vreo jucărioară dintr-un raft, pe cînd numai bunul Dumnezeu ştie dacă ceilalţi se abţineau de la toate astea! Nu! El prefera să rămînă cu Grip.

— Tu nu ieşi? îl întreba acesta.

— Nu, Grip.

— Carker ar' să te bată dacă n-aduci nimic diseară!

— Prefer să fiu bătut.

Grip îl îndrăgise pe Prichindel şi acesta îl îndrăgea la rîndul său. Nefiind lipsit de inteligenţă, ştiind să scrie şi să citească, încerca să-l înveţe pe copil puţinul pe care-l deprinsese şi el. De cînd se afla la Galway, Prichindel începuse să facă oarecari progrese, la citire cel puţin, şi promitea să nu-şi facă maestrul de ruşine.

Se cuvine să mai adăugăm că Grip ştia o sumedenie de întîmplări hazlii şi ca i le povestea plin de voioşie. Cu hohotele lui de rîs, în mediul acela sumbru, lui Prichindel i se părea că bunul băiat răspîndeşte o rază de lumină în mijlocul şcolii acesteia posomorîte.

Ceea ce îl întărîta cel mai mult pe eroul nostru era faptul că toţi ceilalţi se luau de Grip şi-l făceau ţinta pornirilor lor răuvoitoare. Acesta însă, trebuie s-o repetăm, îndura totul cu o resemnare aproape filozofică.

— Grip... îi spunea uneori Prichindel.

— Ce doreşti?

— Carker e foarte rău!

— Fireşte... e foarte rău.

— Pentru ce nu-l plesneşti peste cap?

— Să-l plesnesc?

— Şi tot 'astfel şi pe ceilalţi, nu?

Grip ridica din umeri.

— Oare nu eşti tu puternic, Grip?

— Habar n-am.

— Păi, ai braţe lungi, picioare lungi...

Da, într-adevăr, Grip era mare şi slab ca un paratrăsnet.

— Ei bine, Grip, de ce nu-i plesneşti cu palma-n cap pe dobitocii ăştia răi?

— Aş! Nu merită osteneala.

— Ah! Dacă aş avea eu picioarele şi braţele tale...

— Ar fi mai bine, micule, să te foloseşti de ele ca să munceşti, îi răspundea atunci Grip.

— Aşa crezi tu?

— Sigur că da.

— Ei bine... o să muncim împreună! Spune... o să încercăm... Vrei?

Şi Grip voia, bineînţeles.

Uneori, ieşeau împreună. Grip îl lua cu el pe copil atunci cînd era trimis să facă vreo alergătură. Prichindel era îmbrăcat mizerabil, cu o ţoală ce abia îi ajungea pînă la brîu, cu pantalonaşii găuriţi, cu şapca spartă-n fund, cu o pereche de *brogues*[1] în picioare, din piele de vită, avînd tălpile prinse doar cu o legătură întocmită dintr-un capăt de sfoară. Grip, el însuşi îmbrăcat în zdrenţe, nu arăta mai grozav. Cei doi copii alcătuiau o pereche cît se poate de potrivită. Şi, atunci cînd vremea rămînea frumoasă, mai era cum mai era; însă, timpul frumos prin comitatele din nordul Irlandei este la fel de rar ca şi un prînz bun în coliba lui Paddy. Şi atunci, prin ploaie, prin zăpadă, pe jumătate dezbrăcaţi, cu chipurile învineţite de frig, cu ochii muşcaţi de crivăţ, cu picioarele îngheţate de zăpadă, cei doi copii sărmani îţi stîrneau mila; cel mare ţinîndu-l strîns pe cel mic de mînă şi alergînd amîndoi ca să se încălzească.

Ei rătăceau astfel de-a lungul străzilor acestui Galway ce are înfăţişarea unui tîrguşor spaniol, singuri, în mijlocul unei mulţimi nepăsătoare. Prichindel tare ar fi mai vrut să ştie ce se petrece în casele pe lîngă care treceau. Dar, prin ferestrele lor înguste şi zăbrelite cu grilaje, prin storurile lăsate, ar fi fost cu neputinţă să

---

[1] Brogues (engl.) — pantofi din piele netăbăcită (n.t.).

întrezăreşti ceva. Pentru el erau adevărate case de bani, umplute, de bună seamă, cu saci de monede. Dar hotelurile, unde călătorii trăgeau după ce coborîseră din trăsură, ce plăcere ar mai fi fost să le poţi vizita camerele, acelea de la *Royal Hotel* mai cu seamă! Însă servitorii i-ar fi alungat pe amîndoi ca pe nişte cîini sau, lucru încă şi mai rău, ca pe nişte cerşetori, căci, în cel mai prost caz, cîinii pot fi şi mîngîiaţi...

Iar cînd se opreau în faţa magazinelor, aşa rău aprovizionate cum sînt ele prin tîrguşoarele Irlandei de Sus, obiectele din vitrine li se păreau grămezi de bogăţii incalculabile. Ce priviri aruncau aici, într-un galantar cu articole de îmbrăcăminte, ei, care nu umblau decît înveşmîntaţi în zdrenţe, acolo, în vitrina unui magazin de încălţăminte, ei, care umblau cu picioarele goale! Dar, oare, urmau să cunoască dînşii, vreodată, bucuria de-a avea un costum nou, ajustat pe talie, o pereche de pantofi făcuţi pe măsură? Nu, fără îndoială, asemenea atîtor nefericiţi, osîndiţi să capete doar ce leapădă alţii, resturi de bulendre şi rămăşiţe de la bucătărie!

Mai erau şi vitrinele măcelăriilor, cu sferturi mari de bou atîrnate în cîrlige, care ar fi ajuns ca să hrănească o lună întreagă toată lumea de la *ragged-school*. Atunci cînd le contemplau, Grip şi Prichindel căscau gura cît puteau de tare şi simţeau cum spasme dureroase le contractă stomacul!

— Ei aş, făcea Grip pe un ton voios, pune-ţi fălcile la treabă, micule! E ca şi cum ai mînca de-adevăratelea!

Şi, dinaintea jimblelor calde, în mirosul de pîine proaspătă ieşind din cuptor, privind la *cakes* şi la alte soiuri de prăjituri care stîrneau pofta trecătorului, ei rămîneau locului, neclintiţi; le lăsa gura apă, îşi mişcau convulsiv buzele, pe chipurile lor se citea foamea, iar Prichindel rostea în şoaptă:

— Cît de bune trebuie să fie!

— Îţi garantez eu! răspundea Grip.

— Ai mai mîncat?

— O singură dată.

— Ah! suspina Prichindel.

El nu mai mîncase niciodată, nici la Thornpipe, nici de cînd căpătase adăpost la *ragged-school*.

Într-o bună zi, o doamnă, înduioşată, văzîndu-l aşa de alb la faţă, l-a întrebat dacă nu i-ar face plăcere să mănînce o prăjitură.

— Aş dori mai curînd o pîine, doamnă, i-a răspuns el.

— Şi pentru ce, copilul meu?

— Pentru că ar fi mai mare.

O dată, totuşi, cînd Grip căpătase cîteva *pence* drept răsplată pentru un comision, a cumpărat o prăjitură care, de bună seamă, văzuse lumina zilei cu cel puţin o săptămînă înainte.

— E bună? l-a întrebat flăcăul pe Prichindel.

— Oh... Ai zice că este îndulcită!

— Cred şi eu că-i îndulcită, i-a replicat Grip, ba chiar cu zahăr de-adevăratelea pe deasupra!

Uneori, Grip şi Prichindel mergeau să se plimbe pînă în mahalaua Salthill. De acolo poţi cuprinde cu privirea tot golful, unul dintre cele mai pitoreşti din Irlanda, cu cele trei insule Aran aşezate la intrare asemenea celor trei conuri stîn-

Cel mare ținîndu-l strîns pe cel mic de mînă

coase din golful Vigo[1] — altă asemănare cu Spania — şi, îndărăt, sălbatecii munţi Burren, Clare, ca şi falezele abrupte de la Moher. Apoi se întorceau înspre port, umblînd pe cheiuri, de-a lungul docurilor, a căror construcţie fusese începută într-o epocă în care se făurise visul ca oraşul Galway să devină punctul de plecare al unei linii de transatlantice pe cea mai scurtă rută dintre Europa şi Statele Unite ale Americii.

Cînd copiii dădeau cu ochii de cele cîteva nave ancorate în golf sau amarate la ţărm, se simţeau irezistibil atraşi de ele, bănuind că, fără îndoială, marea trebuie să fie mai puţin crudă cu sărmanii oameni decît pămîntul, că dînsa le făgăduieşte o existenţă mai înlesnită, că viaţa este mai bună în aer liber pe oceanele lumii, departe de cocioabele împuţite din oraşe, că meseria de marinar este, prin excelenţă, aceea care poate asigura sănătatea copilului şi pîinea cea de toate zilele a bărbatului.

— Trebuie să fie foarte frumos să mergi pe corăbiile astea... cu pînzele lor aşa mari, Grip! spunea Prichindel.

— Dac-ai şti cît mă ispiteşte! îi răspundea Grip, moţăind din cap.

— Atunci, de ce nu eşti marinar pe mare?...

— Ştii că ai dreptate?... De ce nu-s eu marinar?

— Ai merge departe... departe...

— Poate c-o să vină şi asta într-o bună zi! a făcut Grip.

Portul Galway este alcătuit de gura unui fluviu ce izvorăşte din Lough[2] Corrib şi se varsă în fundul golfului. Pe malul celălalt, la capătul unui pod, se întinde ciudatul sat Claddagh, cu cei patru mii de locuitori ai săi, toţi pescari, ce s-au bucurat vreme îndelungată de autonomie comunală şi al căror primar este înnobilat de rege prin vechile privilegii feudale. Grip şi copilul nostru veneau uneori pînă la Claddagh. Ce n-ar fi dat Prichindel să fie în locul unuia dintre băieţii aceştia viguroşi, zburdalnici, cu chipul ars de soare şi de briză, să fie în locul fiului uneia dintre aceste mame vînjoase, cu sînge galician în vine, niţeluş sălbatică la înfăţişare, ca şi bărbatul ei de altfel. Da! El invidia adunătura asta de zgîmboi sănătoşi şi cu adevărat mai fericiţi decît copiii atîtor oraşe din Irlanda. Băieţi care strigau, se jucau, se bălăceau în apă... Ar fi vrut să facă parte dintre ei... Avea poftă să se ducă să-i ia de mînă... Dar nu îndrăznea, de vreme ce era atît de zdrenţăros, căci, văzîndu-l că se apropie, ei şi-ar fi putut închipui că vine să le ceară de pomană. Şi atunci se ţinea la o parte, cu ochii plini de lacrimi, tîrşîindu-şi troşii prin piaţa de mărfuri, prinzînd curaj să se uite la macrourile în culori scînteietoare, la heringii bătînd în cenuşiu, singurii peşti pe care-i caută pescarii din Claddagh. În ce priveşte homarii şi crabii cei groşi ce se găseau şi ei din belşug printre stîncile golfului, nu putea crede că sînt buni de mîncat, în ciuda faptului că Grip afirma — după cum auzise şi dînsul pe la alţii vorbind — că „jivinele-astea au adevărate prăjituri cu frişcă în găoacele lor"! Poate că n-ar fi fost imposibil ca, într-o bună zi, să-şi poată da seama şi singuri de asta.

Plimbarea lor în afara oraşului odată isprăvită, amîndoi ajungeau, umblînd pe străzi înguste şi dezgustătoare, în cartierul în care se afla *ragged-school*. Treceau

---

[1] Vigo — golf şi oraş-port în nord-vestul Spaniei, la oceanul Atlantic, în provincia Galicia (n.t.).

[2] Lough (irlandeză) — lac (n.t.).

prin mijlocul ruinelor ce fac ca Galway să arate ca un tîrguşor pe care un cutremur de pămînt l-a distrus pe jumătate. Au şi ruinele farmecul lor, atunci cînd se datoresc scurgerii timpului. Aici însă, casele acestea neterminate din lipsă de bani, aceste edificii abia schiţate şi cu zidurile gata crăpate, tot ce era înfăptuirea delăsării şi nu opera veacurilor de mult apuse, răspîndea o atmosferă de tristeţe posomorîtă.

Şi, cu toate acestea, lucrul cu mult mai jalnic decît cartierele sărace din Galway, mai respingător decît cele mai de pe urmă dărăpănături ale mahalalelor de aici, era locuinţa oribilă şi greţoasă, adăpostul neîndestulător şi dezgustător unde mizeria îi îngrămădea pe colegii lui Prichindel, locul spre care el şi Grip nu se grăbeau cîtuşi de puţin să ajungă, atunci cînd sosea ora să se întoarcă la *ragged-school*.

Capitolul IV

ÎNMORMÎNTAREA UNUI PESCĂRUŞ

Dar oare, în mijlocul acestei existenţe dureroase, în mediul înjositor al zdrenţăroşilor, Prichindel nu se întorcea din cînd în cînd cu gîndul în trecut? Dacă un copil fericit, datorită grijii de care este înconjurat şi dezmierdărilor cu care este copleşit, se lasă cu totul în voia bucuriei de-a trăi, iată un lucru uşor de imaginat, deoarece aşa şi trebuie să fie. Vai! Nu acelaşi lucru se întîmplă atunci cînd trecutul n-a fost altceva decît un şir neîntrerupt de suferinţe. Viitorul apare sub înfăţişarea cea mai întunecată. Priveşti înainte numai după ce te-ai uitat în urmă.

Şi, dacă se întorcea îndărăt cu un an, doi, ce revedea Prichindel? Pe acel Thornpipe, un om brutal şi violent, pe pungaşul acesta lipsit de milă, pe care ţi-ar fi uneori teamă să nu-l întîlneşti la colţ de stradă sau la drumul mare, desfăcîndu-şi mîinile uriaşe ca să te înşface... Apoi, amintirea nedesluşită dar înfricoşătoare a femeii hapsîne care îl maltrata, ca şi chipul alinător al acelei fetiţe ce-l legăna pe genunchii ei.

— Cred că-mi aduc aminte că-i zicea Sissy, i-a spus el într-o bună zi prietenului său.

— Ce nume frumos! i-a răspuns Grip.

Ce-i drept, Grip era încredinţat că această Sissy nu exista decît în închipuirea copilului, pentru că niciodată nu se putuseră căpăta nici un fel de informaţii despre ea. Însă, de îndată ce părea să se îndoiască de existenţa ei, Prichindel începea să dea semne de supărare. Da! El o revedea cu ochii minţii... Avea oare s-o mai regăsească vreodată?... Ce s-o fi întîmplat cu ea?... O mai fi trăind tot la scorpia aia de femeie?... Departe de dînsul?... Poate că-i despărţeau zeci şi zeci de kilometri? Ea îl iubea mult şi el o iubea la rîndul său... Fusese pentru prima oară cînd prinsese drag de cineva înainte de a-l întîlni pe Grip şi vorbea despre ea ca despre o domnişoară în toată firea... Era bună şi blîndă, îl mîngîia, îi ştergea lacrimile, îl săruta, îşi împărţea cartofii cu el.

— Tare-aş mai fi vrut s-o apăr cînd o bătea femeia aia rea! spunea Prichindel.

— Şi eu, ba chiar cred c-aş fi pocnit-o rău! răspundea Grip ca să-i facă plăcere copilului.

De altfel, dacă băiatul acesta bun nu se apăra deloc atunci cînd era atacat, ştia la nevoie să-i apere pe alţii, lucru pe care îl şi dovedise, punîndu-i cu botul pe labe pe nemernicii aceia ce se înverşunau împotriva protejatului său.

Odată, în timpul primelor luni de şedere la *ragged-school*, atras de dangătul clopotelor de duminică, Prichindel pătrunsese în catedrala din Galway. Trebuie să mărturisim că numai întîmplarea îl mînase într-acolo, deoarece chiar şi turiştii o descoperă cu destulă greutate, aşa pierdută cum este în mijlocul unui labirint de străduţe înguste şi noroioase.

Cînd Prichindel s-a întors de la biserică, n-a spus nimic nimănui, nici măcar lui Grip, care, de altfel, n-avea decît o foarte palidă idee despre însemnătatea fastului liturghiei şi vecerniei catolice. Cu toate acestea, după cea de-a doua vizită la catedrală, găsindu-se o dată singur cu Kriss, s-a încumetat s-o întrebe ce este Dumnezeu.

— Dumnezeu?... a făcut bătrîna femeie, rostogolind nişte ochi înspăimîntători în mijlocul valurilor greţoase de fum ce-i scăpau din luleaua de pămînt ars.

— Da... Dumnezeu.

— Dumnezeu, i-a răspuns dînsa atunci, este frate cu dracul, la care îi trimite pe ticăloşii de copii care nu sînt cuminţi, ca să-i ardă în focul gheenei.

Primind asemenea răspuns, Prichindel s-a îngălbenit la faţă şi, cu toate că avea mare poftă să afle unde se găseşte gheena aceea plină de flăcări, n-a mai îndrăznit s-o întrebe nimic în această privinţă.

Însă n-a încetat să se gîndească la acel Dumnezeu a cărui singură ocupaţie părea să fie aceea de a-i pedepsi pe copilaşi — şi încă atît de îngrozitor, dacă ar fi fost să se ia după spusele bătrînei Kriss.

Totuşi, într-o bună zi, foarte neliniştit, a vrut să stea de vorbă şi cu Grip despre acest lucru.

— Grip, l-a întrebat el, ai auzit cumva, din cînd în cînd, vorbindu-se despre iad?

— Cîteodată.

— Unde se găseşte iadul ăsta?

— Habar n-am.

— Ia spune... Dacă îi arde acolo pe copiii care sînt răi, au să-l ardă şi pe Carker?

— Da... Şi încă într-un foc mare!

— Dar eu... Grip... eu nu sînt rău, spune, nu-i aşa?

— Tu... rău? Nu... Nu cred.

— Atunci pe mine n-au să mă ardă, nu?

— N-o să-ţi ardă nici măcar un fir de păr!

— Nici pe tine n-au să te ardă, Grip?

— Nici pe mine... poţi fi sigur!

Iată, aşadar, tot ce învăţase Prichindel din catehism. Dar, chiar şi aşa, în simplitatea lui, în naivitatea vîrstei sale fragede, simţea în chip nedesluşit ce este bine şi ce e rău. Însă, dacă n-ar fi avut de ce să fie pedepsit după preceptele bătrînei de la *ragged-school*, după acelea ale domnului O'Bodkins se afla în mare primejdie.

Într-adevăr, domnul O'Bodkins era foarte nemulţumit. Prichindel nu figura în registrele sale în coloana încasărilor, dar apărea în schimb în coloana cheltuielilor. Iată un puşti care costa — o, nu din cale-afară de mult, domnule O'Bodkins! — şi care nu producea nimic! Cel puţin ceilalţi, cerşind şi jefuind, contribuiau măcar în parte la cheltuielile pentru casă şi masă, pe cîtă vreme acest copil nu aducea nici un venit.

Într-o zi, domnul O'Bodkins l-a dojenit cu multă asprime, săgetîndu-l cu o privire severă prin ochelarii săi cu ramă de aur.

Prichindel a găsit destulă putere într-însul ca să nu plîngă ascultînd mustrările pe care domnul O'Bodkins i le făcea în dubla lui calitate de contabil şi director.

— Tu nu vrei să faci nimic? l-a întrebat el.

— Ba da, domnule, i-a răspuns copilul. Spuneţi-mi... ce aţi dori să fac?

— Orice, care să scoată cheltuielile pe care le facem cu tine.

— Aş vrea, dar nu ştiu ce.

— Mergi după oameni pe stradă... Le ceri să-ţi dea comisioane de făcut.

— Eu sînt prea mic şi ei nu vor.

— Atunci, scormoneşte prin grămezile de gunoaie, în colţ, lîngă bornele kilometrice! Totdeauna se găseşte cîte ceva...

— Cîinii mă muşcă şi eu nu sînt de-ajuns de puternic... Nu pot să-i pun pe fugă!

— Ce spui!... Dar mîini n-ai?

— Ba da.

— Şi picioare?

— Da.

— Ei bine, atunci aleargă pe drumuri după trăsuri şi agoniseşte măcar niscai *coppers*, dacă tot nu eşti în stare să faci altceva!

— Să cerşesc *coppers?*

Şi Prichindel a simţit cum i se întoarce stomacul pe dos de scîrbă, într-atîta s-a revoltat mîndria lui firească la auzul acestei propuneri. Da, mîndria lui, acesta este cuvîntul, căci el roşea numai la gîndul că va trebui să întindă mîna.

— Nu, n-aş putea, domnule O'Bodkins! a răspuns el.

— Ah! Tu n-ai putea, spui?...

— Nu!

— Dar să trăieşti fără să mănînci, ai putea?... Nu, nu-i aşa? Îţi pun însă în vedere că, într-o bună zi, am să te pun la asemenea regim, dacă n-ai de gînd să găseşti un mijloc pentru a-ţi cîştiga existenţa!... Şi acum, întinde-o!

Să-şi cîştige existenţa... la patru ani şi cîteva luni! Ce-i drept, el o mai făcuse o dată, pe vremea cînd umbla cu prezentatorul de marionete... dar în ce chip! Aşadar, copilul a „întins-o", foarte deprimat. Şi, dacă l-ai fi văzut cum stă într-un ungher, cu mîinile la piept, cu capul plecat, ţi s-ar fi strîns inima de milă pentru el. Ce povară ajunsese să fie viaţa pentru această sărmană mică făptură!

Cu greu ţi-ai putea închipui ce mult suferă micuţii de felul lui Prichindel atunci cînd sînt îndobitociţi de mizerie din cea mai fragedă copilărie şi niciodată nu te-ai putea înduioşa îndeajuns de soarta lor!

Şi apoi, după mustrările domnului O'Bodkins, veneau provocările la care-l supuneau haimanalele din şcoală.

Faptul că acest copil era mai cinstit decît ei îi făcea să turbeze de furie. Aveau

o plăcere deosebită să-l împingă la rele şi, de aceea, nu făceau economie nici de sfaturi perfide, nici de lovituri.

Carker, mai cu seamă, era neistovit în această privinţă şi numai firea lui perversă putea să explice de ce arăta atît de înverşunat.

— Tu nu vrei să ceri de pomană? l-a întrebat el într-o zi.

— Nu, i-a răspuns răspicat Prichindel.

— Ei bine, vită tîmpă, nu să ceri... să iei!

— Să iei?...

— Da!... Cînd vezi un domn bine îmbrăcat, cu o batistă care-i iese niţel din buzunar, te apropii, tragi cu îndemînare de batistă şi ea vine singură afară.

— Lasă-mă în pace, Carker!

— Şi, uneori, o dată cu batista, se iveşte şi un portofel...

— Dar asta înseamnă să furi!

— Şi, în portofelele celor bogaţi, nu găseşti *coppers,* ci şilingi, coroane, ba chiar monede de aur, şi aduci banii ca să-i împarţi cu camarazii tăi, secătură ce eşti!

— Da, a făcut alt mic ticălos, şi le dai cu tifla poliţailor, luînd-o la fugă.

— Şi apoi, dacă ai ajunge la închisoare, ce ţi-ar păsa? Acolo o duci la fel de bine ca şi aici — ba chiar mai bine. Ţi se dă pîine, supă de cartofi şi mănînci după pofta inimii!

— Eu nu vreau... nu vreau! repeta copilul, zbătîndu-se în mijlocul acestor derbedei, care îl aruncau de la unul la altul ca pe o minge.

Grip, intrînd în sală, s-a grăbit să-l scoată din mîinile bandei.

— Lăsaţi-mi-l pe ăsta micu în pace! a strigat el, strîngînd pumnii gata să lovească.

De data aceasta, Grip era cu adevărat mînios.

— Tu ştii, i-a spus el lui Carker, eu cîrpesc rar, nu-i aşa, dar cînd încep să dau...

Şi, după ce netrebnicii aceia şi-au lăsat victima în pace, să fi văzut ce priviri i-au mai aruncat, de parcă-şi făgăduiau s-o ia de la început de îndată ce Grip n-avea să mai fie de faţă, ba chiar, cu prima ocazie, „să le facă seama" la amîndoi!

— Bineînţeles că tu, Carker, ai să fii ars! a spus Prichindel cu oarecare compătimire în glas.

— Ars?...

— Da... în focul gheenei... dacă vei continua să fii rău!

Iată un răspuns care a stîrnit batjocurile întregii şleahte de necredincioşi. Ce vreţi? Transformarea lui Carker în friptură ajunsese la Prichindel o idee fixă.

Totuşi, era de aşteptat ca intervenţia lui Grip în favoarea lui să nu aibă rezultate prea fericite. Carker şi ceilalţi din banda lui erau hotărîţi să se răzbune, atît pe supraveghetor, cît şi pe protejatul său.

Pe la colţuri, cei mai mari ticăloşi din *ragged-school* ţineau tainice consfătuiri care nu prevesteau nimic bun. Astfel încît Grip nu înceta să-i supravegheze, avînd grijă să-l lase cît mai puţină vreme singur pe băieţelul nostru. Noaptea îl lua cu el sus, în chiţimia lui de sub şindrila acoperişului. Acolo, în acel colţişor foarte friguros şi cît se poate de mizerabil, Prichindel se afla măcar la adăpost de sfaturi rele şi de bruftuieli.

Într-o zi, Grip şi micuţul o porniseră la plimbare înspre plaja de la Salthill, unde îşi făceau din cînd în cînd plăcerea să se scalde. Grip, care ştia să înoate, îi dădea lecţii lui Prichindel. Ah, cît de fericit era acesta din urmă să se arunce în apa aceea limpede, pe deasupra căreia pluteau pînă departe, foarte departe, corăbii ale căror pînze albe le vedea pierzîndu-se în zare.

Se zbenguiau amîndoi în mijlocul talazurilor lungi ce bubuiau izbindu-se de ţărm. Grip, ţinînd copilul de umeri, îl învăţa să facă primele mişcări de înot.

Pe neaşteptate, dinspre stînci s-au făcut auzite adevărate urlete de şacali şi şi-au făcut apariţia zdrenţăroşii de la *ragged-school.*

Erau cu totul vreo doisprezece, dintre cei mai stricaţi, dintre cei cruzi, cu Carker în frunte.

Ţipau şi vorbeau atît de răstit pentru că zăriseră un pescăruş rănit la o aripă, care încerca să fugă de ei. Şi poate că ar fi izbutit să scape, dacă nu l-ar fi nimerit Carker cu o piatră.

Prichindel a scos un strigăt de-ai fi zis că pe el îl lovise.

— Sărmanul pescăruş... sărmanul pescăruş! repeta micuţul.

Grip s-a mîniat straşnic şi poate că i-ar fi tras lui Carker o bătaie s-o pomenească toată viaţa, dacă nu l-ar fi văzut pe copil dînd buzna pe plajă în mijlocul bandei, cerînd îndurare pentru biata pasăre.

— Carker... te rog, repeta el, bate-mă pe mine... bate-mă pe mine... dar nu pescăruşul... nu pescăruşul!

Cu ce ploaie de batjocuri usturătoare l-au mai întîmpinat, văzîndu-l cum se tîrăşte pe nisip, gol-goluţ, cu mîinile şi cu picioarele lui firave, cu coastele ce-i ieşeau prin piele! Şi el striga mai departe, în gura mare:

— Îndurare... Carker... Îndură-te de pescăruş!

Dar nimeni nu-l asculta. Rîdeau cu toţii de umilele-i rugăminţi. Întreaga şleahtă fugărea pasărea care încerca zadarnic să se ridice de la pămînt, ţopăind stîngaci de pe o labă pe alta şi încercînd să-şi găsească un adăpost printre stînci.

Strădanii de prisos.

— Laşilor... laşilor! striga Prichindel.

Carker a apucat pescăruşul de-o aripă şi, învîrtindu-l de mai multe ori pe deasupra capului, l-a aruncat în aer. Acesta a căzut iarăşi pe nisip. Alt derbedeu l-a cules de pe jos şi l-a azvîrlit în pietriş.

— Grip... Grip! repeta Prichindel, apără-l... apără-l!

Grip s-a năpustit asupra trenţăroşilor ca să le smulgă biata pasăre din mîini... dar era prea tîrziu. Carker strivise cu călcîiul capul pescăruşului.

Şi hohotele de rîs au răsunat şi mai puternic, în mijlocul unui concert de urale frenetice.

Prichindel era indignat. A fost cuprins atunci de mînie, de o furie oarbă şi, nemaiputînd să se stăpînească, a ridicat o piatră de pe jos şi a aruncat-o din toate puterile în Carker, care a primit-o drept în piept.

— Ah, ai să mi-o plăteşti! a strigat Carker.

Şi, mai înainte ca Grip să-l fi putut împiedica, a tăbărît asupra băieţelului, tîrîndu-l pe marginea plajei, doborîndu-l sub lovituri. Apoi, în timp ce toţi ceilalţi derbedei îl ţineau pe Grip de mîini şi de picioare, el l-a cufundat pe Prichindel cu capul în valuri, cu riscul să-l sufoce.

Izbutind să scape de acei nemernici care, luaţi la palme, s-au rostogolit în cea

Cu ochii scăldaţi în lacrimi,
a făcut o gaură în nisip...

mai mare parte la pămînt urlînd de durere, Grip a alergat după Carker, dar acesta a rupt-o la fugă, împreună cu toată banda.

Talazurile, retrăgîndu-se, l-ar fi purtat cu ele pe Prichindel, dacă Grip nu l-ar fi înşfăcat şi nu l-ar fi tras îndărăt pe nisip, pe jumătate leşinat.

Şi după ce l-a frecat viguros pe tot trupul, Grip l-a pus repede pe picioare. L-a îmbrăcat iar în zdrenţele lui şi, apucîndu-l de mînă, i-a spus:

— Vino... vino!

Prichindel a urcat panta în direcţia stîncilor. Acolo, văzînd pasărea strivită, a îngenuncheat, cu ochii scăldaţi în lacrimi, a făcut o gaură în nisip şi a îngropat-o.

Căci el însuşi ce era altceva decît o sărmană pasăre părăsită... un biet pescăruş cu chip de om?

Capitolul V

DIN NOU LA *RAGGED-SCHOOL*

Întorcîndu-se la şcoală, Grip a crezut că este de datoria lui să-i atragă atenţia domnului O'Bodkins asupra purtării lui Carker şi a celorlalţi ticăloşi. Aceasta însă nu pentru a-i vorbi despre renghiurile ce i le jucau şi pe care, de cele mai multe ori, nici măcar nu le lua în seamă. Nu! Era vorba despre Prichindel şi maltratările la care era supus. De astă dată lucrurile ar fi mers atît de departe, încît, fără intervenţia lui Grip, valurile ar fi rostogolit acum cadavrul unui copil pe plaja de la Salthill.

În loc de orice alt răspuns, Grip n-a obţinut din partea domnului O'Bodkins decît o moţăială din cap. El ar fi trebuit să priceapă că asemenea lucruri n-aveau nimic de-a face cu contabilitatea. Ce dracu; doar nu era să înscrie în registrul cel mare o coloană pentru palme şi alta pentru lovituri de picior! Astea, potrivit regulilor aritmeticii, nu puteau fi puse laolaltă, după cum ar fi fost cu neputinţă să aduni trei pietre cu cinci sticleţi. Fără îndoială că domnul O'Bodkins avea, ca director, datoria să se îngrijoreze din pricina relelor purtări ale elevilor săi interni; însă, în calitate de contabil, el s-a mărginit să-l trimită la plimbare pe supraveghetorul şcolii.

Începînd din ziua aceea, Grip s-a hotărît să nu-l mai piardă din ochi pe protejatul lui, să nu-l mai lase niciodată singur în sala cea mare şi, atunci cînd ieşea fără el, să aibă grijă să-l încuie în fundul chiţimiei sale de sub acoperiş, unde, cel puţin, copilul se afla în siguranţă.

Între timp, s-au scurs şi ultimele săptămîni ale verii. Sosise luna septembrie. Acesta este începutul iernii în districtele comitatelor din nord, iar iarna în Irlanda de Sus este alcătuită dintr-un şir neîntrerupt de ninsori, rafale de crivăţ, vijelii şi ceţuri, venite dinspre cîmpiile îngheţate ale Americii septentrionale şi pe care vînturile Atlanticului le aruncă asupra Europei.

Pe scurt, o vreme aprigă şi nemiloasă pentru locuitorii din jurul golfului Galway, cuprins în împrejmuirea lui de munţi, ca între pereţii unei gheţării. Zile prea scurte şi nopţi prea lungi de îndurat pentru cei ce n-au cărbuni sau turbă în va-

tră. Să nu vă prindă mirarea dacă temperatura e scăzută atunci în *ragged-school*, în afară, poate, de camera domnului O' Bodkins. Oare, dacă directorul-contabil n-ar sta la căldură, nu i s-ar slei cerneala în călimară?. Şi nu i-ar îngheţa parafele înainte de-a le isprăvi înfloriturile?

Acum ori niciodată era momentul ca toată lumea s-o pornească pe străzi şi pe şosele ca să strîngă tot ce putea fi în stare să se combine cu oxigenul pentru a produce căldură. Slabe posibilităţi, trebuie s-o recunoaştem, atunci cînd eşti silit să aduni crengi căzute din copaci, tăciuni lepădaţi în uşa locuinţelor sau sfărîmături de cărbune pe care se băteau oamenii sărmani în port, pe cheiurile unde erau descărcate navele. Pensionarii şcolii se ocupau deci de asemenea recoltă, dar cît de numeroşi mai erau culegătorii!

Băieţelul nostru lua şi el parte la asemenea muncă obositoare. Zilnic se întorcea cu cîte un pic de combustibil. Asta măcar nu era cerşetorie. Astfel, de bine de rău, în vatră ardeau nişte flăcări prăpădite şi fumegoase cu care erau nevoiţi să se mulţumească toţi elevii, care, dîrdîind de frig în zdrenţele lor, se înghesuiau împrejurul plitei, cei mai mari în locurile cele mai bune, se înţelege de la sine, în timp ce, în marmită, mîncarea de seară încerca să dea în fiert. Şi ce mai mîncare!... Coji de pîine, cartofi strînşi de prin gunoaie, cîteva ciolane de care mai atîrnau fărîmiţe de carne, o fiertură groaznică, plină de pete de unsoare în locul steluţelor din supa de carne.

De bună seamă că niciodată nu se găsea un loc în faţa focului şi pentru Prichindel, care doar arareori căpăta un blid din lichidul acesta, pe care bătrîna îl păstra numai pentru cei mari. Ei se năpusteau asupra fierturii ca nişte cîini înfometaţi şi nu şovăiau să-şi arate colţii ca să-şi apere porţiile neînsemnate.

Din fericire, Grip se grăbea să-l ia pe copil în chiţimia lui ca să-i dea partea cea mai bună din hrana sa zilnică. Fără îndoială că, acolo, sus, nu era foc. Totuşi, ghemuindu-se în paie, înghesuindu-se unul în altul, izbuteau amîndoi să se apere de frig şi apoi să adoarmă, căci somnul poate că te încălzeşte, nu-i aşa?... Trebuie ca, măcar, să sperăm acest lucru.

Într-o bună zi a dat norocul peste Grip. Tocmai ieşise la plimbare şi umbla de-a lungul străzii principale din Galway cînd, un călugăr care se întorcea la *Royal Hotel*, l-a rugat să-i ducă o scrisoare la poştă. Grip s-a grăbit să-i facă acest serviciu şi, pentru osteneală, a căpătat un frumos şiling nou-nouţ. Desigur, nu făcuse rost de cine ştie ce capital sub această formă, deci nu era nevoit să-şi spargă capul ca să se hotărască dacă să-l plaseze în rente de stat sau în valori industriale. Nu! Plasamentul cel mai indicat avea să fie făcut în natură, în cea mai mare parte în stomacul lui Prichindel şi cîte un pic într-al său. Astfel încît s-a dus să cumpere tot soiul de mezeluri de porc, care le-au ajuns să se ospăteze trei zile-n şir, în ascuns de Carker şi de ceilalţi. Vă puteţi desigur închipui că Grip nu înţelegea să le împartă cu cei ce nu împărţeau niciodată nimic cu dînsul.

În plus — ceea ce a făcut deosebit de fericită întîlnirea dintre Grip şi călătorul care trăsese la *Royal Hotel* — acest onorabil *gentleman*, văzîndu-l atît de prost îmbrăcat, a renunţat în favoarea lui la un tricou de lînă care era încă în bună stare.

Dar să nu credeţi cumva că lui Grip i-a trecut prin cap să şi-l păstreze sieşi spre folosinţă. Nu, el nu s-a gîndit decît la Prichindel. Socotea că ar fi fost „a-ntîia" să poarte tricoul ăsta bun pe sub zdrenţele sale.

„O să se simtă-n el ca un berbec în blana lui", şi-a spus băiatul acesta bun la inimă.

Însă „berbecul". n-a vrut cu nici un chip ca Grip să se despoaie de blana lui pentru dînsul. S-au purtat discuţii aprinse. În cele din urmă, lucrurile s-au putut aranja spre mulţumirea amîndurora.

Într-adevăr, bunul *gentleman* era gras şi tricoul s-ar fi putut înfăşura de două ori pe trupul lui Grip. Acel *gentleman* era înalt, astfel încît tricoul lui l-ar fi îmbrăcat pe Prichindel din cap pînă-n picioare. Deci, scoţînd din lungime şi din grosime, ar fi fost cu putinţă ca tricoul să fie ajustat în folosul ambilor prieteni. Dacă ar fi rugat-o pe beţiva aceea bătrînă de Kriss să-l descoasă şi să-l coasă din nou, ar fi fost ca şi cum i-ar fi cerut să renunţe la pipa ei. Aşa că, închizîndu-se în chiţimia lui din pod, Grip s-a pus pe treabă, punîndu-şi la bătaie întreaga inteligenţă. După ce i-a luat măsură copilului, a izbutit să-i confecţioneze o vestă bună, de lînă. În ce-l priveşte, el s-a văzut căpătuit cu o jiletcă — fără mîneci, ce-i drept — dar, în sfîrşit, o jiletcă înseamnă ceva, nu-i aşa?

Este de la sine înţeles că Prichindel a fost sfătuit să-şi ascundă vesta pe sub zdrenţe, să nu i-o vadă ceilalţi. Căci, decît să-l lase s-o poarte, aceştia mai curînd i-ar fi rupt-o în bucăţi. Ceea ce el a şi făcut şi vă lăsăm să apreciaţi şi singuri dacă s-a bucurat de căldura plăcută pe care i-o oferea tricoul în timpul gerurilor aspre ale iernii!

După ploile lunii octombrie, ce cădeau fără încetare, noiembrie a dezlănţuit asupra comitatului un vînt îngheţat, care a făcut ca toată umezeala din atmosferă să se transforme în zăpadă. Stratul alb de nea a depăşit şaizeci de centimetri pe străzile oraşului Galway. De aceea, recolta zilnică de huilă şi de turbă a avut de suferit. Se făcuse un frig straşnic în *ragged-school* şi, dacă vatra era lipsită de combustibil, stomacul, care este şi el un focar, rămînea la fel de gol, căci nici într-însul nu se mai făcea focul în fiecare zi.

Era însă neapărat nevoie ca, înfruntînd furtunile de zăpadă şi curenţii îngheţaţi, zdrenţăroşii să străbată străzile şi şoselele, căutînd să se îngrijească de nevoile şcolii. Acum nu se mai găsea însă de strîns printre pietrele de pavaj. Singura nădejde era ca ei să umble din poartă-n poartă. Desigur, parohia făcea ce putea pentru săracii săi; însă, lăsînd la o parte *ragged-school*, multe aşezăminte de caritate se bizuiau pe ea în vremurile acelea de restrişte.

Copiii erau siliţi de-acum înainte să ceară de pomană din casă-n casă şi, acolo unde milostenia nu dispăruse cu desăvîrşire, nu erau întîmpinaţi cu rea-voinţă. Însă, ce-i drept, cel mai adesea erau primiţi cu atîta brutalitate, cu asemenea ameninţări, în caz că mai aveau de gînd să revină, încît se întorceau la şcoală cu mîinile goale.

Lui Prichindel i-a fost cu neputinţă să nu urmeze exemplul colegilor săi. Şi, cu toate acestea, de fiecare dată cînd se oprea dinaintea unei uşi, după ce ridica ciocănelul ca să bată într-însa, i se părea că acesta îl loveşte în piept, cu o izbitură puternică. Şi atunci, în loc să întindă mîna, el întreba dacă n-au să-i dea vreun comision de făcut. Astfel, era cel puţin scutit de ruşinea de a cere de pomană... Un comision pentru puştiul ăsta de cinci ani, pricepea toată lumea ce vrea să însemne şi, cîteodată, i se arunca o bucată de pîine... pe care el o lua plîngînd. Ce vreţi?... Îi era foame.

O dată cu luna decembrie, vremea a devenit foarte rece şi foarte umedă. Nin-

gea fără încetare cu fulgi mari. Cu greu îţi mai găseai drumul pe străzile oraşului. La ora trei după-amiaza era nevoie să fie aprinse felinarele cu gaz aerian şi lumina gălbuie a becurilor acestora nu izbutea cîtuşi de puţin să străpungă valurile groase de ceaţă, ca şi cum şi-ar fi pierdut orice putere de luminare. Nu mai circulau nici trăsuri, nici şarete. Rarii trecători se grăbeau spre casă. Şi Prichindel, cu ochii arşi de ger, cu faţa şi cu mîinile învineţite de muşcătura crivăţului, alerga, ghemuindu-se în zdrenţele-i albite de zăpadă.

În cele din urmă, iarna aceea grea a luat sfîrşit. În primele luni ale anului 1877 vremea a fost mai puţin aspră. Vara şi-a făcut apariţia devreme. Încă de la jumătatea lui iunie s-au pornit călduri destul de mari.

La 17 august, Prichindel — care avea atunci cinci ani şi jumătate — a avut norocul să facă o descoperire, fapt ce urma să aibă consecinţe dintre cele mai neaşteptate.

La ora şapte seara el mergea pe una dintre străduţele care duc către podul dinspre Claddagh, în drum spre *ragged-school*, unde se aştepta să fie foarte prost primit, de vreme ce turneul său nu fusese deloc rodnic. Dacă Grip n-avea pusă deoparte vreo coajă veche de pîine, amîndoi ar fi fost nevoiţi să se lipsească de cină în seara aceea. De altfel, n-ar fi fost pentru prima oară şi nu erau ei atît de îngîmfaţi încît să se aştepte să mănînce în fiecare zi la oră fixă. Dacă oamenii bogaţi au asemenea obiceiuri, este cît se poate de bine, deoarece lor le stă în putinţă s-o facă!

Un biet sărăntoc însă, mănîncă numai atunci cînd poate „şi nu mîncă atunci cîn' nu poate" cum spunea Grip, foarte obişnuit să-şi ţină zilele cu maxime filozofice.

Dar iată că, la două sute de paşi de şcoală, Prichindel s-a poticnit de ceva şi s-a întins pe pavaj cît era el de lung. Şi, cum nu căzuse de la înălţime, nu s-a vătămat defel. Un obiect, izbit de piciorul lui, i s-a rostogolit dinainte. Era un clondir mare de gresie, care, din fericire, nu se spărsese, pentru că altfel s-ar fi putut răni grav.

Băieţelul nostru s-a ridicat în picioare şi căutînd de jur împrejur, a dat în cele din urmă peste clondir, a cărui capacitate putea fi de două, trei galoane[1]. Era astupat cu un dop de plută pe care, dacă-l scoteai, puteai afla cu uşurinţă ce conţine.

Prichindel l-a destupat aşadar şi i s-a părut că este plin cu gin.

Pe legea mea, avea acolo cu ce să-i mulţumească pe toţi zdrenţăroşii, astfel încît Prichindel putea fi sigur că are să i se facă o primire cît se poate de bună.

Pe străduţă nu era nici ţipenie de om, nici un trecător nu-l văzuse găsind băutura şi nu-l mai despărţeau de *ragged-school* decît vreo două sute de paşi.

Însă atunci i-au trecut prin cap anumite idei, care nu le-ar fi venit nici lui Carker, nici celorlalţi. Clondirul acesta nu-i aparţinea. Nu era vorbă de un dar, căpătat de pomană, sau de nişte rămăşiţe aruncate la gunoi, ci de un obiect pierdut. Fără îndoială, avea să fie destul de greu să-i găsească proprietarul. Ce contează, conştiinţa îi spunea că nu are dreptul să dispună de bunul altuia. Ştia acest lucru

[1] Galon (engl. gallon) — măsură de capacitate pentru lichide, de 3,785 l sau 4,546 l (galonul imperial) (n.t.).

din instinct, căci nici Thornpipe şi nici domnul O'Bodkins nu-l învăţaseră niciodată ce înseamnă să fii cinstit. Din fericire, există suflete de copii în care cinstea stă înscrisă de la sine.

Prichindel, destul de stînjenit din cauza descoperirii sale, a luat hotărîrea să-i ceară sfatul lui Grip. Fără îndoială că Grip avea să izbutească să-l descopere pe păgubaş. Esenţialul era să se poată strecura cu clondirul în mansardă fără să-l vadă derbedeii, care nu s-ar fi sinchisit cîtuşi de puţin că trebuie să-l dea îndărăt proprietarului. Două sau trei galoane de gin... Ce mană cerească pentru ei!... Pînă la căderea nopţii n-ar mai fi rămas nici o picătură! În schimb, de Grip, Prichindel răspundea ca şi de sine însuşi. El nu s-ar fi atins de clondir, l-ar fi pitit în paie şi a doua zi ar fi cules informaţii prin cartier. La nevoie, amîndoi ar fi mers din casă-n casă, ar fi ciocănit la toate uşile, pentru că, de astă dată, n-ar fi făcut-o pentru ca să cerşească.

Prichindel s-a îndreptat atunci spre şcoală încercînd, de bine de rău, să ascundă umflătura pe care clondirul i-o făcea pe sub zdrenţe.

Dar, spre ghinionul lui, tocmai cînd ajunsese în dreptul uşii, Carker a ieşit pe neaşteptate, astfel încît n-a mai putut evita ciocnirea cu acesta. De altfel, Carker îl recunoscuse numaidecît şi, văzîndu-l singur, a găsit că este o ocazie cum nu se poate mai nimerită ca să-i plătească vechea datorie, de cînd cu intervenţia lui Grip pe plaja de la Salthill.

El s-a năpustit aşadar asupra lui Prichindel şi, simţindu-i clondirul de sub zdrenţe, s-a grăbit să-l înşface.

— Ei, ce-i asta? a strigat Carker.

— Asta... nu-i a ta!

— Atunci, o fi a ta?

— Nu... nu este a mea!

Şi Prichindel a vrut să-l împingă la o parte pe Carker care, cu o lovitură de picior, l-a trimis să se rostogolească la trei paşi distanţă.

Să pună mîna pe clondir şi să intre cu el în sală nu i-a luat lui Carker decît o clipă, iar Prichindel n-a mai putut face altceva decît să-l urmeze, plîngînd de furie.

A încercat iarăşi să protesteze, însă Grip nu era de faţă ca să-i poată veni în ajutor, încît a primit palme, lovituri de picior, ba chiar a fost şi muşcat. Pînă şi bătrîna Kriss s-a amestecat în încăierare, de îndată ce a zărit clondirul cu băutură.

— Gin, a strigat ea, gin din cel bun, şi are să ajungă pentru toată lumea!

Bineînţeles, Prichindel ar fi făcut mai bine să fi lăsat clondirul în stradă, unde poate că proprietarul său îl căuta la această oră, căci, în sfîrşit, două sau trei galoane de gin valorează cîţiva şilingi, ba chiar mai mult de o jumătate de coroană. Ar fi trebuit să-şi spună că era cu neputinţă să urce în chiţimia lui Grip fără să fie văzut de ceilalţi. Acum, însă, era prea tîrziu.

Şi, dacă i s-ar fi adresat domnului O'Bodkins, povestindu-i ce se petrecuse, bună primire i s-ar mai fi făcut! Să meargă pînă la cabinetul directorului, să crape cîtuşi de puţin uşa, riscînd să-l deranjeze în cursul celui mai dificil dintre calculele sale... Şi, pînă la urmă, ce s-ar fi întîmplat? Domnul O'Bodkins ar fi pus să-i fie adus clondirul şi, ca tot ceea ce intra în biroul lui, n-ar mai fi ieşit de-acolo niciodată.

Prichindel nu putea face nimic şi, prin urmare, s-a grăbit să urce în mansardă la Grip, ca să-i spună tot.

— Grip, l-a întrebat el, nu-i aşa că un clondir pe care-l găseşti nu este al tău?...

— Nu, nu crez, i-a răspuns Grip. Da' ce, ai găsit tu un clondir?...

— Da... Aveam de gînd să ţi-l dau ţie şi mîine ne-am fi dus prin cartier, ca să aflăm...

— Al cui este, nu-i aşa? l-a întrebat Grip.

— Da. Şi poate tot căutînd...

— Şi ei ţi-au luat clondiru' ăsta?

— Carker mi l-a luat!... Eu am încercat să-l împiedic... şi atunci ceilalţi... Dacă ai coborî tu, Grip?

— Am să cobor şi-o să vedem noi la cine rămîne clondiru'!

Însă, atunci cînd Grip a vrut să iasă, n-a izbutit. Uşa era închisă pe dinafară.

Şi uşa aceasta, oricît de viguros a zgîlţîit-o el, a rezistat, spre marea bucurie a bandei, care striga din josul scării:

— Ei, Grip!

— Ei, Prichindel!

— În sănătatea lor!

Grip, neputînd sparge uşa, s-a resemnat, după cum îi era obiceiul, străduindu-se să-şi calmeze tovarăşul, din cale-afară de mîniat.

— Ei bine, a făcut el, să-i lăsăm baltă pe dobitocii ăştia!

— Oh! Ce rău este să nu fii cel mai puternic!

— Şi la ce-ar folosi!... Uite, puştiule, ia cartofii pe care ţi i-am păstrat... Mănîncă...

— Nu-mi e foame, Grip!

— Mănîncă, totuşi, după aia o să ne băgăm în paie ca să dormim.

Era, de altfel, lucrul cel mai bun pe care-l aveau de făcut după o cină, vai, atît de săracă!

Carker zăvorîse uşa de la mansardă pentru că în seara aceea nu voia să fie deranjat. Îl închisese pe Grip înăuntru, ca să poată bea după pofta inimii clondirul de gin, întrucît Kriss n-avea să se opună dacă i se dădea porţia cuvenită.

Şi atunci au început să circule cănile cu băutură. Ce mai strigăte, ce de urlete! Acestor derbedei nu le trebuia prea mult ca să se îmbete, poate numai cu excepţia lui Carker, care era deprins de pe acum cu băuturile alcoolice.

În curînd aşa s-a şi întîmplat, într-adevăr. Clondirul nu se golise nici pe jumătate — deşi Kriss băuse chiar dintr-însul — şi banda de netrebnici se cufundase în beţie. Şi acest tumult, acest vacarm stîrnit de zdrenţăroşi, n-a fost de ajuns spre a-l scoate pe domnul O'Bodkins din obişnuita-i indiferenţă. Ce-i păsa lui ce se petrecea jos, atîta vreme cît el se afla sus, dinaintea cartoanelor şi a registrelor sale?... Nici măcar trîmbiţele judecăţii de apoi nu l-ar fi putut îndepărta de ele.

Şi, cu toate acestea, peste puţină vreme avea să fie smuls pe neaşteptate de la biroul lui, nu fără mari daune pentru scumpa sa contabilitate.

După ce înghiţiseră un galon şi jumătate de gin din cele trei cîte cuprindea clondirul, cei mai mulţi dintre netrebnicii aceia căzuseră răpuşi pe paie, ca să nu zicem peste gunoiul lor de grajd. Şi pe loc ar fi şi adormit, dacă lui Carker nu i-ar fi venit ideea să facă o băutură fiartă.

Atunci cînd restul de gin a fost vărsat în marmită — singura ustensilă pe care bătrîna Kriss a avut-o la dispoziţie — Carker a aprins un chibrit şi i-a dat foc.

De îndată ce flacăra albăstruie a luminat sala, zdrenţăroşii care mai erau în stare să se ţină pe picioare au încins o horă zgomotoasă în jurul marmitei. Cine ar fi trecut în clipa aceea pe stradă ar fi crezut că o legiune de diavoli a năpădit şcoala. Nu-i mai puţin adevărat însă că acest cartier este pustiu încă de la primele ore ale serii.

Deodată, o vîlvătaie mare s-a iscat în mijlocul casei. Cineva făcuse un pas greşit şi vărsase recipientul, din care se revărsau acum vaporii aprinşi de gin; lichidul s-a răspîndit peste paie, ajungînd pînă în ungherele cele mai îndepărtate ale sălii. Într-o clipă, focul s-a întins peste tot, de parcă ar fi ţîşnit dintr-un morman de artificii. Cei ce rămăseseră valizi, ca şi cei treziţi din beţie de trosnetele incendiului, abia au mai avut timp să deschidă uşa, s-o tîrască după ei pe bătrîna Kriss şi să se năpustească în stradă.

În clipa aceea, Grip şi Prichindel, care se deşteptaseră, încercau în zadar să fugă din mansarda ce se umpluse de fumul înăbuşitor.

De altfel, reflexele flăcărilor începuseră să fie observate de către oamenii din cartier. Cîţiva localnici veneau în goană, înarmaţi cu scări şi cu găleţi. Din fericire, *ragged-school* era o clădire izolată şi vîntul, bătînd din direcţia opusă, nu ameninţa cîtuşi de puţin casele din faţa şcolii.

Însă, dacă erau prea puţine speranţe ca bătrîna baracă să poată fi salvată, lumea trebuia să se gîndească la cei ce rămăseseră înăuntru şi cărora flăcările le tăiau orice ieşire.

Atunci, la etaj, s-a deschis o fereastră ce dădea spre stradă.

Era fereastra cabinetului domnului O'Bodkins, unde flăcările incendiului aveau să ajungă cît de curînd. Directorul şi-a făcut apariţia foarte înspăimîntat, smulgîndu-şi părul din cap.

Să nu vă închipuiţi că-şi făcea griji dacă internii săi se află în siguranţă... El nu se gîndea nici măcar la sine-însuşi şi la primejdia pe care o înfrunta.

— Registrele mele... Registrele mele! striga dînsul, agitîndu-şi braţele, cuprins de disperare.

Şi, după ce zadarnic încercase să iasă din cabinet şi să coboare scara ale cărei trepte trosneau, linse de flăcări,s-a decis să-şi arunce pe fereastră registrele, cartoanele şi ustensilele de birou. Cît ai clipi, ticăloşii lui de elevi s-au şi năpustit asupra lor, călcîndu-le în picioare, risipindu-le foile în bătaia vîntului ce le împrăştia în toate direcţiile, în timp ce domnul O'Bodkins se hotărîse în sfîrşit să se salveze, cu ajutorul unei scări ce fusese rezemată de perete.

În schimb, Grip şi copilul nu puteau face acelaşi lucru ca directorul. Chiţimia de sub acoperiş nu era luminată decît printr-o lucarnă îngustă, iar scara de acces se prăbuşea, treaptă cu treaptă, în mijlocul acelui cuptor încins. Pereţii, făcuţi din paiantă, începuseră şi ei să ardă, iar scînteile, căzînd ca o ploaie pe acoperişul de paie, aveau să prefacă în curînd *ragged-school* într-o pălălaie uriaşă.

Strigătele lui Grip au ajuns atunci să acopere zgomotele încendiului.

— Mai există deci oameni în podul acela? a întrebat cineva care abia sosise la locul catastrofei.

Era o doamnă purtînd veşminte de călătorie. După ce-şi lăsase trăsura în colţul străzii, ea dăduse fuga aici, însoţită de camerista dumneaei.

Dar, în realitate, văpaia se întinsese cu atîta iuţeală, încît nu mai era chip să poată fi stăpînită. De aceea, de îndată ce directorul fusese salvat, nimeni nu se mai gîndise să lupte cu focul, crezînd că nu se mai găseşte nimeni în casă.

— Ajutor... ajutaţi-i pe cei ce sînt acolo! a strigat din nou călătoarea, făcînd gesturi mari, dramatice. Aduceţi scări, prieteni, scări... şi salvatori!

Însă cum să mai poţi propti scările de pereţii aceştia care ameninţau să se prăbuşească? Şi cum să ajungă pînă la mansardă pe un acoperiş învăluit într-un fum gros şi cu paiele trosnind ca un stog cuprins de flăcări?

— Dar cine se află în acest pod? a fost întrebat domnul O'Bodkins, ocupat să-şi strîngă registrele.

— Cine?... eu nu ştiu... a răspuns directorul înnebunit, conştient doar de propriul său dezastru.

Apoi, aducîndu-şi aminte, a adăugat:

— Ah... da!... Sînt doi... Grip şi Prichindel.

— Nenorociţii! a strigat atunci doamna. Aurul meu, bijuteriile mele, dau tot ce am aceluia care-i va salva!

Numai că, acum ar fi fost cu neputinţă să mai pătrunzi în şcoală. O jerbă stacojie era proiectată de-a curmezişul zidurilor. Tot ce se găsea înăuntru ardea, trosnea, se prăvălea. Cîteva clipe numai şi, sub răsuflarea rafalei care răsucea flăcările ca pe etamina unui stindard, *ragged-school* avea să se preschimbe într-o peşteră de foc, într-un vîrtej de aburi incandescenţi.

Pe neaşteptate, acoperişul de paie a crăpat în dreptul lucarnei. Grip izbutise să-l rupă, să-i sfărîme şindrila, în clipa în care incendiul făcea să trosnească podelele mansardei. S-a urcat apoi pe grinzile ce alcătuiau coama casei, tîrîndu-l după el pe băieţelul pe jumătate sufocat. Ajungînd în colţul dinspre dreapta al clădirii, şi-a dat drumul să alunece pe muchia zidului, ţinîndu-l tot timpul pe Prichindel.

În momentul acela, aruncate prin acoperiş, au răbufnit cu violenţă flăcări negre ca funinginea, făcînd să ţîşnească mii de scîntei.

— Salvaţi-l, a strigat Grip, salvaţi-l!

Şi a azvîrlit copilul în direcţia străzii unde, din fericire, un bărbat l-a prins în braţe, înainte de-a se zdrobi de caldarîm.

Grip s-a aruncat şi el, rostogolindu-se aproape sufocat lîngă o bucată de zid, care s-a năruit dintr-o dată.

Atunci călătoarea, păşind în întîmpinarea omului ce-l ţinea pe Prichindel în braţe, l-a întrebat cu o voce tremurînd de emoţie:

— A cui este făptura aceasta nevinovată?

— A nimănui!... Nu este altceva decît un copil găsit, i-a răspuns bărbatul acela.

— Ei bine, este al meu... al meu!... a strigat dînsa, înşfăcîndu-l şi strîngîndu-l la piept.

— Doamnă... i-a atras atenţia camerista.

— Taci, Elisa... taci! Este un înger care mi-a căzut din cer!

Şi, întrucît îngerul nu avea nici rude şi nici familie, era mai bine să fie lăsat pe mîinile acestei frumoase doamne, înzestrată cu o inimă atît de generoasă şi pe care mulţimea a salutat-o cu urale în chiar clipa cînd, în mijlocul unei jerbe de flăcărui, se prăbuşeau ultimele rămăşiţe ale şcolii zdrenţăroşilor.

Capitolul VI

LIMERICK

Cine era această femeie milostivă care tocmai intrase în scenă într-un asemenea chip, puţin cam melodramatic? Dacă ar fi fost văzută aruncîndu-se în mijlocul flăcărilor, jertfindu-şi viaţa spre a smulge victima aceea plăpîndă în ghearele morţii, nimeni nu s-ar fi mirat, într-atît de multă convingere scenică punea în tot ce făcea. Căci, într-adevăr, al ei să fi fost acel copil şi nu l-ar fi strîns atît de tare în braţe în timp ce-l ducea spre trăsură. Zadarnic încercase camerista s-o uşureze de preţioasa-i povară... Niciodată... niciodată!

— Nu, Elisa, lasă-mi-l! repeta dînsa cu o voce vibrantă. Este al meu... Cerul mi-a îngăduit să-l scot din ruinele acestei case în flăcări... Ah, scumpul!... Scumpul de el!

Însă, scumpul de el era pe jumătate sufocat, abia respirînd, gîfîind cu gura larg deschisă, cu ochii închişi. Ar fi avut nevoie de aer, i-ar fi trebuit să stea în aer liber şi, în schimb, după ce fusese aproape înăbuşit de fumul incendiului, acum era în primejdie să fie sufocat de năbădăioasele izbucniri drăgăstoase ale eliberatoarei sale.

— La gară, i-a spus ea birjarului, îndată ce a ajuns înapoi la trăsură, la gară!... Ai o *guinee*... dacă prindem trenul de nouă patruzeci şi şapte!

Vizitiul nu putea rămîne nesimţitor la asemenea făgăduială, căci în Irlanda bacşişul era pe vremuri o adevărată instituţie socială. Astfel încît, el şi-a mînat la trap calul înhămat la *growler*, nume ce se dă acestor străvechi vehicule lipsite de confort.

Dar, în sfîrşit, cine era acea călătoare providenţială? Oare, datorită unui noroc extraordinar, Prichindel încăpuse pe nişte mîini ce n-aveau să-l mai părăsească?

Miss Anna Waston, interpreta marilor roluri de dramă la teatrul Drury Lane, era un soi de Sarah Bernhardt în turneu, care dădea în momentul acela reprezentaţii la teatrul din Limerick, comitatul Limerick, provincia Munster. Tocmai isprăvise o călătorie de agrement de cîteva zile de-a curmezişul comitatului Galway, însoţită de camerista ei — la drept vorbind o prietenă pe cît de bombănitoare pe atît de devotată, uscăţiva Elisa Corbett.

Minunată fată comediana aceasta, foarte apreciată de publicul melodramelor, veşnic pe scenă chiar şi după căderea cortinei, totdeauna gata să se entuziasmeze în chestiuni sentimentale, foarte bună la suflet, la fel de largă la inimă ca şi la pungă şi, cu toate acestea, foarte serioasă în privinţa artei sale, neînduplecată în cazurile cînd o stîngăcie ar fi putut s-o compromită şi ţinînd morţiş la problemele legate de onorarii şi de renumele ei de vedetă.

Miss Anna Waston, foarte cunoscută în toate comitatele Regatului-Unit, abia aştepta ocazia să fie aplaudată în America, în Indii şi în Australia — adică pretutindeni unde este vorbită limba engleză — întrucît era prea mîndră din fire spre a se înjosi s-o facă pe păpuşa de pantomimă prin teatre în care n-ar fi fost înţeleasă.

De trei zile încoace, dornică să se refacă de pe urma neîncetatelor osteneli ce i le impunea drama modernă în care dînsa nu înceta să moară în ultimul act, ve-

nise să respire aerul curat şi întăritor al golfului Galway. Călătoria odată terminată, ea se îndrepta în seara aceea spre gară ca să ia trenul către Limerick unde trebuia să joace a doua zi, cînd, deodată, strigăte disperate de ajutor, o puternică reverberaţie de flăcări îi atrăseseră atenţia. Era *ragged-school* care ardea.

Un incendiu?... Cum să poată rezista dorinţei de-a vedea unul dintre acele incendii „natur", care seamănă atît de puţin cu incendiile de teatru, făcute cu licopodiu[1]? La porunca ei, şi în ciuda observaţiilor Elisei, trăsura se oprise în capătul străzii şi *miss* Anna Waston asistase la diferitele peripeţii ale acestui spectacol, cu mult superior aceluia de pe scenă, pe care pompierii de serviciu îl privesc cu un ochi atent şi surîzător. De astă dată, practicabilele se prăbuşeau răsucindu-se, decorurile ardeau de-devăratelea. În plus, împrejurarea nu era cîtuşi de puţin lipsită de interes. Situaţia devenise tot mai dramatică, întocmai ca într-o piesă bine condusă. Două fiinţe omeneşti erau închise în fundul unei odăi de mansardă, cu scara devorată de flăcări şi fără nici o ieşire. Doi băieţi, unul mare şi unul mic... Poate era mai bine să fi fost o fetiţă?... Şi atunci, ce mai strigăte ar fi scos *miss* Anna Waston... S-ar fi aruncat să le vină în ajutor, de n-ar fi fost îmbrăcată cu pardesiul ei uşor ce-o apăra de praf şi care ar fi oferit un nou aliment incendiului nesăţios... De altfel, acoperişul tocmai fusese spart de jur împrejurul lucarnei... Cei doi nefericiţi şi-au făcut apariţia în mijlocul aburilor încinşi, cel mare purtîndu-l pe cel mic în braţe... Ah, cel mare, ce erou! Şi cum mai ştie el să pozeze, întocmai ca un artist!... Ce ştiinţă a gestului, ce sinceritate a expresiei!... Sărmanul Grip! Habar n-are că a produs asemenea efect... Cît despre celălalt, ce băiat drăguţ, drăgălaşul! repetă *miss* Anna Waston, iată un înger ce străbate flăcările unui adevărat infern!... Ce-i drept, e drept, este pentru prima oară cînd Prichindel a fost comparat cu un heruvim sau cu oricare altă mostră a puştimii cereşti!

Da, *miss* Anna Waston sesizase cele mai mici amănunte ale punerii în scenă! Ea strigase ca la teatru: „Aurul, bijuteriile mele şi tot ce am, aceluia care-i va salva!" Însă nimeni nu se putuse avînta de-a lungul zidurilor ce se clătinau, pe deasupra acoperişului care stătea să se prăbuşească... În sfîrşit, heruvimul fusese primit de nişte braţe, deschise la timp ca să-l primească... apoi, din aceste braţe, el trecuse în acelea ale domnişoarei Anna Waston... iar în clipa de faţă, Prichindel avea o mamă şi însăşi mulţimea adunată la faţa locului era încredinţată că o mare doamnă îşi recunoscuse fiul în mijlocul incendiului ce mistuise *ragged-school.*

După ce salutase cu o plecăciune publicul care o aplauda, *miss* Anna Waston dispăruse, ducîndu-şi comoara cu sine, în pofida a tot ce-i spunea camerista. Ce vreţi? Nu trebuie să-i ceri unei comediene în vîrstă de douăzeci şi nouă de ani, cu părul ca o văpaie, cu un ten plin de prospeţime — şi niţeluş smintită pe deasupra — să-şi stăpînească simţămintele şi să păstreze măsura în toate, aşa cum făcea, la vîrsta de treizeci şi şapte de ani, Elisa Corbett, o blondă rece şi nesărată, aflată de mai mulţi ani în slujba năzuroasei sale stăpîne. Ce-i drept, era caracteristic pentru această actriţă să se creadă mereu în timpul unei reprezentaţii pe scenă, în luptă înverşunată cu peripeţiile repertoriului său. Pentru dînsa, împrejurările cele mai obişnuite ale vieţii erau „situaţii" şi, cînd se iveşte situaţia...

Trăsura ajunsese la timp la gară şi se înţelege de la sine că birjarul şi-a primit guineea făgăduită. Iar acum, rămasă singură cu Elisa în fundul unui comparti-

[1] Pulbere foarte fină, sporii plantei Lycopodium (n.t.).

ment de clasa I, *miss* Anna Waston poate să se lase pradă tuturor efuziunilor ce ar fi putut umple inima unei adevărate mame.

— Este copilul meu... sînge din sîngele meu... viaţa mea! repeta dînsa. Nimeni n-are să mi-l poată smulge!

Între noi fie vorba, cui i-ar fi trecut prin minte să i-l smulgă pe micuţul acesta părăsit, lipsit de familie?

Iar Elisa îşi spunea în sinea ei:

— Să vedem cît are să dureze!

Trenul mergea atunci cu viteză mică spre Artheury-junction, străbătînd comitatul Galway, pe care îl pune în legătură cu capitala Irlandei. În timpul acestei prime părţi a traseului — vreo douăzeci de kilometri — Prichindel nu-şi venise încă în fire, în ciuda îngrijirilor stăruitoare şi a frazelor tradiţionale ale comedienei.

Miss Anna Waston se apucase în primul rînd să-l dezbrace. După ce-l descotorosise de zdrenţele mînjite de funingine — mai puţin tricoul de lînă ce se afla într-o stare destul de bună — îi întocmise o cămaşă dintr-un camizol de-al ei scos din sacul de voiaj, o vestă dintr-un corsaj de postav, o cuvertură din propriul său şal. Însă copilul nu dădea semne c-ar fi băgat de seamă că este înfăşurat în veşminte calde şi este strîns la piept lîngă o inimă şi mai caldă încă.

În cele din urmă, ajungînd la un nod de cale ferată, cele mai multe vagoane au fost detaşate şi îndreptate către Kilkree, localitate aflată la marginea comitatului Galway, unde au făcut o haltă de vreo jumătate de oră. În tot acest timp, Prichindel nu-şi venise încă în simţire.

— Elisa... Elisa, a strigat *miss* Anna Waston, trebuie să vedem dacă nu există vreun medic în tren!

Elisa a mers să se intereseze, deşi îşi asigurase stăpîna că nu merită osteneala. Nu exista nici un medic în tren.

— Ah, monştrii ăştia, i-a răspuns *miss* Anna Waston, nu-i găseşti niciodată acolo unde ar trebui să fie!

— Ei, vedeţi şi dumneavoastră, doamnă, n-are nimic, ştrengarul!...

— Aşa crezi tu, Elisa?... Scumpul copilaş! Ce vrei? Eu nu mă pricep. N-am avut niciodată copii! Ah, dacă l-aş fi putut hrăni eu...

Miss Anna Waston s-a ales deci numai cu părerile de rău că nu-i putea fi mamă în toată puterea cuvîntului.

Trenul a străbătut comitatul Clare — această peninsulă azvîrlită între golful Galway spre nord şi lungul estuar al fluviului Shannon înspre sud — un comitat din care ai putea face o insulă numai săpînd un canal de vreo cincizeci de kilometri la baza munţilor Slieve-Sughty. Noaptea era întunecoasă, atmosfera plină de zgomote, măturată de rafalele de vînt dinspre apus. Nu acesta era oare cerul care se potrivea cel mai bine cu situaţia?...

— Oare îngeraşul acesta nu-şi mai revine? striga fără încetare *miss* Anna Waston.

— Vreţi să vă spun eu, doamnă, despre ce este vorba?...

— Spune, Elisa, spune, fie-ţi milă!

— Ei bine... Eu cred că doarme.

Şi acesta era adevărul.

Au trecut în continuare prin Dromor, prin Enis, care este capitala comitatului

şi unde trenul a ajuns pe la miezul nopţii, apoi prin Clare, după aceea prin New Market şi prin Six Miles, în sfîrşit au trecut graniţa dintre cele două comitate şi, la ora cinci dimineaţa, trenul pătrundea în gara din Limerick.

Prichindel dormise tot timpul drumului, însă şi *miss* Anna Waston căzuse pînă la urmă răpusă de somn şi, atunci cînd s-a deşteptat, a băgat de seamă că protejatul ei o priveşte, căscînd ochii mari de uimire.

— Trăieşte!... Trăieşte!

Elisa a catadicsit să fie de acord că Dumnezeu n-ar fi putut să fie pînă într-atîta de crud. Iată, aşadar, cum s-a făcut că băieţelul nostru a trecut aproape fără tranziţie din mansarda de la *ragged-school* în frumosul apartament pe care *miss* Anna Waston, aflată în reprezentaţie la teatrul din Limerick, îl ocupa la *Royal George Hotel.*

Fără îndoială că Limerick este astfel situat, încît ar putea deveni un însemnat centru industrial şi comercial. Shannon, „fluviul de azur", îi oferă una dintre acele căi curgătoare, ca şi Clyde[1], Tamisa ori Mersey[2]. Din nefericire, dacă Londra, Glasgow şi Liverpool se folosesc de fluviile lor, Limerick-ul şi-l lasă pe al său aproape lipsit de întrebuinţare. Doar cîteva bărci mai înviorează apele acestea leneşe, care se mulţumesc să scalde frumoasele cartiere ale oraşului şi să stropească păşunile cu iarbă grasă de pe valea propriei lor albii. Emigranţii irlandezi ar trebui să ducă fluviul Shannon cu dînşii în America. Şi, să fiţi încredinţaţi că americanii ar şti să-l folosească aşa cum se cuvine.

Dacă întreaga industrie a oraşului Limerick se mărgineşte la fabricarea jamboanelor, asta nu înseamnă cîtuşi de puţin că n-ar fi o localitate fermecătoare, în care partea femeiască a populaţiei este cum nu se poate mai frumoasă — lucru uşor de constatat în timpul reprezentaţiilor date de *miss* Anna Waston.

Trebuie să mărturisim cu mîna pe inimă că aceste comediene nu au o personalitate atît de zgomotoasă încît să ceară sus şi tare ca un zid să le împrejmuiască viaţa particulară. Nu! Mai degrabă ele ar face în aşa fel încît să crească, pe cît posibil, chiria caselor cu pereţii din sticlă, în ziua în care arhitecţii ar şti să construiască asemenea clădiri. Şi, la urma urmelor, *miss* Anna Waston nu avea nimic de ascuns în privinţa celor petrecute la Galway. Chiar de a doua zi după sosire, dînsa nu mai înceta să povestească despre *ragged-school.* Începuse să umble zvonul că eroina atîtor drame se aruncase în mijlocul flăcărilor spre a salva viaţa unei mici fiinţe omeneşti şi ea nu l-a dezminţit din cale-afară de mult. Ba, poate că-l şi credea, întocmai ca acei palavragii care ajung să fie încredinţaţi de propriile lor flecăreli. Un lucru era însă sigur: că adusese cu sine un copil la *Royal George Hotel,* un copil pe care voia să-l înfieze, un orfan căruia să-i dea numele ei, de vreme ce el n-avea nici unul; nu, nici măcar un nume de botez!

„Prichindel", răspunsese micuţul atunci cînd dînsa îl întrebase cum îl cheamă.

Ei bine, *Prichindel* i se potrivea de minune. Ea nu i-ar fi putut găsi un nume mai nimerit. I se potrivise mai bine decît Eduard, Arthur sau Mortimer. Şi, de altfel, dînsa îl copleşea cu tot soiul de *baby, bebery, babiskly* şi multe asemenea nume de alint folosite de mamele din Anglia.

---

[1] Clyde — fluviu în Scoţia, ce scaldă oraşul Glasgow şi se varsă în Marea Irlandei (n.t.).

[2] Mersey — fluviu în Anglia care se varsă în Marea Irlandei printr-un lung estuar, unde se află situat oraşul Liverpool (n.t.).

A băgat de seamă că protejatul ei o privește

Trebuie să mărturisim că eroul nostru nu pricepea nimic din toate astea, dar nu se împotrivea. Nu fusese deloc obişnuit cu mîngîierile şi era mîngîiat, nici cu sărutările şi era sărutat, nici cu hainele frumoase şi a fost îmbrăcat după ultima modă, nici cu încălţămintea şi i s-au pus ghetuţe noi, nici cu frizura şi părul i-a fost aranjat bucle-bucle, nici cu mîncarea bună şi era hrănit împărăteşte, nici cu dulciurile şi era de-a dreptul îndopat cu ele.

Se înţelege de la sine că prietenii şi prietenele actriţei au dat năvală în apartamentul ei de la *Royal George Hotel*. Ce de complimente a mai primit şi cu cîtă plăcere le întîmpina! Mereu era reluată istoria cu şcoala zdrenţăroşilor. După douăzeci de minute de povestit, rareori focul nu mistuise întreg oraşul Galway. Această nenorocire nu putea fi comparată decît cu faimosul incendiu ce a distrus o mare parte a capitalei Regatului-Unit[1] şi pentru care depune mărturie acel *Fire Monument*[2], înălţat la cîţiva paşi de London Bridge[3].

Ne putem da seama cu uşurinţă că nici copilul nu era uitat în timpul acestor vizite, iar *miss* Anna Waston îşi juca rolul în mod desăvîrşit. Totuşi, el îşi aducea aminte, îşi reamintea că, dacă niciodată nu fusese atît de răsfăţat, cel puţin fusese iubit. Astfel încît, într-o bună zi, a întrebat:

— Dar unde este Grip?

— Ce este aceea Grip, dragul meu *babish?* s-a interesat *miss* Anna Waston.

Şi atunci, dînsa a aflat cine era Grip. Cu siguranţă că, de n-ar fi fost el, Prichindel ar fi pierit în mijlocul flăcărilor... Dacă Grip n-ar fi dat dovadă de devotament ca să-l salveze cu riscul propriei sale vieţi, sub dărîmăturile şcolii s-ar fi găsit un cadavru de copil. Fusese frumos... foarte frumos din partea lui Grip. Cu toate acestea, eroismul lui — era acceptat un asemenea cuvînt — nu putea să micşoreze cîtuşi de puţin partea ce-i revenea domnişoarei Anna Waston în operaţia de salvare. Admiteţi dar cazul că această femeie admirabilă nu s-ar fi aflat, în chip providenţial, de faţă în timpul incendiului. Unde s-ar fi găsit astăzi Prichindel?... Cine l-ar fi adunat de pe drumuri?... În ce cocioabă jalnică ar fi fost iarăşi închis, împreună cu zdrenţăroşii de la *ragged-school?*

Adevărul este că nimeni nu se interesase de soarta lui Grip. Nimeni nu ştia nimic în privinţa lui şi nici nu ţinea să afle mai mult. Pînă la urmă, Prichindel avea să-l uite, nici măcar n-are să mai vorbească despre el. Se înşelau însă cu toţii, căci icoana aceluia care-l hrănise şi-l apărase urma să nu se şteargă niciodată din inima micuţului.

Şi, cu toate acestea, ce de distracţii găsea, în noua lui existenţă, copilul adoptiv al comedianei noastre! El o însoţea pe *miss* Anna Waston, aşezat lîngă dînsa pe pernele trăsurii, în cursul plimbărilor prin frumoasele cartiere ale oraşului Limerick, la ora cînd lumea elegantă putea s-o vadă trecînd pe stradă. Niciodată vreun copilaş nu fusese mai împopoţonat, mai garnisit cu panglicuţe, mai decorativ, dacă binevoiţi să ne îngăduiţi această expresie. Şi ce de mai costume avea, de toate soiurile, alcătuindu-i o adevărată garderobă de actor. Cînd era îmbrăcat ca

---

[1] Marele incendiu din 1666 a mistuit aproape în întregime vechea Londră de pe vremea lui Shakespeare, în care majoritatea caselor erau clădite din lemn (n.t.).

[2] Fire Monument (engl.) — Monumentul focului (n.t.).

[3] London Bridge (engl.) — Podul Londrei, ce face legătura cu centrul istoric al oraşului, actualul cartier City (n.t.).

un scoţian, cu mantie de tartan, tocă şi *philabegg*[1], cînd ca paj, purtînd maiou gri şi haină strînsă pe trup de culoare stacojie, sau ca elev marinar, cu bluză înfoiată din pînză groasă şi beretă lăsată pe ceafă. Într-adevăr, el luase locul mopsului pitic al stăpînei sale, o lighioană arţăgoasă şi veşnic gata să muşte şi, dacă ar fi fost mai mititel, poate că dînsa şi l-ar fi vîrît în manşon, nemailăsîndu-i afară decît capul plin de buclişoare. Şi, în afara plimbărilor de-a lungul şi de-a latul oraşului, acele excursii pînă la staţiunile balneare de primprejurul localităţii Kilkree, cu minunatele lor faleze de pe coasta Clare, sau Miltow-Malbay, pomenită pentru stîncile sale de temut, care au sfărîmat odinioară o parte a invincibilei Armada[2] ...Prichindel era purtat pe acolo ca un adevărat fenomen şi prezentat la toată lumea drept „îngerul salvat din mijlocul flăcărilor"!

O data sau de două ori, a fost condus la teatru. Merita să-l vedeţi în chip de *baby* din lumea mare, proaspăt înmănuşat — acest băieţel purtînd mănuşi! — şi tronînd în rîndul dintîi al unei loji, sub privirile severe ale Elisei, abia mai îndrăznind să răsufle şi luptînd din greu cu somnul pînă la sfîrşitul reprezentaţiei. Dar, dacă nu pricepea mare lucru din piesele reprezentate pe scenă, el credea cu tărie că tot ce vede este adevărat şi nu imaginar. Aşa încît, atunci cînd *miss* Anna Waston apărea în costum de regină, cu diademă şi mantie regală, apoi în chip de femeie din popor, purtînd scufie şi şorţ sau îmbrăcată în zdrenţe cu volănaşe ca o sărăntoacă şi avînd pe cap pălăria împodobită cu flori a cerşetoarelor engleze, nu putea crede că este una şi aceeaşi persoană cu fiinţa pe care-o regăsea la *Royal George Hotel*. De unde şi adînca tulburare de care era cuprinsă închipuirea lui de copil. Nu ştia deci ce să mai creadă despre dînsa. O visa noaptea, de parcă sumbra dramă ar fi continuat şi atunci şi avea coşmaruri înfricoşătoare, în care se amestecau prezentatorul de marionete, pungaşul de Carker şi ceilalţi ticăloşi de la şcoală. Se trezea scăldat de sudoare şi nu îndrăznea să strige...

Se ştie cît de împătimiţi sînt irlandezii după exerciţiile sportive şi, mai cu seamă, după cursele de cai. În zilele cînd au loc asemenea întreceri, pieţele, străzile şi hotelurile din Limerick sînt năpădite de *gentry*[3] din împrejurimi, de fermierii ce-şi lasă fermele pustii şi de nevoiaşii de toată mîna care au izbutit să economisească un şiling sau o jumătate de şiling ca să parieze pe un cal de curse.

Or, la cincisprezece zile după ce sosise, Prichindel a avut ocazia să fie expus în mijlocul unui concurs de acest soi. Ce mai toaletă purta! Ai fi jurat că-i mai degrabă un buchet decît un copilaş, într-atîta era de înflorit din cap pînă-n picioare — un buchet pe care *miss* Anna Waston îl punea la dispoziţia prietenilor şi cunoştinţelor sale spre a fi admirat, ba chiar, s-ar putea spune, pentru a putea fi mirosit de aceştia!

În sfîrşit, trebuie s-o luăm pe această făptură aşa cum este dînsa în realitate: puţin extravagantă, cu minţile niţeluş rătăcite, dar bună la suflet şi milostivă atunci cînd găsea prilejul să facă dovada unor asemenea însuşiri cu oarecare pompă. Firește, atenţiile cu care-l copleşea pe copil erau în mod vădit teatrale,

---

[1] Philabegg sau filibeg (în idiomul scoţian) sau kilt — fustă scurtă pînă la genunchi, plisată, din tartan (stofă din lînă cadrilată), făcînd parte din costumul naţional scoţian (n.t.).

[2] Invincibila Armada — nume dat flotei spaniole (127 de nave) trimisă de Filip al II-lea în 1588 împotriva Angliei: a fost înfrîntă de amiralul Thomas Howard şi distrusă de furtuni în apropierea insulelor Hebride (n.t.).

[3] Gentry (engl.) — boiernaşi de ţară; nobilime fără titlu (n.t.).

iar sărutările ei semănau cu săruturile convenţionale de pe scenă, care nu vin decît din vîrful buzelor, însă Prichindel nu era în stare să-şi dea seama de deosebire. Şi, cu toate acestea, el simţea că nu este iubit aşa cum ar fi vrut şi poate că-şi spunea în sinea lui, fără să-şi dea seama, ceea ce îşi repeta fără încetare Elisa:

„O să vedem noi cît timp are să dureze... dacă admitem că asta are să dureze!"

Capitolul VII

SITUAŢIE PRIMEJDUITĂ

Se scurseseră, în asemenea condiţii, şase săptămîni şi n-ar fi fost lucru de mirare ca Prichindel să se fi deprins cu o viaţă atît de plăcută. Dacă te obişnuieşti cu mizeria, nu poate fi prea greu să te înveţi şi cu o existenţă îndestulată. În schimb, *miss* Anna Waston, toată numai însufleţire în primul moment, n-avea oare să se plictisească în curînd să facă abuz de dezmierdările ei exagerate? Căci se întîmplă cu simţămintele acelaşi lucru ca şi cu corpurile: şi unele şi celelalte sînt supuse legii inerţiei. De îndată ce forţa căpătată de ele ajunge să nu mai fie întreţinută, mişcarea încetează. Or, dacă şi inima are un resort, *miss* Anna Waston nu urma oare să uite să-l întoarcă, tot astfel cum uita, de nouă ori din zece, să-şi întoarcă şi ceasul? Ca să ne folosim de o expresie din lumea ei, pe dînsa „o apucase o ţîcneală" dintre cele mai bătătoare la ochi, urmînd exemplul majorităţii ţicnitelor din teatru. Copilul nu fusese deci pentru ea decît o plăcută trecere de vreme... o jucărie... o reclamă?... Nu, căci dînsa era cu adevărat o fată bună la suflet. Cu toate acestea, dacă îl îngrijea mai departe, nu-l mai mîngîia fără contenire şi atenţiile ei ajunseseră să fie mai rare în ultima vreme. De altfel, o actriţă este atît de ocupată, fiind absorbită de problemele artei sale — să înveţe noi roluri, să facă repetiţii, să dea reprezentaţii — care nu-i lasă nici o seară liberă... Ca să nu mai vorbim despre oboselile meseriei!... În primele zile, heruvimul îi era adus în pat. Se juca atunci cu el, o făcea pe „mămica". Mai apoi, întrucît acest lucru îi întrerupea somnul — pe care obişnuia să şi-l prelungească pînă tîrziu —, ea nu-l mai cerea decît la prînz. Ah, ce bucurie să-l vadă şezînd pe un scaun înalt, care fusese anume cumpărat pentru el, şi mîncînd cu atîta poftă!

— Ei, este bun? îl tot întreba dînsa.

— Oh, da, doamnă, i-a răspuns el într-o bună zi, e bun ca mîncarea de la azil, cînd eşti bolnav.

Îngăduiţi-ne să facem o observaţie: cu toate că Prichindel nu primise niciodată ceea ce se numeşte de obicei „lecţii privind bunele maniere" — şi, de bună seamă că nici Thornpipe, nici chiar domnul O'Bodkins nu l-ar fi putut învăţa aşa ceva — el avea o fire rezervată şi discretă şi un caracter blînd şi iubitor, care fuseseră întotdeauna în contrast cu neastîmpărul şi strengăriile zdrenţăroşilor de la *ragged-school.* Copilul acesta se vădea superior condiţiei sale, tot astfel cum, prin purtări şi simţăminte, părea mai mare decît vîrsta lui. Desigur, chiar aşa de uşuratică şi de zăpăcită cum era, *miss* Anna Waston nu putuse să nu bage de seamă acest lucru. Despre viaţa lui, dînsa nu ştia decît ceea ce-i putuse povesti el însuşi, începînd de pe vremea cînd fusese cules de prezentatorul de marionete. Era deci, fără umbră de îndoială, un copil găsit. Totuşi, dată fiind ceea ce ea numea „dis-

tincţia sa naturală", miss Anna Waston a vrut să vada intr-insul pe fiul vreunei doamne din înalta societate — după obişnuitele reguli ale dramelor în care jucase —, un fiu pe care, din motive necunoscute, poziţia socială o silise să-l abandoneze. Astfel încît s-a entuziasmat după obiceiul ei, brodînd pe urzeala acestei istorii un întreg roman, care nu strălucea cîtuşi de puţin prin noutate. Dînsa îşi închipuia situaţii pe care le-ar fi putut adapta pentru teatru... Se putea scoate de aici o piesă de efect, care să stoarcă lacrimi spectatorilor... Şi ea ar fi jucat în această piesă... Ar fi fost cel mai măreţ succes din întreaga sa carieră dramatică. Ea s-ar dovedi uluitoarę şi, de ce nu, de-a dreptul sublimă... etc. etc. Şi, cînd ajungea în asemenea stare sufletească, îşi înşfăca îngeraşul, îl strîngea la piept de parcă ar fi fost pe scenă şi i se părea că aude o sală întreagă strigînd bravo...

Într-o zi, tulburat de asemenea demonstraţii, Prichindel i-a spus:

— Doamnă Anna...

— Ce vrei tu, iubitule?

— Aş vrea să vă întreb ceva.

— Întreabă-mă, inimioara mea, întreabă-mă!

— Şi n-o să mă certaţi?

— Să te cert?

— Toată lumea are o mamă, nu-i aşa?

— Da, îngeraşul meu, toată lumea are o mamă.

— Atunci, eu pentru ce nu mi-o cunosc pe a mea?

— Pentru ce?... Pentru că... i-a răspuns *miss* Anna Waston destul de stînjenită, pentru că... există anumite motive... Dar, într-o bună zi, ai s-o vezi... Da!... Îmi închipui că ai s-o vezi...

— Eu v-am auzit spunînd că trebuie să fie o doamnă frumoasă, nu-i aşa?

— Da, cu siguranţă... o doamnă frumoasă!

— Şi pentru ce o doamnă frumoasă?

— Pentru că... înfăţişarea ta... figura ta... Ce caraghios, acest amoraş cu întrebările lui! Păi... situaţia... situaţia din piesă cere să fie o doamnă frumoasă... o doamnă din înalta societate... Tu nu poţi înţelege...

— Nu... eu nu înţeleg! i-a răspuns Prichindel cu un glas foarte trist. Îmi vine cîteodată să cred că mămica mea este moartă...

— Moartă?... O, nu!... Nici să nu te gîndeşti la asemenea lucruri!... Dacă ea ar fi moartă, n-ar mai exista nici o piesă...

— Ce fel de piesă?

Miss Anna Waston l-a sărutat, ceea ce se dovedea, încă o dată, cel mai bun mijloc de a-i răspunde.

— Dar, dacă ea nu e moartă, a reluat Prichindel cu stăruinţa logică a vîrstei sale, dacă este o doamnă frumoasă, de ce m-a părăsit?

— Ea va fi fost forţată, dragul meu *babery*!... Oh, fără vrerea ei, desigur!... De altminteri, la deznodămînt...

— Doamnă Anna...

— Ce mai vrei iar?

— Mămica mea...

— Ei, ce anume?

— Nu sînteţi dumneavoastră?

— Cine... eu... mămica ta?

— Da, pentru că mă numiţi copilul dumneavoastră!...

— Aşa se spune, heruvimul meu, aşa li se spune întotdeauna copilaşilor de vîrsta ta!... Bietul micuţ, ce-a putut el să creadă!... Nu, eu nu sînt mămica ta! Dacă ai fi fost fiul meu, nu eu aş fi fost aceea care să te fi părăsit... care să te fi făgăduit mizeriei! Oh, nu!

Şi *miss* Anna Waston, peste măsură de emoţionată, a încheiat conversaţia sărutîndu-l din nou pe Prichindel, care a plecat foarte amărît.

Bietul copil! Dacă ieşise dintr-o familie bogată sau dintr-o familie nevoiaşă, ne temem că n-are să afle lucrul acesta niciodată, întocmai ca atîţia alţii, culeşi de pe la colţuri de stradă!

Luîndu-l cu dînsa, *miss* Anna Waston nu se gîndise cu nici un chip la obligaţiile pe care fapta ei bună i le impunea în viitor. Nici nu-i trecuse prin minte că acest copilaş avea să crească şi că va fi nevoie să se îngrijească de învăţătura, de educaţia lui. Este bine să copleşeşti o mică fiinţă cu dezmierdări, este însă şi mai bine să-i dai învăţămintele pe care spiritul lui le cere. Adoptarea unui copil dă naştere datoriei de-a face din el un om. Comediana întrevăzuse în chip nedesluşit această îndatorire. Ce-i drept, Prichindel avea abia cinci ani şi jumătate. Însă, la vîrsta asta, inteligenţa începe să se dezvolte. Ce avea să se întîmple cu dînsul? El nu putea s-o urmeze în timpul turneelor sale, din oraş în oraş, din teatru în teatru... mai cu seamă atunci cînd urma să meargă în străinătate... Ea ar fi silită să-l vîre la pension... Oh! La un pension bun!... Dar, lucru sigur, n-avea să-l părăsească niciodată.

Şi, într-o bună zi, i-a spus Elisei:

— El se dovedeşte din ce în ce mai gentil, nu bagi de seamă? Ah, ce fire drăgăstoasă are! Ah, dragostea lui mă va răsplăti pentru tot ceea ce voi fi făcut pentru el. Şi, pe deasupra, este precoce... vrînd să ştie toate lucrurile... Socotesc chiar că este mai chibzuit decît s-ar fi cuvenit să fie la vîrsta lui... Şi a putut să creadă că este fiul meu!... Sărman micuţ! Îmi închipui că nu semăn deloc cu mama pe care a avut-o, nu?... Aceea trebuie că a fost o femeie serioasă... gravă... Ascultă, Elisa, va trebui să ne gîndim, totuşi...

— La ce, doamnă?

— Ce-o să facem cu el?

— Ce-o să facem cu el... acum?

— Nu, nu acum, fata mea... Acum n-avem decît să-l lăsăm să se dezvolte ca un copăcel! Nu... Mai tîrziu... mai tîrziu... cînd va avea şapte sau opt ani... Nu la vîrsta aceea sînt daţi copiii la pension?

Elisa era gata să-şi închipuie că puştiul fusese obişnuit cu regimul de pension şi ştim noi bine la ce regim fusese el supus — acela de la *ragged-school*. După dînsa, lucrul cel mai bun ar fi fost să fie trimis într-o instituţie de acest soi — mai cuviincioasă, se înţelege. Însă *miss* Anna Waston nu i-a lăsat timp să răspundă:

— Spune-mi, Elisa...

— Da doamnă.

— Crezi că heruvimului nostru ar putea să-i placă teatrul?

— Lui?

— Da... uită-te bine la el!... Are să aibă o figură frumoasă... ochi minunaţi... o impunătoare prestanţă!... Asta se vede încă de pe acum, şi sînt sigură că va ieşi

din el un adorabil june prim...

— Asta-i bună, doamnă! Iar v-aţi pornit!

— Ce!... Am să-l învăţ să joace teatru... Elevul domnişoarei Anna Waston!... Îţi dai seama de efect?

— Peste cincisprezece ani...

— Peste cincisprezece ani, Elisa, fie! Însă ţi-o repet, peste cincisprezece ani el va fi cel mai fermecător cavaler la care poţi visa! Toate femeile vor fi...

— Geloase! a replicat Elisa. Cunosc refrenul. Ştiţi ce, doamnă? Vreţi să vă spun ce cred eu?

— Spune, fata mea.

— Ei bine, copilul ăsta... nu va consimţi niciodată să facă pe actorul...

— Şi pentru ce, mă rog?

— Pentru că este prea serios din fire.

— Poate că este adevărat, i-a răspuns *miss* Anna Waston. Totuşi... vom mai vedea...

— Avem şi timp pentru asta, doamnă!

Nimic mai adevărat, timp aveau. Şi, dacă Prichindel, în ciuda celor spuse de Elisa, avea să dovedească aptitudini pentru teatru, totul ar fi fost minunat, pur şi simplu.

Pînă atunci, domnişoarei Waston i-a venit o idee — una dintre acele idei „wastoniene" al cărei secret părea să-l aibă numai dînsa — şi anume, să-l facă pe copil să debuteze cît de curînd pe scena teatrului din Limerick.

Să debuteze? veţi striga dumneavoastră. Atunci, această stea a dramei moderne nu este doar zăpăcită, ci este nebună.

Nebună?... Da, dar nu în sensul obişnuit al acestui cuvînt. Şi, de altminteri — „numai pentru o singură dată" — cum spun afişele, ideea ei nu era deloc o idee rea.

Miss Anna Waston lua atunci parte la repetiţiile unei „maşinaţii" de mare efect, una dintre acele piese de rezistenţă destul de frecvente în repertoriul teatral englez. Această dramă, sau, mai bine spus, această melodramă intitulată *Remuşcările unei mame,* făcuse să se scurgă atît de multe lacrimi din ochii unei întregi generaţii de spectatori, încît puteau umple toate fluviile Regatului-Unit.

Or, în această operă a dramaturgului Furpill exista — după cum, de altfel, era şi regula — un copil: copilul pe care maică-sa nu-l putea păstra, pe care fusese nevoită să-l abandoneze la un an după naştere, pe care-l găsea ajuns în mizerie, pe care voiau să i-l răpească şi aşa mai departe.

Se înţelege de la sine că acest rol emoţionant era un rol mut. Micul figurant ce ar fi urmat să-l joace n-avea nimic altceva de făcut decît să nu se împotrivească, adică să se lase sărutat, mîngîiat, îmbrăţişat strîns la pieptul matern, tras într-o parte, tîrît în alta, fără să pronunţe vreodată un singur cuvînt.

Şi oare, nu era copilul nostru cît se poate de nimerit ca să joace un asemenea rol? Avea doar vîrsta, avea înălţimea potrivită, înfăţişa privirilor o figură încă palidă şi nişte ochi care se vedea limpede că plînseseră adesea. Ce efect ar fi produs asupra acelora ce l-ar fi văzut pe scenă şi, mai cu seamă, lîngă mămica lui adoptivă! Cu cîtă pasiune, cu cîtă strălucire ar ataca aceasta din urmă scena a V-a din actul III, marea scenă în care dînsa îşi apără fiul în clipa cînd vor să i-l smulgă din braţe! Nu-i aşa că situaţia imaginară avea să fie dublată de o situaţie reală?

Nu vor ţîşni, din adîncul inimii artistei, adevărate strigăte de mamă? Şi, oare, lacrimile ce-i vor picura din ochi nu vor fi ele cît se poate de adevărate? A urmat, aşadar, o nouă izbucnire de entuziasm din pareta domnişoarei Anna Waston; ba încă una dintre cele mai izbutite din întreaga sa carieră dramatică.

S-a pus deci numaidecît pe treabă şi Prichindel a fos adus la ultimele repetiţii.

Prima oară, micuţul a fost cît se poate de uimit de tot ce vedea şi de tot ce auzea acolo. Într-adevăr *miss* Anna Waston îl numea „copilul meu" în timp ce-şi recita rolul, însă lui i se părea că dînsa nu-l strînge pătimaş la piept, că nu plînge cînd îl îmbrăţişează. Şi, ce-i drept, ar fi fost de-a dreptul zadarnic să plîngă la repetiţii. La ce bun să-şi fi stricat ochii de pomană? Va fi de-ajuns să verse lacrimi în prezenţa publicului.

De altfel, băieţelul nostru se simţea foarte impresionat. Ramele decorurilor din culisele întunecoase, aerul acela cu iz de mucegai umed, sala aceasta pustie şi spaţioasă, ale cărei lucarne de la galerie nu lăsau să treacă decît o lumină cenuşie şi mohorîtă, totul avea o înfăţişare lugubră, întocmai ca într-o casă în care se priveghează un mort. Totuşi, Sib — căci el se numea în piesă Sib — a făcut ceea ce i se cerea, încît *miss* Anna Waston n-a şovăit să prorocească: Prichindel va avea un mare succes — ca şi dînsa, de altfel!

Ce-i drept, poate că această credinţă nu era împărtăşită de toată lumea. Printre bunii săi colegi se numărau o serie de persoane care-o invidiau pe actriţă, mai cu seamă în rîndul femeilor. Pe acestea, îndeosebi, ea le jignise adesea, datorită personalităţii sale stînjenitoare, cu capricii de artistă care-o face pe vedeta. Şi aceasta fără să bage de seamă — cum de-ar fi observat, oare? Şi fără să afle — cine-ar fi riscat s-o încunoştiinţeze? Iar acum, datorită temperamentului ei, care-o făcea mereu să exagereze, iat-o repetînd cui voia s-o asculte că, sub îndrumarea sa, acest micuţ, nu mai mare decît o cizmă, are să-i înfunde într-o bună zi pe de-alde Kean, Macready, ca şi pe orice alt actor de mîna-ntîi al teatrului modern... Într-adevăr, asta depăşea orice măsură!

În cele din urmă, a sosit şi ziua primei reprezentaţii.

Lucrurile se petreceau pe data de 19 octombrie, într-o joi. Se înţelege de la sine că pe *miss* Anna Waston o cuprinsese o stare de enervare foarte uşor de înţeles. Acum îl strîngea pe Sib la piept şi îl săruta, îl zgîlţîia cu o violenţă nervoasă, acum prezenţa lui o scotea din sărite şi-l alunga de la dînsa, încît el nu mai pricepea nimic.

Nu este cîtuşi de puţin de mirare că în seara aceea s-a produs mare îmbulzeală la uşa teatrului din Limerick, unde publicul dăduse năvală cu nemiluita.

Nu-i mai puţin adevărat că şi afişul avusese drept urmare atragerea unui mare număr de curioşi. El suna astfel:

Pentru reprezentaţiile

cu

Miss Anna Waston

REMUŞCĂRILE UNEI MAME

SFÎŞIETOAREA DRAMĂ A

CELEBRULUI FURPILL

ETC., ETC.

Miss Anna Waston va interpreta rolul ducesei de Kendalle

Rolul lui Sib va fi jucat de Prichindel în vîrstă de cinci ani şi nouă luni... etc

Ce mîndru ar fi fost băieţaşul nostru dacă s-ar fi oprit în faţa acestui afiş! El ştia să citească şi, dacă nu vă este cu supărare, numele lui, scris cu litere groase, ieşea în relief pe fondul alb al hîrtiei.

Din nefericire, mîndria lui a avut în curînd de suferit: o mare supărare îl aştepta în cabina domnişoarei Anna Waston.

Pînă în seara aceea, el nu „repetase în costum" cum se spune şi, ce-i drept, nici nu meritase osteneala. Astfel încît venise la teatru cu hainele lui cele mai bune. Dar, în această cabină, unde se pregătea bogata toaletă a ducesei de Kendalle, iat-o pe Elisa aducîndu-i nişte zdrenţe cu care se pregăteşte să-l îmbrace. Nişte otrepe dezgustătoare, curate pe dedesubt, de bună seamă, însă pe deasupra murdare, peticite, sfîşiate. Căci, într-adevăr, în acea dramă mişcătoare, Sib este un copil părăsit pe care maică-sa îl regăseşte în ţoalele lui de mic sărăntoc. În schimb mama, o ducesă, o frumoasă doamnă, este gătită toată numai cu mătăsuri, dantele şi catifea!

Cum a dat cu ochii de cîrpele acelea ponosite, lui Prichindel i-a trecut prin cap că aveau de gînd să-l trimită înapoi la *ragged-school.*

— Doamna Anna... doamna Anna! a strigat el înspăimîntat.

— Ei, ce ţi-a venit? l-a întrebat *miss* Waston.

— Nu mă alungaţi!...

— Să te alung?... Şi pentru ce, mă rog?

— Hainele astea urîte...

— Ia te uită!... Îşi închipuie că...

— Ba nu, prostănacule!... Stai cuminte un pic! a replicat Elisa, zgîlţîindu-l destul de viguros.

— Ah, drăgălaşul de heruvim! a strigat *miss* Anna Waston, care se simţea cuprinsă de înduioşare.

Şi, în acest timp, ea îşi zugrăvea nişte sprîncene subţiri şi bine arcuite, cu vîrful unei pensule.

— Ce îngeraş scump... dacă s-ar şti asta în sală!

Şi îşi dădea cu roşu în obraji.

— Dar se va afla, Elisa... Are să apară mîine în ziare... El a putut crede că...

Şi îşi dădea cu pămătuful, alb de pudră, peste umerii săi de actriţă distribuită numai în roluri de mîna-ntîi.

— Hainele astea...

— Păi nu... păi nu, copilule... Hainele-astea urîte sînt numai aşa, ca să rîdem...

— Ca să rîdem, doamna Anna?...

— Da, şi nu trebuie să plîngem!

Căci, cu dragă inimă ea ar fi vărsat cîteva lacrimi de înduioşare, dacă nu i-ar fi fost teamă să nu-şi strice culorile artificiale, zugrăvite pe faţă.

La rîndul său, Elisa repeta, scuturînd din cap:

— O să vedeţi dumneavoastră, doamnă, că n-o să putem scoate niciodată un actor dintr-însul!

Cu toate acestea, Prichindel, din ce în ce mai tulburat, cu inima grea şi ochii plini de lacrimi, nu s-a împotrivit cînd i s-au scos hăinuţele frumoase şi a fost îmbrăcat în zdrenţele lui Sib.

Atunci i-a trecut prin gînd domnişoarei Anna Waston să-i dăruiască o guinee nouă-nouţă. Aceasta avea să-i fie plata lui ca artist aflat în reprezentaţie, „în lu-

minile rampei", repeta dînsa. Şi, pe legea mea, copilul — pe dată alinat — a apucat moneda de aur cu vădită încîntare şi a vîrît-o în buzunar după ce o privise cu atenţie.

După toate astea, *miss* Anna Waston i-a dat o ultimă sărutare şi a coborît pe scenă, îndemnînd-o pe Elisa să-l ţină pe micuţ în cabină, întrucît el nu urma să-şi facă apariţia decît în actul al treilea.

În seara aceea, lumea bună şi plebea umpleau teatrul, de la fotoliile de orchestră şi pînă la ultimul rînd de la galerie, în ciuda faptului că piesa nu mai prezenta atracţia noutăţii. Ea văzuse pînă atunci focul rampei vreme de o mie două sute sau o mie trei sute de reprezentaţii pe diversele scene ale Regatului-Unit, aşa cum se întîmplă adesea cu operele violente, chiar şi atunci cînd sînt mediocre.

Primul act s-a desfăşurat aşa cum se cuvine. *Miss* Anna Waston a fost călduros aplaudată şi ea o merita pe deplin, prin pasiunea jocului şi prin strălucirea talentului său, care impresionau în mod vădit pe spectatori.

După primul act, ducesa de Kendalle a urcat iarăşi în cabina sa şi, spre marea uimire a lui Sib, iat-o scoţîndu-şi gătelile de mătase şi de catifea ca să îmbrace veşminte de biată slujnică — o schimbare pretinsă de combinaţiile dramaturgului, pe cît de vechi, pe atît de complicate şi asupra cărora nu este cazul să mai insistăm.

Prichindel o contempla pe femeia aceasta de catifea cum se preschimbă într-o femeie de dimie şi se simţea din ce în ce mai neliniştit, ba chiar de-a dreptul înmărmurit, de parcă o zînă făcuse să se petreacă în faţa lui această fantastică transformare.

Apoi, s-a făcut auzit pînă în cabină vocea aceluia ce anunţa intrarea actorilor în scenă — o voce groasă şi răsunătoare care l-a făcut să tresară, iar „servitoarea" i-a făcut un semn cu mîna, spunîndu-i:

— Aşteaptă, copilaş!... În curînd are să vină şi rîndul tău.

Şi a coborît pe scenă.

Actul al doilea: servitoarea a obţinut un succes la fel de mare cu acela pe care-l obţinuse ducesa în actul întîi şi cortina a trebuit să fie ridicată, în mijlocul unui întreit ropot de aplauze.

Hotărît lucru, bunele prietene ale domnişoarei Anna Waston şi iubiţii lor n-aveau ocazia să-i facă neplăceri.

Ea s-a înapoiat în cabină şi a picat pe o canapea, niţeluş obosită, cu toate că-şi păstrase pentru actul următor puterea de-a săvîrşi cel mai mare efort dramatic.

A urmat şi de astă dată o schimbare de costumaţie. Acum nu mai este servitoare, este o doamnă — o doamnă în straie de doliu, ceva mai în vîrstă, căci s-au scurs cinci ani între actele al doilea şi al treilea.

Prichindel căsca ochii mari de uimire, stînd nemişcat în colţişorul lui, fără a îndrăzni să se clintească din loc sau să vorbească.

Cu toate acestea, de îndată ce dînsa a fost gata îmbrăcată, i-a spus:

— Micuţule, vine rîndul tău.

— Al meu, doamna Anna?...

— Da, şi adu-ţi aminte că pe tine te cheamă Sib.

— Sib?... Da!

— Elisa, repetă-i că el se numeşte Sib pînă în clipa cînd ai să cobori cu el în scenă, ca să-l conduci la regizorul de culise.

— Da, doamnă.

— Şi, mai ales, vezi să nu uite să intre pe uşă la timp.

— Nu, n-are să uite, chiar dacă va fi nevoie să-l ajut cu o palmă zdravănă pe micuţul Sib... Sib... Sib...

— Ştii, de altminteri, a mai spus *miss* Anna Waston, arătîndu-l pe copil cu degetul, că altfel ţi se va lua guineea... Aşa că, păzeşte-te de amendă...

— Şi de închisoare! a adăugat Elisa dojenitoare, cu o privire pe care el o ştia prea bine.

Sus-pomenitul Sib s-a asigurat atunci că guineea este în fundul buzunarului său, fiind foarte hotărît să nu lase pe nimeni să i-o mai ia îndărăt.

Cînd a sosit clipa, Elisa l-a apucat pe Sib de mînă şi a coborît cu dînsul pe scenă.

Mai întîi, Sib a privit cu uimire la dîrele de pe jos, la grilajele de deasupra, la grinzile sclipitoare din cauza gazului aerian. Se simţea pierdut în mijlocul acelui du-te-vino de figuranţi şi actori care se uitau la el rîzînd.

Adevărul este că se simţea de-a dreptul ruşinat de hăinuţele lui urîte, de mic sărăntoc!

În sfîrşit, au răsunat cele trei lovituri de gong.

Sib a tresărit de parcă le-ar fi primit în spinare.

S-a ridicat atunci cortina.

Ducesa Kendalle era singură în scenă, rostind un monolog, în mijlocul unui decor închipuind o colibă acoperită cu paie. Numaidecît, uşa din spate se deschidea, intra un copil, înainta spre dînsa cu mîna întinsă şi acest copil era al ei.

Trebuie să facem observaţia că, în timpul repetiţiilor, Prichindel fusese foarte mîhnit văzîndu-se obligat să ceară de pomană. Ne reamintim de mîndria lui înnăscută, de dezgustul de care era cuprins cînd voiau să-l silească să cerşească în folosul şcolii zdrenţăroşilor. *Miss* Anna Waston îi tot spusese că nu era „de-adevărat". N-are a face, asta nu i se potrivea defel... În naivitatea lui, el lua lucrurile în serios şi ajungea să creadă că este într-adevăr micuţul şi nefericitul Sib.

Aşteptînd să intre, în timp ce regizorul îl ţinea de mînă, se uitase prin uşa întredeschisă. Cu cîtă uimire au străbătut privirile lui sala aceea uriaşă, înţesată de lume, scăldată în lumină, sfeşnicele cu multe braţe din avanscenă, lustra enormă ca un balon de foc suspendat în aer. Totul era atît de diferit de ceea ce văzuse atunci cînd asistase la cîteva reprezentaţii, stînd în partea din faţă a unei loje!

În aceeaşi clipă, regizorul i-a spus:

— Atenţie, Sib!

— Da, domnule.

— Ştii ce ai de făcut... mergi drept înainte pînă la mămica ta şi ai grijă să nu cazi!

— Da, domnule.

— Şi întinde bine mîna...

— Da, domnule... Aşa?

Şi i-a arătat mîna întinsă, dar ţinînd-o ţeapăn.

— Nu, nătărăule!... Acesta este un pumn strîns!... Întinde mîna, dar desfăcută, pentru că tu ceri de pomană...

— Da, domnule.

— Şi mai ales, bagă de seamă: nu pronunţa nici un cuvînt... nici unul!

— Da, domnule.

Uşa colibei s-a deschis şi regizorul l-a împins înăuntru, tocmai pe replică. Prichindel îşi făcea debutul în cariera dramatică. Ah! ce tare-i mai bătea inima!

Un murmur a prins să se audă din toate colţurile sălii, un înduioşător murmur de simpatie, în timp ce Sib, cu mîna tremurîndă, cu ochii în pămînt, înainta cu paşi nesiguri înspre doamna în doliu. Cît de bine se vedea că este deprins cu zdrenţele şi că rupturile lui de veşminte nu-l stînjenesc cîtuşi de puţin!

A fost îndată aplaudat, ceea ce l-a stînjenit şi mai tare.

Pe neaşteptate, ducesa se ridică, îl priveşte, se aruncă îndărăt, apoi deschide larg braţele...

Ce strigăt îi scapă! Unul dintre ţipetele acelea care, conform tradiţiei, îţi sfîşie inima:

— Este el!... Este el!... Îl recunosc!... Este Sib... este copilul meu!

Şi îl trage spre dînsa, şi-l strînge la piept, îl acoperă cu sărutări, iar el nu se împotriveşte cîtuşi de puţin... Ea plînge — cu lacrimi adevărate de astă dată — şi strigă:

— Copilul meu... Acest mic nefericit care îmi cere de pomană este copilul meu!

Asta îl emoţionează din cale-afară pe micuţul Sib şi, în ciuda faptului că i s-a recomandat să nu vorbească, el spune:

— Copilul dumneavoastră... doamnă?

— Taci..., şopteşte încetişor *miss* Anna Waston.

Apoi, ea continuă replica:

— Cerul mi l-a luat ca să mă pedepsească şi mi-l aduce înapoi astăzi...

Şi, printre aceste fraze întretăiate de hohote de plîns, ea îl acoperă pe Sib cu sărutări, îl scaldă în lacrimi. Niciodată, într-adevăr, niciodată Prichindel nu fusese într-atît de dezmierdat, atît de năvalnic strîns în braţe! Nicicînd nu se simţise mai iubit, cu o asemenea dragoste de mamă!

Ducesa s-a ridicat iarăşi, tresărind, de parcă ar fi auzit vreun zgomot de afară.

— Sib... a strigat dînsa, tu n-ai să mă mai părăseşti!

— Nu, doamna Anna!

— Dar, taci odată! repeta ea, înfruntînd riscul de-a fi auzită din sală.

Uşa colibei s-a deschis pe neaşteptate. Doi bărbaţi s-au ivit în prag.

Unul dintre ei este soţul, celălalt este magistratul care-l însoţeşte pentru a face ancheta.

— Luaţi acest copil... El îmi aparţine!

— Nu, acesta nu este fiul vostru! răspunde ducesa, trăgîndu-l pe Sib lîngă sine.

— Dumneavoastră nu sînteţi tăticul meu! strigă Prichindel.

Degetele domnişoarei Anna Waston l-au strîns atît de tare de braţ, încît el nu-şi poate înăbuşi un ţipăt. La urma urmelor, acest strigăt se potriveşte cu situaţia, n-o compromite cîtuşi de puţin. Acum, dînsa este o mamă care-şi ţine copilul strîns la piept... N-au să i-l smulgă... Leoaica îşi apără puiul cu îndîrjire.

Şi, de fapt, puiul de leu îndărătnic, care ia scena în serios, va şti foarte bine să reziste. Căci ducele a izbutit să pună mîna pe el, dar micuţul scapă şi, alergînd spre ducesă, strigă:

— Ah, doamnă, pentru ce nu mi-aţi spus că sînteţi mămica...

— Ai să taci odată, nenorocit mititel!... Nu vrei să taci? îi şopteşte dînsa, în

timp ce ducele şi magistratul rămîn descumpăniţi dinaintea acestor replici neprevăzute.

— Da... da, răspunde Sib, dumneavoastră sînteţi mămica mea... V-am spus eu drept, doamnă Anna... adevărata mea mămică!

Sala începe să priceapă că „asta nu este în piesă". Se şuşoteşte, se glumeşte. Cîţiva spectatori aplaudă în bătaie de joc. În realitate, ei ar fi trebuit să plîngă, căci ce putea fi mai mişcător decît acest copil sărman care credea că şi-a regăsit mama în persoana ducesei de Kendalle!

Însă, prin asta, situaţia nu e mai puţin primejduită. Căci, dacă pentru un motiv sau altul izbucneşte rîsul acolo unde ar trebui să curgă lacrimi, s-a isprăvit cu scena aceea!

Miss Anna Waston a simţit întreg ridicolul acestei situaţii. Dinspre culise îi ajung la ureche cuvinte ironice, aruncate de bunele sale colege.

Înnebunită, enervată, ea s-a lăsat cuprinsă de furie... Pe prostul ăsta mic, care era cauza tuturor relelor, ar fi fost în stare să-l nimicească!... Dar atunci forţele au părăsit-o. A căzut leşinată pe scenă, iar cortina a fost lăsată, în vreme ce sala întreagă se lăsa pradă unor hohote de rîs nebun...

În aceeaşi noapte, *miss* Anna Waston, care fusese transportată la *Royal George Hotel,* a părăsit oraşul, însoţită de Elisa Corbett. Ea renunţa să mai susţină reprezentaţiile anunţate pentru restul săptămînii. Avea să plătească pentru neîndeplinirea contractului şi gata. Niciodată nu-şi va mai face apariţia pe scena teatrului din Limerick.

În privinţa lui Prichindel, dînsa nu-şi mai făcuse nici o grijă. Se descotorosea de el ca de un obiect care încetase să-i mai facă plăcere, de parcă simpla lui vedere ajunsese să-i fie nesuferită. Nu există dragoste care să dureze atunci cînd amorul propriu se simte jignit.

.....

Rămas singur, Prichindel, fără să bănuiască nimic, însă simţind că pricinuise probabil o mare nenorocire, fugise fără ca nimeni să bage de seamă. Toată noaptea a rătăcit pe străzile din Limerick la voia întîmplării şi, în cele din urmă, s-a refugiat în fundul unui soi de grădină foarte întinsă, cu căsuţe risipite ici şi colo şi cu plăci de piatră deasupra cărora se înălţau nişte cruci. În mijloc se ridica o zidărie uriaşă, foarte întunecată, dinspre partea ce nu era luminată de lună.

Această grădină era cimitirul din Limerick — unul dintre cimitirele acelea englezeşti cu umbrare, boschete înverzite, alei cu nisip, peluze şi fîntîni arteziene —, care sînt în acelaşi timp locuri de promenadă foarte frecventate. Plăcile de piatră acopereau morminte, căsuţele erau monumente funerare, iar zidăria, catedrala gotică Sfînta Maria.

Aici îşi găsise copilul un adăpost, aici şi-a petrecut noaptea, culcat pe o dală de piatră în umbra bisericii, tremurînd la cel mai mic zgomot, întrebîndu-se dacă omul acela rău... ducele de Kendalle, n-are să vină să-l caute... Şi doamna Anna care n-are să se mai afle acolo ca să-l apere!... Au să-l ducă departe... foarte departe... într-o ţară „unde au să fie dobitoace"... El n-are să-şi mai revadă mămica... şi lacrimi mari au început să-i şiroiască din ochi...

Cînd s-a luminat de ziuă, Prichindel a auzit o voce care-l striga.

Un bărbat şi o femeie se găseau în apropiere — un fermier şi nevastă-sa. Trecînd strada, dăduseră cu ochii de el. Tocmai se îndreptau spre staţia diligenţei,

care urma să pornească înspre sudul comitatului.

— Ce faci acolo, puştiule? l-a întrebat fermierul.

Prichindel hohotea atît de tare, încît nici nu mai putea vorbi.

— Ei, haide, ce faci tu acolo? a repetat soţia fermierului, cu o voce mai blajină...

Prichindel continua să tacă.

— Tăticul tău...? a întrebat dînsa atunci.

— N-am tătic, a răspuns el, în sfîrşit.

— Şi mămica ta?...

— Nu mai am mămică!

Şi a întins mîinile spre nevasta fermierului.

— Este un copil părăsit, a spus bărbatul.

Dacă Prichindel ar fi purtat haine frumoase, fermierul ar fi tras concluzia că este un copil rătăcit şi ar fi făcut tot ce era de trebuinţă spre a-l înapoia familiei. Însă, îmbrăcat în zdrenţele lui Sib, el nu putea fi decît unul dintre acei sărăntoci mititei care nu aparţin nimănui pe lume...

— Vino, dar, a încheiat fermierul.

Şi, ridicîndu-l de pe jos, i l-a pus soţiei sale în braţe, spunînd cu glas liniştitor:

— Un mormoloc în plus la fermă nici n-are să se bage de seamă, nu-i aşa, Martino?

— Nu, Martine.

Şi Martina a şters cu o sărutare ochii plini de lacrimi ai lui Prichindel.

Capitolul VIII

FERMA KERWAN

Se prea poate ca viaţa lui Prichindel să nu fi fost din cale-afară de fericită în provincia Ulster, deşi nimeni n-ar fi putut să ne spună cum şi-a petrecut el prima copilărie, în cine ştie ce sat de prin comitatul Donegal.

Provincia Connaught nu se dovedise mai îngăduitoare cu dînsul, nici cînd alergase pe drumurile comitatului Mayo sub biciul prezentatorului de marionete, nici în timpul celor doi ani petrecuţi la *ragged-school,* în comitatul Galway.

În această provincie a Munsterului, mulţumită toanei unei actriţe, fusese probabil îndreptăţit să tragă nădejde că, măcar, se isprăvise cu mizeria! Dar nu... Fusese părăsit şi acum existenţa sa primejduită avea să-l arunce în fundul comitatului Kerry, în capătul de sud-vest al Irlandei. De astă dată, nişte oameni cumsecade s-au milostivit de el... De-ar puteá să nu-i mai părăsească niciodată!

Ferma Kerwan se afla situată într-unul dintre districtele de nord-est ale comitatului Kerry, în apropierea rîului Cashen. La vreo douăzeci de kilometri se găseşte Tralee, oraşul de reşedinţă, de unde, dac-ar fi să dăm crezare legendei, sfîntul Brandon a pornit, în secolul al VI-lea, să descopere America înaintea lui Columb. Aici se întretaie diferitele linii de cale ferată din Irlanda Meridională.

În acest teritoriu, foarte accidentat, se întîlnesc munţii cei mai înalţi ai insulei, cum ar fi lanţurile Clanarederry şi Stacks. Numeroase cursuri de apă alcătuiesc afluenţii rîului Cashen şi, împreună cu terenurile mlăştinoase din jur, fac ca traseele drumurilor să fie destul de întortocheate. La vreo cincizeci de kilometri spre apus se desfăşoară litoralul, brăzdat adînc, scobit în plus de estuarul fluviului Shannon şi de lunga crestătură a golfului Kerry, ale cărui stînci, de formele cele mai capricioase, sînt roase de acidul carbonic al apelor mării.

N-au fost uitate acele cuvinte ale lui O'Connell pe care noi le-am citat mai sus: „Irlandezilor — Irlanda!" Or, iată cum ea, Irlanda, aparţine irlandezilor.

Există trei sute de mii de ferme, care aparţin unor proprietari străini. Din acest număr, cincizeci de mii cuprind peste douăzeci şi patru de acri, adică vreo douăsprezece hectare fiecare, pe cînd opt mii n-au decît între opt şi doisprezece acri de pămînt. Restul au suprafeţe şi mai mici. Cu toate acestea, nu trebuie să tragem concluzia că pămîntul este îmbucătăţit în mici proprietăţi. Ba, dimpotrivă. Trei dintre aceste domenii depăşesc o sută de mii de acri, printre care acela al domnului Richard Barridge, ce se întinde pe o sută şaizeci de mii.

Şi ce înseamnă aceste proprietăţi funciare pe lîngă acelea ale landlorzilor din Scoţia, cum ar fi contele de Breadalbane, stăpîn peste patru sute treizeci şi cinci de mii de acri, M. J. Matheson, posesorul a patru sute şase mii de acri sau ducele de Sutherland, stăpînind o mie două sute de mii de acri de pămînt, adică suprafaţa unui întreg comitat?

Adevărul este că, după cucerirea ei de către anglo-normanzi în anul 1100, „Insula Soră" a fost tratată în chip feudal şi pămîntul său a rămas împărţit în mod feudal.

Ducele de Rockingham era, în epoca aceea, unul dintre marii landlorzi din comitatul Kerry. Domeniul său, cu o suprafaţă de o sută cincizeci de mii de acri, cuprindea terenuri de cultură, pajişti, păduri, iazuri, îngrijite de o sută cincizeci de fermieri. Era un străin, unul dintre aceia pe care irlandezii îi învinuiesc pe bună dreptate de absenteism. Or, urmările acestui absenteism sînt acelea că banii, munciţi de irlandezi, sînt trimişi în afară şi nu aduc Irlandei nici un folos.

Verdele Erin — iată un lucru pe care nu trebuie să-l uităm niciodată — nu face parte din Marea Britanie, denumire ce se aplică doar Scoţiei şi Angliei. Ducele de Rockingham era un lord scoţian. După exemplul multor altora care stăpînesc nouă zecimi din Insulă, el nu făcuse vreodată efortul de a-şi vizita pămînturile, astfel încît fermierii lui nici măcar nu-l cunoşteau. În schimbul unei sume anuale, ducele lăsa exploatarea domeniului pe mîna arendaşilor, a acelor *middlemen*, care profitau, arendînd parcele de pămînt cultivatorilor. Aşa se face că ferma Kerwan, împreună cu alte cîteva, se găsea în puterea unui oarecare John Eldon, agentul ducelui de Rockingham.

Această fermă era de mai mică importanţă, întrucît nu se întindea decît pe vreo sută de acri. Nu-i mai puţin adevărat că ţinutul udat de cursul superior al rîului Cashen este greu de cultivat şi că doar muncind din răsputeri ţăranul izbuteşte să smulgă pămîntului plata arendei, mai cu seamă atunci cînd i se cere preţul din cale-afară de ridicat de o liră pe an pentru fiecare acru de teren.

Era chiar cazul fermei Kerwan, condusă de fermierul Mac Carthy.

Martin Mac Carthy, om în floarea vîrstei — avea cincizeci şi doi de ani — era unul dintre cei mai buni fermieri de pe domeniu. Muncitor, inteligent, priceput în

privința cultivării pămîntului, ajutat cum se cuvine de copii crescuți cu severitate, fusese în stare să pună ceva bani de-o parte, în ciuda atîtor taxe și dijme care-l fac pe țăranul irlandez să fie veșnic înglodat în datorii.

Soția sa se numea Martina, tot astfel cum pe el îl chema Martin. Această făptură vitează avea toate calitățile unei bune gospodine. La cincizeci de ani, ea muncea de parcă n-ar fi avut decît douăzeci. Iarna, cînd lucrările agricole se întrerupeau, cu furca plină de lînă, cu fusul încărcat cu fire toarse, îi auzeai sforăitul vîrtelniței în fața vetrei, atunci cînd nevoile gospodăriei n-o sileau să aibă grijă de casă.

Familia Mac Carthy, trăind în aer curat și veșnic ruptă de oboseală după muncile cîmpului, se bucura de o sănătate excelentă, astfel încît nu se ruina cu doctoriile și cu medicii. Ea aparținea acelui neam vînjos de cultivatori irlandezi care se aclimatizează cu destulă ușurință în mijlocul preeriilor din Far-West-ul american, ca și al teritoriilor din Australia și Noua Zeelandă.

În fruntea familiei, iubită și respectată de toți, se găsea mama lui Martin, o bătrînă de șaptezeci și cinci de ani, al cărei soț condusese odinioară treburile aceleiași ferme. Mama mare, pentru că nu era cunoscută sub alt nume — n-avea altceva de făcut decît să toarcă în tovărășia nurorii sale, dornică, pe cît îi stătea în putință, să nu fie o povară pentru copiii ei.

Cel mai mare dintre băieți, Murdock, în vîrstă de douăzeci și șapte de ani, cu mai multă carte decît tatăl lui, se interesa cu înfocare de problemele care i-au înflăcărat de totdeauna pe irlandezi, încît familia era fără încetare îngrijorată să nu se amestece în cine știe ce poveste primejdioasă. El făcea parte dintre aceia care nu se gîndeau decît la revendicările cunoscute sub numele de *home rule*, adică la cucerirea autonomiei, fără a avea cea mai mică îndoială că *home rule* țintește mai cu seamă reforme politice decît sociale. Și, cu toate acestea, de acelea din urmă ar avea nevoie mai cu seamă Irlanda, atîta vreme cît este încă supusă crîncenei jefuiri din partea regimului feudal.

Murdock, flăcău vînjos, tăcut din fire și prea puțin comunicativ, se căsătorise de puțină vreme cu fiica unui fermier din împrejurimi. Această tînără și vrednică femeie, iubită de întreaga familie Mac Carthy, avea frumusețea aceea cu trăsături regulate, mîndre și calme și atitudinea plină de noblețe și de distincție ce se întîlnește adesea la irlandezele din clasele de jos. Chipul ei era însuflețit de niște ochi mari, albaștri și cosițele sale blonde făceau bucle pe sub panglicile ce-i prindeau părul.

Kitty își iubea mult soțul, iar Murdock, care de obicei nu zîmbea deloc, ajungea uneori să surîdă cînd o privea, căci simțea pentru dînsa o dragoste adîncă. De aceea, ea își folosea întreaga înrîurire asupra lui ca să-l înfrîneze, de fiecare dată cînd vreun trimis al naționaliștilor venea să facă propagandă prin ținut și să proclame că nu este cu putință nici o cale de împăcare între landlorzi și fermieri.

Se înțelege de la sine că alde Mac Carthy erau buni catolici și să nu vă prindă mirarea dacă ei îi socoteau pe protestanți ca pe niște adevărați dușmani.

Murdock umbla pe la mitinguri și Kitty simțea cum i se strînge inima cînd îl vedea plecînd la Tralee sau în cutare alt tîrgușor din vecinătate. La aceste întruniri, el vorbea cu elocința firească irlandezilor și, la întoarcere, în timp ce Kitty îi citea pe față patimile ce-l frămîntau, pe cînd îl auzea izbind cu piciorul în pămînt și murmurînd o chemare la înfăptuirea revoluției agrare, la un semn al Martinei

se străduia să-l calmeze.

— Bunul meu Murdock, îi spunea dînsa, este nevoie de răbdare... şi de resemnare...

— Răbdare, răspundea el, atîta vreme cît anii trec şi nimic nu ne izbuteşte! Resemnare, cînd vezi cum fiinţe curajoase ca Mama mare au ajuns în mizerie după o îndelungată viaţă de muncă neostoită! Tot fiind răbdători şi resemnaţi, sărmana mea Kitty, oamenii ajung să accepte orişice, să-şi piardă simţămîntul drepturilor firești, să se încovoaie sub jug şi eu asta n-am s-o fac niciodată... niciodată, repeta el, înălţînd cu mîndrie capul.

Martin Mac Carthy mai avea încă doi băieţi, pe Pat sau Patrick, de douăzeci şi cinci de ani şi pe Sim sau Simon, de nouăsprezece.

În clipa aceea, Pat naviga pe mare, în calitate de simplu matelot, pe una dintre navele comerciale ale onorabilei case Marcuard din Liverpool. Cît despre Sim, întocmai ca şi Murdock, el nu părăsise niciodată ferma, iar tatăl lor avea într-înşii două ajutoare de nădejde pentru munca pămîntului şi îngrijirea animalelor. Sim îşi asculta fără umbră de pizmă fratele mai mare, căruia îi recunoştea superioritatea. Îi dovedea atîta respect, de parcă ar fi fost însuşi şeful familiei. Fiind ultimul fecior şi în această calitate cel mai răsfăţat dintre toţi, era înclinat spre acea voioşie care stă la baza caracterului irlandezului. Îi plăcea să glumească, să rîdă, înveselind prin prezenţa şi prin replicile sale interiorul cam sever al acestei case bătrîneşti. Foarte zburdalnic din fire, el contrasta cu firea mai liniştită, cu judecata mai serioasă a fratelui său Murdock.

Aşa era această harnică familie în sînul căreia avea să fie adus Prichindel. Ce deosebire între mediul înjositor de la *ragged-school* şi mediul acela sănătos şi întremător al unei ferme irlandeze!... Dar oare închipuirea sa precoce n-avea să primească o prea puternică lovitură?... În această privinţă, nici pomeneală de aşa ceva. Ce-i drept, eroul nostru petrecuse cîteva săptămîni de anume bunăstare la năzuroasa *miss* Anna Waston; însă el nu întîlnise acolo adevăratele dovezi de afecţiune, pe care viaţa de teatru le face atît de puţin sigure, de trecătoare, de fugitive...

Ansamblul clădirilor care dădea adăpost familiei Mac Carthy nu cuprindea decît strictul necesar. Multe aşezări agricole de prin comitatele bogate ale Regatului-Unit sînt instalate în condiţii cu mult mai luxoase. Însă, la urma urmelor, fermierul este acela ce face ferma şi nu contează dacă întinderea ei de pămînt nu este prea însemnată, atîta vreme cît este inteligent diriguită. Să mai băgăm de seamă totuşi că Martin Mac Carthy nu aparţinea acelei categorii mai favorizate, de *yeomeni,* care sînt micii proprietari de pămînt. El nu era decît unul dintre numeroşii arendaşi mărunţi ai ducelui de Rockingham, ba, s-ar putea spune, chiar una dintre sutele de maşini agricole puse în mişcare pe vastul domeniu al acestui *landlord.*

Clădirea principală, înălţată pe jumătate din piatră, pe jumătate din paie, nu este alcătuită decît dintr-un parter, unde Mama mare, Martin şi Martina Mac Carthy, Murdock şi soţia lui ocupă camere despărţite printr-o sală comună înzestrată cu o vatră largă, în care se strînge familia ca să ia masa. Deasupra, alăturată podului, o mansardă luminată de două lucarne, îi slujeşte drept locuinţă lui Sim — ca şi lui Pat de altfel, în intervalul dintre două călătorii pe mare.

În schimb, de o parte a casei se întind ariile de treier, hambarele, magaziile ce

adăpostesc materialul săditor şi uneltele pentru arat, iar de cealaltă, grajdul de vaci, staulul pentru oi, lăptăria, cocina de porci şi curtea de păsări.

Cu toate acestea, în lipsa unor reparaţii făcute la timp, construcţiile au un aspect destul de neîngrijit. Ici şi colo, scînduri de felurite obîrşii — canaturi de uşă, obloane care nu mai sînt folosite, cîteva bucăţi de bordaj smulse de pe carcasa unor vechi corăbii, grinzi subţiri de pe la dărîmături, plăci de zinc, ascund spărturile zidurilor, pe cînd acoperişurile de paie sînt pline de pietre adunate de pe malul mării, spre a putea ţine piept vijeliilor.

Între aceste trei corpuri de clădiri se întinde o curte, cu o poartă mare, prinsă de doi stîlpi. Totul este împrejmuit de un gard viu, împodobit din belşug cu acei strălucitori cerceluşi, atît de numeroşi în cîmpia irlandeză. O pajişte plină de bălării acoperă curtea şi păsările vin să le ciugulească. În mijloc, scînteiază o băltoacă, mărginită de ronduri cu azalee, cu margarete galbene-aurii şi crini-de-pădure, flori reîntoarse cu toatele la starea lor de sălbăticie.

Se cuvine să adăugăm că şi acoperişurile de paie, de jur împrejurul pietroaielor ce le ţin locului, sînt la fel de înflorite ca şi pajiştile şi gardul viu ce înconjoară curtea mare. Cresc acolo tot soiul de plante care farmecă privirile şi, mai cu seamă, nenumărate tufe de cerceluşi, cu clopoţeii lor veşnic legănaţi de brizele din vale. Cît despre ziduri, nu trebuie să vă întristaţi că apar pline de zdrenţe şi de petice, întocmai ca un veşmînt de om sărac. Oare nu sînt ele căptuşite pe dinafară de acea iederă cu întreită armură, puternică şi viguroasă, care ar susţine clădirile chiar şi atunci cînd temeliile li s-ar prăpădi cu totul?

Între cîmpurile arabile propriu-zise şi gospodăria fermei se întinde o grădină de zarzavaturi, unde domnul Martin îşi cultivă legumele trebuincioase casei şi îndeosebi napi, varză şi cartofi. Această porţiune rezervată este înconjurată cu o perdea de arbori şi de arbuşti, lăsaţi în voia toanelor unei vegetaţii atît de fanteziste ca aceea din Ţara Irlandei.

Ici, se află grupuri de ilice vînjoase, cu frunzele lor ţepene de un verde aprins, care seamănă cu nişte cochilii cu o ţesătură ciudată. Colo, se înalţă tise crescute în voia lor şi cărora nicicînd o pereche de foarfeci imbecile nu le-a dat formă de sticlă sau de lampadar. Pe mîna stîngă, la o bătaie de puşcă de casă, se îngrămădeşte o pădurice de frasini — şi frasinul este unul dintre cei mai frumoşi copaci din aceste şesuri. Mai departe se întreţes fagi înverziţi vîrstaţi uneori cu tonuri purpurii, tufe înalte de strugurii ursului, de scoruşi, asemănătoare — de departe — cu o vie ai cărei butuci ar fi încărcaţi cu ciorchini de mărgean. Nu-i nevoie să străbaţi mai mult de cinci kilometri pornind din acest loc, spre a simţi cum pămîntul este umflat pe dedesubt de primele ramificaţii ale lanţului de munţi Clanaraderry şi unde cresc acele păduri de brazi ale căror conuri par a fi suspendate în reţeaua de caprifoi ce li se strecoară printre ramuri.

Exploatarea fermei Kerwan cuprinde culturi destul de felurite, dar care aduc, într-un cuvînt, un venit destul de scăzut. Puţinul grîu din care se scoate de obicei făină de arpacaş şi pe care îl culeg alde Mac Carthy nu este prea arătos nici în ce priveşte lungimea spicelor şi nici prin greutatea boabelor. Ovăzul creşte subţiratic şi pipernicit, lucru cu atît mai întristător cu cît făina de ovăz se foloseşte statornic, întrucît grîului îi merge destul de prost pe terenurile acestea de calitate secundară. Este mai bine să se cultive orz şi mai ales secară, care se folosesc în proporţie însemnată la fabricarea pîinii. Şi atît de mare este asprimea climatului de aici,

încît recoltarea acestor cereale nu poate fi făcută decît în lunile octombrie şi noiembrie.

Printre legumele cultivate în mari cantităţi, pe lîngă napii şi verzele de dimensiuni uriaşe, cartoful trebuie pus pe primul loc. Se ştie doar că el este baza alimentaţiei în Irlanda, mai ales în mijlocul districtelor dezmoştenite de natură. Şi stai să te întrebi cu ce-şi ţinea zilele această populaţie de ţărani înainte ca Parmentier să-şi fi făcut cunoscut şi adoptat preţiosul său tubercul[1]. Sau, poate, din cauza lui agricultorul să fi devenit neprevăzător, obişnuindu-se să se bizuie pe acest produs spre a se salva de foamete atunci cînd nu se amestecă ghinionul?

Dacă pămîntul hrăneşte animalele şi animalele contribuie la hrănirea pămîntului. Nici un fel de exploatare agricolă nu este posibilă fără ele. Unele servesc la muncile cîmpului, la cărăuşie, la arat; celelalte ne dau produsele lor naturale — ouă, carne, lînă. Dar de la toate vin îngrăşăminte, atît de necesare culturilor. Astfel, la ferma Kerwan se numărau şase cai şi abia dacă erau de ajuns atunci cînd, înhămaţi cîte doi sau cîte trei, scobeau cu plugul aceste pămînturi pietroase. Animale curajoase şi răbdătoare ca şi stăpînii lor şi care, în ciuda faptului că nu pot fi înscrise în *stud-book*[2], cartea de aur a rasei cabaline, nu înseamnă că n-ar fi adus mari servicii, mulţumindu-se cu iarbă-neagră uscată atunci cînd nutreţul lipsea. Le ţinea tovărăşie un măgar căruia nu-i lipseau cîtuşi de puţin scaieţii, deoarece toate încercările autorităţilor de a-i stîrpi n-ar ajunge să distrugă acest parazit ce năpădeşte terenurile irlandeze.

Vom mai pomeni, printre vitele din staul, o jumătate de duzină de vaci de lapte, destul de frumoase cu părul lor galben, ca şi vreo două sute de oi cu capul negru şi cu lîna de pe trup foarte albă, tare greu de întreţinut în timpul lungilor luni de iarnă, cînd pămîntul este acoperit cu un strat de nea de mai multe picioare grosime[3]. Mai puţine motive de îngrijorare aveau pentru cele vreo douăzeci de capre ale lui Martin Mac Carthy, întrucît puteau fi lăsate să-şi agonisească hrana şi singure. Căci, dacă nu mai este iarbă, ele găsesc întotdeauna niscai frunze care rezistă la cele mai aspre geruri de peste iarnă.

Cît priveşte porcii, se înţelege de la sine că vreo duzină de asemenea animale îşi aveau cocina printre clădirile anexe din dreapta casei şi că nu erau puşi la îngrăşat decît pentru nevoile familiei. Într-adevăr, nu intra în vederile fermierului să se ocupe de creşterea porcilor, în ciuda faptului că la Limerick se desfăşoară un comerţ înfloritor cu jamboane, la fel de bune ca şi acelea de York şi care, de obicei, se vînd sub acelaşi nume.

Găini, gîşte, raţe se află în număr îndestulător spre a procura ouă pentru piaţa din Tralee. Însă de curcani şi chiar de porumbei, nici urmă. Aceştia nu se prea găsesc prin curţile de păsări ale fermelor Irlandei.

Se mai cuvine să pomenim un cîine, un grifon scoţian, însărcinat cu paza turmei de oi. Nici pomeneală de vreun cîine de vînătoare, cu toate că vînatul este destul de numeros prin aceste ţinuturi — găini sălbatice, cocoşi de munte, becaţe, becaţine, dropii, căpriori şi capre sălbatice. La ce bun? Vînătoarea este o plăcere

---

[1] Antoine Augustin baron de Parmentier (1737—1813) — agronom francez, membru al Academiei de ştiinţe; a contribuit, prin scrierile sale, la generalizarea cultivării cartofului în Franţa şi Europa (n.t.).

[2] Stud-book (engl.) — carte cuprinzînd genealogia cailor de prăsilă (n.t.).

[3] Picior — veche măsură de lungime engleză, de 30,48 cm (n.t.).

a landlorzilor. Costul permisului este foarte ridicat, în profitul fiscului britanic şi, de altfel, pentru a avea dreptul să ţii cîine de vînătoare, trebuie să faci dovada că ai o proprietate funciară de cel puţin o mie de lire sterline.

Aşa era ferma Kerwan, aproape izolată în fundul unui cot pe care-l face rîul Cashen, la opt kilometri de parohia Silton. Desigur, există în comitat terenuri şi mai proaste încă, soluri uşoare şi silicioase, care nu păstrează îngrăşămintele, cu alte cuvinte un pămînt atît de neroditor, încît este arendat cu mai puţin de o coroană, adică vreo şase franci francezi acrul. Însă, la urma urmelor, cîmpurile lui Martin Mac Carthy nu erau decît de o calitate mijlocie.

Dincolo de porţiunea cultivată se întindeau cîmpii mlăştinoase şi sterpe, brăzdate-n lung şi-n lat de boschete de drobiţe, înţesate de tufişuri de stuf şi acoperite pretutindeni de inevitabila şi cotropitoarea iarbă neagră. Pe deasupra lor planau stoluri uriaşe de corbi, ahtiaţi după grînele abia semănate, ca şi de vrăbii din acelea cu ciocul gros, care devorează boabele din spice, spre marea păgubire a fermelor din jur.

Apoi, în depărtare, se etajează codri deşi de mesteceni şi de zade, agăţaţi de aceste escarene care sînt pantele abrupte ale munţilor. Şi numai Dumnezeu ştie cît de tare sînt zgîlţîiţi acei copaci de rafalele ce invadează valea îngustă a rîului Cashen în timpul anotimpului rece!

Într-un cuvînt, un ţinut neobişnuit, vrednic să atragă turiştii, acest comitat Kerry, cu minunatele sale amfiteatre alcătuite din înălţimi împădurite, cu măreţe peisaje dispuse în planuri îndepărtate, estompate de plutirea ceţurilor hiperboreene.

Ce-i drept, un ţinut aspru cu cei ce locuiesc într-însul, care prea adesea se vădeşte o adevărată mamă vitregă pentru cei care-i cultivă pămîntul.

Deie cerul ca recolta de cartofi, această adevărată piine a insulei, să nu lipsească vreodată din Kerry ori din altă parte! Cînd ea lipseşte de pe cei un milion de acri meniţi cultivării cartofilor, urmează foametea, cu întreaga sa grozăvie[1].

Astfel încît, după ce aţi cîntat *God Save the Queen,* cucernici irlandezi, întregiţi-vă rugăciunea, spunînd:

God Save the Potatoes![2]

Capitolul IX

FERMA KERWAN (CONTINUARE)

A doua zi, în 20 octombrie, pe la ora trei după-amiaza, strigăte voioase au răsunat pe drumul ce ducea spre intrarea fermei Kerwan.

— Iată-l pe tata!

— Iat-o pe mama!

[1] Aşa a fost foametea din 1740—1741, care a cauzat moartea a 400 000 de irlandezi, ca şi aceea din 1847, care a făcut să piară o jumătate de milion, silind un număr egal de locuitori să emigreze în Lumea Nouă (n.a.).

[2] God Save the Potatoes (engl.) — Doamne, apără(-ne) cartofii (n.t.).

♦ Proiectul RI 2010 ♦ ♦ Jules Verne 2010 ♦

— Iată-i pe amîndoi!

Erau Kitty şi Sim, care-i salutau de departe pe Martin şi pe Martina Mac Carthy.

— Bună ziua, copii, a spus Martin.

— Bună ziua, fiii mei, a rostit şi Martina.

Şi în gura ei, acest cuvînt posesiv — mei — purta pecetea mîndriei sale de mamă.

Fermierul şi soţia lui părăsiseră oraşul Limerick dis-de-dimineaţă. Dar, după ce-ai străbătut vreo cincizeci de kilometri, atunci cînd vîntul toamnei a şi început să sufle rece, ai de ce să te simţi rebegit de frig, mai cu seamă dacă ai făcut drumul în *jaunting-car*.

Acesta este numit *car* pentru că este un vehicul şi i se adaugă calificativul *jaunting*, deoarece călătorii se aşază spate-n spate pe două banchete aranjate în axul hulubelor. Închipuiţi-vă una dintre băncile acelea duble care împodobesc bulevardele oraşelor, potriviţi-o deasupra unei perechi de roate, completaţi ansamblul cu o scîndurică pe care-şi sprijină picioarele călătorii, rezemaţi cu spatele de bagajele aşezate îndărătul lor şi veţi avea în faţa ochilor trăsura folosită în mod obişnuit în Irlanda. Dacă nu este şi cea mai comodă, întrucît nu-ţi îngăduie să vezi decît o singură parte a peisajului, nici cea mai confortabilă, pentru că este descoperită, este măcar cea mai rapidă, iar vizitiul dă dovadă de tot atîta dibăcie cît şi iuţeală. Deci să nu ne mirăm dacă Martin şi Martina Mac Carthy, plecaţi pe la vreo şapte dimineaţa din Limerick, ajunseseră la trei după-amiaza în apropierea fermei. De altfel, nu se aflau singuri în acest *jaunting-car*, care putea să cuprindă pînă la zece călători o dată. Astfel încît, după ce fermierul şi soţia lui au coborît, vehiculul acela rapid şi-a continuat drumul către reşedinţa comitatului Kerry.

Murdock a ieşit în aceeaşi clipă din locuinţa lui, aflată în colţul curţii, în locul în care anexele din dreapta se unesc cu clădirea din fundul curţii.

— Aţi călătorit bine, tată? a întrebat tînăra femeie, în timp ce Martina o sărută.

— Foarte bine, Kitty.

— Aţi găsit răsaduri de varză în piaţă la Limerick? s-a interesat Murdock.

— Da, fiule, şi au să ni le expedieze mîine.

— Şi seminţe de napi?

— Da... din soiul cel mai bun.

— Bine, tată.

— Şi, pe deasupra, alt soi de sămînţă...

— De care anume?

— Sămînţă de copil mic, Murdock, şi care mi se pare a fi de-o calitate excelentă.

Şi cum Murdock şi frate-său făceau ochii mari uitîndu-se la copilul pe care Martina îl ţinea în braţe, dînsa le-a spus:

— Uite, deocamdată, un băiat, pînă cînd Kitty are să ne dăruiască unul la fel.

— Dar micuţul ăsta a îngheţat de tot, a răspuns tînăra femeie.

— Şi cu toate astea l-am învelit bine în tartanul meu în timpul călătoriei, a replicat fermiera.

— Iute, a adăugat domnul Martin, haide să-l încălzim dinaintea focului din vatră şi să o sărutăm mai întîi pe Mama mare, care cred că de asta are nevoie.

Kitty l-a luat pe Prichindel din braţele Martinei şi toată familia s-a strîns în scurtă vreme în sala cea mare, unde bunica ocupa un vechi fotoliu, căptuşit cu perne.

I-a fost prezentat copilul. Ea l-a luat în braţe şi l-a pus pe genunchi.

El s-a lăsat în voia bătrînei. Privirile sale treceau de la unul la altul. Nu pricepea nimic din cele ce se petreceau cu dînsul. Nu era obişnuit cu ai casei. Negreşit, ziua de astăzi nu semăna cîtuşi de puţin cu cea de ieri. Să fi fost un soi de vis? Vedea în jurul lui chipuri blajine, figuri bătrîne şi tinere. Din clipa cînd se trezise nu mai auzea decît cuvinte drăgăstoase. Călătoria cu trăsura aceea care mergea repede de-a curmezişul cîmpiei îl distrase. Aerul curat, înmiresmat de parfumul arbuştilor şi al florilor, îi umplea pieptul. O supă fierbinte îl înzdrăvenise înainte de plecare şi, pe drum, tot ronţăind cîteva prăjiturele din sacoşa Martinei, povestise cum se pricepuse mai bine ce ştia despre viaţa lui de pînă atunci — existenţa sa la *ragged-school*, care luase foc; apoi, doamna Anna ce-l numise copilul ei şi care nu-i era mamă; după aceea un domn furios, căruia i se spunea ducele... un duce al cărui nume îl uitase şi care voia să-l ia cu sine; în cele din urmă, despre felul cum fusese părăsit şi cum de ajunsese să se găsească singur-singurel în cimitirul din Limerick. Martin Mac Carthy şi nevastă-sa nu înţeleseseră mare lucru din istorisirea lui, în afară de faptul că n-avea nici rude, nici familie şi că era o fiinţă părăsită, căreia providenţa îi însărcinase să-i poarte de grijă.

Mama mare, foarte mişcată, l-a sărutat. Ceilalţi, la fel de înduioşaţi, l-au sărutat şi ei, rînd pe rînd.

— Şi cum se numeşte? a întrebat Mama mare.

— Nu ne-a putut spune alt nume decît Prichindel, a răspuns Martina.

— Nici n-are nevoie să poarte altul, a făcut domnul Martin, iar noi o să continuăm să-i spunem aşa cum i s-a zis întotdeauna.

— Dar cînd va fi mare? a băgat de seamă Sim.

— Totuşi, Prichindel are să-l cheme!... a replicat bătrîna femeie, pecetluind botezul copilului cu o sărutare plină de dragoste.

Iată cum a fost primit eroul nostru la sosirea sa la fermă. I s-au scos apoi zdrenţele pe care le îmbrăcase pentru rolul lui Sib. Ele au fost înlocuite cu ultimele hăinuţe purtate de Sim cînd era de aceeaşi vîrstă — nu prea noi, dar curate şi călduroase. Să mai pomenim faptul că i-a fost păstrat numai tricoul de lînă care începea să-l cam strîngă, dar părea să mai reziste.

Şi după aceea a luat masa de seară împreună cu familia, laolaltă cu aceşti oameni cumsecade, aşezat pe un scaun înalt, întrebîndu-se dacă toate acestea n-aveau să dispară. Nu! N-a dispărut supa aceea bună de ovăz, din care avea farfuria plină. N-a dispărut bucata de slănină cu varză, din care primise o porţie îndestulătoare. N-a dispărut nici prăjitura cu ouă şi arpacaş, care a fost împărţită în porţii egale comesenilor. Totul era stropit cu o stacană din acel excelent *potheen*[1] pe care fermierul îl scotea din orzul de pe terenurile fermei Kerwan.

O cină grozavă, fără a mai pune la socoteală că băieţelul nu vedea decît chipuri surîzătoare — în afară, poate, de figura fratelui mai mare, mereu serioasă şi

[1] Potheen sau poteen (engl., după irlandezul poitin) — whisky obţinut în alambicuri clandestine (n.t.).

chiar un pic cam tristă. Şi iată că ochii i s-au umezit şi că lacrimile au început să-i curgă pe obraji.

— Ce ai tu, Prichindel? l-a întrebat Kitty.

— Nu trebuie să plîngi, a adăugat Mama mare. Ai să fii iubit aici.

— Şi eu am să-ţi fac jucării, i-a spus Sim.

— Nu plîng, le-a răspuns el. Astea nu-s lacrimi!

Nu, într-adevăr, era vorba mai degrabă de prea-plinul inimii acestei sărmane făpturi, care se revărsa.

— Haide, haide, i-a spus domnul Martin pe un ton în care nu suna nici urmă de răutate, o dată mai merge, băiatul meu, dar te înştiinţez că nimeni nu are voie să plîngă aici!

— Eu n-am să plîng, domnule, i-a răspuns micuţul şi s-a dus la Mama mare, care întinsese braţele să-l primească.

Martin şi Martina aveau nevoie de odihnă. De altfel, lumea se culca devreme la fermă, căci aveau cu toţii obiceiul să se scoale dis-de-dimineaţă.

— Unde o să-l punem pe copilul ăsta? a întrebat fermierul.

— În camera mea, i-a răspuns Sim, şi am să-i dau jumătate din patul meu, ca unui frate mai mic!

— Nu, copiii mei, a spus Mama mare. Lăsaţi-l să se culce lîngă mine. N-are să mă stînjenească defel. Am să mă uit la el cum doarme şi asta îmi va face plăcere.

Niciodată vreo dorinţă a bunicii nu întîmpinase nici cea mai mică împotrivire. Ca urmare, un pat fusese instalat lîngă al său după cum ceruse dînsa şi Prichindel a fost transportat numaidecît acolo.

Cearşafuri curate, o cuvertură bună — mai cunoscuse el asemenea plăceri în timpul celor cîteva săptămîni petrecute la *Royal George Hotel* din Limerick, în apartamentul domnişoarei Anna Waston. Însă desmierdările comedianei nu se puteau compara cu acelea ale acestei cinstite familii! Poate că băgase singur de seamă că exista o deosebire, mai cu seamă atunci cînd Mama mare, trecînd pe lîngă pătucul lui, i-a dat o sărutare.

— Ah, mulţumesc... mulţumesc! a şoptit el.

În seara aceea a fost singura lui rugăciune şi, fără îndoială, nici nu ştia alta.

Era la începutul anotimpului rece. Recolta fusese strînsă de pe cîmp. Nu mai era nimic de făcut, sau nu prea mare lucru, în afara clădirilor fermei. În ţinuturile acestea aspre, semănatul grîului, orzului, ovăzului, n-are loc la începutul iernii, a cărei lungime şi străşnicie le-ar putea primejdui. Este o chestiune de experienţă. Astfel încît, Martin Mac Carthy avea obiceiul să aştepte luna martie şi chiar aprilie pentru a semăna cerealele, alegînd soiurile cele mai potrivite. El se descurcase bine pînă atunci, căci să fi făcut brazde într-un pămînt care îngheaţă pînă la mai multe picioare adîncime, ar fi fost o muncă pe cît de grea, pe atît de zadarnică. Căci ar fi fost tot una dacă şi-ar fi aruncat sămînţa pe nisipul plajelor ori pe stîncile de pe ţărmul mării.

Nu trebuie totuşi să credem că la fermă nu mai era chiar nimic de făcut. Întîi şi-ntîi, trebuia bătut stocul de orz şi de ovăz. Şi apoi, în timpul lungilor luni de iarnă, munca la fermă nu încetează. Prichindel a putut băga de seamă acest lucru chiar din dimineaţa următoare, căci, încă de a doua zi, el a încercat să se facă folositor. Trezindu-se în zori, s-a dus spre grajduri, unde avea presimţirea că ar putea da o mînă de ajutor. Avea doar să împlinească şase ani la sfîrşitul anului şi,

la şase ani, eşti în stare să păzeşti gîştele, vacile, ba chiar şi oile dacă te ajută un cîine bun!

Aşadar, la micul dejun, dinaintea unei căni cu lapte cald, a şi făcut propunerea.

— Bine, băiatul meu, i-a răspuns domnul Martin, tu vrei să munceşti şi ai dreptate. Trebuie să înveţi să-ţi cîştigi existenţa.

— Şi am să mi-o cîştig, domnule Martin, i-a răspuns micuţul.

— Dar este încă atît de mic! a băgat de seamă bătrîna femeie.

— Nu face nimic, doamnă...

— Spune-mi Mama mare...

— Ei bine... nu face nimic, Mamă mare! Aş fi atît de mulţumit să muncesc...

— Şi ai să munceşti, i-a spus Murdock, destul de mirat să întîlnească asemenea fire puternică şi hotărîtă la un copil care nu cunoscuse pînă atunci decît mizeriile vieţii.

— Mulţumesc, domnule.

— Am să te învăţ să îngrijeşti caii, a reluat Murdock, şi să-i încaleci dacă nu-ţi este frică...

— Aş vrea tare mult, i-a răspuns Prichindel.

— Şi eu am să te învăţ să îngrijeşti vacile, a spus Martina, şi să le mulgi, dacă nu-ţi este teamă de coarnele lor...

— Aş vrea foarte mult, doamnă Martina.

— Şi eu, a strigat Sim, am să-ţi arăt cum se păzesc oile la cîmp...

— Aş vrea din toată inima.

— Ştii să citeşti, micuţule? a întrebat fermierul.

— Un pic. Şi să scriu cu litere mari...

— Dar să numeri?

— Oh, da... pînă la o sută, domnule...

— Bine, a făcut Kitty surîzînd, eu am să te învăţ să numeri pînă la o mie şi să scrii cu litere mici.

— Aş vrea din tot sufletul, doamnă.

Şi, într-adevăr, el voia să facă tot ce i se propunea, bietul copil. Se vedea limpede că este hotărît să se arate recunoscător acestor oameni de treabă pentru tot ce aveau să facă pentru dînsul. Ambiţiile lui se mărgineau la puţin lucru: să ajungă să fie micul servitor al fermei. Dar, ceea ce dovedeşte cel mai bine seriozitatea de care dădea dovadă, este răspunsul pe care l-a dat fermierului cînd acesta l-a întrebat, rîzînd:

— Ei, Prichindel, tu ai să ajungi un băiat nepreţuit la noi la fermă. Cai, vaci, oi... dacă tu ai să te ocupi de toate astea, pentru noi n-are să mai rămînă nici o treabă de făcut... Vai de mine! Ce simbrie ai să-mi ceri atunci?

— Simbrie?

— Da!... Presupun că nu vrei să munceşti pe degeaba?

— Oh, nu, domnule Martin!

— Cum, a strigat Martina destul de uimită, cum, în afară de hrană, de casă. de masă, de îmbrăcăminte, el are pretenţia să mai fie şi plătit?

— Da, doamnă.

Se uitau la acest copilaş de parcă li s-ar fi părut că le spusese o gugumănie. Murdock, care-l privea cu atenţie, s-a mulţumit să adauge:

— Atunci, lăsaţi-l să se explice.

— Da, a reluat Mama mare, spune-ne şi nouă: ce vrei tu să cîştigi, bani? Prichindel a clătinat din cap.

— Hai, spune... o coroană pe zi? l-a întrebat Kitty.

— Oh, doamnă...

— Pe lună?... a făcut fermiera.

— Doamnă Martina...

— Pe an, poate? a replicat Sim izbucnind în rîs. O coroană pe an...

— În sfîrşit, ce vrei tu, băiatul meu? a intervenit iarăşi Murdock. Înţeleg că vrei să-ţi cîştigi existenţa, ca şi noi toţi, de altfel... Oricît de puţin ai primi, asta te va învăţa să numeri... Ce vrei tu? Un *penny*... un *copper* pe zi?

— Nu, domnule Murdock.

— Atunci, explică-te!

— Ei bine... în fiecare seară, domnule Martin, dumneavoastră o să-mi daţi cîte o pietricică.

— O pietricică? Şi cu pietricelele-astea ai să strîngi tu o avere?

— Nu... dar asta are să-mi facă plăcere, totuşi, şi, mai tîrziu, peste cîţiva ani, atunci cînd am să fiu mare, dacă veţi fi fost întotdeauna mulţumiţi de mine...

— Ne-am înţeles, Prichindel, i-a răspuns domnul Martin, îţi vom schimba pietricelele în *pence* sau în şilingi!

Aveau dar, cu toţii, de ce să-l felicite pe Prichindel pentru ideea lui minunată. Astfel încît, începînd chiar din seara aceea, Martin Mac Carthy i-a înmînat o pietricică adusă de pe fundul rîului Cashen — mai erau acolo milioane şi milioane de pietricele asemănătoare. Prichindel a strecurat-o cu grijă într-o oală de gresie pe care i-o dăruise Mama mare şi din care el îşi făcuse puşculiţă.

— Ciudat copil, i-a spus Murdock tatălui său.

Da, ce-i drept, însă firea lui bună nu i-o putuseră schimba nici maltratările lui Thornpipe, nici sfaturile rele căpătate la *ragged-school.* Familia Mac Carthy, observîndu-l îndeaproape pe măsură ce săptămînile treceau, a fost nevoită să-i recunoască însuşirile înnăscute. Nu era lipsit nici măcar de voioşia aceea ce stă la baza temperamentului naţiunii, pe care o întîlneşti pînă şi la cei mai săraci locuitori ai sărmanei Irlande. Dar, cu toate acestea, el nu făcea parte din categoria acelor puşti ce-şi pierd vremea cu fleacuri din zori şi pînă-n seară, cu privirile umblînd de colo-colo, distraţi de apariţia unei muşte sau a unui fluture. Îl vedeai atent la tot ce face, atent la cauzele lucrurilor, întrebîndu-l pe unul sau pe altul, dornic să se instruiască. Ochii săi erau veşnic iscoditori. Nu lăsa nici un obiect să zacă în dezordine, chiar dacă era de o valoare neînsemnată. Strîngea de pe jos un ac, de parcă ar fi strîns un şiling. Îşi îngrijea hainele, ţinînd să fie curat. Îşi rînduia cu grijă ustensilele de toaletă. Într-însul, simţul ordinii era înnăscut. Răspundea politicos cînd i se vorbea şi nu şovăia să stăruie asupra răspunsurilor primite, atunci cînd nu le înţelegea. În acelaşi timp, s-a băgat de seamă că face progrese rapide la scris. Părea îndemînatic mai cu seamă la socotit. Nu că ar fi avut stofa unora ca Mondeaux şi Inaudi care, după ce fuseseră copii minune, n-au izbutit nimic la o vîrstă mai înaintată, ci făcea cu uşurinţă în minte cîteva operaţiuni, acolo unde alţi copii ar fi fost cu siguranţă nevoiţi să pună mîna pe pană şi să scrie. Murdock a observat — fapt ce i-a provocat o adevărată uimire — că judecata părea să-i călăuzească toate acţiunile.

Iarna continua — o iarnă foarte rece, hărţuită de vînturi puternice, bîntuită de rafale violente, dezlănţuite ca nişte adevărate trombe de-a curmezişul văii rîului Cashen. De cîte ori cei de la fermă nu tremuraseră de teama primejdiei ca acoperişurile să fie luate de vînt, ca anumite părţi ale zidurilor, alcătuite doar din paie, să se năruiască! Ar fi fost zadarnic să i se ceară lui John Eldon, *middleman*-ul, să facă reparaţii. Astfel încît, Martin Mac Carthy şi copiii săi erau siliţi să se apuce singuri să le facă. În afară de bătutul grînelor, acest lucru ajungea să însemne grosul trebii: ici, un acoperiş de paie de cîrpit, colo o spărtură de astupat şi, în mai multe locuri, de întărit gardurile.

Între timp, femeile făceau diferite munci — Mama mare torcea la gura sobei, Martina şi Kitty vedeau de vite şi de păsări. Prichindel, toată vremea împreună cu ele, le ajuta cît putea mai bine. El ţinea seama de tot ce privea bunul mers al casei. Prea tînăr ca să poată îngriji caii, legase relaţii mai prieteneşti cu măgarul, un animal bun, îndîrjit la muncă, pe care-l îndrăgise şi de care era iubit la rîndul său. Voia ca măgarul lui să fie la fel de curat ca şi dînsul, ceea ce-i atrăgea laude din partea Martinei. Ce-i drept, în privinţa porcilor s-ar fi ostenit zadarnic, astfel încît a fost nevoit să se lase păgubaş. Cît despre oi, după ce le numărase şi răsnumărase, le-a înscris numărul — trei sute — într-un carnet vechi, dăruit de Kitty. I se trezea treptat gustul pentru acest soi de contabilitate, mai-mai să-ţi vină să crezi că luase lecţii de la domnul O'Bodkins, la *ragged-school*.

De altfel, vocaţia lui pentru asemenea meserie s-a vădit a fi de netăgăduit în ziua în care Martina s-a dus să caute ouă conservate, puse la păstrare pentru iarnă.

Fermiera tocmai luase vreo douăsprezece, la întîmplare, cînd Prichindel a strigat:

— Nu pe astea, doamnă Martina.

— Nu pe astea? Şi pentru ce?

— Pentru că n-au fost luate în ordine.

— Care ordine? Ce, oare ouăle de găină nu sînt toate la fel?

— Sigur că nu, doamnă Martina. L-aţi luat pe al patruzeci şi optulea, pe cînd trebuia să începeţi cu al treizeci şi şaptelea... Uitaţi-vă bine!

Şi Martina s-a uitat. Nu vedea dînsa că fiecare ou purta cîte un număr pe coajă, număr pe care Prichindel îl scrisese cu cerneală? Întrucît fermiera avea nevoie de douăsprezece ouă, ar fi trebuit să le ia în ordinea numerotării — de la treizeci şi şapte la patruzeci şi opt şi nu de la patruzeci şi opt la cincizeci şi nouă. Ceea ce dînsa a şi făcut, după ce l-a felicitat pe băieţel.

Atunci cînd ea le-a povestit tuturor întîmplarea, la masa de prînz, numărul laudelor s-a dublat şi Murdock s-a apucat să-l întrebe:

— Prichindel, ai numărat şi găinile şi puii din coteţul de păsări?

— Sigur că da.

Şi, scoţîndu-şi carnetul, a adăugat:

— Sînt patruzeci şi trei de găini şi şaizeci şi nouă de pui.

Auzind aceasta, Sim a spus, în glumă:

— Tu ar trebui să numeri şi boabele de ovăz din fiecare sac...

— Nu rîdeţi de el, copiii mei! a replicat Martin Mac Carthy. Asta dovedeşte că îi place rînduiala, iar rînduiala în lucrurile mici înseamnă ordine în cele mari şi în viaţă.

Legase relații mai prietenești cu măgarul

Apoi, adresîndu-se copilului, l-a întrebat:

— Şi pietricelele tale?... Pietricelele pe care ţi le dau seară de seară?

— Sînt strînse toate în oala mea, domnule Martin, i-a răspuns Prichindel, şi am de pe acum cincizeci şi şapte.

Căci, într-adevăr, trecuseră cincizeci şi şapte de zile de cînd se afla la ferma Kerwan.

— Ei, a făcut atunci Mama mare, la preţul de un *penny* pietricica, asta i-ar aduce cincizeci şi şapte de *pence.*

— Ehei, Prichindel, ce de prăjituri ai putea să-ţi cumperi cu banii ăştia!

— Prăjituri? Nu, Sim... Caiete frumoase, ca să scriu în ele, asta mi-ar plăcea mai mult!

Sfîrşitul anului se apropia cu repeziciune. După vijeliile lunii noiembrie, urmaseră geruri aspre. Un strat gros de zăpadă îngheţată acoperea pămîntul. Copacii, albi cu totul de chiciură, împodobiţi cu cristalele lor de gheaţă, alcătuiau un spectacol ce-l încînta pe băieţelul nostru. Şi la ferestre, pe geamuri, umezeala care se condensase în cristale capricioase, ce închipuiau desene atît de frumoase!... Şi rîul, îngheţat de la un mal la altul, cu sloiurile îngrămădite care-i blocau trecerea!... Sigur, asemenea fenomene ale iernii nu erau noi pentru dînsul, căci le observase adesea pe cînd alerga de-a lungul străzilor din Galway pînă la Claddagh. Însă, în epoca aceea mizerabilă a vieţii sale, el era îmbrăcat ca vai de lume. Mergea cu picioarele goale prin zăpadă. Vîntul îngheţat îi sufla printre zdrenţe. Ochii îi lăcrimau, mîinile îi erau plesnite de degerături. Şi, atunci cînd se întorcea la *ragged-school,* pentru el nu se găsea loc în faţa focului...

Cît de fericit se simţea în prezent! Ce mulţumire să trăiască în mijlocul unor oameni care-l iubeau! I se părea că dragostea lor îl încălzeşte mai mult decît hainele ce-l ocroteau de crivăţ, decît hrana sănătoasă întinsă pe masă şi decît flăcările crengilor care trosneau în vatră. Şi, ceea ce i se părea şi mai grozav încă, acum cînd începuse să fie de folos, erau sufletele bune ce-l înconjurau. Ajunsese să fie într-adevăr de-al casei. Avea o Mama mare, o mamă, fraţi, rude... Şi gîndea că are să-şi petreacă viaţa printre ei, fără să-i mai părăsească vreodată... Aici avea să-şi cîştige existenţa... Se gîndea fără încetare la cele spuse de Murdock, într-o bună zi, cînd venise vorba despre asta.

Şi ce bucurie a simţit atunci cînd, pentru prima oară în viaţa lui, a putut lua parte la una dintre sărbătorile care, dintre toate, este poate cea mai sfîntă din cursul anului.

Era în ziua de 25 decembrie. Prichindel încă nu ştia că era şi o sărbătoare intimă, de familie, în Regatul-Unit. Avea deci să fie o adevărată surpriză pentru dînsul. Totuşi, în cursul dimineţii, începuse să înţeleagă că se făceau nişte pregătiri mai deosebite. Şi, întrucît Mama mare, Martina şi Kitty păreau să păstreze o desăvîrşită discreţie, el s-a păzit să le pună vreo întrebare.

Vă puteţi închipui că s-a mîncat şi s-a băut cu toată voioşia. Cu toţii erau plini de voie bună. Însuşi Murdock s-a lăsat pradă veseliei, mai mult decît o făcea el de obicei. Atunci cînd ceilalţi rîdeau în hohote acesta doar zîmbea, dar un surîs de-al lui era ca o rază de soare în mijlocul ceţurilor.

În ceea ce-l priveşte pe Prichindel, ceea ce l-a încîntat mai cu osebire a fost un pom de iarnă înfipt în mijlocul mesei — un arbore împodobit cu panglici, cu stele luminoase, scînteind printre ramuri.

Şi, în plus, s-o audă pe Mama mare cum îi spune:

— Priveşte cu atenţie pe sub frunze, copilul meu... Cred că acolo trebuie să fie ceva pentru tine!

Prichindel nu s-a lăsat rugat prea mult şi ce fericire l-a cuprins, cît de tare i s-au împurpurat obrajii de plăcere cînd a „cules" un frumos cuţit irlandez în teaca lui, legată de o curea de piele!

Era primul dar de anul nou pe care-l primea în viaţa lui şi ce mîndrie a simţit atunci cînd Sim l-a ajutat să şi-l prindă la cingătoare, peste haină!

— Mulţumesc, Mama mare, mulţumesc la toată lumea! a strigat el, mergînd de la unul la altul.

Capitolul X

CE SE PETRECUSE ÎN COMITATUL DONEGAL

A sosit clipa să pomenim despre faptul că fermierului Mac Carthy îi venise ideea să facă unele cercetări referitoare la starea civilă a copilului său adoptiv. I se ştia povestea începînd din ziua cînd milostivii locuitori din Westport îl smulseseră din mîinile nemilosului prezentator de marionete. Dar, mai înainte, care fusese existenţa acestei sărmane fiinţe? Se ştia doar că lui Prichindel îi rămăsese o amintire nedesluşită că parcă locuise la o femeie rea, împreună cu una, ba chiar cu două fetiţe, în fundul unui cătun din Donegal. Astfel încît dinspre partea aceea a trebuit să înceapă domnul Martin cercetările.

Aceste căutări n-au adus alte informaţii decît puţinul care urmează: la casa de caritate din Donegal s-a dat de urma unui copil de optsprezece luni, primit sub numele de Prichindel şi trimis apoi într-un cătun al comitatului, la una dintre femeile acelea care fac meseria de dădacă.

Să ne fie aşadar îngăduit să completăm aceste informaţii cu acelea pe care ni le-a dezvăluit o anchetă mai amănunţită. Nu va fi altceva, de altminteri, decît povestea obişnuită a acelor micuţi sărmani lăsaţi în voia asistenţei publice.

Donegal, cu populaţia sa de două sute de mii de suflete, este probabil cel mai nevoiaş dintre comitatele provinciei Ulster[1], ba chiar din toată Irlanda. Acum cîţiva ani, abia de găseai acolo două saltele şi opt mindire de paie la patru mii de locuitori. În teritoriile acestea aride din nordul insulei, nu mîna de lucru lipseşte în agricultură, ci pămîntul cultivabil. Cel mai îndîrjit muncitor se istoveşte zadarnic. În interior nu vezi decît albii uscate de torente, trecători prăpăstioase, terenuri accidentate, mase stîncoase, dune de nisip, turbării căscate ca nişte jupuituri nesănătoase, bărăganuri mlăştinoase, încălecări de munţi — lanţurile Glendowan, Derryveagh — într-un cuvînt „o ţară ruptă", cum îi spun englezii. Pe litoral, golfuri şi fiorduri, golfuleţe deschise sau ferite, desenează tot atîtea pîlnii cavernoase

[1] Comitatul Donegal este unul dintre cele trei *counties* rămase şi astăzi în componenţa Irlandei — în provincia irlandeză Ulster, restul celor 6 comitate alcătuind provincia britanică Ulster, cunoscută şi sub numele de Irlanda de Nord (n.t.).

în care dau năvală vînturile din larg, gigantică orgă de granit pe care Oceanul o umple din plin cu furtunile sale. Comitatul Donegal se află în prima linie a regiunilor oferite asaltului uraganelor venite dinspre America, umflate pe un parcurs de trei mii de mile de alaiul de vijelii pe care le atrag în drumul lor. Ar fi nevoie de o coastă de fier spre a putea rezista acestor formidabile *galerne*[1] dinspre nord-vest.

Şi tocmai golful Donegal, în care se deschide portul de pescari cu acelaşi nume, crestat ca o falcă de rechin, trebuie să aspire aceşti curenţi atmosferici, saturaţi de ploaia stropilor valurilor sparte de ţărm. Astfel încît, micul oraş situat în fundul golfului este aerisit din belşug în orice anotimp. Doar ecranul său de coline nu este în stare să ţină piept uraganelor din larg. Ele nu-şi pierd aşadar nimic din străşnicie atunci cînd iau cu asalt cătunul Rindock, aflat la unsprezece kilometri dincolo de Donegal.

Un cătun?... Nici măcar. Nouă sau zece colibe risipite primprejurul unei trecători înguste, săpată de un curs de apă, simplu firicel vara, torent vijelios iarna. Între Donegal şi Rindock, nici urmă de drum. Cîteva poteci abia practicabile pentru şaretele din ţinut, trase de caii aceia irlandezi cu mersul prudent, siguri pe picioarele lor şi, uneori, de *jaunting-cars*. Dacă mai multe *railways*[2] deservesc de pe acum Irlanda, pare destul de îndepărtată ziua în care trenurile lor vor străbate în mod regulat comitatele din Ulster. La ce bun, de altfel? Tîrguşoarele şi satele sînt rare. Locurile de popas ale călătorului sînt mai degrabă fermele decît parohiile.

Apar totuşi, ici şi colo, cîteva castele, înconjurate de verdeaţă, care îţi farmecă privirile prin ornamentaţia lor fantezistă de arhitectură anglo-saxonă. Printre ele, mai înspre nord-vest, în apropiere de Milford, se înalţă reşedinţa seniorială Carikhart, în mijlocul unui vast domeniu de nouăzeci de mii de acri, proprietatea contelui de Leitrim.

Cabanele sau colibele cătunului Rindock — numite de obicei *cabins* — nu se aseamănă cu colibele de paie decît datorită acoperişului — acoperămînt neîndestulător împotriva ploilor iernii —, înveselit de capricioasa înflorire a micşunelelor şi urechelniţelor ce-i cresc în creştet. Acest acoperiş de paie înveleşte o cabană de lemn uscat, întărită prost cu muruială de pietriş, înstelată de crăpături, care nu face mai multe parale decît *ajoupa*[3] sălbatecilor. Este mai puţin decît o bojdeucă, mai puţin decît o cocioabă. Nici nu ţi-ai putea măcar închipui că asemenea magherniţă ar putea sluji drept locuinţă unor fiinţe omeneşti, de n-ar fi firicelul de fum ce scapă din coama smălţată cu flori. Fumul acesta nu este produs nici de lemne, nici de huilă, ci de turbă, scoasă din mlaştina învecinată cu nuanţe roşcate, cu băltoace de apă întunecată la culoare, totul înverzit de iarba-neagră şi din care sărmanii oameni din Rindock îşi taie direct bucăţile lor de combustibil.

Nu eşti aşadar în primejdie să mori de frig în mijlocul acestor aspre comitate, dar ai de înfruntat pericolul de-a muri de foame. Abia dacă pămîntul îţi dă —

---

[1] Galerne (fr., de origine bretonă) — vînt de V-N-V pe coastele franceze ale Oceanului Atlantic (n.t.).

[2] Railway (engl.) — cale ferată (n.t.).

[3] Ajoupa (fr., de origine necunoscută) — colibă înălţată pe stîlpi, acoperită în grabă cu frunziş şi cu ramuri verzi (n.t.).

parcă de pomană — cîteva legume şi fructe. Totul se ofileşte aici, cu excepţia cartofului.

La această legumă, ce poate adăuga ţăranul din Donegal? Uneori, o gîscă sau o raţă, mai curînd sălbatice decît domestice. Cît despre vînat, iepurii şi potîrnichile aparţin numai landlordului. Mai există, risipite prin văgăuni, cîteva capre ce dau un strop de lapte, apoi nişte porci cu părul aspru şi negru, care încearcă să se îngraşe scormonind cu rîtul prin puţinele rămăşiţe de alimente. Porcul este aici un adevărat prieten, un intim al casei, aşa cum este cîinele în ţinuturi mai puţin mizerabile. El este „gentlemanul care plăteşte renta", după întemeiata expresie populară, culeasă de domnişoara de Bovet la faţa locului.

Iată ce se găsea în interiorul uneia dintre cele mai vrednice de plîns colibe din cătunul Rindock: o singură încăpere, închisă cu o uşă măcinată de cari, cu canaturile strîmbe; două găuri, în dreapta şi în stînga ei, lăsînd să treacă lumina şi aerul printr-un perete subţire, alcătuit din paie uscate; pe jos, un covor de noroi; la căpriori, ciucuri de pînze de păianjen; o vatră în fund, cu coşul urcînd pînă la acoperişul de paie; un pat mizerabil într-un colţ, un aşternut de paie în celălalt. În chip de mobilier, un scaun de bucătărie şchiop, o masă schiloadă, un hîrdău brăzdat de dîre de mucegai verzui, o vîrtelniţă cu mînerul scîrţîind înfiorător. Drept ustensile, o marmită, o tigăiţă, cîteva străchini, niciodată spălate — abia şterse din cînd în cînd, fără a mai pune la socoteală două sau trei sticle umplute cu apă luată din gîrlă, după ce fuseseră golite de whisky sau de ginul pe care-l conţinuseră. Ici şi colo, spînzurate sau aruncate în dezordine, boarfe şi zdrenţe ce nu mai aveau formă de veşminte, rufe dezgustătoare muiate în hîrdău sau puse la uscat afară, în capătul unei prăjini. Pe masă stă veşnic un mănunchi de nuiele, scămoşate de atîta folosire.

Era, vai, mizeria în toată grozăvia ei, mizeria aşa cum se făleşte ea şi cum clocеşte în mijlocul cartierelor sărace din Dublin sau din Londra, la Clerkenwell, la Saint-Giles, la Marylebone, la Whitechapel — mizeria irlandeză, cea mai înspăimîntătoare dintre toate, cuprinse în acele ghetouri din East-End-ul capitalei! Ce-i drept, aerul dintre aceste trecători din Donegal nu este împuţit, încît poţi respira atmosfera întremătoare emanată de munţi; plămînii nu se otrăvesc aici cu miasme distrugătoare, năduşelile acelea bolnăvicioase ale marilor oraşe.

Se înţelege de la sine că, în această şandrama, patul, oricît de mizerabil, îi era rezervat lui *Hard,* iar aşternutul de paie copiilor, ca, de altfel, şi nuielele.

Hard! Da, aşa i se spunea, adică „nemiloasa" şi dînsa îşi merita cu prisosinţă numele. Era de departe cea mai mîrşavă megeră[1] ce s-ar fi putut închipui, în vîrstă de patruzeci pînă la cincizeci de ani, lungă, mare, ciolănoasă, cu o claie zbîrlită de harpie în cap, ochi ca două crăpături pe sub hăţişul roşcat al sprîncenelor, dinţi ca nişte colţi, nas coroiat, mîini descărnate şi osoase, mai curînd labe decît mîini, cu degetele ca nişte gheare, răsuflarea trăsnind de emanaţii alcoolice, îmbrăcată cu o cămaşă petecită şi o fustă numai zdrenţe, cu picioarele goale, dar avînd o piele atît de groasă, încît nu o zgîriau pietrele.

Această femeie neîndurătoare era de meserie torcătoare de in, aşa cum se întîmplă de obicei în satele Irlandei şi mai cu seamă la ţărăncile din Ulster. Cultura inului este destul de rentabilă, în ciuda faptului că nu ajunge să compenseze pier-

[1] Megera — era una dintre cele trei Frinii (Furii) (mit.) (n.t.).

♦ Proiectul RI 2010 ♦ ♦ Jules Verne 2010 ♦

derile de cereale pe care un pămînt mai rodnic ar fi trebuit să le producă.

Dar, la munca aceasta, care-i aducea cîteva *pence* pe zi, *Hard* mai adăuga şi alte activităţi, pe care era incapabilă să le îndeplinească. Ea făcea meseria de dădacă la copiii mici pe care i-i încredinţa *Baby-farming*[1].

Atunci cînd casele de caritate din oraşe sînt prea pline sau cînd sănătatea micilor nefericiţi are nevoie de aerul de la ţară, ei sînt trimişi acestor matroane care-şi vînd îngrijirile materne tot astfel cum ar vinde orice marfă, la preţul de două-trei lire sterline pe an. Apoi, de îndată ce copilul atinge vîrsta de cinci sau şase ani, el este înapoiat casei de caritate. De altfel, dădaca nu poate cîştiga nimic de pe urma lui, într-atîta de infimă este suma alocată pentru întreţinerea sa. În plus, din nenorocire, cînd copilaşul pică în mîinile unei creaturi lipsite de inimă — şi aceasta se întîmplă prea adesea — nu arareori moare datorită modului mîrşav în care este îngrijit şi din cauza lipsei de hrană. Şi cîte dintre aceste larve omeneşti nu apucă să se mai întoarcă în casa de caritate!... Aşa era, cel puţin, înaintea legii din 1889, lege de apărare a copilăriei care, datorită unor riguroase inspecţii la asemenea ticăloase ce exploatau *baby-farming*, a făcut să scadă mult mortalitatea copiilor crescuţi în afara oraşelor.

Vom face observaţia că, în epoca aceea, o asemenea supraveghere se făcea prea puţin sau deloc. În cătunul Rindock, *Hard* nu avea a se teme nici de vizita vreunui inspector, nici măcar de plîngerile vecinilor, ajunşi să fie nesimţitori din cauza propriei lor mizerii.

Trei copii îi fuseseră încredinţaţi de astă dată de către casa de caritate din Donegal, două fetiţe, de patru şi de şase ani şi jumătate şi un băieţel de doi ani şi nouă luni.

Copii părăsiţi, se înţelege de la sine, poate chiar orfani culeşi de pe drumuri. În orice caz, nu li se cunoşteau părinţii şi, fără îndoială, ei nici nu vor fi cunoscuţi vreodată. Dacă aveau să se mai întoarcă în Donegal, îi aştepta munca în *workhouse*[2], atunci cînd atingeau vîrsta cuvenită — acest *workhouse* cu care sînt prevăzute nu numai oraşele, ci şi tîrgurile, ba chiar şi satele Marii Britanii.

Care era numele acestor copii sau, mai curînd, cine li-l dăduse la casa de caritate? Primul venit. De altfel, prea puţin interesează cum se numea cea mai mică dintre cele două fetiţe, căci ea avea să moară în curînd. În ceea ce o priveşte pe cea mare, i se spunea Sissy, prescurtare de la Cecily. Copil drăguţ, cu părul blond care, puţin îngrijit, ar fi devenit moale şi mătăsos, cu ochi mari, albaştri, blînzi şi inteligenţi, a căror limpezime era încă de pe atunci stricată de lacrimi, însă trasă la faţă, cu tenul palid, mîinile şi picioarele subţiate, pieptul scobit şi coastele ieşindu-i de sub zdrenţe întocmai ca acelea ale unui ecorşeu[3]. Iată ce făcuseră din ea bătăile şi lipsurile! Şi, cu toate acestea, înzestrată cu o fire răbdătoare şi supusă, dînsa accepta viaţa aşa cum îi era ea oferită, fără să-şi poată imagina că „aceasta ar putea să fie altfel". Dar de unde ar fi aflat biata copilă că există şi copii răsfăţaţi de mamele lor, înconjuraţi de atenţii, copleşiţi cu dezmierdări, cărora nu le lipsesc nici sărutările, nici hainele bune, nici hrana îndestulătoare? În

---

[1] Baby-farming (engl., aici — leagăn de copii, casa copilului (n.t.).

[2] Workhouse (engl. ist.) — azil de săraci; casă de corecţie; atelier (n.t.).

[3] Ecorşeu (fr. écorché) — reprezentare a corpului omenesc jupuit de piele, servind sculptorilor sau pictorilor pentru studiul anatomic al musculaturii (n.t.).

nici un caz din casa de caritate, unde semenele sale nu erau mai bine tratate decît micile animale.

Dacă vei întreba de numele băiatului, ai să primeşti răspunsul că el nici măcar nu are aşa ceva. Fusese găsit în colţul unei străzi din Donegal, la vîrsta de şase luni, înfăşurat într-o bucată de pînză groasă, vînăt la faţă şi abia mai trăgîndu-şi răsuflarea. Transportat la azil, fusese pus laolaltă cu alţi copii mici şi nimeni nu şi-a mai bătut capul să-i dea un nume. Ce vreţi, o simplă pierdere din vedere! De obicei i se spunea Little Boy, adică Prichindel şi, după cum am văzut, acest calificativ i-a rămas drept nume.

Este foarte posibil, de altfel, orice ar fi putut gîndi Grip pe de o parte şi *miss* Anna Waston pe de alta, ca el să nu fi văzut lumina zilei într-o familie bogată şi să fi fost furat de acolo. Asemenea lucruri sînt bune doar pentru romane!

Sosise luna octombrie. Era frig înlăuntrul acelei cocioabe dărăpănate, închisă ca vai de lume, ciuruită de ploaie prin acoperişul ei, chel pe alocuri asemenea capului unui bătrîn. Vîntul lătra printre scîndurile descheiate ale dulgheriei. Focul firav, făcut cu turbă, nu era în stare să menţină o temperatură suportabilă. Sissy şi Prichindel se înghesuiau unul într-altul, fără a ajunge să se încălzească.

În timp ce mica bolnavă asuda din pricina febrei, pe aşternutul de paie, megera umbla de ici-colo cu paşi nesiguri, agăţîndu-se de pereţi, ocolită cu grijă de băieţel, pe care ea l-ar fi trimis de-a berbeleacul în vreun colţ. Sissy îngenunchease lîngă bolnavă, căreia îi umezea buzele cu apă rece. Din cînd în cînd se uita spre vatră, unde turba ameninţa să se stingă. Marmita nu mai era pe trepied şi, de altfel, nu era nimic de pus într-însa.

Hard bombănea mai departe pentru sine:

„Cincizeci de şilingi!... Să hrăneşti aşadar un copil cu cincizeci de şilingi!... Şi, dacă le-aş cere un supliment oamenilor ăia fără inimă de la casa de caritate, ei m-ar trimite la dracu'!"

Se prea poate să fi fost aşa, era chiar lucru sigur dar, dacă i s-ar fi acordat acest supliment, cele trei mici sărmane fiinţe n-ar fi primit nici măcar o îmbucătură în plus.

Încă din ajun se isprăvise tot ce mai rămăsese din *stirabout*, fiertură grosolană din făină de ovăz, fiartă în apă, ca acele *grous* din Bretania şi, de atunci, nimeni din coliba aceea nu mai mîncase nimic, nici *Hard* şi nici copiii. Ea se ţinea cu gin şi înţelegea să nu mai cheltuiască pentru hrană nici un *penny* din banii puşi deoparte. Ar fi fost deci silită să strîngă în colţul străzii cîteva coji de cartofi pentru masa de seară.

În clipa aceea, de afară s-au auzit nişte grohăieli. Uşa a fost dată numaidecît de perete. Un porc, ce rătăcea pe străzile pline de noroi, a pătruns în *cabin*.

Dobitocul, înfometat, a început să scormonească prin toate ungherele, adulmecînd zgomotos. *Hard*, după ce a închis uşa la loc, nici măcar nu a încercat să-l alunge. Ea se uita la animal cu privirea aceea a beţivului, care nu se poate aţinti nicăieri.

Sissy şi Prichindel s-au ridicat în picioare ca să se poată feri de porc. În timp ce animalul scotocea cu rîtul prin gunoaiele de pe jos, instinctul l-a făcut să descopere, îndărătul focului stins din vatră, pe sub turba cenuşie, un cartof mare care se rostogolise în acel loc. A pus stăpînire pe el şi, după un nou grohăit, l-a apucat între fălci.

Prichindel l-a ochit numaidecît. Cartoful ăsta mare îi trebuia lui. Dintr-un salt, s-a aruncat asupra porcului şi i l-a smuls din rît, cu riscul de a fi călcat în picioare şi muşcat. Apoi, strigînd-o pe Sissy, l-au înfulecat cu lăcomie, împreună.

Animalul rămăsese nemişcat; după aceea, cuprins de furie, s-a năpustit asupra copilului.

Prichindel a încercat să se facă nevăzut, împreună cu bucata de cartof pe care o ţinea în mînă; dar, fără intervenţia lui *Hard,* ar fi fost aruncat pe jos de către fiorosul animal şi n-ar fi scăpat de muşcăturile lui groaznice, în ciuda faptului că Sissy îi sărise în ajutor.

Beţiva, care privea năucită la toate acestea, a părut în cele din urmă să priceapă ce se petrece. Înşfăcînd un ciomag, ea a izbit porcul cu toată puterea, căci acesta părea hotărît să nu dea drumul copilului. Loviturile, lipsite de precizie, ar fi putut să-i sfărîme capul lui Prichindel şi nu se ştie cum s-ar fi isprăvit scena aceea dacă nu s-ar fi auzit atunci un zgomot uşor îndărătul uşii.

Capitolul XI

O PRIMĂ UŞOR DE CÎŞTIGAT

Hard s-a oprit, buimăcită. Nimeni nu încerca, vreodată, să pătrundă în cocioaba ei. Şi, de altfel, pentru ce să ciocănească? N-avea decît să ridice ivărul şi să intre.

Copiii se refugiaseră într-un colţ, unde isprăveau de devorat cartoful cu lăcomie, cu obrajii umflaţi de îmbucăturile uriaşe.

S-a auzit o nouă bătaie în uşă, ceva mai tare. Ciocănitul acesta nu vădea cîtuşi de puţin un vizitator trufaş sau grăbit, care îşi pierde răbdarea cu uşurinţă. Să fi fost oare vreun om nevoiaş, un cerşetor la drumul mare, venit să ceară de pomană?... Milostenie în şandramaua asta? Şi totuşi, părea un ciocănit de om sărman.

Hard s-a ridicat, s-a proptit bine pe picioare şi a făcut un gest ameninţător în direcţia copiilor. S-ar fi putut să fie un inspector din Donegal şi nu trebuia ca Prichindel şi tovarăşa lui de suferinţă să se fi pornit să urle de foame.

Uşa s-a deschis atunci şi porcul s-a făcut nevăzut, scoţînd un grohăit cumplit.

Un bărbat, oprit în prag, era cît pe ce să fie doborît la pămînt de lighioana înfuriată. Şi-a regăsit iute echilibrul şi, în loc să se supere, părea mai degrabă gata să-şi ceară scuze pentru deranj. Salutul său părea să se adreseze atît dezgustătorului animal, cît şi nu mai puţin dezgustătoarei matroane din *cabin.* Şi, pe drept cuvînt, de ce ar fi fost dînsul uimit să vadă un porc ieşind din această adevărată cocină?

— Cine sînteţi... şi ce doriţi dumneavoastră? l-a întrebat *Hard* pe un ton tăios, barîndu-i drumul.

— Eu sînt un agent, bună doamnă, i-a răspuns omul acela.

Un agent? Cuvîntul acesta o făcu să dea îndărăt. Agentul ăsta nu ţinea de *baby-farming,* în ciuda faptului că vizitele erau într-atît de rare, încît niciodată vreun inspector nu-şi făcuse apariţia prin cătunul Rindock? Să fi venit din partea

casei de caritate din Donegal ca să-şi facă raportul privitor la soarta copiilor trimişi la ţară? Oricum ar fi fost, de îndată ce dînsul a pus piciorul în cocioabă, *Hard* a şi început să-l aiurească de cap cu vorbăria ei.

— Scuze, domnule, scuze!... Aţi sosit tocmai cînd mă apucasem să fac curat... Aceşti scumpi micuţi, vedeţi şi dumneavoastră cum se poartă! Tocmai şi-au înghiţit fiecare *pinta*[1] de supă bună, cu arpacaş... Fetiţa şi băiatul, se înţelege, căci cealaltă este bolnăvioară... da... o febră ce nu poate fi oprită cu nici un chip... Taman era să plec la Donegal ca să caut un medic... Bietele sufleţele, îi iubesc atît de mult!

Şi, cu înfăţişarea ei sălbatică, cu privirea-i cumplită, *Hard* era aidoma unei tigroaice care se străduieşte să se prefacă în pisicuţă.

— Domnule inspector, a reluat dînsa, dacă măcar aş primi niscai bani de la casa de caritate, ca să pot cumpăra leacuri... Tot ce avem abia dacă ne ajunge pentru hrană...

— Eu nu sînt inspector, bună doamnă, i-a răspuns bărbatul pe un ton mieros.

— Ce sînteţi dumneavoastră atunci, l-a întrebat ea, destul de aspru.

— Un agent de asigurări.

Era unul dintre acei misiţi care forfotesc prin cîmpiile irlandeze, precum ciulinii pe pămînturile neroditoare. Ei străbat satele, căutînd să asigure viaţa copiilor şi, în aceste condiţii, este ca şi cum ai spune că le asigură moartea.

Agentul care venise să se înfăţişeze dinaintea lui *Hard* era un bărbat între patruzeci şi cinci şi cincizeci de ani, cu un aer suspect, înfăţişare ipocrită, purtare convingătoare şi vorbire insinuantă. Adevărat model de misit care nu se gîndeşte decît la comision şi pentru care orice mijloc este bun spre a-l obţine. S-o linguşească pe această megeră, să se prefacă a nu vedea nimic din starea ruşinoasă în care zăceau victimele sale, s-o felicite, dimpotrivă, pentru dragostea cu care le înconjura, prin asemenea procedee socotea el „să încheie afacerea".

— Bună doamnă, a reluat dînsul, dacă nu v-ar deranja din cale-afară, v-ar conveni să ieşim o clipă?

— Aveţi ceva să-mi spuneţi? l-a întrebat *Hard*, veşnic bănuitoare.

— Da, bună doamnă am a vă vorbi despre aceşti micuţi copilaşi... şi m-aş dojeni însumi să tratez dinaintea lor un subiect care le-ar putea pricinui un cît de mic rău...

Astfel încît, amîndoi au ieşit, îndepărtîndu-se cîţiva paşi, după ce avuseseră grijă să închidă uşa în urma lor.

— Să spunem, deci, bună doamnă, a reluat agentul de asigurări, că dumneavoastră aveţi trei copii...

— Da.

— Ai dumneavoastră?

— Nu.

— Le sînteţi cumva rudă?

— Nu.

— Atunci... ei v-au fost trimişi de casa de caritate din Donegal?

— Da.

— După părerea mea, bună doamnă, nici n-ar fi putut încăpea pe mîini mai

[1] Pintă (engl. pint) — măsură de capacitate egală cu 0,56 litri (n.t.).

bune. Şi, cu toate acestea, în ciuda celor mai stăruitoare îngrijiri, se întîmplă uneori ca micuţele fiinţe să cadă bolnave... Este doar atît de fragilă viaţa unui copil, şi cred că am văzut cum una dintre fetiţele dumneavoastră...

— Fac tot ce pot, domnule, i-a răspuns *Hard*, care izbutise să stoarcă o lacrimă din ochii ei de femeie dezmăţată. Veghez zi şi noapte asupra acestor copii... Mă lipsesc adesea de hrană ca să nu le lipsească lor nimic... Căci, ceea ce ne dă casa de caritate pentru întreţinerea lor, e atît de puţin... Abia trei lire, domnule... trei lire sterline pe an...

— Ce-i drept, este de-a dreptul insuficient, bună doamnă, şi e nevoie de un adevărat devotament din partea dumneavoastră pentru a veni în ajutorul nevoilor acestor scumpe făpturi... Spuneam, aşadar, că aveţi actualmente două fetiţe şi un băieţel?

— Da.

— Orfani, fără îndoială?...

— Se prea poate.

— Obişnuinţa de a vizita copiii îmi îngăduie să apreciez la patru şi la şase ani vîrsta celor două fetiţe şi la doi ani şi jumătate pe aceea a băiatului...

— Pentru ce puneţi toate aceste întrebări?

— Pentru ce?... Apăi, bună doamnă, aveţi să aflaţi.

Hard s-a uitat la el chiorîş.

— Cu siguranţă, a reluat dînsul, aerul este curat în acest comitat Donegal... Condiţiile igienice sînt excelente... Însă, totuşi, aceşti *babys* sînt atît de fragili, încît, în ciuda iubirii dumneavoastră pline de duioşie, s-ar putea să se întîmple — iertaţi-mă dacă am să vă sfîşii inima — s-ar putea să vi se întîmple să pierdeţi pe unul sau pe altul dintre micuţii aceştia... Ar trebui să-i asiguraţi...

— Să-i asigur?...

— Da, bună doamnă, să-i asiguraţi... în folosul dumneavoastră...

— În folosul meu! a strigat *Hard*, a cărei privire s-a însufleţit de lăcomie.

— O să pricepeţi fără nici o greutate... Plătind la Compania mea cîteva *pence* pe lună, veţi primi o primă de două pînă la trei lire, dacă se întîmplă ca ei să moară.

— Două pînă la trei lire!... a repetat *Hard*.

Şi agentul şi-a putut spune că propunerea lui avea sorţi de izbîndă

— Aşa se face în general, bună doamnă, a reluat el pe un ton mieros. Noi avem de pe acum asiguraţi mai multe sute de copii prin fermele din Donegal şi, dacă nimic nu te poate mîngîia de moartea unei biete fiinţe pe care ai înconjurat-o cu devotament, este măcar cel puţin... o... compensaţie, o, foarte mică, mărturisesc!... să încasezi cîteva *guinee* din aur englezesc, pe care Compania este fericită să le ofere...

Hard a înşfăcat mîna misitului

— Şi se primeşte... fără dificultăţi? a întrebat dînsa cu o voce răguşită şi aruncînd priviri furişe în jurul ei.

— Fără dificultăţi, bună doamnă. De îndată ce medicul a constatat moartea copilului, nu mai trebuie decît să treceţi pe la reprezentantul Companiei din Donegal.

Apoi, scoţînd o hîrtie din buzunar, a adăugat:

— Am poliţe gata pregătite şi, dacă dumneavoastră consimţiţi să vă puneţi

semnătura dedesubt, veţi fi mai puţin neliniştită pentru viitor. Şi adaug, în cazul în care unul dintre copiii dumneavoastră ar muri — vai, asta se vede cît se poate de limpede! —, prima ar putea să vă ajute să-i întreţineţi pe ceilalţi... Ce-i drept, este atît de puţin ceea ce oferă casa de caritate...

— Şi asta m-ar costa ceva?... a întrebat *Hard*.

— Trei *pence* pe lună, de fiecare copil... adică nouă *pence*...

— O asiguraţi chiar şi pe cea mică?

— De bună seamă, bună doamnă, şi asta cu toate că ea mi s-a părut a fi foarte bolnavă! Dacă îngrijirile dumneavoastră nu ar izbuti s-o salveze, asta ar însemna două lire... înţelegeţi, două lire!... Şi băgaţi de seamă, ceea ce face Compania, a cărei operă este morală, este spre binele scumpilor *babys*... Noi avem interesul ca ei să trăiască, deoarece existenţa lor ne aduce un profit! Sîntem dezolaţi atunci cînd unul dintre ei sucombă!

Nu, aceşti prea cinstiţi asigurători nu erau cîtuşi de puţin dezolaţi, din moment ce mortalitatea nu ar fi depăşit o anumită medie! Şi, oferindu-se s-o înscrie pe micuţa muribundă, agentul avea siguranţa că încheie o afacere bună, aşa cum o demonstrează următorul răspuns, dat de un doctor care se pricepea:

„A doua zi după înmormîntarea unui copil asigurat, noi contractăm mai multe asigurări ca orişicînd".

Era purul adevăr şi, nu-i mai puţin adevărat că unii mizerabili — o infimă minoritate, ne grăbim noi s-o spunem — nu se dădeau îndărăt nici din faţa unei crime, pentru a putea căpăta prima!

Concluzia este că aceste Companii şi clientela lor ar trebui supravegheate foarte îndeaproape. Însă, în fundul unui asemenea cătun, situaţia era în afara oricărui control. Astfel încît agentul nu avea a se teme să intre în legătură cu această odioasă *Hard*, cu toate că nu se putuse nicicum îndoi de ce era în stare dumneaei.

— Haideţi, bună doamnă, a reluat el pe un ton şi mai insinuant încă, nu vă înţelegeţi propriul dumneavoastră interes?

Cu toate acestea, ea mai şovăia să dea cele nouă *pence*, chiar şi avînd perspectiva să capete în curînd prima pentru micuţa moartă.

— Şi asta cît ar costa?... a întrebat dînsa din nou, de parcă ar fi tras nădejde să i se facă o reducere.

— Trei *pence* pe lună şi de fiecare copil, vă repet, adică nouă *pence*.

— Nouă *pence!*

Ea ar fi vrut să se tîrguiască.

— Este zadarnic, i-a replicat agentul. Gîndiţi-vă, bună doamnă, că, în ciuda îngrijirilor dumneavoastră, acest copil poate muri mîine... astăzi chiar... şi că atunci Compania va avea să plătească două lire... Haide... semnaţi... Credeţi-mă pe mine... semnaţi.

Avea la el pană şi cerneală. O semnătură în josul poliţei şi gata.

Semnătura fiind pusă, din cei zece şilingi ascunşi în fundul buzunarului ei, *Hard* a scos nouă *pence*, pe care le-a pus în palma misitului.

Apoi, în clipa în care se pregătea să-şi ia rămas bun, cît se poate de mieros şi numai schime ipocrite, acesta a adăugat:

— Acum, bună doamnă, cu toate că n-am nevoie să vă încredinţez soarta acestor scumpi copii, o fac totuşi în numele Companiei noastre şi a Providenţei.

Noi sîntem reprezentaţii lui Dumnezeu pe pămînt, Dumnezeu care întoarce însutit pomana făcută celor nefericiţi... Bună ziua, bună doamnă, bună ziua!... Luna viitoare voi reveni să încasez mica sumă şi sper să vă găsesc tustrei pensionarii în perfectă stare de sănătate — chiar şi această fetiţă pe care devotamentul dumneavoastră va ajunge s-o vindece. Nu uitaţi că, în bătrîna noastră Anglie, viaţa omenească are o mare valoare şi că, fiecare mort este o pierdere suferită de capitalul social... La revedere, bună doamnă, la revedere!

Hard, nemişcată, l-a lăsat pe agentul de asigurări să se îndepărteze de *cabin*, din care copiii nu îndrăzniseră să iasă. Pînă atunci, ea nu luase în consideraţie decît cele cîteva *guinee* pe care i le procura fiecare an de viaţă a acestora şi iată că moartea lor avea să-i aducă acelaşi venit! Depindea numai de dînsa să nu mai plătească şi a doua oară cele nouă pence cheltuite prima dată.

Astfel încît, întorcîndu-se în casă, ce mai privire le-a aruncat *Hard* acestor nefericiţi: privirea uliului îndreptată către păsărica tupilată în iarbă! După cît se părea, Prichindel şi Sissy o pricepuseră. Din instinct, ei au dat îndărăt, de parcă mîinile acelui monstru cu chip de om ar fi fost gata să-i sugrume!

Totuşi, se cuvenea ca dînsa să acţioneze cu băgare de seamă. Trei copii morţi ar fi stîrnit, de bună seamă, bănuieli. Din cei opt sau nouă şilingi ce-i mai rămăseseră, *Hard* avea să folosească o mică parte ca să-i hrănească pentru cîtva timp. Încă trei sau patru săptămîni... O, nu mai mult!

Agentul, cînd urma să sosească din nou, avea să-şi primească suma de nouă *pence*, iar prima de asigurare va răsplăti înzecit aceste cheltuieli indispensabile. Acum, ea nu se mai gîndea să-i ducă înapoi pe copii la casa de caritate.

La cinci zile după vizita agentului, fetiţa a murit, fără ca vreun medic să fi fost chemat la căpătîiul său.

Era în dimineaţa zilei de 6 octombrie. *Hard*, fiind plecată la băutură, îi lăsase pe copii în părăsire în cocioaba ei, a cărei uşă avusese grijă s-o încuie.

Micuţa bolnavă horcăia. În afară de un strop de apă pentru a-i umezi buzele, nu i se mai putea da nimic. Medicamente? Ar fi trebuit să se ducă după ele cineva pînă la Donegal şi să le plătească... *Hard* îşi folosea mai bine timpul şi banii. Mica victimă nu mai avea nici forţa să se mişte. Dîrdîia de frig, scăldată în sudoarea cauzată de febră, care uda aşternutul de paie. Ochii ei rămăseseră larg deschişi, spre a vedea pentru ultima oară, şi parcă-şi spunea:

— Pentru ce m-am mai născut oare?... pentru ce?

Sissy, stînd pe vine, îi muia încetişor tîmplele.

Prichindel, într-un ungher, privea de parcă s-ar fi uitat la o cuşcă a cărei uşiţă se va deschide, lăsînd să scape o pasăre...

După un geamăt mai plîngăreţ care a strîmbat gura copilei, el a întrebat: „are să moară?" poate fără să-şi dea seama ce înseamnă acest cuvînt.

— Da, i-a răspuns Sissy, şi are să meargă în cer!

— Adică, nu poţi merge în cer fără să mori?

— Nu, nu se poate!

Cîteva clipe mai tîrziu, o mişcare convulsivă a zgîlţîit această gingaşă făptură, a cărei viaţă nu mai atîrna decît de un fir. Ochii i s-au dat peste cap şi sufletul său de copil i-a părăsit trupul, cu un ultim suspin.

Sissy a căzut în genunchi, înspăimîntată. Prichindel, imitîndu-şi tovarăşa de su-

ferință, a îngenuncheat și el dinaintea acestui trupușor pipernicit care nu se mai mișca.

Cînd *Hard* s-a întors acasă, după o oră, a început să răcnească. Apoi, ieșind din nou, a urlat: „moartă... moartă!", străbătînd cătunul, pe care voia să și-l ia martor durerii sale.

Cîțiva vecini abia dacă s-au prefăcut că bagă de seamă. Ce le păsa acestor oameni sărmani că pe lume era un nefericit mai puțin! Nu erau destui alții pe pămînt? Și numărul lor avea să crească încă!... Sămînța asta n-are să dispară niciodată!

Jucînd asemenea rol, *Hard* nu se gîndea decît la interesele ei, înțelegînd să nu-și primejduiască prima de asigurare.

Dar, mai întîi, trebuia să dea fuga la Donegal spre a cere ajutorul medicului Companiei. Dacă tot nu-l chemase ca să-l îngrijească pe copil, avea să-i ceară acum să vină ca să constate decesul — formalitate neapărat trebuincioasă pentru plata asigurării.

Hard a pornit deci la drum chiar în ziua aceea, lăsînd-o pe micuța moartă în grija celor doi copii. A plecat din Rindock pe la două după-amiaza și, cum avea de făcut zece kilometri dus și zece kilometri întors, ea nu avea să se întoarcă înainte de ora opt sau nouă seara.

Sissy și Prichindel rămăseseră în *cabin*, unde fuseseră încuiați pe dinafară. Băiatul, nemișcat lîngă vatră, abia dacă îndrăznea să mai facă vreo mișcare. Sissy îi dădea fetiței mai multă atenție decît primise poate biata copilă în întreaga ei viață. A spălat-o pe față, i-a aranjat părul, i-a scos cămășuța numai zdrențe și a înlocuit-o cu un ștergar pus la uscat pe un cui. Micul cadavru nu urma să aibă alt giulgiu, după cum nu avea să aibă alt mormînt decît gaura în care urma să fie aruncată.

Îndată ce și-a isprăvit treaba, Sissy a sărutat fetița pe amîndoi obrajii. Prichindel a vrut să facă și el tot așa... dar l-a cuprins spaima.

— Vino... vino! i-a spus el lui Sissy.

— Unde?

— Afară! Vino... vino!

Sissy l-a refuzat. Ea nu voia să părăsească acest trup în colibă. Și, de altfel, ușa era încuiată.

— Vino... vino! a repetat copilul.

— Nu... nu! Trebuie să rămînem!

— Ea e rece cu totul... și eu la fel... Mi-e frig... mi-e frig! Vino, Sissy, vino. Ea vrea să ne ia cu dînsa acolo... unde e ea acum...

Copilul era de-a dreptul înspăimîntat. Avea simțămîntul că moare și el dacă nu fuge de acolo... Începea să se lase seara...

Sissy a aprins un căpețel de lumînare înfipt în crăpătura unei bucăți de lemn și a pus-o în apropierea așternutului de paie.

Prichindel s-a simțit și mai înspăimîntat cînd luminița aceea pîlpîitoare a făcut să tremure obiectele din jurul lui. O iubea mult pe Sissy... o iubea ca pe o soră mai mare... Singurele mîngîieri pe care le primise vreodată de la ea veniseră... Dar el nu putea să rămînă acolo... nu mai putea...

Și atunci, cu mîinile goale, zgîriindu-se, rupîndu-și unghiile, a izbutit să scobească pămîntul într-un colț al ușii, să dea la o parte pietrele ce sprijineau cana-

tul acesteia, să facă o gaură îndeajuns de mare ca să poată trece printr-însa.

— Vino... vino!... a spus el pentru ultima oară.

— Nu, i-a răspuns Sissy, nu vreau să plec... Ea ar rămîne singură... Nu vreau!

Prichindel i s-a agăţat de gît, a îmbrăţişat-o, a sărutat-o... Apoi, strecurîndu-se prin gaura aceea a dispărut, lăsînd-o pe Sissy lîngă micuţa moartă.

Cîteva zile mai tîrziu, copilul, găsit pe cîmp, a căzut în mîinile prezentatorului de marionete şi se ştie ce i s-a întîmplat după aceea.

Capitolul XII

ÎNTOARCEREA

Acum, Prichindel era fericit şi nu-şi putea închipui că ar fi cu putinţă să existe mai multă fericire — numai în prezent, fără a se gîndi cîtuşi de puţin la viitor. Însă viitorul este oare altceva decît un prezent care se reînnoieşte din ziua de mîine în ziua de mîine?

Ce-i drept, memoria lui îi aducea adesea în faţa ochilor imagini din trecut. Se gîndea adesea la fetiţa împreună cu care vieţuise la femeia aceea rea. Sissy ar avea astăzi aproape unsprezece ani. Ce s-o fi întîmplat cu dînsa?... Oare n-o fi eliberat-o şi pe ea moartea ca pe cealaltă micuţă?... Îşi tot spunea că are s-o regăsească într-o bună zi. Îi datora atîta recunoştinţă pentru îngrijirile pline de dragoste şi, în nevoia lui de-a se lega sufleteşte de toţi aceia care-l iubiseră în trecut, voia să vadă într-însa o adevărată soră.

După aceea mai fusese Grip — bunul Grip, pe care-l punea laolaltă cu Sissy în cadrul aceluiaşi simţămînt de recunoştinţă. Trecuseră şase luni de la incendierea şcolii zdrenţăroşilor din Galway, şase luni în timpul cărora Prichindel fusese jucăria unor întîmplări atît de felurite! Ce s-o fi întîmplat cu Grip?... Nu, nici el nu putea să fi murit... Nişte inimi atît de bune „nu încetează să bată astfel!". Mai degrabă unora ca alde *Hard* sau Thornpipe li s-ar putea întîmpla să piară, şi nimănui nu i-ar părea rău după ei... Bestiile astea au o viaţă grea!

Aşa judeca Prichindel şi, putem fi siguri că el le spusese celor de la fermă despre prietenii săi de odinioară. Astfel încît fermierul se interesase de soarta lor.

Martin Mac Carthy făcuse deci o anchetă; însă, în ciuda faptului că nu fusese uitată, cu privire la Sissy nu reieşise nimic: fetiţa dispăruse din cătunul Rindock.

În legătură cu Grip, primise însă un răspuns din Galway. Bietul băiat, abia reînsănătoşit după rana sa, nemaiavînd slujbă, părăsise oraşul şi, fără îndoială, rătăcea dintr-un tîrguşor într-altul spre a găsi de lucru. Mare necaz pe capul lui Prichindel, care se simţea atît de fericit în timp ce Grip probabil că nu era cîtuşi de puţin! Domnul Martin se interesase de existenţa lui Grip şi nimic nu şi-ar fi dorit mai mult decît să-i dea de lucru la fermă, unde ar fi făcut treabă bună. Însă nu se ştia ce se întîmplase cu dînsul... Cei doi foşti interni de la *ragged-school* aveau oare să se mai revadă într-o bună zi?... În definitiv, de ce să-şi piardă speranţa?

La Kerwan, familia Mac Carthy ducea o viaţă anevoioasă şi rînduită. Fermele

cele mai apropiate se găseau la distanţe de trei pînă la cinci kilometri. Vecinii, mici arendaşi, nu se prea vizitează, în mijlocul acestor districte puţin populate din Irlanda de Jos. Tralee, capitala comitatului, se afla la vreo douăzeci şi doi de kilometri şi domnul Martin sau Murdock nu plecau la oraş decît dacă erau siliţi de treburi şi numai în zilele de tîrg.

Anotimpul înainta. Februarie a fost foarte friguros, iar martie foarte ploios. Se apropia perioada cînd trebuiau să înceapă iarăşi arăturile de primăvară. Într-un cuvînt, iarna, nefiind din cale-afară de aspră, nu părea că are de gînd să se prelungească. Însămînţările aveau să se facă în bune condiţii. Fermierii puteau fi, aşadar, în măsură să răspundă pretenţiilor proprietarilor în privinţa plăţii arendei la Crăciunul următor, fără a fi puşi în situaţia îngrozitoare de-a fi alungaţi de pe ogoarele lor, aşa cum se întîmplă în atîtea districte, de ajung să se depopuleze parohii întregi.[1]

Cu toate acestea, după cum se spune, exista un punct întunecat la orizontul fermei.

În urmă cu doi ani, cel de-al doilea fiu, Pat, pornise la drum pe nava de comerţ *Guardian*, aparţinînd casei Marcuard din Liverpool. Primiseră doar două scrisori de la dînsul, după ce străbătuse mările sudului; cea din urmă sosise de vreo nouă sau zece luni şi, de atunci, nu mai aveau nici o veste de la el. Se înţelege de la sine că domnul Martin scrisese la Liverpool. Însă răspunsul nu fusese deloc mulţumitor. Nu se aflase nimic nici prin curieri, nici prin corespondenţele maritime şi domnii Marcuard nu-şi ascundeau îngrijorarea cu privire la soarta lui *Guardian*.

Ca urmare, aşadar, Pat devenise principalul subiect de conversaţie la fermă şi Prichindel înţelegea cîtă supărare îi pricinuia familiei lipsa de veşti de la dînsul.

Nu ne vom mira deci de nerăbdarea cu care era aşteptat, în fiecare dimineaţă, acel *mail-coach*[2] de la *post-office*. Micul nostru băieţel îl pîndea, pe şoseaua care pune în legătură această parte a comitatului cu capitala sa. Cînd zărea de la distanţă poştalionul, uşor de recunoscut după culoarea-i roşie ca a sîngelui de bou, alerga cît îl ţineau picioarele, dar nu ca puştii dînd fuga după niscai *coppers*, ci spre a afla dacă nu era vreo scrisoare pe adresa lui Martin Mac Carthy.

Serviciul poştal este admirabil organizat pînă şi în părţile cele mai lăturalnice ale comitatelor Irlandei. Factorul se opreşte din poartă în poartă ca să primească sau să împartă scrisorile. Pe cîte o bucată de zid, în dreptul unei borne kilometrice, se află cutii, puse în evidenţă de cîte o placă din fontă roşie, ba chiar şi saci, atîrnaţi de ramurile copacilor şi pe care poştaşul îi ridică în trecere pe-acolo.

Din nefericire, nici o scrisoare de la Pat nu ajungea la ferma Kerwan, nici una expediată de casa Marcuard. De cînd *Guardian* fusese văzut pentru ultima oară în largul coastelor Australiei, nu se mai primise nici o ştire despre el.

Mama mare suferea foarte mult din această pricină. Pat fusese întotdeauna nepotul ei preferat. Vorbea neîncetat despre dînsul. Era doar foarte bătrînă, oare n-avea să-l mai vadă niciodată?... Prichindel se străduia s-o liniştească.

— Se va întoarce, spunea el. Nu-l cunosc şi trebuie să-l cunosc... Nu de alta, dar face parte din familie.

---

[1] Abia începînd din 1870, fermierii nu mai pot fi expulzaţi fără a primi o despăgubire pentru ameliorările aduse pămîntului (n.a.).

[2] Mail-coach (engl.) — diligenţa poştei (n.t.).

— Şi are să te îndrăgească, la fel cum te iubim noi toţi, i-a răspuns ea.

— Este totuşi frumos să fii marinar, Mamă mare! Ce păcat însă că trebuie să-i părăseşti pe-ai tăi pentru atîta vreme! Nu s-ar putea, dar, să plece pe mare cîte o familie întreagă?

— Nu, copilul meu, nu, şi cînd a plecat Pat, eu m-am întristat foarte tare. Cît sînt de fericiţi aceia care pot să nu se despartă niciodată! ...Băiatul nostru ar fi putut să rămînă la fermă... şi-ar fi avut partea lui de muncă, iar noi nu ne-am mai nelinişti atît de mult! El n-a vrut-o...

Arăturile au fost reluate încă din primele zile ale lunii aprilie. Trudă grea, căci pămîntul este încă tare acum, încît, pentru a-l putea răsturna cu plugul, a-l strivi cu tăvălugul spre a-l egaliza şi pentru a-l grăpa, era nevoie să fie tocmiţi cîţiva muncitori cu ziua din afara fermei. Domnul Martin şi cei doi feciori ai săi n-ar fi fost de-ajuns pentru atîta treabă. Într-adevăr, clipele sînt preţioase atunci cînd ai fost nevoit să aştepţi primăvara ca să semeni. Şi, în plus, mai erau de pus legumele, iar, în ceea ce priveşte cartofii, trebuiau aleşi tuberculii ai căror „ochi" pot asigura o recoltă bună.

În acelaşi timp, vitele începeau să fie şi ele scoase din staule. Porcii erau lăsaţi să hălăduiască prin curte şi pe şosea. Vacile, priponite pe pajişti, n-aveau nevoie de cine ştie ce supraveghere. Erau scoase la păscut dimineaţa şi aduse înapoi seara. Mulsul era treaba femeilor. În schimb trebuiau păzite oile, care, hrănite peste iarnă cu paie, varză şi napi, erau scoase la păşunat acum cînd pe un cîmp, cînd pe altul. S-ar fi părut că Prichindel era cum nu se poate mai potrivit să devină păstorul acestei turme.

Martin Mac Carthy nu avea, după cum ştim, decît o sută de oi din rasa aceea bună, scoţiană, cu lîna lungă, mai curînd bătînd în cenuşiu decît albă, cu botul negru şi cu picioarele de aceeaşi culoare. Astfel încît, atunci cînd Prichindel le-a condus pentru prima oară la păşune, la vreun kilometru de fermă, s-a simţit destul de mîndru să îndeplinească asemenea slujbă nouă. Această trupă behăitoare ce defila sub ordinele sale, cîinele lui, Birk, care aducea în turmă oile rămase în urmă, cei cîţiva berbeci ce păşeau în frunte, mieii care se înghesuiau pe lîngă mamele lor... cîtă răspundere! Dacă vreuna s-ar fi rătăcit!... Dacă lupii ar fi dat tîrcoale primprejur!... Nu, împreună cu Birk şi cu cuţitul său trecut prin cingătoare, tînărul păstor n-avea a se teme de lupi!

Pornea dis-de-dimineaţă, avînd cu sine o pîine groasă, un ou fiert tare şi o bucată de slănină ca să aibă ce mînca la prînz, în aşteptarea mesei de seară. Oile, le număra la ieşirea din staul şi le număra iarăşi la întoarcere. Tot astfel şi caprele, pe care tot el le păzea, în timp ce cîinii le lăsau să plece şi să vină după pofta lor, cînd doreau.

În primele zile soarele abia începea să se înalţe pe cer cînd Prichindel o pornea la drum îndărătul turmei sale. Spre apus încă mai sclipeau cîteva stele. Le vedea stingîndu-se puţin cîte puţin, de parcă ar fi suflat vîntul peste ele. Atunci, razele solare, fremătînd în zori, se strecurau pînă la dînsul, străpungînd cu o scînteiere pietrele şi mănunchiurile de iarbă. El se uita de-a curmezişul cîmpiei. Cel mai adesea, domnul Martin şi Murdock împingeau, pe un ogor învecinat, plugul, care lăsa o brazdă dreaptă şi negricioasă în urma lui. Pe alt cîmp, Sim azvîrlea cu gesturi regulate sămînţa, pe care grapa avea în curînd s-o acopere cu un strat subţire de pămînt.

Trebuie să reţinem faptul că Prichindel, deşi nu se afla decît la începutul vieţii, era mai înclinat să priceapă partea practică, decît latura ciudată a lucrurilor. El nu se întreba, de pildă, cum poate ieşi un spic dintr-un simplu bob, ci cîte boabe poate produce un spic de grîu, de orz sau de ovăz. Şi, la seceriş, îşi făgăduia să le numere, tot astfel cum număra ouăle din curtea de păsări, şi să însemne rezultatul calculelor sale. Asta îi era firea. El, mai curînd, ar fi numărat stelele, decît să le admire.

De exemplu, el întîmpina cu bucurie ivirea soarelui, mai puţin pentru lumina, cît pentru căldura ce urma s-o răspîndească asupra lumii. Se spune că elefanţii din India salută astrul zilei atunci cînd se înalţă la orizont, iar Prichindel îi imita, mirîndu-se că oile sale nu lasă să le scape un lung behăit de recunoştinţă. Nu este el acela care topeşte nămeţii ce acoperă pămîntul? Atunci, de ce, în miezul zilei, în loc să-l privească în faţă, aceste animale se înghesuie unele în altele, cu capul în jos, astfel încît nu li se mai văd decît spinările, făcînd-o, cum se spune, „de oaie"? Hotărît lucru, oile sînt nişte nerecunoscătoare!

Arareori se întîmpla ca Prichindel să nu rămînă singur pe păşune cea mai mare parte a zilei. Cîteodată, totuşi, Murdock sau Sim se opreau în drum, nu spre a-l supraveghea pe păstor, ci din plăcerea de-a schimba cîteva cuvinte cu el, ca în familie.

— Ascultă, îl întrebau ei, turma o duce bine şi iarba este deasă, nu-i aşa?...

— Foarte deasă, domnule Murdock.

— Şi oile tale sînt cuminţi?...

— Foarte cuminţi, Sim... Întreabă-l şi pe Birk... El nu-i silit niciodată să alerge ca să le muşte!

Birk, deloc frumos, dar foarte inteligent, foarte curajos, ajunsese tovarăşul credincios al lui Prichindel. Ceea ce este sigur e că amîndoi tăifăsuiau, împreună, ceasuri în şir. Îşi spuneau lucruri care-i interesau pe amîndoi. Atunci cînd tînărul băiat îl privea în ochi, vorbindu-i, Birk, cu nara-i brună tremurînd uşor în capătul nasului său lung, părea să-i adulmece cuvintele. Mişca din coadă parcă flecărind — din coada aceasta care, pe drept cuvînt, a fost numită un „semafor portabil". Doi buni prieteni, aproape de aceeaşi vîrstă, şi care se înţelegeau de minune unul cu altul.

O dată cu luna mai, cîmpiile au înverzit. Pe islazuri se conturau acum smocuri stufoase de sparcetă, de trifoi şi de lucernă. Ce-i drept, pe ogoarele însămînţate cu grîne nu apăruseră încă decît vlăstare subţirele, palide, ca acele firişoare de păr ce se ivesc în creştetul unui copil mic. Prichindel avea poftă să tragă de ele ca să le facă să crească. Şi, într-o zi cînd domnul Martin venise să-l vadă ce mai face, i-a adus la cunoştinţă faimoasa lui idee.

— Ei, băiatul meu, i-a răspuns fermierul, îţi închipui că, dacă te-ar trage careva de păr, ţi-ar creşte mai repede?... Nu, numai te-ar durea, asta-i tot!

— Atunci, nu trebuie?...

— Nu, nu trebuie să faci rău nimănui, nici măcar plantelor. Aşteaptă să vină vara, lasă natura să lucreze şi toate firele astea verzi vor face spice frumoase, iar noi le vom secera, ca să le luăm boabele şi paiele!

— Credeţi, domnule Martin, că recolta va fi frumoasă anul acesta?

— Da, se anunţă bună! Iarna nu a fost prea aspră şi, de cînd a venit primăvara, am avut mai multe zile cu soare decît cu ploaie. Deie Domnul să ţină aşa

încă trei luni şi recolta va plăti cu vîrf şi îndesat taxele şi arenda.

Existau totuşi şi duşmani de care trebuiau să ţină seama. Aceştia erau păsările prădătoare şi hulpave care foiesc la suprafaţa cîmpiei irlandeze. Mai treacă-meargă cu rîndunelele astea care nu se hrănesc decît cu insecte în timpul şederii lor de cîteva luni pe an! Dar vrăbiile, neruşinate şi lacome, adevăraţi şoareci înaripaţi care atacă grînele şi, mai cu seamă, corbii aceştia ale căror stricăciuni sînt de-a dreptul de neîngăduit, ce de daune mai aduc recoltelor!

Ah, ticăloasele zburătoare, cum îl mai făceau să turbeze de furie pe Prichindel! Şi cum mai păreau că-şi bat joc de dînsul! Cînd el îşi mîna turma peste păşuni, făcea să se înalţe şiruri negricioase care scoteau croncăniturі ascuţite şi zburau cu ghearele atîrnînd. Erau nişte jivine cu o anvergură uriaşă şi pe care aripile lor puternice le făceau să se îndepărteze iute. Prichindel pornea atunci să le urmărească şi-l stîrnea pe Birk, care-şi spărgea pieptul lătrînd. Dar, ce poţi să le faci unor păsări de care nu te poţi apropia? Şi care te sfidează chiar şi de la zece paşi! Apoi fac „crrraa... crrraa!" şi norul negru o ia la sănătoasa.

Însă, ceea ce-l înciuda mai tare pe Prichindel, era faptul că sperietorile, aşezate în mijlocul lanurilor de grîu şi de ovăz, nu foloseau la nimic. Sim întocmise nişte manechine cu o înfăţişare straşnică, avînd braţele întinse, trupurile înveşmîntate în zdrenţe şi care se agitau în bătaia vîntului. Cu siguranţă, copiilor le-ar fi fost teamă de ele, dar corbii nici nu se sinchiseau. S-ar fi cuvenit poate să fie născocită vreo maşinărie mai înspăimîntătoare şi mai zgomotoasă. Iată aşadar ce idee i-a venit eroului nostru după îndelungate chibzuieli. Fără îndoială, manechinul îşi mişcă braţele atunci cînd briza este puternică, însă el nu vorbeşte, nu strigă: trebuia făcut ceva ca să strige

Minunată idee, au recunoscut cu toţii şi, pentru a o aduce la îndeplinire, Sim n-a găsit altceva mai bun decît să fixeze pe capul momîii o hîrîitoare, pe care vîntul o învîrtea cu mare zgomot.

Aş! În primele două zile, cînd domnii corbi şi-au făcut apariţia, au fost, dacă nu neliniştiţi, cel puţin miraţi, însă, în cea de-a treia, nici măcar n-au mai luat seama şi Prichindel i-a văzut aterizînd liniştiţi pe manechin, a cărui pîrîitoare nu se putea lua la întrecere cu croncănitul lor.

„Hotărît lucru, s-a gîndit el, nu e totul perfect pe lumea asta."

Lăsînd la o parte asemenea mici necazuri, treburile mergeau bine la ferma Kerwan. Prichindel era cît se poate de fericit. În timpul lungilor seri de iarnă, el făcuse progrese serioase la citit şi la socotit. Iar acum, cînd se întorcea acasă la sfîrşitul zilei, îşi punea contabilitatea în ordine. Ea cuprindea, în afara ouălor de găină, puii din coteţele de găini, înscrişi la data ieşirii lor din găoace şi numerotaţi după specia din care făceau parte. Tot astfel făcea cu purceluşii şi cu iepurii, care alcătuiesc familii numeroase în Irlanda ca şi în alte ţări. Nu era o sarcină prea uşoară pentru tînărul contabil, dar se ştia că asta îl încîntă. Dădea dovadă de un spirit într-atît de ordonat, încît cei ai casei îl încurajau să continue. Şi, în fiecare seară, domnul Martin îi înmîna cuvenita pietricică, pe care el o strecura în oala lui de gresie. Aceste pietricele aveau în ochii săi aceeaşi valoare ca şilingii. La urma urmelor, moneda nu este altceva decît o simplă convenţie. Pe deasupra, în oală se mai găsea şi frumoasa *guinee* pe care i-o adusese debutul său la teatrul din Limerick şi despre care, din nu ştiu ce simţămînt de discreţie, nu le vorbise celor de la fermă. În plus, neavînd pe ce s-o cheltuiască, deoarece nu ducea lipsă

de nimic, punea mai puţin preţ pe dînsa decît pe micile sale pietricele ce-i dovedeau zelul şi buna purtare.

Întrucît vremea fusese prielnică, pregătirile pentru cositul fînului au început în ultima săptămînă din iulie. Recolta părea să fie frumoasă. Toată lumea de la fermă a fost rechiziţionată în acest scop. Erau de cosit vreo cincizeci de acri, treabă pe care au făcut-o Murdock şi Sim, împreună cu doi muncitori zilieri din afară. Femeile le veneau în ajutor, întinzînd fînul abia cosit ca să se usuce, înainte de a-l face căpiţe, pentru ca apoi să-l vîre în magazie. Se înţelege că, într-un climat atît de ploios, nu e zi de pierdut şi că, atunci cînd este timp frumos, trebuie să te grăbeşti să profiţi de el. Poate că Prichindel nu prea şi-a mai văzut de turmă o săptămînă întreagă, dornic să le ajute pe Martina şi pe Kitty. Şi cu cît avînt strîngea el nutreţul cu grebla, cît de bine se pricepea să-şi înalţe căpiţele!

Astfel s-a scurs anul acela, unul dintre cei mai fericiţi pentru domnul Martin la ferma Kerwan. Trecerea lui n-ar fi lăsat nici un fel de păreri de rău, dacă ar fi adus şi veşti de la Pat. Ai fi zis că prezenţa lui Prichindel le adusese tuturor noroc. Şi, atunci cînd s-a înfăţişat încasatorul de taxe şi perceptorul de dijme, li s-a achitat întreaga sumă. După iarna care a urmat, lipsită de geruri prea mari şi foarte umedă, a sosit o primăvară timpurie ce a îndreptăţit nădejdile pe care şi le puseseră agricultorii într-însa.

S-au întors cu toţii la muncile cîmpului. Prichindel şi-a reînceput lungile zile petrecute în tovărăşia lui Birk şi a oilor sale. A văzut iarăşi păşunile înverzind şi a ascultat din nou foşnetul delicat pe care-l fac grîul, secara şi ovăzul cînd încep să dea în spic. Şi s-a distrat iarăşi văzînd cum vîntul mîngîie panaşele mătăsoase ale firelor de orz. Iar, după aceea, s-a vorbit în familie despre un alt soi de recoltă aşteptată cu nerăbdare, lucru ce-o făcea să zîmbească pe Mama mare... Da, şi n-au trecut trei luni şi familia Mac Carthy a sporit cu un nou membru, pe care Kitty se pregătise să i-l aducă în dar.

În timpul cositului fînului, tocmai cînd treaba era în toi, unul dintre zilieri a fost doborît de febră şi nu şi-a mai putut continua munca. Spre a putea fi înlocuit era nevoie să fie căutat vreun cosaş fără lucru, dacă avea să mai fie cu putinţă să se găsească vreunul. Necazul era că domnul Martin şi-ar fi pierdut o jumătate de zi ca să alerge pînă la parohia Silton şi înapoi. Astfel încît a acceptat cu plăcere atunci cînd Prichindel s-a oferit să se ducă în locul lui.

Adevărul este că putea să se încreadă în el ca să poarte un mesaj şi să-l transmită destinatarului. Opt kilometri pe un drum pe care îl cunoştea, întrucît îl străbătea în fiecare duminică, iată un lucru departe de a-l stînjeni pe băiatul nostru. Ba chiar îşi propunea să meargă pe jos, deoarece caii şi măgarul erau puşi la cărat nutreţ. Plecînd de la fermă dis-de-dimineaţă, el făgăduia să fie înapoi înainte de prînz.

Astfel încît, Prichindel a pornit în zori, cu un pas hotărît, avînd în buzunar scrisoarea fermierului, pe care trebuia s-o înmîneze hangiului din Silton, iar în desagă, mîncare pentru drum.

Vremea era frumoasă dar răcoroasă, datorită unei brize uşoare ce bătea dinspre răsărit, drept care primii cinci kilometri au fost străbătuţi cu vioiciune.

Nici ţipenie de om pe şosea sau prin casele risipite ici şi colo, deoarece toată lumea era ocupată cu muncile cîmpului. Cît vedeai cu ochii, cîmpia era plină de

căpiţe, ce urmau să fie cărate grabnic în şire.

Într-un loc anume, drumul întîlneşte un codru des, pe care-l înconjoară pe o lungime de mai bine de un kilometru şi jumătate. Prichindel s-a gîndit că ar fi mai bine să treacă prin pădure, ca să cîştige timp. A pătruns deci în codru, nu fără a fi cuprins de teama aceea, foarte firească de altfel, pe care pădurea o inspiră copiilor — pădurea în care există hoţi, pădurea în care sînt lupi, pădurea în care se petrec toate întîmplările povestite în nopţile de veghe. Nu-i mai puţin adevărat că Paddy, cînd vine vorba despre lup, se roagă bucuros de toţi sfinţii să-l ţină sănătos şi-l numeşte „naşul său".

Prichindel abia dacă făcuse vreo sută de paşi pe o alee îngustă, că s-a şi oprit la vederea unui om întins la umbra unui copac.

Să fi fost vreun drumeţ care căzuse în acest loc sau pur şi simplu, un trecător ce se odihnea înainte de-a o porni iarăşi la drum?

Prichindel privea neclintit şi, cum omul nu se mişca, a înaintat spre dînsul.

Omul dormea adînc, cu braţele încrucişate la piept, cu pălăria trasă pe ochi. Părea tînăr, de douăzeci şi cinci de ani cel mult. După cizmele lui pline de pămînt, după hainele-i prăfuite, se cunoştea că străbătuse fără îndoială o mare distanţă, urcînd pe şoseaua dinspre Tralee.

Însă, ceea ce i-a atras atenţia mai cu seamă lui Prichindel, a fost faptul că drumeţul era de bună-seamă marinar... da, după îmbrăcăminte, ca şi după bagaj, cuprins într-un sac de pînză groasă, gudronată. Pe acest sac era scrisă o adresă, pe care băieţelul nostru a izbutit s-o citească de îndată ce s-a apropiat mai mult.

„Pat, a strigat el, ăsta-i Pat!"

Da, Pat era şi l-ar fi recunoscut numai şi numai după asemănarea cu fraţii lui, Pat de la care nu mai aveau veşti de atîta amar de vreme, Pat, a cărui întoarcere era aşteptată cu atîta nerăbdare!

Şi atunci, Prichindel a fost cît pe ce să-l strige ca să-l trezească... Dar s-a stăpînit. Tot gîndindu-se a priceput că, dacă Pat se ivea din nou la fermă fără ca familia să se aştepte să-l revadă, maică-sa şi mai cu seamă bunică-sa ar fi cuprinse de-o emoţie atît de violentă, încît s-ar putea îmbolnăvi. Nu! Ar fi mai bine să-l înştiinţeze pe domnul Martin... El ar aranja cu duhul blîndeţii lucrurile... Cît priveşte comisionul pentru hangiul din Silton, ei bine, are să-l facă mîine... Şi apoi, nu era Pat un muncitor cum nu se poate mai nimerit, un copil al fermei, care valora la fel de mult ca oricare altul?... De altfel, tînărul marinar era obosit, căci părăsise oraşul Tralee la miezul nopţii, după ce ajunsese acolo pe *railway*. De îndată ce va fi în picioare, are să ajungă repede la fermă. Principalul era deci să i-o ia înainte, pentru ca taică-său şi fraţii lui, anunţaţi la vreme, să-i poată ieşi în întîmpinare.

N-avea rost, nu-i aşa, să-i lase pachetul ăsta, ca să-l care pe ultimii cinci kilometri. De ce să nu i-l ducă Prichindel? Nu era oare îndeajuns de puternic ca să-l poarte pe umeri?... În plus, i-ar face atîta plăcere să ia în spinare un sac de marinar... un sac care navigase... Vă daţi seama!

A apucat aşadar sacul de bucla pe care-o făcea sfoara ce-l lega la gură şi, cumpănindu-şi-l bine în spate, s-a avîntat în direcţia fermei.

Odată ieşit din pădure, nu avea altceva de făcut decît s-o apuce pe şoseaua care se întindea drept înainte pe distanţă de vreun kilometru.

Dar n-apucase Prichindel să facă nici cinci sute de paşi din drumul spre casă,

că a şi auzit nişte strigăte răsunîndu-i în spate. Pe legea mea, el n-ar fi vrut nici să se oprească, nici să-şi încetinească paşii, ci, dimpotrivă, chiar a încercat să-şi mărească avansul.

Însă, persoana care striga în acelaşi timp alerga.

Era însuşi Pat.

Trezindu-se din somn, nu-şi mai găsise sacul. Furios, dăduse buzna afară din pădure şi văzuse copilul, în timp ce acesta dădea colţul pe şosea.

— Ei, hoţule!... N-ai de gînd să te opreşti?

Vă închipuiţi, de bună seamă, că Prichindel n-avea de gînd să facă aşa ceva. El alerga cît îl ţineau picioarele. Însă, cu sacul acela greu în spate, ar fi fost cu neputinţă să nu fie ajuns din urmă de tînărul marinar, care, se vede treaba, avea picioare de gabier.

— Ah, hoţule, hoţule... N-ai să-mi scapi tu... şi e limpede ce-ai să păţeşti!

Atunci, simţind că Pat nu se mai afla decît la două şute de paşi în urma lui, Prichindel a lăsat sacul să-i cadă şi a spălat putina cu cea mai mare iuţeală.

Pat a cules sacul de pe jos şi şi-a continuat urmărirea.

În sfîrşit, ferma li s-a ivit în faţa ochilor chiar în clipa în care Pat, izbutind să-l ajungă din urmă pe copil, îl înşfăcase de gulerul hainei.

Domnul Martin şi copiii săi se aflau atunci în curte, ocupaţi cu descărcarea nutreţului. Ce mai strigăt a putut să le scape, de vreme ce nu luaseră seama să şi-l înfrîneze!

— Pat... fiul meu!

— Frate... frate!

Şi iată-le pe Martina şi pe Kitty, şi iat-o pe Mama mare, dînd fuga să-l strîngă în braţe pe Pat...

Prichindel rămăsese locului, nemişcat, cu ochii strălucind de bucurie şi se întreba dacă nu se găseşte cineva care să-l mîngîie şi pe el.

— Ah... hoţul meu! a strigat atunci Pat.

Totul a fost explicat în numai cîteva cuvinte şi Prichindel, năpustindu-se spre Pat, i s-a aruncat de gît, de parcă s-ar fi căţărat pe gabia[1] unei nave.

Capitolul XIII

DOUĂ BOTEZURI

Ce bucurie pe alde Mac Carthy! Pat întors acasă, tînărul marinar la ferma Kerwan, familia strînsă iarăşi toată laolaltă, cei trei fraţi adunaţi în jurul aceleiaşi mese, Mama mare împreună cu nepotul ei cel mai drag, Martin şi Martina cu toţi copiii lor!

Şi apoi, anul se anunţa bun. Recolta era îmbelşugată, iar aceea de cereale nu avea să fie mai mică. Cartofii, sfinţii cartofi, care umpleau brazdele cu tuberculii

[1] Gabie (fr. gabie) — platformă în formă de coş, fixată pe coloana unui catarg, folosită ca mijloc de observaţie, post de luptă sau loc de manevrare a velelor şi de fixare a sarturilor (n.t.).

lor gălbui sau roşietici! Doar ei sînt pîine gata făcută: n-ai decît să-i coci, iar un pic de cenuşă fierbinte poate fi de-ajuns pentru asta, în cea mai simplă vatră.

Din capul locului, Martina l-a întrebat pe Pat:

— Te-ai întors pentru un an întreg, fiul meu?

— Nu, mamă, doar pentru şase săptămîni. N-am de gînd să mă las de meserie, căci este o meserie bună... Peste şase săptămîni trebuie să mă întorc la Liverpool, unde am să mă îmbarc din nou pe *Guardian*...

— Peste şase săptămîni! a murmurat Mama mare.

— Da, însă în calitate de şef de echipaj de astă dată, şi şeful de echipaj la bordul unei nave este cineva!...

— Bine, Pat, bine! a spus Murdock, strîngînd cu dragoste mîna fratelui său.

— Dar pînă în ziua plecării, a reluat tînărul marinar, dacă aveţi nevoie de două braţe vînjoase la fermă, vi le pun la dispoziţie pe ale mele.

— Iată un lucru ce nu se poate refuza, i-a răspuns pe dată domnul Martin.

În ziua aceea, Pat abia făcuse cunoştinţă cu cumnată-sa Kitty, care se căsătorise cu fratele lui după ce se îmbarcase el ultima dată. A fost încîntat să întîlnească în persoana ei o femeie atît de desăvîrşită, vrednică de Murdock, ba chiar a crezut că-i de datoria lui să-i mulţumească pentru că avea să-i dăruiască un nepot — dacă nu cumva urma să-i facă o nepoată — înainte ca el să se întoarcă la bordul navei. Se bucura mult să devină unchi şi o săruta pe Kitty ca pe o soră ce se ivise pe neaşteptate în timpul îndelungatei sale absenţe.

Desigur, veţi crede cu dragă inimă că Prichindel nu rămăsese nesimţitor în faţa unor asemenea efuziuni. Li se alătura şi el din adîncul sufletului, stînd cuminte într-un ungher al sălii celei mari. Însă avea să vină cît de curînd şi timpul său. Şi, pe deasupra, oare nu făcea parte din familie? Povestea vieţii sale i-a fost istorisită lui Pat. Bunul băiat a părut foarte înduioşat de cele auzite. Începînd din clipa aceea, cei doi au devenit foarte buni prieteni.

— Şi eu, repeta tînărul matelot, eu care-l luasem drept hoţ văzîndu-l cum fuge cu sacul meu! Într-adevăr, a fost în primejdie să capete cîteva palme...

— Oh, palmele dumneavoastră nu mi-ar fi făcut nici un rău, i-a răspuns Prichindel, deoarece nu vă furasem nimic!

Şi, vorbind astfel, s-a uitat la flăcăul acesta viguros, bine făcut, bine clădit, cu înfăţişarea sa hotărîtă, purtarea lui sinceră, figura sa arsă de soare şi de briza mării. Un marinar i se părea un personaj însemnat... o fiinţă aparte... un domn ce umbla pe apă. Cît de bine pricepea el de ce Pat era preferatul lui Mama mare, care-l ţinea de mînă de parcă ar fi vrut să-l împiedice să-şi părăsească familia prea curînd!

Se înţelege de la sine că, încă din prima oră, Pat îşi spusese povestea, explicase pentru ce nu dăduse de veste atîta timp — atît de multă vreme, încît se crezuse că a dispărut. Şi, de fapt, puţin mai lipsise ca să nu se mai întoarcă niciodată înapoi în ţară. *Guardian* eşuase pe un banc de nisip într-o insuliţă din părţile sudice ale Oceanului Indian. Acolo, timp de treisprezece luni, naufragiaţii n-au avut alt refugiu decît o insulă pustie, situată în afara rutelor maritime, fără nici o legătură cu restul lumii. În sfîrşit, după numeroase strădanii, marinarii au izbutit să-l pună din nou pe *Guardian* pe linia de plutire. Totul fusese salvat — atît nava, cît şi încărcătura. Iar Pat se remarcase într-atîta prin zelul şi curajul său, încît, la propunerea căpitanului, casa Marcuard din Liverpool hotărîse să-l îmbarce din

În această geantă era o adresă

nou în calitate de şef de echipaj pentru viitoarea cursă în Pacific. Lucrurile mergeau, aşadar, cît se poate de bine.

Încă de a doua zi, toată lumea de la ferma Kerwan s-a pus iarăşi pe treabă şi s-a văzut de îndată că zilierul bolnav avea să fie înlocuit de un muncitor straşnic.

O dată cu sosirea lunii septembrie, secerişul era în toi. Iar dacă la grîu producţia rămînea, ca de obicei, destul de slabă, cel puţin secara, orzul şi ovăzul dăduseră o recoltă îmbelşugată. Anul acesta 1878 era, în chip de netăgăduit, un an rodnic. Încasatorul de arenzi putea să se prezinte chiar şi înainte de Crăciun, dacă era grăbit. Avea să fie plătit cu bani buni şi sunători, iar procurarea de rezerve urma să rămînă pentru la iarnă. Nu-i mai puţin adevărat că Martin Mac Carthy nu izbutea cîtuşi de puţin să-şi sporească economiile; el trăia numai de pe urma muncii sale, care îi asigura prezentul, însă nu şi viitorul. Ah, viitorul fermierilor-arendaşi din Irlanda, veşnic la cheremul capriciilor vremii! Acest lucru îl preocupa fără încetare pe Murdock. Astfel încît nu înceta să-i sporească ura împotriva unei asemenea stări sociale, care nu va lua sfîrşit decît o dată cu abolirea sistemului landlorzilor şi cu înapoierea pămîntului acelora ce-l cultivă prin plata lui eşalonată.

„Trebuie să avem încredere!" îi tot repeta Kitty.

Şi Murdock se uita la dînsa fără să-i răspundă.

În cea de a noua zi a aceleiaşi luni, evenimentul aşteptat cu atîta nerăbdare a adus mare bucurie la ferma Kerwan. Kitty, care nu stătuse decît foarte puţină vreme la pat, a adus pe lume o fetiţă. Ce încîntare pentru toată lumea! Acest copilaş a fost întîmpinat întocmai ca un înger ce-ar fi pătruns, bătînd din aripi, pe fereastra sălii celei mari. Mama mare şi Martina şi-l smulgeau una alteia din braţe.

Pe chipul lui Murdock s-a întipărit un zîmbet de fericire atunci cînd şi-a îmbrăţişat copilul. Cei doi fraţi ai săi îşi priveau nepoata cu adoraţie. Nu era oare dînsa primul fruct pe care-l dădea ramura principală a arborelui familiei, ramura Kitty-Murdock, aşteptînd ca şi celelalte două să binevoiască a produce aşijderea? Şi să ne mai mirăm atunci că tînăra mamă a fost felicitată, răsfăţată, înconjurată cu tot soiul de îngrijiri! Şi ce de lacrimi de înduioşare n-au mai curs!... Ai fi zis că locuinţa fusese pustie înainte de naşterea acestei mici fiinţe!

Cît despre băieţelul nostru, niciodată nu mai fusese atît de emoţionat ca în clipa în care i s-a îngăduit să-i dea o sărutare noii născute.

Nimeni nu se îndoia că această naştere trebuia să dea ocazia unei adevărate sărbători, de îndată ce Kitty ar fi putut să ia şi dînsa parte. Şi fapt este că nici n-a întîrziat cîtuşi de puţin. De altminteri, programul avea să fie foarte simplu. După ceremonia botezului, oficiată la biserica din Silton, preotul şi cîţiva prieteni ai domnului Martin, o jumătate de duzină de mici arendaşi de prin împrejurimi, care nu pregetau să vină de la patru-cinci kilometri, s-au strîns la fermă. Îi aştepta un dejun îmbelşugat şi delicios. Oamenii aceia cumsecade erau încîntaţi să împărtăşească bucuria acestei familii cinstite, la un banchet prietenesc. Şi, ceea ce-i făcea pe-ai casei îndeosebi fericiţi era faptul că Pat lua parte la petrecere, întrucît plecarea lui la Liverpool nu urma să aibă loc decît către sfîrşitul lunii septembrie. Hotărît lucru, zeiţa Lucina care veghează asupra naşterilor, aranjase împrejurările cum se cuvine şi ar fi meritat să i se aprindă o lumînare dacă n-ar fi fost — ce îngrozitor! — de origine păgînă.

Pat îşi spusese povestea

Dar, mai întîi şi mai întîi trebuia hotărît ceva foarte important, ce nume să i se dea copilului?

Mama mare a propus să i se spună Jenny şi, în această privinţă, n-au existat nici un fel de dificultăţi ca, de altfel, nici în aceea a alegerii unei naşe. Toată lumea era atît de sigură că i-ar face plăcere bătrînei dacă i s-ar propune aşa ceva, încît s-a căzut numaidecît de acord. Ce-i drept, patru generaţii o despărţeau pe străbunică de strănepoată şi, fără îndoială că este mai bine ca o fină să poată conta pe naşa ei, cel puţin în timpul copilăriei. Însă, în atare caz, era o chestiune de simţăminte care trebuiau să aibă întîietate asupra tuturor celorlalte lucruri: ar fi fost parcă o ocazie pentru bătrîna femeie de a-şi regăsi maternitatea şi lacrimi de înduioşare i-au scăldat obrajii atunci cînd, cu oarecare solemnitate, i s-a făcut propunerea.

Şi naşul?... Ah, aici e aici! Iată ceva care n-are să meargă la fel de repede. Un străin?... Nici nu putea fi vorba de asta, deoarece existau în casă doi fraţi, cu alte cuvinte doi unchi, Pat şi Sim, care cereau insistent să li se facă cinstea de-a fi naşi. Totuşi, să-l fi ales pe unul, ar fi însemnat să-l nemulţumeşti pe celălalt. Fără îndoială că Pat, mai mare decît Sim, s-ar fi putut folosi de dreptul lui în această împrejurare. Însă el era matelot, sortit să-şi petreacă pe mare cea mai mare parte a existenţei sale. Cum i-ar fi fost cu putinţă să vegheze asupra micuţei-lui fine?... A priceput dar acest lucru, oricîtă mîhnire i-a pricinuit, astfel încît alegerea urma să cadă asupra lui Sim.

Or, iată că Mama mare a avut o idee care, mai întîi, a stîrnit uimire. Oricum, dînsa avea dreptul să aleagă un naş pe placul său. Ei bine, ea l-a numit pe Prichindel.

Cum adică! Acest copil găsit, orfanul ăsta căruia nu i s-a cunoscut niciodată familia să fie naş?...

Se putea oare admite aşa ceva?... Fără îndoială, se ştia că este inteligent, harnic, devotat... El era iubit, stimat, apreciat de toţi cei de la fermă... Dar, în sfîrşit... Prichindel!... Şi, pe deasupra, puştiul nu avea încă decît şapte ani şi jumătate, ceea ce înseamnă o vîrstă cam mică pentru un naş.

— Ce contează, a făcut Mama mare, el are prea puţin, în schimb eu am prea mult... Are să se compenseze.

Într-adevăr, dacă naşul nu avea încă opt ani, naşa împlinise şaptezeci şi şase — adică optzeci şi patru de ani la un loc... Iar Mama mare afirma că asta nu însemna decît patruzeci şi doi pentru fiecare...

— Tocmai în puterea vîrstei, a adăugat dînsa.

Dar, după cum vă daţi seama, oricît ar fi dorit ceilalţi să-i fie bătrînei pe plac, se cădea ca propunerea să fie judecată cu toată chibzuinţa. Tînăra mamă, cînd i s-a cerut părerea, n-a văzut în asta nici un neajuns, căci ea îi vădise lui Prichindel o dragoste aproape maternă. Însă domnul Martin şi Martina s-au arătat destul de nehotărîţi, întrucît nu izbutiseră să afle nimic în privinţa stării civile a copilului, cules din cimitirul oraşului Limerick şi care nu-şi cunoscuse niciodată părinţii.

Între timp, a intervenit Murdock şi a lămurit problema. Inteligenţa lui Prichindel, cu mult deasupra vîrstei sale, judecata lui serioasă, silinţa pe care o punea în tot ce făcea şi ceea ce deslușea limpede pe chipul lui, adică faptul că avea să-şi croiască un drum în viaţă, au fost motivele ce l-au hotărît să limpezească lucrurile.

— Vrei? l-a întrebat el.

— Da, domnule Murdock, a făcut Prichindel.

Şi i-a dat răspunsul pe un ton atît de hotărît, încît cu toţii au fost mişcaţi. Avea, fără îndoială, simţămîntul responsabilităţii pentru viitorul finei sale, pe care şi-l asuma din toată inima.

La 26 septembrie, încă din zori, fiecare era pregătit pentru ceremonie. Îşi puseseră cu toţii hainele de duminică şi, femeile în droşcă, bărbaţii pe jos, s-au îndreptat plini de voioşie spre parohia Silton.

Însă, de îndată ce au păşit în biserică, s-a ivit o complicaţie, o dificultate la care nimeni nu se gîndise pînă atunci. A descoperit-o preotul paroh.

În clipa cînd acesta a întrebat ce naş aleseseră pentru noul-născut, Murdock i-a răspuns:

— Prichindel.

— Şi ce vîrstă are?...

— Şapte ani şi jumătate.

— Şapte ani şi jumătate?... Este cam prea tînăr... Totuşi, n-ar fi nici o piedică. Dar, spuneţi-mi, presupun că mai are şi alt nume în afară de Prichindel?

— Părinte, noi altul nu-i ştim, i-a răspuns Mama mare.

— Nu-i ştiţi alt nume? a replicat preotul.

Şi, adresîndu-se băieţelului, l-a întrebat:

— Tu trebuie să ai un nume de botez, nu?

— Nu am, părinte.

— Ei, asta-i, copilul meu, nu cumva, din întîmplare, tu n-ai fost niciodată botezat?

Indiferent dacă din întîmplare sau altcumva, un lucru este sigur — că Prichindel se afla în imposibilitatea de-a da vreo informaţie cît de mică asupra acestui subiect. N-avea nici un fel de amintire cu privire la ceremonia botezului. Ne-am putea chiar mira de faptul că familia Mac Carthy, atît de religioasă îndeobşte şi ţinînd toate regulile bisericii catolice, nu se preocupase pînă atunci de asemenea problemă.

Adevărul este că nimănui nu-i trecuse prin cap această idee.

Prichindel, închipuindu-şi că era vorba despre o piedică de netrecut pentru a putea deveni naşul lui Jenny, se tulburase din cale-afară şi era foarte ruşinat. Însă, atunci, Murdock a strigat:

— Ei, păi dacă nu a fost botezat, părinte, să fie botezat acum!

— Dar dacă o fi mai fost... a băgat de seamă Mama mare.

— Ei bine, are să fie de două ori mai creştin! a strigat Sim. Botezaţi-l pe el înaintea micuţei...

— De fapt, de ce nu? i-a răspuns preotul.

— Atunci, va putea să fie naş?

— De bună seamă.

— Şi nu este nici o oprelişte ca amîndouă botezurile să se facă unul după altul?... a întrebat Kitty.

— Nu văd nici o dificultate, i-a răspuns, dacă Prichindel îşi găseşte un naş şi o naşă pentru sine însuşi.

— Am să-i fiu eu naş, a spus domnul Martin.

— Şi cu mine, a adăugat Martina.

Ah, vă închipuiţi cît de fericit a fost Prichindel la gîndul că legătura dintre el şi familia lui adoptivă are să fie şi mai strînsă!

— Mulţumesc... vă mulţumesc! repeta el, sărutînd mîinile bunicii, ale lui Kitty şi ale Martinei.

Şi, întrucît avea nevoie de un nume de botez, i-a fost dat acela de Edit, care era sfîntul din calendar în ziua aceea.

Edit? Fie! Dar, după toate aparenţele, pe dînsul avea să-l cheme şi mai departe tot Prichindel... Numele acesta i se potrivea atît de bine şi lumea se obişnuise într-atîta cu el!

Tînărul naş a fost aşadar mai întîi botezat; apoi, ceremonia odată terminată, Mama mare şi el au ţinut deasupra cristelniţei copilul, care a fost botezat creştineşte şi după toate regulile cu numele Jenny, după dorinţa naşei mele.

De îndată, clopotele au început să răspîndească sunetele cele mai voioase din parohie, petardele să pocnească la ieşirea din biserică, iar mărunţii *coppers* să plouă peste capetele puştilor din ţinut... Doamne, şi cîţi mai erau dinaintea tindei! Ai fi crezut că toţi sărmanii din comitat îşi dăduseră întîlnire în piaţa din Silton.

Dragă Prichindel, ţi-ai fi putut închipui vreodată că va sosi ziua în care ai să figurezi în primul rînd într-o împrejurare atît de solemnă?

Întoarcerea la fermă s-a făcut în pas vioi, cu preotul în frunte şi cu invitaţi — vreo cincisprezece vecini şi vecine. Cu toţii au luat loc în faţa mesei întinse în sala cea mare, ţinută sub supraveghere de o desăvîrşită bucătăreasă, pe care domnul Martin o adusese de la Tralee.

Se înţelege de la sine că bucatele pregătite pentru acest ospăţ de neuitat erau toate făcute din proviziile fermei. Nimic nu venea din afară — nici pulpele de miel fript stropite cu zeamă dreasă cu mirodenii, nici puii scăldaţi într-un sos alb cu verdeţuri, nici jamboanele, a căror grăsime delicioasă se revărsa peste marginile farfuriilor, nici ostropelul de iepure în sos de vin alb, nici chiar somonii şi ştiucile, deoarece peştii fuseseră prinşi în apele rîului Cashen în timpul fluxului.

De prisos să mai adăugăm că, în carnetul lui Prichindel, toate aceste îmbelşugate feluri de mîncare erau înscrise la coloana „ieşiri" şi că, astfel, contabilitatea lui era în cea mai bună rînduială. Putea aşadar să mănînce cu inima împăcată şi să bea aşijderea. De altmineri, erau de faţă vlăjgani vînjoşi ce-i dădeau exemplu, oameni cu stomacuri viguroase, pe care obîrşia bucatelor nu-i nelinişteşte atîta vreme cît ele se găsesc din belşug. Nu! N-a rămas nici urmă din acest dejun ce putea ţine loc şi de cină — nici din cele trei rînduri de feluri de mîncare, nici din desert, în ciuda faptului că fusese servit un uriaş *plum-pudding* (budincă de prune) cu orez şi că mai fusese cîte o tartină de coacăze de persoană, însoţită de legături de ţelină crudă.

Tot astfel şi cu vinul de ghimber, cu berea *stout* şi *porter*, cu *soda*, cu *usquebaugh* care este un soi de whisky şi cu *brandy*, cu ginul ca şi cu grogul, preparat după faimoasa reţetă *hot, strong and plenty*, adică fierbinte, tare şi mult. Se găsea acolo cu ce să vîri sub masă pe cei mai oţeliţi băutori de provincie. Astfel încît, spre sfîrşitul prînzului, care a durat trei ceasuri bune, ochii tuturor ardeau ca jăratecul şi obrajii le erau roşii precum cărbunii aprinşi. Fără îndoială că erau cumpătaţi cei din familia Mac Carthy... Ei nu umblau prin „cîrciumile de eter" rezervate catolicilor, din dispreţ pentru „cîrciumile de alcool" rezervate protestan-

Era o grămadă de oameni în faţa pòrţii

ţilor. Şi, de altfel, nu există oare îngăduinţă pentru o zi de botez, iar preotul nu se găsea acolo tocmai ca să-i ierte pe păcătoşi?

Cu toate acestea, domnul Martin îşi supraveghea atent musafirii şi îşi găsise un ajutor destul de neprevăzut în Pat, cel de-al doilea fecior al său, care devenise cumpătat, în timp ce frate-său Sim parcă începuse niţel să se scrîntească la cap.

Şi, cum un fermier de prin împrejurimi găsise cu cale să se minuneze că un matelot este atît de cumpănit la băutură, tînărul marinar i-a răspuns;

— Asta pentru că ştiu povestea lui John Playne!

— Povestea lui John Playne?... au strigat mai multe glasuri.

— Povestea sau balada, după cum vă e pe plac.

— Ei bine, cîntă-ne-o şi nouă, Pat, a spus preotul, pe care această mică diversiune nu-l supăra cîtuşi de puţin.

— Dar să ştiţi că este tristă... şi lungă de nu se mai sfîrşeşte.

— Haide, totuşi, băiatul meu... Avem tot timpul să te ascultăm pînă la capăt!

Atunci Pat a început să intoneze jelania cu un glas atît de emoţionant, încît lui Prichindel i se părea că aude întreg oceanul cîntînd prin gura lui.

Jeluire pentru John Playne

I

John Playne, de mă-ţi credea,
E cherchelit de tot;
El n-a-ncetat să bea
Pîn' n-a căzut beat mort.

Căci două ore-a stat —
În crîşmă, şi-a băut
Pîn' ce şi-a terminat
Toţi banii ce-a avut.

Ei şi? La pescuit
Îi va redobîndi;
Beţivul înrăit
Din nou i-o cheltui.

La cei pescari din Kromer
Năravul e mai tare,
Chiar de-s bărbaţi de fier...
Haide, John Playne, pe mare!

— Bun, iată-l acum afară din cîrciumă! a strigat Sim.

— Grea lovitură pentru un băutor! a adăugat fermierul cel gros.

— Lasă-l, c-a băut destul! a băgat de seamă domnul Martin.

— Prea mult, chiar! a spus preotul.

Şi Pat a continuat să cînte:

Trage-o bluză vătuită,
Cizmele, o glugă groasă
Și mantaua-i ceruită,
Că-i vremea geroasă.

După asta, el ridică
Trudnic, arborele mare;
De strădanii nu-i e frică,
John e-ndemînatic, tare.

Apoi, trage de-o parîmă
Să înalțe, iarăși, focul;
Se-ncordează, se dărîmă
Pînza grea își reia locul.

II

Hai, scoate vasu-n larg,
Cu botul lui avan,
Cu pînze și catarg,
Cu numele *Cavan*.

Deci, John să se grăbească
Să urce iar la bord.
Șalupa pescărească
De mult ieși din port.

Căci marea-i schimbăcioasă
Și scade mai demult,
Refluxul mai durează
Un ceas-două, cel mult.

— Mai mult ca sigur că i se va întîmpla o nenorocire, din vina lui! a spus Mama mare.

— Cu atît mai rău pentru el, i-a replicat parohul.

Pat a reluat numaidecît balada:

III

Ceru-i vînăt, noaptea-ntunecoasă,
Vîntul, ca un corb de pradă
Peste nava lui se lasă...
John, cu ochi ca de iscoadă

Cată, mai aproape încă...
Ce aude, ce-l deşteaptă?
Iată-l, s-a izbit de-o stîncă...
Vai de el de mai aşteaptă!

Vasul său se clatină —
Valul greu nu doarme
Şi o hulă mai haină
Ar putea să-l sfarme.

John Playne bombăne şi-njură
Printre dinţi; pe drum;
E o-ntreagă tevatură
Să se-mbarce-acum.

Sughiţind, se echipează
Cu mişcări hai-hui;
Pipa şi-o aprinde, trează,
Cu bricheta lui.

În sfîrşit, desface-amara
Şi-o aruncă la pămînt;
Mîna-i strînge-acuma bara
Şi-i dă navei drumu-n vînt.

Dar, în drept la Drumul Crucii
Cînd beţivul a trecut
Nu se poate, bată-l cucii,
Cred c-o cruce şi-a făcut.

— Un irlandez trebuie întotdeauna să se închine, observă Murdock cu gravitate.

— Chiar şi cînd e băut, răspunde Martina.

— Dumnezeu să-l aibă în pază! adaugă preotul.

Şi Pat îşi reia jeluirea:

IV

Golful are două mile
Pînă-n bancul de nisip.
Treceri foarte dificile,
Şerpuite-n fel şi chip.

Este ca un labirint
Unde, chiar în plină zi,
Drumul nu e un alint
Tot curajul de-a-i găsi.

John stă la postul lui, neabătut,
Cu mîna viguroasă, ochiul sigur;
El ştie doar ce are de făcut
Şi se îndreaptă, fără înconjur

Spre capul ce-l vezi apărînd
În josul vechiului fanal;
Acolo, curentul apei-i mai blînd
Decît de-a dreptul prin şenal.

John desfăşoară pînzele toate
Le dezleagă dintr-o dat'
Şi acum, făr-a se-abate
Duce nava, ne-nfricat.

Iată şi mareea scade-aici
Iar John Playne e în acest
Loc unde trec, amici,
Vînturile dinspre Nord-Est.

Loc uşor de cunoscut,
Căci se află, ştie-oricare,
Und' se-nfige, la-nceput,
Bancul de nisip în mare.

Şi acum, fixîndu-şi şcota
Pe tachetu-i greu, de ferării,
John poate s-ajungă flota;
John Playne este-n largul mării.

În largul mării! se gîndea Prichindel. Cît de frumos trebuie să fie cînd te afli acolo!

V

În faţă se cască hăul,
Gol negru şi fioros
Şi doar, palid, fulgerul
Îl face mai luminos!

Cu o furie turbată
Vîntul bubuie-n tării;
Furtuna o să-l abată
Pînă la nivelul mării

Şi, într-adevăr, rafala
Se dezlănţuie în aer
Şi, pîn-ce valul mării spală,
Ea din cer coboară, caer.

Pat se oprise singur din cîntat. De data aceasta, nimeni n-a mai făcut nici o observaţie. Fiecare asculta cu atenţie, de parcă furtuna pomenită în baladă ar fi vuit pe deasupra fermei Kerwan, preschimbată ca prin farmec în corabia lui John Playne.

VI

Dar John are o idee:
Să depăşească vîntul
Măcar cu o bordee
Cum făcuse ani de-a rîndul.

Cu toate pînzele în vînt
Deşi acesta suflă, rece,
El le-a întins, din jos, cu-avînt
Şi vasul mai aproape trece.

Iar dacă straşnica furtună
Se înteţeşte şi mai tare,
El cu munca se răzbună...
Şi lasă tot năvodu-n mare.

Şi acum cu lanţu-ntins
Ancora fiind în apă
Şi cu năvodul destins,
Nava lui John nu mai scapă.

Ştie orice marinar încercat
Că un vas gonind pe-ancoră,
Ambardeea nu-l abate niciodat'
Chiar de nu-l cîrmeşti la proră...

Însă şi cu capul greu
Şi cu ochi căutînd cruciş,
John ar bea mereu, mereu...
Deci, ia plosca fără ocoliş,

O desface şi-o duce la gură,
O stoarce, o răsuceşte,
Golind-o de băutură;
Pe-o bancă se culcuşeşte.

El doarme, cu burta plină
De gin şi rachiu de vin;
Nu mai e John Playne de vină;
Vai, el este John cel plin!

— Nesocotitul! a strigat domnul Martin.

— Se zice că există un Dumnezeu al beţivilor, a băgat de seamă, cu un aer firesc, Sim.

— Cît de ocupat trebuie să mai fie! i-a răspuns, prompt, Martina.
— O să vedem îndată! a replicat preotul. Continuă, Pat.

VII

Dimineaţa, timp frumos
Cerul e spălat de nori:
Străluceşte luminos
Soarele, încă din zori.

Şi cum se uită de uşor
De primejdii, ca de-un val;
Toţi pescarii îi dau zor,
Fluxul să-i ducă la mal.

Fiecare vas grăbeşte;
Iată-le, bord lîngă bord.
Ca-n regată se grăbeşte
Toată lumea, către port.

— Şi John Playne? a întrebat Prichindel, foarte neliniştit de soarta beţivului care a adormit, trăgînd după el năvodul.
— Ai răbdare, i-a răspuns domnul Martin.
— Mă tem pentru dînsul, a adăugat Mama mare.

VIII

Dar iată, ce se petrece?
Primul vas iese din rînd —
Parcă n-ar mai vrea să plece —
Şi se-ntoarce iar în vînt.

Acelea ce-i vin din spate
Manevrează în tăcere;
Îl urmează iarăşi, toate
Fără gînd de-ntoarcere.

Noaptea ce s-o fi-ntîmplat?
În furtună, nu cumva
Vreo nav-a naufragiat?
Da! Iată-i acum epava!

Se grăbesc, toţi pe potrivă..
Un vas, profilat pe cer
Este singur, în derivă
Răsturnat, cu chila-n aer.

— Răsturnat! a strigat Prichindel.
— Răsturnat! a repetat Mama mare.

IX

Iute, că e iar de muncă!
Năvodul trebuie săltat,

♦ Proiectul RI 2010 ♦ ♦ Jules Verne 2010 ♦

Ochi cu ochi, din mare-adîncă
Şi la bord iar ridicat.

Îl apucă, îl agaţă
Şi cu scripeţi îl aburcă;
El se urcă, el se-nalţă;
Iată, un cadavru-l spurcă!

Iar epava cea umană
Smulsă mării cu braţ de fier
E John Playne, de bună seamă,
E pescarul din Kromer.

X

Vasul său, ce mai năpastă,
Pe seama lui l-a lăsat;
Prins de vîntul dintr-o coastă
Acesta s-a răsturnat.

E uşor de priceput
Cum beţivul cel nărod,
John Playne însuşi a căzut
În al său propriu năvod.

Ce privelişte urîtă
Cînd pe punte e urcat:
Cu toată apa băută
El pare că-i iarăşi beat!

— Nenorocitul! a făcut Martina.
— Să ne rugăm pentru dînsul! a spus Mama mare.

XI

Hai pescari, fără folos
Treaba să ne-o terminăm:
Pe beţivul ticălos
Să mergem să-l îngropăm.

Şi, de vreţi, mă credeţi încă,
Să căutaţi un loc, aşa,
Groapa i-o săpaţi adîncă,
John să nu mai poată bea!

John cel din Kromer s-a dus
John Playne, cu braţul tare;
Însă mareea e sus
Haidem, pescari, pe mare!

Glasul lui Pat răsuna ca o trîmbiţă atunci cînd rostea versurile de pe urmă ale jeluirii. Iar comesenii au fost atît de mişcaţi, încît s-au mulţumit să mai tragă cîte o singură duşcă în sănătatea fiecăreia dintre gazde — ceea ce n-a însemnat mai mult de zece pahare bune... Şi şi-au luat rămas bun, cu făgăduiala că n-au să-l imite niciodată pe John Playne — nici măcar pe pămînt.

Îl puteai vedea pe Prichindel aruncînd semințe

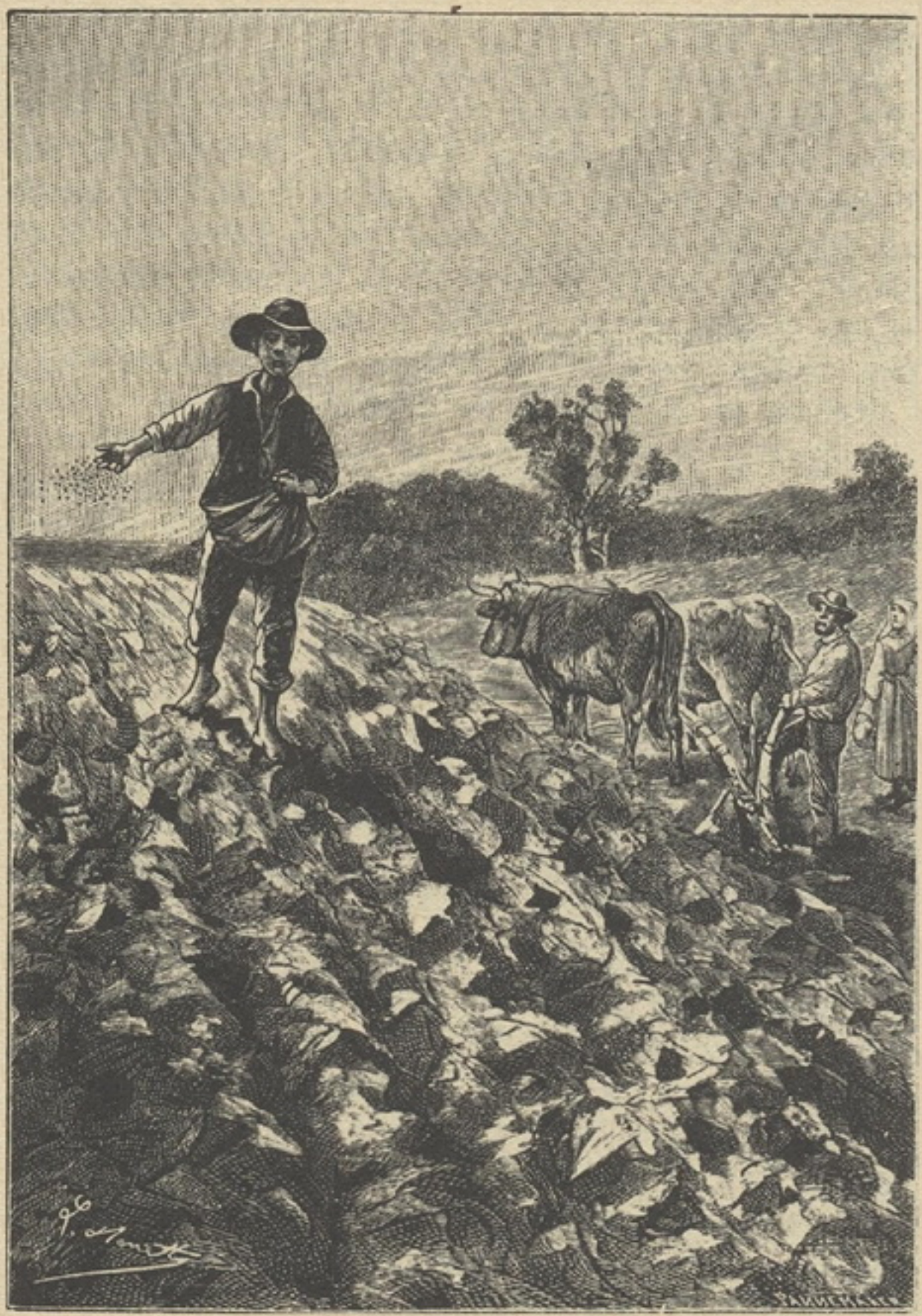

Capitolul XIV

ŞI ÎNCĂ NU ÎMPLINISE NOUĂ ANI...

După ce a trecut ziua aceea mare, toată lumea de la fermă s-a întors la muncile cîmpului. S-a muncit mult, pe rupte. Cu siguranţă, Pat nu şi-a dat deloc seama că venise în concediu de odihnă. Şi cu cît avînt îşi ajuta el tatăl şi fraţii! Mateloţii sînt, într-adevăr, truditori neînfricaţi, chiar şi atunci cînd nu se găsesc pe mare. Pat sosise în toiul secerişului, după care a urmat strînsul legumelor. Ne luăm îngăduinţa să spunem că el s-a „zgîlţîit" ca un gabier la vela trincă — expresie de care însuşi s-a folosit şi a fost nevoit să i-o explice lui Prichindel. Ştim că acesta nu era niciodată împăcat cu sine atîta vreme cît nu i se arătau motivele oricărui lucru. Nu se dezlipea de Pat care se împrietenise cu dînsul — prietenia unui marinar faţă de musul său. Îndată ce se isprăvea ziua de muncă, în timp ce toată lumea era strînsă în jurul mesei de seară, ce bucurie simţea Prichindel să-l asculte pe tînărul matelot istorisindu-şi călătoriile, incidentele la care luase parte, furtunile ce le avusese de îndurat *Guardian,* cursele frumoase şi rapide ale navelor peste mări şi oceane! Însă ceea ce îl interesa mai cu seamă erau bogatele încărcături aducătoare de venit, purtate în contul casei Marcuard, îmbarcarea mărfurilor pe velierul cu trei catarge, plecat la drum cu destinaţia Europa. Fără nici o îndoială că aceste probleme de comerţ îi atingeau spiritul practic. După părerea lui, armatorul îl depăşea ca importanţă pe căpitanul vasului.

— Atunci, îl întreba el pe Pat, asta se numeşte negoţ?

— Da, se îmbarcă produsele care se fabrică într-o ţară şi ele urmează a fi vîndute într-o ţară unde acestea nu se fabrică...

— Mai scump decît au fost cumpărate?

— Bineînţeles... ca să poţi scoate cîştig de pe urma lor. Apoi, se importă produse din alte ţinuturi, ca să le vinzi din nou...

— Întotdeauna mai scump, Pat?

— Da, întotdeauna mai scump... atunci cînd se poate!

Să nu-ţi vină să crezi că Prichindel i-a pus asemenea întrebări de sute de ori lui Pat în timpul şederii acestuia la ferma Kerwan! Din nefericire însă şi spre marea mîhnire a tuturor, a sosit clipa cînd Pat s-a văzut nevoit să-i părăsească şi să se întoarcă la Liverpool.

30 septembrie a fost ziua despărţirii. Pat avea să-şi ia rămas bun de la toţi cei ce-l iubeau. Cîtă vreme urma să mai treacă fără să-i revadă? Nimeni nu putea şti. Însă el a făgăduit să scrie, şi încă des. Cu cîtă emoţie l-a îmbrăţişat toată lumea pe bunul băiat! Mama mare era şi dînsa de faţă, plîngînd! Avea oare s-o mai regăsească la întoarcere, în faţa vetrei, cu furca-n brîu, în mijlocul copiilor ei, sărmana femeie atît de bătrînă? Cel puţin o lăsa într-o bună stare a sănătăţii, ca pe toţi membrii familiei de altfel. În plus, anul fusese favorabil agricultorilor din comitat. Nu exista nici o temere pentru iarna care începea să se facă simţită. Astfel încît, Pat i-a spus fratelui său mai mare:

— Aş vrea să te ştiu mai puţin îngrijorat, Murdock. Cu curaj şi cu voinţă ieşi cu bine din orice împrejurare...

— Da, Pat... dacă norocul este de partea ta, însă nu poţi să-i comanzi norocului. Vezi tu, frate, să munceşti fără încetare pe o bucată de pămînt care nu este al

tău, care nu va deveni niciodată al tău şi, pe deasupra, să fii la cheremul unei recolte proaste, nici curajul şi nici voinţa nu pot rezolva nimic!

Pat nu prea ştia ce să-i răspundă fratelui său mai mare şi, cu toate acestea cînd i-a strîns ultima oară mîna, i-a şoptit:

— Fii încrezător!

Tînărul marinar a fost condus pînă la Tralee cu brişca. Era însoţit de tatăl său, de fraţii lui şi de Prichindel, care şi-a avut şi el partea de afectuoase cuvinte de despărţire... Trenul urma să-l ducă pînă la Dublin, de unde pachebotul avea să-l transporte la Liverpool.

Mai era încă multă treabă de făcut la fermă pentru săptămînile următoare. Recolta odată strînsă în hambare, venise momentul să fie îmblătită şi, după aceea, domnul Martin a trebuit să bată pieţele ca să-şi vîndă produsele, nemaipăstrînd decît boabele pentru sămînţă.

Aceste vînzări îl interesau pe băiatul nostru în cel mai înalt grad. Astfel încît, fermierul îl lua mereu cu sine. Să nu-l acuzaţi pe acest copil de opt ani că era aprig la cîştig. Nu! Aşa îi era firea şi instinctul îl împingea către negoţ. În rest, se mulţumea cu pietricica pe care Martin Mac Carthy i-o înmîna în fiecare seară şi el se felicita văzînd cum îi sporeşte comoara. Vom face, de altfel, observaţia că dorinţa de profit este înnăscută la naţia irlandeză. Locuitorilor din Verdele Erin le place să agonisească bani, cu condiţia — totuşi — de a şi-i fi cîştigat în mod cinstit. Iar atunci cînd fermierul încheia o afacere bună în piaţa din Tralee sau din tîrguşoarele învecinate, Prichindel se arăta aşa de fericit, de parcă ar fi făcut-o spre profitul lui.

Lunile octombrie, noiembrie şi decembrie s-au scurs în condiţii destul de bune. Muncile cîmpului erau de multă vreme încheiate atunci cînd perceptorul de arenzi s-a înfăţişat, în ajunul Crăciunului, la Kerwan. Banii erau pregătiţi; însă, odată schimbaţi contra unei chitanţe în bună regulă, nu mai rămînea nici o para chioară la fermă. De aceea, nedorind să vadă cum se duc aceşti bani, smulşi cu atîta greutate de pe pămîntul altuia, Murdock se grăbise să iasă de cum dăduse cu ochii de încasator. Nu era nimic altceva decît îngrijorarea pentru ziua de mîine. Însă, din fericire, pentru iarnă erau asiguraţi, iar rezervele le îngăduiau să reînceapă arăturile de primăvară fără cheltuieli suplimentare.

O dată cu sosirea noului an, s-au pornit nişte geruri straşnice. Nimeni nu mai părăsea acum ferma. Ce-i drept, înăuntru rămăsese destul de lucru. Nu era de făcut mîncare şi nu trebuiau îngrijite animalele? Prichindel avea în seamă mai cu deosebire curtea păsărilor şi se putea pune bază pe dînsul. Găinile şi puii erau, pe cît de bine îngrijiţi, pe atît de meticulos număraţi. Între timp, el nu uita că mai are şi o fină. De cîtă bucurie era cuprins atunci cînd o ţinea pe Jenny în braţe, o făcea să surîdă zîmbindu-i, cîntîndu-i felurite cîntece, cînd o legăna ca să adoarmă, în timp ce maică-sa era ocupată cu cine ştie ce treabă! Adevărul este că îşi luase îndatoririle în serios. Un naş este aproape ca un părinte, iar el o privea pe fetiţă ca pe propriul său copil. În privinţa ei, îşi făurea planuri foarte ambiţioase de viitor. Dînsa nici nu urma să aibă alt profesor în afara lui... Avea s-o înveţe să vorbească mai întîi, apoi să citească, să scrie, mai tîrziu, „să-şi ţină casa"...

Să băgăm aici de seamă că Prichindel trăsese foloase de pe urma lecţiilor domnului Martin şi a fiilor săi, mai cu seamă ale acelora pe care i le dădea Murdock.

În această privinţă, el nu se mai găsea în starea în care îl lăsase Grip — acel sărman Grip ce-i stăruia veşnic în gînd şi a cărui amintire n-avea să i se mai şteargă niciodată din minte...

Primăvara şi-a făcut apariţia fără prea mare întîrziere, după o iarnă ce fusese destul de aspră. Tînărul păstor, însoţit de prietenul său Birk, îşi relua îndeletnicirile obişnuite. Sub supravegherea lui, oile şi caprele se învîrteau prin păşunile din jurul fermei, pe o rază de vreo doi kilometri. Ardea de nerăbdare ca vîrsta să-i îngăduie a lua parte la arat, muncă necesitînd o vigoare de care era încă lipsit, spre marea lui părere de rău. Uneori vorbea cu Mama mare despre acest lucru şi ea îi răspundea clătinînd din cap:

— Răbdare... are să vină şi asta...

— Dar, pînă atunci, n-aş putea semăna şi eu un capăt de ogor?

— Te-ai simţi mai fericit?...

— Da, Mamă mare. Cînd îl văd pe Murdock sau pe Sim aruncînd boabele în brazdă, legănîndu-şi braţul, mergînd cu paşi măsuraţi, am mare poftă să-i imit şi eu. Este o muncă atît de frumoasă şi e atît de interesant să te gîndeşti că aceste seminţe vor încolţi în brazdele acestui pămînt şi că din ele au să iasă spice lungi... lungi... Cum de se întîmplă aşa ceva?

— Habar n-am, copilul meu, dar ştie bunul Dumnezeu, ceea ce nouă trebuie să ne fie de-ajuns.

Urmarea acestei conversaţii a fost că, după cîteva zile, îl puteai vedea pe Prichindel măsurînd cu paşi mari o bucată de pămînt pregătită cu plugul şi cu tăvălugul şi aruncînd sămînţa de ovăz cu o îndeminare desăvîrşită — ceea ce i-a atras felicitările lui Martin Mac Carthy.

Astfel încît, atunci cînd micuţele vîrfuri verzi au început să răsară, să-l fi văzut cu cîtă îndărătnicie s-a apucat să-şi apere viitoarea recoltă de corbii hrăpăreţi, sculîndu-se în revărsatul zorilor ca să arunce cu pietre după ei! Am uitat să pomenim, printre altele, de faptul că la naşterea lui Jenny el sădise un mic brad în mijlocul curţii celei mari, cu gîndul că au să crească amîndoi odată, arborele ca şi copilaşul. Şi nu fără osteneală căta să apere plăpîndul copăcel de păsările răufăcătoare. Hotărît lucru, Prichindel şi reprezentanţii acestui neam prădalnic n-aveau să fie niciodată buni prieteni.

În vara aceasta a anului 1880 s-a muncit din greu în cîmpiile din vestul Irlandei. Din nefericire, împrejurările climaterice s-au arătat prea puţin binevoitoare cu producţia solului. În cea mai mare parte a comitatelor de aici, ea a fost cu mult mai mică decît aceea din anul precedent. Cu toate acestea, foametea nu era de temut, deoarece recolta de cartofi făgăduia să fie îmbelşugată, deşi cam întîrziată, lucru pentru care fermierii puteau să se felicite, dat fiind că semănăturilor le mersese prost, iar grîul abia dacă apucase să se coacă. Cît despre secară, orz şi ovăz, erau nevoiţi a recunoaşte că aceste cereale aveau să fie neîndestulătoare pentru nevoile ţinutului. Fără îndoială, urmau să crească preţurile. Dar cît puteau să tragă folos din asta agricultorii, cîtă vreme nu aveau nimic de vîndut, fiind siliţi să păstreze puţinul ce-l culegeau pentru însămînţările de anul viitor? Astfel încît, chiar şi aceia care izbutiseră să facă niscai economii, trebuiau să se aştepte să le sacrifice, mai întîi pentru plata diferitelor taxe; apoi, toţi banii aveau să le dispară, pînă la ultimul şiling, la încheierea socotelilor în privinţa arenzilor.

Urmarea acestor stări de lucruri a fost aceea că mişcarea naţionalistă avea ten-

dința să se intensifice în toate comitatele. Așa cum se întîmplă de fiecare dată cînd un nor de mizerie se ridică la orizontul cîmpiilor irlandeze. În numeroase locuri au răsunat proteste însoțite de strigătele disperate ale partizanilor ligii agrare. Cumplite amenințări au fost acum rostite împotriva proprietarilor pămîntului, fie ei localnici sau străini și nimeni n-a uitat că landlorzii scoțieni sau englezi erau socotiți ca atare.

În anul acela, în luna iunie, la Westport, oamenii asmuțiți de foame au prins să strige: „Agățați-vă cu ghearele și cu dinții de fermele voastre", iar cuvîntul de ordine care cutreiera satele și cîmpiile era: „pămîntul — țăranilor!"

Au izbucnit cîteva tulburări în ținuturile Donegal, Sligo, Galway. Nici comitatul Kerry n-a fost scutit de frămîntări. Peste măsură de speriate, Mama mare, Martina și Kitty l-au văzut adesea pe Murdock părăsind ferma la căderea nopții și nemaifăcîndu-și apariția decît a doua zi, istovit de atîta mers pe mari distanțe și mai întunecat, mai indignat ca niciodată. Se întorcea de la acele *meetings* organizate în principalele tîrgușoare unde se predica revolta, răzmerița împotriva lorzilor, boicotul general, care i-ar sili pe proprietari să-și lase pămînturile în paragină.

Și, ceea ce a sporit temerile familiei în legătură cu Murdock, a fost aceea că lordul locotenent al Irlandei, hotărît să ia cele mai energice măsuri, punea brigăzile de poliție să-i supravegheze îndeaproape pe naționaliști.

Domnul Martin și Sim, încercînd aceleași simțăminte ca și Murdock, nu scoteau o vorbă cînd acesta se întorcea acasă după o absență mai îndelungată. Însă femeile îl rugau fierbinte să fie prevăzător, să ia seama la tot ce face, la tot ce spune. Ele ar fi vrut să-i smulgă făgăduiala că n-are să se amestece în răzvrătirile în favoarea lui *home rule,* care nu puteau duce decît la o catastrofă.

Atunci, Murdock izbucnea și sala cea mare răsuna de strigătele sale de mînie. Vorbea, se înfuria, de parcă s-ar fi trezit în toiul vreunui *meeting.*

„Mizeria, după o întreagă viață, mizeria fără sfîrșit!" repeta el.

Și, în timp ce Martina și Kitty tremurau la gîndul că putea fi auzit de afară, în cazul în care vreun agent ar fi dat tîrcoale în jurul fermei, domnul Martin și Sim, șezînd la o parte, lăsau capul în jos.

Prichindel asista foarte emoționat la scenele acelea triste. După ce trecuse prin atîtea încercări, nu ajunsese, în sfîrșit, la capătul nenorocirilor în ziua în care fusese adăpostit la ferma Kerwan? Avea oare viitorul să-i menească altele și mai mari?

Împlinise opt ani și jumătate. Bine făcut pentru vîrsta lui, deoarece avusese norocul să scape de bolile copilăriei, nici suferințele, nici maltratările, nici lipsa de îngrijiri nu-i putuseră slăbi organismul. Se spune despre cazanele cu vapori că au fost încercate la „atîtea" atmosfere, atunci cînd au fost supuse la presiunile corespunzătoare. Ei bine, Prichindel fusese încercat — acesta este cuvîntul nimerit — încercat pînă la limita maximă a rezistenței sale și era în stare de o surprinzătoare putere de a îndura suferințe fizice și morale. Asta se vădea după umerii săi dezvoltați, după pieptul lui lat încă de pe acum, după membrele sale subțirele dar nervoase și bine învelite cu mușchi. Părul începea să-i bată în negru și îl purta tuns scurt, în locul acelor buclișoare pe care *miss* Anna Waston punea să i se facă pe frunte. Ochii lui, cu irisul albastru închis, luminați de niște pupile scînteietoare, vădeau o extraordinară vioiciune. Gura, cu buzele cam strînse și bărbia

puţin cam mare erau dovada firii sale energice şi hotărîte. Acest fapt atrăsese mai cu seamă atenţia noii sale familii. Oamenii ce cultivă pămîntul, serioşi şi chibzuiţi, sînt destul de buni observatori. Nu putea deci să le scape faptul că băieţelul ăsta era un copil deosebit, date fiind instinctele sale de ordine şi de stăruinţă şi cu siguranţă că el avea să ajungă cineva dacă, vreodată, găsea ocazia să-şi exercite însuşirile înnăscute.

În perioada cositului fînului şi a secerişului, condiţiile atmosferice au fost mai puţin favorabile decît anul precedent. Pierderile au fost destul de însemnate, după cum se şi prevăzuse în privinţa recoltei de cereale. Oamenii de la fermă erau îndestulători pentru tot ce era de lucru, fără a mai fi nevoie să se caute braţe de muncă din afară. Totuşi, recolta de cartofi a fost frumoasă. Însemna că hrana pentru sezonul rece era, în parte cel puţin, asigurată. Dar de astă dată, cum aveau să facă rost de banii trebuincioşi plăţii arenzii şi a dijmelor?

Iarna şi-a făcut iarăşi apariţia, foarte de timpuriu însă. Încă de la începutul lui septembrie s-au şi pornit gerurile. Apoi au căzut zăpezi mari. A fost nevoie ca animalele să fie vîrîte foarte devreme în staul. Stratul alb de nea era atît de gros, atît de persistent, încît nici oile, nici caprele nu mai puteau ajunge pînă la iarba rămasă pe sol. De unde şi teama, foarte întemeiată de altfel, că furajele n-aveau să ajungă pînă la sosirea primăverii. Cei mai prevăzători, sau cel puţin aceia cărora le dădea mîna s-o facă — şi Martin Mac Carthy s-a numărat printre cei din urmă — au fost nevoiţi să cumpere. Ce-i drept, n-au putut s-o facă decît la preţuri foarte ridicate, dată fiind raritatea mărfii şi poate că ar fi fost mai bine să se despartă de animale — pe care n-ar fi izbutit să le întreţină dacă iarna urma să fie lungă.

O situaţie foarte neplăcută pentru toată ţara se petrece atunci cînd, din cauza gerurilor prea mari, pămîntul îngheaţă pe o adîncime de mai multe picioare. Lucru cu atît mai supărător cu cît solul Irlandei, uşor şi silicios, a reţinut prost puţinele îngrăşăminte ce i-au putut fi adăugate. Atunci cînd iarna se prelungeşte cu o statornicie faţă de care cultivatorul rămîne dezarmat, este de temut că pămîntul va rămîne îngheţat cu mult peste data obişnuită. Şi ce-ar putea face brăzdarul plugului, cîtă vreme stratul de humus a rămas la fel de tare ca şi cremenea? Iar dacă însămînţările nu s-au putut face la timp, ce mizerie în perspectivă! Dar nu-i este dat omului să schimbe toanele climaterice ale unui anotimp. El este nevoit să aştepte cu braţele încrucişate, în timp ce rezervele îi sînt secătuite de pe o zi pe alta. Şi braţele ce stau încrucişate, de bună seamă că nu lucrează!

Pe la sfîrşitul lui noiembrie, lucrurile s-au înrăutăţit şi mai mult. După furtunile de zăpadă au urmat geruri dintre cele mai aspre. În mai multe rînduri, coloana termometrului a scăzut sub nouăsprezece grade centigrade.

Ferma, acoperită cu o carapace îngheţată, semăna cu acele colibe groenlandeze, pierdute în nemărginirea peisajelor polare. Nu-i mai puţin adevărat că stratul gros de zăpadă păstra înăuntru căldura vetrelor, încît cei ai casei nu sufereau prea mult din cauza frigului excesiv. De pildă, era cu neputinţă să te aventurezi afară, în mijlocul acelei atmosfere liniştite ale cărei molecule păreau a fi congelate, fără să-ţi fi luat anumite măsuri de precauţie.

Tocmai în perioada aceasta, în vederea plăţii arendei pe care-o aveau de făcut peste cîteva săptămîni, Martin Mac Carthy şi Murdock s-au văzut siliţi să vîndă o parte din vite şi mai cu seamă o mare parte dintre oi. Era nevoie să se gră-

bească să facă rost de bani de pe la negustorii din Tralee.

Sosise ziua de 15 decembrie. Deoarece brişca n-ar fi putut umbla decît cu mare greutate pe deasupra stratului îngheţat de zăpadă, fermierul şi fiul lui au luat hotărîrea să facă drumul pe jos. La douăzeci de grade sub zero, avea să fie foarte obositor pentru dînşii să străbată aproape patruzeci de kilometri. S-ar fi putut ca ei să lipsească de la fermă două sau chiar trei zile.

Toţi ai casei i-au privit cu îngrijorare cum pleacă, o dată cu primele luciri ale zorilor. Căci, în ciuda faptului că vremea era foarte uscată, aburi grei se îngroşau spre apus, ameninţînd s-o schimbe cît de curînd.

Domnul Martin şi Murdock porniseră la drum în data de 15 şi nu avea rost să-i aştepte să se întoarcă mai înainte de 17 decembrie, pe înserat.

Pînă în seara acelei zile, starea atmosferică nu se schimbase în mod simţitor. Coloana termometrului a mai scăzut cu un grad sau două. Briza începuse să bată încă din timpul după-amiezii, ceea ce era un alt motiv de îngrijorare, căci pe valea rîului Cashen furtunile se stîrnesc cu o violenţă nemaipomenită atunci cînd, în timpul perioadei de iarnă, valurile mării pătrund pînă acolo.

În cursul nopţii de 16 spre 17 decembrie furtuna s-a dezlănţuit cu o furie oarbă, însoţită de vîrtejuri mari de zăpadă. N-ai fi putut zări de la zece paşi ferma, ascunsă sub mantia sa albă. Bubuitul gheţurilor izbite unele de altele în albia rîului era înspăimîntător. Oare la ora aceea domnul Martin şi Murdock să fi fost iar la drum după ce îşi isprăviseră afacerile la Tralee? Cine să ştie? Ce-i sigur însă este că, în seara zilei de 18, ei încă nu se întorseseră.

Toată noaptea rafalele de vînt nu s-au potolit. Este uşor să ne închipuim îngrijorarea cu care ascultău urletele furtunii Mama mare, Martina, Kitty, Sim şi Prichindel. Poate că tocmai atunci fermierul şi feciorul său se rătăciseră în vîltoarea viforniţei... Ori poate că picaseră la cîţiva kilometri de fermă, sleiţi de puteri, murind de foame şi de frig...

A doua zi, pe la zece dimineaţa, s-a făcut o spărtură în perdeaua de nori şi asalturile vijeliei au mai slăbit. O dată cu schimbarea bruscă a direcţiei vîntului înspre miazănoapte, troienele s-au întărit cît ai clipi. Sim a declarat că avea s-o pornească în întîmpinarea tatălui şi a fratelui său, luîndu-l cu sine şi pe Birk. Hotărîrea lui a fost aprobată, cu condiţia de a le îngădui Martinei şi lui Kitty să-l însoţească.

A reieşit aşadar că Prichindel, în ciuda dorinţei sale de a merge cu dînşii, va rămîne acasă, împreună cu Mama mare şi copilul.

S-au înţeles, de altminteri, să se mărginească a cerceta drumul pe o distanţă de patru, cinci kilometri şi, în cazul în care Sim ar fi găsit cu cale să-i caute şi mai departe, Martina şi Kitty să se întoarcă acasă pînă la căderea nopţii.

După un sfert de oră, Mama mare şi Prichindel rămăseseră singuri. Jenny dormea în camera alăturată sălii celei mari — odaia lui Murdock şi a lui Kitty. Un soi de coş, suspendat cu două sfori de una dintre grinzile tavanului, după obiceiul irlandez, îi slujea copilaşului drept leagăn.

Fotoliul bunicii era aşezat în faţa vetrei, în care Prichindel întreţinea un foc bun de lemne şi de turbă. Din cînd în cînd se scula şi mergea să vadă dacă nu i se trezise fina, atent la fiecare mişcare a ei, gata să-i dea un pic de lapte sau s-o facă să adoarmă din nou, legănînd-o încetişor.

Mama mare, frămîntată de griji, asculta cu luare-aminte toate zgomotele de

afară — sfîrîitul zăpezii care îngheţa pe acoperişurile de paie, geamătul scîndurilor ce trosneau sub muşcătura gerului.

— Tu nu auzi nimic, Prichindel? întreba dînsa.

— Nu, Mamă mare.

Şi, după ce zgîria geamurile vărgate de chiciură, încerca să arunce o privire pe fereastra care dădea spre curtea troienită de zăpadă.

Pe la douăsprezece şi jumătate, fetiţa a scos un uşor strigăt. Prichindel s-a dus numaidecît s-o vadă. Dar, cum ea nu deschisese ochii, s-a mărginit s-o legene cîteva clipe, pînă ce a adormit iarăşi.

Se pregătea să se întoarcă lîngă bătrînă pe care nu voia s-o lase singură, cînd, de afară s-a auzit un freamăt. A ascultat atunci cu mai multă atenţie. Nu era altceva decît un soi de rîcîit ce părea să vină dinspre staulul alăturat camerei lui Murdock. Totuşi, întrucît zidul despărţitor era solid, el nu s-a mai preocupat cîtuşi de puţin de acest zgomot. Erau, fără îndoială, niscai şobolani care alergau printre mănunchiurile aşternutului de paie. În ce priveşte fereastra, ea era închisă bine, astfel încît nu avea de ce să se teamă.

Prichindel, după ce a împins înapoi uşa ce despărţea cele două încăperi, s-a grăbit să intre iarăşi în sală.

— Şi Jenny? l-a întrebat Mama mare.

— A adormit la loc.

— Atunci, rămîi lîngă mine, copilul meu.

— Da, Mamă mare.

Amîndoi, aplecaţi deasupra vetrei, au stat iarăşi de vorbă despre Martin şi Murdock, apoi despre Martina, Kitty şi Sim, care o porniseră în întîmpinarea lor.

Numai să nu li se fi întîmplat vreo nenorocire! În timpul unor asemenea furtuni de zăpadă au loc uneori nişte catastrofe înspăimîntătoare! Ei, aş! Bărbaţii energici şi viguroşi ştiu cum s-o scoată la capăt... Îndată ce au să se întoarcă, vor găsi un foc bun în vatră, un grog fierbinte pe masă... Prichindel n-avea decît să mai arunce un braţ de vreascuri în fundul vetrei.

Trecuseră două ceasuri bune de cînd Martina şi ceilalţi plecaseră şi nimic nu părea să anunţe apropiata lor întoarcere.

— Nu vrei să mă duc pînă la poarta din fundul curţii, Mamă mare? s-a oferit Prichindel. De acolo, am să înaintez pe şosea, ca să pot vedea mai departe.

— Nu... nu!... Casa nu trebuie să rămînă nepăzită, i-a răspuns Mama mare, şi este ca şi cum ar fi nepăzită cînd sînt numai eu într-însa!

Şi s-au apucat iarăşi să stea de vorbă. Însă curînd — lucru care se mai întîmpla din cînd în cînd în ultima vreme — mai adăugîndu-se şi oboseala şi neliniştea, bătrîna a aţipit.

Prichindel, după bunul lui obicei, i-a strecurat o pernă sub cap şi, făgăduindu-şi să evite orice zgomot care ar fi putut s-o trezească, s-a dus să se aşeze lîngă fereastră.

După ce a izbutit să dezgheţe un ochi de geam, s-a uitat afară.

Totul era alb, totul era tăcut, ca în cuprinsul unui ţintirim.

Deoarece Mama mare adormise, întrucît Jenny se odihnea în camera de alături, ce neajuns ar fi fost să meargă pînă în capătul şoselei? Curiozitatea aceasta sau, mai curînd, dorinţa de-a vedea dacă nu apare cineva pe drum, era foarte uşor de înţeles.

Prichindel a deschis aşadar uşa sălii şi a închis-o încetişor în urma lui. Înfundîndu-se în nămeţi pînă aproape de genunchi, a ajuns pînă la poarta în formă de barieră din capătul curţii.

Pe şoseaua albă de nea, nici ţipenie de om cît vedeai cu ochii. Nici un zgomot de paşi dinspre apus. Se vede treaba că Martina, Kitty şi Sim nu erau pe-aproape, întrucît pe asemenea geruri, care poartă glasul la mari distanţe, băiatul l-ar fi auzit pe Birk lătrînd.

Prichindel a înaintat atunci pînă în mijlocul şoselei.

În clipa aceea, un nou zgomot ca un rîcîit i-a atras atenţia, dar nu în drum, ci în curte, înspre dreapta clădirilor aflate lîngă grajduri. Ai fi zis că rîcîitul acesta este însoţit de un urlet înăbuşit.

Prichindel, nemişcat, stătea să asculte. Inima îi bătea cu putere. În ciuda acestui lucru, neînfricat, s-a îndreptat spre zidul grajdurilor şi, după ce a dat colţul în partea aceea, s-a apropiat prevăzător, cu paşi furişaţi.

Zgomotul se auzea mai departe, dar în interior, îndărătul unghiului pe care camera lui Murdock şi a lui Kitty îl făcea cu staulul.

Presimţind că se întîmplă o nenorocire, Prichindel s-a tîrît într-acolo de-a lungul zidului.

Abia trecuse de colţ, că a şi scos un strigăt.

În locul acela — peretele de paie fusese fărîmiţat de trecerea timpului — se căsca o gaură destul de largă, care se deschidea în camera unde dormea Jenny.

Cine oare făcuse spărtura asta?... Să fi fost om?... Să fi fost animal?.

Fără să stea la gînduri, Prichindel s-a avîntat dintr-un salt şi a pătruns în cameră...

În aceeaşi clipă, un animal înspăimîntător, ieşind în goană, l-a răsturnat la pămînt pe băiatul nostru.

Era un lup — unul dintre lupii aceia vînjoşi, cu botul ascuţit ca o pană, ce colindă în haite cîmpiile irlandeze în iernile îndelungate.

După ce sfîşiase peretele de paie şi intrase în încăpere, smulsese leagănul lui Jenny, ale cărei sfori se rupseseră şi acum fugea, tîrîndu-l după el pe zăpadă.

Fetiţa ţipa înspăimîntată...

Prichindel n-a şovăit s-o apuce pe urmele lupului cu cuţitul în mînă, strigînd după ajutor cu o voce disperată. Dar cine ar fi putut să-l audă, cine ar fi putut să-i sară în ajutor? Şi dacă fiorosul animal se întorcea împotriva lui?... Se gîndea el oare la aşa ceva?... Îşi spunea cumva că-şi pune viaţa în primejdie?... Nu! El nu avea în faţa ochilor decît imaginea copilei, tîrîtă de fiara aceea uriaşă...

Lupul o luase la sănătoasa cît putea de repede, întrucît leagănul, pe care-l tîra de una dintre sfori, era uşor pentru dînsul. Prichindel a fost nevoit să alerge vreo sută de paşi pînă să-l ajungă. După ce înconjurase zidurile fermei, lupul se avîntase pe şosea şi se îndrepta spre Tralee atunci cînd l-a ajuns Prichindel din urmă.

Lupul s-a oprit şi, dînd drumul leagănului, s-a năpustit asupra băieţelului.

Acesta îl aştepta fără să dea un pas înapoi, cu mîna întinsă şi, în clipa în care animalul i-a sărit la gît, i-a împlîntat cuţitul într-o latură a trupului. Însă asta nu l-a împiedicat pe lup să-l muşte de braţ şi muşcătura a fost atît de dureroasă, încît Prichindel a căzut leşinat în zăpadă.

Din fericire, mai înainte ca el să-şi piardă cunoştinţa, s-au făcut auzite nişte lătrături.

♦ Proiectul RI 2010 ♦ ♦ Jules Verne 2010 ♦

Prichindel îl aştepta fără teamă

Era Birk venind în goană. El s-a aruncat asupra lupului, care a luat-o la fugă.

Aproape în aceeaşi clipă şi-au făcut apariţia Martin Mac Carthy şi Murdock, pe care Sim, Martina şi Kitty îi întîlniseră, în sfîrşit, la vreo trei kilometri mai încolo.

Micuţa Jenny fusese salvată şi maică-sa o purta acum în braţe.

Cît îl priveşte pe Prichindel, după ce Murdock i-a oblojit rana, oprindu-i sîngele, a fost dus înapoi la fermă şi aşezat în patul lui, în camera bunicii.

Cînd şi-a venit în simţiri, a întrebat:

— Şi Jenny?

— Este aici, i-a răspuns Kitty, aici... în viaţă... şi asta datorită ţie, viteazul meu copil!

— Aş vrea s-o sărut...

Şi, după ce a văzut-o pe micuţă cum surîde după sărutarea lui, ochii i s-au închis din nou şi a adormit.

Capitolul XV

UN AN PROST

Rana lui Prichindel nu era gravă, cu toate acestea el pierduse mult sînge. Astfel încît, dacă ar mai fi întîrziat doar cîteva clipe, Murdock n-ar fi ridicat de pe jos decît un cadavru, iar Kitty nu şi-ar mai fi revăzut copilul niciodată.

Ar fi de prisos să vă spunem că Prichindel a fost înconjurat cu cele mai afectuoase îngrijiri în timpul zilelor ce s-au scurs pînă la reînsănătoşirea lui. Mai mult ca oricînd a simţit că are o familie, el, sărmanul orfan al unor părinţi necunoscuţi! Cu cîtă căldură primea inima lui toate aceste manifestări de dragoste, cînd se gîndea la atîtea şi atîtea zile fericite petrecute la ferma Kerwan. Şi, pentru a le afla numărul, nu era oare de ajuns să numere pietricelele pe care domnul Martin i le înmîna seară de seară? Ce bucurie a simţit el cînd a strecurat-o în vechea-i oală de gresie pe aceea primită după întîmplarea cu lupul!

După anul nou, iarna a devenit şi mai aspră. A fost nevoie să fie luate cîteva măsuri de precauţie. Haite fioroase de lupi fuseseră semnalate în împrejurimile fermei şi pereţii de paie n-ar fi rezistat colţilor acestor carnivore. Domnul Martin şi fiii săi au fost siliţi în mai multe rînduri să lupte cu focuri de armă împotriva acestor fiare primejdioase. Asemenea lucruri au avut loc în tot comitatul, ale cărui cîmpii, în timpul nesfîrşitelor nopţi de iarnă, răsunau de urletele lor lugubre.

Da, a fost una dintre acele ierni jalnice care fac parcă să sufle asupra Europei septentrionale toate crivăţurile aspre şi pătrunzătoare ale regiunilor polare! Vîntul bătea mai cu seamă dinspre miazănoapte şi se ştie doar cît frig hiperborean este el în stare să aducă. Din nefericire, era de temut ca această perioadă să nu se prelungească peste măsură de mult, aşa cum se întîmplă cu faza algidă[1] la bolnavii mistuiţi de febră. Iar atunci cînd suferindul este însuşi pămîntul, care se face

[1] Algid (despre o boală) — care este întovărăşit de senzaţia de frig (n.t.).

tare ca piatra din cauza înghețurilor și cînd crapă asemenea buzelor unui muribund, ești înclinat să crezi că însușirile sale productive au să se stingă pe vecie, ca la acei aștri morți, gravitînd în spațiu.

Temerile fermierului și ale familiei sale erau, așadar, cît se poate de îndreptățite, dată fiind strășnicia nemaipomenită a acestui anotimp. Totuși, mulțumită venitului agonisit de pe urma vinderii oilor, domnul Martin a putut face față plății taxelor și chiriei. Tot astfel, atunci cînd, de Crăciun, s-a înfățișat agentul trimis de *middleman*, el și-a încasat arenda în întregime — ba chiar a părut nițel mirat căci, mai puțin norocos la majoritatea celorlalte ferme, fusese nevoit să acționeze pe calea justiției pentru alungarea micilor arendași. Dar cum avea să facă față Martin Mac Carthy termenelor de plată anul viitor, dacă lungimea excesivă a iernii avea să împiedice însămînțările de primăvară?

De altfel, s-au mai întîmplat și alte nenorociri. Ca urmare a scăderii temperaturii, care a coborît pînă la treizeci de grade sub zero, patru capre și cinci vaci au pierit de frig în grajduri. Era cu neputință ca aceste șandramale să fie închise mai bine; se găseau într-o stare atît de proastă, încît se năruiseră în parte, din cauza aprigelor vijelii. Chiar și la păsări, în ciuda a tot ce se putea închipui, alde Mac Carthy au avut de suferit pierderi foarte mari. În fiecare zi, în carnetul lui Prichindel, coloana deficitului se lungea tot mai mult. Pe deasupra — fapt de care se temeau din cale-afară și care ar fi pus familia într-o situație dintre cele mai primejdioase — însăși locuința putea să nu mai țină piept atîtor cauze de distrugere. Domnul Martin, Murdock și Sim se străduiau neîncetat s-o repare, s-o consolideze pe dinafară. Dar stăteau mereu cu frica în sîn ca pereții din paie și acoperișurile pe care le sfîșia vîntul să nu se prăbușească în mijlocul rafalelor învîrtejite.

S-au scurs zile întregi, în cursul cărora nimeni n-a putut pune piciorul afară din casă. Drumul era acoperit de zăpadă, iar troienele depășeau un stat de om. În mijlocul curții, brăduțul plantat la nașterea lui Jenny nu mai lăsa să i se vadă decît vîrful albit de promoroacă. Pentru a se putea ajunge la grajduri, a fost nevoie să se sape o tranșee care trebuia desfundată de cîte două ori în douăzeci și patru de ore. Nutrețul era cărat cu strădanii nemaipomenite de la un staul la altul.

Și, lucru ce depășea orice închipuire, cu toate că gerul nu slăbea deloc, zăpada continua să cadă din belșug. Ce-i drept, nu mai era căderea lină a fulgilor ușori și înstelați, ci o adevărată aversă de mici sloiuri de gheață, azvîrlite de vîrtejurile rotitoare ale vijeliei. Ca urmare, au fost desfrunziți complet arbuștii și copacii veșnic verzi.

Între malurile rîului Cashen se formase un blocaj de sloiuri, care ajunsese la niște dimensiuni uriașe. Ai fi zis că este un adevărat aisberg și se întrebau cu toții dacă creșterea apelor n-avea să provoace alte nenorociri, atunci cînd această masă de gheață urma să se topească o dată cu primele călduri ale primăverii. Și, în acest caz, cum ar fi izbutit domnul Martin și fiii săi să apere clădirile dacă rîul s-ar fi revărsat pînă la fermă?

Oricum, aveau în prezent și alte griji — să ia măsuri de prevedere pentru întreținerea și păstrarea vitelor ce le mai rămăseseră în viață. Într-adevăr, sub biciuirile uraganului, acoperișurile de paie ale staulelor fuseseră smulse și trebuiau reparate de urgență. Rămășițele turmei de oi, vacile și caii au rămas timp de mai multe zile fără adăpost, pradă strășniciei vremii și cîteva animale au pierit din

pricina frigului. A fost nevoie de multă muncă pentru refacerea, de bine de rău, a acoperişurilor şi aceasta în toiul furtunii. Grajdurile din faţă, acelea ce dădeau spre drum, a trebuit să fie sacrificate, întrucît fuseseră despuiate de acoperişurile lor de paie spre a putea fi învelite celelalte.

Casa în care locuia familia Mac Carthy n-a fost nici ea cruţată. Într-o noapte, partea mansardată de la etaj s-a prăbuşit şi Sim, care dormea acolo, a fost silit să părăsească podul ca să se instaleze în sala de la parter. Şi atunci, întrucît şi tavanul ameninţa să se surpe, a fost nevoie să fie proptit cu bîrne groase, într-atîta de greu atîrna zăpada deasupra grinzilor.

Iarna înainta, însă rămînea la fel de neîndurătoare. Vremea în februarie a fost tot aşa de aspră ca şi în cursul lunii ianuarie. Temperatura medie s-a menţinut tot timpul la douăzeci de grade sub zero. Cei de la fermă erau parcă nişte naufragiaţi pe vreun ţărm din ţinuturile polare, care nu puteau să prevadă cît va dura iernatul. Şi, pe deasupra, dezgheţul ameninţa să provoace catastrofe şi mai de temut încă, o dată cu ieşirea din matcă a rîului Cashen.

Vom spune totuşi că, măcar din punctul de vedere al hranei, familia nu avea de ce să fie neliniştită. Carnea şi legumele nu-i lipseau deloc. De altfel, animalele ucise de frig — vaci şi oi — uşor de păstrat în gheaţă, alcătuiau o rezervă îmbelşugată. Apoi, dacă păsările fuseseră decimate, porcii îndurau asemenea temperaturi scăzute fără să sufere din cale-afară şi, numai pe seama lor, alimentaţia ar fi fost asigurată pe o lungă perioadă de timp. În ce priveşte încălzitul, era de-ajuns ca, zilnic, să iasă cineva să scoată din zăpadă crengile rupte de rafalele de vînt, spre a economisi turba care începea să fie pe sfîrşite.

Pe deasupra, voinici şi sănătoşi, căliţi de îndelungă vreme, tatăl şi feciorii erau deprinşi cu încercările acestui climat aspru. În ceea ce-l priveşte pe micul nostru băiat, el dădea dovadă de o vigoare nemaipomenită. Pînă în clipa aceea şi femeile, Martina şi Kitty, luînd parte la muncă la fel cu toată lumea, rezistaseră cu bine. Micuţa Jenny, ţinută tot timpul într-o cameră închisă ermetic, creştea ca o plantă într-o seră încălzită. Singură, numai Mama mare era în mod vizibil atinsă de boală, în ciuda îngrijirilor cu care era înconjurată. În plus, suferinţele sale fizice erau dublate de suferinţe morale, întrucît vedea că viitorul alor săi este compromis. Era mai mult decît putea dînsa să îndure. De altminteri, starea bătrînei constituia un serios motiv de îngrijorare pentru întreaga familie.

În aprilie temperatura a început treptat, treptat să se normalizeze, ridicîndu-se peste zece grade. Cu toate acestea, pămîntul a trebuit să aştepte căldurile lunii mai pentru a se elibera de stratul său de gheaţă. Era acum tîrziu, foarte tîrziu pentru însămînţările de primăvară. Poate că furajele aveau să reuşească totuşi. În privinţa grînelor însă, cu siguranţă că ele n-ar fi ajuns să se coacă. Astfel încît, s-au gîndit că ar fi mai bine să nu irosească de pomană seminţele şi să-şi îndrepte toate eforturile spre cultivarea legumelor a căror recoltare putea să aibă loc la sfîrşitul lui octombrie şi, mai cu seamă, către aceea a cartofilor — ceea ce i-ar salva pe oamenii de la ţară de foame.

Dar, după topirea zăpezilor, în ce stare aveau să găsească pămîntul? Îngheţat, fără îndoială, pînă la cinci-şase picioare adîncime. Nu un sol sfărîmicios, ci un humus tare ca granitul, în care fierul plugului va putea oare să pătrundă?

N-a fost cu putinţă să se înceapă arăturile decît în ultimele zile ale lunii mai. Ai fi zis că soarele e lipsit de căldură, atît de încet se topeau zăpezile, iar prin

părțile muntoase ale comitatului ele aveau să dăinuie pînă în luna iunie.

Toți agricultorii de prin partea locului luaseră hotărîrea să se mărginească la cultivarea cartofilor și să renunțe la cereale în acel an. Ceea ce avea să se întîmple la ferma Kerwan urma să se înfăptuiască întocmai și la celelalte ferme de pe domeniul Rockingham. Aceeași măsură a fost luată nu numai în comitatul Kerry, ci și în acelea din Irlanda de Vest, în Munster ca și în Connaught și Ulster. Doar în provincia Leinster, unde solul se eliberase mai repede de ghețuri, s-au făcut însămînțări cu oarecare sorți de izbîndă.

A urmat de aici că micii arendași, atît de crunt încercați pînă atunci, au fost siliți să se resemneze la a depune eforturi nemăsurate pentru pregătirea ogoarelor, asigurînd astfel condiții prielnice culturii legumelor. La ferma Kerwan, domnul Martin și fiii săi s-au înjugat la această strădanie, cu atît mai grea, cu cît și animalele le lipseau. Un singur cal, înhămat împreună cu măgarul, era singurul atelaj de care puteau dispune pentru plug, tăvălug sau grapă. În sfîrșit, printr-o muncă îndîrjită, de cîte douăsprezece ore pe zi, au reușit să planteze cu cartofi vreo treizeci de acri, cu spaima în suflet ca truda lor să nu fie zădărnicită de sosirea prea timpurie a iernii următoare.

Atunci și-a făcut apariția un alt dezastru, obișnuit tuturor ținuturilor muntoase ale Irlandei. La sfîrșitul lunii iunie soarele răspîndea o arșiță nemaipomenită și mari mase de zăpadă s-au topit pe pantele munților. Poate că provincia Munster, datorită ramificațiilor nenumărate ale cursurilor sale de apă, a fost mai lovită decît celelalte. În ce privește comitatul Kerry, aceasta a luat proporțiile unui adevărat cataclism. Numeroase rîuri și-au ieșit din matcă, ceea ce a provocat uriașe pagube. Toată țara a fost inundată peste măsură. Multe case, tîrîte de torenți, și-au lăsat locatarii fără adăpost. Luați pe nepregătite de dezlănțuirea bruscă a revărsărilor, acești sărmani oameni au așteptat zadarnic ajutoare. Le-au pierit toate vitele și, în același timp, culturile agricole, pregătite cu atîtea cazne, au fost iremediabil pierdute!

În comitatul Kerry, o parte a domeniului Rockingham a dispărut sub apele rîului Cashen. Timp de cincisprezece zile, pe o rază de patru-cinci kilometri, împrejurimile fermei s-au prefăcut într-un soi de lac — un lac străbătut de curenți furioși ce tîrau cu sine arbori dezrădăcinați, sfărîmături de colibe, acoperișuri smulse de pe casele vecinilor, toate epavele unor nemărginite demolări, ca și cadavre de animale, dintre care țăranii pierduseră cu sutele.

Revărsarea apelor s-a întins pînă la șurele și staulele fermei, ceea ce a produs distrugerea lor aproape totală. În ciuda celor mai energice eforturi, a fost cu neputință ca restul animalelor să fie salvate, cu excepția numai a cîtorva porci. Dacă locuința nu ar fi fost etajată, valul ar fi izbit-o și pe ea, căci revărsarea nu s-a oprit decît în dreptul parterului care, timp de o noapte întreagă, s-a văzut amenințat de apele învolburate.

În sfîrșit, ultima lovitură pe care a primit-o ținutul, cea mai îngrozitoare, cea mai dezastruoasă: recolta de cartofi a fost cu totul nimicită în mijlocul ogoarelor răvășite de torente.

Niciodată nu văzuse familia Mac Carthy apărîndu-i în prag un asemenea cortegiu de nenorociri. Nicicînd viitorul nu i se înfățișase fermierului irlandez sub un chip atît de lugubru. Îi era cu neputință să facă față nevoilor într-o asemenea situație. Însăși existența acestor nefericiți era pusă acum în discuție. Și, atunci cînd

Escadroane din mounted constabulary *străbăteau cîmpiile*

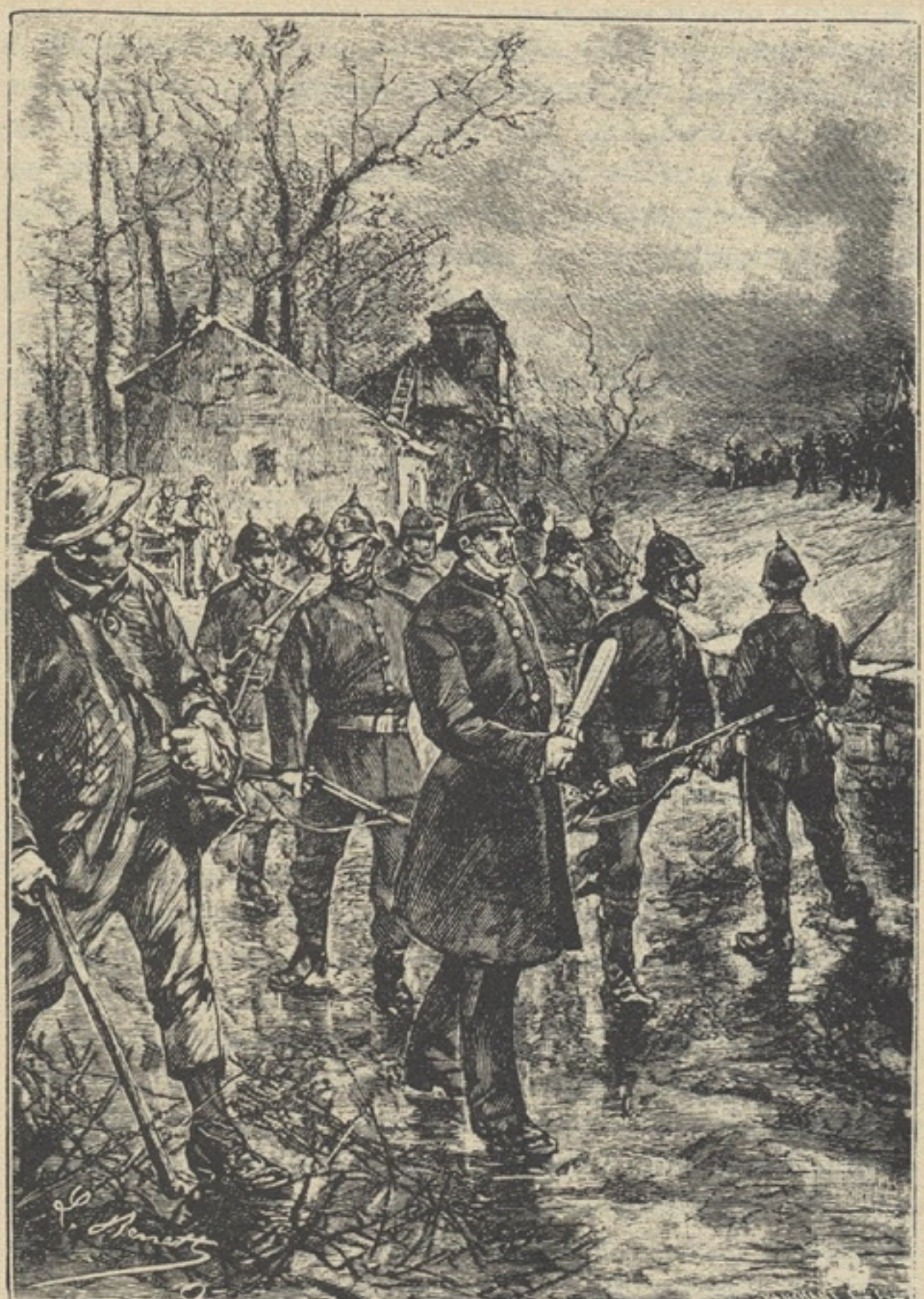

urma să i se ceară domnului Martin să-şi achite datoriile faţă de Stat, faţă de proprietarii pămîntului, ce avea să răspundă?

Într-adevăr, sînt împovărătoare impozitele pentru micul arendaş. Fie că primeşte vizita încasatorului de taxe sau i se înfăţişează administratorul landlorzilor, întotdeauna cea mai mare parte a beneficiului său trece în buzunarele acestora. Dacă proprietarii de pămînt au de plătit trei sute de mii de lire pentru proprietatea funciară şi şase sute de mii de lire drept taxe pentru ajutorarea săracilor, ţăranii sînt şi mai striviţi de impozitele pe care le au de achitat personal, adică dările pentru drumuri, poduri, poliţie, justiţie, închisori, lucrări publice — sumă care se ridică la totalul uriaş de un milion de lire sterline numai pentru Irlanda.

Satisfacerea tuturor acestor pretenţii fiscale înseamnă o grea povară pentru fermier chiar şi atunci cînd recolta a fost bună şi pînă la sfîrşitul anului a izbutit să facă niscai economii, dat fiind faptul că-i mai rămîne de plătit arenda. Însă atunci cînd pămîntul n-a fost rodnic, cînd asprimea iernii şi inundaţiile au desăvîrşit ruina unei ţări întregi şi, cînd spectrul foametei şi primejdia alungării se înalţă la orizont, ce este de făcut? Toate acestea nu-l împiedică pe perceptor să-şi facă apariţia la ora obişnuită şi, după vizita lui, ultimul bănuţ economisit a dispărut. Aşa i s-a întîmplat şi lui Martin Mac Carthy.

Unde erau ceasurile de voie-bună şi de sărbătoare pe care Prichindel le petrecuse în prima parte a şederii sale la fermă? Nimeni nu mai muncea acum cînd nu mai era nimic de lucru şi, în timpul acestor zile nesfîrşite, familia lîncezea pe lîngă Mama mare, care se prăpădea văzînd cu ochii.

În rest, această avalanşă de nenorociri nimicise cea mai mare parte a districtelor comitatului. Astfel, la începutul iernii anului 1881, izbucniseră pretutindeni ameninţări de „boicot", adică de violenţe puse în slujba grevelor agrare, pentru a împiedica arendarea sau cultivarea pămînturilor — mijloace lipsite de eficacitate, care-i ruinează totodată pe fermier şi pe proprietarul lui. Nu pe asemenea căi poate să scape Irlanda de hoţiile regimului feudal, nici să obţină înapoierea pămîntului în mod echitabil fermierilor, nici să desfiinţeze funestele practici ale landlordismului!

Cu toate acestea, tulburările s-au înteţit prin parohiile lovite de atîtea calamităţi. Comitatul Kerry s-a distins în primul rînd prin răsunetul pe care l-au stîrnit mitingurile locuitorilor săi şi prin îndrăzneala agenţilor autonomiei, care-l străbăteau în lung şi-n lat, desfăşurînd steagul purtat de *land league*. Cu un an mai înainte, domnul Parnell fusese ales de trei circumscripţii electorale.

Spre mai mare groaza soţiei şi mamei sale, Murdock n-a şovăit să se arunce nebuneşte în această mişcare. Înfruntînd frigul şi foamea, nimic nu-i putea sta în drum. A cutreierat tîrguşor după tîrguşor, pentru a pune la cale o înţelegere generală în privinţa refuzului de-a mai plăti arenzile şi a împiedicării rearendării pămînturilor după alungarea fermierilor. Zadarnic ar fi încercat domnul Martin şi Sim să-l oprească. Şi, de altminteri, nu-l aprobau ei înşişi, întrucît, cu toate sforţările lor, ajunseseră în sapă de lemn şi se vedeau în ajunul izgonirii de la ferma Kerwan, ţinută de familia lor atîta amar de vreme?

Însă autorităţile, ştiind bine că agricultorii puteau fi făcuţi cu uşurinţă să se răzvrătească după un an atît de ruinător, îşi luaseră măsuri de precauţie. Lordul locotenent se grăbise să dea ordine pentru prevenirea unei probabile rebeliuni a naţionaliştilor. Escadroane din *mounted constabulary* şi începuseră să străbată

cîmpiile cu misiunea de a da ajutor portăreilor şi adjuncţilor acestora. Ele mai trebuiau, la nevoie, să împrăştie cu forţa mulţimea adunată la mitinguri şi să pună în stare de arest pe cei mai înfocaţi dintre fanaticii naţionalişti semnalaţi poliţiei. Evident, Murdock avea să se numere în curînd printre aceştia, dacă nu se număra chiar de pe acum. Ce pot face irlandezii împotriva unui sistem bazat pe treizeci de mii de soldaţi cartiruiţi — acesta este cuvîntul cel mai nimerit — în Irlanda?

Vă închipuiţi aşadar în ce stare de nelinişte trăia familia Mac Carthy! Cînd răsunau paşi pe şosea, Martina şi Kitty se îngălbeneau la faţă. Mama mare înălţa o clipă capul, apoi îl lăsa să-i cadă iar în piept. N-or fi cumva oamenii poliţiei care se îndreaptă spre fermă ca să-l aresteze pe Murdock, ba poate şi pe tatăl ca şi pe fratele lui?

De mai multe ori Martina îşi implorase feciorul mai mare să se păzească de măsurile ce-i ameninţau pe cei mai de seamă membri ai ligii agrare. Prin oraşe avuseseră loc arestări; urmau să aibă loc şi la ţară. Dar unde s-ar fi putut ascunde Murdock? Nici vorbă nu putea fi să caute adăpost în cavernele de pe ţărmul mării sau să se refugieze prin păduri în timpul iernilor aspre ale Irlandei. De altminteri, Murdock nu voia să se despartă nici de soţia, nici de copilul lui şi, chiar admiţînd faptul că ar fi izbutit să se găsească într-o oarecare siguranţă în mijlocul comitatelor din Nord, mai puţin supuse supravegherii poliţiei, i-ar fi lipsit posibilităţile s-o aducă acolo şi pe Kitty şi să se îngrijească de nevoile existenţei. Casieria naţionalistă, chiar dacă veniturile sale se ridicau la două milioane de lire, n-ar fi făcut faţă răzmeriţei împotriva landlordismului.

Murdock rămînea deci la fermă, gata oricînd să fugă dacă poliţiştii veneau s-o percheziţioneze. Şoseaua era supravegheată fără încetare. Prichindel şi Birk dădeau tîrcoale prin împrejurimi. Nimeni nu s-ar fi putut apropia la mai puţin de un kilometru şi să treacă neobservat.

În plus, ceea ce îl neliniştea pe Murdock în altă privinţă, era apropiata vizită a administratorului domeniului, însărcinat să încaseze arenzile cu scadenţa la Crăciun.

Pînă atunci, Martin Mac Carthy fusese întotdeauna în măsură să le achite, cu ajutorul produselor fermei şi al economiilor făcute în anii precedenţi. Numai o dată sau de două ori ceruse şi obţinuse, nu fără mare greutate, scurte amînări pentru completarea sumei. Însă, astăzi, de unde să facă rost de bani? Şi ce-ar mai fi putut să vîndă, de vreme ce nu-i mai rămăsese nimic, nici animale — care îi pieriseră, nici produse agricole — pe care impozitele agricole i le înghiţiseră?

Nu uita nici o clipă că proprietarul domeniului Rockingham era un lord de origine engleză, care nici nu pusese vreodată piciorul prin Irlanda. Chiar dacă am admite faptul că acest lord ar fi fost însufleţit de cele mai bune intenţii faţă de fermierii săi, el nici măcar nu-i cunoştea şi deci nici nu se putea interesa de dînşii, astfel încît nici ei nu-i puteau cere sprijinul. În cazul de faţă, *middleman*-ul, John Eldon, care luase pe seama lui exploatarea domeniului, locuia la Dublin. El avea rareori de-a face cu fermierii şi lăsa pe seama vechilului grija de-a face încasările la datele stabilite după datină.

Acest administrator, care se înfăţişa o dată pe an la fermierul Mac Carthy, se numea Harbert. Aprig şi crud din fire, prea deprins cu privelişteа nenorocirilor ţăranului spre a se mai emoţiona, era un soi de portărel, de om ce pune seches-

tru, de individ ce protestează o poliță[1], pe care nici cea mai umilă rugă nu-l putuse înduioșa vreodată. Se știa cît este de neîndurător în îndeplinirea meseriei sale. Cutreierînd fermele comitatului, el arătase de ce era în stare — familii alungate fără milă din locuințele lor neîncălzite, amînări refuzate chiar și atunci cînd ele ar fi îngăduit salvarea situației. Avînd ordine categorice, ai fi zis că acestui om îi face plăcere să le aplice cu toată strășnicia. Vai, Irlanda este și astăzi aceeași țară în care odinioară a fost proclamată îngrozitoarea declarație: „să ucizi un irlandez nu înseamnă să încalci legea!"

Astfel încît, la Kerwan, toți erau peste măsură de neliniștiți. Vizita lui Harbert nu mai putea să întîrzie mult. Căci, în ultima săptămînă a lunii decembrie, avea obiceiul să străbată domeniul Rockingham.

În dimineața zilei de 29 decembrie, Prichindel, care îl văzuse cel dintîi, a dat fuga să anunțe familia, strînsă în sala mare de la parter.

Erau acolo cu toții — tatăl, mama, feciorii, bunica și strănepoata ei, pe care Kitty o ținea pe genunchi.

Vechilul a împins poarta-barieră, a străbătut curtea cu pași hotărîți — adevărați pași de stăpîn — a deschis ușa salonului și, fără ca măcar să-și scoată pălăria, fără să salute dînd binețe, întocmai ca un om care se simte la el acasă în mai mare măsură decît cei peste care dă buzna, a scos cîteva hîrtii din geanta lui de piele și a spus pe un ton grosolan:

— Am de încasat o sută de lire pentru anul care s-a scurs, Mac Carthy. Sîntem de acord, presupun.

— Da, domnule Harbert, i-a răspuns fermierul cu un glas nițel tremurat. Sînt, într-adevăr, o sută de lire... Dar v-aș cere o amînare... Mi-ați mai acordat dumneavoastră, uneori...

— O amînare... amînări! a strigat Harbert. Ce înseamnă asta?... În toate fermele nu aud decît acest refren!... Oare cu amînări va putea să se achite domnul Eldon față de lordul Rockingham?

— Anul a fost prost pentru toată lumea, domnule Harbert, și puteți să mă credeți că ferma noastră n-a fost cîtuși de puțin scutită...

— Asta nu mă privește pe mine, Mac Carthy și nu-ți pot acorda nici o amînare.

Prichindel, ghemuit într-un ungher întunecos, cu brațele încrucișate pe piept, cu ochii larg deschiși, era numai urechi.

— Haideți, domnule Harbert, fiți milostiv cu bieții oameni... Nu este vorba decît să ne dați un mic răgaz. Iată, am trecut de jumătatea iernii și nu a fost prea aspră... O să ne scoatem pîrleala în anotimpul viitor...

— Mac Carthy, vreți să plătiți sau nu?

— Noi am vrea, domnule Harbert... ascultați-mă... vă asigur că ne este cu neputință...

— Cu neputință! a strigat administratorul. Ei bine, faceți rost de bani, vînzînd...

— Am făcut-o, iar tot ce ne mai rămăsese a fost distrus de inundație... Nu mai avem mobilă nici de o sută de șilingi...

---

[1] A protesta o poliță — a stabili, pe cale judiciară, că o poliță nu a fost plătită la scadență (n.t.).

— Şi acum, atîta vreme cît nu sînteţi în stare nici măcar să începeţi să araţi pămîntul, a strigat vechilul, vă bizuiţi pe prima recoltă pentru a vă achita datoriile?... Haida de! Nu cumva vă bateţi joc de mine, Mac Carthy?

— Nu, domnule Harbert, să mă păzească Dumnezeu! Dar fie-vă milă, nu ne luaţi şi ultima speranţă!

Murdock şi fratele lui, nemişcaţi şi tăcuţi, cu greu îşi înfrînau indignarea, văzîndu-şi tatăl încovoindu-se cu umilinţă în faţa acestui om.

În clipa aceea, Mama mare, înălţîndu-se pe jumătate din fotoliul ei, a rostit plină de gravitate:

— Domnule Harbert, am şaptezeci şi şapte de ani şi, de şaptezeci şi şapte de ani mă aflu în această fermă, pe care tatăl meu o conducea, împreună cu soţul şi cu fiul meu. Pînă în această zi, noi ne-am plătit întotdeauna arenzile şi, pentru întîia oară, cerem un an de păsuire. N-am să cred niciodată că lordul Rockingham ar voi să ne alunge...

— Nu este vorba despre lordul Rockingham! i-a răspuns Harbert cu brutalitate. Lordul Rockingham nici măcar nu vă cunoaşte! În schimb, domnul John Eldon vă cunoaşte... El mi-a dat ordine categorice şi, dacă nu îmi plătiţi, veţi părăsi ferma Kerwan...

— Să părăsim Kerwanul! a strigat Martina, palidă ca o moartă.

— Într-o săptămînă!

— Şi unde vom găsi noi un adăpost?

— Unde veţi dori!

Prichindel văzuse pînă atunci multe lucruri triste, el însuşi trecuse prin groaznice nenorociri... dar, cu toate acestea, i se părea că niciodată nu mai asistase la ceva asemănător. Nu era o scenă cu plînsete şi cu strigăte dar, prin asta, nu era mai puţin înspăimîntătoare.

Între timp, Harbert se ridicase şi, înainte de a-şi pune hîrtiile înapoi în geantă, a întrebat:

— Încă o dată, vreţi să plătiţi sau nu?

— Şi cu ce?...

Murdock intervenise, aruncînd aceste cuvinte cu o voce răsunătoare.

— Da... cu ce? a repetat dînsul, şi a înaintat, încet, încet, spre administrator.

Harbert îl cunoştea de multă vreme pe Murdock. Ştia că este unul dintre cei mai activi partizani ai luptei împotriva landlordismului şi, fără îndoială, s-a gîndit că era cea mai bună ocazie să scape ţinutul de dînsul. Astfel încît, necrezînd de datoria lui să-l cruţe, i-a răspuns ironic, înălţînd din umeri:

— Cu ce să plătiţi, mă întrebaţi dumneavoastră?... Nu alergînd pe la toate mitingurile, amestecîndu-vă cu răzvrătiţii şi boicotîndu-i pe proprietarii pămînturilor veţi avea cu ce plăti, ci muncind...

— Muncind! a exclamat Murdock, întinzîndu-şi mîinile bătătorite de trudă. Oare mîinile-astea n-au muncit?... Înseamnă că tata, fraţii mei, mama, au stat cu braţele încrucişate de atîta amar de ani la ferma asta?... Domnule Harbert, nu spuneţi asemenea lucruri, că nu sînt în stare să le pricep...

Murdock şi-a isprăvit fraza cu un gest care l-a făcut pe vechil să dea îndărăt. Şi atunci, lăsînd să-i scape din prea-plinul inimii toată mînia pe care i-o îngrămădiseră acolo nedreptăţile sociale, a făcut-o cu vigoarea ce-o îngăduie limba irlandeză — această limbă despre care s-a putut spune, pe drept cuvînt: „Cînd pledaţi

pentru propria voastră viaţă, pledaţi în irlandeză!" Şi, într-adevăr, pentru viaţa tuturor alor săi, s-a lăsat tîrît de groaznice acuzaţii.

Apoi, cu inima împăcată, s-a dus să se aşeze mai la o parte.

Sim simţea cum clocoteşte în el indignarea, întocmai ca focul într-un cuptor.

Martin Mac Carthy, cu capul plecat, nu îndrăznea să întrerupă tăcerea apăsătoare care se lăsase după cuvintele violente ale lui Murdock.

Pe de altă parte, Harbert nu înceta să-i privească pe aceşti oameni, pe cît de arogant, pe atîta de dispreţuitor.

Martina s-a ridicat şi, adresîndu-se administratorului, i-a spus:

— Domnule, eu vin acum să vă implor... să vă cer o amînare... Asta ne-ar îngădui să vă plătim... Doar cîteva luni, acolo... Şi muncind... de-am şti că o să murim de atîta trudă!... Domnule, vă rog fierbinte... vă rog în genunchi... fie-vă milă!

Şi nefericita femeie se înjosea dinaintea acestui om necruţător, care o jignea prin însăşi atitudinea lui.

— Destul, mamă! Prea multă... prea multă umilinţă! a făcut Murdock, silind-o pe Martina să se ridice în picioare. Nu prin rugăminţi se răspunde unor asemenea mizerabili...

— Nu, a replicat Harbert, şi eu n-am ce face cu atît de multe cuvinte! Bani... bani chiar în clipa asta sau, de nu, pînă într-o săptămînă veţi fi alungaţi...

— Pînă într-o săptămînă, fie! a strigat Murdock. Însă, mai întîi, pe dumnea-voastră am să vă arunc pe uşă-afară din această casă unde noi mai sîntem încă stăpîni...

Şi, năpustindu-se asupra administratorului, l-a apucat de după mijloc şi l-a îmbrîncit în curte.

— Ce-ai făcut, fiul meu... ce-ai făcut? a exclamat Martina, în timp ce toţi ceilalţi îşi plecau capetele.

— Am făcut ceea ce orice irlandez ar trebui să facă, i-a răspuns Murdock, să-i alunge pe lorzi din Irlanda, tot aşa cum l-am alungat eu pe agentul lor din această fermă!

Capitolul XVI

IZGONIREA

Aceasta era deci situaţia familiei Mac Carthy la începutul lui 1882. Prichindel abia împlinise zece ani. O viaţă scurtă, fără îndoială, dacă n-o socoteşti decît după timpul scurs, dar de pe acum lungă datorită încercărilor la care fusese ea supusă. Nu număra, cu totul, decît trei ani fericiţi — cei trei ani ce urmaseră sosirii sale la fermă.

Aşadar, mizeria, aşa cum o cunoscuse el odinioară, venea să se abată asupra fiinţelor pe care le iubea cel mai mult pe lume, asupra acestei familii ce ajunsese să fie a lui. Nenorocirea venea să rupă cu brutalitate legăturile ce uneau fratele, mama, copiii. Ei vor fi nevoiţi să se despartă, să se împrăştie, să părăsească poate

♦ Proiectul RI 2010 ♦ ♦ Jules Verne 2010 ♦

Irlanda, de vreme ce nu mai puteau trăi în insula lor natală. Nu se procedase oare, în ultimii ani, la izgonirea a trei milioane şi jumătate de fermieri şi, ceea ce li se întîmplase altora, nu avea să se petreacă şi cu ei înşişi?

Fie ca Dumnezeu să se milostivească de această ţară! Foametea este aici ca o epidemie, ca un război care pustieşte totul. Aceleaşi catastrofe, aceleaşi consecinţe.

Va rămîne de neuitat pentru totdeauna iarna 1740—1741, cînd atîţia înfometaţi au pierit, ca şi anul 1847, încă şi mai îngrozitor, „anul negru", care a făcut să descrească numărul locuitorilor ţării cu aproape cinci sute de mii.

Atunci cînd se prăpădesc recoltele, sate întregi sînt părăsite. Poţi să intri prin ferme pe uşile rămase larg deschise: nu mai găseşti pe nimeni. Micii arendaşi au fost alungaţi fără milă. Industria agricolă este lovită drept în inimă. Dacă se întîmplă să nu rodească grîul, secara, ovăzul, ar mai fi fost, poate, cu putinţă, ca ei să aştepte un an mai bun. Însă cînd o iarnă din cale-afară de grea şi de îndelungată a distrus cartofii, locuitorilor de la sate nu le mai rămîne altceva mai bun de făcut decît să se refugieze în *work-houses,* dacă nu preferă cumva să ia drumul emigranţilor. În acest an, numeroşi cultivatori aveau de luat o hotărîre. Mulţi dintre dînşii se şi resemnaseră. Ca urmare a unor asemenea dezastre, populaţia anumitor comitate se micşorase într-o proporţie considerabilă. Odinioară, Irlanda număra, se pare, douăsprezece milioane de locuitori, iar acum există în Statele Unite ale Americii, între şase şi şapte milioane de colonişti de origine irlandeză.

Să emigreze, nu aceasta era soarta la care se vedea osîndită familia lui Martin Mac Carthy? Da, şi încă în cel mai scurt timp. Nici recriminările ligii agrare, nici mitingurile la care lua parte Murdock nu puteau schimba această stare de lucruri. Resursele lui *poor-board*[1] aveau să se dovedească neîndestulătoare în faţa unui număr atît de mare de victime. Casa instituţiei, alimentată cu fonduri de către asociaţiile de *home-rulers,* nu va întîrzia să se golească de bani. Cît priveşte o răzvrătire împotriva proprietarilor pămîntului, cu jafurile care i-ar fi urmat, lordul locotenent hotărîse să o înăbuşe cu forţa. Puteau fi văzuţi numeroşi agenţi de poliţie răspîndiţi prin comitatele suspecte — cu alte cuvinte, cele mai mizerabile.

Astfel încît, ar fi fost mai prudent ca Murdock să-şi ia serioase măsuri de precauţie, însă el nu voia s-o facă. Turbat de furie, nebun de disperare, el nu se mai stăpînea, rostea mînios ameninţări, îi aţîţa pe ţărani la răzmeriţă. Tatăl şi fratele său, tîrîţi de exemplul acestuia, se primejduiau o dată cu el. Nimic nu mai era în stare să-i oprească. Prichindel, de teamă să nu vadă apărînd poliţia, îşi petrecea zilele supraveghind împrejurimile fermei.

Între timp, trăiau cu toţii din ultimele provizii. Cîteva mobile fuseseră vîndute pentru a mai face rost de ceva bani. Şi iarna care avea să dureze alte cîteva luni!... Cum să-şi ducă zilele pînă la sosirea anotimpului călduros şi la ce se mai puteau aştepta din partea unui an ce părea de pe atunci cu desăvîrşire compromis?

La aceste nelinişti, iscate atît de prezent cît şi de viitor, se adăuga îngrijorarea cauzată de starea sănătăţii bătrînei. Sărmana Mamă mare îşi pierdea puterile de pe o zi pe alta. Vlăguită de şocurile vieţii, trista ei existenţă se apropia grabnic de sfîrşit. Dînsa nu-şi mai părăsea camera, ba nici măcar patul. Cel mai adesea, Pri-

[1] Poor-board (engl.) — Comitet pentru ajutorarea săracilor (n.t.).

chindel rămînea pe lîngă ea. Bietei femei îi făcea plăcere ca el să stea acolo, ţinînd-o în braţe pe Jenny, acum în vîrstă de doi ani şi jumătate şi care îi zîmbea. Uneori mai lua şi dînsa copila în braţe, îi surîdea la rîndul său... Şi ce gînduri pline de jale cu privire la viitorul acestei fetiţe îi mai treceau prin cap. Atunci, îl întreba pe Prichindel:

— Tu o iubeşti mult, nu-i aşa?

— Da, Mamă mare.

— Şi n-ai s-o părăseşti niciodată, nu?...

— Niciodată... niciodată!

— Deie Domnul ca ea să fie mai fericită decît am fost noi!... Este fina ta, să nu uiţi!... Tu ai să fii băiat mare, cîtă vreme dînsa va mai fi încă o fetiţă!... Un naş este ca şi un tată... Dacă are să rămînă fără părinţi...

— Nu, Mamă mare, îi răspundea Prichindel, lasă ideile-astea negre!... N-o să fim mereu nenorociţi... Mai avem de îndurat cîteva luni... Dumneata ai să te însănătoşeşti din nou şi o să te vedem iarăşi în fotoliul dumitale, ca şi altă dată, în timp ce Jenny se va juca pe-alături...

Şi, în timp ce Prichindel vorbea astfel, îşi simţea inima grea şi lacrimile gata să-i ţîşnească din ochi, deoarece ştia că Mama mare este bolnavă, foarte bolnavă. Cu toate acestea, el avea forţa să se stăpînească — dinaintea ei cel puţin. Dacă plîngea, o făcea numai pe-afară, atunci cînd nimeni nu putea să-l vadă. Şi apoi, îi era mereu teamă să nu se găsească în prezenţa administratorului Harbert, venit, împreună cu ajutoarele de portărei, să alunge familia din unicul ei adăpost.

În timpul primei săptămîni din ianuarie, starea sănătăţii bătrînei femei s-a înrăutăţit. Ea a suferit cîteva sincope una după alta, cea mai gravă dintre ele fiind atît de prelungită, încît s-a putut crede că i-a sosit sfîrşitul.

Un medic venise în ziua de 6, un D.M.[1] din Tralee, unul dintre acei practicieni miloşi care nu-şi refuză serviciile oamenilor nevoiaşi, cu toate că nu pot trage nici un folos din asta. Tocmai dădea o raită prin cîmpiile acelea pustiite, călare, după obiceiul vremurilor de odinioară. Cum tocmai trecea pe şosea, Prichindel care îl ştia din vedere, întrucît îl mai întîlnise în capitala comitatului, l-a rugat să treacă şi pe la fermă. Aici, doctorul a constatat că lipsurile, împreună cu vîrsta şi cu necazurile care o mistuiau pe muribundă, făceau catastrofa de neînlăturat.

Nu era cu putinţă ca familiei să i se ascundă acest lucru. Mama mare nu mai avea de trăit un şir de luni întregi, ba nici măcar două-trei săptămîni, ci doar cîteva zile. Mintea îi era limpede, urma să şi-o păstreze tot astfel pînă la sfîrşit. Şi, sub învelişul ăsta de ţărancă, se ascundea atîta vitalitate, se găsea într-însa atîta putere de-a îndura boala, atîta rezistenţă faţă de nimicire, încît lupta împotriva morţii avea să meargă, de bună seamă, mînă-n mînă cu o cumplită agonie. În cele din urmă, cînd forţele îi vor fi slăbit îndeajuns, respiraţia i se va opri, inima va înceta să-i mai bată.

Înainte de a părăsi ferma, medicul a scris o reţetă în care a prescris o poţiune ce putea să-i aline bătrînei ultimele clipe. Apoi a plecat, lăsînd plină de disperare o casă în care pătrunsese mînat doar de milă.

Să mergi pînă la Tralee, să comanzi doctoria, s-o aduci apoi la fermă, asta putea să dureze chiar şi douăzeci şi patru de ore... Dar de unde bani ca s-o plă-

[1] D.M. — corect M.D. (engl.) — doctor în medicină (n.t.).

teşti?... După ce totul fusese cheltuit pentru achitarea impozitelor, familia nu-şi mai ducea zilele decît cu puţinele legume produse la fermă, fără să cumpere nimic. Căci, prin sertare nu se mai găsea nici măcar un şiling... Era mizeria cea mai neagră, ajunsă la ultima ei limită.

Şi atunci, Prichindel şi-a adus aminte. Îi mai rămînea acea *guinee* pe care i-o dăruise *miss* Anna Waston la teatrul din Limerick, simplă glumă a comedianei; însă el, care luase în serios rolul lui Sib, socotea aceşti bani ca fiind cîştigaţi pe merit. Astfel încît, ascunsese cu grijă sus-pomenita *guinee* în casa lui de bani, vrem să spunem în oala de gresie unde îşi depunea pietricelele... Dar, în acea clipă, putea el să spere că acestea se vor mai preface vreodată în *pence* sau în şilingi?

Nimeni de la fermă nu ştia că Prichindel are moneda aceea de aur, aşa că i-a venit ideea s-o folosească pentru cumpărarea doctoriei prescrise pentru Mama mare. Ar fi însemnat să-i aline suferinţele, poate să-i prelungească viaţa şi, cine ştie... chiar să-i îmbunătăţească starea sănătăţii... Prichindel voia să nădăjduiască mai departe, cu toate că nu mai era nici o speranţă.

Hotărît să-şi ducă planul la îndeplinire, s-a ferit să-i spună cuiva ceva. Era dreptul lui de netăgăduit să folosească aceşti bani după cum îi convenea mai bine. Totuşi, nu era timp de pierdut. Şi, ca să nu fie văzut de nimeni, plănuia să plece de cu noapte. Vreo douăzeci de kilometri ca să ajungă la Tralee, alţi douăzeci ca să se întoarcă, iată un traseu cam lung pentru un copil, dar el nici nu se gîndea la asta. Cît priveşte lipsa lui de-acasă, care avea să dureze pe puţin o zi întreagă, aveau oare s-o bage de seamă, atîta vreme cît el obişnuia să colinde pe-afară tot timpul pe care nu şi-l petrecea cu Mama mare, supraveghind împrejurimile, cercetînd cu luare-aminte şoseaua pe o distanţă de doi-trei kilometri, pîndindu-l pe administrator, sosit împreună cu ajutoarele lui de portărel ca să evacueze familia, sau pe *constable* flancat de agenţii săi, venit să-l aresteze pe Murdock?

A doua zi, în 7 ianuarie, la ora două noaptea, Prichindel a ieşit din cameră, nu înainte de a o săruta pe bătrîna femeie; aceasta aţipise şi nu s-a deşteptat. Apoi, ieşind din sală, a închis uşa fără zgomot, l-a mîngîiat pe Birk care-i ieşise în întîmpinare şi părea să-l întrebe: „nu mă iei cu tine?" Nu, el voia să-l lase la fermă! Cît timp avea să lipsească de acasă, credinciosul animal putea da de ştire la apropierea oricărei persoane suspecte. Odată curtea străbătută şi poarta deschisă, băiatul s-a găsit singur pe drumul spre Tralee.

Era încă foarte întuneric. În primele zile ale lunii ianuarie, la trei săptămîni de la solstiţiul de iarnă, la această latitudine cuprinsă între paralele de cincizeci şi două şi cincizeci şi trei de grade, soarele se înălţa foarte tîrziu la orizont, înspre sud-est. La ora şapte dimineaţa, slabele luciri ale zorilor abia colorează culmile munţilor. Prichindel avea aşadar de făcut jumătate de drum în plină noapte; însă nu se speria cîtuşi de puţin de aşa ceva.

Văzduhul era foarte limpede, frigul foarte tăios, în ciuda faptului că termometrul nu arăta decît vreo douăsprezece grade sub zero. Mii şi mii de aştri străluceau pe firmament. Drumul, alb de nea, fugea înainte cît vedeai cu ochii, luminat parcă de strălucirea ninsorii. Paşii copilului răsunau cu un pocnet scurt.

Prichindel, plecat la ora două noaptea, trăgea nădejde să fie înapoi la fermă pînă la căderea nopţii. După socoteala notată în carnetul său, el trebuia să

ajungă la Tralee pe la opt. Să străbată douăzeci de kilometri în şase ore, iată un lucru ce nu putea să pună în încurcătură un băiat deprins cu ostenelile şi care avea picioare vînjoase. La Tralee îşi pusese în gînd să se odihnească vreo două ceasuri, în care timp să mănînce o bucată de pîine cu brînză şi să bea o pintă de bere într-o cîrciumă, la preţul de două-trei *pence*. Apoi, cu poţiunea în mînă, ar fi pornit-o iar la drum pe la zece, în aşa fel încît să se poată întoarce în cursul după-amiezii.

Acest program, bine chibzuit, ar fi fost urmat cu străşnicie dacă nu s-ar fi ivit ceva neprevăzut. Drumul se străbătea uşor, vremea era prielnică mersului rapid. Şi, din fericire, gerul făcuse să se domolească tulburările atmosferice.

Într-adevăr, dacă s-ar fi stîrnit rafalele dinspre apus ori ar fi fost nevoit să înainteze sub loviturile de bici ale viscolului, Prichindel n-ar fi putut merge împotriva vîntului. Împrejurările îi erau aşadar favorabile.

Ce-i drept, poate că ar fi trebuit să se teamă de vreo întîlnire primejdioasă — cu o haită de lupi, spre pildă. Acesta era adevăratul pericol. Cu toate că iarna nu fusese deosebit de aspră, fiarele umpleau cu urletele lor lugubre pădurile şi şesurile comitatului. Prichindel se gîndise şi la asta. Astfel încît, inima îi bătea cu putere atunci cînd s-a trezit dintr-o dată singur, în cîmpia netedă ca în palmă, pe drumul acesta nesfîrşit, de-a lungul căruia se scălîmbăiau scheletele arborilor festonaţi de promoroacă.

Băiatul nostru a străbătut primii zece kilometri în două ceasuri, mergînd cu paşi zoriţi şi fără să se odihnească nici o clipă. Se făcuse ora patru dimineaţa. Era încă foarte întuneric, mai cu seamă înspre apus, dar cerul începea să fie spuzit de pete uşoare de culoare, iar stelele întîrziate prindeau să pălească. Mai aveau să treacă trei ceasuri bune pînă ce soarele să se înalţe la orizont.

Prichindel a simţit atunci nevoia să poposească vreo zece minute. S-a aşezat prin urmare pe o rădăcină de copac şi, scoţînd din buzunar un cartof mare, copt în spuză, l-a mîncat cu lăcomie. Asta avea să-i îngăduie să ajungă cu bine la Tralee. La patru şi un sfert a pornit-o iar la drum.

De prisos să vă mai spunem că Prichindel n-avea motive să se teamă că s-ar fi putut rătăci. Ştia bine drumul de la Kerwan şi pînă la capitala comitatului, deoarece îl străbătuse adesea cu brişca, de fiecare dată cînd Martin Mac Carthy îl lua cu el la piaţă. Ce vremuri bune erau atunci, ce timpuri fericite!... Şi acum, vai, cît de îndepărtate erau toate astea!

Şoseaua se întindea mai departe pustie, cît vedeai cu ochii. Nici urmă de trecător — lucru de care lui Prichindel nici că-i păsa — dar nici de şaretă mergînd către Tralee, unde nu i s-ar fi refuzat un loc, ceea ce l-ar mai fi scutit de osteneală. El nu putea deci să se bizuie decît pe picioruşele lui — mici, într-adevăr, însă vînjoase.

În sfîrşit, au mai fost străbătuţi alţi şapte kilometri, poate ceva mai încet decît primii zece, dar, oricum, nu mai rămîneau decît trei de parcurs.

Se făcuse şapte şi jumătate. Spre apus, ultimele stele păleau la orizont. Lucirea melancolică a zorilor de la aceste latitudini înalte lumina nedesluşit spaţiul, pînă în clipa în care soarele va fi străpuns ceţurile lînoase ale zonelor inferioare. Priveliştea începea treptat să se lărgească pe un sector din ce în ce mai amplu.

În clipa aceea, un grup de oameni şi-a făcut apariţia în susul drumului, venind dinspre Tralee.

Primul gînd al lui Prichindel a fost acela de-a nu se lăsa văzut. Şi, cu toate acestea, ce i s-ar fi putut spune acelui copil? Aşadar, instinctiv şi fără a mai chibzui că nu se cuvenea s-o facă, băiatul a dat fuga să se ghemuiască îndărătul unui tufiş, astfel încît să-i poată observa pe oamenii ce se apropiau de dînsul fără a fi văzut.

Erau agenţi de poliţie, vreo doisprezece la număr, însoţiţi de un *constable*. De cîtă vreme ţinutul fusese pus sub supraveghere, te întîlneai la tot pasul cu asemenea patrule, organizate din porunca lordului locotenent.

Prichindel nu avusese deci pricini să se mire de această întîlnire. Însă, era cît pe ce să scoată un strigăt de uimire cînd, în mijlocul grupului, l-a recunoscut pe vechilul Harbert, urmat de doi sau trei indivizi — ajutoare de portărei — folosiţi de obicei la evacuări.

Ce presimţire i-a strîns atunci inima! Oare nu înspre fermă se îndreptau vechilul şi oamenii săi? Şi această ceată de agenţi n-avea cumva să procedeze la arestarea lui Murdock?

Prichindel nici n-a mai vrut să se gîndească la asta. De îndată ce grupul de oameni a dispărut, s-a năpustit înapoi pe şosea şi, alergînd cît îl ţineau puterile, a ajuns în dreptul primelor case din Tralee pe la opt şi jumătate.

Prima lui grijă a fost să meargă la un farmacist, unde a aşteptat ca poţiunea să-i fie preparată după reţetă. Apoi, a scos moneda sa de aur, singura lui avere, ca s-o plătească. Farmacistul i-a schimbat *guineea* şi, cum doctoria era foarte scumpă, cumpărătorului nu i-au mai rămas decît vreo cincisprezece şilingi. Nu era cazul să se tîrguiască, nu-i aşa?

Şi, pentru că era vorba de Mama mare, Prichindel nici nu s-a mai gîndit la bani, făgăduindu-şi să facă economie cînd avea să-şi ia micul dejun. Deci, în loc de brînză şi de bere, el s-a mulţumit cu o felie groasă de pîine pe care a înfulecat-o cu multă poftă şi cu o bucăţică de gheaţă pe care a topit-o între buze. Astfel încît, puţin după ora zece, el părăsise oraşul Tralee şi o pornise înapoi, pe drumul spre Kerwan.

În orice altă împrejurare, la acest moment al zilei s-ar fi făcut simţită oarece mişcare. Drumurile ar fi fost străbătute de şarete sau de *jaunting-cars*, transportînd oameni sau mărfuri către diferitele tîrguşoare ale comitatului. Ai fi simţit, aşadar, fremătînd viaţa comercială sau agricolă a ţinutului. Dar vai, ca urmare a înlănţuirii de dezastre din timpul anului, foametea şi mizeria înspăimîntătoare, căreia aceasta îi dă naştere, goliseră provincia de locuitori! Ce de ţărani se hotărîseră să-şi părăsească ţara unde nu le mai era cu putinţă să trăiască! Oare, chiar şi în vremuri normale, nu se evaluează la o sută de mii pe an numărul irlandezilor care se duc în Lumea Nouă, în Australia sau în Africa meridională, în căutarea unui colţişor de pămînt unde să poată trage nădejde că n-or să mai moară de foame? Nu există oare companii de emigraţie care, pentru un preţ derizoriu de numai două lire sterline, îi transportă pe emigranţi pînă pe ţărmurile Americii de Sud?

Or, în cursul acestui an, ţinuturile Irlandei apusene fuseseră părăsite într-o măsură şi mai însemnată încă de locuitorii lor şi ai fi zis că drumurile, altădată atît de însufleţite, nu mai slujeau decît unui deşert sau, lucru şi mai întristător chiar, unei ţări pustiite...

Prichindel mergea, ca întotdeauna, cu paşi zoriţi. El nu voia să ia seama la

oboseală şi făcea mare risipă de energie. Se înţelege de la sine că, acum, nu mai putea ajunge din urmă grupa de poliţai, care i-o luase înainte cu două sau trei ore. Cu toate acestea, urmele lăsate pe zăpadă îi arătau că sergentul şi oamenii lui, împreună cu Harbert şi ajutoarele sale de portărel, urmau drumul ce ducea spre fermă. Pricină în plus pentru ca băiatul nostru să vrea să ajungă mai iute acasă, în ciuda faptului că picioarele îi erau înţepenite de atîta mers fără odihnă. S-a lipsit chiar de un popas de cîteva minute, ca să poată umbla în acest timp. A mers, a mers fără contenire. Pe la două după-amiaza nu mai avea decît vreo trei kilometri pînă la Kerwan. După încă o jumătate de ceas, începeau să se vadă clădirile fermei, în mijlocul şesului întins în care totul se confunda într-o mare de albeaţă lăptoasă.

Ceea ce l-a uimit încă din prima clipă pe Prichindel în clipa cînd s-a apropiat, a fost faptul că nu se zărea nici o dîră de fum în aer, cu toate că pentru vatra din sala cea mare se găsea combustibil din belşug.

În plus, locul acela îi stîrnea parcă un simţămînt greu de exprimat în cuvinte, de singurătate şi de părăsire.

Prichindel a zorit paşii, a făcut o nouă sforţare, a început să alerge. Tot căzînd şi ridicîndu-se a ajuns dinaintea porţii-barieră ce închidea curtea.

Ce spectacol groaznic! Poarta era sfărîmată, curtea plină de urme de paşi în toate direcţiile. Din clădiri, staule, magazii, nu mai rămăseseră decît cei patru pereţi, lăsaţi fără acoperişuri. Învelişul de paie fusese smuls. Nu mai exista nici o uşă, nici un toc de fereastră. Dorise cineva să facă această casă de nelocuit, pentru a împiedica familia să mai găsească aici un adăpost?... Era oare ruina voită, făcută de mîna omului?...

Prichindel a rămas ţintuit locului. Ceea ce simţea acum era pur şi simplu groază. Nu îndrăznea să împingă bariera din faţa curţii... Nici nu cuteza să se apropie de casă...

În cele din urmă, a luat o hotărîre. Trebuia să afle dacă fermierul sau vreunul dintre copiii săi se mai afla încă acolo.

Prichindel a înaintat pînă la uşa casei. A început să strige...

Nu i-a răspuns însă nimeni.

Atunci, s-a aşezat pe prag şi a început să plîngă.

Să vedem ce se petrecuse în timpul absenţei sale.

Prin comitatele Irlandei se petrec destul de des scene dintr-acestea, de alungare a oamenilor de prin case, în urma cărora nu numai fermele, ci chiar sate întregi sînt părăsite de locuitorii lor. Însă aceşti sărmani oameni, izgoniţi din locuinţa unde s-au născut, unde au trăit şi trăgeau nădejde să moară, poate că ar fi vrut să se întoarcă acasă, forţînd uşile bătute în cuie şi căutînd acolo un refugiu pe care nu l-ar fi găsit în altă parte...

Ei bine, mijlocul de a-i împiedica este foarte simplu! Casa trebuie făcută de nelocuit. Se înalţă un *battering-ram*. Acesta este alcătuit dintr-o grindă ce se balansează la capătul unui lanţ fixat între trei stîlpi. Un asemenea berbece sparge orice. Casa este despuiată de acoperiş, coşul dat jos, vatra dărîmată. Uşile sînt sfărîmate, ferestrele scoase din zid. Nu mai rămîn în picioare decît pereţii... Şi, din moment ce această ruină este căscată în calea tuturor rafalelor, pe care ploaia o inundă, în care zăpada se îngrămădeşte, landlordul şi agenţii săi pot fi liniştiţi: familia nu se va mai putea adăposti într-însa.

După asemenea execuţii, atît de frecvente, ce merg adesea pînă la ferocitate, cum să te mai miri că în inima ţăranului irlandez s-a strîns atîta ură!

Iar aici, la Kerwan, izgonirea familiei fusese întovărăşită de scene încă şi mai înspăimîntătoare.

Căci, într-adevăr, răzbunarea îşi avusese partea ei în această faptă lipsită de omenie. Harbert, voind să-l facă pe Murdock să plătească pentru violenţele sale, nu se mulţumise să vină cu ajutoarele de portărei ca să acţioneze pe seama *middleman*-ului, ci, ştiindu-l pe fermier supus urmăririi judecătoreşti, îl denunţase, iar sergenţii primiseră ordinul să pună mîna pe el.

Astfel încît, mai întîi, domnul Martin împreună cu soţia şi copiii lui fuseseră aruncaţi afară, în timp ce ajutoarele de portărel pustiau locuinţa pe dinăuntru. Nu avuseseră pic de respect măcar pentru bătrîna Mamă mare. Smulsă din patul ei, tîrîtă în mijlocul curţii, dînsa mai izbutise totuşi să se ridice ca să-i blesteme pe asasinii săi în care vedea pe înşişi ucigaşii Irlandei, apoi căzuse moartă la pămînt.

În clipa aceea, Murdock, care ar fi avut timp să fugă, se năpustise asupra acestor mizerabili. Nebun de furie, el agita în aer o toporişcă... Tatăl şi fratele său voiseră, întocmai ca şi el, să-şi apere familia... Dar portăreii şi sergenţii erau în număr destul de mare, aşadar forţa era de partea legii, dacă se poate da acest nume unui asemenea atentat împotriva a tot ce este drept şi omenesc pe lume.

Răzvrătirea contra agenţilor de poliţie fusese vădită, pînă într-atîta, încît nu numai Murdock, ci şi domnul Martin şi Sim au fost puşi în stare de arest. Şi, ca urmare, deşi nici o izgonire nu se mai putea face de la 1870 încoace fără plata unor despăgubiri acordate fermierilor alungaţi, ei pierduseră dreptul de a beneficia de această lege.

Străbunei nu i se putea face o înmormîntare creştinească la fermă. Ea trebuia dusă într-un cimitir. Au fost văzuţi atunci cei doi nepoţi ai bătrînei punînd-o pe o targă şi cărînd-o, urmaţi de domnul Martin, de Martina şi de Kitty care-şi purta copilul în braţe, în mijlocul sergenţilor de poliţie şi al portăreilor.

Jalnicul alai a apucat-o pe drumul dinspre Limerick. Vă puteţi închipui un lucru mai întristător şi mai vrednic de plîns ca acest cortegiu, alcătuit dintr-o întreagă familie făcută prizonieră, însoţind cadavrul unei sărmane femei bătrîne?

Prichindel, care izbutise să-şi înfrîngă spaima, străbătea acum camerele pustiite prin care zăceau sfărîmăturile de mobilă, strigînd mereu... Şi nu-i răspundea nimeni... nimeni!

Iată, aşadar, în ce stare găsea el această casă unde se scurseseră singurii ani fericiţi ai vieţii sale... locuinţa de care se legase prin atîtea fire nevăzute, nimicită de o supremă catastrofă!...

El şi-a adus atunci aminte de comoara lui, de acele pietricele care arătau numărul de zile ce trecuseră de la sosirea sa la Kerwan. A căutat îndată oala de gresie unde le strînsese. A găsit-o într-un ungher, scăpată neatinsă.

Ah, pietricelele acestea! Prichindel, aşezat pe treptele din faţa uşii, a vrut să le numere: erau o mie şi cinci sute patruzeci de bucăţi.

Ele reprezentau cei patru ani şi optzeci de zile — de la 20 octombrie 1877 la 7 ianuarie 1882 — cît vieţuise la fermă.

Iar, în prezent, copilul era nevoit s-o părăsească. Trebuia să încerce să regăsească familia Mac Carthy, care devenise propria sa familie.

Înainte de a pleca, Prichindel s-a dus să-şi pună într-un pachet rufăria, pe care o regăsise în fundul unui sertar pe jumătate sfărîmat. Şi, întorcîndu-se în mijlocul curţii, a săpat o groapă la rădăcina bradului plantat o dată cu naşterea finei sale, unde a aşezat oala de gresie în care îşi ţinea pietricelele...

Apoi, după ce a mai aruncat o privire de rămas bun asupra casei căzută în ruină, s-a avîntat pe şoseaua întunecată de pe acum de umbrele amurgului.

Sfîrşitul primei părţi

PARTEA A DOUA

Ultimele etape

Capitolul I

ÎNĂLŢIMILE LOR

Lordul Piborne, fără a-şi pierde cîtuşi de puţin din demnitatea ţinutei nobiliare, a ridicat diferite hîrtii împrăştiate pe masa camerei lui de lucru, a mutat din loc ziarele risipite ici şi colo, şi-a pipăit buzunarele halatului de casă din pluş galben-auriu, le-a scotocit pe acelea ale pardesiului gri-fer întins pe spătarul unui fotoliu, apoi, întorcîndu-se, şi-a concentrat privirea printr-o încruntare imperceptibilă a sprîncenelor.

În felul acesta aristocratic, fără nici o altă încordare a trăsăturilor feţei, îşi făcea de obicei cunoscute Înălţimea Sa cele mai vii nemulţumiri.

O uşoară înclinare a bustului a dat de înţeles că este cît pe ce să se aplece ca să arunce o privire pe sub masă, acoperită pînă jos la picioare de un covor cu ciucuri mari; însă, răzgîndindu-se, a găsit de cuviinţă să apese pe butonul unei sonerii, aflată la colţul căminului.

Aproape numaidecît John, feciorul, s-a ivit în pragul uşii şi a rămas nemişcat.

— Vedeţi dacă portofelul meu n-a căzut cumva sub această masă, a spus lordul Piborne.

John s-a aplecat, a săltat covorul acela gros şi s-a ridicat cu mîinile goale.

Portofelul Înălţimii Sale nu se găsea cîtuşi de puţin în acest loc.

A urmat o nouă încruntare a sprîncenelor lordului Piborne.

— Unde este lady Piborne?

— În apartamentele domniei sale, i-a răspuns valetul.

— Dar contele Ashton?

— Se plimbă prin parc.

— Prezentaţi-i omagiile mele Înălţimii Sale lady Piborne, spunîndu-i totodată că aş dori să am onoarea de a-i vorbi cît mai curînd cu putinţă.

John a făcut stînga-mprejur ţeapăn de parcă înghiţise un par — un servitor stilat nu are de ce să se încline în timpul serviciului — şi a ieşit din cabinet cu un pas mecanic spre a îndeplini poruncile stăpînului său.

Înălţimea Sa lordul Piborne este în vîrstă de cincizeci de ani — cincizeci de ani de adăugat celor cîteva secole pe care le numără nobila lui familie, neîntinată de vreo pierdere de rang şi privilegii sau decădere de la virtuţile strămoşeşti. Membru de seamă al Camerei superioare[1], el este de bună credinţă atunci cînd îi pare

[1] Autorul se referă la camera Lorzilor, camera superioară a Parlamentului britanic (n.t.).

rău după străvechile drepturi ale feudalității — vremea fiefurilor[1], a rentelor, a bunurilor ereditare scutite de privilegii senioriale, a domeniilor, a dreptului de viață și de moarte asupra supușilor exercitate de strămoșii săi, a omagiilor nelimitate aduse de către vasali. Nici unul din cei ce n-au avut parte de o origine la fel de veche ca a lui, care nu poate invoca o stirpe tot atît de veche, nu se deosebește, pentru dînsul, de țărănoi, mitocani, șerbi și țopîrlani. Dumnealui este marchiz, fiul său este conte. Baroneții, cavalerii și alții asemenea de rang inferior abia dacă au, după părerea lui, dreptul de a figura în anticamerele adevăratei nobilimi. Înalt, slab, spînatic la față, cu ochii stinși de atîta obișnuință de-a se arăta plini de dispreț, cu vorba rară și tăioasă, lordul Piborne reprezintă tipul acelor trufași gentilomi turnați în învelitoarea vechilor hrisoave de nobleție și care sînt — din fericire — pe cale de dispariție chiar și din acest aristocratic regat al Marii Britanii și Irlandei.

Se cuvine să observăm că marchizul este de obîrșie engleză și că nu a făcut o mezalianță căsătorindu-se cu marchiza, care este de origine scoțiană. Înălțimile Lor erau născute una pentru cealaltă, foarte hotărîte să nu coboare nicicînd de pe înaltul lor *perchoir*[2] și menite, după toate aparențele, să lase niște urmași de un soi cu totul superior. Ce vreți? Asta li se trage de la calitatea lutului din care au fost plămădiți primii indivizi ai acestor seminții, încă de la începutul vremurilor istorice. Dumnealor își închipuie, fără îndoială, că bunul Dumnezeu își pune mănușile ca să-i primească în sfîntul său paradis!

Ușa s-a deschis și, întocmai ca la intrarea unei înalte doamne în sălile de recepție, feciorul a anunțat: „Înălțimea Sa lady Piborne".

Marchiza — numărînd patruzeci de ani mărturisiți — lungă, slabă, colțuroasă, cu părul lins și cărare la mijloc, cu buzele strînse, nasul coroiat foarte aristocratic, pieptul ca o scîndură și umerii foarte înclinați îndărăt, de bună seamă că nu fusese frumoasă niciodată; dar, în ceea ce privește distincția portului și a manierelor, cît și înțelegerea tradițiilor și a privilegiilor, lordul Piborne n-ar fi putut nicicînd să se însoțească mai nimerit decît cu dînsa.

John a împins un fotoliu blazonat în care a luat loc marchiza și s-a retras de îndată.

Nobilul soț s-a exprimat în următorii termeni:

— Mă veți scuza, marchiză, dacă am fost nevoit să vă rog a binevoi să vă părăsiți apartamentele ca să îmi acordați favoarea unei convorbiri în cabinetul meu.

Nu trebuie să vă prindă mirarea dacă Înălțimile Lor schimbă între ele fraze de acest soi, chiar și atunci cînd stau de vorbă între patru ochi. De altminteri, așa o cer manierele alese. Și, în plus, dînșii au fost crescuți la școala „pudrei și a perucii" a acelei *gentry* de odinioară. Niciodată n-au să fie dumnealor de acord să se înjosească rostind familiarități și renunțînd astfel la obișnuita trăncăneală pe care Dickens a botezat-o într-un chip cît se poate de nostim și anume „peruco-pălăvrăgeală".

— Mă aflu la ordinele domniei voastre, marchize, i-a răspuns lady Piborne. Ce întrebare anume ați dori să-mi adresați?

---

[1] Fief (fr.) — domeniu nobiliar depinzînd de un senior, cedat de acesta cu condiția respectării jurămîntului de credință și a aducerii de omagii, supus îndeplinirii anumitor servicii, ca și a plății unor dijme; feudă (n.t.).

[2] Perchoir (fr.) — stinghie pe care se cocoață găinile (n.t.).

— Aceea care urmează, marchiză, cerîndu-vă cu insistenţă să faceţi apel la amintirile dumneavoastră.

— Vă ascult.

— Marchiză, nu am plecat noi ieri de la castel pe la orele trei după-amiază ca să mergem la Newmarket la domnul Laird, *attorney*-ul nostru?

Trebuie să vă spunem că *attorney* se numeşte avocatul care funcţionează pe lîngă tribunalele civile ale Regatului-Unit.

— Într-adevăr... ieri... în cursul după-amiezii, i-a răspuns lady Piborne.

— Dacă am memorie bună, contele Ashton, fiul nostru, ne însoţea în caleaşcă, nu-i aşa?

— Ne însoţea, marchize; el ocupa un loc în partea din faţă.

— Cei doi feciori nu şedeau în picioare, în spate?

— Ba da, după cum se şi cuvine de altfel.

— Acestea fiind spuse, marchiză, a replicat lordul Piborne, aprobînd cu o uşoară mişcare a capului, vă reamintiţi, fără îndoială, că am luat cu mine un portofel ce conţinea hîrtii referitoare la procesul cu care sîntem ameninţaţi de către parohie...

— Proces nedrept, pe care ea are îndrăzneala şi nerusinarea să ni-l intenteze! a adăugat lady Piborne, subliniind această frază cu o intonaţie foarte semnificativă a vocii.

— Acest portofel, a reluat lordul Piborne, cuprindea nu numai acte importante, ci şi o sumă de o sută de lire sterline, în bancnote, destinată *attorney*-ului nostru.

— Amintirile domniei voastre sînt exacte, marchize.

— Ştiţi dar, marchiză, modul în care s-au petrecut lucrurile. Noi am ajuns la Newmarket fără a fi părăsit caleaşca. Domnul Laird ne-a întîmpinat în pragul casei sale. Eu i-am arătat hîrtiile, m-am oferit să-i depun bancnotele în mînă. El ne-a răspuns că nu are nevoie, pentru moment, nici de unele, nici de altele, adăugînd că îşi propunea să se deplaseze la castel atunci cînd va fi venit vremea să se opună pretenţiilor parohiei...

— Pretenţii odioase, care odinioară ar fi fost considerate ca atentînd la drepturile senioriale...

Şi, folosind asemenea termeni, atît de precişi, marchiza nu făcea altceva decît să repete cuvînt cu cuvînt o frază de care se servise lordul Piborne în mai multe rînduri în prezenţa ei.

— Rezultă aşadar, a reluat marchizul, că eu mi-am păstrat portofelul, că noi am urcat înapoi în trăsură şi că ne-am reîntors la castel pe la orele şapte, în clipa în care începea să se lase noaptea.

Seara fusese, într-adevăr, întunecoasă; lucrurile nu se petreceau decît în ultima săptămînă a lunii aprilie.

— Or, a adăugat marchizul, acest portofel, pe care l-am pus înapoi în buzunarul stîng al şubei, îmi este cu neputinţă să-l regăsesc.

— Poate că l-aţi depus la întoarcere pe masa din cabinetul dumneavoastră?

— Tot astfel credeam şi eu, marchiză, însă l-am căutat zadarnic printre hîrtiile mele...

— Nimeni nu a mai intrat aici de ieri încoace?...

— Ba da... John, feciorul, pe care nu este cazul să-l suspectez...

— Este întotdeauna prudent să ai suspiciuni faţă de oameni, i-a răspuns lady Piborne, chit că îţi recunoşti eroarea după aceea.

— Ar fi cu putinţă, la urma urmelor, a reluat marchizul, ca acest portofel să fi alunecat pe vreuna dintre banchetele caleştii...

— Feciorul ar fi băgat de seamă şi, afară numai dacă nu o fi crezut de datoria lui să-şi însuşească această sumă de o sută de lire...

— Cele o sută de lire, a spus lordul Piborne, în cel mai rău caz, le-aş sacrifica; însă aceste hîrtii de familie care constituie drepturile noastre faţă de parohie...

— Parohie! a repetat lady Piborne.

Şi simţeai că însuşi castelul glăsuieşte prin gura ei, surghiunind parohia la rangul cel mai neînsemnat al unei vasale, ale cărei revendicări erau pe cît de vrednice de plîns, pe atît de necuviincioase...

— Astfel încît, a reluat dînsa, dacă se va întîmpla să pierdem acest proces... împotriva oricărei justiţii...

— Şi noi îl vom pierde fără îndoială, a afirmat lordul Piborne, dacă n-o să putem prezenta aceste acte...

— Parohia ar intra atunci în posesia celor o mie de acri de pădure care se învecinează cu parcul şi fac parte din domeniul casei de Piborne încă de pe vremea Plantageneţilor, nu este aşa?

— Ba da, marchiză.

— Ar fi un lucru de-a dreptul înfiorător!

— Înfiorător, desigur, ca tot ceea ce ameninţă proprietatea feudală din Irlanda — revendicările acestor *home-rulers,* retrocedarea pămîntului ţăranilor, răzvrătirea împotriva landlordismului!... Ah, noi trăim într-o epocă neobişnuită şi, dacă lordul-locotenent nu face bună rînduială, eu nu ştiu sau, mai curînd, ştiu prea bine cum au să sfîrşească stările acestea de lucruri...

În acel moment, uşa camerei de lucru s-a deschis şi un băiat tînăr s-a ivit în prag.

— Ah, dumneavoastră sînteţi, conte Ashton? a făcut lordul Piborne.

Marchizul şi marchiza n-au neglijat niciodată să-i dea acest titlu fiului lor, care ar fi fost încredinţat că-şi încalcă toate îndatoririle decurgînd din naşterea sa aleasă dacă nu i-ar fi răspuns:

— Vă doresc ziua bună, *mylord* tată.

După aceea, a înaintat către *milady* maică-sa, căreia i-a sărutat ceremonios mîna.

Acest tînăr *gentleman* de patrusprezece ani avea un chip cu trăsături regulate, dar din cale-afară de neînsemnat şi o fizionomie care, chiar cu trecerea anilor, n-avea să cîştige nici în vioiciune, nici în inteligenţă. Dînsul era produsul cît se poate de firesc al unui marchiz şi al unei marchize rămaşi în urmă cu două veacuri, potrivnici oricărui progres al vieţii moderne, adevăraţi *torys*[1] de dinaintea lui Cromwell, doi indivizi de neînduplecat. Instinctul de neam îl făcea să se poarte destul de cuviincios pe băiatul acesta ce rămînea conte pînă în vîrful unghiilor, deşi fusese răzgîiat de către marchiză, iar servitorii castelului erau instruiţi

[1] Tory — cuvînt irlandez, denumire injurioasă cu sensul de briganzi, adversari ai lui Cromwell şi partizani ai dinastiei Stuart; partidul tory era legat de proprietatea funciară şi a dat naştere partidului conservator; pluralul corect: tories (n.t.).

cu grijă să-i îndeplinească pînă şi cea mai mica toana. In realitate, el nu avea nici una dintre însuşirile vîrstei sale — nici mişcările neaşteptate, nici ardoarea inimii, nici entuziasmul tinereţii.

Era un mic domn crescut anume ca să nu vadă decît fiinţe inferioare printre cei ce-i stăteau în preajmă, prea puţin milostiv cu oamenii sărmani, foarte la curent de pe acum cu toate lucrurile privind sportul — călărie, vînătoare, curse, *crocket* şi tenis, dar de o neştiinţă de carte aproape desăvîrşită, în ciuda străduaniilor a o jumătate de duzină de profesori particulari, care acceptaseră misiunea zadarnică de a-l instrui.

Numărul acestor tineri *gentlemen* de obîrşie înaltă, meniţi să ajungă într-o bună zi nişte desăvîrşiţi imbecili, dar de o desăvîrşită distincţie de altfel, are, de bună seamă, tendinţa de a se restrînge. Totuşi, ei mai fiinţează încă şi contele Ashton Piborne făcea parte dintre aceştia.

Problema portofelului i-a fost expusă neîntîrziat. El şi-a reamintit că *mylord* tatăl său ţinea sus-zisul portofel în mînă în clipa în care părăsea casa acelui *attorney* şi că l-a pus nu în buzunarul şubei sale, ci pe una dintre pernele trăsurii, îndărătul lui, atunci cînd au plecat din Newmarket.

— Sînteţi sigur de ceea ce spuneţi acum, conte Ashton?... a întrebat marchiza.

— Da, *milady,* şi nu cred că portofelul a putut să cadă din trăsură.

— Ar rezulta de aici, a spus lordul Piborne, că el se găsea încă acolo în clipa cînd noi am ajuns la castel...

— De unde trebuie să tragem concluzia că a fost sustras de către unul dintre servitori, a adăugat lady Piborne.

Aceasta a fost întru totul şi părerea contelui Ashton. El nu avea nici cea mai mică încredere în caraghioşii ăştia care sînt nişte spioni, atunci cînd nu sînt adevăraţi tîlhari — cel mai adesea şi una şi alta — şi pe care ar trebui să ai dreptul să-i baţi cu vergile, ca odinioară pe şerbii din Marea Britanie. (De unde o mai fi scos-o el şi pe asta, că în Marea Britanie au fost vreodată şerbi?[1]) Dar, cea mai mare părere de rău îi era stîrnită de faptul că marchizul şi marchiza nu-i atribuiseră un fecior pus numai în slujba lui sau, cel puţin, un *groom*[2]. Aşadar, un slujitor ce putea fi pedepsit de mîna stăpînului şi aşa mai departe.

Iată ce înseamnă într-adevăr să ştii să vorbeşti şi, ca să poţi folosi un asemenea limbaj, trebuie să recunoaştem că este nevoie să-ţi curgă prin vine un autentic sînge de Piborne!

Pe scurt, concluzia convorbirii a fost că portofelul fusese furat, că hoţul nu putea fi decît unul dintre servitori, că se cuvenea să se deschidă o anchetă şi că, aceia asupra cărora atîrna pînă şi cea mai mică umbră de bănuială aveau să fie predaţi pe loc sergentului de poliţie, întrucît lordul Piborne nu mai avea dreptul de justiţie majoră şi minoră.[3]

Ca urmare, contele Ashton a apăsat pe butonul unei sonerii şi, după cîteva

---

[1] În realitate, elementele instituţiei feudale ale şerbiei începuseră să apară încă din perioada anglo-saxonă; şerbia, introdusă de cuceritorii normanzi, a persistat pînă la mijlocul secolului al XV-lea şi, în unele comunităţi rurale aservite clerului, chiar şi mai mult. (n.t.).

[2] Groom (engl., aici) — lacheu care îşi urma stăpînul călare (n.t.).

[3] Justiţie majoră (fr. haute justice) — dreptul seniorului feudal de a condamna la moarte în cauze criminale; justiţie minoră (fr. basse justice) — dreptul acestuia de a pedepsi delicte şi contravenţii (n.t.).

clipe, intendentul se înfăţişa dinaintea Înălţimilor Lor.

Era un adevărat tip de mîţă blîndă domnul Scarlett, intendentul lordului Piborne, unul dintre indivizii aceia făţarnici şi pehlivani făcînd-o pe sfîntul şi fiind urît din toată inima de toată servitorimea castelului. Plin de purtări mieroase şi de mutre ipocrite, în chip mieros şi ipocrit îşi şi ocăra subalternii, fără mînie şi fără semeţie, mîngîindu-i cu ghearele.

Însă, în prezenţa marchizului, a marchizei şi a contelui Ashton, avea înfăţişarea aceea modestă a unui paracliser dinaintea preotului paroh.

I s-a povestit întîmplarea. Portofelul, fără nici o îndoială, fusese depus pe pernele trăsurii şi ar fi trebuit să fie regăsit în acelaşi loc.

Aceasta a fost părerea domnului Scarlett, deoarece era părerea lordului şi a lady-ei Piborne. La sosirea caleştii, în timp ce dînsul se aţinea respectuos pe lîngă portieră, întunericul îl împiedicase să vadă dacă portofelul era aşezat în locul indicat de marchiz

Poate că domnul Scarlett avea să sugereze ideea că sus-pomenitul portofel putuse să cadă pe drum... Iată un lucru pe care s-a abţinut să-l facă. Asta ar fi subînţeles o lipsă de atenţie din partea lordului Piborne. Păzindu-se, aşadar, să-şi formuleze bănuiala, el s-a mulţumit să atragă atenţia asupra faptului că, de bună seamă, portofelul conţinea hîrtii de mare valoare... Şi aceasta, se înţelege de la sine, pentru că aparţinea... pentru că avea onoarea să aparţină unui personaj atît de însemnat cum era castelanul.

— Fără cea mai mică îndoială, a afirmat acesta din urmă, că a fost comisă o sustragere...

— Noi vom spune un furt, dacă Înălţimea Sa binevoieşte să ne-o îngăduie, a adăugat intendentul.

— Da, un furt, domnule Scarlett, ba chiar furtul nu numai a unei sume destul de considerabile, ci şi a hîrtiilor stabilind drepturile familiei noastre faţă în faţă cu parohia!

Şi cine n-a văzut expresia feţei intendentului, la gîndul că parohia îndrăznea să-şi invoce drepturile împotriva nobilei case a Pibornilor — înfiorarea că niciciînd n-ar fi fost cu putinţă în vremurile cînd privilegiile naşterii alese erau respectate de toată lumea — cine n-a observat atitudinea indignată a domnului Scarlett, tremurul mîinilor sale pe jumătate înălţate spre cer, ochii lui plecaţi spre pămînt, nu şi-ar putea închipui ce grad de perfecţiune poate atinge în arta grimaselor prefăcătoria omului, nu, niciodată!

— Însă, dacă furtul a fost comis... a spus el în cele din urmă.

— Cum... dacă a fost comis? a replicat marchiza pe un ton plin de asprime.

— Înălţimea Sa să mă ierte, s-a grăbit intendentul să adauge, vreau să spun... de vreme ce el a fost comis, n-ar fi putut să fie săvîrşit...

— Decît de către unul dintre oamenii noştri! a răspuns contele Ashton, fluturînd în aer biciul pe care-l ţinea în mînă într-un mod cu totul feudal.

— Domnul Scarlett, a reluat lordul Piborne, va binevoi să înceapă o anchetă, spre a descoperi vinovatul sau vinovaţii şi, pe baza unui *affidavit*[1], să reclame intervenţia justiţiei, deoarece nouă nu ne mai este îngăduit s-o exercităm pe propriul nostru domeniu!

---

[1] Affidavit — atestare pe bază de jurămînt sau depoziţie scrisă (n.a.).

Înălțimea Sa să mă ierte

— Iar dacă ancheta nu duce la nici un rezultat, a întrebat intendentul, ce hotărîre urmează să ia Înălțimea Sa?

— Toți oamenii de la castel vor fi concediați, domnule Scarlett, toți!

După acest răspuns, intendentul s-a retras, în momentul în care marchiza se reîntorcea în apartamentele sale iar contele Ashton se ducea din nou în parc după cîinii săi de vînătoare.

Domnul Scarlett a fost nevoit să se ocupe numaidecît de însărcinarea ce-i fusese impusă. Pentru dînsul era neîndoios faptul că portofelul căzuse din trăsură, în timpul drumului de la Newmarket la castel. Era cu mult prea vădit, chiar dacă asta făcea să iasă în evidență neglijența lordului Piborne. Dar, atîta vreme cît stăpînii îi pretindeau să constate un furt, el avea să-l constate... să descopere un hoț, el urma să-l descopere... de-ar fi știut de bine că trebuie să vîre în pălărie numele tuturor servitorilor și să-l facă răspunzător de această crimă pe acela care ar fi ieșit la sorți.

Deci, valeții de însoțire și feciorii de casă, femeile de serviciu, bucătarul șef, vizitiii, băieții de la grajduri, au fost siliți să se înfățișeze dinaintea intendentului. Se înțelege de la sine că ei și-au afirmat sus și tare nevinovăția și, în ciuda faptului că domnul Scarlett avea o părere bine stabilită în această privință, el nu i-a scutit de insinuările cele mai răuvoitoare, amenințîndu-i că-i va da pe mîna sergenților de poliție dacă nu se găsește portofelul. Nu numai că fusese furată suma de o sută de lire, dar hoțul sau hoții mai sustrăseseră și un act autentic, ce stabilea drepturile lordului Piborne la procesul în curs de judecată... Și pentru ce vreun servitor să nu-și fi trădat stăpînul în folosul parohiei?... Cine putea face dovada că n-a fost tocmit ca să dea lovitura?... Ei bine, să ajungă el să pună mîna pe acest răufăcător, că se va considera fericit dacă va ajunge într-un convoi pentru penitenciarele din insula Norfolk... Lordul Piborne era un om puternic și să furi un senior ca dînsul e ca și cum ai fi prădat pe un membru al familiei regale...

Domnul Scarlett le-a vorbit în acest chip tuturor acelora pe care i-a supus interogatoriului. Din nenorocire, nimeni n-a vrut să accepte a mărturisi că este autorul crimei și, după ce și-a încheiat minuțioasa anchetă, intendentul s-a grăbit să-l informeze pe domnul Piborne că toată strădania lui n-a dus la nici un rezultat.

— Acești oameni sînt înțeleși, a declarat marchizul, și cine poate ști dacă nu și-au împărțit între ei beneficiul furtului?...

— Eu cred că Înălțimea Sa are dreptate, a replicat domnul Scarlett. La toate întrebările pe care li le-am pus, mi-au dat răspunsuri identice. Acest lucru dovedește îndeajuns că oamenii sînt înțeleși între ei.

— Le-ați inspectat camerele, dulapurile și valizele, Scarlett?

— Nu încă. Înălțimea Sa va fi fără îndoială de acord că nu aș putea-o face în chip eficient decît în prezența domnului *constable*...

— Este adevărat, i-a răspuns lordul Piborne. Trimiteți deci un om la Kanturk... sau mai bine... duceți-vă dumneavoastră înșivă. Voiesc ca nimeni să nu poată părăsi castelul înainte de terminarea anchetei.

— Poruncile Înălțimii Sale vor fi îndeplinite întocmai.

— Și acel *constable* se va îngriji să aducă și cîțiva agenți de poliție cu sine, domnule Scarlett...

— Am să-i transmit dorinţa Înălţimii Sale şi el nu va întîrzia s-o aducă la îndeplinire.

— Veţi merge, de asemenea, la Newmarket, ca să-l preveniţi pe *attorney*-ul meu că trebuie să mă întreţin cu el în privinţa acestei afaceri şi că îl aştept la castel.

— Va fi înştiinţat chiar astăzi.

— Cînd plecaţi?

— Numaidecît. Am să fiu înapoi pînă la căderea serii.

— Bine!

Toate acestea se petreceau la 29 aprilie, în cursul dimineţii. Fără să spună nimănui ce avea de gînd să facă la Kanturk, domnul Scarlett a poruncit să-i fie înşeuat unul dintre cei mai buni cai din grajd şi tocmai se pregătea să-l încalece, cînd sunetul unui clopot a răsunat la poarta de serviciu, în apropierea locuinţei portarului.

Poarta s-a deschis şi un copil de vreo zece ani s-a ivit în cadrul ei.

Era Prichindel.

Capitolul II

VREME DE PATRU LUNI

În provincia Munster este cuprins comitatul Cork, care se învecinează cu comitatele Limerick şi Kerry. El ocupă partea meridională a acesteia, între golfurile Bauntry şi Youghal-Haven şi are drept capitală oraşul Cork, iar ca port principal, Queenstown, situat în golful cu acelaşi nume, unul dintre cele mai frecventate din întreaga Irlandă.

Comitatul este străbătut de diferite linii de *railway;* una dintre ele, trecînd prin Mallow şi Killarney, urcă pînă la Tralee. Ceva mai sus, în porţiunea de cale ferată ce merge de-a lungul albiei rîului Blackwater, la şase kilometri spre sud de Newmarket se află tîrgul Kanturk, iar mai departe, la încă doi kilometri, castelul Trelingar.

Acest măreţ domeniu aparţine străvechii familii a Pibornilor. El cuprinde o sută de mii de acri aparţinînd aceluiaşi proprietar — printre cele mai mănoase terenuri din cîte se găsesc în Irlanda şi a căror exploatare îi aduce landlordului arenzile cele mai ridicate din regiune. Marchizul de Piborne ar fi deci un om foarte bogat numai prin aceasta, fără a mai vorbi despre celelalte venituri pe care i le aduc proprietăţile marchizei din Scoţia. Averea sa este socotită printre cele mai considerabile din ţară.

Dar, dacă lordul Rockingham nu venise niciodată să-şi viziteze pămînturile din comitatul Kerry, lordul Piborne n-ar fi putut să fie acuzat că practică absenteismul! După o şedere de patru sau cinci luni, fie la Edinburgh, fie la Londra, el venea cu regularitate să se instaleze la Trelingar-*castle*.

Un domeniu cu o asemenea întindere cuprinde neapărat un mare număr de mici arendaşi. Populaţia agricolă ce vieţuia pe pămînturile marchizului ar fi fost

de ajuns ca să umple un sat întreg. Însă, din faptul că ţăranii de la Trelingar-castle nu erau administraţi de unul ca John Eldon în contul ducelui de Rockingham şi strînşi cu uşa de unul ca Harbert pe seama lui John Eldon, n-ar trebui să trageţi concluzia că ei erau mai bine trataţi. Atîta doar că erau luaţi mai cu duhul blîndeţii. Fără îndoială că vechilul Scarlett îi urmărea cu străşnicie pe fermieri pentru neplata arenzilor şi-i alunga de la casele lor; însă o făcea în felul lui, compătimindu-i, deplîngîndu-i, întristîndu-se la gîndul necazurilor pe care aveau să le întîmpine — rămaşi fără adăpost, lipsiţi de pîine — asigurîndu-i că asemenea izgoniri îl fac pe stăpînul său să i se rupă inima... Sărmanii oameni nu erau, prin asta, mai puţin daţi afară şi este foarte puţin probabil că simţeau o cît de mică mîngîiere sufletească, gîndindu-se cît de tare se întristează Înălţimile Lor.

Castelul avea vreo trei secole, fiind clădit pe vremea Stuarţilor. Deci, construcţia sa nu urca pînă în epoca Plantageneţilor, atît de scumpă Pibornilor. Totuşi, actualul său proprietar îl reparase pe dinafară, astfel încît să-i dea o înfăţişare cît mai feudală, punîndu-i creneluri, *machicoulis*[1], gherete pentru santinele, apoi, deasupra unui şanţ lateral, un pod mobil care nu se ridica niciodată şi o hersă[2] care nu cobora nicicînd.

În interior se desfăşurau apartamente spaţioase, mai confortabile decît ar fi fost ele pe vremea lui Eduard al IV-lea[3] sau a lui Ioan Fără Ţară[4]. Aceasta reprezenta o sarcină impusă de modernism, pe care trebuiau să o suporte personajele, în fond foarte grijulii cu tabieturile şi confortul lor.

Pe laturile castelului se înălţau acareturile şi anexele — grajduri, remize pentru trăsuri, clădiri de serviciu. În faţă se întindea o vastă curte de onoare, plantată cu fagi superbi, mărginită de două pavilioane şi înconjurată de un grilaj monumental. Unul dintre pavilioane, pe dreapta, slujea drept locuinţă portarului sau mai degrabă străjerului, ca să folosim un cuvînt mai medieval.

La poarta acestui pavilion tocmai suna eroul nostru, în clipa în care grilajul se deschidea ca să-i îngăduie administratorului Scarlett să treacă.

Se scurseseră vreo patru luni de la ziua aceea de neuitat în care copilul adoptiv al familiei Mac Carthy a părăsit ferma Kerwan. Ne vor fi de ajuns doar cîteva rînduri spre a vă spune ce se întîmplase cu dînsul în această perioadă a existenţei sale.

Atunci cînd Prichindel a părăsit casa în ruine, pe la vreo cinci seara, începuse de fapt să se lase noaptea. Întrucît nu-i întîlnise pe domnul Martin şi pe ai săi pe drumul ce ducea spre Tralee, s-a gîndit mai întîi să se îndrepte către Limerick unde, fără îndoială, sergenţii primiseră ordin să-şi conducă prizonierii. Să regăsească familia Mac Carthy, să i se alăture spre a-i împărtăşi soarta — oricare ar fi fost aceea — i se părea a fi lucrul cel mai indicat. Ce, nu era el destul de mare, îndeajuns de puternic ca să cîştige niscaiva bani de pe urma muncii lui? Şi-ar fi oferit braţele, nu s-ar fi dat în lături de la orice trudă... Dar, vai! La zece ani, ce

---

[1] Machicoulis (fr.) — galerii sau balcoane cu orificii prin care se aruncau pietre asupra asediatorilor (n.t.).

[2] Hersă (fr. herse) — gard mobil din fier, coborînd ca o ghilotină, ce închidea intrarea într-o cetate fortificată (n.t.).

[3] Eduard al IV-lea (1461—1470; 1471—1483), primul rege britanic din dinastia York (n.t.).

[4] John Lackland, cunoscut în istorie sub denumirea Ioan Fără (de) Ţară (1199—1216), rege britanic din dinastia Plantagenet (n.t.).

♦ Proiectul RI 2010 ♦ ♦ Jules Verne 2010 ♦

putea dînsul să nădăjduiască? Ei bine, mai tîrziu da, atunci cînd va căpăta lefuri mari, toţi banii vor fi pentru părinţii săi adoptivi şi, mai tîrziu încă, ajungînd bogat — căci o să ştie să se îmbogăţească —le va face o viaţă înlesnită, le va asigura bunăstarea de care se bucurase şi dînsul la ferma Kerwan.

Între timp, pe şoseaua aceea pustie, în plină regiune devastată de mizerie, părăsită de cei pe care nu mai ajungea să-i hrănească, pierdut în mijlocul unei întunecimi îngheţate, Prichindel se simţea mai singur ca oricînd în viaţă. La vîrsta lui, rar se întîmplă să existe copii lipsiţi de o legătură oarecare, dacă nu cu o familie, cel puţin cu o instituţie de binefacere care îi adăposteşte şi îi creşte. Însă el, era el altceva decît o frunză smulsă şi rostogolită în drum? Frunza aceasta merge oriîncotro o bate vîntul şi tot astfel se va întîmpla cu dînsa pînă în clipa cînd nu va mai fi decît praf şi pulbere. Nu, nu e nimeni pe lume căruia să i se facă milă de el! Dacă nu-i va regăsi pe alde Mac Carthy, nu ştie ce se va alege de dînsul!... Dar, încotro să meargă să-i caute?... Pe cine să întrebe ce s-a întîmplat cu ei?... Şi dacă s-or decide să părăsească ţara, asta presupunînd că n-au fost vîrîţi la puşcărie, dacă vor cumva să emigreze — ca atîţia alţii dintre compatrioţii lor — în Lumea Nouă?...

Băieţaşul nostru s-a hotărît să meargă în direcţia oraşului Limerick — păşind de-a dreptul peste cîmpia albă de nea. Temperatura glacială ar fi devenit de neîndurat dacă sufla vreun crivăţ aspru. Însă atmosfera era liniştită, iar cel mai mic zgomot se făcea auzit pînă departe. A mers astfel mai bine de doi kilometri, fără să întîlnească ţipenie de om, cam la întîmplare s-ar putea spune, întrucît nu se încumetase niciodată să umble prin această parte a comitatului, acolo unde iau naştere primele ramificaţii ale munţilor. Drept înaintea lui, pădurile de brazi întunecau şi mai tare orizontul cîmpiei.

În acel loc, Prichindel, pe care călătoria pînă la Tralee şi înapoi îl obosise peste măsură, a simţit că-l părăsesc puterile, oricît de rezistent era el. I se îndoiau genunchii, picioarele i se poticneau prin toate gropile. Şi, cu toate acestea, nu voia, nu voia deloc să se oprească şi, tîrîndu-se cu trudă mare, a reuşit totuşi să mai străbată aproape un kilometru. Izbutind şi această ultimă sforţare, a căzut de-a lungul unui taluz, plantat cu copaci mari, ale căror ramuri se încovoiau sub greutatea franjurilor de promoroacă.

Se găsea acum la o răscruce alcătuită din încrucişarea a două drumuri, astfel încît, dacă ar fi fost în stare să se scoale, Prichindel tot n-ar fi ştiut în ce direcţie s-o apuce.

Întins în zapadă, cu mîinile şi cu picioarele îngheţate, singurul lucru pe care a mai izbutit să-l facă, în clipa în care a simţit că i se închid ochii, atunci cînd simţurile au început să i se stingă, a fost să strige:

„Ajutor... ajutor!"

Aproape numaidecît un şir de lătrături a străbătut aerul uscat şi îngheţat al nopţii. Apoi, ele s-au apropiat şi un cîine s-a ivit la cotitura şoselei, adulmecînd, cu limba atîrnînd, cu ochii sclipind asemenea ochilor de pisică.

Din cinci sau şase salturi, animalul a ajuns lîngă copil. Liniştiţi-vă, nu avea de gînd să-l devoreze, ci să-l încălzească, lungindu-se alături de el.

Prichindel n-a întîrziat să-şi revină în simţiri. A deschis ochii şi a simţit cum o limbă caldă şi mîngîietoare îi linge mîinile îngheţate.

„Birk!" a şoptit dînsul atunci.

Era într-adevăr Birk, singurul său prieten, tovarăşul lui credincios de la ferma Kerwan.

Cum l-a mai mîngîiat şi el, în timp ce căldura îl învăluia între labele bunului animal! Asta l-a reînsufleţit. Şi-a spus că nu mai este singur pe lume... Împreună aveau să pornească în căutarea familiei Mac Carthy... Greu de crezut ca Birk să nu fi vrut s-o urmeze după izgonirea ei de la fermă... Dar oare pentru ce se întorsese?... Fără îndoială că ajutoarele de portărei şi agenţii de poliţie îl alungaseră cu lovituri de baston şi aruncînd într-însul cu pietre... Într-adevăr, aşa se şi petrecuseră lucrurile, iar Birk, respins cu atîta brutalitate, se vede treaba că avusese de gînd să revină la fermă. Acum, el va şti să regăsească urmele sergenţilor... Prichindel nu avea altceva de făcut decît să se încreadă în instinctul acestuia, spre a-l regăsi pe domnul Mac Carthy.

A început aşadar să stea de vorbă cu Birk, aşa cum făcea în cursul îndelungatelor ceasuri petrecute împreună pe pajiştile de la Kerwan. Birk îi răspundea în felul lui, cu lătrături scurte, care nu erau greu de priceput.

„Haide, Birk, i-a spus copilul, hai să mergem!"

Şi Birk, ţopăind, s-a năpustit pe una dintre cele două şosele, la întîmplare, după cît s-ar fi părut, luînd-o înaintea tînărului său stăpîn.

Dar, de fapt, s-a întîmplat următorul lucru: cîinele, aducîndu-şi aminte că fusese maltratat de către oamenii de escortă, n-a vrut s-o apuce pe drumul către Limerick. Birk a pornit-o pe şoseaua ce merge de-a lungul graniţei comitatului Kerry şi duce la Newmarket, unul dintre tîrgurile comitatului Cork. Fără să ştie, Prichindel se îndepărta aşadar de familia Mac Carthy şi, a doua zi de dimineaţă, frînt de oboseală, s-a oprit să ceară adăpost şi hrană la vreo douăzeci de kilometri de fermă, în direcţia sud-est.

În afara pachetului său cu rufărie, Prichindel avea prin buzunare — nu am uitat doar acest lucru — ceea ce-i mai rămăsese din *guineea* schimbată la farmacia din Tralee. O sumă foarte mare, nu-i aşa, cei vreo cincisprezece şilingi! Nu ajungi prea departe cu banii ăştia şi ei nu durează mult, mai ales atunci cînd sînt două guri de hrănit, chiar şi economisind cît poţi de tare, necheltuind decît cîteva *pence* pe zi. Întocmai astfel a făcut şi băiatul nostru care, după ce şi-a petrecut douăzeci şi patru de ore la un han, neavînd drept cameră decît podul şi drept masă de prînz decît cîţiva cartofi, a pornit-o iar la drum împreună cu Birk.

La întrebările privitoare la alde Mac Carthy, hangiul i-a răspuns că nu ştie nimic, întrucît nu auzise niciodată despre această familie. Şi, ce-i drept, prea fuseseră numeroase alungările de mici arendaşi în iarna aceea, pentru ca atenţia opiniei publice să fi fost atrasă de scenele atît de întristătoare petrecute la ferma Kerwan.

Prichindel a continuat deci să meargă, în urma lui Birk, în direcţia oraşelului Newmarket.

Puteţi ghici cu uşurinţă ce existenţă a dus pînă a ajuns în acel tîrg. Dar niciodată n-a întins mîna să cerşească, nu, niciodată! Mîndria lui firească, simţămîntul propriei demnităţi, nu slăbiseră în cursul acestor noi încercări. Dacă, uneori, nişte oameni cumsecade i-au făcut ceva mai mare porţia de pîine, de legume, de slănină pe care o cumpăra de pe la hanuri şi dacă nu plătea decît un *penny* pentru ceea ce valora doi, asta nu însemna cerşetorie. El umbla astfel, împărţind totul cu Birk, amîndoi culcîndu-se prin poduri, ghemuindu-se prin căpiţe, suferind

de foame şi de frig, cruţînd cît mai mult cu putinţă ceea ce mai rămăsese din *guinee.*

S-au mai nimerit şi cîteva întîmplări fericite. De mai multe ori, Prichindel a găsit cîte ceva de lucru. Timp de cincisprezece zile a rămas la o fermă să îngrijească de turma de oi, în lipsa ciobanului. Nu i se plătea nimic, dar cîinele lui şi el însuşi căpătau casă şi masă. Apoi, treaba odată terminată, a plecat iarăşi la drum. Cîteva comisioane pe care le-a avut de îndeplinit între un sat şi altul i-au mai adus doi sau trei şilingi. Nenorocirea era că nu găsea un loc unde să se tocmească pentru mai multă vreme. Anotimpul era nepotrivit din acest punct de vedere, deoarece nu se găsea de lucru, iar mizeria ajunsese peste tot foarte mare în cursul acelei ierni!

De altminteri, Prichindel renunţase la ideea de-a regăsi familia Mac Carthy, în ciuda faptului că zadarnic se interesase despre ceea ce se petrecuse cu dînsa. Mergînd la întîmplare, habar n-avea dacă se apropie sau se îndepărtează de aceşti oameni. Cui ar fi putut să i se adreseze şi cine ar fi fost în măsură să-i dea lămuriri în această privinţă? Într-un oraş, un oraş mare, desigur, ar fi izbutit să afle cîte ceva.

Nu se ţemea acum decît de un singur lucru şi anume, că fiind văzut singur, părăsit, fără vreun protector, la vîrsta lui, să nu fie luat drept vagabond şi închis în niscai *ragged-school* sau *workhouse.* Nu! Ar fi îndurat cu dragă inimă toate greutăţile unei vieţi rătăcitoare mai curînd decît să intre iar în asemenea ruşinoase aziluri!... Şi apoi, însemna să-l fi despărţit de Birk, or, cu asta el nu avea să fie de acord niciodată!

„Nu-i aşa, Birk, îl întreba el, aşezînd capul lui mare de cîine bun pe genunchi, că noi n-am putea trăi unul fără altul?"

Şi, cu siguranţă, viteazul animal îi răspundea că asemenea lucru ar fi fost cu neputinţă.

Apoi, de la Birk, gîndul îi zbura la vechiul său tovarăş de suferinţă de la Galway. Se întreba dacă Grip nu ajunsese, ca şi el, fără nici un căpătîi. Ah, dacă s-ar fi întîlnit amîndoi, i se părea că împreună ar fi putut ieşi din încurcătură... Ba chiar în trei, dacă o găseau pe buna Sissy, despre care n-a mai avut nici o ştire de cînd a părăsit coliba lui Hard!... Trebuie să fi fost domnişoară acum... Să tot aibă paisprezece-cincisprezece ani... La vîrsta asta eşti în stare — la oraş ca şi la ţară — să-ţi cîştigi existenţa, greu, ce-i drept, însă ţi-o poţi cîştiga... Lui, cînd are să ajungă la asemenea vîrstă, nu-i va fi greu deloc să găsească un loc de muncă... Oricum ar fi, Sissy nu putuse să-l uite... Îi reveneau în minte cu o uimitoare intensitate toate acele amintiri din primă copilărie — maltratările la care-l supunea megera, cruzimile lui Thornpipe, prezentatorul de marionete... Iar acum, prin comparaţie — singur, liber — el se simţea mai puţin vrednic de plîns decît fusese în vremurile acelea blestemate!

Cu toate acestea, alergînd neîncetat pe drumurile comitatului, zilele treceau şi situaţia nu se schimba deloc în bine. Din fericire însă, luna februarie n-a fost prea aspră în acel an şi oamenii nevoiaşi n-au avut de îndurat geruri prea mari. Iarna se apropia de sfîrşit. Putea trage nădejde că perioada arăturilor şi a însămînţărilor de primăvară nu putea să întîrzie prea mult. Muncile cîmpului puteau aşadar să înceapă din vreme. Oile şi vitele urmau să fie trimise la păşunat pe pajişti... Va putea oare Prichindel să capete de lucru la vreo fermă?...

Nu-i mai puţin adevărat că trebuia să supravieţuiască cinci sau şase săptămîni pînă atunci, iar din cei cîţiva şilingi cîştigaţi ici şi colo, ca şi din restul de bani din acea *guinee*, nu-i mai rămăseseră, pe la jumătatea lunii februarie, decît vreo şase *pence*. Cu toate acestea, făcuse cele mai mari economii la hrana cea de toate zilele. Dar, ce spunem noi „de toate zilele", cîtă vreme nu mîncase niciodată pe săturate, ba nici măcar în fiecare zi. Era foarte slăbit, gălben la faţă din cauza lipsurilor de tot felul, cu trupul vlăguit de osteneală.

Birk, la fel de prăpădit, cu pielea încreţită pe coastele ieşite în afară ca o armonică, nu părea să se afle într-o stare mai bună decît el. Şi, silit să se mulţumească doar cu rămăşiţele aruncate primprejurul satelor, oare nu urma să le împartă în curînd şi cu Prichindel?...

Dar, cu toate acestea, copilul nu se lăsa cuprins de disperare. Nu-i stătea în fire. Îşi păstrase o asemenea tărie de caracter, încît se abţinea să cerşească. Atunci, cum avea să se descurce după ce şi cel din urmă *penny* va fi fost schimbat pentru o ultimă bucăţică de pîine?

Ce mai tura-vura, cînd Prichindel a ajuns împreună cu Birk la Newmarket, în data de 13 martie, nu mai avea în buzunar decît şase sau şapte *pence*.

Se scurseseră astfel două luni şi jumătate de cînd, împreună, băteau drumurile comitatului, fără să se fi putut statornici pe undeva.

Newmarket, situat la mai bine de treizeci de kilometri de ferma Kerwan, este o localitate oarecare, nici prea însemnată, nici prea populată. Nu este altceva decît unul dintre tîrguşoarele acelea pe care nepăsarea irlandeză nu ajunge nicicînd să-l prefacă în oraş şi care, mai curînd, este pe ducă decît pe cale să propăşească.

Era poate regretabil că întîmplarea nu-l călăuzise pe Prichindel în direcţia oraşului Tralee. Ştim doar că gîndul mării îl muncise întotdeauna — marea, această inepuizabilă sursă de hrană pentru toţi cei ce au curajul de-a încerca să trăiască de pe urma ei!

Atîta vreme cît nu se găseşte de lucru în oraşe sau la ţară, pe ocean nu se stă niciodată de pomană. Mii de nave îl străbat fără încetare. Marinarul are mai puţin a se teme de sărăcie decît muncitorul sau agricultorul. Ca să-ţi dai seama de acest lucru nu era de ajuns să compari situaţia lui Pat, cel de al doilea fecior al lui Martin Mac Carthy, cu aceea a familiei sale, alungată de la ferma Kerwan? Şi, cu toate că Prichindel se simţea mai ademenit de atracţia negoţului decît de gustul navigaţiei, îşi zicea că este la vîrsta la care te poţi îmbarca în calitate de mus!...

Bineînţeles, el urma să meargă dincolo de Newmarket; avea de gînd să meargă pînă pe litoral, de pildă la Cork, centru al unei însemnate circulaţii maritime, să caute să se îmbarce... însă pînă atunci trebuia să trăiască, trebuia să-şi cîştige cei cîţiva şilingi de care avea nevoie spre a-şi continua călătoria, astfel încît, la cinci săptămîni de la sosirea lui la Newmarket, se găsea tot acolo, bineînţeles, împreună cu Birk.

Trebuie să ne reamintim că lucrul ce-l neliniştea cel mai tare era teama de-a nu fi arestat ca vagabond, de-a nu se vedea închis în cine ştie ce aşezămînt de caritate. În chip foarte fericit, veşmintele îi erau în stare bună, încît n-avea cîtuşi de puţin înfăţişarea unui mic sărăntoc. Puţina rufărie cu care se înzestrase îi era îndestulătoare, ciorapii îi rezistaseră la ostenelile călătoriei. Nu avea deci pricini să roşească pentru îmbrăcămintea lui, cînd urma să se înfăţişeze pe oriunde s-ar fi

dus. Nimeni nu s-ar fi simţit ispitit să-i dăruiască haine şi nici să-l hrănească, totodată, pe cheltuiala parohiei.

În sfîrşit, în timpul şederii sale la Newmarket, a trăit de pe urma unor practici modeste, aflate la îndemîna copiilor — mici comisioane făcute pentru unul şi pentru altul, bagaje uşoare de cărat, vînzarea cîtorva cutii de chibrituri pe care putuse să le cumpere cu jumătatea de coroană cîştigată într-o bună zi şi, de pe urma căreia, cu instinctul său pentru ale negoţului, stîrnit înainte de vreme, a ştiut să scoată un cîştig mulţumitor. Fizionomia lui serioasă îl făcea interesant celor ce îl priveau şi persoanele ieşite la plimbare erau înclinate să-i cumpere chibriturile, atunci cînd striga cu glăsciorul lui limpede:

„Some light, sir... some light".

Într-un cuvînt, Birk şi el însuşi au avut mai puţin de pătimit în acest tîrg decît de-a lungul obositorului lor traseu de-a curmezişul comitatului. Ba chiar, s-ar fi putut crede că Prichindel, care prin inteligenţa lui ştiuse să-şi agonisească oarecari mijloace de trai, ar fi făcut mai bine dacă ar fi rămas la Newmarket. Însă, într-una dintre zilele de sfîrşit de aprilie, mai precis în data de 29, a apucat-o brusc pe drumul ce ducea la Cork.

Se înţelege de la sine că Birk îl însoţea. În acest moment, el avea în buzunar exact trei şilingi şi şase *pence.*

Cine l-ar fi observat încă din ajun, ar fi băgat de seamă ce schimbare se petrecuse în fizionomia lui. Căzut pradă unei oarecare stări de nelinişte, privea de jur împrejur de parcă i-ar fi fost teamă să nu fie spionat. Păşea foarte iute şi puţin mai lipsea să nu înceapă să alerge cît îl ţineau picioarele.

Bătea ora nouă dimineaţa cînd a trecut de ultimele case din Newmarket. Soarele strălucea cu putere. O dată cu sfîrşitul lunii aprilie, începea primăvara Verdelui Erin. Pe şesurile de primprejur domnea o oarecare însufleţire. Însă băieţelul nostru părea într-atîta de preocupat, încît nici plugul tîrît în brazdă, nici semănătorii aruncînd boabele cu gesturi largi, nici animalele răspîndite pe pajişti, nimic din toate acestea nu reînsufleţea într-însul amintirile legate de ferma Kerwan. Nu, el păşea mai departe, drept înainte! Birk, umblînd pe lîngă dînsul, îi arunca priviri întrebătoare şi, de astă dată, nu cîinele era acela care-şi călăuzea tînărul stăpîn.

Zece-unsprezece kilometri au fost astfel străbătuţi în două ceasuri, de la Newmarket la Kanturk. Prichindel a trecut prin acest din urmă tîrguşor fără a mai pierde vremea ca să se odihnească, întrucît prînzise pe drum, mîncînd o bucată de pîine din care îi dăduse jumătate credinciosului său Birk, astfel încît, atunci cînd s-a oprit, orologiul din donjonul de la Trelingar-castle arăta douăsprezece ceasuri.

Capitolul III

LA TRELINGAR-CASTLE

În clipa în care se deschidea poarta pavilionului, vechilul Scarlett se pregătea să treacă dincolo de grilajul curţii de onoare spre a se duce la Kanturk, urmînd instrucţiunile date de lordul Piborne. Cîinii contelui Ashton, adulmecîndu-l pe Birk, care nu le plăcea, s-au pornit să latre, furioşi.

Prichindel, temîndu-se să nu se iţte vreo încăierare în cursul căreia Birk, lipsit de avantajul numărului, să nu fie înfrînt, i-a făcut semn să se îndepărteze şi ascultătorul animal a mers să se aşeze îndărătul unui tufiş, în aşa fel încît să nu fie văzut.

Zărindu-l pe băiatul acesta tînăr ce se înfăţişase la poarta castelului, domnul Scarlett i-a strigat să se apropie.

— Ce vrei tu? l-a întrebat dînsul pe un ton aspru.

Căci, dacă intendentul se arăta mieros faţă cu oamenii mari, el se prefăcea a fi brutal cu copiii — o fire plină de amabilitate, nu-i aşa?

Glasurile „groase" nu erau făcute să-l intimideze pe băieţelul nostru. Mai auzise multe altele — al lui Hard, al lui Thornpipe, ale celor de la *ragged-school!* Însă, după cum se cuvenea, el şi-a scos şapca de pe cap în timp ce înainta către domnul Scarlett, pe care nu-l luase cîtuşi de puţin drept Înălţimea Sa lordul Piborne, castelanul domeniului Trelingar.

— Ai să-mi spui odată ce-ai venit să faci aici? s-a răstit iarăşi la el domnul Scarlett. Dacă e vorba de milostenie, poţi să speli putina!... Nu se dă de pomană micilor pungaşi de teapa ta... nu, nici măcar un *copper!*

Ce de fraze zadarnice, în timpul cărora Prichindel nu izbutea să strecoare un răspuns şi se tot trăgea la o parte ca să se ferească de săriturile calului. În vremea asta, cîinii, săltînd de colo-colo prin curte, îşi urmau nestingheriţi concertul de mîrîituri. Pas de te mai înţelege în mijlocul unui asemenea vacarm, unde cu greu mai auzeai ce se vorbeşte!

Astfel încît, domnul Scarlett a fost nevoit să ridice vocea ca să adauge:

— Şi te previn că, dacă n-ai s-o ştergi numaidecît, dacă mai dau de tine dînd tîrcoale castelului, am să te duc de urechi la Kanturk, unde vei fi vîrît cu siguranţă la *workhouse!*

Însă Prichindel nu s-a tulburat cîtuşi de puţin nici de ameninţări şi nici de tonul cu care au fost ele rostite. Şi, folosindu-se de o mică acalmie, a reuşit în cele din urmă să răspundă:

— Eu nu cer de pomană, domnule, şi nu am cerut niciodată...

— Şi nici n-ai accepta cînd ţi s-ar oferi?... a replicat, ironic, vechilul Scarlett.

— Nu... de la nimeni.

— Atunci, ce ai venit să faci aici?

— Vreau să-i vorbesc lordului Piborne.

— Înălţimii Sale?

— Da, Înălţimii Sale.

— Şi îţi închipui că Domnia Sa are să te primească?

— Da, întrucît este vorba despre un lucru cît se poate de important.

— Cît se poate de important?...
— Da, domnule.
— Şi despre ce este vorba?
— Doresc să vorbesc despre aceasta numai cu lordul Piborne.
— Ei bine, cară-te de aici!... Marchizul nu se află la castel.
— Am să-l aştept pînă se întoarce.
— În orice caz, nu în locul acesta!
— Atunci am să mă întorc altă dată.

Oricine altcineva în afara mîrşavului de Scarlett ar fi fost izbit de ciudata stăruinţă a acestui copil, de caracterul atît de hotărît al răspunsurilor sale. Ar fi trebuit să-şi spună că, dacă venise la Trelingar-castle, l-o fi mînat o pricină serioasă şi, prin urmare, se cădea să-i acorde o binevoitoare atenţie. Dar, în loc de asta, enervîndu-se, s-a lăsat tîrît de furie şi a răcnit la el:

— Nu se vorbeşte aşa, oricum, cu Înălţimea Sa lordul Piborne! Eu sînt intendul castelului! Mie trebuie să mi te adresezi şi, dacă nu vrei să-mi spui ce vînt te aduce...

— Nu pot să-i spun decît personal lordului Piborne şi vă rog să-l anunţaţi...

— Lichea ce eşti, a răspuns domnul Scarlett ridicînd ameninţător cravaşa, cară-te sau, de nu, pun cîinii să te muşte de picioare!... Ia seama ce faci!...

Şi, într-adevăr, aţîţaţi peste măsură de glasul intendentului, cîinii începeau să se apropie.

Singura teamă a lui Prichindel era ca Birk, năpustindu-se din tufişul lui, să nu-i sară în ajutor, ceea ce ar fi complicat lucrurile.

În clipa aceea, auzind hărmălaia cîinilor care lătrau cu o furie crescîndă, contele Ashton şi-a făcut apariţia în fundul curţii şi, înaintînd spre grilaj, a întrebat:

— Ce se petrece aici?
— Un băiat care a venit să cerşească...
— Eu nu sînt cerşetor! a repetat Prichindel.
— O obrăznicătură de drumul mare...
— Fugi, calic bădăran ce eşti, că nu mai răspund de cîinii mei! a strigat contele Ashton.

Şi, într-adevăr, acele animale întărîtate, pe care tînărul Piborne încerca să le potolească, deveniseră foarte ameninţătoare.

Dar iată că în înaltul peronului, în pragul uşii centrale, şi-a făcut apariţia însuşi lordul Piborne, în toată măreţia lui. Băgînd de seamă că domnul Scarlett încă nu apucase să plece spre Kanturk, a coborît cu paşi măsuraţi treptele peronului, a traversat curtea de onoare a castelului şi s-a informat asupra motivelor acestei întîrzieri şi ale acestui zgomot supărător.

— Să mă ierte Înălţimea Sa, a răspuns intendentul, copilul ăsta vagabond, care se încăpăţînează, un cerşetor...

— Pentru a treia oară, domnule, a stăruit Prichindel, vă afirm că nu sînt cerşetor!

— Ce voieşte acest băiat? a întrebat marchizul.

— Să vorbească Înălţimii Voastre.

Lordul Piborne a mai făcut un pas, a luat o atitudine feudală şi, îndreptîndu-şi spinarea, şi-a arătat toată înălţimea.

— Dumneavoastră aveţi a-mi vorbi? a făcut dînsul.

Nu l-a tutuit, în ciuda faptului că nu era decît un copil. Supremă distincţie, marchizul nu tutuise niciodată pe nimeni — nici pe marchiză, nici pe contele Ashton, nici chiar pe propria-i doică — s-ar părea —, cu vreo cincizeci de ani în urmă.

— Vorbiţi, a adăugat dînsul.

— Domnul marchiz a fost ieri la Newmarket?...

— Da.

— Ieri, în cursul după-amiezii?...

— Da.

Domnul Scarlett nu-şi mai revenea din uimire. Puştiul ăsta punea întrebări şi Înălţimea Sa cadadicsea să-i răspundă!

— Domnule marchiz, a reluat copilul, nu cumva aţi pierdut un portofel?

— Într-adevăr Şi acest portofel?...

— L-am găsit pe drumul ce duce la Newmarket şi vi-l aduc înapoi.

Şi i-a înmînat lordului Piborne portofelul a cărui dispariţie pricinuise atîta tulburare, îngăduise atîtea bănuieli, compromisese atîtea persoane nevinovate de la Trelingar-castle. Astfel încît, chiar dacă avea să-i sufere amorul-propriu, greşeala îi revenea în întregime Înălţimii Sale, iar acuzaţia împotriva servitorilor cădea de la sine, nemaifiind nevoie, spre marea lui părere de rău, de altfel, ca intendentul să se ducă la Kanturk să-l cheme pe *constable*.

Lordul Piborne a primit portofelul, în interiorul căruia erau înscrise atît numele său, cît şi adresa şi a constatat că el cuprinde şi actele şi banii.

— Dumneavoastră aţi ridicat de pe jos acest portofel? l-a întrebat dînsul pe Prichindel.

— Da, domnule marchiz.

— Şi l-aţi deschis, fără îndoială?

— L-am desfăcut, spre a afla cui aparţine.

— Aţi văzut că înăuntru se găsea o bancnotă... Dar poate că nu-i cunoaşteţi valoarea?

— Este o bancnotă de o sută de lire sterline, a răspuns Prichindel fără să şovăie o clipă.

— O sută de lire... Cît înseamnă aceasta?

— Două mii de şilingi.

— Ah, dumneavoastră ştiaţi acest lucru şi, cunoscîndu-l, nu v-a venit ideea să vă însuşiţi aceşti bani?...

— Eu nu sînt hoţ, domnule marchiz, a replicat Prichindel cu mîndrie, tot aşa cum nu sînt nici cerşetor!

Lordul Piborne închisese la loc portofelul, după ce scosese bancnota şi o vîrîse în buzunar. Cît despre băiat, el tocmai saluta şi făcea cîţiva paşi îndărăt, pregătindu-se să plece, cînd Înălţimea Sa l-a întrebat, fără a da de înţeles că o asemenea dovadă de corectitudine l-ar fi privit în vreun fel:

— Ce recompensă doriţi pentru că aţi adus portofelul?...

— Haida de... cîţiva şilingi acolo... a fost de părere contele Ashton.

— Sau cîteva *pence*, asta-i tot ce merită! s-a grăbit să adauge domnul Scarlett.

Prichindel a fost de-a dreptul revoltat la gîndul că se tîrguiau astfel cu dînsul. cîtă vreme el nu ceruse nimic, prin urmare a răspuns prompt:

— Nu-mi datoraţi pentru asta nici *pence*, nici şilingi.

Apoi s-a îndreptat spre şosea.

— Aşteptaţi, a făcut lordul Piborne. Ce vîrstă aveţi dumneavoastră?...

— În curînd zece ani şi jumătate.

— Şi tatăl dumneavoastră... mama dumneavoastră?...

— Eu nu am nici tată, nici mamă.

— Familia dumneavoastră, atunci?...

— Eu nu am familie.

— De unde veniţi dumneavoastră?...

— De la ferma Kerwan, unde am locuit patru ani şi pe care am părăsit-o acum patru luni.

— De ce?

— Pentru că fermierul care m-a adăpostit a fost alungat de către portărei.

— Kerwan?... a reluat lordul Piborne. Se află, cred, pe domeniul lui Rockingham, nu-i aşa?

— Înălţimea Voastră nu se înşeală cîtuşi de puţin, a răspuns intendentul.

— Şi acum, ce aveţi de gînd să faceţi?... l-a întrebat marchizul pe Prichindel.

— Mă voi întoarce la Newmarket, unde am găsit pînă acum cu ce să-mi cîştig existenţa.

— Dacă doriţi să rămîneţi la castel, vi se va găsi o slujbă, într-un fel sau în altul.

Cu siguranţă, asta era o ofertă binevoitoare. Şi, cu toate acestea, să nu vă închipuiţi cumva că fusese făcută dintr-o pornire a inimii aceleia trufaşe şi nesimţitoare a lordului Piborne şi nici că va fi fost însoţită de vreun zîmbet sau de vreo mîngîiere.

Prichindel a priceput cît se poate de bine despre ce era vorba şi, în loc să se grăbească să răspundă plin de curtenie, s-a apucat să reflecteze. Atîta cît apucase el să vadă din castelul Trelingar îi dăduse de gîndit. Se simţea prea puţin atras de Înălţimea Sa, ca şi de fiul său Ashton, înzestrat cu o fizionomie rea şi batjocoritoare şi cîtuşi de puţin de intendentul Scarlett, a cărui primire brutală îl indignase din capul locului. În plus, mai era vorba şi despre Birk. Dacă-l voiau pe el, nu l-ar fi vrut şi pe Birk, or, dînsul nu s-ar fi putut hotărî niciodată să se despartă de tovarăşul său nici la bine, nici la rău.

Totuşi, cum să nu vadă în această propunere un adevărat noroc, chit că nu i-ar fi asigurat decît nevoile cele mai elementare? Astfel încît, raţiunea îi spunea că trebuie s-o accepte, că poate ar avea să se căiască dacă s-ar întoarce la Newmarket!... Cîinele era stînjenitor, ce-i drept, dar va mai găsi el ocazia să vorbească despre dînsul... Vor consimţi ei să-l primească, măcar în chip de cîine de pază... Şi apoi, dacă urma să fie folosit la castel, nu putea să n-aibă un oarecare profit şi, făcînd ceva economii...

— Ei bine... te hotărăşti odată? a bombănit intendentul, care ar fi vrut mai degrabă să-l vadă ducîndu-se la mama dracului.

— Cît am să cîştig? a întrebat pe un ton hotărît Prichindel, împins de spiritul său practic.

— Două lire pe lună, i-a răspuns lordul Piborne.

Două lire pe lună!... Suma i se părea enormă şi, în realitate, era destul de neaşteptată pentru un copil de vîrsta lui.

— Îi mulţumesc Înălţimii Sale, a spus el, îi accept oferta şi o asigur că voi face

tot ce îmi stă în putinţă ca să-i satisfac dorinţele.

Şi iată cum Prichindel, admis în aceeaşi zi printre oamenii castelului, cu încuviinţarea marchizei, se înţelege, s-a văzut înălţat, după numai o săptămînă, la eminentele funcţii de *groom* al moştenitorului Pibornilor.

Dar, în cursul acelei săptămîni, ce se petrecuse cu Birk? Stăpînul său îndrăznise oare să-l prezinte la curte?... Adică la castel vrem să spunem — se înţelege... Nu, căci l-ar fi întîmpinat cea mai proastă primire cu putinţă.

Într-adevăr, contele Ashton poseda trei cîini, pe care-i iubea aproape la fel de mult ca pe sine însuşi. Gusturile şi le simţea întru totul satisfăcute, îşi folosea din plin inteligenţa numai şi numai trăind în tovărăşia lor. Erau nişte animale de rasă, ai căror strămoşi trăiseră încă de pe vremea cuceririi normande — dacă nu şi mai de demult — trei superbi *pointers*[1] scoţieni, înzestraţi cu o fire arţăgoasă. Cînd un cîine trecea prin faţa grilajului, trebuia s-o ia degrabă la sănătoasa dacă nu voia să fie devorat de bestiile, pe care hăitaşul lor le aţîţa cu dragă inimă. Astfei încît Birk se mulţumise să dea tîrcoale de-a lungul anexelor castelului, aşteptînd ca, o dată cu căderea nopţii, noul *groom* să-i poată aduce un pic din ceea ce pusese deoparte din propria sa hrană. A urmat din asta că amîndoi slăbeau... Vor veni, desigur, zile mai fericite, cînd se vor îngrăşa împreună!

Astfel a început pentru acest copil, a cărui dureroasă istorie o povestim aici, o viaţă foarte diferită de aceea pe care o dusese pînă atunci. Fără a vorbi despre anii petrecuţi la Hard şi în *ragged-school* şi pentru a nu face o comparaţie decît cu existenţa sa la ferma Kerwan, ce schimbare intervenise în situaţia lui! În mijlocul familiei Mac Carthy el era de-al casei şi jugul slugăritului nu-i apăsa grumazul. Însă aici, la castel, nu stîrnea decît cea mai deplină indiferenţă. Marchizul îl privea ca pe una dintre acele cutii ale milei în care punea cîte două lire pe lună, contele ca pe o jucărie ce-i fusese dăruită fără să-şi mai aducă aminte cineva să-l îndemne să n-o strice. În ceea ce-l privea, domnul Scarlett îşi făgăduise cu tot dinadinsul să-i dovedească antipatia prin ciomăgeli neîncetate şi ocaziile nu-i lipseau. Cît despre servitori, ei îl socoteau cu mult sub nivelul lor pe acest copil găsit, pe care lordul Piborne crezuse de datoria lui să-l introducă la Trelingar-castle. Ce dracu', oamenii de casă mare au mîndria lor, orgoliul unei poziţii cîştigate după vreme îndelungată şi nu le convine să se compromită cu asemenea indivizi care nu fac altceva decît să bată străzile şi şoselele! Astfel încît, îl făceau s-o simtă din plin, atît în ce priveşte nenumăratele amănunte ale serviciului, cît şi în timpul prînzurilor din sala de mese comună. Prichindel nu lăsa să-i scape nici o plîngere, nu răspundea, se străduia să-şi facă treaba cît mai bine cu putinţă. Dar cu cîtă satisfacţie se întorcea în cămăruţa lui, pe care o ocupa singur, de îndată ce dusese la îndeplinire ultimele porunci ale stăpînului său!

Totuşi, în mijlocul acestei stirpe răuvoitoare, exista o femeie care începuse să prindă drag de dînsul. Nu era decît o simplă spălătoreasă, Kat pe numele ei, însărcinată să cureţe rufăria de la castel. În vîrstă de cincizeci de ani, dînsa trăise toată viaţa pe domeniu şi aici avea să-şi sfîrşească probabil zilele, dacă nu.cumva o dădea afară domnul Scarlett — lucru pe care şi încercase să-l mai facă, această sărmană Kat neavînd norocul să-i fie pe plac. Un văr de-al lordului Piborne, sir Edward Kinney, gentleman foarte spiritual după cît se părea, afirma că dînsa

[1] Pointer (engl.) — prepelicar (n.t.).

fierbea leşia încă de pe vremea lui Wilhelm Cuceritorul. În orice caz, ea nu se lăsase cîtuşi de puţin influenţată de spiritul prea puţin milostiv al anturajului său. Avea un suflet minunat şi Prichindel a fost fericit să găsească puţină mîngîiere pe lîngă dînsa.

Astfel, stăteau de vorbă cînd contele Ashton era plecat fără să-şi fi luat şi *groom*-ul cu el. Şi, de fiecare dată cînd era amărît după ce fusese ocărît de intendent sau de vreunul dintre valeţi, Kat îi repeta:

„Ai răbdare! Nu lua în seamă ce vorbesc! Cel mai bun dintre ei nu face prea multe parale şi nu ştiu măcar unul singur în stare să fi adus înapoi portofelul pierdut!"

Poate că spălătoreasa avea dreptate, ba chiar este de crezut că aceşti oameni prea puţin scrupuloşi îl priveau pe Prichindel ca pe un nătărău, pentru că fusese atît de cinstit!

Am mai spus că un *groom* era aici un soi de jucărie, pe care marchizul şi marchiza i-o făcuseră cadou contelui Ashton. O jucărie — cuvîntul este cît se poate de nimerit. El se distra cu dînsa ca un copil năzuros şi bizar ce era. Îi dădea porunci nesăbuite în cea mai mare parte a timpului, apoi le contramanda fără motiv. Îl suna de zece ori într-un ceas să vină să rînduiască ceva sau să pună în neorînduială astalaltă, îl silea să-şi îmbrace livreaua mare sau livreaua mică îmbinînd numeroase culori pe care butonii îmboboceau cu sutele ca pe o tufă de trandafiri primăvara. Tînărul nostru băiat semăna, împopoţonat astfel, cu un *ara*[1] de la tropice. Să-l facă să meargă îndărătul lui la douăzeci de paşi, cu braţele căzînd ţepene pe lîngă corp, lipite de vipuştile pantalonilor, nu numai pe străzile celui mai apropiat tîrguşor, ci şi pe aleile parcului, era pentru înfumuratul de Ashton culmea satisfacţiei. Prichindel se supunea tuturor acestor fantezii cu o exactitate fără cusur. Asculta ca o maşinărie de vrerile aceluia ce-o reglează. Dacă l-aţi fi văzut, cu şalele arcuite, cu braţele încrucişate peste haina ce-i înfăşura bustul, stînd în picioare dinaintea calului înhămat la cabrioletă ce tropăia nerăbdător cu copitele din faţă, aşteptînd ca stăpînul său să urce, apoi, în timp ce trăsurica o pornise din loc, repezindu-se şi agăţîndu-se de curelele capotei, cu riscul de-a le scăpa din mînă şi de a-şi frînge gîtul! Iar cabrioleta, mînată de un braţ neîndemînatic, gonea cu toată viteza, fără ca tînărul să se sinchisească de bornele de care se izbea şi nici de trecătorii ce scăpau ca prin urechile acului de primejdia de-a fi striviţi!... Era doar bine cunoscut la Kanturk echipajul contelui Ashton!

Pe scurt, cu condiţia să se învoiască întotdeauna fără să scoată o vorbă cu toate toanele stăpînului său, Prichindel nu era, în alte privinţe, nefericit. Desigur, lucrurile mergeau astfel şi aveau să dureze atîta vreme cît stăpînului nu înceta să-i placă jucăria. Ce-i drept, din partea acestui tînăr atît de răzgîiat, atît de capricios şi de egoist, se cuvenea să se aştepte la o schimbare bruscă de atitudine. Copiii ajung întotdeauna să se scîrbească de jucăriile lor şi atunci le aruncă, afară de cazul că nu le sfărîmă. Însă, după cum se ştie, Prichindel era foarte hotărît să nu se lase făcut bucăţi.

De altfel, nu socotea situaţia lui la Trelingar-castle decît ca pe o soluţie de moment. O acceptase, în lipsă de altceva mai bun, aşteptînd să i se ofere o ocazie

[1] Ara — specie de papagal sud-american (Ara macao) (n.t.).

mai bună ca să-şi cîştige existenţa. Ambiţia lui copilărească se ridica deasupra slujbei de *groom*. De aceea, mîndria lui firească avea de suferit. Îl umilea această anihilare a propriei personalităţi dinaintea moştenitorului Pibornilor, căruia i se simţea superior. Da, superior, deşi contele Ashton lua încă lecţii de latină, de istorie etc., căci veneau destui profesori să i le predea, încercînd să-i umple capul aşa cum se umple cu apă un urcior! De fapt, latina sa nu era altceva decît, cum zic francezii, „latin de cuisine"[1], iar cunoştinţele sale de istorie se mărgineau la cele citite în *Cartea de aur* a rasei cabaline.

Dacă Prichindel nu avea habar de asemenea frumoase lucruri, ştia în schimb să reflecteze. La zece ani, el ştia să gîndească sănătos. Îl judeca pe copilul ăsta de neam mare la adevărata lui valoare şi roşea uneori pentru ceea ce avea de îndeplinit pe lîngă dînsul. Ah, cît de rău îi părea după munca aceea întremătoare de la fermă şi după viaţa ce-o dusese în sînul familiei Mac Carthy despre care nu avea nici o ştire! Spălătoreasa de la castel era singura fiinţă în faţa căreia putea să-şi dea frîu liber inimii.

De altminteri, s-a ivit curînd ocazia să pună la încercare prietenia acestei femei bune la suflet.

Este nimerit să pomenim aici că procesul împotriva parohiei din Kanturk se judecase în favoarea familiei Piborne, mulţumită prezentării actului adus de Prichindel. Însă, ceea ce făcuse el părea acum uitat cu desăvîrşire. Şi de ce i s-ar mai fi păstrat recunoştinţă pentru asta?

Lunile mai, iunie şi iulie trecuseră. Pe de o parte, de bine de rău, Birk fusese hrănit; el părea să înţeleagă nevoia de-a se arăta cît se poate de prevăzător cînd dădea tîrcoale prin împrejurimile parcului, ca să nu stîrnească bănuieli. Pe de alta, Prichindel îşi încasase în trei rînduri cele două lire lunare — ceea ce îi asigura importanta sumă de şase lire înscrisă în agendă, din care coloana cheltuielilor lipsea.

În cursul acestor trei luni, singura ocupaţie a lordului şi a lady-ei Piborne fusese aceea de a primi şi de a face vizite de politeţe castelanilor din vecinătate. Se înţelege de la sine că, în timpul unor asemenea recepţii, landlorzii nu stăteau de vorbă decît despre situaţia proprietarilor din Irlanda. Şi cu ce cuvinte tratau ei revendicările fermierilor, pretenţiile Ligii agrare, ca şi pe domnul Gladstone, persoană pe atunci în vîrstă de şaptezeci şi trei de ani, dedicată din toată inima cauzei dezrobirii Irlandei[2], ca de altfel şi pe domnul Parnell, căruia îi doreau, plini de milostenie, spînzurătoarea cea mai înaltă din Insula de Smarald! Astfel s-a scurs cea mai mare parte a verii. De obicei, lordul Piborne, lady Piborne şi fiul lor părăseau castelul pentru o călătorie de cîteva săptămîni — cel mai adesea în Scoţia, pe pămînturile moştenite de marchiză. Printr-o excepţie, în acel an, călă-

---

[1] Latin de cuisine — latină de bucătărie. Expresia echivalentă românească ar fi „latină de baltă" (n.t.).

[2] Redevenit prim-ministru (pentru a treia oară) în urma alegerilor anticipate din 1885 (cu sprijinul deputaţilor partidului naţional irlandez) Gladstone a introdus în programul de guvernare autonomia Irlandei, al cărei proiect de lege l-a propus şi susţinut în Camera Comunelor în 1886, pe cînd avea 76 de ani. În timpul mandatului precedent, Gladstone se convinsese că o nouă lege rurală, departe de a da satisfacţie ţăranilor irlandezi, dusese la un val de tulburări care n-au putut fi potolite decît după instituirea stării excepţionale (n.t.).

toria avea să fie înlocuită printr-o excursie pe care tradiţiile din lumea mare o impuneau seniorilor de la Trelingar, ce n-o făcuseră pînă atunci. Era vorba despre vizitarea acelei admirabile regiuni a lacurilor de la Killarney şi, întrucît proiectul căpătase aprobarea marchizei, lordul Piborne a fixat data plecării la 3 august.

Dacă Prichindel trăgea cumva nădejde că această excursie avea să-i lase cîteva săptămîni de răgaz la castel, se înşela amarnic. Întrucît lady Piborne urma să fie însoţită de Marion, camerista ei, deoarece lordul Piborne era însoţit de John, valetul lui, nici contele Ashton nu se putea lipsi de serviciile *groom*-ului său.

S-a ivit atunci o încurcătură îngrozitoare: ce se va întîmpla cu Birk?... Cine se va ocupa de el?... Cine avea să-l hrănească?...

Prichindel s-a grăbit prin urmare s-o înştiinţeze pe Kat despre această situaţie, iar Kat nici nu cerea mai mult decît să se îngrijească de Birk, fără ştirea nimănui.

„Să nu fii îngrijorat, băiatul meu, i-a răspuns buna făptură. Pe cîinele tău îl iubesc ca şi pe tine şi n-are să sufere deloc cît timp vei lipsi!"

Auzind acestea, Prichindel a sărutat-o pe Kat pe amîndoi obrajii şi, după ce i l-a prezentat pe Birk în seara de dinaintea plecării, şi-a luat rămas bun de la credinciosul animal.

Capitolul IV

LACURILE DE LA KILLARNEY

Plecarea, după cum se hotărîse în sferele înalte, a avut loc în dimineaţa zilei de 3 august. Cei doi servitori, camerista marchizei şi valetul marchizului, au luat loc în trăsura castelului, care transporta bagajele la gară, aflată la o distanţă de vreo cinci kilometri.

Prichindel îi însoţea, spre a supraveghea mai cu osebire calabalîcul tînărului său stăpîn, potrivit cu poruncile primite. De altfel, Marion şi John erau de acord să-l lase să se descurce cum o putea pe „acest copil al nimănui şi om de nimic", cum era numit în anticameră şi la bucătărie.

Copilul nimănui s-a descurcat cu multă pricepere şi bagajele contelui Ashton au fost înregistrate prin grija lui, de îndată ce biletele de călătorie au fost cumpărate de la ghişeu.

Caleaşca şi-a făcut apariţia pe la ora prînzului, după ce mersese de-a lungul rîului Allo. Lordul şi lady Piborne au coborît dintr-însa. Întrucît un oarecare număr de persoane ieşeau din gară pentru a se uita la augustele personaje — într-un mod foarte respectuos, se înţelege de la sine — contele Ashton nu putea să piardă ocazia să se joace cu *groom*-ul său. L-a chemat pe numele de *boy*, după cum se obişnuise s-o facă, deoarece nici nu-i cunoştea altul. Sus-pomenitul *boy* a înaintat spre caleaşcă şi a fost lovit drept în piept de cuvertura ce i s-a aruncat. Izbitura era cît pe ce să-l culce la pămînt, ceea ce i-a făcut foarte tare să rîdă pe toţi cei de faţă.

Marchizul, marchiza şi fiul lor au urcat în compartimentul care le fusese rezervat, într-un vagon de clasa I. John şi Marion s-au instalat pe banchetele unui vagon de clasa a II-a, fără să-l poftească pe *groom* să urce împreună cu ei. Acesta s-a dus să ocupe un alt compartiment, care era gol, nefiind încercat de nici o părere de rău pentru faptul că se afla singur, cel puţin la începutul călătoriei.

Trenul a pornit imediat. S-ar fi zis că nu aşteptase altceva decît sosirea nobililor castelani de la Trelingar.

Prichindel mai călătorise o dată pe calea ferată în braţele domnişoarei Anna Waston, lucru de care abia îşi mai aducea aminte, întrucît dormise tot timpul. Cît despre vagoane, agăţate unele de altele şi alcătuind convoaie trecînd în mare viteză, mai văzuse el primprejurul oraşelor Galway şi Limerick. Astăzi avea într-adevăr să i se realizeze dorinţa de a fi tras de o locomotivă, acest puternic cal din oţel şi aramă, nechezînd şi aruncînd vîrtejuri de aburi. În plus — lucrul care îi stîrnea admiraţia — nu erau aceste vagoane pline de călători, ci furgoanele ticsite de mărfurile pe care industria şi comerţul le trimiteau dintr-o regiune într-alta.

Prichindel privea pe fereastra al cărei geam era coborît. În ciuda faptului că trenul nu mergea cu viteză prea mare, tot ce vedea i se părea nemaipomenit: casele şi arborii ce alergau în sens contrar de-a lungul căii ferate, firele telegrafice întinse de la un stîlp la altul şi prin care telegramele fug mai iute decît obiectele ce-i dispăreau din faţa ochilor, convoaiele ce se încrucişau cu trenul în mers şi din care nu se întrezărea decît o masă nedesluşită şi mugitoare. Ce de impresii pentru închipuirea lui atît de simţitoare, unde ele se întipăreau ca nişte imagini de neşters!

Un anumit număr de kilometri trenul a urmat malul stîng al rîului Blackwater, străbătînd un şir de locuri pitoreşti. Pe la două după-amiaza, după ce se oprise în cîteva staţii intermediare, a făcut o haltă de douăzeci şi cinci de minute în gara Millstreet.

Nobila familie nu s-a dat jos din al său vagon-salon, unde Marion a fost chemată ca s-o servească pe stăpînă-sa. John se aţinea pe lîngă portieră spre a fi la dispoziţia stăpînului. Micul *groom* a primit poruncă de la contele Ashton să-i cumpere vreo „chestie amuzantă" uşor de citit pentru un ceas-două. El s-a îndreptat atunci către tejgheaua librăriei din gară, unde vă puteţi închipui prea bine cît s-a simţit de încurcat. În sfîrşit, este de presupus că şi-a ascultat propriul gust mai degrabă decît pe acela al tînărului Piborne. Astfel încît, ce mai papară a mîncat cînd i-a adus *Ghidul turistului la lacurile din Killarney*. Că pe moştenitorul de la Trelingar-castle îl şi interesa să studieze un itinerar de călătorie! De parcă s-ar fi sinchisit cîtuşi de puţin de regiunea pe care o vizita! Prin urmare, ghidul a trebuit să fie înlocuit cu o foaie cu caricaturi neroade, cu explicaţii fără haz, ce păreau să-i facă mare plăcere.

Plecarea din Millstreet a avut loc la două şi jumătate. Prichindel s-a lipit iarăşi de geamul vagonului. Trenul a intrat atunci în defileurile unei regiuni muntoase, cu un peisaj foarte variat — cerul era destul de senin, ziua nu era prea umedă — ceea ce rar se întîmplă în Irlanda. Lordul Piborne putea deci să se felicite că a ales o perioadă secetoasă pentru această excursie. Umbrela de soare a marchizei i-ar fi mai de folos decît propriul său impermeabil. Totuşi, văzduhul nu era lipsit de pîcla aceea uşoară şi fremătătoare, care dă mai mult farmec vîrfurilor de

munte, îmblînzindu-le contururile. Prichindel a putut contempla, înspre miazăzi de *railway*, piscurile înalte din partea aceea a comitatului — Caherbarnagh şi Pass, a căror înălţime atinge două mii de picioare[1]. Într-adevăr, în Irlanda frămîntările straturilor geologice s-au produs cu cea mai mare vigoare în împrejurimile oraşului Killarney.

Trenul a străbătut fără întîrziere graniţa dintre comitatele Cork şi Kerry. Prichindel, care păstrase acel Ghid de călătorie refuzat de stăpînul său, urmărea cu mare interes traseul căii ferate. Ce de aduceri aminte îi mai stîrnea numele acesta, Kerry! La vreo treizeci de kilometri spre miazănoapte se scurseseră anii cei mai fericiţi ai copilăriei sale, la ferma Kerwan, părăsită acum, de unde nemilosul *middleman* alungase familia Mac Carthy!... Şi atunci, şi-a întors ochii de la peisajul înconjurător. Privea acum în sine-însuşi şi impresiile acelea dureroase încă mai stăruiau într-însul în clipa cînd trenul s-a oprit în gara Killarney.

Este un adevărat noroc pentru acest tîrguşor — noroc împărtăşit de alte cîteva oraşe din Europa — că se află aşezat pe malurile unui lac minunat. Killarneyul îşi datoreşte — poate — existenţa uşoară şi fericită şiragului aceluia de pînze lichide care se desfăşoară la picioarele sale. Căci turiştii dau aici năvală în număr mare în fiecare vară nu pentru palatul episcopului catolic al comitatului, nici pentru catedrala lui, nici pentru azilul de alienaţi mintal, nici pentru mînăstirea de maici, nici pentru aceea a călugărilor franciscani şi nici pentru *work-house*. Nu! Dacă tîrguşorul acesta devine locul de întîlnire al excursioniştilor, aceasta se întîmplă pentru că ei se simt atraşi de splendorile naturale ale lacurilor sale. În caz că vreo zguduire geologică ar ajunge să le distrugă astfel încît apele lor s-ar pierde în măruntaiele pămîntului, ar însemna că orăşelul Killarney şi-a trăit traiul — ceea ce ar fi regretabil, mai cu seamă pentru familia Kenmare, deoarece această localitate face parte din uriaşul ei domeniu de nouăzeci de mii de hectare. Hotelurile nu lipsesc dintr-însa, fără a le mai pune la socoteală pe acelea înălţate pe malurile lacului Leane, pe o lungime de o jumătate de kilometru.

Lordul alesese unul dintre cele mai bune aşezăminte de acest fel. Din nefericire pentru dînsul, hotelul acela era tocmai atunci „boicotat". Acest neologism, irlandez de origine, vine de la numele unui oarecare căpitan Boycott, care ceruse ajutorul poliţiei pentru a-şi vîrî recolta în hambare, de vreme ce muncitorii zilieri refuzau să lucreze pe domeniul său. A fi izolat, iată exact ce înseamnă verbul a boicota. Şi, dacă hotelul în chestiune suferea de pe urma asprimii acestei puneri în carantină, lucrul se datora faptului că proprietarul lui îşi alungase o parte din micii arendaşi. Drept urmare, în hotelul său nu mai existau nici oameni de serviciu, nici bucătari, iar furnizorii n-ar mai fi îndrăznit să-i vîndă nimic, de teamă să nu păţească la fel ca şi dînsul.

Marchizul şi marchiza de Piborne au fost nevoiţi să meargă la alt hotel, amînînd pentru ziua următoare plecarea în zona lacurilor. După ce se ocupase de bagajele stăpînului său, micul *groom* a primit porunca să-i stea la dispoziţie toată seara. Aşadar, i s-a interzis categoric să părăsească anticamera, în timp ce junele Piborne o făcea pe gentlemanul în mijlocul turiştilor care citeau, stăteau de vorbă sau se îndeletniceau cu jocurile de societate în salonul cel mare al hotelului.

A doua zi dimineaţa, o trăsură aştepta în faţa peronului. Era un landou mare

[1] Aproximativ 610 metri (n.t.).

şi confortabil, care se putea descoperi în partea de sus, prevăzut cu o banchetă în spate pentru John şi Marion şi un loc pe capră, unde micul *groom* putea lua loc lîngă vizitiu. În chichiţele trăsurii au fost închise rufăria şi hainele de schimb, precum şi provizii într-o cantitate îndestulătoare pentru a face faţă diverselor împrejurări neprevăzute ale călătoriei, posibilelor întîrzieri sau lipsei hotelurilor, căci se cuvenea ca mesele Înălţimilor Lor să fie pretutindeni şi întotdeauna asigurate. Atîta doar că Domniile Lor nu aveau de gînd să urce în această trăsură la plecarea din Killarney.

Într-adevăr, cu bunul lui simţ practic, cu care lordul Piborne se făIea neîncetat — chiar şi în timpul dezbaterilor din Camera înaltă — el îşi împărţise itinerariul în două părţi distincte: prima cuprindea explorarea lacurilor şi urma să se desfăşoare pe apă; cea de a doua prilejuia explorarea comitatului pînă la ţărmul mării şi avea să se înfăptuiască pe pămînt. A urmat de aici că landoul nu urma să fie adus să-i transporte pe nobilii excursionişti decît în timpul celei de a doua părţi a călătoriei. Astfel încît, trăsura a fost pornită la drum încă de dimineaţă, spre a merge să-i aştepte la Brandons-cottage, la capătul lacurilor Killarney, după ce le dăduse ocol pe malurile lor dinspre soare-răsare. Or, cum în înţelepciunea lui, lordul Piborne fixase la trei zile durata traversării lacurilor, camerista, feciorul şi *groom*-ul nu-şi puteau părăsi stăpînii pe durata acestor trei zile. Judecaţi şi dumneavoastră dacă tînărul nostru băiat a fost sau nu mulţumit la gîndul că avea să navigheze pe apele acelea strălucitoare!

Ce-i drept, nu era aici vorba despre mare — marea aceea uriaşă, nesfîrşită, care merge de la un continent la altul. Aici nu erau decît lacuri, ce nu oferă nici un debuşeu pentru comerţ şi a căror suprafaţă nu este brăzdată decît de ambarcaţiunile turiştilor. Dar, în sfîrşit, chiar şi în asemenea condiţii, Prichindel avea de ce să se bucure. Ieri umblase pentru a doua oară pe calea ferată... Astăzi, pentru prima dată în viaţă, urma să se urce într-o barcă.

În timp ce John şi Marion, urmaţi de *groom,* străbăteau pe jos cei aproape doi kilometri ce despart orăşelul Killarney de malul septentrional al lacurilor, o caleaşcă îi conducea acolo pe marchiz, pe marchiză şi pe fiul lor. În colţul unei pieţe, Prichindel a întrezărit catedrala, pe care nu avusese timp să o viziteze. A văzut puţină lume pe străzi — mai degrabă plimbăreţi decît muncitori. Într-adevăr, Killarneyul nu se însufleţeşte decît în cursul celor cîteva luni de vară, cînd zece pînă la douăsprezece mii de excursionişti dau aici năvală din toate punctele Regatului-Unit. Şi atunci, ţi se pare că întreaga populaţie a tîrgului nu este alcătuită decît din vizitii şi barcagii care-şi dispută, fără s-o insulte prea tare, dar exploatînd-o cu nerusinare, clientela în trecere prin localitate.

La debarcader, o ambarcaţie cu cinci oameni la bord, dintre care patru la vîsle şi unul la cîrmă, era în aşteptarea Înălţimilor Lor. Bănci acoperite cu perne umplute cu cîlţi şi un mic cort la pupa pentru cazul cînd soarele ar arde prea tare sau ploaia ar ţine prea mult, asigurau confortul călătorilor. Lordul şi lady Piborne s-au instalat pe acele bănci, iar contele Ashton a luat loc lîngă dînşii; servitorii şi *groom*-ul s-au dus să se aşeze în faţă; parîma a fost desfăcută, ramele s-au înfipt în acelaşi timp în apă şi ambarcaţia s-a îndepărtat de mal.

Lacurile de la Killarney acoperă o suprafaţă de douăzeci şi unu de kilometri din această regiune lacustră. Sînt trei la număr: lacul Superior, care primeşte apele culese din bazinele rîurilor Grenshorn şi Doogary; lacul Muckross sau

Tore, unde se varsă apele rîului Owengariff, după ce au urcat cursul strîmtului canal Lough-Range; lacul Inferior sau Lough-Leane, care se varsă, prin Lawne şi alţi afluenţi, către golful Dingle, situat pe litoralul oceanului Atlantic. Trebuie să facem observaţia că, întrucît curentul apelor celor trei lacuri se stabileşte dinspre sud spre nord, aceasta explică de ce lacul Inferior ocupă o poziţie septentrională în raport cu celelalte două.

Văzut în plan geometral[1], ansamblul celor trei bazine reprezintă un palmiped[2] mare — un pelican sau altul asemenea lui —, avînd drept labă canalul Lough-Range, drept gheară lacul Superior, drept corp lacurile Muckross şi Lough-Leane. Întrucît ambarcaţia s-a desprins de la malul de nord al lui Lough-Leane, explorarea avea să continue din aval în amonte — mai întîi lacul Inferior, după aceea lacul Muckross, apoi, urcînd înapoi prin canalul Lough-Range, lacul Superior. După programul întocmit de lordul Piborne, cîte o zi avea să fie dedicată vizitării fiecărui lac în parte.

Înspre miazăzi şi spre apusul acestei regiuni, cele mai înalte sisteme orografice[3] ale Verdelui Erin se încalecă pînă la încîntătorul golf Bantry, tăiat în coasta comitatului Cork. Acolo se află micul port pescăresc Glengariff, în care Hoche şi cei paisprezece mii de oameni ai săi au debarcat în 1796, atunci cînd Republica Franceză i-a trimis în ajutorul fraţilor ei din Irlanda[4].

Lough-Leane, cel mai întins dintre cele trei lacuri, măsoară nouă kilometri lungime şi cinci kilometri lăţime. Malurile sale dinspre răsărit, dominate de lanţurile munţilor Carn-Tual, sînt încadrate de păduri înverzite, ce aparţin, în cea mai mare parte, domeniului Muckross. La suprafaţa lui răsar din apă un şir de insule — Brown, Lamb, Heron, Mouse[5] şi altele, dintre care insula Ross este cea mai însemnată, iar Innisfallen — cea mai frumoasă.

Ambarcaţia s-a îndreptat mai întîi spre aceasta din urmă. Vremea era minunată, soarele îşi dăruia din belşug razele, cu care este prea adesea zgîrcit în acea regiune. O briză uşoară încreţea suprafaţa apei. Prichindel se simţea îmbătat de aceste salvatoare efluvii, în timp ce privirile sale admirau încîntătoarele privelişti ce se tot schimbau o dată cu deplasarea bărcii. El s-a ferit cu străşnicie să-şi exprime simţămintele prin interjecţii nelalocul lor, căci, oricum, ar fi fost rugat numaidecît să tacă.

Şi, într-adevăr, lordul şi lady Piborne s-ar fi putut mira că o fiinţă lipsită de educaţie şi de o naştere aleasă se dovedeşte simţitoare în faţa unor asemenea frumuseţi ale naturii, create anume pentru plăcerea ochilor aristocratici. De altfel, Înălţimile Lor plecaseră în această excursie — nu aţi uitat, firește — pentru că se cuvenea ca oamenii de rangul lor să fi făcut-o şi se prea poate că nu avea să le rămînă nici o amintire despre cele văzute. Cît despre contele Ashton, iată unul pe

---

[1] Geometral (fr.) — care reprezintă un obiect cu dimensiunile sale relative exacte, fără a ţine seama de perspectivă (n.t.).

[2] Palmiped (fr. palmipède) — orice pasăre acvatică avînd picioarele palmate (cu degetele unite printr-o membrană) (n.t.).

[3] Orografic (fr. orographie) — ştiinţa care se ocupă cu studierea munţilor (n.t.).

[4] În realitate, debarcarea nu a avut loc: pornită în decembrie 1796, flota franceză comandată de Hoche a fost împrăştiată de furtună (n.t.).

[5] Brown (engl.) — brun(et); Lamb — miel; Heron — bitlan; Mouse — şoarece (n.t.).

care asemenea lucruri nu-l priveau cîtuşi de puţin! Îşi adusese cu sine cîteva undiţe şi se hotărîse să pescuiască, în timp ce auguştii săi părinţi urmau să meargă — din datorie — să viziteze vilele şi ruinele din împrejurimi.

Tocmai acest lucru l-a întristat mai cu seamă pe Prichindel. Căci, de îndată ce ambarcaţia a acostat la malul lui Innisfallen, marchizul şi marchiza au debarcat şi, atunci cînd s-au adresat fiului lor, cerîndu-i să-i însoţească:

— Mulţumesc, a răspuns acel fermecător băiat, prefer să pescuiesc în timpul promenadei domniilor voastre!

— Totuşi, a reluat lordul Piborne, se află aici ruinele unei abaţii vestite şi prietenul meu, lordul Kenmare, căruia îi aparţine această insulă, nu mi-ar ierta-o dacă...

— Ei, dacă asta preferă contele... a făcut marchiza cu nepăsare.

— Desigur... asta prefer, a răspuns contele Ashton, iar *groom*-ul meu va rămîne ca să-mi pregătească momelile pentru undiţă.

Marchizul şi marchiza au plecat, aşadar, urmaţi de Marion şi de John şi, iată pentru ce, spre marea lui nemulţumire, Prichindel n-a putut vedea nici una dintre curiozităţile arheologice de pe Innisfallen. Pe deasupra, marchizul şi marchiza n-au adus cu dînşii nici un fel de impresie, nici serioasă şi nici durabilă. Căci, într-adevăr, ce putuseră spune minţilor lor nepăsătoare sau dezgustate frumuseţile acelei mînăstiri, ale cărei temelii au fost puse în secolul al VI-lea, aşezarea celor patru clădiri impunătoare ce o alcătuiesc, paraclisul în stil roman cu bolta fin dăltuită în piatră, întreg ansamblul înghiţit de o vegetaţie luxuriantă, în mijlocul pîlcurilor de ilice, de tise, de frasini şi de strugurii-ursului, cu exemplare dintre cele mai remarcabile ce par să aparţină doar „insulei sfinţilor" cum a botezat — pe drept cuvînt — domnişoara de Bovet această bijuterie a ţinutului Killarney?

Însă, dacă tînărul conte Ashton refuzase să le însoţească pe Înălţimile Lor în ceasul pe care dumnealor l-au dedicat explorării insulei Innisfallen, nu trebuie să credeţi cumva că el şi-a pierdut vremea de pomană. Fără îndoială, un frumos păstrăv scăpase chiar din vina lui, dar el şi-a vărsat necazul în capul micului *groom*, prin nesfîrşite dojeni, pe cît de nemeritate, pe atît de grosolane. În schimb, cele două sau trei anghile agăţate de cîrligul undiţei sale i se păreau de preferat acestei ruine imbecile, de care nu-i păsa nici cît negru sub unghie.

Şi asemenea îndeletnicire i se părea într-atîta de vrednică să-i ocupe timpul liber, încît nici măcar n-a vrut să străbată insula Ross atunci cînd ambarcaţia s-a oprit la ţărmul ei, o oră mai tîrziu. El şi-a cufundat din nou undiţa în acele ape limpezi, iar Prichindel a fost nevoit să-i stea la dispoziţie în timp ce lordul şi lady Piborne îşi preumblau maiestuoasa indiferenţă pe sub măreţele umbrare ale lordului Kenmare.

Căci, din superbul domeniu cu acelaşi nume face parte şi această insulă de douăzeci şi patru de hectare, pe care proprietarul a unit-o printr-o şosea cu malul răsăritean al lacului, nu departe de castelul său, o veche fortăreaţă feudală din veacul al XIV-lea. Însă, ceea ce i-a scandalizat de bună seamă pe marchiz şi pe marchiză este faptul că atît insula Ross cît şi parcul castelului sînt lăsate la dispoziţia locuitorilor ţinutului, excursioniştilor, oricărui om ce iubeşte covoarele de verdeaţă smălţate de mentă şi de crini, printre tufe de azalee şi de rododendroni, pe sub ramurile copacilor seculari.

După o explorare de două ore, întretăiată de popasuri dese, Înălţimile Lor s-au

Iar Prichindel a fost nevoit să-i stea la dispoziție

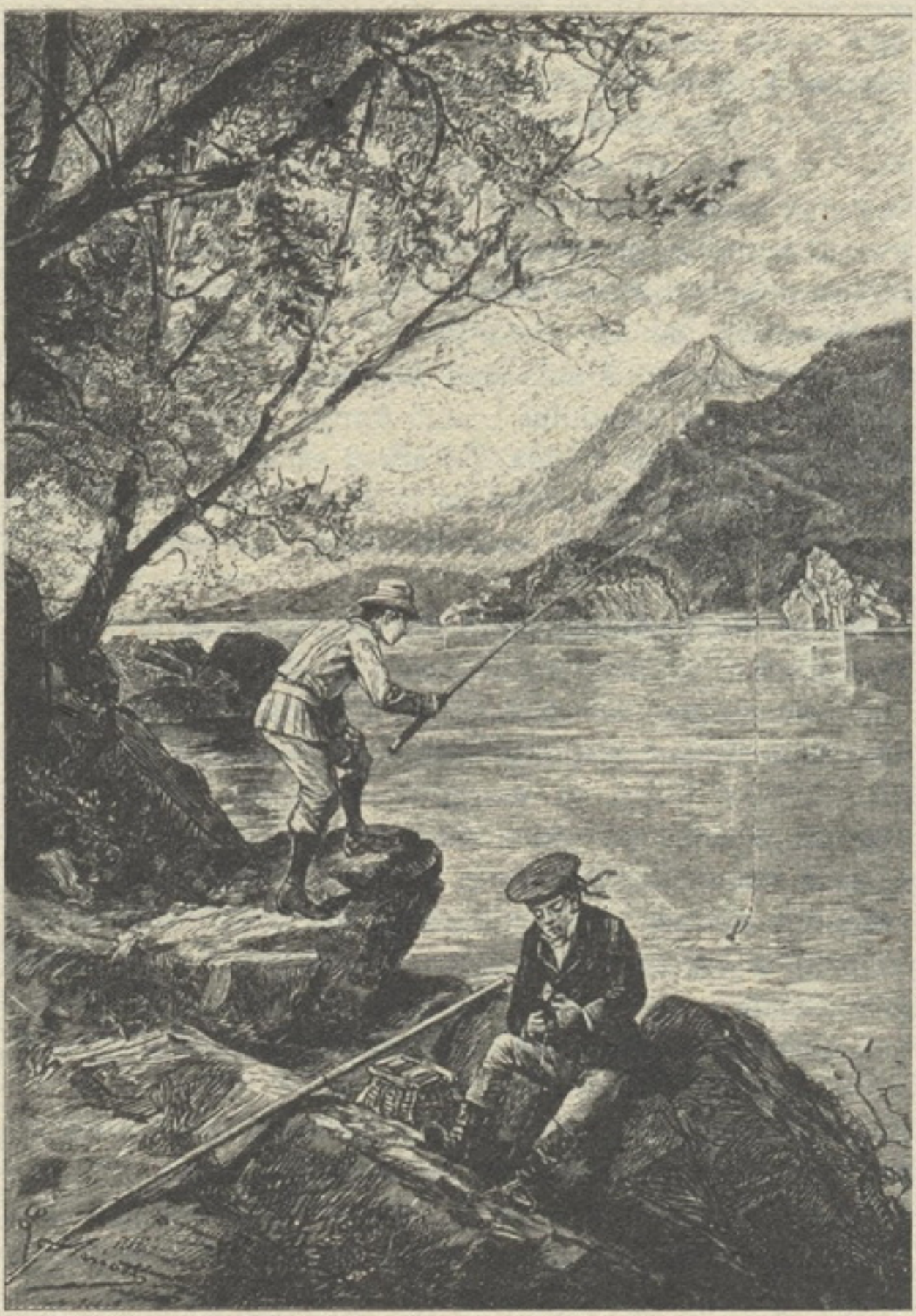

întors în micuțul port unde îi aștepta ambarcațiа. Contele Ashton tocmai îl dojenea pe *groom,* căruia marchizul și marchiza n-au întîrziat să-i aducă nedrepte învinuiri, fără a mai catadicsi să-l asculte. Iar vina lui Prichindel se trăgea din faptul că pescuitul nu fusese cine știe ce rodnic, peștele ferindu-se să muște cîrligele undițelor gentlemanului. De aici, o proastă dispoziție ce avea să dureze pînă seara.

S-au îmbarcat iarăși cu toții și barcagiii s-au îndreptat către mijlocul lacului, pentru a vizita cascada șoptitoare O'Sullivan de pe malul apusean, înainte de-a ajunge la gura canalului Lough-Range, în apropierea căreia se înălța vila unde lordul Piborne socotea să-și petreacă noaptea.

Prichindel își ocupase din nou locul din față, cu inima grea din cauza nedreptăților cu care era copleșit. Însă, curînd le și uitase, lăsîndu-și închipuirea să-l poarte pe apele acelea stătătoare. Oare nu citise el în *Ghid* legenda aceea ciudată despre lacurile din Killarney? Aici, odinioară, se întindea o vale fericită, pe care un baraj o apăra de prea-plinul apelor din vecinătate. Dar, într-o zi, tînăra fată ce păzea vana, o coborîse din nesocotință și apele au dat năvală în torente. Satele și locuitorii au fost înghițiți împreună cu șeful lor, *thanist*[1]. Începînd din această epocă, se pare că ei trăiesc pe fundul lacului format atunci și, ascultînd cu atenție, îi poți auzi cum își sărbătoresc duminicile, în acel regat al anghilelor și al păstrăvilor, sub întinderile de ape, nemișcate, ale lui Lough-Leane.

Era ora patru după-amiaza atunci cînd Înălțimile Lor au acostat la Dinish-cottage, în apropiere de gura canalului Lough-Range, pe malul său stîng, în fundul golfului Glena. Domniile Lor au luat hotărîrea să se culce, în condiții destul de acceptabile însă, cînd Prichindel a fost poftit să iasă, pe la nouă seara, el a primit ordinul să se ducă în camera lui, astfel încît n-a avut, nici măcar atunci, cîteva ceasuri de libertate.

Ziua următoare a fost închinată explorării lacului Muckross. Acest lac, lung de patru kilometri și avînd lățimea mijlocie cam pe jumătate, nu este, la drept vorbind, decît un vast eleșteu, avînd o formă regulată, în mijlocul unui domeniu unde proprietarii nu mai locuiesc și ai cărui codri măreți nu-și pierd cu nimic din farmec pentru că s-au întors la starea lor naturală.

De data aceasta, contele Ashton a catadicsit să-i însoțească pe marchiz și pe marchiză. Și, dacă *groom*-ul a luat parte la excursie, asta a fost cu putință pentru că stăpînul său îl însărcinase să-i care pușca de vînătoare și tolba. Pe vremuri, aceste păduri adăposteau un mare număr de mistreți și porci sălbăticiți. În prezent, asemenea animale au dispărut aproape cu desăvîrșire, lăsînd locul acelor mari căprioare roșii, a căror rasă nu va întîrzia să dispară și dînsa din codrii Regatului Unit.

Așadar, contele Ashton ar fi săvîrșit cu siguranță vreo ispravă cinegetică dacă aceste căprioare, atît de neîncrezătoare de obicei, ar fi binevoit să intre în bătaia puștii. Mare decepție pentru el, în ciuda faptului că doi dintre barcagii făcuseră pe hăitașii, iar Prichindel pe cîinele de vînătoare. Astfel încît, dînsul a fost lipsit de plăcerea de-a vedea cascada pitorească Tore și o veche abație de călugări franciscani din secolul al XIII-lea, cu biserica și mînăstirea căzute în ruine, pe care

[1] Thanist (corect tanist, cuvînt de origine celtică) — șef de clan; mic nobil, căpetenie de război a satului, cu dreptul de a primi dijme în natură sau în zile-muncă (n.t.).

Înălțimile Lor ar fi dat dovadă de mai multă chibzuință dacă nu ar fi vizitat-o.

Într-adevăr, această mînăstire posedă o tisă cu o dezvoltare extraordinară, întrucît are o circumferință ce măsoară mai bine de patru metri și jumătate. Dînd ascultare nu știu cărei fantezii, ori poate pentru a putea păstra o amintire din cursul promenadei sale la abația Muckross, iată că marchizei i-a venit ideea să desprindă o frunză din tisa aceea. Apucase să întindă mîna spre copac, cînd a fost oprită de un strigăt al călăuzei:

— Înălțimea Voastră să ia seama!...

— Să ia seama?... a repetat lordul Piborne.

— Fără îndoială, *mylord!* Dacă doamna marchiză ar fi cules una dintre aceste frunze...

— Oare este un lucru oprit de proprietarul de la Muckross-castle? a întrebat marchizul pe un ton plin de semeție.

— Nu, domnule marchiz, i-a răspuns călăuza. Însă, orice persoană care culege una dintre aceste frunze moare în cursul aceluiași an...

— Chiar și o marchiză?...

— Chiar și o marchiză!

Și, numaidecît, lady Piborne a fost atît de impresionată, încît era cît pe ce să leșine. O clipă numai, și ea ar fi smuls frunza fatală. Adevărul este că, în Insula de Smarald, acești urmași ai vechilor seminții, nu mai puțin superstițioși decît *Paddys* de la orașe și de la țară, cred cu putere în asemenea legende, luîndu-le drept adevărate.

Lady Piborne s-a întors așadar peste măsură de tulburată la Dinish-cottage, tot gîndindu-se la primejdia prin care trecuse. Astfel încît, în ciuda faptului că nu era decît ora două după-amiaza, lordul Piborne a hotărît să amîne pentru a doua zi explorarea lacului Superior.

În ceea ce îl privește pe junele Ashton, el nu era mai puțin înciudat că se întorsese mofluz de la vînătoare. Și, dacă se simțea frînt de oboseală, în ce măsură trebuie să fi fost cîinele său — adică vrem să spunem micul *groom* — căruia nu-i lăsase nici o clipă de răgaz. Însă cîinii nu se plîng niciodată și, de altminteri, Prichindel era prea mîndru ca să o facă.

Ziua următoare, după micul dejun, Înălțimile Lor au luat loc în ambarcație. Barcagiii „s-au opintit din greu la vîsle", cum ar fi zis Pat Mac Carthy, ca să urce în susul apei pe Lough-Range. Căci, gîtuitura gurii canalului dă naștere la vîltori și la contracurenți, iar, pe alocuri, apa se prăvălește cu violența unui torent. Pasagerii au fost zdravăn zgîlțîiți și, dacă asta a însemnat o adevărată plăcere pentru eroul nostru, lordul și lady Piborne n-o împărtășeau cîtuși de puțin. Marchizul era chiar cît pe ce să dea poruncă să se întoarcă îndărăt, într-atît păreau marchiza înspăimîntată și contele Ashton că se simte prost. Însă, cîteva lovituri zdravene de ramă le-au îngăduit să depășească valurile brizante, iar ambarcația s-a regăsit în ape mai domoale, printre maluri tivite cu flori de nufăr. La vreo trei kilometri mai departe, se înălța un munte de o mie opt sute de picioare[1], bîntuit de vulturi și numit Cuibul Vulturului.

Barcagiii le-au încunoștiințat pe Înălțimile Lor că, dacă ar catadicsi să se adreseze acestui munte, el s-ar grăbi să le răspundă. Există acolo, într-adevăr, feno-

[1] 550 de metri (n.t.).

mene de răsfrîngere a sunetelor, foarte admirate de turişti. De bună seamă că marchizul şi marchiza au socotit ca fiind sub demnitatea lor să intre în conversaţie cu acest ecou care „nu le fusese prezentat". Însă, contele Ashton nu putea pierde o ocazie atît de frumoasă de a arunca două sau trei fraze inepte. La sfîrşit, el a întrebat cine este.

„Un mic prost!" i-a răspuns muntele prin gura vreunui plimbăreţ, ascuns îndărătul unui tufiş gros de ienupăr aflat la jumătatea muntelui.

Înălţimile Lor, foarte jignite, au declarat că acest ecou prost crescut ar fi fost pedepsit după cum se cuvenea pentru impertinenţa lui, pe vremuri, atunci cînd castelanii exercitau justiţia majoră şi minoră pe domeniile lor feudale. Îndată după aceea, barcagiii au imprimat ambarcaţiei o viteză sporită şi, pe la ora unu, ea atingea lacul Superior.

Suprafaţa sa este aproape egală cu aceea a lacului Muckross. Are o formă mai neregulată, ceea ce îi dă un spor de frumuseţe. Spre sud, se înalţă, ţepene, taluzurile de la Cromaglans. La nord se etajează coamele lanţului muntos Tomie şi a Muntelui Purpuriu, acoperit cu tufe roşii-stacojii de trandafiri sălbatici. Pe malul meridional se ridică o pădure întreagă alcătuită din arborii aceia falnici care umbresc valea Killarney. Însă, oricît de încîntătoare ar fi fost înfăţişarea acestui lac, Înălţimile Lor nu i-au dat prea mare atenţie şi, cu excepţia lui Prichindel, nimănui nu i-a făcut plăcere această explorare. Astfel încît, lordul Piborne a poruncit să se îndrepte spre gura rîului Geanhmeen, spre a ajunge la Brandons-cottage, unde aveau să se odihnească înainte de a vizita regiunea litoralului.

Ca urmare a atîtor osteneli, era cu totul firesc ca Înălţimile Lor să aibă nevoie de odihnă. Pentru dînşii, această traversare a lacurilor fusese tot una cu străbaterea Oceanului. Cei doi servitori şi *groom*-ul au trebuit să rămînă la hotel şi, dacă Prichindel n-a primit douăzeci de ordine incoerente, asta s-a datorat faptului că, încă de la al nouăsprezecelea, contele Ashton adormise adînc.

A doua zi a fost nevoie ca toată lumea să se scoale devreme, căci itinerarul lordului Piborne cuprindea o etapă destul de lungă. Marchiza s-a lăsat rugată. Marion găsea că este cam palidă, cam trasă la faţă. De aici, o discuţie privind problema dacă să continue călătoria sau să se întoarcă în aceeaşi zi la Trelingar-castle. Lady Piborne înclina spre această soluţie; însă lordul Piborne, arătînd că prietenii lor intimi, ducele de Francastar şi ducesa de Wersgalber împinseseră excursia pînă la Valentia[1], s-a luat hotărîrea, în cele din urmă, ca itinerarul să nu fie modificat. Mare satisfacţie pentru Prichindel, care de nimic nu se temea mai tare decît să se întoarcă la castel fără să fi văzut din nou marea!

Caii fuseseră înhămaţi la landou încă de la ora nouă dimineaţa. Marchizul şi marchiza s-au aşezat în fundul trăsurii, contele Ashton în faţă. John şi Marion ocupau scaunul dindărăt, în timp ce *groom*-ul a luat loc pe capră, lîngă vizitiu. Landoul a fost lăsat descoperit, chiar dacă urma să fie închis în caz de vreme rea. În sfîrşit, nobilii călători, de îndată ce au primit omagiile respectuoase ale personalului de la Brandons-cottage, au pornit la drum.

Pe o distanţă de vreo patru-cinci sute de metri, cei doi cai vînjoşi au urmat malul stîng al rîului Doogary, unul dintre afluenţii lacului Superior, apoi au apucat-o de-a lungul pantelor pline de hîrtoape ale lanţului muntos

[1] Valentia — nume desemnînd un mic fluviu, un mic golf şi o insulă situate în sud-vestul Irlandei, la sud de intrarea în golful Dingle (n.t.).

♦ Proiectul RI 2010 ♦ ♦ Jules Verne 2010 ♦

Gillyenddy-Reeks. Trăsura mergea acum numai la pas, urcînd acele coame abrupte. La fiecare cotitură a acestui drum în serpentină, noi locuri pitoreşti se ofereau privirilor. Prichindel era, probabil, singurul care le admira. Călătorii străbăteau atunci partea cea mai accidentată a comitatului Kerry, ba chiar a întregii Irlande. La vreo paisprezece-cincisprezece kilometri spre sud-vest, dincolo de Gillyenddy-Reeks, muntele Carrantuohill îşi subţia piscul pierdut printre nori la trei mii de picioare înălţime[1]. În josul munţilor zăceau numeroase morene împrăştiate, un haos de blocuri neregulate, strînse laolaltă de împingerea lentă şi neîncetată a gheţarilor de odinioară.

În miezul zilei, lăsînd lanţul Tomie şi Muntele Purpuriu la dreapta, landoul a apucat-o pe clina unei strîmte spărturi a lanţului muntos Gillyenddy-Reeks. Aceasta este o străpungere vestită în toată ţara, trecătoarea Dunloe. Ici şi colo, frumoase lacuri făceau să varieze înfăţişarea acestor meleaguri sălbatice şi, dacă le-ar fi interesat cît de puţin pe Înălţimile Lor, Prichindel le-ar fi putut povesti legendele ţinutului, căci avusese grijă să-şi studieze Ghidul înainte de plecare. Însă ştia dinainte că nu le-ar fi făcut nici o plăcere cu asta.

Dincolo de acea trecătoare, landoul a coborît cu o iuţeală mai mare pantele dinspre nord-vest. Încă de la ora două, călătorii ajunseseră pe malul drept al rîului Lawne, a cărui albie slujeşte drept deversor prea plinului lacurilor din Killarney, îndreptîndu-le apele spre golful Dingle. Au mers de-a lungul rîului cam şase kilometri şi jumătate şi era ora şase seara cînd au făcut popas în micul tîrguşor Kilgobinet, obosiţi după o etapă măsurînd numai paisprezece-cincisprezece kilometri.

A urmat o noapte liniştită, în cursul căreia confortul, cam neîndestulător, a fost înlocuit cu numeroase menajamente şi respectuoase atenţii, primite cu nepăsarea aceea ce ţi-o dă obişnuinţa înaltelor situaţii în societate. Apoi, spre nemăsurata nelinişte a lui Prichindel, au urmat noi şovăieli cu privire la direcţia în care urma s-o apuce landoul a doua zi dis-de-dimineaţă: fie la dreapta, spre a reveni la Killarney, fie la stînga, ca să ajungă la estuarul fluviului Valentia. Însă, deoarece hotelierul afirmase că prinţul şi prinţesa de Kardigan străbătuseră acest ultim traseu cu două luni în urmă, lordul Piborne a făcut-o pe lady Piborne să înţeleagă că se cuvenea să meargă şi ei pe urmele acestor auguste personaje.

Plecarea din Kilgobinet a avut loc la ora nouă dimineaţa. În ziua aceea, vremea era ploioasă. A fost nevoie să se ridice capota landoului. Aşezat lîngă vizitiu, micul *groom* nu se putea adăposti nicicum de rafale. Mare pagubă! Întîmpinase el altele şi mai rele!

Tînărul nostru băiat n-a pierdut, aşadar, nici una dintre privelиştile ce se cuvenea să fie admirate — lanţurile de munţi învăluite în ceaţă dinspre răsărit, văile lungi şi adînci dinspre soare-apune, coborînd spre litoral. Simţămîntul frumuseţilor naturii se dezvolta treptat-treptat în sufletul său şi amintirea lor n-avea să i se mai şteargă niciodată din minte.

În cursul după-amiezii, pe măsură ce munţii dominaţi de piscul Carrantuohill dădeau îndărăt spre est, munţii Iveragh s-au înălţat la orizont de cealaltă parte. Dincolo de ei, dacă dăm crezare Ghidului lui Prichindel, un drum mai uşor de străbătut cobora pînă la micul port Cahersiveen.

[1] 915 metri (n.t.).

Înălţimile Lor au ajuns pe înserat în tîrguşorul Carramore, după ce străbătuseră o etapă de vreo şaisprezece kilometri. Întrucît regiunea este frecventată de excursionişti, din hoteluri — întreţinute cum se cuvine — nu lipseşte nimic din cele de trebuinţă. Iată de ce n-a mai fost nevoie să se folosească rezervele din landou.

A doua zi, trăsura a pornit iar la drum pe o vreme ploioasă, cu un cer brăzdat de nori repezi, pe care vîntul mării îi mătura cu rafale puternice. Spărturi largi lăsau din cînd în cînd să străbată razele soarelui. Prichindel trăgea adînc în piept aerul acela încărcat de sărăturile mării din apropiere.

Cu puţin înainte de amiază, landoul, întorcîndu-se brusc la o cotitură a drumului, a revenit în linie dreaptă spre apus. După ce a străbătut, nu fără cîteva sforţări mai serioase, o strîmtă trecătoare prin munţii Iveragh, n-a mai avut decît să se rostogolească, înfrînînd roţile, pînă la estuarul Valentiei. Încă nu sunase ora cinci după-amiază cînd trăsura s-a oprit, la capătul călătoriei, în faţa unui hotel din Cahersiveen.

„Oare ce or fi putut vedea Înălţimile Lor din toată natura asta frumoasă?" se întreba Prichindel.

Habar n-avea dînsul că numeroşi oameni — şi încă dintre cei mai onorabili — nu călătoresc decît ca să poată spune că au călătorit.

Tîrguşorul Cahersiveen este tupilat pe malul stîng al fluviului Valentia, care se lărgeşte în acest loc astfel încît să dea naştere unui mic port de escală, căruia i s-a dat numele de Valentia-*harbour*. Dincolo de el se află insula cu acelaşi nume, unde se găseşte unul dintre punctele cele mai înaintate ale Irlandei înspre vest şi anume capul Brag-Head. Cît despre micul tîrguşor Cahersiveen, nici un irlandez nu va putea uita vreodată că el este oraşul natal al marelui O'Connell.

A doua zi, încăpăţînîndu-se să-şi îndeplinească pînă la capăt programul de excursionişti, Înălţimile Lor au fost silite să-şi dedice cîteva ceasuri vizitării insulei Valentia. Contelui Ashton i-a venit cheful să tragă cu puşca în pescăruşi şi Prichindel, spre nespusa lui încîntare, a primit porunca să-l însoţească.

Un *fery-boat* face legătura între Cahersiveen şi insulă, situată la un kilometru şi jumătate în faţa estuarului. Lordul Piborne, lady Piborne şi suita lor s-au îmbarcat îndată după micul dejun şi *fery-boat*-ul i-a depus în micul port, în rada căruia vasele de pescuit vin să se adăpostească de violentele tălăzuiri din larg.

Foarte sălbatică, foarte grosolană în contururi, foarte aspră ca înfăţişare, această insulă nu este lipsită de resurse minerale, căci posedă renumite cariere de ardezie. În cuprinsul ei se găseşte un sat, în care se poate vedea că o parte dintre case au zidurile şi acoperişul întocmite din cîte o singură placă de ardezie. Turiştii, dacă au poftă, pot să-şi petreacă o vreme în acel sat; un han cît se poate de bun le oferă casă şi masă. Dar, pentru ce ar rămîne ei acolo? Căci, după ce au vizitat, aşa cum au făcut-o şi Înălţimile Lor, ruinele vechiului port construit de Cromwell, după ce au urcat în turnul farului ce luminează calea navelor sosite din largul mării, după ce au admirat cele două conuri stîncoase care ţîşnesc din apă la douăzeci şi cinci de kilometri depărtare de ţărm, acele recife pe care focurile farului le semnalează drept o regiune de coastă periculoasă, pentru ce ar mai rămîne ei pe Valentia? Nu este vorba, aşadar, decît despre o insulă oarecare, dintre acelea ce se numără cu sutele pe coasta de vest a Irlandei.

Aşa este, fără îndoială, atîta doar că Valentia se bucură de o întreită celebri-

tate, cu totul și cu totul personală.

Astfel, ea a slujit drept punct de plecare pentru lucrările de triangulație ce au avut în vedere măsurarea acelui arc de cerc trasat de-a curmezișul Europei pînă în munții Urali.

În sfîrșit, se mai găsește aici o clădire izolată, în care au fost conduși lordul și lady Piborne. Este locul unde fusese legat primul cablu transatlantic, ce a fost coborît pe fundul oceanului spre a lega Lumea Veche cu Lumea Nouă. În anul 1858, căpitanul Anderson l-a tîrît în siajul vasului *Great-Eastern* și el a început să funcționeze în 1866 — singur pe atunci, pînă cînd alte și alte fire să fi legat Europa cu America.

Așadar, aici a sosit prima telegramă expediată de la un continent la altul și adresată de președintele Statelor-Unite, Buchanan, sub această formă evanghelică:

„Slavă lui Dumnezeu în ceruri și pace oamenilor de bunăvoință de pe pămînt!"

Sărmană Irlandă! Tu n-ai uitat niciodată să-l slăvești pe Cel-de-Sus, însă oamenii de bunăvoință îți vor asigura ei vreodată pacea socială, redîndu-ți independența?

Capitolul V

CÎINE CIOBĂNESC ȘI CÎINE DE VÎNĂTOARE

Plecat din Cahersiveen în dimineața zilei de 11 august, urmînd șoseaua ce șerpuiește de-a lungul litoralului, în vecinătatea primelor ramificații ale munților Iveragh, după un popas la Kells, modest tîrgușor situat pe țărmul golfului Dingle, landoul a poposit, seara, în tîrgul Killorglin. Vremea fusese urîtă — ploaie și vînt tot timpul drumului. A doua zi timpul a fost de-a dreptul mizerabil: averse de ploaie și rafale bătînd neîncetat de-a lungul celor cincizeci de kilometri ce despart orășelul Valentia de Killarney, unde Înălțimile Lor, bîntuite de o proastă dispoziție nu mai puțin mizerabilă decît vremea de afară, au fost nevoite să-și petreacă ultima lor noapte de călătorie.

A doua zi, înaltele personaje au reluat drumul pe calea ferată și, pe la ora trei după-amiază, s-au reîntors la Trelingar-castle, după o absență de zece zile.

Marchizul și marchiza isprăviseră cu tradiționala excursie în regiunea lacurilor de la Killarney și prin ținuturile muntoase ale comitatului Kerry.

— Că și merita să ne expunem la atîtea oboseli! a făcut marchiza.

— Și la atîtea supărări! a adăugat marchizul.

Cît despre Prichindel, el venise înapoi cu capul plin de atîtea amintiri.

Prima lui grijă a fost să ceară de la Kat vești despre Birk.

Birk era sănătos. Kat nu-l uitase. În fiecare seară, cîinele se întorcea în locul unde spălătoreasa stătea la pîndă, așteptîndu-l cu ceea ce pusese de o parte pentru dînsul.

În aceeași seară, înainte de a urca în camera lui, Prichindel s-a dus în acel loc anume, în preajma acareturilor castelului, unde se întîlnea de obicei cu Birk. Este

ușor să ne închipuim cum s-a desfășurat revederea celor doi prieteni și ce de mîngîieri au schimbat unul cu altul! Desigur, Birk era slab de-i numărai coastele — doar nu mîncase în fiecare zi pe săturate — dar nu se băga de seamă prea tare și ochii îi străluceau cu sclipirea vie a inteligenței. Stăpînul său i-a făgăduit să vină să-l vadă în fiecare seară — dacă va putea — și i-a urat noapte bună. Birk, înțelegînd că nu are dreptul să facă pe mofturosul, nici nu cerea mai mult. De altfel, băiatul nostru trebuia să umble cu multă băgare de seamă, să nu se observe prezența lui Birk prin împrejurimile lui Trelingar-castle, iar cîinii dăduseră alarma în mai multe rînduri.

Castelul și-a reluat existența obișnuită — o viață trîndavă care convenea de minune unor stăpîni de o vîță atît de veche. Șederea lor aici avea să se prelungească pînă în ultima săptămînă a lunii septembrie — perioadă în care Pibornii aveau obiceiul să se întoarcă la reședințele lor de iarnă din Edinburgh și apoi din Londra, pentru sesiunea parlamentului. Pînă atunci, marchizul și marchiza urmau să se izoleze în plicticoasa lor măreție. Vizitele vecinilor reîncepeau, cu o regularitate de-a dreptul dezgustătoare. Se vorbea, desigur, despre excursia la Killarney. Lordul și lady Piborne au schimbat impresii de călătorie cu cîțiva prieteni care vizitaseră lacurile mai înainte. Dar era cazul să se grăbească, deoarece toate cîte văzuseră ajunseseră încă de pe acum să fie nedeslușite și îndepărtate în memoria îndărătnică a marchizei. Așa, spre exemplu, dînsa nu-și mai aducea aminte de numele insulei de unde pornea „cordonul electric" de care trăgea Europa ca să sune Statele-Unite — tot astfel cum îi suna dumneaei pe John și pe Marion.

Totuși, existența aceea monotonă nu înceta să fie apăsătoare pentru Prichindel, ba chiar dimpotrivă. El era veșnic expus relelor purtări ale intendentului Scarlett, care vedea într-însul un țap ispășitor. Pe de altă parte, toanele contelui Ashton nu-i lăsau o oră de răgaz. În fiecare clipă avea o poruncă de îndeplinit, o alergătură de făcut; urmau apoi contraordine, care îl sileau pe tînărul *groom* să fie într-un neîncetat du-te-vino. Simțea că parcă un fir tiranic îi trece prin mîini și prin picioare și îl pune tot timpul în mișcare. Personalul din anticameră și de la bucătărie făcea haz văzîndu-l astfel chemat, trimis îndărăt, supunîndu-se tot timpul ordinelor date și contramandate. De aceea, se simțea din cale-afară de umilit.

Astfel încît, seara, atunci cînd — în cele din urmă — putea să se întoarcă în camera lui, se lăsa pradă gîndurilor cu privire la situația pe care fusese silit s-o accepte din cauza mizeriei. Căci, ce viitor avea el, ca *groom* al contelui Ashton? Nici unul. Se simțea născut pentru altceva mai de soi. Să nu fie decît servitor, cu alte cuvinte o mașină de îndeplinit porunci, asta îi jignea firea independentă și punea piedici în calea arzătoarei năzuințe ce-o simțea crescînd într-însul. Cel puțin, atunci cînd trăia la fermă, se afla pe picior de egalitate cu ceilalți, care îl socoteau drept copilul familiei. Unde erau dezmierdările cu care-l alinta Mama mare, dragostea Martinei și a lui Kitty, încurajările domnului Martin și ale fiilor săi? Căci, într-adevăr, el punea mai mult preț pe pietricelele căpătate seară de seară și îngropate acolo sub ruine decît pe guineele cu care acești Piborni îi plăteau, lunar, sclavia. În timp ce locuia la Kerwan se instruia, muncea, învăța cum să trăiască într-o bună zi, fără să aibă nevoie de nimeni... Aici, nimic altceva decît această strădanie revoltătoare și lipsită de viitor, supunerea față de fanteziile unui copil răzgîiat, îngîmfat și incult. El era întotdeauna ocupat să rînduiască —

nu cărți, căci nu exista măcar una singură — ci tot soiul de lucruri ce zăceau în dezordine prin întreg apartamentul.

Și apoi, mai era cabrioleta tînărului gentleman care îl ducea la disperare. Oh, cabrioleta asta! Prichindel nu se putea uita la ea fără să se simtă cuprins de dezgust. Cu riscul de-a o răsturna într-o groapă, s-ar fi părut că tînărului conte Ashton îi plăcea să se repeadă cu dînsa pe drumurile cele mai proaste, ca să-și zgîlțîie mai bine *groom*-ul agățat de curelele capotei. Mai puțin nefericit atunci cînd vremea îngăduia mersul în *tilbury*[1] sau docarul — celelalte vehicule ale feciorului Pibornilor — micul *groom* ședea, avînd un echilibru mai stabil. Dar se deschid atît de des baierile cerului asupra Insulei de Smarald!

Așadar, rar trecea o zi fără să se repete cazna cu cabrioleta, fie spre a merge să se fălească prin Kanturk, fie în timpul lungilor plimbări în împrejurimile castelului Trelingar. De-a lungul acestor drumuri alergau și țopăiau, cu picioarele goale, jupuite de pietre, bande de puștani, cu trupul abia înfășurat în zdrențe și strigînd cu sufletul la gură: *„coppers... coppers!"* Prichindel simțea cum îl cuprinde jalea. Trăise și dînsul asemenea mizerie și îi compătimea din tot sufletul... Contele Ashton îi primea pe zdrențăroșii ăștia cu glume proaste sau cu înjurături, amenințîndu-i cu biciul atunci cînd se apropiau... Tînărului nostru băiețel îi venea atunci pofta să arunce vreo monedă măruntă de aramă... Dar nu îndrăznea, de teamă să nu stîrnească mînia stăpînului său.

O singură dată, totuși, ispita a fost prea mare. O copilă de patru anișori, foarte gingașă, foarte drăguță, cu buclișoare blonde, l-a privit cu frumoșii ei ochi albaștri, cerîndu-i un *copper*... Acel *copper* a fost aruncat micuței, care l-a luat de jos, scoțînd un strigăt de bucurie.

Strigătul acesta l-a auzit însă și contele Ashton. Iată dar că îl prinsese pe Prichindel în flagrant delict de milostenie.

— Cine ți-a îngăduit să faci asta, *boy?*... a întrebat el.

— Domnule conte... fetița aceea... i-a făcut atîta plăcere... doar un *copper*...

— La fel cum ți se arunca și ție, nu-i așa, atunci cînd băteai drumurile?...

— Nu... niciodată!... a strigat Prichindel, revoltîndu-se ca întotdeauna cînd era acuzat că întinsese mîna să cerșească.

— Pentru ce i-ai dat de pomană acestei mici cerșetoare?

— Ea mă privea... eu o priveam...

— Îți interzic să privești la copiii care umblă pe drumuri fără rost... Bagă de seamă, să nu-ți mai spun și a doua oară!

Și Prichindel a fost nevoit să-i dea ascultare, însă îl scotea din minți asemenea lipsă de omenie!

Dar, dacă a fost astfel constrîns să închidă în sine compătimirea pe care i-o stîrneau acești copii, dacă n-a mai riscat să le arunce în dar cîțiva *copper,* s-a ivit o ocazie cînd nu și-a mai putut înfrîna imboldul lăuntric.

Lucrurile se petreceau pe 3 septembrie. În ziua aceea, contele Ashton poruncise să i se pregătească docarul ca să meargă la Kanturk. Prichindel îl însoțea ca de obicei, avînd de astă dată ordin să stea cu spatele, să țină brațele încrucișate la piept și să nu se clintească, întocmai ca un manechin.

Docarul a ajuns în tîrgușor fără nici un accident. Au urmat acolo superbe tro-

[1] Tilbury (după numele inventatorului) — trăsurică ușoară pe două roate (n.t.).

păituri cu picioarele dinainte ale calului cu gura înspumată şi linguşitoarea admiraţie a cîtorva gură-cască. Tînărul Piborne s-a oprit în faţa magazinelor mai importante. Micul său *groom,* în picioare, lîngă capul animalului, îl stăpînea cu mare greutate, spre înmărmurirea puştilor care îl invidiau pe acest tînăr servitor, galonat cu atîta măreţie.

Pe la trei după-amiaza, după ce se oferise contemplaţiei întregului tîrguşor, contele Ashton a reluat drumul spre Trelingar-castle. Mergea la pas, silindu-şi calul să facă volte. Pe drum defila obişnuita bandă a micilor cerşetori, cu strigătele lor obişnuite: *„coppers... coppers!"* Încurajaţi de iuţeala redusă cu care trecea docarul, au vrut să-l urmeze de aproape. Şfichiuitul biciului i-a ţinut la distanţă, astfel încît au început să rămînă în urmă.

Unul singur a stăruit. Era un băiat de şapte ani, cu o înfăţişare dezgheţată, inteligentă, cu veselia întipărită pe figură — un chip mai tipic irlandez nici că s-ar fi putut. Deşi trăsura nu mergea prea repede, el era nevoit să alerge ca să se poată ţine pe lîngă dînsa. Îşi stîlcea picioruşele pe pietre. Se încăpăţîna cu toate acestea, înfruntînd ameninţarea biciului. Ţinea în mînă o crenguţă de afin, pe care o oferea în schimbul unei mici pomeni.

Prichindel, de teamă să nu se întîmple vreo nenorocire, în zadar îl tot îndemna, prin semne, s-o şteargă de acolo. Departe de asta însă, puştiul, încăpăţînat, continua să alerge pe lîngă trăsură, cu riscul de a fi strivit de roţile ei.

Ar fi fost de ajuns să se slăbească un pic frîul calului, pentru ca acesta s-o pornească la trap. Însă junele Piborne nu înţelegea să facă aşa ceva. Lui îi convenea să meargă la pas, aveau să meargă la pas. Astfel încît, plictisit în cele din urmă de prezenţa copilului, l-a plesnit cu biciul.

Prost călăuzită, cureaua usturătoare s-a agăţat de gîtul micuţului, care a fost tîrît timp de cîteva secunde în spatele trăsurii, pe jumătate sugrumat. În sfîrşit, o ultimă scuturătură l-a eliberat şi el s-a rostogolit la pămînt.

Prichindel, sărind jos din docar, a dat fuga spre copil. Acesta, cu gîtul încercuit de o dungă roşie, scotea strigăte de durere. Tînărului nostru băieţel i s-a umplut inima de indignare. Şi i-a venit o poftă nebună să se năpustească asupra contelui Ashton, care poate ar fi plătit scump pentru cruzimea lui, în ciuda faptului că era mai mare decît *groom*-ul său.

— Vino aici, *boy!* i-a strigat contele, după ce-şi oprise calul.

— Şi acest copil?...

— Vino aici, a repetat tînărul Piborne, care-şi rotea ameninţător biciul pe deasupra capului, că de nu, îţi croiesc şi ţie una la fel!

Fără îndoială, a fost bine inspirat că nu şi-a pus ameninţarea în practică, întrucît nu se ştie ce s-ar mai fi putut întîmpla. Fapt este că Prichindel a avut destulă stăpînire de sine ca să se înfrîneze şi, după ce a vîrît cîteva *pence* în buzunarul puştiului, s-a întors la locul lui, în partea din spate a docarului.

— Prima dată cînd îţi vei permite să cobori fără ordin, a spus contele Ashton, am să-ţi administrez o bătaie straşnică şi după aceea o să te dau afară din slujbă!

Prichindel n-a scos o vorbă, în ciuda faptului că o sclipire ca un fulger i-a trecut prin priviri. După aceea, docarul s-a îndepărtat rapid, lăsîndu-l pe sărmanul micuţ în mijlocul drumului, cu totul împăcat şi zăngănindu-şi pencele în mînă.

Începînd din ziua aceea, a ajuns bătător la ochi că relele instincte îl împingeau pe contele Ashton să-i facă viaţa tot mai grea micului său *groom.* Numărul jigni-

Prichindel a dat fuga spre copil

rilor s-a dublat, nu era scutit de nici o umilinţă. Ceea ce altă dată simţise pe pielea lui, îndura acum din punct de vedere moral şi, oricum ar fi fost, el se simţea la fel de nefericit ca odinioară în *cabin* la Hard sau sub biciul lui Thornpipe! Îi trecea tot mai des prin minte gîndul să părăsească Trelingar-castle. Să plece... dar unde?... Să încerce să regăsească familia Mac Carthy?... Nu mai avea nici o ştire despre dînsa şi, oricum, cu ce l-ar mai fi putut ajuta dînşii acum, cînd rămăseseră pe drumuri? Şi, cu toate acestea, era hotărît să nu mai stea multă vreme în slujba moştenitorului Pibornilor.

De altfel, mai exista o anumită eventualitate, care îi dădea mari bătăi de cap.

O dată cu sfîrşitul lunii septembrie se apropia momentul în care marchizul, marchiza şi fiul lor aveau obiceiul să părăsească domeniul Trelingar. Ca *groom*, obligat să-i urmeze în Anglia şi Scoţia, îşi pierdea astfel orice nădejde de-a regăsi familia Mac Carthy.

Pe de altă parte, mai exista şi Birk. Ce avea să se întîmple cu Birk? Niciodată nu va fi de acord să-l părăsească pe Birk!

— Am să-l păstrez, i-a spus într-o zi îndatoritoarea Kat, şi am să-l îngrijesc cum se cuvine.

— Da, căci dumneavoastră aveţi inimă bună, i-a răspuns Prichindel, şi vi l-aş putea încredinţa... plătindu-vă ce trebuie pentru hrană...

— Oh, a strigat atunci Kat, eu n-am înţeles astfel lucrurile!... Mie îmi este drag cîinele ăsta, săracul...

— Ce-are a face... nu trebuie să rămînă pe cheltuiala dumneavoastră. Dar, dacă plec, înseamnă că n-am să-l mai văd toată iarna şi chiar mai multă vreme... ba, poate, niciodată...

— De ce... copilul meu?... Cînd ai să te întorci...

— Cînd am să mă întorc, Kat?... Sînt eu sigur că am să mai revin la castel, odată ce l-am părăsit?... Acolo... unde merg ei, cine ştie dacă n-au să mă dea afară... sau dacă n-am să plec singur... de capul meu...

— Să pleci?

— Da... la voia întîmplării... unde oi vedea cu ochii... aşa cum am făcut întotdeauna!

— Sărman *boy*... sărman *boy*!... repeta buna femeie.

— Şi mă gîndesc, Kat, dacă nu ar fi mai bine să isprăvesc numaidecît... să părăsesc castelul împreună cu Birk... să-mi caut de lucru pe la fermieri... în vreun sat sau într-un oraş... nu prea departe... înspre părţile mării...

— Dar tu nu ai nici unsprezece ani!

— Nu, Kat, încă nu!... Ah, dacă aş avea măcar doisprezece sau treisprezece... Am să fiu mare... voi avea braţe puternice... îmi voi găsi de lucru... Ah, ce încet mai vin anii cînd eşti nefericit!...

— Şi ce greu mai trec! i-ar fi putut răspunde buna Kat.

Aşadar, astfel gîndea Prichindel şi nu ştia ce hotărîre să ia.

O împrejurare neprevăzută a venit să pună capăt nehotărîrii sale.

În data de 13 septembrie, lordul şi lady Piborne nu mai aveau de stat la Trelingar-castle decît vreo cincisprezece zile. Încă de pe acum fuseseră începute pregătirile de plecare. Amintindu-şi de propunerea pe care i-o făcuse Kat cu privire la Birk, Prichindel avea motive să se întrebe dacă intendentul Scarlett urma să rămînă la castel pe timpul iernii. Da, el rămînea pe loc, ca vechil al domeniului.

Or, n-ar fi putut să nu bage de seamă acest cîine ce dădea tîrcoale prin împrejurimi şi niciodată nu i-ar fi îngăduit spălătoresei să-l ţină pe lîngă dînsa. Kat avea să fie prin urmare silită să-l hrănească pe ascuns, aşa cum făcuse şi pînă atunci. Ah, dacă domnul Scarlett ar fi aflat că acest cîine îi aparţine tînărului *groom*, cum s-ar mai fi grăbit să-l înştiinţeze pe contele Ashton şi cu cîtă încîntare i-ar fi rupt acesta şalele lui Birk, admiţînd, desigur, că l-ar fi putut atinge cu un glonte!

Şi iată că în ziua aceea, Birk venise să dea tîrcoale pe lîngă acareturi, în cursul după-amiezii, în ciuda obiceiurilor sale. Întîmplarea — nefericită întîmplare — a făcut ca unuia dintre cîinii contelui Ashton, un prepelicar plin de arţag, să-i vină cheful să hoinărească la drumul mare.

De cum s-au zărit, de la mare distanţă, cele două animale şi-au vădit, printr-un mîrîit surd, intenţiile duşmănoase. Exista între dînşii o ură ancestrală. Cîinele-lord nu putea simţi decît dispreţ pentru cîinele-ţăran. Însă, avînd o fire rea, cel dintîi s-a arătat a fi şi cel mai agresiv. De îndată ce l-a văzut pe Birk stînd nemişcat în marginea pădurii, a alergat întins la dînsul, cu botul ridicat, cu colţii dezveliţi într-un rînjet şi foarte hotărît să se folosească de ei.

Birk l-a lăsat pe prepelicar să se apropie la jumătate distanţă, privindu-l pieziş, astfel încît să nu se lase luat pe neaşteptate, cu coada lăsată în jos şi bine proptit pe picioare.

Deodată, după două sau trei lătrături furioase, prepelicarul s-a năpustit asupra lui Birk şi l-a muşcat de un şold. Şi, ceea ce trebuia să se întîmple s-a întîmplat: Birk a sărit dintr-o dată la gîtul duşmanului său, pe care l-a rostogolit pe jos ca pe o minge cît ai clipi din ochi.

Încăierarea nu putea să aibă loc fără nişte urlete îngrozitoare. Ceilalţi doi cîini, care se aflau în curtea de onoare, s-au amestecat în încăierare. S-a dat alarma şi contele Ashton a venit în fuga mare la faţa locului, însoţit de intendent.

De îndată ce a trecut de grilaj, el şi-a văzut prepelicarul cum horcăie sub colţii lui Birk.

Ce mai strigăt a scos atunci! Însă n-a îndrăznit să-i sară cîinelui în ajutor, de teamă să nu-i împărtăşească soarta! Imediat ce a dat cu ochii de el, Birk l-a dat gata pe prepelicar cu o ultimă muşcătură, apoi, fără a se grăbi cîtuşi de puţin, s-a întors în pădure, îndărătul lăstărişului.

Junele Piborne, urmat de domnul Scarlett, a păşit înainte şi, atunci cînd amîndoi au ajuns la locul crimei, n-au mai găsit acolo decît un cadavru.

— Scarlett... Scarlett! a strigat contele Ashton, cîinele meu a fost strangulat!... Animalul ăsta mi-a sugrumat cîinele!... Unde este acum?... Veniţi cu mine... Îl vom găsi... Eu am să-l ucid!

Intendentul nu ţinea cîtuşi de puţin să-l urmărească pe ucigaşul prepelicarului. Nu i-a fost deloc greu, de altfel, să-l înfrîneze pe tînărul Piborne, căruia îi era la fel de teamă ca şi lui ca acest animal de temut să nu revină la atac.

— Luaţi seama, domnule conte, i-a spus el. Nu vă expuneţi primejdiei numai pentru a urmări această bestie feroce!... Au să-i vină de hac vînătorii în altă zi...

— Dar al cui este?

— Al nimănui!... Este unul dintre cîinii aceia vagabonzi care bat drumurile...

— Atunci are să fugă...

— Nu, după cît s-ar părea, căci a fost văzut de mai multe săptămîni încoace dînd tîrcoale castelului...

♦ Proiectul RI 2010 ♦ ♦ Jules Verne 2010 ♦

— De mai multe săptămîni, Scarlett!... Şi eu nu am fost anunţat şi voi nu v-aţi descotorosit de el... şi animalul ăsta mi-a ucis cel mai bun *pointer* pe care-l aveam!

Trebuie să recunoaştem că acest băiat atît de egoist, atît de nesimţitor, nutrea pentru cîinii lui o dragoste pe care nici o fiinţă omenească n-ar fi putut să i-o trezească. Prepelicarul ucis fusese favoritul său, tovarăşul său de vînătoare — sortit, fără îndoială, să piară de moarte violentă la vreo împuşcătură lipsită de dibăcie a stăpînului — şi colţii lui Birk nu făcuseră altceva decît să-i grăbească sfîrşitul.

Oricum ar fi fost, foarte îndurerat, foarte furios, plănuind o răzbunare răsunătoare, contele Ashton s-a întors în curtea castelului, unde a dat poruncă să fie adus trupul neînsufleţit al prepelicarului.

O împrejurare fericită a făcut ca Prichindel să nu fie martor la acea scenă. Poate că, luat pe neaşteptate, ar fi lăsat să-i scape taina intimei sale prietenii cu ucigaşul? Ba poate chiar că, văzîndu-l, Birk ar fi dat fuga spre dînsul, nu fără sumedenie de demonstraţii compromiţătoare. Însă el nu a întîrziat să afle despre cele întîmplate, căci întreg castelul Trelingar a început curînd să răsune de văicărelile nefericitului Ashton. Marchizul şi marchiza au încercat în zadar să-l calmeze pe moştenitorul numelui lor. Dar acesta nu voia să audă nimic. Atîta vreme cît victima nu va fi fost răzbunată, el se lipsea bucuros de orice mîngîiere. Durerea nu i s-a ostoit cîtuşi de puţin nici măcar atunci cînd a văzut cu cîtă exagerată respectabilitate, din porunca lordului Piborne, au fost îndeplinite funebrele îndatoriri faţă de defunct, în prezenţa servitorimii castelului. Şi, după ce fusese transportat într-un colţ al parcului şi ultima lopată de pămînt i-a acoperit corpul neînsufleţit, contele Ashton s-a întors trist şi nemîngîiat şi a urcat în camera lui, de unde n-a mai vrut să coboare toată seara.

Este uşor să ne închipuim cît de neliniştit trebuie să fi fost Prichindel. Înainte de-a merge la culcare, a putut sta de vorbă în secret cu Kat, la fel de îngrijorată ca şi dînsul în privinţa lui Birk.

„Trebuie să fii neîncrezător, *my boy,* i-a spus ea, şi mai ales, să iei seama bine să nu se afle că este cîinele tău... Or să dea vina pe tine... şi nu ştiu ce se mai poate întîmpla..."

Prichindel nici măcar nu se gîndea la posibilitatea de-a fi făcut răspunzător de moartea prepelicarului. El îşi spunea că, acum, îi va fi foarte greu — dacă nu imposibil — să se ocupe mai departe de Birk. Cîinele nu se va mai putea apropia de acareturi, care vor fi neîncetat supravegheate din porunca intendentului. Cum ar fi putut să-l găsească buna Kat seară de seară?... Cum avea să se descurce ea ca să-l hrănească pe ascuns?

Tînărul nostru băiat a petrecut o noapte proastă — o noapte fără somn — fiind cu mult mai preocupat de soarta lui Birk decît de a sa proprie. Ba chiar pînă într-atîta, încît a ajuns să se întrebe dacă n-ar fi trebuit să părăsească serviciul la contele Ashton chiar de a doua zi. Avînd, după cum ştim, obişnuinţa de a reflecta, a examinat problema cu sînge rece, a cîntărit toate argumentele pentru şi împotrivă şi, în cele din urmă, a hotărît să pună în aplicare planul care îi muncea cugetul de cîteva săptămîni încoace.

N-a izbutit să adoarmă decît pe la trei dimineaţa. Cînd s-a deşteptat, ziua namiaza mare, a sărit din pat foarte uimit că nu fusese chemat ca de obicei de poruncitoarea sonerie a stăpînului său.

Mai întîi, de îndată ce i s-au limpezit gîndurile, a chibzuit că nu era cazul să revină asupra hotărîrii luate. Avea să plece chiar în aceeaşi zi, pe motiv că se simţea nepotrivit slujbei de *groom*. Nu aveau nici un drept să-l oprească şi se resemnase dinainte pentru cazul cînd la cererea lui urma să i se răspundă cu o insultă. Deci, în vederea unei izgoniri brutale şi neîntîrziate, a avut grijă să se îmbrace cu hainele lui de la fermă, purtate cam mult, ce-i drept, dar curate, căci le păstrase cu îngrijire şi să-şi ia punga, ce cuprindea simbria, strînsă de trei luni încoace. De altfel, după ce îi va fi expus politicos lordului Piborne hotărîrea lui de-a părăsi castelul, intenţiona să-i ceară chenzina la care avea dreptul pînă la 15 septembrie. Urma apoi să caute să-şi ia rămas bun de la binevoitoarea Kat, fără a o pune în primejdie. În sfîrşit, de îndată ce îl va fi regăsit pe Birk prin împrejurimi, aveau să plece amîndoi, la fel de încîntaţi şi unul şi celălalt să întoarcă spatele castelului Trelingar.

Să tot fi fost ora nouă cînd Prichindel a coborît în curte. A fost foarte uimit să afle despre contele Ashton că ieşise, o dată cu răsăritul soarelui. De obicei, dumnealui ar fi recurs la *groom* ca să se îmbrace — ceea ce nu se petrecea de obicei fără nenumărate lovituri de pumn şi vorbe jignitoare.

Dar uimirea i-a fost însoţită de o teamă cît se poate de îndreptăţită atunci cînd a băgat de seamă că nici Bill, hăitaşul, nici prepelicarii nu se aflau pe lîngă cuşti.

În clipa aceea, Kat, care stătea în uşa spălătoriei, i-a făcut semn să se apropie şi i-a spus pe şoptite:

— Contele a plecat, împreună cu Bill şi cei doi cîini... S-au dus să-l vîneze pe Birk!

Prichindel nu i-a putut răspunde numaidecît, gîtuit cum era de emoţie şi de furie.

— Ia seama, *my boy*, a adăugat spălătoreasa. Intendentul ne supraveghează şi nu trebuie...

— Nu trebuie ca ei să-l ucidă pe Birk, a strigat băiatul nostru în cele din urmă, şi am să mă pricep eu să...

Domnul Scarlett, care auzise întîmplător această conversaţie, i s-a adresat lui Prichindel pe un ton tăios:

— Ce tot spui tu, *groom*, a întrebat dînsul, şi ce faci tu acolo?...

Micul *groom*, nevoind să se ia la ceartă cu intendentul, s-a mulţumit să-i răspundă:

— Doresc să-i vorbesc domnului conte.

— Ai să-i vorbeşti atunci cînd se va întoarce, i-a replicat domnul Scarlett, după ce va fi pus mîna pe blestematul acela de cîine...

— N-are să poată pune mîna pe el, i-a răspuns Prichindel, care se străduia să-şi păstreze calmul.

— Nu zău!

— Nu, domnule Scarlett... şi, chiar dacă-l va prinde, vă spun eu că nu are să-l ucidă!

— Şi pentru ce, mă rog?

— Pentru că am să-l împiedic eu s-o facă!

— Tu?...

— Eu însumi, domnule Scarlett. Cîinele acesta este cîinele meu şi nu am să-l las să mi-l omoare!

Şi, în timp ce intendentul rămînea uluit de asemenea răspuns, Prichindel, năpustindu-se în afara curţii castelului, a ajuns în scurtă vreme să străbată liziera pădurii.

Ajuns acolo, timp de o jumătate de oră, tîrîndu-se prin tufărişuri, oprindu-se din cînd în cînd ca să poată surprinde vreun zgomot care să-l pună pe urmele contelui Ashton, Prichindel a mers la voia întîmplării. Pădurea era tăcută şi, în depărtare, s-au făcut auzite în cele din urmă nişte lătrături. Nimic nu lăsa deci să se înţeleagă dacă Birk nu fusese stîrnit întocmai ca o vulpe de prepelicarii tînărului Piborne şi nici ce direcţie se cuvenea să urmeze ca să dea de dînsul.

Deznădăjduitoare nesiguranţă! Se prea poate ca Birk să se fi aflat foarte departe acum în cazul că fusese fugărit de cîini. În mai multe rînduri, Prichindel a strigat „Birk... Birk!", nădăjduind că glasul are să-i fie auzit de credinciosul animal. Nici măcar nu se întrebase ce-ar fi putut face spre a-i împiedica pe contele Ashton şi pe hăitaşul său să-l ucidă pe Birk, dacă izbuteau să pună mîna pe el. Tot ce ştia băiatul acum era că avea să-l apere atîta vreme cît mai găsea într-însul puterea să-l apere.

În cele din urmă, tot umblînd la voia întîmplării, ajunsese să se îndepărteze la vreo trei kilometri buni de castel, cînd, deodată, lătrăturile au răsunat iarăşi, la cîteva sute de paşi, îndărătul unui pîlc de arbori falnici înşiraţi în lungul unui iaz întins.

Prichindel s-a oprit numaidecît: recunoscuse lătrăturile prepelicarilor.

Nu mai avea acum nici o îndoială că Birk era hăituit, ba poate că în acel moment se şi încăierase cu cele două jivine, stîrnite de strigătele hăitaşului.

Aproape numaidecît, a putut auzi foarte desluşit următoarele cuvinte:

— Atenţie, domnule conte... îl avem la cheremul nostru!

— Da, Bill... pe aici... pe aici!

— Şo pe el... căţeii tatii... şo pe el! striga Bill.

Prichindel a dat fuga spre pîlcul de copaci în dosul căruia se auzea toată hărmălaia asta. Abia făcuse douăzeci de paşi, că aerul a răsunat de zgomotul unei împuşcături.

— Am greşit ţinta... am greşit ţinta! a strigat contele Ashton. Este rîndul tău, Bill, e rîndul tău! Nu-l scăpa!...

A doua împuşcătură a răsunat atît de aproape, încît Prichindel a putut să-i vadă luminiţa prin frunziş.

— De astă dată l-am atins! a strigat Bill, în timp ce prepelicarii lătrau cuprinşi de furie.

Prichindel — ca şi cum ar fi fost el izbit de glontele hăitaşului — a simţit cum i se taie picioarele şi poate că ar fi căzut, dacă nu s-ar fi auzit, la şase paşi de dînsul, un zgomot de crengi frînte şi nu s-ar fi ivit, printr-o spărtură din desiş, un cîine cu blana udă leoarcă şi botul numai spume.

Era Birk, cu o rană pe o latură a trupului, care se aruncase în iaz după împuşcătura hăitaşului.

Birk şi-a recunoscut stăpînul, care l-a strîns de bot ca să-i înăbuşe vaietele şi l-a dus cu sine în mijlocul celui mai des hăţiş. Însă n-aveau oare să-i descopere prepelicarii pe amîndoi?

Nu! Sleiti de puteri din cauza alergăturii, slăbiţi din cauza muşcăturilor pricinuite de colţii lui Birk, prepelicarii mergeau agale în spatele lui Bill. Astfel încît,

urmele micului *groom* şi ale lui Birk le-au scăpat. Şi, cu toate acestea, au trecut cu toţii atît de aproape de hăţiş, încît Prichindel l-a putut auzi pe contele Ashton întrebîndu-şi hăitaşul:

— Eşti sigur că l-ai ucis, Bill?

— Da, domnule conte... cu un glonte în cap, în clipa în care se arunca în iaz... Apa s-a înroşit toată şi el o să stea la fund pînă cînd are să se umfle şi o să iasă iarăşi la suprafaţă...

— Aş fi vrut să pun mîna pe el viu! a strigat junele Piborne.

Căci, într-adevăr, ce mai spectacol vrednic să-l înveselească pe moştenitorul domeniului Trelingar şi cît de deplină ar fi fost răzbunarea acestuia, dacă l-ar fi putut da pe Birk drept *curée*[1] cîinilor săi — la fel de cruzi ca şi stăpînul lor — să-l devoreze!

Capitolul VI

OPTSPREZECE ANI LA UN LOC

Prichindel a răsuflat uşurat, aşa cum nu mai respirase poate în întreaga sa viaţă, trăgînd adînc aer în piept, umflîndu-şi plămînii cu aer curat, de îndată ce contele Ashton, hăitaşul şi cîinii lui au dispărut. Să ne fie dar îngăduit s-o spunem că şi Birk a făcut la fel, atunci cînd Prichindel a descleştat mîinile ce-i strîngeau botul, zicîndu-i:

„Nu lătra... nu lătra, Birk!"

Şi Birk n-a lătrat.

Fusese un adevărat noroc în dimineaţa aceea că Prichindel, foarte hotărît să plece, se îmbrăcase cu hainele lui vechi, îşi strînsese şi îşi legase lucrurile într-o mică bocceluţă şi îşi vîrîse punga cu bani într-un buzunar. Asta îl scutea de neplăcerea de-a se întoarce la castel, unde contele Ashton n-avea să întîrzie să afle al cui era ucigaşul prepelicarului. Ne putem închipui cu uşurinţă cum l-ar fi întîmpinat toată lumea pe *groom*. Ce-i drept, nemaifăcîndu-şi apariţia, el îşi jertfea simbria pe cincisprezece zile, sumă ce i se cuvenea şi pe care socotea îndreptăţit s-o ceară. Dar prefera să renunţe la bani. Apucase să plece de la Trelingar-castle, departe de contele Ashton şi de intendentul Scarlett. Îl însoţea cîinele lui — nici nu-şi dorea mai mult — şi nu se gîndea decît cum să facă să se îndepărteze cît mai iute de acele locuri.

La ce valoare ajunsese să se ridice mica lui avere? Exact la patru lire, şaptesprezece şilingi şi şase *pence*. Era cea mai mare sumă pe care o avusese el vreodată. De altfel, nu i se părea cîtuşi de puţin că ar fi prea mare, nefăcînd parte dintre acei copii ce s-ar fi crezut bogaţi avînd buzunarul atît de bine garnisit. Nu! El ştia prea bine că îşi va da gata foarte iute economiile dacă nu le va cheltui cu cea mai mare zgîrcenie, pînă nu i se va oferi ocazia să se tocmească

[1] Curée — (fr., termen cinegetic) — bojocii şi măruntaiele animalului gonit şi ucis, date cîinilor de vînătoare drept răsplată (n.t.).

undeva — bineînţeles, păstrîndu-l pe Birk pe lîngă sine.

Rana viteazului animal nu era, din fericire, deloc gravă — o simplă zgîrietură, a cărei vindecare nu putea întîrzia prea mult. Căci, trăgînd asupra lui, hăitaşul nu fusese nici pe departe mai îndemînatic decît contele Ashton.

Cei doi prieteni au pornit la drum foarte repede, îndată ce au ajuns la şoseaua din spatele pădurii, Birk zbenguindu-se plin de voie-bună, Prichindel oarecum îngrijorat pentru viitor.

Cu toate acestea, el nu mergea deloc la întîmplare. Mai întîi îi trecuse prin minte gîndul să se ducă la Kanturk sau la Newmarket. Cunoştea doar cele două tîrguşoare — unul, întrucît locuise într-însul, celălalt, pentru că îl însoţise deseori acolo pe tînărul Piborne. Însă ar fi avut de înfruntat primejdia unor întîlniri de care se cuvenea să se ferească. Astfel încît, apucînd-o spre miazăzi, ştia bine ce face. Pe de o parte se îndepărta de Trelingar-castle, într-o direcţie în care nimeni nu ar fi încercat să-l urmărească; pe de alta, se apropia în acest fel de capitala comitatului Cork, aflată în fundul golfului cu acelaşi nume, unul dintre cele mai frecventate de pe coasta meridională a Irlandei... De acolo pornesc nave... vase comerciale... dintr-acelea mari... adevărate... îndreptîndu-se spre toate colţurile lumii... şi nu cabotierele de litoral sau bărcile de pescuit ca la Westport sau Galway... Asta îl atrăgea întotdeauna pe tînărul nostru băiat, mînat irezistibil de acel instinct al lucrurilor legate nemijlocit de negoţ.

Însă principalul era să ajungă la Cork — ceea ce avea să-i ia ceva timp. Or, Prichindel avea altceva mai bun de făcut decît să-şi cheltuiască banii pe trăsuri sau *railway* şi se gîndea că ar fi cu putinţă să mai cîştige cîţiva şilingi prin tîrguşoarele şi satele din drum, tot aşa cum făcuse şi între Limerick şi Newmarket. Fără îndoială, vreo cincizeci de kilometri pentru picioarele unui copil de nici unsprezece ani înseamnă un drum bunicel şi i-ar lua cel puţin o săptămînă, oricît de puţin s-ar fi oprit pe la ferme.

Vremea era frumoasă, dar începuse de pe acum să se simtă frigul, pe drum nu întîlneai nici noroi, nici praf, într-un cuvînt condiţii cît se poate de bune pentru mersul pe jos. Cu pălărie de fetru pe cap, cu haină, vestă şi pantaloni călduroşi de postav, pantofi buni de piele, cu bocceluţa subsuoară şi cuţitul în buzunar — acel cuţit primit în dar de la Mama mare —, ţinînd în mînă un baston pe care şi-l întocmise dintr-o creangă ruptă din crîng, Prichindel nu avea nici pe departe înfăţişarea unui sărăntoc. Trebuia, totuşi, să se păzească de întîlniri nedorite. De altfel, numai arătîndu-şi colţii, Birk putea să-i facă să se îndepărteze pe oamenii suspecţi.

Prima zi de călătorie, doar cu un popas de două ceasuri, a însemnat un traseu de opt kilometri şi o cheltuială de o jumătate de şiling. Pentru două fiinţe — un copil şi un cîine — asta nu înseamnă prea mult şi tainul de slănină şi de cartofi este cam mititel la asemenea preţ. Însă lui Prichindel nu i-a părut rău nici măcar o clipă după mîncărurile de la Trelingar-castle. La căderea serii, a mas dincolo de tîrgul Baunteer, dormind într-o şură — cu îngăduinţa fermierului, se înţelege — iar a doua zi, după un dejun ce nu l-a costat decît cîteva *pence*, a pornit-o iar, voinicește, la drum.

Aproape în acelaşi timp se căscau spărturi printre nori. Mersul devenea anevoios, căci drumul începea să urce. Partea aceasta a comitatului Cork prezintă un relief muntos de oarecare însemnătate. Şoseaua care merge de la Kan-

turk la reşedinţa comitatului Cork traversează complicatul sistem al munţilor Boggeraghs. Ca urmare, costişe abrupte şi ocolişuri dese. În schimb, Prichindel nu avea altceva de făcut decît să meargă tot înainte, fără a fi în primejdie să se rătăcească. De altminteri, avea un dar înnăscut de-a şti să se orienteze. Şi, ceea ce îi dădea mai multă siguranţă, era faptul că umbla destulă lume pe drum: cîţiva agricultori îşi părăseau ogoarele şi se întorceau acasă, ici şi colo vedeai cîte o şaretă mergînd de la un sat la altul. La nevoie, oricînd putea să afle de la cineva în ce direcţie s-o apuce. Cu toate acestea, el prefera să nu atragă atenţia şi să nu pună nimănui nici o întrebare.

După vreo zece kilometri, străbătuţi cu pas zorit, a ajuns la Derry-Grounva, mică localitate situată exact în locul unde şoseaua întretaie masivul munţilor Boggeraghs. Acolo, într-un han, un călător care îşi lua masa de seară i-a pus două sau trei întrebări — de unde vine, încotro se duce, cînd are de gînd să pornească iar la drum — şi, foarte încîntat de răspunsurile lui, i-a propus să cineze împreună. Şi, întrucît o făcea cu toată prietenia, Prichindel a acceptat cu dragă inimă. S-a întremat astfel din plin, iar Birk n-a fost nici el uitat de mărinimoasa gazdă. Era păcat că acest irlandez vrednic de toată încrederea nu avea treabă la Cork, astfel i-ar fi oferit un loc în trăsura lui; din nefericire, dînsul mergea înspre părţile de nord ale comitatului.

După o noapte liniştită petrecută la han, Prichindel a părăsit Derry-Gounva de cum s-a luminat de ziuă şi a pătruns în defileul munţilor Boggeraghs.

Drumul a fost foarte obositor. Vîntul sufla cu furie, năvălind printre povîrnişurile împădurite. S-ar fi zis că bătea dinspre sud-vest, cu toate că el urma toate întortocherile defileului, indiferent cum erau acestea orientate. Prichindel îl întîlnea întotdeauna din faţă, fără să aibă, asemenea unei nave, posibilitatea de-a face cîteva volte. Era deci silit să meargă înfruntînd rafala, să dea îndărăt cinci sau şase paşi din doisprezece, să se prindă de mărăcinii agăţaţi de stînci, să se tîrască în anumite porţiuni mai expuse, în sfîrşit, să se spetească pentru a nu străbate decît o mică bucată de drum. Într-adevăr, o şaretă sau un *jaunting-car* i-ar fi fost de mare ajutor, dar n-a întîlnit asemenea vehicule. Ce-i drept, această porţiune a munţilor Boggeraghs este foarte puţin umblată, întrucît poţi ajunge în satele din ţinut fără a fi nevoit să te primejduieşti prin acel labirint. Prichindel n-a văzut prin urmare nici un trecător şi, chiar de s-ar fi întîlnit cu vreunul, acesta ar fi mers în direcţia opusă.

Tînărul nostru băiat şi cîinele său au fost nevoiţi, în mai multe rînduri, să se întindă prin tufişuri, la poalele copacilor, să se mai odihnească un pic. Însă, în cursul după-amiezii, umblînd cu paşi mai zoriţi, au trecut de punctul cel mai înalt al regiunii. Dacă ridicai cu compasul pe o hartă distanţa străbătută, ea nu era mai mare de şapte-opt kilometri. Obositoare etapă! Dar trecuseră de partea cea mai grea şi, în două ore, ar fi putut ajunge la capătul de răsărit al defileului.

Ar fi fost poate o imprudenţă să îndrăznească să meargă mai departe după apusul soarelui. Între povîrnişurile acelea înalte, noaptea se lasă devreme. Îndată după ora şase seara, întunericul ajunsese de nepătruns. Cel mai bun lucru ar fi fost să se oprească locului, deşi nu se găsea prin împrejurimi nici ferme, nici hanuri. Era o porţiune de drum foarte singuratică, aflată între pereţi abrupţi şi Prichindel avea motive să nu se simtă deloc liniştit. Din fericire, Birk era un paznic

credincios şi cu ochii în patru şi stăpînul său putea avea deplină încredere într-însul.

În noaptea aceea, el n-a avut alt adăpost decît o mică scobitură săpată în peretele stîncos al taluzului, deasupra căreia cădea ca o perdea un tufiş de parachernită. S-a strecurat dar înăuntru şi s-a lungit pe o saltea de pămînt moale şi uscat. Birk a venit să i se culce la picioare şi au adormit amîndoi.

A doua zi şi-au reluat drumul dis-de-dimineaţă. Vremea era nehotărîtă, umedă şi rece. Încă o etapă de douăzeci şi cinci de kilometri şi oraşul Cork urma să se ivească la orizont. La ora opt, ieşiseră din defileurile munţilor Boggeraghs şi coborau la vale pe o pantă din ce în ce mai înclinată. Mergeau iute, dar li se făcuse foame. Desaga cu merinde începea să sune a gol. Birk alerga cu paşi mărunţi în dreapta şi în stînga, cu botul în pămînt, în căutare de hrană; apoi, întorcîndu-se, părea să-şi întrebe stăpînul:

— Oare noi nu mai mîncăm în dimineaţa asta?

— În curînd, îi răspundea Prichindel.

Într-adevăr, pe la zece, poposeau amîndoi la Casa de la Mila 10.

În acel loc, punga tînărului nostru călător s-a uşurat de un şiling, într-un han modest, care i-a oferit meniul obişnuit al irlandezilor: cartofi, slănină şi o bucată din brînza aceea roşie numită *cheddar*. Birk a căpătat şi el o porţie bună de pateu, bine scăldată în supă. După masă, odihnă şi, după ce s-au odihnit, şi-au reluat călătoria printr-un teritoriu accidentat, cultivat de o parte şi de cealaltă a şoselei. Ici şi colo vedeai ogoare de pe care ţăranii isprăveau de secerat orzul şi secara, recolte tîrzii în acest climat aspru.

Acum Prichindel nu se mai găsea singur pe drum. Se întîlnea cu oameni de la ţară, cărora le dădea ziua-bună şi ei îi răspundeau la fel. Copii nu se vedeau mai deloc — adică vrem să spunem dintr-aceia ce nu au altă ocupaţie decît să alerge îndărătul trăsurilor ca să cerşească. Asta se datora faptului că turiştii se aventurau rareori prin aceste părţi ale comitatului, astfel încît ei n-ar fi avut nici un profit dacă întindeau mîna. Nu-i mai puţin adevărat însă că, dacă vreun puşti ar fi venit să-i ceară de pomană lui Prichindel, ar fi căpătat unul sau doi *coppers*. Dar nu a fost cazul.

Pe la orele trei după-amiază a ajuns în punctul în care şoseaua începe să meargă de-a lungul unui rîu, pe o distanţă de doisprezece sau treisprezece kilometri. Era Dripsey, un afluent al lui Lee, care merge să se piardă în fundul unuia dintre cele mai îndepărtate golfuri dinspre sud-vest ale Irlandei.

Dacă nu voia ca noaptea să se culce iar sub cerul liber, trebuia ca Prichindel să-şi prelungească drumul pînă la Woodside, un tîrg mare, situat la cinci-şase kilometri de Cork. Frumoasă etapă de străbătut pînă la căderea nopţii! Însă acest lucru nu i s-a părut cu neputinţă şi Birk avea aerul că este de aceeaşi părere cu dînsul.

„Haide, şi-a spus el, o ultimă sforţare. O să am tot timpul să mă odihnesc după ce ajung acolo."

Tot timpul, da! Căci nu timpul urma să-i lipsească, ci banii... Pentru ce s-ar îngrijora eroul nostru? Avea doar patru lire de aur curat, fără a mai socoti cîte *pence* îi rămăseseră. Cu asemenea economii o putea duce săptămîni în şir şi săptămînile astea... însemnau o groază de zile...

La drum deci, şi lungeşte pasul, băiatul meu! Cerul este acoperit de nori, vîntul

s-a potolit. Dacă începe să plouă, nu ai altă scăpare decît să te ghemuieşti în vreo căpiţă, dar ăsta nu-i vreun motiv de bucurie pentru tine, atîta vreme cît există atîtea colţişoare plăcute ce te aşteaptă într-unul dintre hanurile din Woodside.

Prichindel şi Birk au luat-o iute la picior şi, un pic înainte de orele şase seara, cînd nu se găseau decît la cinci kilometri de tîrg, Birk s-a oprit deodată şi a scos un mîrîit ciudat.

Prichindel, oprindu-se la rîndul său, a privit în lungul drumului, însă n-a văzut nimic deosebit.

„Ce ai, Birk?"

Birk a lătrat din nou. Apoi, năpustindu-se spre dreapta, a alergat în direcţia rîului, al cărui mal se găsea la o distanţă de numai douăzeci de paşi.

„Îi este sete, fără îndoială, s-a gîndit Prichindel, şi pe legea mea, mi-a făcut şi mie poftă să beau apă."

Tocmai se îndrepta şi el spre Dripsey, cînd cîinele, scoţînd o lătrătură mai ascuţită, s-a aruncat în rîu.

Foarte uimit, Prichindel a ajuns pe mal din cîteva salturi şi tocmai se pregătea să-şi cheme cîinele înapoi, cînd...

Se găsea acolo un trup, tîrît de curentul rapid al rîului. Era trupul unui copil. Cîinele tocmai îl înşfăcase cu colţii de haine sau, mai bine zis, de zdrenţe. Însă Dripsey este plin de vîltori, care îi fac cursul foarte primejdios. Birk încerca să se întoarcă la mal... Abia dacă izbutea să se apropie, în timp ce copilul i se agăţa convulsiv de blană.

Prichindel ştia să înoate — ne reamintim că îl învăţase Grip. N-a şovăit nici o clipă şi tocmai începea să-şi scoată haina cînd, cu o ultimă sforţare, Birk a reuşit să se caţăre pe mal.

Prichindel n-a mai avut nevoie decît să se aplece, să apuce copilul de veşminte, să-l întindă la loc sigur, în timp ce cîinele se scutura de apă lătrînd.

Acest copil era un băiat — un băieţel de şase, cel mult şapte ani. Cu ochii închişi, cu capul bălăbănindu-i-se, el îşi pierduse cunoştinţa...

Mare a fost uimirea lui Prichindel atunci cînd, după ce i-a dat la o parte părul şiroind de apă, i-a privit chipul...

Era puştiul pe care contele Ashton, cu două săptămîni mai înainte, nu şovăise să-l lovească, plesnindu-l cu biciul, pe drumul dinspre Trelingar-castle, fapt ce i-a atras tînărului *groom* atîtea vorbe jignitoare pentru milostiva sa intervenţie.

De cincisprezece zile încoace, bietul micuţ mergea unde vedea cu ochii, rătăcind la întîmplare pe drumuri... În cursul după-amiezii ajunsese în acest loc, pe malul rîului Dripsey... voise să-şi potolească setea şi, fără îndoială... îi alunecase piciorul... căzuse în curentul de apă şi — în lipsa lui Birk, mînat de instinctul său de salvator — el n-ar fi întîrziat să dispară în mijlocul vîltorii...

Acum era nevoie să fie readus la viaţă şi Prichindel i-a dat toate îngrijirile cu putinţă.

Nefericită şi jalnică fiinţă! Chipul lui prelung, trupul său slab şi descărnat vorbeau de la sine despre toate cîte avusese de suferit — oboseala, frigul, foamea. Pipăindu-l cu mîna, simţeai că pîntecele lui era fleşcăit ca un sac gol. Prin ce mijloc să-l facă să-şi revină în simţiri? Ah, da! Descotorosindu-l de apa pe care o înghiţise, prin apăsarea pe stomac, şi insuflîndu-i aer pe gură... Da, asta i-a venit în minte lui Prichindel... Cîteva clipe mai tîrziu, copilul respira, deschidea ochii şi

buzele lăsau să-i scape următoarele cuvinte:

— Mi-e foame... mi-e foame!

Acesta este strigătul irlandezului, strigătul întregii sale existenţe şi ultimul pe care-l scoate în clipa cînd moare!

Prichindel mai avea la dînsul ceva provizii. Dintr-un pic de pîine şi niţică slănină, a făcut două sau trei îmbucături pe care le-a vîrît printre buzele copilului. Acesta le-a înghiţit cu atîta lăcomie, încît a fost nevoie să-l potolească, altfel s-ar fi înecat cu ele. Alimentele pătrundau într-însul întocmai ca aerul într-o sticlă în care ai făcut vid.

Apoi, ridicîndu-se în capul oaselor, copilul a simţit cum îi revin forţele. Privirile i s-au aţintit asupra lui Prichindel. A şovăit puţin, l-a recunoscut şi a murmurat:

— Tu... tu?...

— Da... Îţi mai aduci aminte?

— Pe şosea... dar nu mai ştiu cînd...

— Eu însă... eu ştiu... *my boy*...

— Oh! Să nu mă părăseşti!...

— Nu... nu... am să te duc înapoi... Încotro mergeai?...

— Înainte... unde vedeam cu ochii...

— Unde locuieşti?...

— Nu ştiu nici eu... Nicăieri...

— Cum de-ai căzut în rîu?... Ai vrut să bei apă, fără îndoială, nu-i aşa?

— Nu.

— Atunci, ai alunecat?

— Nu... am căzut... dinadins!

— Dinadins?...

— Da... da... Însă acum nu mai vreau... dacă tu ai să rămîi cu mine...

— Am să rămîn... am să rămîn!

Şi lui Prichindel i s-au umplut ochii de lacrimi. La şapte ani, să-ţi vină ideea asta înfiorătoare: să cauţi cu tot dinadinsul să mori!... Disperarea îl mînase pe acest *boy* la moarte, disperarea de-a se şti sărac lipit pămîntului, părăsit de toată lumea, înfometat!

Copilul închisese iarăşi ochii. Prichindel şi-a spus că nu trebuie să-l înghesuie cu întrebări... Astea vor rămîne pentru mai tîrziu... Şi, de altfel, îi ştia povestea pe dinafară... Era istoria tuturor acestor sărmane fiinţe... a lui însuşi... Însă lui, care fusese înzestrat cu o energie puţin obişnuită, nu-i trecuse niciodată prin minte gîndul să isprăvească astfel cu toate mizeriile vieţii!...

Totuşi, se cuvenea să ia o hotărîre. Copilul nu era în stare să străbată cei cîţiva kilometri pînă la Woodside. Prichindel nu l-ar fi putut căra în braţe pînă acolo. Şi, în afară de asta, se apropia noaptea şi lucrul cel mai însemnat era să găsească un adăpost. Prin împrejurimi nu se zărea nici un han, nu se vedea nici o fermă. De o parte a drumului, rîul Dripsey, un curs de apă lung, fără vreun vas, fără vreo barcă. De cealaltă parte, păduri care se întindeau cît vedeai cu ochii. Aşadar, chiar în acel loc trebuiau să-şi petreacă noaptea, sub un copac, pe un aşternut de ierburi, lîngă un foc de vreascuri uscate dacă era nevoie. După răsăritul soarelui, atunci cînd copilul îşi va fi recăpătat forţele, nu le va fi greu amîndurora să ajungă la Woodside, ba poate chiar la Cork. Avea la el merinde îndeajuns ca

♦ Proiectul RI 2010 ♦ ♦ Jules Verne 2010 ♦

să poată mînca în seara aceea cu toţii, păstrînd cîteva bucăţele şi pentru masa de a doua zi dimineaţa.

Prichindel l-a luat în braţe pe copil, care, de oboseală, adormise din nou. Urmat de Birk, a traversat şoseaua şi a înaintat vreo douăzeci de paşi în codrul destul de întunecat încă de pe acum, printre fagii aceia seculari, care se numără cu miile prin părţile acestea ale Irlandei.

De cîtă încîntare a fost cuprins cînd a găsit unul dintre trunchiurile acelea groase, pe jumătate curbate, scobite de bătrîneţe! Era într-însul un soi de leagăn, un cuib dacă vreţi, în care îşi putea depune mica pasăre firavă. Scorbura aceasta era umplută cu o pulbere moale ca rumeguşul şi, adăugînd un braţ de iarbă, se putea întocmi un pat cît se poate de mulţumitor. Ba chiar, n-ar fi fost cu neputinţă să se ghemuiască acolo amîndoi, să se culce la căldură. Chiar şi adormit, copilul avea să simtă că nu este singur.

Încă o clipă şi îl instalase în scorbură. Ochii nici măcar nu i se mai deschiseseră, dar respira încetişor şi, în scurtă vreme, micuţul a căzut într-un somn adînc.

Prichindel s-a apucat atunci să pună la uscat veşmintele pe care protejatul său — protejatul lui Prichindel, ce mai! — urma să le îmbrace a doua zi. După ce a aprins un foc de lemne uscate, a tot răsucit zdrenţele acelea, le-a ţinut pe lîngă flăcările viioaie, apoi le-a întins pe o creangă de la poalele fagului uriaş.

Venise clipa să cineze — pîine, cartofi şi brînză cedar. Cîinele n-a fost nici el uitat şi, cu toate că porţia lui nu era prea mare, dînsul nu se plîngea deloc. Tînărul său stăpîn a mers apoi să se întindă în scorbura fagului şi, cuprinzîndu-l pe băieţel în braţe, s-a lăsat pradă somnului, în timp ce Birk a rămas să vegheze asupra perechii adormite.

A doua zi, 18 septembrie, copilul s-a trezit cel dintîi, mirat din cale afară că se află culcat într-un pat atît de bun. Birk l-a întîmpinat cu un hămăit protector... Ce naiba! Oare el nu făcuse nimic pentru salvarea micuţului?

Prichindel a deschis ochii aproape numaidecît şi copilul i s-a aruncat de gît, sărutîndu-l.

— Cum te cheamă pe tine? l-a întrebat el.

— Prichindel. Dar pe tine?

— Bob.

— Ei bine, Bob, vino să te îmbraci!

Bob n-a aşteptat să i se spună de două ori. Foarte curajos din fire, abia dacă îşi mai aducea aminte că în ajun se aruncase în apele rîului. Nu avea el acum o familie, un tată care n-avea să-l mai părăsească sau măcar un frate mai mare, ce-l mîngîiase atunci cînd îi dăduse un pumn de *coppers* pe şoseaua dinspre Trelingar-castle? Se lăsa tîrît de încrederea aceea a vîrstei fragede, nuanţată de familiaritatea firească atît de caracteristică pentru copiii irlandezi. Pe de altă parte, lui Prichindel i se părea că întîlnirea cu Bob îi crease noi îndatoriri: acelea de părinte.

Să ne mai întrebăm dacă Bob s-a arătat încîntat atunci cînd s-a trezit cu o cămaşă albă pe sub veşmintele lui, bine uscate! Şi ce ochi mari a făcut, căscînd şi gura de uimire, dinaintea unei felii groase de pîine, a unei bucăţi de brînză şi a unui cartof gros, care tocmai fusese încălzit în spuza focului! Dejunul acesta în doi era poate cea mai bună masă pe care o luase de cînd se născuse şi pînă atunci...

Cît despre naşterea lui... El nu îşi cunoscuse tatăl. Însă, mai norocos decît Prichindel, îşi cunoscuse mama... moartă de mizerie — în urmă cu doi ani... ba cu trei... Bob nu putea spune prea sigur... După aceea, fusese vîrît la orfelinat într-un oraş, nu prea mare, al cărui nume nu-l ştia... Mai tîrziu, lipsind banii trebuincioşi, azilul fusese închis şi Bob se trezise aruncat în stradă — fără să ştie pentru ce — Bob nu ştia niciodată nimic! — împreună cu ceilalţi copii, cea mai mare parte dintre ei neavînd familie. De atunci încoace trăise pe drumuri, culcîndu-se pe unde se nimerea, mîncînd cînd putea — făcea şi el ce putea, bietul Bob! — pînă în ziua în care, după un post de patruzeci şi opt de ore, îşi pusese în gînd să-şi curme zilele.

Aceasta era povestea vieţii lui, pe care a istorisit-o muşcînd din cartoful lui şi povestea asta nu era un lucru nou pentru un fost pensionar al lui Hard, redus apoi la starea de manivelă sub biciul lui Thornpipe, şi ajuns „elev" la *ragged-school!*

Însă, la un moment dat, tocmai cînd flecărea mai abitir, iată că figura inteligentă a lui Bob s-a schimonosit dintr-o dată, ochii săi atît de vioi au devenit şterşi şi el s-a făcut alb la faţă.

— Ce-i cu tine? l-a întrebat Prichindel.

— Tu n-ai să mă laşi singur! a şoptit copilul.

Căci de asta se temea el cel mai mult.

— Nu, Bob.

— Atunci... mă iei cu tine?

— Da... acolo unde mă duc şi eu!

Unde?... Bob nici măcar nu voia să ştie unde, cu condiţia ca Prichindel să-l ia cu dînsul.

— Dar mămica ta... tăticul tău... ce-au să zică?...

— Eu nu am părinţi...

— Ah! a făcut Bob. Eu am să te iubesc mult!

— Şi eu la fel, *my boy* şi vom încerca să ne descurcăm împreună.

— Oh, ai să vezi cum alerg după trăsuri, a strigat Bob, şi cîţi *coppers* au să mi se arunce am să ţi-i dau ţie!

Puştiul ăsta nu avusese niciodată altă meserie decît cerşetoria.

— Nu, Bob, nu va trebui să mai alergi după trăsuri.

— Pentru ce?

— Pentru că nu este frumos să cerşeşti.

— Ah!... a făcut Bob şi a căzut pe gînduri.

— Ia spune-mi, tu ai picioarele zdravene?

— Da... dar încă nu-s prea mari!

— Ei bine, avem de făcut un drum lung astăzi, ca să ne culcăm deseară la Cork.

— La Cork?...

— Da... un oraş frumos, în partea aia... cu vapoare...

— Vapoare?... Ştiu eu ce-s alea...

— Şi pe urmă marea... Tu ai văzut vreodată marea?...

— Nu.

— Ai s-o vezi acum. Se întinde pînă departe... departe!... La drum!

Şi iată-i umblînd, cu Birk înaintea lor, care ţopăia legănîndu-şi coada.

Trei kilometri mai departe, șoseaua părăsește malul rîului Dripsey și merge de-a lungul fluviului Lee, care își aruncă apele în fundul golfului Cork. În drum, prietenii noștri s-au întîlnit cu mai multe trăsuri cu turiști, care se îndreptau spre partea muntoasă a comitatului.

Și atunci Bob, după cum avea obiceiul, a luat-o la fugă, strigînd:

— *Copper... copper!*

Prichindel l-a prins din urmă.

— Ți-am spus să nu mai faci așa ceva, i-a repetat el.

— Și pentru ce?...

— Pentru că este foarte rău să ceri de pomană!

— Chiar și atunci cînd n-ai ce mînca?

Prichindel nu i-a răspuns și Bob a fost foarte îngrijorat pentru prînzul lui, pînă în clipa în care s-a văzut așezat la masă într-un han de pe marginea șoselei. Și, pe legea mea, pentru șase *pence* s-au ospătat pe cinste cu toții — fratele cel mare, fratele cel mic și cîinele.

Bob nu-și putea crede ochilor. Prichindel avea o pungă de bani și punga aceea conținea șilingi adevărați și a văzut că-i mai rămîneau destui atunci cînd i-a plătit hangiului consumația!

— Monedele astea frumoase, a întrebat dînsul, de unde le ai?

— Le-am cîștigat prin muncă, Bob...

— Prin muncă?... Și eu aș vrea să muncesc... dar nu știu cum...

— Am să te învăț eu, Bob.

— Numaidecît... acum...

— Nu... după ce vom fi ajuns acolo.

Însă, dacă voiau să ajungă în aceeași seară, nu trebuia să piardă nici o clipă. Prichindel și Bob au pornit iar la drum și au mers cu atîta sîrguință, încît au intrat în Woodside între orele patru și cinci seara. În loc să se oprească la vreun han din acest tîrgușor, era mai bine să-și prelungească drumul, deoarece pînă la Cork nu aveau de făcut mai mult de cinci kilometri.

— Tu nu ești prea obosit, *my boy*? a întrebat Prichindel.

— Nu... Mă simt foarte bine... foarte bine! a răspuns copilul.

Și, după o nouă masă care le-a refăcut forțele, amîndoi și-au continuat călătoria.

La ora șase, au ajuns în marginea uneia dintre mahalalele orașului. Patronul unui hotel le-a oferit un pat și cei doi copii au adormit unul în brațele celuilalt.

Capitolul VII

ȘAPTE LUNI LA CORK

Oare în Cork, capitală a provinciei Munster, lui Prichindel avea să înceapă să-i surîdă norocul? Situat pe locul al treilea ca mărime în Irlanda, acest oraș este comercial, este industrial, are o viață literară. Or, care dintre aceste cîmpuri deschise activității umane — litere, industrie, comerț — ar fi putut sluji unui copil

de unsprezece ani ca să-şi facă un rost în viaţă? Nu cumva sosise aici numai pentru a îngroşa rîndurile acelor nenorociţi care mişună în mijlocul aşezărilor maritime ale Regatului-Unit?

Prichindel voise să ajungă la Cork. Acum se găsea la Cork, ce-i drept, în nişte condiţii cîtuşi de puţin prielnice înfăptuirii planurilor sale de viitor. Altă dată, pe vremea cînd hoinărea pe plajele de la Galway sau pe cînd Pat Mac Carthy îi povestea istoria călătoriilor sale, imaginaţia lui copilărească se aprindea la gîndul posibilităţilor pe care le oferea negoţul. Să cumperi din alte ţări încărcături de mărfuri pentru nave, să le revinzi în ţară la tine... ce vis frumos! Atîta doar că, după plecarea de la Trelingar-castle, chibzuise cît se poate de bine lucrurile. Pentru ca fostul copil ţinut de milă în Casa de caritate din Donegal să ajungă comandantul unui vas bun şi solid, navigînd de la un continent la altul, era nevoie să se angajeze ca mus, la bordul unui *clipper*[1] sau *steamer*[2], apoi, cu trecerea timpului, să devină elev-marinar, matelot, maistru, locotenent, căpitan de cursă lungă! Şi acum, avîndu-i pe Bob şi pe Birk pe cap, se mai putea gîndi să se îmbarce?... Dacă i-ar fi părăsit pe amîndoi, ce avea să se aleagă de dînşii?... Deoarece — cu ajutorul lui Birk, se înţelege — îi salvase viaţa sărmanului Bob, era de datoria lui să se şi îngrijească de el de acum înainte.

A doua zi, Prichindel s-a tîrguit cu hangiul pentru închirierea unei cămăruţe de la mansardă, în care nu se găsea decît o simplă saltea din iarbă uscată. Făcea astfel un mare pas înainte. Dacă nu era la casa lui, măcar avea să stea în cameră mobilată. Preţul chiţimiei: două *pence*, care trebuiau plătite în fiecare dimineaţă. Cît priveşte mesele, Bob, Birk şi cu el urmau să le ia unde s-o nimeri — bucătărie la întîmplare, restaurant de ocazie. Tustrei au ieşit de la han în clipa cînd soarele începea să risipească ceţurile la orizont.

— Şi vapoarele?... a întrebat Bob.

— Care vapoare?...

— Acelea pe care mi le-ai făgăduit...

— Aşteaptă şi tu pînă cînd ne vom afla pe malul fluviului.

Astfel încît s-au dus în căutarea vapoarelor, umblînd de-a lungul unei mahalale destul de întinse şi destul de mizerabile. De la un brutar au cumpărat o pîine mare, rotundă. În ce-l priveşte pe Birk, de prisos să vă neliniştiţi: el îşi rezolvase problema scormonind prin grămezile de gunoaie de pe stradă.

La cheiurile fluviului Cork — care cuprinde între cele două braţe ale sale oraşul Cork — erau trase doar cîteva bărci, dar nu se vedeau deloc vapoare — vapoare dintr-acelea în stare să traverseze Canalul Sfîntul Gheorghe[3] sau Marea Irlandei[4], apoi Oceanul Atlantic.

Ce-i drept, adevăratul port este mai în aval, mai bine zis la Queenstown, fostul Cowes, situat în golful Cork — unde *ferry-boats* rapide îţi îngăduie să cobori pe estuarul fluviului Lee pînă la mare.

Prichindel, ţinîndu-l pe Bob de mînă, a pătruns în oraşul propriu-zis.

---

[1] Clipper — navă cu vele, foarte rapidă (n.t.).

[2] Steamer — navă cu aburi, vapor (n.t.).

[3] Canalul Sfîntul Gheorghe desparte SE Republicii Irlanda de Ţara Galilor (Marea Britanie) (n.t.).

[4] Marea Irlandei, situată la nord de Canalul Sfîntul Gheorghe, desparte Republica Irlanda şi Ulster de Anglia şi Scoţia (n.t.).

Înălţat pe cea mai mare insulă din estuarul fluviului, el este legat de malurile acestuia prin numeroase poduri. Alte insule, din susul şi din josul oraşului, au fost transformate în locuri de promenadă şi grădini — promenade foarte umbroase şi parcuri foarte înverzite. Diferite monumente se ridică ici şi colo, o catedrală ce nu aparţine nici unui stil arhitectonic, dar a cărei turlă este foarte veche, bisericile Sfînta Maria şi Sfîntul Patrick. Căci bisericile nu lipsesc din oraşele Irlandei, ca şi azilurile, ospiciile şi *workhouses* de altfel. Deoarece, în Verdele Erin există un mare număr de credincioşi, dar şi un mare număr de oameni sărmani. Numai la gîndul de-a mai intra vreodată într-un aşezămînt de caritate, Prichindel se simţea cuprins de spaimă şi dezgust. Cît de mult ar fi dorit să meargă la *Queen's college*, care este o şcoală prestigioasă! Numai că, înainte de-a fi admis aici, trebuie să mai ştii şi altceva decît să scrii, să citeşti şi să socoteşti!

Era ceva animaţie pe străzile oraşului — mişcarea aceea a oamenilor care îşi încep munca devreme, magazinele ce-şi ridică obloanele, uşile caselor ce se deschid ca să iasă servitoarele cu mătura în mînă sau coşniţa sub braţ, şaretele care circulă încolo şi încoace, vînzătorii la mîna a doua ce-şi cară tarabele ambulante, pieţele în care se îngrămădesc mărfuri pentru o populaţie de o sută de mii de suflete, dacă o socotim şi pe aceea din Queenstown. Trecînd prin cartierul comercial şi industrial, puteai vedea fabrici de pielărie, de hîrtie, de postav, distilerii, fabrici de bere etc., dar nimic care să-ţi amintească de mare.

După o plimbare plăcută, Prichindel şi Bob s-au oprit să se odihnească pe o bancă de piatră, în colţul unei clădiri cu înfăţişare impunătoare. În locul acesta se simţea mirosul negoţului — de carne sărată, mirodenii aţîţătoare, articole coloniale, dar şi unt, pentru care Corkul reprezintă piaţa cea mai activă, nu numai din Regatul-Unit, ci chiar din întreaga Europă. Prichindel trăgea adînc în piept amestecul acesta de molecule îmbietoare.

Edificiul sus-pomenit se înălţa în locul unde se unesc braţele fluviului Lee, care nu mai formează apoi decît un singur curs de apă în drumul său spre golf. Era clădirea vămii, cu veşnica ei agitaţie, cu acel du-te-vino neîncetat la orice oră din zi şi din noapte. De-aici încolo, pornind de la confluenţă, nu mai întîlneşti nici un pod peste fluviu, albia lui fiind degajată de orice obstacol ce ar putea stînjeni libera circulaţie pe apă între Queenstown şi Cork.

Atunci, tot aşa cum întrebase „Şi vapoarele?", Bob a strigat:

— Şi marea?...

Da... marea, pe care fratele său mai mare i-o făgăduise...

— Marea este mai departe, Bob!... O să ajungem noi pînă la urmă şi acolo, cred.

Şi, de fapt, n-ar fi fost nevoie decît să cumpere bilete pentru unul dintre aceste *ferry-boats* care fac de serviciu pe estuarul fluviului. Asta le-ar fi scutit şi timp şi osteneală. Cît despre preţul celor două locuri, el nu era prea mare. Doar cîteva *pence*, acolo. Îşi puteau îngădui asemenea cheltuială în prima zi şi, de altfel, Birk nu avea nimic de plătit.

Ce bucurie a simţit Prichindel coborînd cursul lui Lee pe acest vaporaş care mergea cu toată viteza! S-a întors atunci cu gîndul la nobila familie Piborne vizitînd insula Valentia, la marea aceea pustie de acolo. Aici, spectacolul era foarte diferit. Vedeai încrucişîndu-se ambarcaţii de toate tonajele. Pe maluri rămîneau în urmă, unele după altele, magazine încăpătoare, stabilimente de băi, şantiere de

construcţii, pe care cei doi copii, aşezaţi în partea din faţă a feribotului, le priveau cu încîntare.

Au ajuns în cele din urmă la Queenstown, un port frumos, lung de treisprezece-paisprezece kilometri de la nord la sud şi lat de vreo nouă, de la est la vest.

— Asta este marea? a întrebat, de cum au ajuns, Bob.

— Nu... abia o bucăţică din ea, i-a răspuns Prichindel.

— Atunci este mult mai mare?

— Da!... Nici nu vezi unde se sfîrşeşte.

Însă, cum feribotul nu mergea mai departe de Queenstown, Bob n-a putut vedea ceea ce dorea atît de mult să vadă.

În schimb, se găseau acolo cu sutele nave de toate soiurile — atît de cursă lungă, cît şi de cabotaj. Aceasta se explică prin faptul că Queenstown este, totodată, port de escală şi port de aprovizionare. Marile transatlantice ale liniilor maritime engleze sau americane, pornite din Statele Unite, îşi lasă aici depeşele, care cîştigă astfel o jumătate de zi, fiind telegrafiate numaidecît. De aici, vasele cu aburi se îndreaptă spre Londra, Liverpool, Cardiff, Newcastle, Glasgow, Milford şi alte porturi ale Regatului-Unit — pe scurt, o mişcare maritimă ce se cifrează la mai mult de un milion două sute de mii de tone anual.

Şi Bob care întrebase de vapoare!... El nici măcar nu-şi închipuise că ar fi putut să existe atîtea — nici Prichindel, de altminteri — unele amarate sau ancorate, altele intrînd sau ieşind din port, unele sosind din ţările de peste mare, altele pornind spre ţinuturi îndepărtate, acestea cu velatura lor elegantă umflată de briză, acelea tulburînd cu puternicele lor elice apele domoale ale golfului Cork.

Iar, în timp ce Bob contempla cu ochii holbaţi toată forfoteala aceea din golf, Prichindel se gîndea la agitaţia comercială ce se desfăşura sub privirile sale, la bogatele încărcături stivuite în calele navelor — baloturi de bumbac, baloţi de lînă, butoaie cu vin, poloboace de alcool de 96°, saci de zahăr, butoaie de cafea, şi îşi spunea că toate aceste mărfuri se vindeau... că toate astea se cumpărau... că ele însemnau a face afaceri.

Totuşi, la ce le-ar fi folosit lor să întîrzie pe cheiurile din Queenstown, unde atîta mizerie se amestecă, vai!, cu atîta bogăţie? Ici şi colo se vedeau grupuri mari dintr-acei vagabonzi, mici sărăntoci şi femei bătrîne, ocupaţi cu toţii să scormonească prin mocirlele lăsate de reflux, ca şi, pe lîngă bornele de la marginea şoselei, o ceată de nefericiţi luptîndu-se cu cîinii pentru cîteva rămăşiţe de alimente culese din gunoaie.

Aşadar, au luat amîndoi feribotul şi s-au întors la Cork. Plimbarea aceea fusese distractivă, fără îndoială, însă ea costase o groază de bani. A doua zi trebuiau născocite mijloacele de-a cîştiga mai mult decît erau siliţi să cheltuiască, altminteri preţioasele *guinee* se vor topi ca o bucată de gheaţă într-o mînă ce o cuprinde strîns. Şi, pînă atunci, lucrul cel mai bun cu putinţă era să se culce pe patul lor mizerabil de la han, ceea ce de altfel s-a şi întîmplat de cum au ajuns.

Nu are rost să reluăm în amănunt care a fost existenţa lui Prichindel, sporită cu aceea a prietenului său Bob, în timpul primelor şase luni ce au urmat sosirii lui la Cork. Iarna, lungă şi grea, ar fi fost poate fatală unor copii nedeprinşi să îndure foamea şi frigul. Nevoia a făcut din acest băieţel de unsprezece ani un adevărat bărbat. Dacă, odinioară, în cocioaba lui Hard trăise din mai nimic, în

Din cînd în cînd, cu un ziar între dinţi...

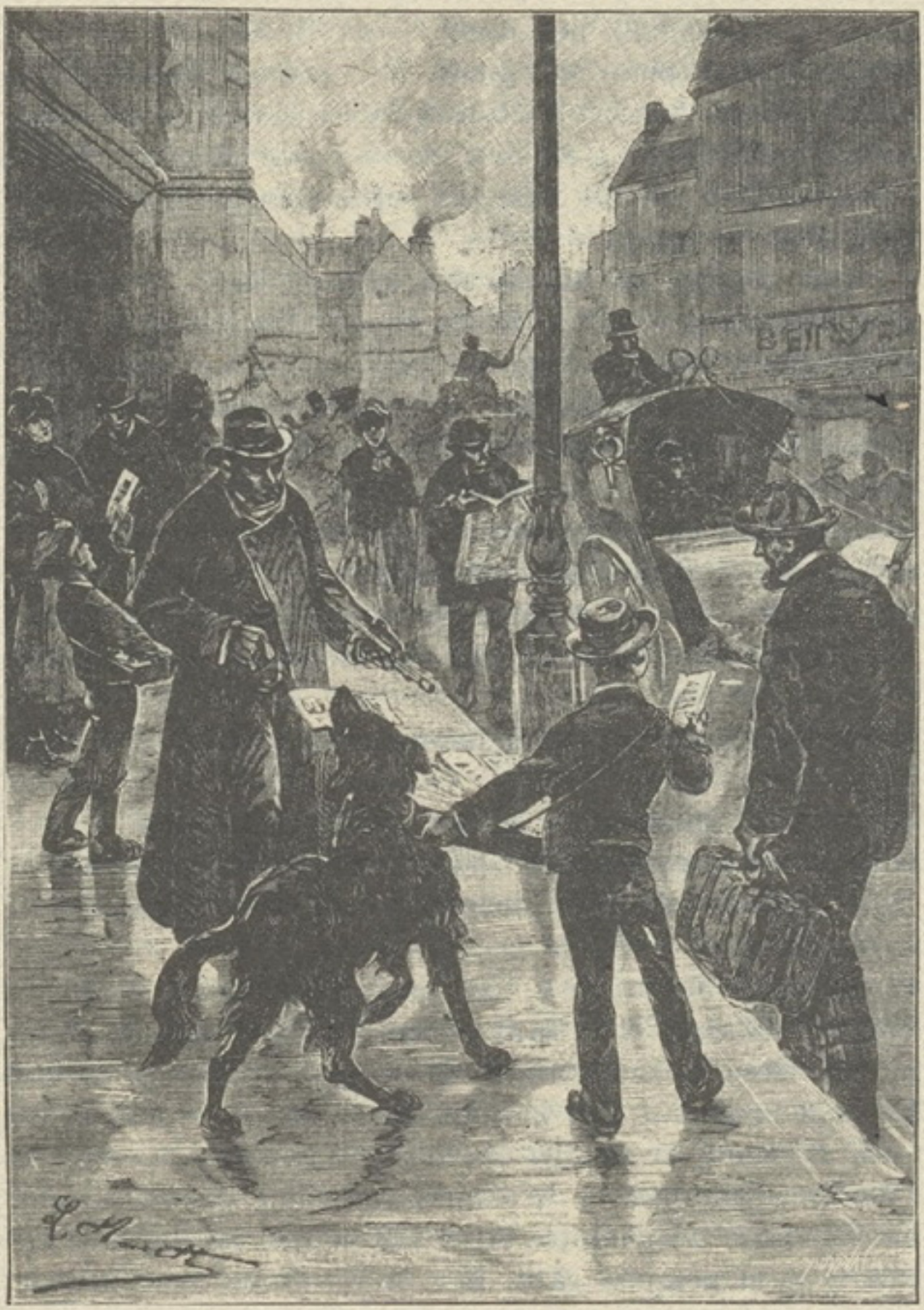

momentul de față trăia din puțin și a izbutit să facă în așa fel încît să-și ducă zilele — și Bob împreună cu el. Adesеori, cînd venea seara, nu aveau amîndoi de împărțit decît un singur ou, în care, unul după altul, își întingeau bucățica de pîine. Și, cu toate acestea, dînșii n-au cerut niciodată de pomană. Bob înțelesese că este rușinos să cerșești. Stăteau, și unul și celălalt, la pîndă după un mic comision de făcut — să caute o trăsură în stație, să care bagajele — un pic cam grele uneori — pe care li le încredințau călătorii la ieșirea din gară și așa mai departe.

Prichindel înțelegea să gospodărească rămășițele simbriei de la Trelingar-castle cu multă chibzuință. Căci, încă din primele zile ale sosirii sale la Cork, fusese silit să jertfească o parte dintr-însa. Era nevoie să îi cumpere haine și pantofi lui Bob și de cîtă bucurie a fost cuprins acesta din urmă cînd a îmbrăcat un costum de haine de treisprezece șilingi, nou-nouț! N-ar fi fost cuviincios să umble în zdrențe, descoperit și cu picioarele goale, în vreme ce fratele său mai mare era îmbrăcat atît de corect. Această cheltuială odată făcută, ei se străduiau din răsputeri să nu mai trăiască decît din cele cîteva *pence* cîștigate zilnic. Și, cu burta goală, cît îl mai invidiau pe Birk care, cel puțin, ajungea să-și găsească hrana umblînd în dreapta și în stînga.

— Tare-aș mai fi vrut să fiu cîine!... spunea Bob.

— Tu te mulțumești cu orice! îi răspundea Prichindel.

În ceea ce privește chiria cămăruței din pod, ea n-a fost niciodată plătită cu întîrziere. Astfel încît, proprietarul, care se interesa de viața celor doi copii, le dăruia din cînd în cînd o supă bună, caldă... Hotărît lucru, le era îngăduit s-o accepte fără să roșească.

Dacă Prichindel ținea cu tot dinadinsul să-și păstreze cele două lire ce-i mai rămăseseră în buzunar după primele cumpărături, o făcea pentru că aștepta mereu ocazia de a le „vîrî în afaceri". Aceasta era formula de care se folosea. Bob căsca ochii mari de fiecare dată cînd îl auzea exprimîndu-se astfel. Atunci, Prichindel îi explica:

— Asta înseamnă să cumperi niște lucruri și să le vinzi apoi mai scump decît le-ai cumpărat.

— Lucruri care se mănîncă?... l-a întrebat, odată, Bob.

— Lucruri care se mănîncă sau lucruri care nu se mănîncă, depinde.

— Mie mi-ar plăcea mai mult lucrurile care se mănîncă...

— Pentru ce, Bob?

— Pentru că, dacă nu le vinzi, cel puțin te-ai putea hrăni cu ele!

— Ei, Bob, ai și început să te cam pricepi la negoț. Lucrul cel mai important este să alegi bine ceea ce cumperi ca să ajungi întotdeauna să vinzi cu profit.

Iată așadar la ce se gîndea fără încetare eroul nostru — și a făcut cîteva încercări menite să-i dea curaj să meargă mai departe. Hîrtie de scrisori, creioane, chibrituri — a încercat genul acesta de comerț ambulant, dar nu s-a ales aproape cu nici un profit din cauza concurenței. A izbutit în schimb mai bine cu vînzarea de ziare, aținîndu-se prin preajma gării. Bob și Prichindel erau atît de interesanți, aveau o înfățișare atît de cinstită, își ofereau marfa cu atîta amabilitate, încît lumea nu se putea opri să nu cumpere de la dînșii gazetele ce apăreau de obicei, mersul trenurilor, orare de călătorie, diferite cărticele ieftine. La o lună după ce se apucaseră de asemenea negoț, Prichindel și Bob aveau fiecare cîte o mică tarabă, pe care ziarele și broșurile erau orînduite cum se cuvine, cu titlurile scoase

la iveală, cu ilustraţiile la vedere şi totdeauna cu mărunţiş la îndemînă, ca să dea călătorilor restul. Este de la sine înţeles că Birk nu-şi părăsea niciodată stăpînul. Se socotea oare asociatul sau, cel puţin, angajatul copiilor? Din cînd în cînd, cu un jurnal între dinţi, dădea fuga dinaintea trecătorilor şi se prezenta, făcînd nişte sărituri atît de insinuante, atît de demonstrative! În curînd a fost văzut chiar şi purtînd un coş în spate, în care publicaţiile erau aşezate cu multă grijă şi care putea fi învelit, în caz de ploaie, cu o pînză ceruită.

Fusese o idee de-a lui Prichindel şi defel proastă, la urma urmelor. Nici n-ar fi putut născoci ceva mai bun pentru a atrage clienţii decît să-l folosească pe Birk — atît de serios, atît de pătruns de importanţa funcţiilor sale. Însă atunci, spusese adio alergărilor smintite şi jocurilor cu cîinii din vecini! Cînd aceştia din urmă se apropiau de inteligentul animal, ce mîrîieli surde îi întîmpinau, ce mai colţi se iveau de sub buzele rînjite ale neguţătorului ambulant pe patru picioare! În oraş nu se mai vorbea decît despre cîinele micilor negustori din vecinătatea gării. Clienţii mergeau bucuros direct la dînsul. Cumpărătorul lua din coş ziarul ce-i convenea şi punea banii într-o puşculiţă pe care Birk o purta atîrnată de gît.

Încurajat de succes, Prichindel s-a gîndit să-şi extindă „afacerile". La vînzarea de ziare şi broşuri, a adăugat cutii de chibrituri, pachete de tutun, ţigări de foi ieftine şi alte asemenea mărfuri. A urmat din asta că Birk căra în spinare o adevărată prăvălie. În unele zile, făcea mai mare vînzare decît stăpînul său, care nu se dovedea cîtuşi de puţin invidios — ba dimpotrivă — încît Birk era răsplătit cu cîte o bucăţică gustoasă, însoţită de o mîngîiere plină de dragoste. Se simţeau de minune împreună aceste trei fiinţe. Măcar de-ar putea toate familiile să se simtă la fel de unite ca acel cîine şi cei doi copii!

Prichindel a ajuns curînd să bage de seamă că Bob este înzestrat cu o inteligenţă vie şi ascuţită. Acest *boy* de şapte ani şi jumătate, mai puţin dotat cu spirit practic decît fratele său mai mare, avea în schimb o fire mai voioasă, lăsînd cu dragă inimă să i se reverse vioiciunea înnăscută. Întrucît nu ştia nici să citească, nici să scrie şi nici să socotească, se înţelege de la sine că Prichindel îşi impusese singur sarcina de-a-l învăţa mai întîi alfabetul. Nu se cuvenea oare ca dînsul să fie în stare să descifreze titlurile ziarelor care-i erau cerute de clienţi? Copilul a prins curînd gust de învăţătură şi a făcut progrese cu atît mai rapide, cu cît profesorul lui dădea dovadă de multă răbdare iar el de mare sîrguinţă. După literele mari ale titlurilor, a trecut la textele mai mărunte ale coloanelor. Apoi, s-a apucat de scris şi de socotit, ceea ce i-a dat ceva mai multă bătaie de cap. Dar, cu toate acestea, în ce măsură a avut de profitat! Mai ajutîndu-l şi imaginaţia, se şi vedea vînzător de librărie, conducînd magazinul lui Prichindel, de pe cea mai frumoasă stradă din Cork, cu o vitrină superbă şi o minunată firmă: *Bookseller*. Trebuie să spunem că el căpăta de pe acum un mic procentaj din vînzare şi că în fundul buzunarului său zăngăneau cîteva monede binemeritate, cîştigate prin munca lui. Astfel încît, ocazional, nu refuza să dea de pomană un *copper* micuţilor care întindeau mîna să-i ceară. Ce, nu-şi mai aducea aminte de vremea cînd alerga pe şosele... îndărătul trăsurilor?...

Să nu ne mirăm dacă Prichindel, mulţumită unui instinct deosebit, îşi ţinuse contabilitatea zilnică cu cea mai mare regularitate: atîta pentru cămăruţa lui din podul hanului, atîta pentru mese, atîta pentru spălatul rufelor, încălzit şi luminat. În fiecare dimineaţă îşi scria în carnet suma hărăzită cumpărării mărfurilor, iar

seara stabilea balanţa dintre cheltuieli şi încasări. Ştia să cumpere, ştia să vîndă şi totul cu profit. Atît de bine, încît la sfîrşitul acelui an 1882 ar fi avut vreo zece lire sterline în casa de bani, dacă ar fi avut şi casă de bani. Ce-i drept, editorul, de la care se aproviziona de cele mai multe ori, i-o pusese la dispoziţie pe a lui, unde erau depuse în fiecare săptămînă beneficiile săptămînale, care-i aduceau chiar şi o mică dobîndă.

Nu vă vom ascunde faptul că, dinaintea acestui succes obţinut cu preţul economisirii şi cu ajutorul inteligenţei, tînărul nostru băieţel începea să fie muncit de o ambiţie şi anume — ambiţia bine chibzuită şi îndreptăţită — de a-şi spori afacerile. Poate că ar fi izbutit cu timpul, dacă s-ar fi stabilit definitiv la Cork. Însă el îşi spunea, şi nu fără temei, că un oraş mai important — Dublin de exemplu, capitala Irlandei — i-ar oferi cu totul alte posibilităţi. Cork, după cum se ştie, nu este decît un port de pasaj, unde negoţul este destul de restrîns... în timp ce Dublin... Numai că se afla foarte departe Dublinul ăsta!... Cu toate acestea, n-ar fi fost un lucru cu neputinţă de îndeplinit... Ia seama bine, Prichindel!... Oare spiritul tău practic nu are cumva tendinţa să se amăgească singur?... Ai fi în stare să dai cioara din mînă pe vrabia de pe gard, realitatea pe un vis?... Dar, la urma urmelor, nu îi este interzis unui copil să viseze...

Iarna aceea nu a fost prea aspră, nici în timpul ultimelor luni ale anului 1882, nici în cursul primelor luni ale anului 1883. Prichindel şi Bob n-au avut prea mult de suferit bătînd străzile de dimineaţă pînă seara. Şi, cu toate acestea, e greu să stai locului în zăpadă, în mijlocul vijeliei, prin pieţe şi pe la răscrucile drumurilor.

Amîndoi erau deprinşi cu intemperiile din fragedă copilărie şi, dacă au fost uneori puşi la încercare de vremea nemiloasă, măcar nu s-au îmbolnăvit niciodată, în ciuda faptului că nu se cruţau cîtuşi de puţin. În fiecare zi, fără a ţine seama de starea vremii, îşi părăseau culcuşul în zori, lăsînd ultimele bucăţi de cărbune să ardă pe grătarul sobei şi dădeau fuga să cumpere marfa ca s-o vîndă după aceea pe peronul gării, în timpul plecării şi sosirii trenurilor şi apoi prin diferitele cartiere pe unde Birk le căra tejgheaua. Doar duminica, ziua în care nu se lucrează în satele, tîrgurile şi oraşele Regatului-Unit, ei îşi îngăduiau oarecare odihnă, cîrpindu-şi hainele, gospodărind, făcîndu-şi cămăruţa cît mai curată cu putinţă, în plus unul punîndu-şi contabilitatea în ordine, iar celălalt luînd lecţii de citit, scris şi socotit. Şi după-amiaza, însoţiţi de Birk, hălăduiau prin împrejurimile oraşului Cork sau coborau iarăşi cursul fluviului Lee pînă la Queenstown, ca doi mici burghezi cumsecade care se plimbă după o săptămînă întreagă de muncă!

Într-una din zile şi-au îngăduit să facă ocolul golfului cu vaporul, iar Bob, pentru întîia oară în viaţă, a putut să îmbrăţişeze cu privirea marea aceea fără de sfîrşit.

— Şi, mai departe, a întrebat el, tot mergînd înainte de apă... mereu... ce ai să nimereşti?...

— O ţară mare, Bob.

— Mai mare decît a noastră?...

— De mii de ori mai mare, Bob. Şi navele astea mari au nevoie, ca să ajungă pînă acolo, de cel puţin o săptămînă de mers!

— Şi sînt ziare în ţara aia?...

— Ziare, Bob?... Oh, sînt cu sutele... Ziare care se vînd pînă la şase *pence* bucata...

— Eşti sigur?...

— Foarte sigur... numai că ţi-ar trebui luni şi luni de zile ca să le citeşti de la un cap la altul!

Şi Bob se uita cuprins de admiraţie la acest uluitor Prichindel ce era în stare să afirme asemenea lucruri. Cît priveşte marile bastimente, aceste *steamers* care făceau escală la Queenstown, cea mai vie dorinţă a lui era să se repeadă pe punte, să se caţăre pe arboradă, în timp ce Prichindel ar fi preferat, de bună seamă, să le viziteze cala şi să le vadă încărcătura...

Însă, pînă în clipa aceea, nici unul nici celălalt nu îndrăznise să se urce la bordul unor asemenea nave fără îngăduinţa căpitanului — un personaj despre care îşi făceau o idee nemaipomenită!... Nici vorbă să-i ceară aşa ceva, asta ar fi fost cu mult peste curajul lor! Gîndiţi-vă şi dumneavoastră, doar căpitanul era „al doilea stăpîn după Dumnezeu", cum auzise Prichindel spunîndu-se şi cum i-o repetase el lui Bob!

Aşadar, această dorinţă a celor doi copii nu se îndeplinise încă. Să nădăjduim însă că au să şi-o împlinească într-o bună zi... ca, de altfel, atîtea alte năzuinţe care aveau să se mai trezească într-înşii.

Capitolul VIII

FOCHISTUL-ŞEF

Astfel s-a încheiat anul 1882, care s-a caracterizat — la activul şi pasivul lui Prichindel — prin atîtea alternări de noroc şi nenorociri — risipirea familiei Mac Carthy despre care nu mai avea nici o ştire, cele trei luni petrecute la Trelingar-castle, întîlnirea cu Bob, instalarea lor la Cork, afacerile lui înfloritoare.

Şi, dacă negoţul n-a ajuns să se micşoreze în timpul primelor luni ale noului an, părea în schimb că atinsese nivelul său cel mai înalt. Înţelegînd că nu mai există posibilităţi să-l extindă, Prichindel era tot timpul muncit de ideea de-a pune la cale vreo operaţie mai rodnică — nu la Cork, se înţelege, ci într-un oraş de seamă al Irlandei... Iar gîndul său se îndrepta către Dublin... De ce nu s-ar ivi oare o împrejurare fericită?

S-au scurs astfel lunile ianuarie, februarie şi martie. Cei doi copii trăiau economisind *penny* cu *penny*. Din fericire, mica lor sumă de bani a crescut, mulţumită vînzării unui anumit articol, care le-a adus — pentru scurtă vreme, — un beneficiu frumuşel. Era vorba despre o broşură politică, în legătură cu alegerea domnului Parnell în Camera Comunelor, pe care Prichindel fusese singurul îndreptăţit s-o vîndă pe străzile din Cork şi Queenstown. Voia cineva să cumpere această broşură, trebuia să i se adreseze lui şi numai lui, iar Birk o căra, teancuri-teancuri, în spinare. A fost un adevărat succes şi cînd, la începutul lui aprilie, au încheiat conturile, în casă existau treizeci de lire, optsprezece şilingi şi şase pence. Niciodată nu se văzuseră băieţii atît de bogaţi.

Atunci s-au iscat discuţii în legătură cu problema de-a închiria sau nu o mică prăvălioară în preajma gării. Ar fi fost atît de frumos să te afli la tine acasă! Drăcuşorul ăsta de Bob, care nu se temea de nimic, se gîndea că... Daţi-vă şi dumneavoastră seama: acest magazin, cu tejgheaua lui cu ziare şi articole de librărie, cu un patron de unsprezece ani şi un vînzător de opt — negustori cu autorizaţie, la care perceptorul ar veni să încaseze taxele! Da, era cît se poate de ispititor şi cei doi copii, atît de vrednici de-a fi luaţi în seamă, ar fi găsit cu siguranţă credit... Clientela nu le-ar fi lipsit. Astfel încît, Prichindel se gîndea la feluritele riscuri, cîntărind argumentele pentru şi împotriva unei asemenea hotărîri... Şi apoi, gîndul lui neabătut era să se ducă la Dublin, unde îl atrăgea nu ştiu ce soi de presimţire în privinţa propriei sale soarte... În sfîrşit, şovăia, se lăsa greu la stăruinţele lui Bob, pînă cînd s-a ivit o anume împrejurare care avea să-i hotărască viitorul.

Era în 8 aprilie, o duminică. Prichindel şi Bob îşi făcuseră planul să-şi petreacă ziua la Queenstown. Cea mai de seamă atracţie a acestei partide de plăcere urma să fie masa de prînz şi cina, luate într-o modestă cîrciumioară pentru marinari.

— Vom mînca peşte?... a întrebat Bob.

— Da, i-a răspuns Prichindel, ba chiar şi homari sau, în lipsa lor, crabi, dacă vrei tu...

— Oh, da... eu vreau!

Copiii şi-au pus hainele lor cele mai frumoase, bine curăţate, şi-au încălţat pantofii bine lustruiţi şi iată-i porniţi la drum dis-de-dimineaţă, împreună cu Birk, periat cum se cuvine.

Vremea era minunată, soarele strălucea primăvăratic, bătea o uşoară briză, destul de caldă. Drumul pe Lee în jos, la bordul unui feribot, a fost o adevărată încîntare. Pe punte se aflau nişte muzicanţi, virtuozi ai străzii, a căror muzică a stîrnit admiraţia lui Bob. Ziua se anunţa cît se poate de plăcută şi ar fi fost nemaipomenit dacă s-ar fi încheiat la fel.

Abia debarcase pe cheiul din Queenstown, că Prichindel a şi zărit un han cu firma „La bătrînul marinar", gata pregătit, după cît se părea, să-i primească. Chiar la uşă, într-un hîrdău, o jumătate de duzină de crustacee îşi agitau cleştii şi labele, aşteptînd ora clocotului final, dacă vreun consumator binevoia să plătească preţul cerut. De la o masă aşezată lîngă fereastră, puteai vedea tot timpul navele amarate la estacadele portului.

Prichindel şi Bob se pregăteau deci să pătrundă în acest loc al desfătărilor, cînd, atenţia le-a fost atrasă de un mare bastiment, sosit din ajun, aflat în escală la Queenstown şi care-şi făcea toaleta duminicală.

Era *Vulcan,* un *steamer* de opt-nouă sute de tone, venind din America şi urmînd să pornească iarăşi a doua zi în direcţia Dublin. Cel puţin aşa le-a spus un bătrîn matelot purtînd pe cap o pălărie din pînză impermeabilă de culoare gălbuie, răspunzînd la întrebările ce-i fuseseră puse.

Or, pe cînd tocmai examinau amîndoi această navă, ancorată la jumătate de cablu de chei, un flăcău înalt, cu chipul mînjit de cărbune, s-a apropiat de Prichindel, l-a privit, a căscat o gură cît o şură, apoi a strigat:

— Tu... tu!... Tu eşti?

Prichindel a rămas foarte tulburat şi Bob nu mai puţin decît dînsul. Auzi dumneata, individul ăsta îl tutuia!... Şi mai era şi un negru pe deasupra!... Fără în-

doială, nu putea să fie decît o confuzie la mijloc.

Dar iată că presupusul negru, tot sucindu-şi şi răsucindu-şi capul, a devenit şi mai convingător.

— Eu sînt... Nu mă mai recunoşti?... Eu sînt... De la *ragged-school*... Grip!

— Grip! a repetat Prichindel.

Grip era, într-adevăr, şi s-au aruncat unul în braţele celuilalt, sărutîndu-se cu atîta înfocare, încît Prichindel a ieşit din îmbrăţişare negru ca un cărbunar. Ce bucurie pe ei că se revedeau! Fostul supraveghetor de la *ragged-school* era acum un vlăjgan de douăzeci de ani, dezgheţat, viguros, bine făcut, care n-ar fi reamintit cîtuşi de puţin de cel ce fusese ţapul ispăşitor al zdrenţăroşilor din Galway, dacă nu şi-ar fi păstrat înfăţişarea sa blajină de odinioară.

— Grip... Grip... Tu eşti... Tu eşti!... nu înceta să repete Prichindel.

— Da... eu... şi nu te-am uitat niciodată, *my boy!*

— Şi tu eşti matelot acum?...

— Nu... fochist la bordul lui *Vulcan!*

Denumirea de fochist l-a făcut pe Bob să fie foarte impresionat.

— Ce puneţi dumneavoastră la foc, domnule? a întrebat el. Supa?...

— Nu, puştiule, i-a răspuns Grip, eu fac foc în căldarea cu aburi care face să ne meargă maşina, care face să ne meargă vaporu'!

Şi, în acel moment, Prichindel i l-a prezentat pe Bob fostului său protector de la *ragged-school.*

— Un soi de frate, i-a spus el, pe care l-am întîlnit la drumul mare... şi care te cunoaşte de minune, căci i-am povestit adesea istoria noastră a amîndurora!... Ah, bunul meu Grip, ce de lucruri cred că ai să-mi spui... de mai bine de şase ani de cînd ne-am despărţit!

— Şi tu nu? l-a întrebat, la rîndul său, fochistul.

— Ei bine, vino!... Hai să iei masa împreună cu noi... în cîrciuma asta, unde tocmai era să intrăm...

— Ah, nu! a replicat Grip. Voi o să luaţi masa cu mine! Dar, mai înainte, urcaţi la bord...

— La bordul lui *Vulcan?*

— Da.

La bord... amîndoi? Lui Bob şi lui Prichindel nu le venea să-l creadă pe Grip. Era ca şi cum le-ar fi propus să-i ducă în paradis!

— Dar cîinele nostru?

— Care cîine?

— Birk.

— Animalu' ăsta ce se tot învîrte în juru' meu... e cîinele vostru?

— El e prietenul nostru, Grip... Un prieten... cam în felul tău!

Vă rog să mă credeţi că Grip s-a simţit măgulit de comparaţie şi că Birk a primit din partea lui o mîngîiere prietenească!

— Dar căpitanul?... a făcut Bob, care vădea o şovăială cît se poate de firească.

— Căpitanul a coborît pe ţărm şi şefu' de echipaj are să vă întîmpine ca pe nişte *milords!*

În privinţa asta, Bob nu se îndoia defel... în tovărăşia lui Grip, era de la sine înţeles... Un fochist şef... este cineva!

— Şi, de altminteri, a reluat Grip, trebuie să fac nitică toaletă: să mă spăl pe

cap şi pe picioare, acum că tot mi-am isprăvit serviciu'.

— Aşadar, Grip, tu ai să fii liber toată ziulica?...

— Toată ziulica.

— Ce idee minunată am avut noi, Bob, să venim azi la Queenstown!

— Te cred şi eu, a făcut Bob.

— Şi ce-i mai rău, a spus Grip, e că şi tu tre' să te speli pe faţă, pentru că te-am înnegrit tot, Prichindel! Tot aşa te cheamă şi acum?...

— Da, Grip.

— Îmi place mai mult aşa.

— Grip... aş vrea să te mai sărut o dată...

— Nu te sfii, *my boy,* de vreme ce tot o să-ţi moi nasu' într-un hîrdău!

— Am voie şi eu? a întrebat Bob.

— Şi tu la fel, puştiule!

Ceea ce s-a şi întîmplat şi a făcut ca Bob să arate la fel de negru ca şi Grip.

Aveau să fie chit dacă-şi săpuneau faţa şi mîinile la bordul lui *Vulcan,* în cabina unde se culca fochistul şef. La bord... în cabină... lui Bob nu-i venea să-şi creadă urechilor!

O clipă mai tîrziu, cei trei prieteni — fără a-l uita însă pe Birk — se îmbarcau în *youyou*[1], pe care Grip îl conducea vîslind cu rama din pupa — spre nemaipomenita încîntare a lui Bob de-a fi balansat în acest chip — şi, în mai puţin de două minute, ajunseseră lîngă *Vulcan.*

Şeful de echipaj i-a făcut lui Grip un semn cu mîna — un semn de sinceră prietenie — şi numaidecît fochistul şi-a îndemnat prietenii să coboare prin tambuchiul camerei cazanelor, lăsîndu-l pe Birk să alerge pe punte.

În cabină, un lighean pus la picioarele cuşetei lui Grip a fost umplut cu apă limpede şi curată — ceea ce le-a îngăduit tuturor să-şi recapete culoarea naturală. Apoi, în timp ce se îmbrăcau iar, Grip le-a spus povestea lui.

Cu ocazia incendiului de la *ragged-school,* destul de grav rănit, fusese internat în spital, unde a rămas vreo şase săptămîni. A ieşit de acolo perfect sănătos, dar la fel de lipsit de mijloace ca mai înainte. Oraşul se ocupa atunci de reinstalarea şcolii zdrenţăroşilor, căci aceşti nenorociţi nu puteau fi lăsaţi să stea pe stradă. Dar, aducîndu-şi aminte de cei cîţiva ani petrecuţi în acel mediu îngrozitor, Grip nu mai simţea cîtuşi de puţin dorinţa de-a se întoarce acolo. Nu-l trăgea deloc inima să-şi petreacă viaţa între domnul O'Bodkins şi bătrîna Kriss, ca să-i supravegheze pe netrebnicul de Carker şi tovarăşii acestuia. Şi, de altfel, Prichindel nu se mai afla acolo. Grip ştia că fusese luat şi dus de o doamnă frumoasă. Unde anume?... Habar n-avea şi, după ce a ieşit din spital, toate cercetările făcute în această privinţă au rămas fără nici un rezultat.

Iată deci că Grip a părăsit oraşul Galway şi a început să bată drumurile districtului. Între timp, a mai găsit cîte ceva de lucru pe la ferme, în perioada recoltării. Ceea ce îl neliniştea era faptul că nu găsea un loc permanent de muncă. A mers astfel, la voia întîmplării, din tîrg în tîrg, abia izbutind să se descurce, dar se simţea mai puţin nefericit decît fusese pe vremea cînd era la *ragged-school.*

Un an mai tîrziu, Grip ajunsese la Dublin. Atunci i-a venit ideea să navigheze,

---

[1] Youyou (fr.) — pui, ambarcaţie mică, solidă şi uşoară, cu 1—2 perechi de rame, folosită pentru legătura între vas şi ţărm sau anumite servicii (n.t.).

să se facă marinar. Meseria asta i se părea mai sigură, mai „hrănitoare" decît oricare alta. Însă, la optsprezece ani, este prea tîrziu ca să te faci mus, ba chiar şi elev-marinar. Ei bine, pentru că nu mai era la vîrsta să se îmbarce ca matelot, întrucît nu ştia nimic despre ceea ce ar fi avut de făcut, urma să se angajeze ca rujar[1]. Asta şi făcuse, la bordul lui *Vulcan*. Să locuieşti în fundul buncărelor, să respiri un aer sufocant, poate că acesta nu era un ideal de bunăstare. Bine! Grip era curajos, muncitor, hotărît şi avea viaţa asigurată. Cumpătat, sîrguincios, el s-a obişnuit iute cu disciplina de la bord. Niciodată nu şi-a atras vreo mustrare. A cucerit respectul căpitanului şi al ofiţerilor săi, care au început să se intereseze de acest nefericit fără familie.

Vulcan naviga de la Dublin spre New York sau către alte porturi de pe litoralul răsăritean al Americii. Timp de doi ani, Grip a traversat de nenumărate ori Oceanul, fiind însărcinat cu nivelarea cărbunelui în buncăre şi cu transportul combustibilului. Apoi, a devenit ambiţios. A cerut să fie folosit ca fochist, sub ordinele maşiniştilor. L-au pus la încercare şi el n-a întîrziat să-şi mulţumească şefii. Astfel încît, după ce şi-a isprăvit ucenicia, i s-a încredinţat postul de fochist-şef şi, în această calitate, l-a regăsit Prichindel, pe fostul său tovarăş de suferinţă de la *ragged-school* pe cheiurile din Queenstown.

Se înţelege de la sine că bunul băiat, dînd dovadă de o purtare fără cusur şi neavînd defel gust pentru chiolhanurile de pe uscat şi nici poftă să ajungă un chefliu înrăit cum sînt atîţia în marina comercială, vrusese întotdeauna să pună deoparte ceea ce cîştiga. Avea, aşadar, cîteva economii pe care le vedea sporind lună de lună — vreo şaizeci de lire, ce nu intenţionase niciodată să le investească. Îi venise însă ideea să scoată un profit de pe urma banilor lui. Nu-i aşa că era ceva de nemaipomenit ca Grip să aibă parale de investit în afaceri?

Aceasta a fost povestea pe care Grip a istorisit-o plin de voie bună, la care Prichindel a replicat istorisindu-i-o pe a lui. Ei, aceasta era mult mai plină de frămîntări şi Grip nu-şi putea crede urechilor cînd a auzit vorbindu-i-se despre succesele dramatice ale domnişoarei Anna Waston, despre viaţa cinstită şi fericită a fermierilor de la Kerwan, despre nenorocirile ce loviseră familia, acum risipită care încotro şi despre care nu mai avea veşti, apoi despre belşugul de la Trelingar-castle şi despre isprăvile contelui Ashton şi, în sfîrşit, despre modul cum luaseră sfîrşit toate astea.

Bob a trebuit să dea şi el cîteva deslușiri asupra biografiei sale. Biografia lui Bob!... Dumnezeule, cît era de simplă: nu avea nici una. Viaţa lui nu începea cu adevărat decît din ziua în care fusese cules de pe drumuri sau, mai curînd, pescuit din rîu, atunci cînd vrusese cu tot dinadinsul să moară...

În ce-l priveşte pe Birk, povestea lui era aceea a tînărului său stăpîn. Atîta doar că el s-a abţinut să le-o istorisească, lucru pe care l-ar fi făcut — fără îndoială — dacă ar fi fost rugat frumos.

— Şi, în prezent, este timpu' să mergem să prînzim! a spus fochistul-şef de pe *Vulcan*.

— Nu mai înainte de a fi vizitat nava! i-a răspuns Prichindel cu vioiciune.

— Şi de a ne fi căţărat în vîrful catargelor! a adăugat Bob.

---

[1] Rujar — lucrător (portuar) specializat în rujare — nivelarea încărcăturii navelor — minereu, fosfaţi, cereale, cărbuni etc. (n.t.).

— După cum veţi dori, *boys!* a replicat Grip.

La început au coborît în cală, trecînd prin panourile punţii. De ce încîntare a mai fost cuprins tînărul nostru neguţător să vadă asemenea impunător arimaj de mărfuri: baloturi de bumbac, butoaie de zahăr, saci de cafea, lăzi de toate soiurile cuprinzînd produsele exotice ale Noului-Continent. Trăgea adînc în piept mirosul acesta pătrunzător de comerţ. Şi cînd te gîndeşti că toate mărfurile-astea fuseseră cumpărate în depărtări pe contul armatorilor lui *Vulcan,* care aveau să le vîndă iarăşi pe pieţele Regatului-Unit... Ah! dacă, vreodată, şi Prichindel...

Grip i-a întrerupt acest frumos vis, invitîndu-l pe *boy* să urce înapoi pe punte, spre a-l conduce la cabinele căpitanului şi ale ofiţerilor, rînduite sub dunetă, în timp ce Bob, căţărîndu-se pe grilele sarturilor, călărea pe barele arborelui trinchet. Nu, niciodată în viaţa lui nu fusese mai fericit, mai voios, mai mlădios, nu se maimuţărise mai mult! Şi poate că avea într-însul stofă de mus?...

La ora unsprezece, Grip, Prichindel şi Bob erau aşezaţi dinaintea unei mese în cîrciuma *Old Seeman,* iar Birk şedea în fund, cu botul la înălţimea feţei de masă. Şi vă puteţi închipui ce poftă de mîncare aveau cu toţii!

Dar ce prînz vrusese Grip să le ofere pe cheltuiala lui: ouă cu unt încins, jambon rece întovărăşit de un fremătător aspic de culoarea aurului, brînză de Chester, totul stropit cu o excelentă bere spumoasă! Ei au mai mîncat homar — nu vulgarul crab al săracului — ci homar adevărat de culoare albă-roz în carapacea sa înroşită de apa clocotită, homarul bogătaşilor, pe care Bob l-a declarat superior a tot ceea ce s-ar putea născoci ca „să-ţi vîri în burtă!"

Este de la sine înţeles că mîncarea bună nu-i împiedica defel să stea de vorbă. S-a vorbit cu gura plină şi, dacă asta nu se face la oamenii bine crescuţi, tinerii noştri convivi s-ar fi dezvinovăţit, dacă li s-ar fi atras atenţia, spunînd că nu aveau deloc timp de pierdut.

Şi atunci, ce de amintiri au mai schimbat între dînşii Grip şi Prichindel, de pe vremea cînd sufereau existenţa aceea degradantă de la *ragged-school.* Şi întîmplarea cu sărmanul pescăruş... şi faimoasa vestă de lînă primită în dar... şi mîrşăviile lui Carker!...

— Ce s-a mai întîmplat cu ticălosu' ăla? a întrebat Grip.

— Nu ştiu şi nici nu vreau să ştiu, i-a răspuns Prichindel. Cea mai mare nenorocire ce mi s-ar putea întîmpla ar fi să mă întîlnesc iar cu el.

— Fii liniştit, n-ai să te întîlneşti cu el neam! Da', pentru că tu vinzi maldăre de ziare, *my boy,* te sfătuiesc să le şi citeşti din cînd în cînd!

— Asta şi fac.

— Ei bine... ai să citeşti într-una din zilele-astea că potlogaru' ăla a murit de... cînepă!

— Spînzurat adică?... Oh, Grip!...

— Da... spînzurat! Şi funia asta... n-are cum s-o mai fure!

Apoi, le-au venit iar în minte amănunte privitoare la incendiul şcolii. Grip îl salvase pe copil cu riscul propriei sale vieţi şi acum era pentru prima oară cînd acesta avea ocazia să-i mulţumească şi i-a mulţumit strîngîndu-i mîinile.

— Dar să ştii că m-am gîndit mereu la tine de cînd ne-am despărţit! a spus el.

— Şi ai avut dreptate, *my boy!*

— Numai eu nu m-am gîndit la Grip! a strigat Bob cu o intonaţie vădind o adîncă părere de rău.

— Pentru că tu nu mă cunoşteai decît după nume, săracu' Bob! i-a răspuns Grip. Acum mă cunoşti...

— Da, şi am să vorbesc totdeauna despre tine, cînd o să stau de vorbă cu Birk!

Birk i-a răspuns cu un lătrat ce adeverea cele spuse de Bob — ceea ce i-a adus în dar un sandviş gros cu slănină, pe care l-a hăpăit dintr-o îmbucătură. Căci, în ciuda a ceea ce îl asigurase Bob, nu prea părea să-i placă homarul.

Lui Grip i s-au pus atunci întrebări despre călătoriile sale în America. El le-a vorbit despre marile oraşe din Statele Unite, despre industriile lor, despre comerţul lor şi Prichindel îl asculta cu atîta lăcomie, încît uita să mai înghită ceea ce avea în gură.

— Şi apoi, a băgat de seamă Grip, există oraşe dintr-astea mari şi în Anglia şi, dacă ai merge vreodată la Londra, la Liverpool, la Glasgow...

— Da, Grip... ştiu şi eu... Am citit prin ziare... oraşe în care se face negoţ... Dar sînt departe...

— Nu... nu-s cine ştie ce departe.

— Nu sînt prea departe pentru marinarii care merg acolo cu vaporul, în timp ce, pentru ceilalţi oameni...

— Ei bine... şi Dublinu'?... a strigat Grip. Nu-i decît la patru sute optzeci de kilometri de aici... Trenurile te dau jos acolo într-o singură zi... şi nu mai ai nici marea de traversat...

— Da... Dublin! a murmurat Prichindel.

Şi, întrucît asta răspundea direct dorinţei sale celei mai arzătoare, a căzut pe gînduri.

— Vezi tu, a reluat Grip, e un oraş frumos, unde se fac mii de afaceri... Navele nu se mulţumesc să facă escală, aşa, ca aici, la Cork... ele iau încărcături... se întorc cu încărcături...

Prichindel îl tot asculta şi gîndul îl purta cu sine... îl purta departe...

— Tu ar trebui să vii să te instalezi la Dublin, a spus Grip. Sînt sigur că ai face lucruri mult mai bune ca aici... şi dacă ai avea nevoie de ceva bani...

— Avem economiile noastre, Bob şi cu mine, i-a răspuns Prichindel.

— Te cred şi eu, l-a susţinut Bob, care a scos un şiling şi şase *pence* din buzunar.

— Şi eu am ceva bani puşi deoparte şi nu ştiu în ce să-i vîr!

— Pentru ce nu-i depui la o bancă? Nu-i investeşti undeva?...

— N-am încredere...

— Dar atunci pierzi ceea ce ţi-ar putea aduce banii ca profit, Grip...

— E mai bine-aşa decît să pierzi şi ce ai... Ei asta-i, păi, dacă n-am încredere în alţii, aş avea încredere în tine, *my boy* şi, dacă tu ai veni la Dublin, care e portu' de înregistrare a lu' *Vulcan,* ne-am vedea adesea! ...Ce fericire... Şi, îţi repet, dacă ţi-ar trebui niscai parale ca să începi un negoţ, ţi-aş da bucuros tot ce am...

Minunatul băiat era gata s-o facă, numaidecît. Era doar atît de fericit, atît de fericit că l-a regăsit pe Prichindel al lui... Oare asta nu dovedea că prietenia ce-i legase unul de celălalt fusese atît de strînsă încît nici o împrejurare neaşteptată n-ar fi putut vreodată s-o distrugă?

— Vino, deci, la Dublin, a repetat Grip. Vrei să-ţi spun ce gîndesc eu?

— Spune, dragă Grip.

— Ei bine... întotdeauna am avut ideea asta în cap... aşa... că tu ai să faci avere...

— Şi eu la fel... am avut întotdeauna ideea asta! i-a răspuns simplu Prichindel, ai cărui ochi sclipeau cu o strălucire nemaipomenită.

— Da... a continuat Grip, eu te văd bogat... într-o bună zi... foarte bogat... Atîta doar că nu la Cork ai să cîştigi mulţi bani! Chibzuieşte bine la ce-ţi zic, că nu trebuie să acţionezi fără să chibzuieşti!

— Aşa cum se şi cuvine, Grip dragă.

— Şi acum, dacă nu mai e nimic de mîncat... a suspinat Bob ridicîndu-se în picioare.

— Vrei să spui, mus, că acum nu-ţi mai e foame...

— Da... poate... nu ştiu... E pentru prima oară că mi se întîmplă...

— Atunci, hai să ne plimbăm, a propus Prichindel.

Iată, deci, în ce chip s-a încheiat acea după-amiază. Şi ce de planuri de viitor şi-au mai făcut cei trei prieteni, în timp ce străbăteau cheiurile şi străzile din Queenstown, escortaţi de Birk!

Apoi, cînd a sosit momentul să se despartă, după ce Grip îi condusese pe cei doi copii la debarcaderul feribotului, le-a spus:

— O să ne revedem... Nu se poa' să ne fi regăsit ca să nu ne mai revedem...

— Da, Grip... la Cork... prima oară cînd *Vulcan* va mai face escală...

— Şi de ce nu la Dublin, unde rămîne, uneori, cu săptămînile? Da... la Dublin, dacă te hotărăşti...

— Adio, Grip!

— La revedere, *my boy!*

S-au îmbrăţişat atunci cu toată dragostea şi nu fără o adîncă emoţie, de care nici unul nici celălalt nu căuta să se ferească.

Bob şi Birk şi-au luat şi ei rămas bun şi, după ce feribotul s-a desprins de ţărm, Grip l-a urmărit multă vreme cu privirea, în timp ce vaporaşul urca, gîfîind, cursul fluviului.

Capitolul IX

O IDEE NEGUSTOREASCĂ A LUI BOB

O lună mai tîrziu, pe drumul ce coboară la sud-vest de Cork în direcţia oraşului Youghal, străbătînd ţinuturile răsăritene ale comitatului, un băiat de unsprezece ani şi un băieţel de opt împingeau un căruţ pe două roate, pe care îl trăgea un cîine mare, legat între hulube.

Cei doi copii erau Prichindel şi Bob. Cîinele, desigur, era Birk.

Vorbele aţîţătoare ale lui Grip dăduseră, în sfîrşit, roade. Prichindel visa şi înainte de-a se întîlni cu fochistul-şef de pe *Vulcan* — la Queenstown — să părăsească oraşul Cork pentru a-şi încerca norocul la Dublin. După această întîlnire, el s-a gîndit să-şi transforme visul în realitate. Dar să nu vă închipuiţi cumva că nu cugetase cu luare-aminte la consecinţele unei hotărîri atît de însemnate. De ce să nu recunoască? Asta însemna să dea un lucru sigur pe ceva îndoielnic. Însă, la

Cork, situaţia lui nu mai avea cum să se îmbunătăţească. La Dublin, dimpotrivă, un cîmp mult mai larg se deschidea în faţa activităţii sale.

Bob, căruia i s-a cerut să-şi dea cu părerea, s-a declarat gata să pornească la drum chiar a doua zi şi un sfat al lui Bob merita să fie luat în consideraţie.

A urmat de aici ca eroul nostru să-şi retragă economiile de la editor, care nu s-a sfiit cîtuşi de puţin să-i facă unele observaţii în privinţa planurilor sale de viitor. Atît doar că dumnealui n-a izbutit să scoată nimic de la acest copil superior vîrstei lui şi care nu avea obiceiul de-a se mulţumi cu himere — stare de spirit comună irlandezilor din toate vremurile. Nu! Prichindel era ferm hotărît să meargă numai şi numai pe căile care urcă. Era singurul mijloc de-a ajunge sus şi instinctul său precoce îi spunea că faptul de-a lăsa oraşul Cork pentru Dublin însemna să se înalţe pe drumul viitorului.

Şi acum, pe ce cale avea să apuce Prichindel şi ce mijloc de locomoţie urma să folosească?

Drumul cel mai scurt este acela urmat de *railway* pînă la Limerick şi de la Limerick, de-a curmezişul provinciei Leinster, pînă la Dublin. Mijlocul de transport cel mai rapid era deci trenul, pe care să-l ia de la Cork şi să coboare dintr-însul de îndată ce se oprea în capitala Irlandei. Însă acest mijloc de locomoţie avea neajunsul de-a nu se putea folosi decît cheltuind cîte o *guinee* de persoană şi Prichindel ţinea prea mult la guineele lui. Cînd ai picioare, şi încă picioare zdravene, pentru ce să ţi le trambalezi prin vagoane, ca într-o tărăboanţă? În ceea ce priveşte timpul cît urma să dureze călătoria, de ce ar fi trebuit să se neliniştească? Nu era nici o grabă: cînd aveau să ajungă, erau buni ajunşi! Oricum, se aflau în sezonul călduros şi drumurile comitatului nu sînt deloc proaste din mai şi pînă în septembrie. Dar ce avantaj, ce început bun ar fi fost dacă această călătorie, în loc să-i coste din gros, le-ar aduce, dimpotrivă, ceva venituri!

Iată care fusese preocuparea tînărului nostru neguţător — să cîştige bani în loc să-i irosească pe cheltuielile de călătorie, să continue din sat în sat, din tîrg în tîrg, comerţul ce-i izbutise atît de bine la Cork — adică să vîndă ziare, broşuri, articole de librărie şi papetărie, într-un cuvînt să facă negoţ îndreptîndu-se spre Dublin.

Şi, pentru a urma acest gen de comerţ, de ce avea nevoie? De nimic altceva decît de un cărucior unde să fie pusă marfa aceea de mîna a doua a negustorului ambulant, şi de o bucată de pînză cerată care să îngăduie ca ea să fie ferită de praf sau de ploaie. Sus-pomenitul cărucior pe două roate la care fusese înhămat Birk, ce nu refuza să-l tragă înainte, urma să fie împins dindărăt de către cei doi copii. O porniseră prin urmare de-a lungul şoselelor litoralului, deoarece ele fac legătura între oraşe cu oarecare însemnătate — Waterford, Wexford, Wicklow de pildă — ca şi cu diferite staţiuni balneare, foarte frecventate în perioada aceea a anului. Fără îndoială, în asemenea condiţii, erau de străbătut aproape trei sute douăzeci de kilometri. Ei bine, de-ar fi avut nevoie pentru asta de două luni, de trei luni chiar, ce importanţă putea să aibă cîtă vreme prăvălia ambulantă realiza cîştiguri în drumul lor spre ţinta aleasă?

Iată pentru ce, în acea zi de 18 aprilie, la o lună după ce se întîlnise cu Grip la Queenstown[1], Prichindel, Bob şi Birk, unul trăgînd, ceilalţi împingînd căruţul,

[1] În realitate, la 10 zile, deoarece întîlnirea avusese loc la 8 aprilie.

umblau pe şoseaua dintre Cork şi Youghal, unde au ajuns în cursul aceleiaşi dimineţi, fără a se simţi prea obosiţi de etapa străbătută.

Nu aveau nici un fel de motive de-a se plînge şi, în orice caz, lui Birk nici prin cap nu i-ar fi trecut să bombăne. De altminteri, copiii nu-l oboseau peste măsură, deoarece pe cînd urcau costişele, îşi dădeau la fel de multă osteneală ca şi dînsul. Căruciorul pe două roate fusese un adevărat chilipir şi Prichindel profitase de ocazie cumpărîndu-l de la un negustor din Cork. Cît despre marfă, ea era alcătuită din ziare cumpărate prin gări, broşuri politice — unele dintre acestea doldora de idei şi de stil, totuşi! —, hîrtie de scrisori, creioane, peniţe şi alte asemenea ustensile de birou, pachete de tutun din care aveau o mică rezervă, ce urma să fie reînnoită de la cei mai buni debitanţi cu firma înfăţişînd un scoţian de la munte zugrăvit în culori ţipătoare, în sfîrşit, diferite alte articole mărunte şi bibelouri. Toate acestea nu cîntăreau prea mult, dar, toate, se vindeau cu uşurinţă şi cu un beneficiu frumuşel.

Ce vreţi? Oamenii de la ţară se interesau de aceşti doi copii, unul serios ca un negustor dintr-o bucată, celălalt cu o fizionomie atît de surîzătoare, încît ţi-ar fi fost şi ruşine să te tîrguieşti cu el!

Căruţul a ajuns aşadar la Youghal, un tîrg de şase mii de locuitori, dublat de un port de cabotaj, în fundul estuarului fluviului Blackwater. Iată un ţinut în care sfîntul cartof este ţinut în mare cinste! Căci Paddy va putea oare uita vreodată că, în împrejurimile Youghalului, *sir* Walter Raleigh[1] a încercat pentru prima oară să cultive aceşti tuberculi, ce au devenit, în momentul de faţă, adevărata pîine a Irlandei?

Prichindel şi-a petrecut restul zilei la Youghal. El n-a consimţit să se odihnească decît după ce şi-a umplut iarăşi taraba ambulantă cu mărfuri, care aveau să se isprăvească iute pe drumul către Dungarvan. O cină consistentă la masa unui han, un pat pentru Bob şi pentru sine, o firidă pusă la dispoziţia cîinelui — toate astea le-a obţinut ieftin. A doua zi s-au îndreptat cu toţii spre cătunul cel mai apropiat, oprindu-se pe la ferme, ce se aflau cîte una-două la fiecare kilometru. De altfel, căruciorul staţiona cel mai adesea pe la ferme atunci cînd se apropia seara, căci era mai bine să nu rişte să colinde noaptea pe şosele. Da, era de preferat, în ciuda faptului că Birk putea să-şi apere, la nevoie, stăpînul şi taraba lui pe două roate.

Şi, atunci cînd Prichindel îşi aducea aminte cît avusese el altădată de îndurat pe drumurile din Connaught, se gîndea ce schimbare se petrecuse cu dînsul faţă de epoca aceea! Şi ce deosebire între acest căruţ pe două roate şi cotiga brutalului Thornpipe, acea cutie întunecoasă unde se înghesuia, pe jumătate sufocat! Erau lucruri ce nu se asemănau cîtuşi de puţin între ele, tot astfel cum Birk nu semăna defel cu cîinele arţăgos al prezentatorului de marionete. Eroul nostru nu mai făcea acum să valseze familia regală şi înaltele personaje de la curtea Angliei, răsucind maşinăria... El nu mai trăia de pe urma pomenilor, ci din beneficiile realizate în fiecare zi. Şi apoi, ce încredere în viitor îl îmbărbăta în clipa de faţă şi ce nădejde că avea să izbutească tot atît de bine la Dublin ca şi la Cork, dacă nu şi mai bine încă!

---

[1] Walter Raleigh (1552—1618) — poet, diplomat, om politic şi navigator englez, favorit al reginei Elisabeta I Tudor (1558—1603), executat în timpul domniei lui Iacob I Stuart (1603—1625) (n.t.).

La ieşirea din Youghal, urmau să treacă peste un pod, ca să ajungă la şoseaua dinspre Dungarvan.

— Iată un pod! a strigat Bob. Niciodată n-am mai văzut unul atît de lung!

— Nici eu, i-a răspuns Prichindel.

Căci, într-adevăr, era vorba despre un pod de cinci sute douăzeci şi cinci de metri, aruncat pe deasupra golfului Blackwater şi în lipsa căruia copiii şi-ar fi prelungit călătoria cu o zi întreagă de mers pe jos.

Căruţul şi-a rostogolit, aşadar, roatele peste tablierul său de lemn, măturat de o briză răcoroasă, suflînd dinspre apus.

— E ca şi cum te-ai afla pe un vapor! a băgat de seamă Bob, ca un fin observator ce era.

— Da... Bob... un vapor cu vîntul din spate... simţi şi tu cum ne împinge de la spate!

Odată podul străbătut, fără nici o daună, nu le-a mai rămas altceva de făcut decît să pătrundă în cuprinsul comitatului Waterford, care se învecinează cu comitatul Kilkenny din provincia Leinster.

Prichindel şi Bob nu s-au ostenit peste măsură. Ei mergeau fără să se grăbească. Şi de ce s-ar fi zorit? Lucrul cel mai important era să vîndă şi încă să vîndă cu folos articolele cumpărate din Youghal înainte de a ajunge la Dungarvan, unde aveau să se aprovizioneze cu noi mărfuri. Este de la sine înţeles că, în două sau trei zile, căruciorul putea fi cărat de la Youghal la Dungarvan. Căci, patruzeci sau cincizeci de kilometri, dacă ţinem seama şi de ocolişuri, n-ar fi însemnat altceva decît o plimbare de cîteva zile. Însă, dacă nu existau decît puţine sate în apropierea ţărmului, ei întîlneau în drum numeroase ferme şi această împrejurare oferea posibilităţi de vînzare şi se cuvenea să nu piardă ocazia. Calea ferată nu trece prin această zonă din preajma litoralului, astfel încît ţăranilor le vine greu să-şi facă rost de lucrurile cele mai obişnuite. Prin urmare, Prichindel era hotărît să-şi facă meseria de negustor ambulant cu conştiinciozitate.

Şi a izbutit, într-adevăr. Prăvălioara lui a fost pretutindeni bine primită. În fiecare seară, după ce-şi găseau un adăpost pentru noapte, Bob număra şilingii şi pencele cîştigate peste zi, iar Prichindel le înscria în „Registrul de casă" în coloana încasărilor, faţă-n faţă cu coloana cheltuielilor, unde nu figurau decît acelea în scopuri personale — hrană, culcuş şi aşa mai departe. Nimic nu-i făcea mai mare plăcere lui Bob decît să înşiruie aceşti bani, nimic nu-i plăcea mai mult lui Prichindel decît să-şi socotească averea, nimic nu-l încînta mai tare pe Birk decît să stea lungit pe lîngă ei, în timp ce dînşii îşi puneau afacerile în bună rînduială, aşteptînd ora ca să meargă la culcare!

Abia la 3 mai a ajuns căruciorul pe două roate în tîrgul Dungarvan. Şi era gol — nu tîrgul, ci căruţul — încît aprovizionarea cu marfă trebuia făcută pe de-a-ntregul. Lucru uşor de înfăptuit, de altfel, întrucît, cu cele şase mii cinci sute de suflete ale sale, Dungarvan nu este lipsit de oarecare însemnătate. Este un port de cabotaj, deschis spre golful cu acelaşi nume, ale cărui maluri sînt legate de o şosea lungă de mai bine de un kilometru. Şi aici, acelaşi avantaj ca şi la Youghal: poţi traversa golful fără a fi silit să-i dai ocol.

Prichindel a rămas două zile la Dungarvan. Îi venise acum o idee nemaipomenită şi anume să cumpere de pe nişte cabotiere un stoc de confecţii de lînă la preţuri foarte mici care, după părerea sa, s-ar fi putut vinde bine la ţară. Nu erau

nici grele şi nici stînjenitoare, încît Birk nu avea să sufere de pe urma sporului de încărcătură.

Astfel a continuat această călătorie aducătoare de profit. Dacă norocul nu avea să-l părăsească, Prichindel ar fi ajuns un adevărat capitalist la sosirea lui în capitală! De altfel, nu numai că negoţul său ambulant se desfăşura fără incidente vrednice de-a fi povestite, dar era lipsit şi de accidente — lucru de care, într-adevăr, putea să se felicite. Vremea era, mereu, destul de prielnică. Nici o întîmplare neprevăzută la drumul mare. Cine ar fi dorit să-i maltrateze pe aceşti copii? Şi apoi, nu întîlneşti deloc oameni răi de-a lungul coastelor Irlandei de sud. Populaţia de pe aici este lipsită de instinctele acelea ce împing la fapte condamnabile. Căci, pe deasupra, ea nu trăieşte în cea mai neagră sărăcie ca aceea din multe comitate din provinciile Connaught şi Ulster, întrucît marea îi aduce cîştig. Pescuitul şi cabotajul îi hrănesc din belşug pe pescar şi pe matelot, iar agricultorul are de cîştigat de pe urma vecinătăţii cu dînşii.

În asemenea condiţii prielnice, căruţul pe două roate a trecut de Trenmore, situat la douăzeci şi şapte de kilometri de Dungarvan şi a ajuns, două săptămîni mai tîrziu, la Waterford, aflat la douăzeci şi şapte de kilometri de Trenmore, chiar la marginea Munsterului.

Prichindel urma să părăsească în sfîrşit această provincie în care avusese de îndurat atîtea schimbări de situaţie — existenţa sa la Limerick, la ferma Kerwan, la Trelingar-castle, călătoria în zona lacurilor de la Killarney, începuturile lui negustoreşti la Cork. De altminteri, el şi uitase de zilele triste. Nu-şi mai aducea aminte decît de cei trei ani petrecuţi în mijlocul familiei Mac Carthy[1] şi numai pe aceştia îi regreta, aşa cum îţi pare rău după bucuriile căminului părintesc.

— Bob, a întrebat dînsul, nu ţi-am făgăduit eu, oare, că o să ne odihnim la Waterford?

— Cred şi eu că da, i-a răspuns Bob, însă nu mă simt obosit şi, dacă vrei să mergem mai departe...

— Nu... Hai să rămînem cîteva zile aici...

— Ca să nu facem nimic, aşadar?...

— Întotdeauna se găseşte cîte ceva de făcut, Bob.

Şi, într-adevăr, e un lucru de nimic să vizitezi un oraş atrăgător, de douăzeci şi cinci de mii de locuitori, aşezat pe fluviul Suir, ce trece pe sub un pod impunător cu treizeci şi nouă de arcade? Să mai adăugăm şi faptul că Waterfordul este un port foarte frecventat — amănunt care îl interesa întotdeauna pe tînărul nostru neguţător — portul cel mai de seamă al Munsterului răsăritean, avînd linii permanente de navigaţie înspre Liverpool, Bristol şi Dublin.

După ce au ales un han potrivit unde şi-au lăsat căruţul, amîndoi au pornit-o la plimbare pe cheiuri şi s-au preumblat cîteva ceasuri bune. Şi cum te-ai putea plictisi privind la navele care sosesc, la navele ce pleacă din port?

— Hei! a făcut Bob. Ce-ai zice dacă ne-am trezi pe nepusă masă cu Grip?...

— Nu, Bob, i-a răspuns Prichindel. *Vulcan* nu face escală la Waterford. Şi am calculat că acum trebuie să fie departe... prin părţile Americii...

— Acolo?... Acolo? a întrebat Bob, întinzînd braţul înspre orizontul de cer şi apă.

---

[1] În realitate, Prichindel petrecuse mai bine de patru ani la fermă (n.t.).

♦ Proiectul RI 2010 ♦ ♦ Jules Verne 2010 ♦

— Da... cam aşa ceva... şi am motive să cred că se va întoarce cînd noi vom fi ajuns la Dublin.

— Ce plăcere să te întîlneşti cu Grip. .Oare o fi tot aşa de negru la faţă?...

— Se prea poate.

— Oh! Asta nu te împiedică să-l iubeşti!...

— Ai dreptate, Bob, căci el m-a iubit, într-adevăr, mult, pe vremea cînd eram atît de nefericit...

— Da... tot aşa cum ai făcut şi tu cu mine! a răspuns copilul, ai cărui ochi străluceau de recunoştinţă.

Dacă Prichindel s-ar fi grăbit să ajungă la Dublin, ar fi fost de-ajuns să ia bilete pe pachebotul destinat transportului de călători între Waterford şi capitală. Asemenea traversări se fac la preţuri foarte reduse. Toată marfa fiind vîndută, căruciorul ar fi fost urcat la bord, cei doi băieţi şi cîinele s-ar fi îmbarcat, plătind numai cîţiva şilingi pentru nişte locuri la prova şi, în vreo douăsprezece ore, ar fi ajuns la destinaţie. Şi ce plăcere le-ar fi făcut să navigheze pe Canalul Sfîntul Gheorghe, la suprafaţa acestei admirabile Mări a Irlandei, în apropierea coastelor ce au un aspect atît de variat — ce mai, o adevărată traversadă, pe un adevărat pachebot!

Ispititor lucru, cu siguranţă. Atîta doar că Prichindel se apucase să chibzuiască, aşa cum făcea dînsul întotdeauna. Or, lui i se părea mai avantajos să nu ajungă la Dublin înainte de-a se reîntoarce Grip. Grip cunoştea oraşul, el avea să-i călăuzească pe cei doi copii în mijlocul acelei localităţi aşa de întinse, pe care închipuirea lor o prefăcea în ceva peste măsură de mare şi unde n-ar mai fi fost în primejdie să se rătăcească. Şi apoi, pentru ce să întrerupă o călătorie care începuse atît de rodnic? Spiritul de ordine ce-l caracteriza pe Prichindel îi învingea plăcerea pe care i-ar fi oferit-o atrăgătoarea excursie maritimă. După ce l-a adus pe Bob la o sănătoasă apreciere a împrejurărilor — nu fără oarecare caznă, de altfel — s-a luat hotărîrea ca ei să-şi continue călătoria în aceleaşi condiţii, urcînd pînă la Dublin de-a lungul litoralului provinciei Leinster.

Aşadar, să nu vă prindă mirarea dacă, la trei zile după aceea, căruţul pe două roate străbătea comitatul Wexford, încărcat din belşug, tras de vigurosul Birk cu neobosită vioiciune. Un măgar n-ar fi putut face mai mult, ba nici măcar un cal. Ce-i drept, pentru a se căţăra pe costişe, Bob se înhăma şi el la hulube, în timp ce Prichindel împingea voinicește de la spate.

În fundul golfului Waterford, drumul părăseşte litoralul pe care limanurile şi golfuleţele îl festonează atît de capricios. Însoţitorii căruciorului au fost atunci nevoiţi să piardă din vedere partea aceea a mării unde se conturează capul Carnsore, punctul cel mai înaintat al Verdelui Erin în apele Canalului Sfîntul Gheorghe.

Însă copiii n-au avut motive prea mari să regrete acest lucru. Căci, departe de a trece printr-un ţinut sălbatic şi pustiu, acest drum străbate sate şi cătune, leagă fermele una de cealaltă, astfel încît feluritele articole din prăvălia aceea pe roate au fost vîndute la preţuri ridicate. De aceea, Prichindel n-a ajuns la Wexford mai înainte de 27 mai, în ciuda faptului că distanţa în linie dreaptă de la Waterford şi pînă acolo nu măsoară nici cincizeci de kilometri. Dar ce de ocolişuri, ce de cotituri la dreapta şi la stînga mai fusese silit căruţul pe două roate să facă!

Wexfordul este mai mult decît un tîrg oarecare: este un oraş de douăsprezece

pînă la treisprezece mii de locuitori, situat în preajma fluviului Slaney, în apropiere de vărsarea acestuia în mare. Ai fi zis că este un orăşel englezesc care a fost transportat într-unul dintre comitatele Irlandei. Aceasta se explică prin faptul că Wexford a fost prima garnizoană pe care englezii au înfiinţat-o pe teritoriul irlandez şi, după ce aşezarea a devenit oraş, piaţa centrală şi-a păstrat înfăţişarea de la început. Poate că Prichindel va fi fost oarecum mirat să vadă atîtea ruine strînse laolaltă, metereze pe jumătate distruse, zidurile dintre bastioane sparte. Adevărul este că el nu cunoştea istoria acestui ţinut pe vremea lui George al III-lea, în timpul cumplitelor lupte dintre protestanţi şi catolici, oribilele măceluri făptuite şi de o parte şi de cealaltă, incendiile şi distrugerile care le însoţeau. Şi poate că era mai bine că habar n-avea, deoarece se păstrează aici înspăimîntătoare amintiri, dintr-acelea ce însîngerează prea multe pagini din trecutul Irlandei. Şi le-ar fi aflat prea curînd, dacă şi-ar fi îngăduit măcar o singură zi de răgaz.

Părăsind oraşul Wexford, căruciorul, umplut iarăşi cu multă grijă, a trebuit să se îndepărteze din nou de coastă, pe care n-avea s-o regăsească decît douăzeci şi cinci de kilometri mai departe, în împrejurimile portului Arklow. Însă asta nu era prilej de nemulţumire, din două motive.

Cel dintîi este acela că populaţia e mai deasă în partea aceea a comitatului, satele aproape învecinate, fermele destul de apropiate una de alta, mulţumită căii ferate care, trecînd prin Arklow şi Wicklow, pune oraşul Wexford în legătură cu Dublinul.

Cel de al doilea e că ţinutul este încîntător. Drumul pătrunde în mijlocul unor codri deşi — hăţişuri mari de stejari şi de fagi, printre care se înalţă stejarul negru, atît de bătător la ochi în pămîntul gaelic[1]. Cîmpia este aici stropită din belşug de apele fluviului Slaney, ale fluviului Ovoca şi ale afluenţilor lor, la fel cum fusese scăldată — vai — în sînge, în perioada disensiunilor religioase! Şi cînd te gîndeşti că tocmai în acest colţişor de sol irlandez, bogat în zăcăminte de sulf şi de cupru, însufleţit de cursurile de apă coborîte din munţii învecinaţi, cărînd cu sine bucăţele de aur, fanatismul a dus la cutremurătoare violenţe! Urmele acestora se regăsesc şi astăzi la Enniscorthy, la Ferns şi în alte multe localităţi, ba chiar şi la Arklow, unde soldaţii regelui George, în anul 1798, au înfrînt treizeci de mii de rebeli — astfel erau atunci numiţi aceia care îşi apărau patria şi credinţa!

Prichindel, care poposise în portul Arklow, a găsit de cuviinţă că trebuie să acorde o zi de odihnă personalului său de serviciu — cuvinte îndreptăţite dacă binevoim a-l considera pe Birk ca fiind o persoană.

Arklow, cu cei cinci mii şase sute de locuitori ai săi, alcătuieşte o aşezare pescărească unde domneşte întotdeauna o mare însufleţire. Portul este despărţit de largul mării prin mari bancuri de nisip. La poalele stîncilor, îmbrăcate în varec[2] verzui, se culeg stridii în cantităţi considerabile, astfel încît aici ele nu costă mult.

— Sînt sigur că n-ai mîncat niciodată stridii, nu-i aşa? l-a întrebat Prichindel pe mîncăciosul de Bob.

— Niciodată!

— Şi n-ai vrea să guşti?

— Ba aş vrea, cum să nu.

---

[1] Gaelic (engl.) — celtic (n.t.).

[2] Varec (fr. varech) — nume sub care sînt cunoscute unele specii de alge marine brune (n.t.).

Bob vroia întotdeauna, cum să nu vrea? Atîta numai că doar a încercat, căci nu a mîncat decît una singură.

— Îmi place mai mult homarul! a spus el după aceea.

— Asta pentru că eşti încă prea tînăr, Bob!

La care, Bob i-a replicat că nici nu cere altceva decît să stingă vîrsta judecăţii cumpănite, cînd poţi aprecia cum se cuvine asemenea moluşte.

La 19 iunie, în cursul dimineţii, amîndoi şi-au încheiat etapa la Wicklow, capitala comitatului cu acelaşi nume, ce se învecinează cu comitatul Dublin.

Ce mai ţinut admirabil străbăteau ei acum, unul dintre cele mai neobişnuite din Irlanda, aproape la fel de frecventat ca şi regiunea lacurilor de la Killarney! Ce ansamblu plin de pitoresc şi varietate, parcă anume întocmit pentru încîntarea privirilor! Ici şi colo munţi care se iau la întrecere cu cele mai frumoase înălţimi din Donegal şi Kerry, lacuri naturale ca Bray şi Dan de pildă, ale căror ape limpezi oglindesc monumentele rămase din vechime, risipite pe malurile lor; apoi, la confluenţa cu fluviul Ovoca, valea aceea a rîului Glendalough, cu turnurile sale înlănţuite de iederă, cu vechile ei capele ridicate pe malul unui lac mărginit de morene scînteietoare şi vîlceaua îmbogăţită cu şapte biserici purtînd hramul sfîntului Kevin, unde dau năvală pelerinii din întregul Erin!

Dar ce se mai întîmpla cu turneul comercial?... Ei bine, acesta mergea din ce în ce mai bine. Tinerii negustori ambulanţi erau întîmpinaţi întotdeauna la fel! Ah, ce departe se aflau dînşii de comitatele sărace dinspre nord-vest, în această porţiune relativ bogată a Irlandei! Ea se resimţea de urmările apropierii de marea capitală! Căci, într-adevăr, pornind de la Arklow, drumul de coastă leagă între ele numeroase staţiuni balneo-climaterice, frecventate încă din acel anotimp de familiile de *gentry* din Dublin. Toată această lume elegantă avea buzunarele doldora de bani, în staţiunile de aici circulau mai multe guinee decît circulă şilingii prin tîrgurile din comitatele Sligo şi Donegal. Era însă nevoie de ceva talent spre a le atrage în casa de bani a tînărului nostru neguţător. Or, asta se şi înfăptuia, puţin cîte puţin şi, cu siguranţă, Prichindel avea să-şi dubleze averea înainte de-a ajunge la capătul călătoriei.

Şi apoi, lui Bob i-a venit o idee... da, o idee... foarte originală, o idee care nu-i trecuse prin cap fratelui său mai mare, dar care îi venise lui... o idee ce trebuia să producă sută la sută beneficii, trăgînd foloase de pe urma ei în lumea aceea a copiilor bogaţi, oaspeţii obişnuiţi ai plajelor de la Wicklow — în sfîrşit, o idee genială!

Bob, după cum o dovedise de nenumărate ori, se pricepea de minune să prindă păsările în cuib, iar cuiburile de păsări se găsesc din belşug prin copacii de pe marginea şoselelor Irlandei.

Pînă atunci nu trăsese nici un profit de pe urma talentelor sale de căţărător — de adevărată maimuţică, la drept vorbind! Numai o dată sau de două ori, fie culegînd un cuib din vîrful unui fag, fie înşfăcînd o pasăre prinsă în capcană — o simplă scîndurică sprijinită pe trei bucăţele de lemn aşezate în forma cifrei 4 — cîştigase cîteva monede vînzîndu-şi micuţii captivi. Dar, înainte de-a părăsi oraşul Wicklow, ideea despre care vorbeam îi încolţise în creier, şi, de aici, cererea aceea neaşteptată ca Prichindel să-i cumpere o colivie îndeajuns de mare ca să cuprindă vreo treizeci de vrăbii, piţigoi, sticleţi, cintezoi şi alte păsărele de talie mijlocie.

— Şi pentru ce, mă rog? l-a întrebat Prichindel. Nu cumva ai de gînd să te apuci să creşti păsări?

— Deloc.

— Atunci, ce vrei să faci cu ele?

— Să le las să-şi ia zborul.

— Dacă-i aşa, la ce bun să le mai vîri în colivie?

Trebuie să recunoaşteţi şi dumneavoastră că Prichindel nu putea pricepe nimic din asemenea propunere. Dar a înţeles foarte iute, de îndată ce Bob a început să-i explice cum stăteau lucrurile.

Da, Bob îşi propunea să dea drumul păsărilor sale să zboare... în schimbul unei sume de bani, se înţelege. Purtîndu-şi colivia ciripitoare, el urma să umble printre copiii nu mai puţin ciripitori de pe plajele staţiunilor de pe litoral... Şi care ar fi fost acela dintre dînşii care să refuze să răscumpere, pentru cîteva *pence,* libertatea drăgălaşilor prizonieri ai lui Bob?... Este doar atît de plăcut să vezi cum îşi ia zborul o păsărică, atunci cînd ai plătit pentru ea preţul răscumpărării! Iată un lucru încîntător pentru inima unui băieţel şi mai cu seamă a unei fetiţe!

Bob nu se îndoia de succesul ideii sale şi, pe legea mea, Prichindel i-a sesizat numaidecît latura cît se poate de practică. De altfel, nimic nu-i costa să încerce. Colivia a fost, aşadar, cumpărată şi Bob abia dacă străbătuse un kilometru şi jumătate dincolo de Wicklow, că o şi umpluse cu păsări, nerăbdătoare să-şi ia zborul.

Lucrurile au mers de minune în numeroasele staţiuni unde familiile bogate, aflate în călătorie balneară, dădeau năvală în acel an. Acolo, în timp ce Prichindel era ocupat cu vînzarea mărfurilor de pe tarabă, Bob, cu colivia în mînă, mergea să solicite milostivirea tinerilor *gentlemen* şi a tinerelor *misses* pentru drăgălaşele sale prizoniere. Păsărelele îşi luau zborul în mijlocul unui ropot de aplauze, colivia se golea... şi pencele plouau în buzunarele isteţului băieţel!

Ce idee bună îi venise şi cu cîtă încîntare îşi număra seară de seară cîştigurile, înainte de-a le adăuga încasărilor obişnuite!

Bray, o localitate pe care numai douăzeci şi trei, douăzeci şi patru de kilometri o despart de Dublin, este culcată la picioarele unui promontoriu desprins din sistemul munţilor Wicklow, dominat de piscul Lugnaquilla, înalt de peste nouă sute de metri. Mulţumită unor împrejurimi atît de minunate, tîrgul pare încă şi mai fermecător decît Brighton de pe coasta engleză. Cel puţin aceasta este părerea domnişoarei de Bovet care dă dovadă, descriind frumuseţile Insulei Verzi, de o simţire foarte delicată şi foarte artistică. Închipuiţi-vă o îngrămădire de hoteluri, de vile sclipitor de albe, de *cottages* fanteziste, unde localnici şi străinii veniţi pe timpul sezonului ajung, laolaltă, să numere cinci-şase mii de suflete. Casele, s-ar putea spune, mărginesc şoseaua spre Dublin fără întrerupere. Bray este legat de capitală printr-un *railway,* al cărui rambleu dispare uneori sub stropii valurilor aduse de hulă, ce pătrunde furioasă în strîmtul golf Killiney, închis spre miazăzi de un superb promontoriu. Ruinele se îngrămădesc primprejurul tîrgului Bray, dar ce oraş din Insula de Smarald este lipsit de ruine? Aici se găsesc ruinele unei vechi abaţii înălţate în cinstea sfîntului Benedict, apoi un grup de turnuri, denumite *martello,* care slujeau pentru apărarea ţărmului în veacul al XVIII-lea, fără a mai vorbi despre bateriile de coastă care îl apără în secolul al XIX-lea. S-ar pă-

rea că, dacă te caţări pe pantele promontoriului, o lunetă bună îţi îngăduie să zăreşti contururile munţilor din Ţara Galilor, dincolo de Marea Irlandei. Prichindel n-a putut să verifice această afirmaţie, mai întîi pentru că nu avea lunetă şi, mai apoi, întrucît a fost nevoie să părăsească tîrgul Bray mai curînd decît ar fi găsit dînsul de cuviinţă.

Lumea copiilor este foarte numeroasă pe plajele acelea nisipoase, mîngîiate din plin de valuri şi de-a lungul digului de la Bray, *parade* cum mai este el numit. Acolo se adună micuţii aceia bogaţi, bucălaţi şi trandafirii, pentru care viaţa nu a fost altceva decît un şir de încîntări din clipa în care au venit pe lume, băieţei certaţi cu şcoala, fetiţe zbenguindu-se sub ochii atenţi ai mamelor şi ai guvernantelor. Însă nu ne-am afla în Irlanda dacă, la Bray chiar, mizeria tradiţională nu ar fi fost reprezentată de o ceată considerabil de mare de zdrenţăroşi care-şi petreceau timpul scormonind prin varecul de pe plajă.

Primele trei zile au fost cît se poate de fructuoase — din punct de vedere comercial, se înţelege, în acest tîrg. Marfa din căruciorul pe două roate a dispărut. De altfel, taraba fusese alcătuită în aşa fel, încît să poată plăcea copiilor, cuprinzînd mai cu seamă jucării dintr-acelea simple, dar care aduc beneficii serioase. Păsărelele lui Bob s-au bucurat de un succes ce depăşea orice aşteptări. Începînd de la patru dimineaţa, se ocupa cu întinsul capcanelor şi umplerea coliviei, pe care clientela de copii se grăbea s-o golească după-amiaza. Cu toate acestea, şederea la Bray nu trebuia să se mai prelungească. Ţelul călătoriei era oraşul Dublin şi ce bucurie i-ar fi cuprins pe prietenii noştri dacă l-ar fi găsit acolo pe *Vulcan,* ancorat în mijlocul portului, şi pe Grip la postul său — Grip de la care nu mai aveau veşti de mai bine de două luni de zile!

Prin urmare, Prichindel se gîndea s-o pornească iar la drum chiar de a doua zi, însă nu avea cum să prevadă că o împrejurare neaşteptată avea să-i grăbească plecarea.

Lucrurile se petreceau în data de 13 iulie. Pe la opt dimineaţa, după ce îşi strînsese capcanele, Bob se întorcea spre port cu colivia plină de păsărele — ceea ce urma să-i asigure nişte încasări foarte frumoase pentru acea ultimă zi de şedere la Bray.

Nu se vedea încă nici ţipenie de om, nici pe plajă, nici pe *parade.*

În clipa în care dădea ocol acostamentului digului, Bob a dat nas în nas cu trei tineri băieţi de doisprezece pînă la paisprezece ani — nişte *gentlemen* plini de voie-bună, cu o ţinută foarte elegantă, cu bretele de marinari date pe ceafă şi bluze de uniformă din lînă fină, stacojie, cu nasturi de aur, ştanţaţi cu ancora reglementară.

Mai întîi, Bob s-a gîndit să se folosească de această ocazie ca să-şi desfacă marfa zburătoare, pe care ar fi avut timp să şi-o reînnoiască pînă la ora cînd urma să înceapă baia în mare. Cu toate acestea, sus-pomeniţii *gentlemen,* cu aerul lor zeflemist, cu purtări prea puţin îmbietoare, l-au făcut oarecum să şovăie. Nu dintr-ăştia erau copiii — băieţei sau fetiţe — ce făceau de obicei o bună primire captivilor săi. Acest trio părea mai degrabă dispus să-şi bată joc de el şi de comerţul său, astfel încît i s-a părut mai cuminte să treacă mai departe.

Atîta doar că asta nu le convenea tinerilor băieţi şi, cel mai în vîrstă dintre ei — un mic domnişor — a cărui privire vădea cît este de rău din fire, i-a tăiat calea lui Bob şi l-a întrebat pe un ton răstit unde merge.

— Mă întorc acasă, i-a răspuns copilul cu politeţe.

— Şi colivia asta?...

— Este a mea.

— Şi păsările astea?...

— Le-am prins în cursă astăzi, dis-de-dimineaţă.

— Eh, acesta e puştiul care colindă toată plaja, a strigat atunci unul dintre cei trei *gentlemen.* L-am mai văzut eu... Îl recunosc... Pentru două sau trei *pence* pune în libertate una dintre aceste păsărele!

— Şi, de această dată, a reluat cel mai mare, îşi vor lua zborul cu toatele, pe de pomană!

Acestea fiind zise, a smuls colivia din mîinile lui Bob, a deschis-o şi toată lumea aceea cu fulgi şi pene şi-a luat zborul cît o ţineau aripile.

Iată o faptă foarte păgubitoare pentru Bob. Tocmai de aceea, băieţelul a început să strige în gura mare, repetînd:

— Păsările mele!... Păsările mele!...

Iar tinerii domni s-au lăsat pradă unor hohote de rîs pe cît de nestăpînite, pe atît de imbecile.

Apoi, din cale-afară de încîntaţi de gluma lor proastă, se pregăteau s-o apuce pe *parade,* cînd s-au auzit interpelaţi în felul următor:

— Este foarte urît ce aţi făcut dumneavoastră acolo, domnilor!

Dar cine vorbea astfel?... Nimeni altul decît Prichindel, care tocmai se apropia, întovărăşit de Birk. El văzuse tot ce se petrecuse şi a reluat, cu o voce energică:

— Da, este foarte urît ce aţi făcut dumneavoastră acolo!

Şi atunci, după ce-l privise ţintă în ochi pe cel mai mare dintre cei trei tineri *gentlemen,* a adăugat:

— La urma urmelor, asemenea răutate nu mă miră din partea contelui Ashton!

Căci, într-adevăr, el era, moştenitorul marchizului şi al marchizei. Nobila familie a Pibornilor părăsise Trelingar-castle spre a veni în această staţiune de pe litoral şi ocupa, din ajun, una dintre cele mai confortabile vile din tîrg.

— Ah, acesta este ticălosul de *groom!* a răspuns, pe un ton ce vădea cel mai profund dispreţ, contele Ashton.

— În persoană.

— Şi, dacă nu mă înşel, iată şi cîinele care a cauzat moartea prepelicarului meu, nu-i aşa?... Prin urmare, a reînviat?... Credeam, totuşi, că i-am făcut de petrecanie!

— Nu s-ar părea! a replicat Prichindel, care nu se zăpăcea defel dinaintea obrăzniciei fostului său stăpîn.

— Ei bine, dacă tot ne-am reîntîlnit, *boy* rău ce eşti, am să-ţi plătesc ceea ce ţi-am rămas dator, a strigat contele Ashton, care a înaintat, plin de vioiciune, cu bastonul înălţat deasupra capului.

— Ba dimpotrivă, dumneavoastră aveţi să-i plătiţi lui Bob ceea ce i se cuvine pentru păsările lui, domnule Piborne!

— Ba nu... ţie mai întîi... Uite-aşa!

Şi, cu o lovitură de baston, l-a izbit pe Prichindel drept în piept.

Acesta însă, deşi era mai tînăr decît adversarul său, era la fel de puternic ca şi dînsul şi cu mult mai curajos. A făcut un salt, s-a năpustit asupra contelui

Ashton, i-a smuls bastonul din mînă şi l-a cadorisit cu două palme zdravene.

Urmaşul Pibornilor a vrut să riposteze... Nu avea însă destulă forţă. Cît ai clipi, a şi fost aruncat la pămînt şi ţintuit locului de genunchiul lui Prichindel.

Cei doi tovarăşi ai săi au vrut să intervină ca să-l elibereze. Însă şi lui Birk i-a venit atunci ideea să se amestece în încăierare, căci înălţîndu-şi capul, cu botul căscat şi colţii rînjiţi, i-ar fi învăţat el minte dacă stăpînul său, care între timp se ridicase, nu l-ar fi potolit.

Apoi, acesta din urmă, adresîndu-se lui Bob, i-a spus:

— Vino!

Şi fără să se neliniştească din pricina contelui Ashton şi a celorlalţi doi, care tot nu aveau de gînd să intre în luptă cu Birk, Prichindel şi Bob s-au întors la hanul unde trăseseră.

Însă, drept urmare a unei scene atît de neplăcute pentru amorul-propriu al junelui Piborne, cel mai bun lucru pe care-l puteau face era să părăsească oraşul Bray cît mai curînd cu putinţă. Nu de alta, dar ar fi fost o treabă supărătoare dacă persoana bătută ar fi depus plîngere, indiferent care fusese agresorul. Poate că, dacă ar fi apreciat mai bine firea omenească, Prichindel ar fi trebuit să gîndească astfel: că băiatul acela prost şi înfumurat s-ar păzi foarte tare să bată toba în privinţa unei aventuri care nu i-ar fi dat decît motive să roşească. Însă, nefiind cîtuşi de puţin încredinţat că aşa stau lucrurile, şi-a achitat nota, l-a înhămat pe Birk la căruţul cu două roate, golit în clipa aceea de toată marfa şi, înainte de ora opt dimineaţa, părăseau tîrgul Bray.

În aceeaşi seară, foarte tîrziu, tinerii noştri călători au ajuns la Dublin, după un traseu de vreo patru sute de kilometri, străbătut într-un răstimp de trei luni de la plecarea lor din Cork.

Capitolul X

LA DUBLIN

Dublin!... Prichindel se află, în sfîrşit, la Dublin!... Ia uitaţi-vă la dînsul!... Este actorul care atacă marile roluri şi trece de la un teatru de tîrguşor la teatrul unui mare oraş.

Dublinul nu mai este o modestă reşedinţă de comitat, nu mai este Limerick cu cei patruzeci şi cinci de mii de locuitori, nici Cork, cu optzeci şi şase de mii de suflete. Este o capitală — capitala Irlandei — ce posedă o populaţie de trei sute de mii de oameni. Administrat de un lord-primar îndeplinind funcţia de guvernator atît militar cît şi civil şi care este al doilea funcţionar al insulei, asistat de douăzeci şi patru de aldermen[1], de doi sherifi şi de o sută patruzeci şi patru de consilieri, Dublinul se numără printre oraşele cele mai importante ale insulelor britanice. Dar, atîta vreme cît docurile îi asigură viaţa comercială, fabricile pe aceea industrială, Universitatea şi Academiile pe cea ştiinţifică, pentru ce trebuie

[1] Alderman (engl., aici) — magistrat municipal (n.t.).

atunci ca ale sale *workhouses* să fie încă neîndestulătoare pentru săracii săi şi ale lui *ragged-schools* — neîncăpătoare pentru zdrenţăroşii lui?

Neavînd de gînd să ceară ajutor nici de la *ragged-schools,* nici de la *workhouses,* nu-i mai rămînea lui Prichindel decît să devină savant, comerciant sau industriaş, aşteptînd ziua cînd viitorul va fi făcut dintr-însul un rentier. Nimic mai simplu, după cum se vede!

Oare, în clipa aceasta, eroului nostru nu-i părea rău că a părăsit oraşul Cork? Nu credea cumva că a fost prea cutezător de a fi urmat sfaturile lui Grip — sfaturi care, de altfel, se potriveau cît se poate de bine cu propriile sale instincte? A avut el presimţirea că lupta pentru existenţă urma să fie într-alt fel mai anevoioasă în mijlocul acestei mulţimi de combatanţi?... Nu!... Pornise încrezător şi încrederea nu-i slăbise pe drum!

Comitatul Dublin ţine de provincia Leinster. Muntos în partea de sud, relieful său este neted şi vălurit înspre nord — se cultivă aici mai cu seamă in şi ovăz, cu producţii destul de mari. Dar nu acestea îi asigură bogăţia. Căci bogăţia dînsul i-o cere mării şi îndeosebi negoţului maritim care se cifrează la un deplasament de trei milioane şi jumătate de tone şi la un total de douăsprezece mii de nave, ceea ce îi asigură capitalei Irlandei locul al şaptelea printre porturile Regatului-Unit.

Golful Dublin, în fundul căruia se înalţă oraşul, avînd un perimetru de aproape optsprezece kilometri, poate să fie comparat cu mult succes cu cele mai frumoase golfuri din Europa. El se întinde între portul meridional Kingstown şi portul septentrional Howth. În ce priveşte portul Dublin, el este alcătuit de estuarul fluviului Liffey. Două ziduri, prelungite pînă în mare spre a cuprinde între ele întreg ansamblul portuar, au distrus bara[1] care îngreuna pătrunderea navelor şi îngăduie acum pacheboturilor cu un pescaj de 6 metri să urce cursul fluviului pînă la primul pod — Carlisle-bridge.

Se cuvine să ajungi în această capitală venind dinspre mare, într-o zi însorită, atunci cînd perdeaua de neguri a eliberat orizontul în întregime, dacă vrei să îmbrăţişezi ansamblul dintr-o singură privire. Bob şi Prichindel nu avuseseră însă norocul ăsta. Noaptea era întunecoasă, atmosfera înceţoşată, atunci cînd dînşii au ajuns în dreptul primelor case ale unei mahalale, după ce urmaseră drumul de-a lungul căii ferate pe care trenul face numai douăzeci de minute între Kingstown şi Dublin.

Înfăţişarea pe care o prezentau cartierele de jos la ora aceea, în mijlocul negurilor, găurite pe alocuri de luminiţele cîtorva becuri de gaz aerian, era prea puţin încîntătoare şi încurajatoare. Căruţul acela pe două roate, tras de Birk, o apucase pe străzi înguste şi întortocheate. Ici şi colo se întrezăreau case mizere, prăvălii închise, cîrciumi deschise. Pretutindeni, gloata celor lipsiţi de locuinţe, forfota familiilor în fundul magherniţelor lor, ticăloşia beţiei — aceea cauzată de *whiskey,* cea mai înspăimîntătoare dintre toate — dînd naştere la certuri, la înjurături, la violenţe...

Cei doi copii mai văzuseră asemenea triste lucruri şi prin alte părţi, astfel încît nu erau deloc miraţi, nici măcar neliniştiţi. Şi, cu toate acestea, prea mulţi copii

[1] Bară — obstacol subacvatic (prag de nisip, pietriş sau mîl) situat în apropierea ţărmului, care împiedică navigaţia navelor cu pescaje mari (n.t.).

de vîrsta lor şedeau întinşi pe treptele din faţa uşilor, pe lîngă stîlpii de la răspîntii, îngrămădiţi unii peste alţii ca mormanele de gunoaie, desculţi, cu capetele goale, cu trupurile abia acoperite de zdrenţe! Prichindel şi Bob au trecut apoi pe dinaintea masei nedesluşite a unei biserici — una dintre cele două catedrale protestante ale oraşului — restaurată mulţumită milioanelor marelui fabricant de bere Lee Guiness şi a marelui fabricant de băuturi spirtoase Roe. Din turnul ei, deasupra căruia se înalţă o fleşă[1] octogonală, fremătînd tot din cauza zgîlţîiturii celor opt clopote ale carilonului[2] său, scăpau dangătele ce vesteau ora nouă seara.

Bob, foarte obosit după etapa aceea atît de lungă şi de rapid străbătută de la Bray încoace, se urcase în cărucior. Prichindel împingea căruţul de la spate, ca să-i mai uşureze lui Birk strădania. Era în căutarea unui hotel, a unei cămăruţe oarecare pentru noapte, chiar dacă avea să fie nevoit să umble după ceva mai bun a doua zi. Fără să ştie, traversa cartierul numit „Al Libertăţilor", începînd cu principala lui arteră, strada Sf. Patrick, ce merge de la catedrala sus-pomenită pînă la cealaltă catedrală prostestantă, numită Christ-Church. Strada era largă, mărginită de case odinioară confortabile, acum părăginite, din care porneau străduţe nesănătoase, nişte străduţe dezgustătoare unde se găseau nenumărate cocioabe — magherniţe atît de cumplite, încît te apucau părerile de rău pînă şi după acea *cabin* a lui Hard, nici mai mult nici mai puţin! Şi atunci, un soi de înspăimîntătoare aducere aminte a trecut parcă prin capul lui Prichindel... Însă, cu toate acestea, el nu se mai găsea într-un cătun din comitatul Donegal, ci se afla la Dublin, capitala Insulei de Smarald, şi avea la dînsul mai multe *guinee,* cîştigate cu negoţul său, decît avuseseră vreodată prin buzunare monede de un *farthing*[3] toţi coate-goale ăştia la un loc. Astfel încît, n-a căutat un loc de odihnă prin ungherele acelea suspecte, unde este îndoielnic să te poţi simţi în siguranţă, ci un han aproape cuviincios şi în care hrana şi patul să-ţi fie oferite la un preţ accesibil.

Norocul a făcut să găsească ceea ce căuta la mijlocul lui Saint-Patrick-street — un hotel cu o înfăţişare modestă şi destul de mulţumitor întreţinut, unde a fost adăpostit şi căruţul pe două roate. După cină, cei doi copii au urcat într-o cămăruţă strîmtă. În noaptea aceea, toate cariloanele catedralelor din lume şi toate zgomotele cartierului Libertăţilor laolaltă n-ar fi fost în stare să le strice somnul.

A doua zi, s-au trezit încă din zori. Se cuvenea să facă împreună o operaţie de recunoaştere, aşa cum un strateg cercetează terenul pe care urmează să dea bătălia. Trebuia, apoi, să meargă în căutarea lui Grip, căci nimic n-ar fi fost mai uşor de înfăptuit în cazul cînd *Vulcan* se întorsese la Dublin, portul său de înregistrare.

— Îl luăm şi pe Birk cu noi?... a întrebat Bob.

— Se înţelege, i-a răspuns Prichindel. Trebuie să înveţe să cunoască oraşul.

Şi Birk nu s-a lăsat rugat cîtuşi de puţin.

Oraşul Dublin descrie un oval al cărui diametru mare este de vreo cinci kilo-

---

[1] Fleşă (fr. flèche — săgeată, — acoperiş foarte înalt, în formă de con sau piramidă, ridicat deasupra turnului clopotniţei, îndeosebi la bisericile monumentale catolice medievale (n.t.).

[2] Carilon (fr. carillon) — ansamblu de clopote, acordate pe diferite tonuri ce pot executa anumite arii muzicale (n.t.).

[3] Farthing (engl.) — bănuţ valorînd 1/4 penny (n.t.).

metri. Fluviul Liffey, intrînd pe la apus şi ieşind pe la răsărit, îl taie în două părţi aproape egale. La vărsarea sa în mare, această arteră navigabilă se uneşte cu un dublu canal care încinge localitatea — spre miazănoapte Royal-Canal ce merge de-a lungul lui Midland-Great-Western-railway, iar spre miazăzi Grand-Canal, al cărui traseu, prelungindu-se pînă la Galway, pune în comunicare Oceanul Atlantic cu Marea Irlandei.

La o oră atît de matinală, foarte puţini oameni circulau pe străzi. Lumea se scoală destul de tîrziu dimineaţa la Dublin unde, de altfel, industria cunoaşte o dezvoltare destul de modestă. Există puţine uzine, chiar dacă am socoti printre ele şi întreprinderile ce prelucrează mătasea, inul, lîna şi mai cu seamă ţes poplin, al cărui secret de fabricaţie a fost adus odinioară de francezii emigranţi după revocarea Edictului din Nantes[1]. Nu-i mai puţin adevărat însă că fabricile de bere şi distileriile sînt înfloritoare. Astfel, aici se înalţă renumita fabrică de whisky a domnului Roe. Tot aici se întinde pe o mare suprafaţă fabrica de bere a domnului Guiness, valorînd o sută cincizeci de milioane de franci, legată printr-o reţea de conducte subterane de docul Victoria, de unde pornesc o sută de nave ce-i distribuie berea pe cele două continente. Dar, dacă industria este primejduită, dimpotrivă, comerţul tinde să sporească fără încetare, iar Dublinul a devenit cea dintîi piaţă a Regatului-Unit în ceea ce priveşte exportul de porci şi de vite mari. Prichindel ştia toate lucrurile astea, deoarece le aflase de prin statistici şi liste de preţuri, pe care le citea tot făcînd comerţ ambulant cu ziare şi broşuri.

Ajungînd prin împrejurimile fluviului Liffey, Bob şi Prichindel nu pierdeau nimic din ceea ce li se oferea privirilor. Bob, foarte limbut de felul lui, pălăvrăgea după cum îi era obiceiul:

„Ah, biserica asta!... Ah, piaţa asta!... Ce mai clădire uriaşă... Ce scuar frumos!"

Clădirea aceea era Bursa, Royal-Exchange. În lungul lui Dame-street se înalţă Primăria, se afla Clubul comercianţilor, o sală de întrunire hărăzită numai negustorilor oraşului. Mai departe se ivea Castelul, cocoţat pe coama lui Cork-Hill[2], cu turnul său rotund, gros şi crenelat şi greoaiele sale construcţii din cărămidă. Odinioară fortăreaţă, restaurată de Elisabeth[3], dar căreia cu greu i-ai mai regăsi urmele, el serveşte drept reşedinţă lordului-locotenent şi drept sediu guvernămîntului civil şi militar. Dincolo de dînsul se desenează parcul Stephen, împodobit cu statuia ecvestră a lui George I-ul[4] turnată în bronz, cu peluze verzi şi umbrit de copaci frumoşi, mărginit de case pe cît de triste, pe atît de simetrice, printre care cele mai vaste sînt palatul arhiepiscopului protestant şi Board-room[5]. Apoi, pe mîna dreaptă se întinde parcul Merrion, unde se înalţă străvechiul castel al casei

---

[1] Edictul din Nantes, care a pus capăt războaielor religioase din Franţa (1562—1589), a fost emis la 13 aprilie 1598, în favoarea protestanţilor (hughenoţilor) de către Henric al IV-lea cel Mare din dinastia de Burbon (1589—1610) şi revocat la 18 octombrie 1685 de către Ludovic al XIV-lea. Ca urmare, prin interzicerea cultului protestant, un mare număr de hughenoţi, dintre cei mai activi şi muncitori, au emigrat, îndeosebi în ţările protestante învecinate (Elveţia, Olanda, Principatele germane, Regatul-Unit) (n.t.).

[2] Cork-Hill (engl.) — Dealul Dopului (n.t.).

[3] Elisabeth — este vorba despre Elisabeta I Tudor (1558—1603) (n.t.).

[4] George I (1714—1727) — întemeietorul dinastiei de Hanovra (n.t.).

[5] Board-room (engl.) — sală de consiliu (a unui minister, departament, comitet etc.) (n.t.).

Prichindel traversa cartierul „Libertăţilor“

de Leinster[1], palatul Societăţii Regale[2] cu faţada în stil corintic şi vestibul în stil doric, precum şi casa care l-a văzut venind pe lume pe marele O'Connell.

Prichindel, lăsîndu-l pe Bob să trăncănească verzi şi uscate, chibzuia. Căuta să scoată vreo idee practică din toate cîte le observa în jur. Cum să facă să-şi fructifice mica sa avere?... Cărui soi de comerţ să i se dedice ca s-o dubleze, să o întreiască?...

De bună seamă că, mergînd la voia întîmplării pe străzile mizerabile ce se învecinau cu cartierele bogate, cei doi copii s-au rătăcit în mai multe rînduri. Aceasta explică pentru ce, la o oră după ce părăsiseră Saint-Patrick-street, ei nu ajunseseră încă pe cheiurile fluviului Liffey.

— Nu este, aşadar, nici un rîu pe-aici? tot repeta Bob.

— Ba da... este un rîu care se varsă în port, îi răspundea Prichindel.

Şi îşi continuau excursia de recunoaştere a terenului, prelungită din cauza feluritelor ocoluri. Astfel încît, dincolo de Castel, s-au trezit dinaintea unui vast ansamblu de construcţii cu patru etaje din piatră de Portland[3], avînd o faţadă grecească lungă de o sută de metri, un fronton susţinut de patru coloane corintice, două clădiri anexe, în colţuri, decorate cu pilaştri şi atice[4]. În jurul său se desfăşoară un adevărat parc, în care mai mulţi tineri se şi dedicau diferitelor exerciţii sportive. Să fi fost aşadar un gimnaziu?... Nu, era Universitatea, ce a fost înfiinţată încă pe vremea lui Elisabeth, Trinity-College pe numele ei oficial. Aceşti tineri erau, prin urmare, studenţi, sportmeni pătimaşi, ce rivalizează în îndrăzneală şi antren cu colegii lor de la Cambridge şi Oxford. Iată deci ceva care nu semăna nici pe departe cu *ragged-school* din Galway, iar rectorul va fi fost, cu siguranţă, un cu totul alt personaj decît domnul O'Bodkins!

Bob şi Prichindel au cotit-o atunci la dreapta şi nu apucaseră să facă nici o sută de paşi, cînd băieţelul a strigat:

— Nişte catarge... Zăresc nişte catarge...

— După cum se vede, Bob... există şi un rîu!

Însă, din arborada aceea nu se vedeau răsărind decît vîrfurile, pe deasupra caselor înşirate de-a lungul cheiului. De aici izvora necesitatea de-a găsi o stradă care să coboare spre fluviul Liffey şi iată-i pe amîndoi rupînd-o la fugă în această direcţie, precedaţi de Birk, cu botul în pămînt şi dînd din coadă, de parcă luase urma cuiva.

În cele din urmă, Prichindel şi Bob au ajuns pe malul drept al fluviului Liffey.

— Cît este de frumos! a spus unul dintre dînşii.

— Niciodată n-am văzut ceva mai frumos! a răspuns celălalt.

Şi, într-adevăr, la Limerick sau la Cork, pe cursul lui Shannon sau al lui Lee, în zadar ai căuta această încîntătoare privelişte a cheiurilor de granit, mărginite de superbe locuinţe — pe dreapta ale familiilor Ushers, Aleschant, Wood, Essex, iar pe stînga ale familiilor Ellis sau Aran şi hanul cu firma King's Inn, ca să nu le mai pomenim pe cele din amonte.

---

[1] Este vorba de regii ce au condus în Leinster şi ai căror urmaşi au stăpînit comitatele Carlow şi Wexford pînă în secolul XVI (n.t.).

[2] Societatea Regală (engl. Royal Society) — Academia regală britanică de ştiinţe naturale (n.t.).

[3] Portland — oraş în NV Statelor Unite (statul Oregon), port fluvio-maritim pe cursul inferior al fluviului Columbia (n.t.).

[4] Atică (fr. attique) — element arhitectural situat deasupra cornişei, adesea sub forma unui mic etaj superior, menit să ascundă acoperişul (n.t.).

Atîta doar că nu în această parte a fluviului Liffey vin să acosteze navele. Pădurea lor de catarge nu se arată decît în aval, într-o crestătură adîncă de pe malul stîng mai cu seamă, loc unde pădurea aceasta pare a fi încă şi mai deasă.

— Fără îndoială, astea sînt docurile, nu-i aşa?... a făcut Prichindel.

— Hai într-acolo! i-a răspuns Bob, căruia cuvîntul „doc" îi stîrnea curiozitatea.

Nimic mai simplu pentru dînşii decît să traverseze fluviul Liffey. Cele două cartiere ale Dublinului sînt legate între ele prin nouă poduri, iar cel mai răsăritean dintre ele, Carlisle-bridge, pune în legătură Westmoreland-street cu Sackeville-street, care se numără printre cele mai frumoase străzi ale capitalei Irlandei.

Însă, cei doi copii n-au apucat-o pe Sackeville-street, căci aceasta i-ar fi îndepărtat de docuri, unde îi atrăgea acel talmeş-balmeş de clădiri. În primul rînd au cercetat cu luare-aminte navele ancorate în apele fluviului Liffey, pe sub Carlisle-bridge. Poate că şi *Vulcan* îşi lăsase acolo ancora la apă? Numai că dînşii ar fi recunoscut dintr-o mie *steamer*-ul lui Grip, căci nu uiţi cu uşurinţă un bastiment pe care l-ai vizitat — şi mai cu seamă atunci cînd Grip este fochistul său şef.

Atîta doar că *Vulcan* nu era tras la cheiurile fluviului Liffey. Se prea poate ca el să nu se fi întors încă. Sau ar fi fost cu putinţă ca el să fie ancorat în mijlocul docurilor ori chiar în bazinul de andocare[1], pentru cine ştie ce operaţie de carenaj[2].

Prichindel a urmat atunci linia cheiului, coborînd de-a lungul malului stîng al fluviului. Se prea poate ca unul dintre dînşii, fiind cu gîndul numai la *Vulcan,* să nici nu fi zărit clădirea vămii, deşi ea este un vast edificiu dreptunghiular, avînd în vîrf un turn înalt de peste treizeci de metri, împodobit cu statuia Speranţei. În ce-l priveşte pe celălalt, însă, el s-a oprit o clipă s-o contemple. Urma să aibă, vreodată, mărfuri ale lui, care să fie supuse aici controlului vamal?... Oare să existe ceva mai vrednic de jinduit decît a plăti taxe pentru încărcăturile aduse din ţări îndepărtate?... Avea să-i fie dat să simtă cîndva asemenea satisfacţie?...

Tot umblînd aşa, au ajuns în cele din urmă în docurile Victoria. În acest bazin, inima însăşi a oraşului negustoresc, ale cărei vine radiază pe nemărginirea mărilor globului, se putea vedea un grup de nave — unele în curs de încărcare, altele pe cale de-a fi descărcate.

La un moment dat, lui Bob i-a scăpat un strigăt:

— Uite-l pe *Vulcan*... acolo... acolo!

Şi nu se înşela, de bună seamă. *Vulcan* era tras la chei şi îmbarca sumedenie de mărfuri.

Cîteva clipe mai tîrziu, Grip, pe care nici o ocupaţie nu-l reţinea la bord, s-a alăturat celor doi buni prieteni ai săi.

— În sfîrşit, iată-vă... repeta dînsul, strîngîndu-i în braţe, gata-gata să-i sufoce.

Tustrei au apucat-o după aceea pe chei în sus şi, dornici să stea de vorbă mai în voie, au cotit pe malul lui Royal-Canal, în locul în care acesta îşi uneşte apele cu fluviul Liffey.

Locul acela era aproape pustiu.

---

[1] Andocare (de la germ. eindocken) — operaţie de ridicare a navei pe suporţi, pentru controlul carenei, reparaţii şi lucrări de întreţinere (n.t.).

[2] Carenaj (fr. carénage) — repararea sau curăţirea bordajului navei sub linia de plutire (n.t.).

— Şi de cîtă vreme sînteţi la Dublin? a întrebat Grip, care-i ţinea pe cîte unul sub fiecare braţ.

— De ieri seară, a răspuns Prichindel.

— Numa' de ieri?... Văd eu, *my boy,* că ai făcut ceva fasoane pîn' să te hotărăşti să vii!

— Nu, Grip, căci îndată după plecarea ta am luat hotărîrea să părăsesc oraşul Cork.

— Bun... Păi au şi trecut trei luni bune de atunci... şi eu am avut timp să mă duc de două ori în America şi să mă-ntorc. De fiecare dată cînd m-am aflat la Dublin, am străbătut oraşu'-n lung şi-n lat, tot sperînd să te-ntîlnesc... Şi nici urmă de Prichindel... nici pomeneală de musu' ăsta de Bob şi de animalu' ăsta bun de Birk!... Atunci ţi-am scris... N-ai primit scrisoarea mea?

— Nu, Grip, şi asta se explică prin faptul că n-aş crede că noi mai eram la Cork cînd a sosit scrisoarea ta. Sînt două luni şi mai bine de cînd am pornit la drum.

— Două luni? a strigat Grip. Vai de mine! Da' ce fel de tren aţi luat voi ca să veniţi încoace?

— Ce tren? a replicat Bob, uitîndu-se la fochist cu un ochi sclipind maliţios. Eh, trenul propriilor noastre picioare.

— Aţi făcut tot drumu' pe jos?...

— Pe jos şi pe drumul cel mai ocolit.

— O călătorie de peste două luni! a strigat uimit.

— Şi care nu ne-a costat nici o para chioară, a spus Bob.

— Ba care chiar ne-a făcut să cîştigăm o sumă frumuşică! a adăugat Prichindel.

Au fost nevoiţi, bineînţeles, să-i spună lui Grip povestea acestei expediţii — căruţul pe două roate tras de Birk, vînzarea diferitelor articole prin sate şi pe la ferme, specularea eliberării păsărelelor închise în colivie — o idee de-a lui Bob, dacă nu vă supăraţi...

Şi pupilele domnului Bob străluceau ca două bucăţele de jeratic.

Apoi, i-au istorisit lui Grip despre oprirea lor la Bray, întîlnirea cu moştenitorul Pibornilor, fapta rea a tînărului conte şi tot ce a mai urmat după aceea.

— Cel puţin l-ai' cîrpit bine?... a întrebat Grip.

— Nu, însă răul ăla de Ashton era mai umilit că se află la pămînt, sub genunchiul meu, decît dacă l-aş fi pocnit zdravăn!

— Tot una-i... eu l-aş fi altoit cînd mă aflam deasupra lui! i-a răspuns fochistul-şef de pe *Vulcan.*

În timp ce se povesteau toate aceste interesante aventuri, voiosul trio urca din nou pe malul drept al canalului. Grip cerea mereu noi amănunte. Nu-şi ascundea deloc admiraţia faţă de Prichindel. Ce mai pricepere putea să aibă pentru lucrurile legate de comerţ!... Ce geniu, care ştia să cumpere şi să vîndă, care ştia să socotească — pe puţin la fel de bine ca domnul O'Bodkins!... Şi, atunci cînd Prichindel i-a făcut cunoscută valoarea capitalului pe care-l avea „în casă", adică o sută cincizeci de lire sterline, a spus:

— Ia te uită, eşti la fel de bogat ca mine, *my boy!*... Numai că mie mi-a luat şase ani ca să cîştig cît ai agonisit tu în şase luni!... Îţi repet acum ce ţi-am zis la Cork... că ai să reuşeşti în afaceri... că ai să faci avere...

— Unde anume?... l-a întrebat Prichindel.

— Oriunde te-ai duce, i-a răspuns Grip pe tonul celei mai nestrămutate convingeri. La Dublin, dac-ai să rămîi aici... într-altă parte, dac-ai să pleci în altă parte!

— Şi eu?... l-a întrebat Bob.

— Şi tu la fel, puştiule, cu condiţia să-ţi vină des idei ca ideea aia cu păsările.

— Au să-mi mai vină, Grip.

— Şi să nu faci nimic fără să-ţi consulţi patronul...

— Cine este... patronul?

— Prichindel!... Ce, ori nu-ţi face impresia că este unu' dintr-ăştia, un patron?...

— Ei, bine, a spus acela din urmă, să stăm de vorbă despre toate astea...

— Da... numai că după ce prînzim, i-a răspuns Grip. Eu sînt liber toată ziulica. Şi cunosc oraşu' ca pe camera cazanelor sau ca buncărele de pe *Vulcan*... Trebuie să te pilotez şi să cutreierăm tot Dublinu' împreună... O să vezi şi tu de ce va fi mai bine să te apuci...

Au mîncat într-o cîrciumă pentru marinari, pe chei. Lucrurile au fost făcute cum se cuvine, dar fără ca masa să fi fost la fel de grozavă ca festinul de neuitat de la Cork. Grip şi-a povestit călătoriile, spre marea încîntare a lui Bob. Prichindel asculta, mereu pe gînduri, aşa cum îl ştim, mereu superior vîrstei sale prin inteligenţa dezvoltată, seriozitatea ideilor şi puternica încordare a minţii. Ai fi zis că număra douăzeci de ani la naştere şi că acum avea pe puţin treizeci!

Grip şi-a condus apoi amîndoi prietenii spre centrul oraşului, tot apropiindu-se de albia fluviului Liffey. Acolo se lăfăia bogăţia în toată strălucirea ei. Era o izbitoare deosebire între zona centrală şi cartierele sărăcăcioase, căci în capitala aceasta a Irlandei nu există nici o tranziţie. Clasa de mijloc lipseşte la Dublin. Luxul şi sărăcia îşi dau aici coate şi se bruftuluiesc. Cartierul lumii bune, după ce a păşit peste fluviu, se întinde pînă la *Stephen's square*. Aici locuieşte înalta burghezie, ce se remarcă printr-o educaţie binevoitoare, printr-o cultură aleasă, dar care este — din nefericire — învrăjbită din motive religioase şi politice.

O stradă splendidă, Sackeville-street, este mărginită de case cu faţade elegante, cu magazine somptuoase, cu apartamente cu ferestre mari. Această arteră largă este inundată de lumină atunci cînd vremea este frumoasă şi de aer, atunci cînd o străbate briza aspră dinspre răsărit. Şi, dacă în mod oficial ea se numeşte Sackeville-street, patriotic i se spune O'Connell-street. Aici şi-a întemeiat Liga naţională comitetul său central, al cărui sediu are o firmă ce străluceşte cu litere de aur.

Dar, pe strada aceasta frumoasă, ce de sărmani în zdrenţe, culcaţi pe trotuare, şezînd pe vine pe treptele din faţa caselor, rezemaţi în coate de piedestalurile statuilor! Atîta mizerie nu se putea să nu-l impresioneze pe Prichindel, oricît era el de deprins cu dînsa.

Într-adevăr, ceea ce părea aproape acceptabil în cartierul Sf. Patrick, îţi sărea în ochi în Sackeville-street.

O trăsătură specifică şi uimitoare totodată era numărul mare de copii ocupaţi cu vînzarea ziarelor — Gazeta din Dublin, Dublin Express, National Press, *Freeman's Journal* — principalele organe de presă catolice şi protestante — şi multe altele.

— Hm, a făcut Grip, o sumedenie de vînzători pe străzi, primprejuru' gărilor, pe malurile cheiurilor...

— O meserie cu care nu merită să-ţi încerci aici norocul, a băgat de seamă Prichindel. Dacă mi-a izbutit la Cork, n-are să-mi reuşească la Dublin!

Nimic mai adevărat. Concurenţa ar fi fost foarte de temut şi căruţul lui Birk, umplut dis-de-dimineaţă, era în primejdie să rămînă şi seara la fel!

Mai departe au descoperit, continuîndu-şi preumblarea, alte străzi minunate, edificii frumoase — şi printre ele Post-office, al cărei portic central se sprijină pe coloane ionice. Şi Prichindel se gîndea la uriaşa cantitate de scrisori ce se năpustesc asupra clădirii întocmai ca un nor de păsări ce-şi iau apoi zborul în lumea întreagă.

— Asta s-a clădit anume ca să te foloseşti de ea, *my boy,* şi ca să-ţi vină scrisori pe adresa ta: *Master*[1] Prichindel, negustor la Dublin.

În cele din urmă au zărit clădirea celor patru Curţi de justiţie strînse toate sub acelaşi acoperiş, cu faţada ei lungă de o sută douăzeci şi trei de metri şi cupola străpunsă de douăsprezece ferestre pe care soarele catadicsea să le lumineze în ziua aceea cu cîteva raze firave.

— La naiba! a băgat de seamă Grip. Socot că n-ai să ai niciodată de-a face cu clădirea asta!

— Şi pentru ce, mă rog?...

— Pentru că e o adevărată cameră a cazanelor, la fel cu aia de pe *Vulcan.* Atîta doar că ea nu consumă cărbune, ci prăjeşte clienţii la foc scăzut. Şi pe ăştia, tot soiu' de *solicitors,* de *attorneys,* de *proctors*[2] şi alţi asemenea neguţători de legi îi vîră la cuptor... şi-i vîră... şi-i tot vîră...

— Nu poţi face afaceri fără să rişti să ai procese, Grip...

— În sfîrşit, caută să ai cît mai puţin de-a face cu ei. Asta te costă scump atunci cînd cîştigi procesu' şi te ruinează cînd îl pierzi!

Şi Grip scutura din cap cu mutra unui om care ştie bine despre ce este vorba. Însă cum a mai schimbat el tonul, de îndată ce tustrei s-au apucat să admire un edificiu circular, al cărui desen arhitectural reproducea splendorile stilului doric!

— Banca Irlandei! a strigat dînsul făcînd o plecăciune. Uite, *my boy,* unde-ţi doresc să intri de douăzeci de ori pe zi... Clădirea asta are nişte seifuri mari cît o casă!... Ţi-ar plăcea să locuieşti într-una din casele-alea, Bob?

— Da' ce, sînt de aur?

— Nu, da' tot ce-i înăuntru e de aur!... Şi trag nădejde că Prichindel are să-şi găzduiască acolo banii, într-o bună zi!

Veşnic aceleaşi exagerări ale lui Grip, care veneau din inimă, dintr-o profundă convingere! Prichindel îl asculta cu o jumătate de ureche, în timp ce privea acest spaţios edificiu, în care atîtea averi îngrămădite alcătuiau „mormane de milioane puse unele peste altele", dacă ar fi fost să-l creadă pe fochistul-şef de pe *Vulcan.*

Plimbarea a fost apoi reluată, prietenii noştri trecînd fără tranziţie de la străzile mizerabile la străzile fericite; ici bogătaşii, în cea mai mare parte căscînd gura; colo săracii, întinzînd mîna, dar fără a încerca să-i înduioşeze din cale-afară pe trecători. Şi, peste tot, *policemeni* cu bastonul în mînă şi — pentru a asigura

[1] Master (engl.) — stăpîn, proprietar, patron, domn (n.t.).

[2] Solicitor — avocat pentru procese în instanţe inferioare; attorney — procuror; proctor — avocat (n.t.).

securitatea insulei-surori, cu revolverul la cingătoare. Iată urmarea clocotului pasiunilor politice care bîntuie Irlanda!... Sînt fraţi, alde Paddy?... Da, atîta vreme cît o dispută religioasă sau o problemă legată de *home-rule* nu vine să-i stîrnească pe unii împotriva celorlalţi! Atunci ei nu mai sînt în stare să se stăpînească! În vinele lor nu mai curge acelaşi sînge ca al vechilor gaeli şi ei ar fi în stare să meargă pînă acolo încît să îndreptăţească această zicală din ţara lor: Puneţi un irlandez la frigare şi veţi găsi întotdeauna un alt irlandez care s-o învîrtească!

Şi ce de statui le-a arătat Grip celor doi prieteni ai lui în timpul acestei excursii! Încă o jumătate de veac şi ele vor ajunge să fie la fel de numeroase ca şi locuitorii capitalei! Închipuiţi-vă şi dumneavoastră această populaţie de bronz şi de marmură înfăţişîndu-i pe diverşi Wellington, O'Connell, O'Brien, Burke, Goldsmith, Grawan, Thomas Moore, Crampton, Nelson, Wilhelm de Orania, ca şi pe acei George, care, în epoca aceea, nu erau numerotaţi încă decît de la unu la patru![1] Niciodată Prichindel şi Bob nu văzuseră asemenea mulţime de personaje ilustre înălţate pe piedestalurile lor!

Şi apoi, şi-au mai făcut cadou o excursie cu tramvaiul şi, în timp ce vehiculul tras de cai defila pe dinaintea atîtor edificii ce le atrăgeau atenţia prin mărime sau aşezare, copiii îi puneau întrebări lui Grip, iar Grip nu le rămînea niciodată dator cu răspunsurile. Cînd era vorba despre unul dintre penitenciarele acelea în care sînt închişi oamenii, cînd despre una dintre acele *workhouses* unde aceştia sînt siliţi să muncească în schimbul unei retribuţii cît se poate de neîndestulătoare.

— Dar asta?... a întrebat Bob, arătînd o clădire uriaşă de pe Coombe-street.

— Asta?... i-a replicat Grip, asta este *ragged-school!*

Ce de amintiri dureroase a stîrnit numele acesta în mintea lui Prichindel! Însă nu era mai puţin adevărat că, dacă într-un asemenea trist refugiu a avut atîta de suferit, acolo îl cunoscuse pe Grip... şi asta îl despăgubea pentru tot ceea ce îndurase. Aşadar, îndărătul acelor ziduri se găsea o întreagă lume de copii părăsiţi! Ce-i drept însă, cu jerseul lor albastru şi pantalonii bătînd în cenuşiu, purtînd pantofi buni în picioare şi beretă pe cap, ei nu semănau defel cu zdrenţăroşii din Galway de care domnul O'Bodkins se sinchisea atît de puţin! Aceasta se explică prin faptul că Societatea Misiunilor Bisericilor Irlandei, proprietara acestei şcoli, caută interni, atît pentru a-i creşte şi a-i hrăni, cît şi pentru ca să le insufle principiile bisericii anglicane. Să adăugăm că *ragged-schools* catolice, ţinute de călugăriţe, îi fac o concurenţă cît se poate de fericită.

În sfîrşit, călăuziţi mai departe de ghidul lor, Prichindel şi Bob au coborît din tramvai la intrarea într-o grădină situată în partea de apus a oraşului şi mărginită de cursul fluviului Liffey, care-i alcătuieşte limita inferioară.

O grădină?... Ba, pe legea mea, este un ditamai parcul — un parc de o mie şapte sute cincizeci de acri — Phoenix-Park, cu care Dublinul are dreptul să se mîndrească. Codri de ulmi cu o înfăţişare superbă, pajişti înverzite unde pasc oi şi vaci, desişuri adînci prin care ţopăie căprioarele, ronduri scînteind de flori, cîmpuri de manevră pentru trecerea în revistă a trupelor, întinse locuri împrejmuite, amenajate pentru jocurile de polo şi de fotbal, ce-i mai lipseşte oare acestei bucăţi de cîmpie de la ţară păstrată în mijlocul oraşului?

---

[1] Aluzie la cei patru suverani britanici din dinastia de Hanovra purtînd acest nume (n.t.).

O plimbare prin Phoenix-Park, apoi pînă la grădina zoologică, care se găseşte alături, au încheiat această frumoasă excursie de-a curmezişul capitalei. Era ora cinci după-amiază cînd cei doi prieteni şi-au luat rămas bun de la Grip, pentru a se întoarce în camera lor mobilată din Saint-Patrick-street. Căzuseră de acord că trebuie să se revadă în fiecare zi, dacă acest lucru avea să fie cu putinţă, pînă la plecarea *steamer*-ului.

Dar, iată că Grip l-a întrebat pe Prichindel în clipa cînd erau gata să se despartă:

— Ei bine, *my boy,* ţi-a venit vreo idee bună în după-amiaza asta?

— O idee, Grip?...

— Da... ce te-ai hotărît să faci?

— Ce-am să fac, nu... Grip, dar ce n-am să fac, da! Căci, dacă am relua negoţul de la Cork, la Dublin n-am izbuti cîtuşi de puţin... Ca să vindem ziare, ca să vindem broşuri, aici concurenţa ar fi prea mare!

— Asta-i şi părerea mea, a reluat Grip.

— Dar, dacă aş bate străzile, împingînd căruciorul de la spate... nu ştiu nici eu ce să zic... Ce articole aş putea vinde?... Şi, la urma urmelor, e de groază cîţi fac meseria asta!... Nu! Poate că ar fi de preferat să ne stabilim undeva... să închiriem o mică prăvălioară...

— Iată c-ai găsit soluţia, *my boy!*

— O prăvălie, într-un cartier prin care se perindă multă lume... Oameni nu prea bogaţi... pe una dintre străzile acelea — strada Libertăţilor, de exemplu...

— Nici nu puteai născoci altceva mai bun! a replicat Grip.

— Însă, ce-ar urma să vindem?... a întrebat Bob.

— Lucruri folositoare, i-a răspuns Prichindel, lucruri dintr-acelea obişnuite, de care ai cea mai mare nevoie...

— Lucruri care se mănîncă, în acest caz? s-a interesat numaidecît Bob. Prăjituri, nu-i aşa?

— Ce mai mîncăcios! a strigat Grip. Prăjiturile nu sînt deloc folositoare...

— Ba da, pentru că sînt bune...

— Asta nu-i de ajuns, trebuie mai cu seamă să vindem lucruri necesare, i-a răspuns Prichindel. În sfîrşit... vom vedea... am să chibzuiesc... am să străbat tot cartierul acela... Există negustorii de lucruri de ocazie, şi comerţul lor pare înfloritor... M-aş gîndi că un soi de bazar...

— Un bazar, asta era! a strigat Grip, care şi vedea cu ochii minţii magazinul lui Prichindel, cu o vitrină zugrăvită în culori ţipătoare şi o firmă cu litere de aur.

— Am să mă mai gîndesc, Grip... Să nu fim pripiţi... Se cuvine să chibzuim înainte de-a lua o hotărîre...

— Şi nu cumva să uiţi, *my boy,* că toţi banii mei ţi-i pun la dispoziţie. Tot nu ştiu cum să mă folosesc de ei... şi mă încurcă de-a dreptul să-i port tot timpu' cu mine...

— Tot timpul?

— Da, tot timpu'... în cingătoare!

— De ce nu-i pui undeva cu dobîndă, Grip?

— Da... la tine... Nu vrei?...

— O să vedem... mai tîrziu... dacă ne va merge bine comerţul... Nu de bani avem noi nevoie, ci de modul de-a ne folosi de ei cum se cuvine... fără prea

Phoenix-Park din Dublin

multe riscuri, dar cu profit...

— Să nu-ţi fie frică, *my boy!*... Îţi repet, tu ai să faci avere, e lucru sigur! Am să te văd cu sute şi cu mii de lire...

— Cînd pleacă *Vulcan* la drum, Grip?

— Într-o săptămînă.

— Şi cînd urmează să se întoarcă?

— Nu mai devreme de două luni, căci va trebui să mergem la Boston, la Baltimore... şi mai ştiu şi eu unde... sau, mai degrabă... oriunde se va găsi o încărcătură de luat...

— Şi de adus înapoi!... i-a răspuns Prichindel cu un oftat de invidie.

În cele din urmă, s-au despărţit. Grip a apucat-o înspre docuri, în timp ce Prichindel, urmat de Bob şi de Birk, a traversat înapoi fluviul Liffey, spre a se reîntoarce în cartierul Sf. Patrick.

Capitolul XI

BAZARUL „PUNGILOR SĂRACE"

Eroul nostru avea pe atunci unsprezece ani şi jumătate, iar Bob abia împlinise opt, ceea ce înseamnă că nici dacă puneai laolaltă vîrstele amîndurora nu ajungeai la majoratul legal. Să-l vezi pe Prichindel lansat în afaceri, întemeind o casă de comerţ... Trebuia să fii ca Grip, cu alte cuvinte o fiinţă care-l iubea cu o dragoste oarbă, lipsită de judecată, ca să poţi crede că avea să izbutească încă de la început, că negoţul lui urma să se extindă puţin cîte puţin, că, în sfîrşit, avea să facă avere!

Un lucru este sigur şi anume acela că, la două luni de la sosirea celor doi copii în capitala Irlandei, cartierul Sf. Patrick se îmbogăţise cu un bazar, care avea darul de a atrage atenţia — atenţia aşadar, însă şi clientela din cartier.

Să nu mergeţi să căutaţi acest bazar pe una dintre străzile sărace — cum ar fi aceea a Libertăţilor. Prichindel căutase să se apropie de albia lui Liffey, stabilindu-se în Bedfort-street, în cartierul cu preţuri convenabile, unde se fac cumpărături, dar nu se iau lucruri de prisos, ci numai strictul necesar. Aici se găsesc întotdeauna cumpărători pentru articolele folosite în mod obişnuit, care sînt de bună calitate şi la preţuri accesibile. Iată ceea ce îl învăţase pe tînărul patron „marea experienţă comercială" de pe vremea cînd îşi plimba căruciorul pe două roate de-a lungul străzilor din Cork, apoi de-a curmezişul comitatelor din provinciile Munster şi Leinster.

Un adevărat magazin, pe legea mea, pe care Birk îl supraveghea cu credinţa unui bun cîine de pază, în loc să-l tîrască după sine cu resemnarea unui măgăruş. Avea o firmă îmbietoare: *La Pungile sărace* — umilă invitaţie ce se adresa marii majorităţi a populaţiei — iar dedesubt stătea scris: *Little Boy and Co.*

Little Boy era Prichindel. *And Co* era Bob... împreună cu Birk, fără îndoială!

Casa din Bedfort-street era alcătuită din mai multe apartamente, aşezate pe trei etaje. Primul etaj era ocupat de proprietarul clădirii în persoană, domnul

O'Brien, negustor de mărfuri coloniale, în momentul acela retras din afaceri după ce făcuse avere, un burlac viguros de şaizeci şi cinci de ani, ce se bucura de faima unui om cumsecade, pe care o merita din plin. Domnul O'Brien fusese din cale-afară de mirat cînd auzise un copil de unsprezece ani şi jumătate făcîndu-i propunerea să închirieze unul dintre magazinele de la parter, care rămăsese nefolosit de cîteva luni de zile. Dar cum să nu se fi simţit încîntat de răspunsurile înţelepte şi practice pe care acesta i le dăduse la întrebările ce-i fuseseră puse? Cum să nu-l fi cuprins o adevărată simpatie faţă de acest băieţel care îi cerea să accepte un contract de închiriere pentru care se oferea să plătească pe un an înainte?

Nu trebuie să uităm însă faptul că erou[illegible]l acestui roman — şi nu un erou de roman oarecare, a nu se confunda! — părea mai vîrstnic decît era în realitate, mulţumită atît dezvoltării sale în înălţime, cît şi a faptului că era lat în spete. Acestea fiind zise, chiar dacă ar fi avut paisprezece sau cincisprezece ani, n-ar fi fost oare prea tînăr ca să întemeieze un negoţ, să înfiinţeze un magazin, fie şi sub o asemenea firmă modestă — *La Pungile sărace?*

Şi totuşi, domnul O'Brien n-a acţionat defel aşa cum s-ar fi purtat, poate, alţii, chiar din primul moment. Pe băiatul ăsta, îmbrăcat curăţel, prezentîndu-se cu o anume siguranţă de sine, exprimîndu-se în mod cuviincios, el l-a ascultat pînă la capăt. Povestea acestui copil părăsit, fără familie, lupta lui îndîrjită împotriva mizeriei, încercările la care fusese supus, comerţul său cu ziare şi broşuri la Cork, turneul de negustor ambulant pînă în Capitală, într-un cuvînt tot ce i s-a istorisit, l-a interesat peste măsură. A recunoscut la Prichindel calităţi atît de serioase, l-a auzit judecînd cu atîta limpezime şi bun-simţ, sprijinindu-se pe argumente solide, a văzut în trecutul său — trecutul unui copil de asemenea vîrstă! — garanţii atît de sigure pentru viitor, încît a fost de-a dreptul fermecat. Fostul negustor i-a făcut, aşadar, o bună primire lui Prichindel, i-a făgăduit să-l ajute cu sfaturile lui la nevoie şi a luat hotărîrea să urmărească îndeaproape încercările tînărului său locatar.

Contractul de închiriere odată semnat şi plata pe un an înainte făcută, iată că Prichindel a devenit unul dintre comercianţii cu patentă de pe Bedfort-street.

Spaţiul de la parter închiriat de *Little Boy and Co* era alcătuit din două încăperi, una dînd spre stradă, cealaltă spre o curte interioară. Cea dintîi avea să slujească drept magazin, cea de-a doua drept cameră de culcare. În unghi drept faţă de acestea se găseau un mic birou şi o bucătărie înzestrată cu o maşină de gătit cu cocs, hărăzită bucătăresei, în ziua în care Prichindel avea să-şi tocmească una. Dar nu ajunsese el pînă acolo! Pentru cîtă hrană le trebuia celor doi, asta ar fi însemnat o cheltuială de prisos. Oricum, urmau să mănînce atunci cînd nu mai aveau de servit clientela. Înainte de orice, clientela!

Şi de ce n-ar fi frecventat clienţii acest magazin amenajat cu atîta grijă, rînduit cu atîta inteligenţă şi, pe deasupra, atît de curat? El oferea un mare sortiment de articole. Din ceea ce îi mai rămăsese după ce achitase contractul de închiriere, Prichindel cumpărase, cu bani peşin de la negustorii cu ridicata sau direct de la fabricanţi, obiectele înşiruite pe mesele şi în rafturile bazarului Pungilor sărace.

Întîi şi-ntîi, sala de vînzări la licitaţie din cartier le făcuse rost la un preţ foarte scăzut de şase scaune şi o tejghea... Da, o tejghea, avînd cartoane pe care erau lipite etichete şi sertare închise cu cheia, pupitru, pene de scris, călimară şi registre. În ceea ce priveşte mobilierul din cealaltă cameră, el cuprindea un pat, o masă,

un dulap menit să adăpostească veşmintele şi lenjeria, pe scurt numai strictul necesar, nimic în plus. Şi, cu toate acestea, din cele o sută cincizeci de lire sterline aduse la Dublin şi care alcătuiseră capitalul disponibil, două treimi fuseseră cheltuite. Astfel încît, era prudent să nu meargă mai departe, ci să-şi mai păstreze nişte bani de rezervă.

Mărfurile vîndute urmau să fie înlocuite pe măsură ce se isprăvea stocul, în aşa fel încît bazarul să fie întotdeauna bine aprovizionat.

Este de la sine înţeles că, pentru a ţine contabilitatea în perfectă regulă, era nevoie de un jurnal pentru vînzările zilnice, apoi de un registru — registrul cel mare al lui Prichindel! — în care operaţiunile trebuiau puse în balanţă, astfel încît situaţia încasărilor şi a plăţilor făcute din casă — casa de bani a lui Prichindel! — să poată fi verificată în fiecare seară. Nici măcar domnul O'Bodkins de la *ragged-school* nu s-ar fi descurcat mai bine decît dînsul.

Şi acum, să vedem ce anume se găsea în bazarul lui *Little Boy?...* Cîte un pic din tot ce se vindea în mod obişnuit în cartier. Dacă papetarul nu oferă clientului decît articole de papetărie, vînzătorul de produse de fierărie numai dintr-acestea, negustorul de feronerie — aşijderea, librarul — obiecte de librărie, aici, tînărul nostru comerciant îşi dăduse osteneala să adune laolaltă articole de birou, ustensile de menaj, cărţulii pentru folosinţa tuturor, almanahuri şi manuale ş.a.m.d. Te puteai aproviziona de la Pungile sărace fără mare cheltuială, la preţuri fixe, după cum o arătau pancartele din vitrină. Apoi, alături de raionul cu lucruri utile, se afla raionul de jucării: corăbii, greble, lopăţele, mingi, rachete pentru toate vîrstele — între cinci şi doisprezece ani, se înţelege, şi nu ceea ce ar fi fost pe potriva bravilor *gentlemen* majori din Regatul-Unit. Iată un raion pe care Bob îl supraveghea bucuros, a cărui marfă îi plăcea s-o pună la vedere! Cu cîtă grijă mai ştergea de praf aceste jucării ce-l îmbiau atît de mult — navele mai cu seamă — nişte corăbii de cîteva *pence* bucata! Ne grăbim să adăugăm că se străduia pe cît putea ca marfa patronului să nu-şi piardă luciul, cu atît mai mult cu cît acesta din urmă nu glumea deloc şi-i tot repeta:

„Fii serios, Bob!... Dacă nu eşti acum, lumea are să creadă că n-ai să fii niciodată serios!"

Într-adevăr, Bob mergea pe opt ani şi dacă nu te dovedeşti om cu judecată la vîrsta asta, nu vei mai fi astfel nicicînd.

Nu-şi are rostul să urmărim de-a fir-a-păr cum au sporit, zi de zi, respectul şi încrederea publicului pentru bazarul lui *Little Boy and Co.* Este de ajuns să ştim doar că succesul acestei întreprinderi s-a vădit foarte curînd. Domnul O'Brien a fost cît se poate de încîntat de înclinaţiile pe care le dovedea locatarul său pentru comerţ. Căci, este bine să cumperi şi să vinzi, dar să ştii cum să cumperi şi să vinzi este mai mult decît atîta: asta e totul! Asta fusese şi deviza fostului negustor ani de-a rîndul — să acţioneze cu multă chibzuinţă şi multă economie, în scopul de a-şi agonisi averea. Ce-i drept, dînsul începuse la douăzeci sau la douăzeci şi cinci de ani şi nu la doisprezece. Astfel încît, împărtăşind în această privinţă ideile bunului Grip, prevedea că, în ceea ce îl priveşte, Prichindel avea să facă repede avere.

— În primul rînd, nu te repezi, băiatul meu! nu înceta el să-i repete la sfîrşitul fiecărei convorbiri.

— Nu, domnule, îi răspundea Prichindel, am să păşesc încetişor, cu prudenţă,

întrucît am de străbătut un drum lung şi trebuie să-mi cruţ picioarele!

Se cuvine să mai observăm — spre a putea explica această reuşită aproape extraordinară — că faima Pungilor sărace se răspîndise cu iuţeala vîntului prin tot oraşul. Un bazar întemeiat şi ţinut de doi copii — şeful firmei la vîrsta la care de obicei se merge la şcoală, asociatul — *And Co* — la vîrsta la care te joci cu bilele — cum să nu forţeze atenţia publicului, să nu atragă clientela şi să nu facă din el un magazin la modă? De altfel, Prichindel nu pierduse din vedere să dea cîteva anunţuri la ziare, pe care fusese nevoit să le plătească la un tarif de nu ştiu cît rîndul. Însă, din fericire, fără a mai fi nevoit să dezlege baierile pungii s-a trezit cu nişte articole senzaţionale în prima pagină a Gazetei din Dublin, a lui *Freeman's Journal* şi a altor periodice din Capitală. Reporterii n-au întîrziat să se intereseze de povestea asta şi lui *Little Boy and Co* — da, chiar şi lui Bob în persoană — li s-au luat interviuri cu tot atîta minuţiozitate ca şi admirabilului domn Gladstone. Nu vom merge pînă acolo încît să spunem că faima lui a pus-o în balanţă pe aceea a domnului Parnell, în ciuda faptului că s-a vorbit mult despre tînărul negustor din Bedfort-street, despre încercarea lui izbutită care-i atrăgea simpatiile tuturor. El a devenit eroul zilei şi — ceea ce avea importanţă din alt punct de vedere — bazarul său a fost vizitat de multă lume.

De prisos să vă mai spunem cu cîtă politeţe, cu cîtă binevoitoare atenţie era întîmpinată clientela. Prichindel, cu pana după ureche, veghind la toate, Bob, cu o înfăţişare dezgheţată, cu ochii strălucitori, cu părul cîrlionţat — un adevărat cap de caniş, pe care doamnele îl mîngîiau ca pe un căţel. Da, nişte doamne adevărate, *ladies* şi *misses,* ce veneau tocmai din Sackeville-street, din Rutland-*place,* din diferitele cartiere locuite de lumea bună. Atunci raionul de jucării se golea în cîteva ceasuri, trăsurile şi tărăboanţele luau calea parcurilor, corăbiile se îndreptau spre bazinele cu apă. Bob nu stătea de pomană! Toţi acei *babys* curăţei şi trandafirii, încîntaţi să aibă de-a face cu un negustor de-o vîrstă cu ei, nu voiau să fie serviţi decît de mîna lui.

Aşa se întîmplă cu toate lucrurile la modă şi succesul este asigurat cu condiţia ca moda să dureze! Avea să dureze, oare, reuşita lui *Little Boy and Co?* În orice caz, Prichindel era hotărît să nu-şi precupeţească nici timpul şi nici inteligenţa pentru asta.

Zadarnic să mai adăugăm că, îndată după sosirea lui *Vulcan* la Dublin, prima vizită pe care a făcut-o Grip a fost la prietenii săi. Dacă ne-am folosi de cuvîntul „fermecat", n-am fi în stare să-i înfăţişăm cum se cuvine starea sufletească. Îl copleşea un simţămînt de admiraţie fără egal. În viaţa lui nu mai văzuse ceva asemănător acestui magazin din Bedfort-street şi, dacă ar fi să ne luăm după dînsul, după instalarea Pungilor sărace, strada Bedfort putea fi pusă pe picior de egalitate cu Sackeville-street din Dublin, cu Strand din Londra, cu Broadway din New York sau cu Boulevard des Italiens din Paris! La fiecare nouă vizită, el se credea obligat să cumpere un lucru sau altul, pentru „a face să meargă comerţu'" care, de altfel, mergea bine şi fără ajutorul lui. Într-o zi a luat un portofel, menit să-l înlocuiască pe acela pe care nu-l avusese niciodată. În alta un bric vopsit în culori ţipătoare, pe care trebuia să-l dea copiilor unuia dintre tovarăşii săi de pe *Vulcan,* care nu fusese tată în viaţa lui. Şi, spre exemplu, articolul cel mai costisitor cumpărat de el a fost o admirabilă pipă din spumă de mare falsă, înzestrată cu un minunat muştiuc din chihlimbar, făcut din sticlă galbenă.

El îi tot repeta lui Prichindel, de fiecare data cînd îl silea să primească banii pentru cumpărăturile sale:

— Hei, *my boy,* e-n regulă!... Merge chiar cu mai mult de o sută de ture de elice, nu-i aşa?... Iată-te comandant la bordu' Pungilor sărace... şi nu mai ai altceva de făcut decît să-ţi aţîţi focurile!... Îs departe vremurile în care umblam amîndoi în zdrenţe pe străzile din Galway... unde crăpam de foame şi de frig în pod la *ragged-school!...* Şi, fiindcă tot veni vorba, ia spune-mi, ticălosu' ăla de Carker a fost spînzurat?...

— Încă nu, după cîte ştiu eu, Grip.

— Vine şi asta... vine şi asta! Şi tu o să ai grijă să-mi pui deoparte ziaru' care va povesti ceremonia!

Apoi Grip se întorcea la bord, *Vulcan* ieşea din nou în larg şi, cîteva săptămîni mai tîrziu, îl puteai vedea pe fochist înfiinţîndu-se iarăşi la bazar, unde se ruina făcînd noi cumpărături.

Într-o bună zi, Prichindel l-a întrebat:

— Grip, tu tot mai crezi că eu am să fac avere?

— Dacă eu cred asta, *my boy?...* Tot aşa de tare cum cred că tovarăşu' nostru Carker o să sfîrşească în capătul unei frînghii!

Era pentru dînsul dovada celei mai nestrămutate convingeri la care putuse să ajungă în lumea aceasta.

— Ei bine, dar tu, bunul meu Grip, tu nu te gîndeşti deloc la viitor?

— Eu?... Pentru ce m-aş gîndi?... Oare n-am o meserie pe care n-aş schimba-o cu nici una?

— O meserie anevoioasă şi de pe urma căreia nu cîştigi mai nimic!

— Mai nimic?... Patru lire pe lună... şi masă... şi casă... şi încălzire... că sînt chiar prăjit de-a binelea uneori!...

— Şi încă pe un vapor! a băgat de seamă Bob, care ar fi fost cel mai fericit să navigheze la bordul navelor ce le vindea tinerilor *gentlemeni.*

— N-are nici o importanţă, Grip, a reluat Prichindel. Să fii fochist înseamnă să n-ajungi niciodată să ai avere. Şi, căzînd pe gînduri, cu minţile rătăcind aiurea, poate că tînărul nostru băiat vedea trecîndu-i prin faţa ochilor pe Sissy, tovarăşa lui din *cabin* pe vremea lui Hard, pe membrii familiei Mac Carthy, căreia nu putuse să-i dea de urmă, şi pe fină-sa Jenny, cu toţii în mizerie, fără îndoială... în timp ce dînsul...

— Haide, Grip, a reluat el, gîndeşte-te bine la ce ai să-mi răspunzi! Pentru ce n-ai rămîne pe pămînt?...

— Să plec de pe *Vulcan?*

— Da... Să pleci, pentru ca să te asociezi cu mine... Ştii bine doar... *Little Boy and Co...* Ei bine, *And Co* poate că nu este îndeajuns reprezentată numai de Bob... Şi întovărăşindu-mă cu tine...

— Oh!... Prietenul meu, Grip!... a făcut Bob. Asta ne-ar face atîta plăcere la amîndoi!...

— Şi mie, copiii mei, a replicat Grip, foarte emoţionat de asemenea propunere. Da' vreţi să vă spun ceva?...

— Spune, dragă Grip.

— Ei bine... eu sînt prea mare!

— Prea mare?...

— Da!... Dacă m-ar vedea oamenii în prăvălie, un găligan ca mine, n-ar mai fi acelaşi lucru... Asta n-ar mai însemna *Little Boy and Co!...* Trebuie ca *And Co* să fie mititel, ca să atragă lumea!... Eu aş sluţi societatea voastră... V-aş pricinui numa' neajunsuri!... Afacerea voastră merge aşa de bine tocmai pentru că voi sînteţi copii...

— Poate că ai dreptate, Grip, i-a răspuns Prichindel. Dar noi o să creştem...

— O să creştem! a replicat şi Bob, înălţîndu-se în vîrful picioarelor.

— Cu siguranţă, ba chiar luaţi seama să nu vă dezvoltaţi prea repede!

— Nu ne putem împiedica s-o facem! a băgat de seamă Bob.

— Nu... după cum se şi cuvine... Aşa că, încercaţi să vă faceţi afacerea cît timp mai sînteţi încă *boys!...* Ce dracu'! Eu am cinci picioare şi şase degete şi mai înalt de cinci picioare nu mai e bun de nimic într-o meserie ca a voastră! De altfel, dacă nu-ţi pot fi asociat, Prichindel, tu ştii bine că banii mei sînt şi ai tăi...

— Nu am nevoie de ei!

— În sfîrşit, ţi-ar putea fi de folos dacă-ţi vine chefu' să-ţi extinzi comerţu'...

— La ce-avem acum, abia dacă mai putem face faţă amîndoi...

— Ei bine... pentru ce nu vă luaţi o femeie să vă facă menaju'?

— Chiar mă şi gîndisem, Grip, şi preabunul domn O'Brien m-a sfătuit acelaşi lucru.

— Are dreptate, bunul domn O'Brien. Nu cunoşti vreo servitoare cumsecade, în care să ai încredere?...

— Nu, Grip...

— Cine caută, găseşte...

— Ia stai puţin... să mă gîndesc... O veche prietenă... Kat...

Acest nume a stîrnit pe dată nişte lătrături voioase. Era felul în care Birk se amesteca în conversaţie. Auzind că vine vorba despre spălătoreasa de la Trelingar-castle, el a făcut două sau trei salturi nemaipomenite, coada a început să i se învîrtă ca o elice care se răsuceşte în vid şi ochii lui au prins o strălucire extraordinară.

— Ah, îţi aduci aminte de dînsa, dragul meu Birk! i-a spus tînărul său stăpîn. Kat... nu-i aşa?... Buna Kat!

Şi, auzind acestea, Birk, zgrepţănînd la uşă, părea că nu aşteaptă decît un ordin ca s-o pornească, gonind cît îl ţineau picioarele, în direcţia castelului.

Lui Grip i s-a spus numaidecît despre ce era vorba. Nu puteau găsi o persoană mai potrivită decît Kat... Trebuia s-o cheme de îndată pe Kat... Kat ar fi fost cît se poate de nimerită ca să le ţină menajul... Kat urma să se ocupe de bucătărie... Prezenţa ei nu putea compromite în nici un caz firma *Little Boy and Co.*

Dar, se mai găsea dînsa la Trelingar-castle?... Şi, oare, mai era ea în viaţă?...

Prichindel i-a expediat o scrisoare cu prima poştă. Peste două zile a şi primit răspunsul — cu o scriere groasă, foarte citeaţă — şi, după mai puţin de patruzeci şi opt de ore, Kat debarca în gara Dublin.

Este uşor să ne închipuim ce mai primire i-a făcut fostul ei protejat, după o despărţire de optsprezece luni! Prichindel i-a căzut în braţe iar Birk i-a sărit cu labele în piept. Ea nu ştia cui să-i răspundă mai întîi... A început atunci să plîngă şi, după ce s-a văzut instalată în bucătăria ei, cînd a făcut cunoştinţă cu Bob, s-a pus pe plîns şi mai tare.

Şi, în ziua aceea, Grip a avut onoarea şi fericirea de-a împărţi cu tinerii săi

prieteni cea dintîi cină pregătită de buna Kat! Iar în dimineaţa următoare, cînd a ieşit din nou în larg, *Vulcan* ducea cu sine un fochist mai încîntat ca oricînd de soarta lui!

Vă veţi întreba, poate, dacă lui Kat i se plătea simbrie, de vreme ce dînsa se mulţumea numai cu casă şi masă, întrucît era hrănită şi găzduită de scumpul său copil? Sigur că da, ba încă una la fel de mare ca a oricărei servitoare din cartier şi aceasta urma să-i fie sporită dacă avea să-şi facă bine serviciul! Slujba la Little Boy, după slugărnicia de la Trelingar-castle, nu însemna cîtuşi de puţin o decădere, ne puteţi crede pe cuvînt de onoare. Iată, de exemplu, dînsa n-a mai vrut niciodată să-şi tutuiască noul stăpîn, aşa cum o făcuse mai înainte. Căci, acum nu mai era *groom*-ul contelui Ashton, ci devenise patronul Pungilor sărace. Pînă şi Bob, în calitatea lui de *And Co,* n-a mai fost numit altfel decît „domnul Bob", astfel încît Kat nu-l mai tutuia decît pe Birk, care nu avea de ce să se simtă jignit din această pricină. Şi apoi, Birk şi Kat se iubeau atît de mult!

Ce mare avantaj însemna s-o aibă pe femeia aceea cumsecade în casă! Cu cîtă rînduială era ţinută gospodăria, cît de curate erau camerele de locuit şi magazinul! De altfel, să mergi să iei masa într-un restaurant din apropiere este mai curînd treabă de vînzător decît de patron. Buna cuviinţă îl obligă pe negustor să aibă în casă tot ce-i este de trebuinţă, să mănînce la masa lui. Asta nu numai că îl ajută să-şi ţină rangul, dar este şi un lucru bun pentru propria-i sănătate, atunci cînd are o bucătăreasă pricepută. Şi Kat se pricepea la fel de bine să gătească, să spele rufele, să calce şi să cîrpească lenjeria, ca şi să îngrijească de haine — era, într-un cuvînt, o slujitoare model, foarte econoamă şi de o cinste... de care şi-ar fi bătut joc cu dragă inimă toată servitorimea de la Trelingar-castle. Însă, la ce bun să vă mai atragem atenţia asupra familiei Piborne? Fie ca marchizul şi marchiza să continue a vegeta în luxoasa lor zădărnicie şi să nu mai fie vorba despre ei de-acum înainte!

Ceea ce se cuvine să menţionăm este faptul că anul 1883 s-a încheiat cu un bilanţ cît se poate de avantajos în folosul lui *Little Boy and Co.* În timpul ultimei săptămîni, bazarul abia dacă a mai putut face faţă comenzilor pentru sărbători. A fost nevoie ca stocul raionului de jucării să fie reînnoit de douăzeci de ori. Ca să nu mai vorbim despre alte obiecte spre folosinţa copiilor: cu greu ne-am putea închipui ce puzderie de şalupe, cutere, goelete, bricuri, nave cu trei catarge şi chiar pacheboturi mecanice a putut Bob să vîndă! Numeroase alte articole au dispărut într-un ritm la fel de viu. În lumea mare ajunsese o dovadă de bun gust să-ţi faci cumpărăturile la Pungile sărace. Un cadou nu era cu adevărat *select* decît cu condiţia să poarte marca lui *Little Boy and Co.* Ah, ce-ţi e şi cu moda atunci cînd o fac *babys* şi părinţii le dau ascultare, aşa cum şi este de datoria lor, de altminteri!

Prichindel nu avea deloc motive să se căiască pentru că părăsise oraşul Cork şi lăsase vînzarea de ziare. El făcuse bine cînd hotărîse să vină în capitala Irlandei ca să caute aici o piaţă mai mare. Mulţumită hărniciei şi prudenţei sale, vădite prin însăşi înflorirea crescîndă a afacerilor — şi asta doar prin propriile-i posibilităţi — îşi cîştigase încuviinţarea domnului O'Brien. Bătrînul negustor fusese uimit de faptul că acest băiat îşi impusese o asemenea linie de conduită, de la care nu se îndepărtase niciodată. De altfel, sfaturile sale erau primite cu mult respect, nu tot astfel şi banii pe care îi oferise în mai multe rînduri, ca şi Grip, după cum

bine ştim cu toţii.

Pe scurt, după ce şi-a încheiat primul său inventar de sfîrşit de an — inventar despre care domnul O'Brien însuşi a recunoscut că este cît se poate de corect — Prichindel avea într-adevăr de ce să fie satisfăcut: la şase luni de la sosirea lui la Dublin el îşi întreise capitalul.

Capitolul XII

CUM POŢI REÎNTÎLNI O VECHE CUNOŞTINŢĂ

„Persoanele care se află în posesia unor informaţii oarecare privitoare la familia Mac Carthy, foştii arendaşi ai fermei Kerwan, comitatul Kerry, parohia Silton, sînt rugate insistent să le transmită la *Little Boy and Co,* Bedfort-street, Dublin."

Dacă eroul nostru a putut citi acest anunţ în Gazeta Dublinului, la data de 3 aprilie a anului 1884, este pentru că el însuşi îl redactase, îl dusese la redacţia ziarului şi îl plătise cu doi şilingi rîndul. În mintea lui era clar că ar fi fost cu neputinţă să foloseşti o jumătate de *guinee* într-un chip mai nimerit. Căci, să uite această familie cinstită şi nefericită — pe Martin şi pe Martina Mac Carthy, pe Murdock, Kitty şi fetiţa lor, ca şi pe Pat şi pe Sim — i-ar fi fost oare îngăduit aceluia din care dînşii făcuseră copilul lor adoptiv? Era de datoria lui să încerce a face totul spre a-i regăsi, pentru a le veni într-ajutor. Şi cîtă bucurie i s-ar revărsa din inimă dacă ar ajunge vreodată să-i răsplătească, dăruindu-le tot atîta fericire cîtă dragoste primise de la dînşii!

Oare unde ajunseseră aceşti oameni cumsecade să-şi caute adăpost după distrugerea fermei? Rămăseseră cumva în Irlanda, cîştigîndu-şi anevoios pîinea de pe o zi pe alta? Sau, ca să poată scăpa de prigoană, Murdock îşi luase bilet la bordul unei nave de emigranţi, iar taică-său, maică-sa şi cei doi fraţi îi împărtăşeau exilul în cine ştie ce ţinut îndepărtat din Australia sau din America? Dar Pat o mai naviga încă? La gîndul că mizeria copleşea această familie, pe Prichindel îl cuprindea o mare amărăciune.

Astfel încît, a aşteptat cu multă nerăbdare urmarea acestei note ce a fost publicată de toate ziarele din Dublin în fiecare sîmbătă, timp de mai multe săptămîni... N-a căpătat însă nici un fel de informaţie. Fără îndoială că, dacă Murdock ar fi fost şi acum închis în vreo puşcărie din Irlanda, ar fi aflat veşti despre dînsul. Se putea trage de aici concluzia că domnul Martin Mac Carthy, părăsind ferma Kerwan, se îmbarcase împreună cu întreaga familie în direcţia Americii sau a Australiei. Aveau oare să se mai întoarcă vreodată dacă ajungeau să-şi găsească acolo o a doua patrie? Căci, nu cumva şi-o părăsiseră pe cea dintîi ca să nu mai vină niciodată înapoi?

De altfel, bănuiala de la început că emigraseră în Australia s-a adeverit, o dată cu informaţiile căpătate de domnul O'Brien prin mijlocirea mai multora dintre

foştii săi corespondenţi. O scrisoare pe care dumnealui a primit-o de la Belfast nu mai lăsa nici o îndoială asupra soartei familiei. După cum reieşea din nişte notiţe extrase din registrele unei agenţii pentru emigranţi din acel port, alde Mac Carthy — în număr de şase, trei bărbaţi, două femei şi un copil — se îmbarcaseră pentru Melbourne cu aproape doi ani în urmă. Dar a fost cu neputinţă să le dea de urmă în acest întins continent şi demersurile făcute de domnul O'Brien n-au dus la nici un rezultat. Prichindel nu mai putea conta aşadar decît pe cel de-al doilea dintre feciorii lui Martin Mac Carthy, cu condiţia ca acesta să mai navigheze ca marinar pe vreunul dintre bastimentele firmei Marcuard din Liverpool. Prin urmare, s-a adresat în scris şefului acestei case de comerţ, însă răspunsul pe care l-a primit a fost acela că Pat părăsise serviciul cu cincisprezece luni în urmă şi nu se mai ştia pe ce navă se îmbarcase după aceea. Nu mai rămînea decît o singură posibilitate şi anume ca Pat, întorcîndu-se în cine ştie care dintre porturile Irlandei, să ia cunoştinţă de anunţul privitor la familia lui... O posibilitate destul de mică, trebuie s-o recunoaştem, dar de care el a vrut să-şi lege speranţele, atîta vreme cît tot nu putea face altceva mai bun în această privinţă.

Domnul O'Brien a încercat zadarnic că-i redea o scînteie de nădejde tînărului său locatar. Şi, într-o bună zi, pe cînd conversaţia lor se abătuse asupra aceleiaşi eventualităţi, i-a spus:

— Aş fi foarte mirat, băiatul meu, dacă — mai curînd sau mai tîrziu — nu te vei reîntîlni cu membrii familiei Mac Carthy.

— Dar ei sînt în Australia... la mii de mile de aici, domnule O'Brien!

— Cum de poţi vorbi aşa, copilul meu? Păi ce, Australia nu este în propriul nostru cartier?... Oare nu se află ea la uşa casei noastre?... Astăzi nu mai există distanţe... Vaporul le-a desfiinţat pe toate... Domnul Martin, soţia şi copiii săi se vor întoarce în ţară, sînt sigur de asta!... Irlandezii nu-şi părăsesc Irlanda lor şi, în caz că ei nu au izbutit acolo...

— Este oare înţelept din partea mea să nădăjduiesc, domnule O'Brien? a întrebat Prichindel clătinînd din cap a îndoială.

— Da... dacă dînşii sînt oamenii muncitori, curajoşi şi inteligenţi despre care mi-ai vorbit atîta.

— Curajul şi inteligenţa nu sînt întotdeauna de ajuns, domnule O'Brien! Mai este nevoie şi de noroc şi alde Mac Carthy n-au avut nici fir pînă acum!

— Ceea ce n-ai avut, poţi să ai de la un moment dat încolo, băiatul meu! Crezi tu că, în ce mă priveşte, eu am fost tot timpul fericit? Nu! Am trecut prin numeroase suferinţe, au mai fost şi afaceri care mergeau prost, dăţi cînd am sărăcit peste noapte... pînă în ziua în care m-am simţit stăpîn pe situaţie... Nu eşti, tu însuţi, un bun exemplu? Cum, n-ai fost, la început, o jucărie sărmană, la bunul plac al mizeriei?... În timp ce astăzi...

— Este adevărat ceea ce spuneţi, domnule O'Brien, şi cîteodată mă întreb dacă toate astea nu sînt un vis...

— Nu, scumpul meu copil, este adevărul gol-goluţ! Şi, ceea ce este cu adevărat extraordinar, e că ai depăşit cu mult tot ce s-ar fi putut aştepta de la un copil, întrucît de-abia acum ai păşit în cel de-al doisprezecelea an de viaţă! Însă judecata nu se măsoară cu vîrsta şi numai dînsa te-a călăuzit neîncetat.

— Judecata?... Da... poate! Şi, cu toate acestea, atunci cînd stau să mă gîndesc la situaţia mea actuală, mi se pare că întîmplarea a slujit şi ea la ceva...

— Există mai puține lucruri întîmplătoare în viață decît îți închipui și totul se înlănțuie după o logică mai riguroasă decît crede lumea în general. Ai să bagi și tu de seamă, cu timpul, că rareori o nenorocire nu e înlocuită de o bucurie...

— Așa credeți dumneavoastră, domnule O'Brien?...

— Da, cu atît mai mult cu cît acesta este un lucru neîndoielnic în ce te privește, băiatul meu. Chibzuiesc adesea la asta, de fiecare dată cînd mă gîndesc la ceea ce a însemnat existența ta de pînă acum. Așadar, ai încăput pe mîinile lui Hard — era o nenorocire...

— Și a fost un adevărat noroc că am cunoscut-o pe Sissy, ale cărei mîngîieri — primele pe care le-am primit în viața mea — nu le-am uitat niciodată! Ce s-o fi întîmplat cu ea, sărmana, micuța mea tovarășă de suferință? O voi mai revedea, oare, vreodată?... Da, ăsta a fost într-adevăr un noroc pentru mine...

— Și a mai fost un noroc, că Hard era o megeră atît de mîrșavă, fără de care ai fi rămas în cătunul Rindock pînă în clipa în care ea te-ar fi trimis înapoi la casa de caritate din Donegal. Atunci, tu ai luat-o la fugă... și fuga te-a făcut să pici în mîinile acelui prezentator de marionete...

— Oh, monstrul! a strigat Prichindel.

— Și a fost iarăși un adevărat noroc că era așa, căci ai mai fi bătut și astăzi drumurile, dacă nu într-o cușcă rotitoare, cel puțin tot în slujba aceluiași om atît de brutal, Thornpipe. Scăpînd de acolo, ai intrat la *ragged-school,* în Galway...

— Unde l-am întîlnit pe Grip... Grip care a fost atît de bun cu mine, căruia îi datorez viața, căci m-a salvat — fiind el însuși în primejdie să piară...

— Fapt care te-a condus la comediana aceea extravagantă... O existență cu totul deosebită de cea dinainte, trebuie să mărturisesc, dar care nu ți-ar fi asigurat o situație onorabilă și socotesc că a fost un noroc că, după ce s-a distrat puțin cu tine, într-o bună zi te-a părăsit...

— Să știți că nu-i port pică pentru asta, domnule O'Brien. La urma urmelor, ea m-a cules de pe drumuri, ea a fost bună cu mine... și, după aceea... eu am înțeles multe lucruri! De altfel, urmînd raționamentul dumneavoastră, mulțumită faptului că dînsa m-a lăsat de izbeliște, familia Mac Carthy mi-a dat adăpost la ferma Kerwan...

— Drept ai vorbit, băiatul meu! Și acolo, iar...

— Oh, acolo, domnule O'Brien, veți avea de furcă să mă convingeți că nenorocirea acestor oameni cumsecade a putut să însemne o împrejurare norocoasă!...

— Da și nu, i-a răspuns domnul O'Brien.

— Nu, domnule O'Brien, nu! a afirmat cu hotărîre în glas Prichindel. Și, dacă am să fac cumva avere, voi avea întotdeauna mari păreri de rău, întrucît punctul de plecare al acelei averi a fost ruina familiei Mac Carthy! Mi-aș fi petrecut bucuros toată viața la ferma aceea, unde eram copilul casei... Aș fi văzut cu ochii mei cum crește Jenny, fină-mea, și n-aș fi putut visa la o fericire mai mare decît aceea a familiei mele adoptive...

— Te înțeleg prea bine, copilul meu. Nu este însă mai puțin adevărat că această înlănțuire de împrejurări îți va îngădui, sper, ca într-o bună zi să te arăți recunoscător pentru tot ceea ce au făcut dînșii pentru tine...

— Domnule O'Brien, mai bine-ar fi ca ei să n-aibă niciodată nevoie să recurgă la ajutorul cuiva, fie și al meu!

— Nu am să stărui și îți respect simțămintele, care îți fac multă cinste... Dar

♦ Proiectul RI 2010 ♦ ♦ Jules Verne 2010 ♦

să continuăm să judecăm şi să ajungem la Trelingar-castle.

— Oh, ticăloşi oameni — acest marchiz, această marchiză şi fiul lor Ashton. Ce de umilinţe am mai avut de îndurat!... Acolo s-a desfăşurat partea cea mai urîtă a existenţei mele...

— Dar, pentru a reveni la sistemul nostru de deducţii, a fost un adevărat noroc că s-a întîmplat astfel. Dacă ai fi fost mai bine tratat la Trelingar-castle, poate că ai fi rămas mai departe acolo...

— Nu, domnule O'Brien! Slujbă de *groom?* Nu!... Niciodată... niciodată!... Nu mă aflam acolo decît în aşteptare... şi, de îndată ce aş fi făcut ceva economii...

— De exemplu, a băgat de seamă domnul O'Brien, o persoană care trebuie să fi fost încîntată că ai ajuns la acest castel a fost Kat.

— Oh, ce femeie minunată!

— Şi cineva care a fost desigur încîntat că tu ai plecat de acolo e Bob, căci altminteri tu nu l-ai fi întîlnit hoinărind pe drumuri, nu l-ai fi salvat... nu l-ai fi luat cu tine la Cork unde aţi muncit amîndoi cu atîta curaj, unde l-aţi regăsit pe Grip şi fără de care, în acest moment, tu nu te-ai găsi la Dublin...

— Stînd de vorbă cu cel mai bun dintre oameni, care a legat prietenie cu noi! a răspuns Prichindel, strîngînd mîna bătrînului negustor.

— Şi care nu-şi va economisi sfaturile, atunci cînd vei avea nevoie de ele!

— Mulţumesc, domnule O'Brien, vă mulţumesc!... Da, aveţi dreptate şi experienţa dumneavoastră nu vă poate înşela!... Lucrurile se înlănţuie în viaţă... Măcar să pot fi de folos tuturor acelora pe care-i iubesc şi care m-au iubit!

Dar afacerile lui *Little Boy?...* Ele erau înfloritoare, să nu aveţi nici o îndoială în această privinţă. Comerţul lui Prichindel nu ieşise din modă, căci interesul publicului, departe de-a da îndărăt, creştea văzînd cu ochii. Ba, s-a ivit chiar o nouă sursă de beneficii. La sfatul domnului O'Brien, bazarului i-a fost adăugat un fond de articole de băcănie cu amănuntul şi ştim bine ce de mărfuri au ajuns să se vîndă sub această denumire. Magazinul s-a dovedit în scurtă vreme neîncăpător şi a fost nevoie să fie închiriate şi alte încăperi de la parterul clădirii. Ah, ce proprietar îngăduitor, domnul O'Brien, şi ce mai locatar recunoscător, Prichindel al nostru! Tot cartierul a dorit să-şi procure de-ale gurii de la Pungile sărace. A fost nevoie să se apuce de treabă şi Kat, iar buna femeie a făcut-o din toată inima. Şi totul era atît de curat, atît de bine rînduit, atît de îmbietor! Dar cîtă trudă însemnau toate acestea — de cumpărat marfa, de făcut livrările atît dimineaţa cît şi după-amiaza, de servit o clientelă numeroasă, de completat registrele, de ţinut conturile, de verificat casa în fiecare seară! Ziua întreagă abia era de-ajuns şi, de cîte ori, fără intervenţia fostului negustor, *Little Boy and Co* ar fi fost de-a dreptul copleşiţi!

Desigur, ar fi trebuit să-şi mai angajeze un funcţionar priceput în asemenea negoţ. Însă, în cine s-ar fi putut încrede? Tînărului patron îi era silă să vîre un străin în casă. Şi, cu toate acestea, s-ar fi putut găsi un om cinstit, muncitor şi serios. De pildă, un contabil priceput, ce putea fi instalat într-un birou dindărătul celui de al doilea magazin. Ar fi însemnat să scape de o bună parte din muncă. Ah, dacă Grip ar fi fost de acord!... Osteneală zadarnică! De prisos să-l tot pisezi, Grip nu se hotăra, în ciuda faptului că părea să fie cît se poate de potrivit pentru a ocupa acest post, şezînd pe un scaun înalt la o masă vopsită în negru, cu pana după ureche, cu creionul în mînă, în mijlocul cartoanelor sale, urmărind

cîte un cont deschis fiecărui furnizor... I-ar fi mers mult mai bine astfel, decît să-şi prăjească burta dinaintea cazanelor de pe *Vulcan!* De pomană se tot rugau de dînsul! Se înţelege însă de la sine că, între două călătorii, fochistul-şef consacra bazarului toate ceasurile de răgaz. Se apuca de lucru cu multă plăcere. Numai că asta dura o săptămînă, apoi *Vulcan* ieşea iarăşi în larg şi, după patruzeci şi opt de ore, Grip se găsea la sute de mile de Insula de Smarald. Plecarea lui provoca întotdeauna întristare — întoarcerea, de fiecare dată, bucurie. S-ar fi zis că este un frate mai mare care tot vine şi pleacă. Haide, rămîi, prietene Grip, rămîi împreună cu ei!

De altminteri, fratele mai mare continua să-şi facă toate cumpărăturile de la *Little Boy and Co.* Sosea mereu, ca-ntotdeauna, cu toată averea în chimir. Abia în epoca aceea, la sfaturile domnului O'Brien şi ale lui Prichindel, dînsul a consimţit să se despartă de comoară. Să nu ajungeţi însă pînă acolo încît să credeţi că patronul Pungilor sărace ar fi acceptat ca Grip să-i dea fonduri cu împrumut sau să-i fie comanditar.[1] Nu, el nu avea nevoie de banii lui Grip! Dînsul făcuse economii serioase, depuse la banca Irlandei, astfel încît paralele fochistului-şef au fost plasate la Casa de economii, o instituţie foarte solidă, ale cărei depuneri se ridicau atunci la peste patru milioane de lire sterline. Grip putea acum să doarmă liniştit: capitalul lui se afla în siguranţă şi urma să crească în fiecare an prin adăugarea dobînzilor. Pe toţi sfinţii Irlandei, Casa de economii nu era cu nimic mai prejos decît cingătoarea lui!

Vom face o observaţie: dacă încăpăţînatul de Grip refuza să schimbe bluza groasă de marinar pe vestonul cu mînecuţe de lustrin al contabilului, dînsul a contribuit totuşi la sporirea clientelei lui *Little Boy.* Toţi tovarăşii săi de pe *Vulcan* şi familiile lor veneau să se aprovizioneze cu cele trebuincioase de la bazar. El făcuse şi printre mateloţii din port o propagandă de nemaipomenit, de parcă ar fi fost comis-voiajorul casei Pungilor sărace.

— Ai să vezi, i-a spus fochistul într-o bună zi lui Prichindel, ai să vezi tu că pînă la urmă şi armatorii or să ajungă să se aprovizioneze de la tine! Atunci are să fie nevoie de lăzi cu băcănie şi cu conserve pentru călătoriile-alea de cursă lungă!... Şi tu ai să devii un angrosist...

— Angrosist? l-a întrebat Bob care lua şi el parte la conversaţie.

— Da... angrosist... cu magazine, pivniţe, antrepozite... nici mai mult nici mai puţin decît domnu' Roe sau domnu' Guiness.

— Oh! a făcut Bob.

— Cu siguranţă, *And Co,* i-a răspuns Grip, căruia îi plăcea să-i dea această poreclă lui Bob. Şi să v-aduceţi amîndoi aminte de ce vă zic...

— La fiecare călătorie... a băgat de seamă Prichindel.

— Da, la fiecare călătorie, a replicat Grip. Tu ai să faci avere, ba încă o mare avere...

— Atunci, Grip, de ce nu vrei tu să te asociezi cu mine?

— Eu?... Ce, să-mi las meseria?...

— Tragi cumva nădejde să ajungi mai sus şi din fochist-şef să ajungi, de pildă, mecanic?

---

[1] Comanditar (fr. commanditaire) — persoană care împrumută bani într-o Societate, fără a avea drepturi de asociat sau anumite obligaţii (n.t.).

— Mecanic?... Oh, sigur că nu... Nu-s eu pînă-ntr-atîta de ambiţios... Şi ar fi trebuit să învăţ carte... În prezent, n-aş mai putea... E prea tîrziu!... Mă mulţumesc cu ceea ce sînt...

— Ascultă, Grip, eu stărui... Noi avem neapărat nevoie de un funcţionar în care să ne putem încrede cu desăvîrşire... Pentru ce refuzi să fii de-al nostru?

— Eu nu pricep o boabă din contabilitatea voastră.

— Ai putea să înveţi fără mare greutate.

— La drept vorbind, atîta l-am văzut pe domnul O'Bodkins îndeplinindu-şi funcţia, acolo, la *ragged-school!*... Dar nu, *my boy,* nu! Am fost atîta de nefericit pe pămînt şi sînt aşa de fericit pe mare!... Pămîntu' pe mine mă-nspăimîntă!... Ah, cînd ai să ajungi un mare comerciant şi o să posezi propriile tale nave, ei bine... am să navighez pentru casa ta de negoţ, ţi-o făgăduiesc...

— Haide, Grip, să fim serioşi! Şi gîndeşte-te că te vei găsi foarte singur mai tîrziu!... Să admitem că, într-o bună zi, îţi vine cheful să te căsătoreşti.

— Să mă căsătoresc... Eu?...

— Da... tu!

— Deşelatu' ăsta de Grip să aibă o nevastă a lui... şi copii?

— Fără îndoială... ca toată lumea, i-a răspuns Bob, pe tonul unui om ce are o mare experienţă de viaţă.

— Toată lumea, zici?...

— Fără doar şi poate, Grip. Şi eu însumi...

— Ascultaţi-l pe musu' ăsta... care se bagă în vorbă!

— El are dreptate, a spus Prichindel.

— Şi tu, *my boy,* tu la fel te gîndeşti că...?

— Poate că are să mi se întîmple şi mie.

— Bun! Ia uite la ei, ăsta n-are nici treişpe ani, ălălalt nici n-a-mplinit nouă şi s-au apucat amîndoi să vorbească de căsătorie!

— Nu este vorba despre noi, Grip, ci despre tine, care vei împlini în curînd douăzeci şi cinci de ani!

— Ia stai şi tu şi te gîndeşte un piculeţ, *my boy!* Cum să mă-nsor eu, un fochist... un om care-i tuciuriu ca un negru din Africa timp de două treimi din existenţa lui!

— Ah, bun! a strigat Bob. Aşadar lui Grip îi e teamă că feciorii lui au să fie nişte negrişori?

— Ar fi foarte cu putinţă, i-a răspuns Grip. Eu nu sînt bun decît să mă-nsor cu o negresă ori cel mult cu o piele-roşie... acolo... în străfundu' fundului Statelor Unite!

— Grip, a reluat Prichindel, rău faci că iei lucrurile în glumă!... Doar spre binele tău vorbim noi aici... Vine o vîrstă cînd ai să te căieşti că nu m-ai ascultat...

— Ce vrei tu, *my boy*... o ştiu prea bine... Eşti om cu judecată... şi ar fi o adevărată fericire să putem trăi laolaltă... Însă meseria asta a mea m-a hrănit pînă acum... şi are să mă mai hrănească şi de-acum încolo... Nici nu-mi poate trece prin cap s-o părăsesc!

— În sfîrşit... atunci cînd vei voi, Grip... Aici se va găsi întotdeauna un loc pentru tine. Şi m-aş mira foarte tare dacă într-o bună zi n-ai să te vezi instalat dinaintea unui birou confortabil... cu o tichie pe cap, cu pană după ureche... şi fiind la parte cu noi în afaceri...

Toţi tovarăşii săi de pe Vulcan *şi familiile lor veneau să se aprovizioneze*

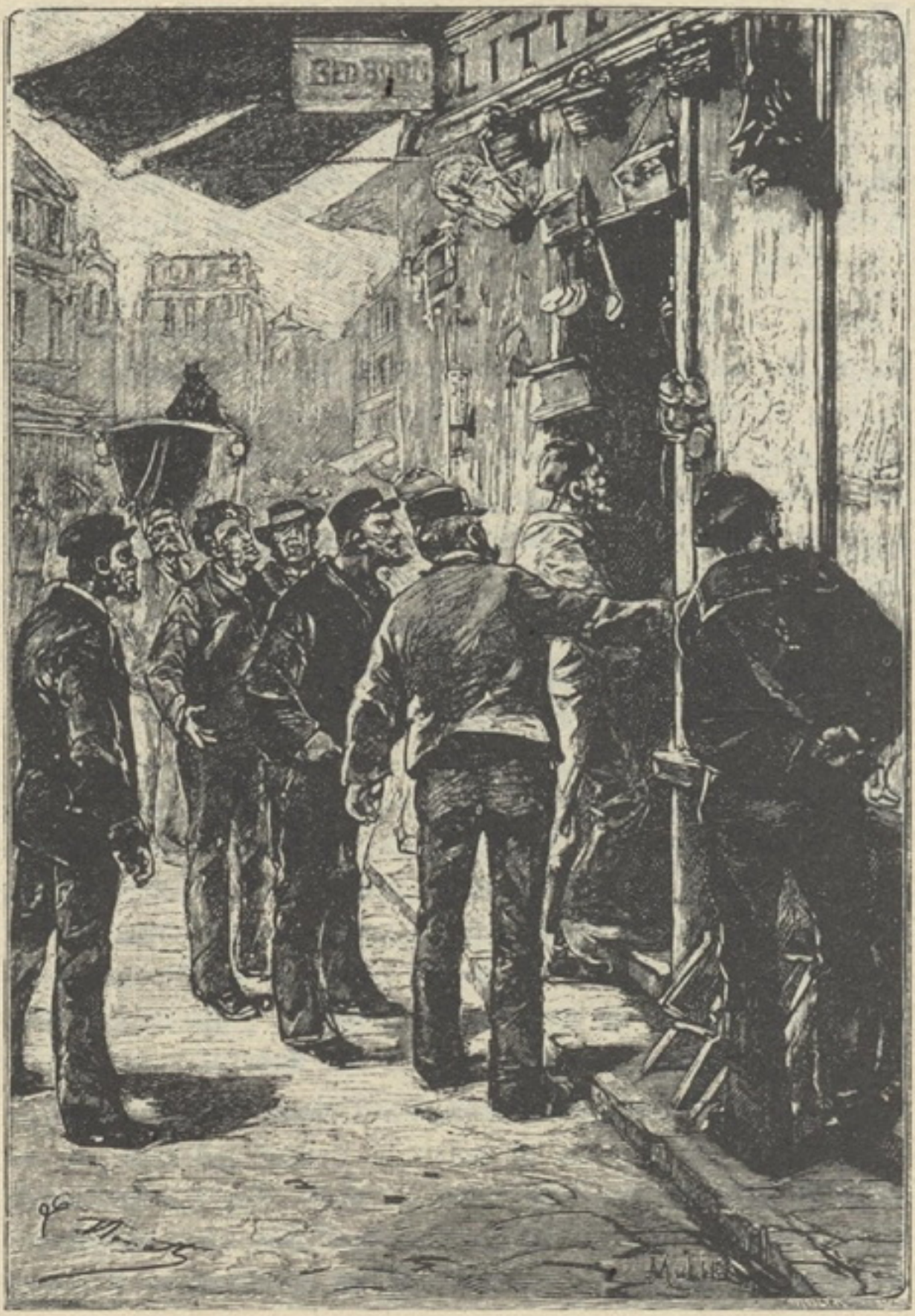

— Eh, pentru asta ar trebui să mă fi schimbat foarte mult...

— Păi, ai să te schimbi, Grip!... Toată lumea se schimbă... Şi este înţelept să te schimbi... atunci cînd o faci ca să-ţi meargă mai bine...

Totuşi, în ciuda insistenţelor, Grip nu s-a dat deloc bătut. Adevărul este că îşi iubea meseria, că armatorii navei *Vulcan* îi dădeau dovezi de simpatie, că era stimat de căpitanul său, iubit de tovarăşii lui de muncă. Astfel încît, nedorind să-l întristeze pe Prichindel, i-a spus:

— La întoarcere... la întoarcere o să vedem!

Apoi, cînd se întorcea din cursă, el nu mai adăuga nimic faţă de cele spuse la plecare:

— O să vedem... O să vedem!

A urmat de aici că firma *Little Boy and Co* a fost silită să-şi angajeze un funcţionar care să ţină socotelile. Domnul O'Brien a găsit un fost contabil, domnul Balfour, de cinstea căruia răspundea personal. Acesta îşi cunoştea temeinic meseria. Dar, ce să mai vorbim, nu era Grip!

Anul s-a încheiat în condiţii excelente iar inventarul, stabilit de sus-pomenitul Balfour, a dat — atît în mărfuri cît şi în bani — plasaţi după cum ştim la Banca Irlandei — un total superb, de o mie de lire.

În epoca aceea — ianuarie 1885 — Prichindel tocmai păşise în cel de al paisprezecelea an de viaţă, iar Bob avea nouă ani şi jumătate. Sănătoşi, viguroşi pentru vîrsta lor, ei nu mai simţeau cîtuşi de puţin urmările mizeriei de odinioară. Un sînge generos, sîngele gaelic, le curgea prin vine, întocmai cum Shannon, Lee sau Liffey curg de-a curmezişul Irlandei ca s-o însufleţească.

Bazarul se găsea într-o situaţie înfloritoare. În mod cît se poate de vădit, Prichindel înainta pe calea bogăţiei. Nici o îndoială în această privinţă, afacerile lui nefiind dintr-acelea care să-l tîrască în speculaţii riscante. De altfel, prudenţa lui înnăscută l-ar fi oprit s-o facă, deşi n-ar fi fost el omul — putem folosi pe deplin acest cuvînt în cazul său — să lase să-i scape o ocazie bună, dacă i s-ar fi ivit pe neasteptate.

Însă, soarta familiei Mac Carthy nu înceta să-l neliniştească. Urmînd sfatul domnului O'Brien, el scrisese în Australia, la Melbourne. Răspunsul agentului de emigrare a fost însă acela că i se pierduse urma — ceea ce se întîmplă prea adesea în ţara aceasta uriaşă, ale cărei regiuni centrale erau aproape necunoscute în epoca aceea. Lipsiţi de bani, se prea poate ca domnul Martin şi fiii săi să nu fi putut găsi de lucru decît pe la fermele îndepărtate, unde se cresc turme mari de oi!... Dar în ce provincie, în care district al acestui vast continent?

Nu se mai ştia nimic nici despre Pat de cînd ieşise din slujba casei Marcuard şi n-ar fi fost lucru de mirare ca el să-şi fi urmat părinţii în Australia.

Se înţelege de la sine că, din toţi aceia pe care-i cunoscuse altădată, alde Mac Carthy şi Sissy, tovarăşa lui de suferinţă de la Hard, erau singurii cărora le păstra un loc în amintire. De îngrozitoarea megeră din cătunul Rindock, de cumplitul Thornpipe, de augusta familie a Pibornilor nici nu se mai sinchisea. Cît despre *miss* Anna Waston, se şi mira că n-o văzuse încă făcîndu-şi apariţia la vreunul din teatrele din Dublin. S-ar fi dus oare s-o viziteze? Poate că da, poate că nu. În orice caz, nu avusese prilejul să se pronunţe, căci, după nefericita scenă de la Limerick, celebra comediană se hotărîse să părăsească Irlanda şi chiar Marea

Britanie pentru a face un „turneu bernhardtian"[1] în străinătate.

— Şi Carker... n-a fost încă spînzurat?

Aceasta era întrebarea invariabilă pe care Grip i-o punea de fiecare dată cînd se întorcea cu *Vulcan* din cursă, de îndată ce păşea în magazinele Pungilor sărace. Şi, la fel de invariabil, i se răspundea că nu se mai auzise vorbindu-se despre Carker. Grip răsfoia atunci ziarele vechi, fără să găsească nimic care să fi avut cea mai mică legătură cu „cel mai faimos netrebnic de la *ragged-school!*".

— Să aşteptăm, spunea tot el, trebuie să avem răbdare!

— Dar de ce nu crezi că acest Carker putea să fi ajuns un băiat vrednic de stimă?

— El, a strigat Grip, el?... Ticălosu' ăsta?... Păi, ţi s-ar face de-a dreptu' scîrbă să fie ăsta cinstit!

Pînă şi Kat, care cunoştea istoria zdrenţăroşilor din Galway, era de aceeaşi părere cu Grip. De altfel, femeia aceasta cumsecade şi fochistul se împăcau de minune. În afară de un singur punct şi anume: Kat îl tot presa pe Grip să părăsească navigaţia, iar Grip refuza cu încăpăţînare să îndeplinească dorinţele bunei Kat. De aici urmau discuţii aprinse de zăngăneau geamurile de la bucătărie. Astfel încît, spre sfîrşitul anului, problema nu înaintase nici măcar cu un pas şi fochistul plecase iarăşi la bordul lui *Vulcan* unde, dacă stăteai să-l asculţi, aprindea focurile cazanelor „numai uitîndu-se la ele".

Au ajuns astfel pînă în data de 25 noiembrie, aşadar în plină iarnă. Ningea cu fulgi mari de zăpadă, pe care briza îi purta învîrtejindu-i pînă la suprafaţa pămîntului, ca pe nişte fulgi albi de porumbei. Era una dintre zilele acelea friguroase, cînd ai fi fost fericit să stai în casă la căldură.

Şi, cu toate acestea, Prichindel n-a rămas la bazar. Încă de dimineaţă primise o scrisoare de la unul dintre furnizorii săi de la Belfast. O încurcătură în privinţa unei facturi care, dacă nu era pusă la punct la timp, putea să dea naştere unui proces, iar procesele se cuvine să fie evitate pe cît posibil, chiar şi atunci cînd se desfăşoară dinaintea judecătorilor purtînd perucă din Regatul-Unit. Cel puţin aceasta era părerea domnului O'Brien care, ştiind el bine despre ce era vorba, l-a sfătuit numaidecît pe tînărul nostru băiat să plece la Belfast fără întîrziere, pentru a încheia afacerea în cele mai bune condiţii.

Prichindel a recunoscut înţelepciunea unui asemenea sfat şi s-a hotărît să-i dea ascultare, fără a mai întîrzia nici măcar o singură zi. Nu era vorba decît despre o călătorie pe *railway* de vreo sută şi şaizeci de kilometri. Dacă lua trenul de ora nouă, avea să ajungă încă în cursul dimineţii în capitala comitatului Antrim[2]. Fără îndoială că după-amiaza i-ar fi fost de ajuns ca să se pună de acord cu corespondentul său şi, cu trenul de seară, putea să ajungă înapoi acasă pînă la miezul nopţii.

Bob şi Kat urmau deci să aibă grijă de *Little Boy* şi patronul lor, după ce i-a îmbrăţişat, s-a dus la gară, aflată în apropierea clădirii ce adăposteşte vama, spre a-şi cumpăra biletul de tren pentru Belfast.

---

[1] Aluzie la celebra actriţă franceză Sarah Bernhardt (n.t.).

[2] În prezent, oraşul Belfast, capitala provinciei britanice Ulster, alcătuieşte un comitat aparte: Belfast County Borough (Oraşul-comitat Belfast) (n.t.).

Pe o asemenea vreme, un călător nu poate să mai aibă mare interes pentru amănuntele drumului. Şi, pe deasupra, trenul mergea cu viteză mare, cînd de-a lungul litoralului, cînd întorcîndu-se spre interiorul insulei. Ieşind din comitatul Dublin, el a traversat comitatul Meath şi a oprit pentru cîteva minute la Drogheda, un port destul de important, din care Prichindel n-a văzut nimic, după cum n-a putut zări deloc, la vreun kilometru şi jumătate depărtare, faimosul cîmp de luptă de la Boyne, unde a dispărut pentru totdeauna dinastia Stuarţilor[1]. A urmat apoi comitatul Louth, unde trenul a oprit la Dundalk, unul dintre cele mai vechi oraşe ale Insulei Verzi, locul de încoronare al celebrului Robert Bruce[2]. El a pătruns după aceea pe teritoriul provinciei Ulster — această provincie în care era cuprins şi comitatul Donegal, legat, pentru tînărul nostru călător, de amintirea dureroasă a primelor sale mizerii. În sfîrşit, după ce serveşte drept mijloc de legătură între comitatele Armagh şi Down, calea ferată străbate graniţa comitatului Antrim.

Antrimul, cu un teren vulcanic, un sălbatic ţinut al peşterilor, are drept localitate de reşedinţă Belfastul. Este cel de-al doilea oraş al Irlandei din punctul de vedere al negoţului şi are o flotă comercială de trei milioane de tone. Tot pe locul al doilea se numără printre oraşele insulei şi prin populaţia sa, care va atinge în curînd cifra de două sute de mii de locuitori, prin traficul mărfurilor de obîrşie agricolă, aproape în întregime obţinute pe baza cultivării inului, prin industria lui, ce dă de lucru la nu mai puţin de şaizeci de mii de muncitori, împărţiţi la cele peste o sută şaizeci de filaturi, în sfîrşit, prin gusturile sale literare, cărora Queen's College le confirmă înalta valoare. Ei bine, aţi putea crede aşa ceva? Acest oraş aparţine, încă, unuia dintre urmaşii unui favorit al regelui Iacob I. Trebuie să te afli în Irlanda ca să te întîlneşti cu asemenea anomalii sociale.

Belfastul este situat la gura fluviului Lagan, îngustă, pe care un şenal o prelungeşte pînă în largul mării, printre nesfîrşite bancuri de nisip. Veţi fi desigur de acord că, într-un centru industrial atît de însemnat, unde patimile politice se hrănesc din contactul sau, mai bine spus, din ciocnirea unor interese personale, se desfăşoară o luptă necurmată între protestanţi şi catolici. Cei dintîi sînt vrăjmaşii înnăscuţi ai independenţei, cerută sus şi tare de ceilalţi. Unii, cu strigătul casei de Orania pentru strîngerea laolaltă, ceilalţi cu o panglică galbenă drept semn distinctiv, se dedau la tradiţionalele încăierări, mai ales la 7 iulie, cînd se aniversează faimoasa bătălie de la Boyne.

În ciuda faptului că nu era 7 iulie şi cu toate că temperatura atingea patru grade sub zero, oraşul se găsea în mare fierbere. Agitaţia stîrnită de oamenii lui Parnell crea primejdia unor ciocniri între partizanii lui *Land League* şi aceia ai landlordismului. Fusese chiar nevoie să se pună pază dinaintea sediului *Societăţii pentru dezvoltarea culturii inului*, de care erau strîns legate cea mai mare parte a fabricilor din oraş.

Totuşi Prichindel, care venise pentru cu totul alt soi de afaceri decît acelea po-

---

[1] Fugind, la 11 decembrie 1688, din faţa trupelor lui Wilhelm de Orania, încoronat în 1689 ca rege sub numele de Wilhelm al III-lea, Iacob II Stuart a fost înfrînt lîngă rîul Boyne la 1 iulie 1690 (n.t.).

[2] Autorul îl confundă pe Robert De Brus (Bruce), devenit rege al Scoţiei sub numele de Robert I (1306—1329) cu fratele acestuia, Eduard, care, chemat în 1315 de clanurile irlandeze răsculate împotriva englezilor să le vină în ajutor cu trupe scoţiene, este încoronat rege al Irlandei (1316—1318); a fost însă înfrînt şi ucis în luptă la Dundalk (n.t.).

litice, s-a ocupat din capul locului de furnizorul său, pe care a avut norocul să-l găsească acasă.

Negustorul s-a arătat niţel uimit la vederea tînărului băiat ce i se înfăţişase în birou şi n-a fost mai puţin mirat de inteligenţa de care acesta dădea dovadă apărîndu-şi interesele. În cele din urmă, totul s-a sfîrşit cu bine, spre folosul ambelor părţi. Două ore fuseseră de-ajuns pentru a încheia înţelegerea, iar Prichindel, care voia să cineze înainte de-a lua trenul de seară înapoi către Dublin, s-a îndreptat spre un restaurant din cartierul gării. Însă, dacă nu avea motive să regrete acea călătorie, întrucît izbutise să scape de un proces, vizita la Belfast avea să-i aducă în dar ceva cu totul deosebit.

Începea să se lase noaptea. Nu mai ningea. Cu toate acestea, datorită brizei aspre ce se prăvălea în estuarul fluviului Lagan, frigul se făcuse aproape de neîndurat.

În faţa uneia dintre cele mai însemnate fabrici din oraş, drumul lui Prichindel a fost tăiat de un mare grup de oameni. O mulţime compactă oprea trecerea pe stradă. El a fost silit să se strecoare prin masa aceea zgomotoasă. Era zi de plată. Se aflau acolo un mare număr de muncitori şi de muncitoare. O scădere de salariu, anunţată pentru săptămîna următoare, îi adusese în culmea indignării.

Este neapărat nevoie să aflaţi că această industrie a inului — atît cultura, cît şi filatura — a fost odinioară importată în Irlanda şi mai cu seamă la Belfast, de către protestanţii emigraţi din Franţa după revocarea edictului din Nantes. Familiile lor şi-au păstrat pentru ele profituri foarte mari în cele mai multe dintre aceste întreprinderi. Iar fabrica aceea aparţinea, tocmai, unei Companii anglicane. Or, cum cea mai mare parte dintre muncitorii săi erau catolici, vă veţi explica de ce dînşii îşi susţineau reclamaţiile cu o violenţă vrednică de temut.

În scurtă vreme, ameninţările au fost urmate de strigăte şi uşile şi ferestrele uzinei au fost izbite cu o ploaie de pietre. Imediat mai multe grupuri de *policemen* au dat năvală în stradă, ca să împrăştie mulţimea şi să-i aresteze pe conducătorii răzmeriţei.

Prichindel, temîndu-se să nu scape trenul, a vrut să se elibereze din strînsoare, dar nu a izbutit. Aflat în primejdie să fie răsturnat, călcat în picioare, chiar strivit de năvala agenţilor, a fost nevoit să se ghemuiască în intrîndul unei uşi, tocmai în clipa în care cinci sau şase muncitori, loviţi cu brutalitate, se prăbuşeau de-a lungul zidurilor.

În apropierea lui zăcea o fată — una dintre acele sărmane lucrătoare de fabrică — albă la faţă, plăpîndă, sfrijită, bolnăvicioasă, care, în ciuda faptului că era în vîrstă de optsprezece ani, nu părea să aibă mai mult de doisprezece. Abia fusese răsturnată pe jos şi striga:

„Ajutor!... Săriţi!...".

Lui Prichindel i se părea că recunoaşte această voce!... Ajungea pînă la dînsul ca dintr-o îndepărtată aducere aminte... N-ar fi putut spune a cui era... dar inima îi bătea cu putere...

Şi atunci cînd mulţimea, în bună parte dată îndărăt, lăsase strada ceva mai liberă, el s-a aplecat deasupra bietei fete... Ea zăcea în nesimţire. Prichindel i-a ridicat capul şi l-a aplecat în aşa fel încît razele unui felinar cu gaz aerian să-i lumineze trăsăturile chipului.

„Sissy... Sissy!..." a şoptit el.

Intr-adevăr, Sissy era. Însă dînsa nu mai era în stare să-l audă.

Atunci, fără să mai chibzuiască la ce face, dispunînd de persoana ei de parcă i-ar fi aparţinut, întocmai cum ar fi făcut un frate cu propria lui soră, a ridicat-o de pe jos şi a dus-o cu sine la gară, aşa cum se găsea, inconştientă la toate cîte se petreceau în jur.

Iar atunci cînd trenul a pornit, Sissy, instalată într-un compartiment de clasa I, lungită pe perne, încă nu-şi revenise în simţiri. Îngenuncheat lîngă dînsa, Prichindel o striga... îi vorbea... o strîngea în braţe.

Ei bine! Oare nu avea dreptul s-o ia cu sine pe Sissy, tovarăşa lui de mizerie din fragedă copilărie?... Şi pe cine s-ar fi putut bizui sărmana fată dacă nu pe băieţelul pe care în atîtea rînduri îl apărase de bătăile pe care le avusese de îndurat în înspăimîntătoarea *cabin* a lui Hard?

Capitolul XIII

CUM ÎŞI SCHIMBĂ OMUL STAREA ŞI CULOAREA CHIPULUI

La data de 26 noiembrie exista oare în Irlanda — dar ce spunem noi — în toate insulele britanice, în întreaga Europă, în universul întreg chiar, un loc să cuprindă o mai mare cantitate de fericire decît bazarul Pungilor sărace, firmă cunoscută în lumea bursei şi a comerţului sub denumirea de *Little Boy and Co?...* Refuzăm s-o credem, fără numai dacă acest locşor n-o fi fost situat în cel mai minunat colţ al paradisului.

Sissy ocupa cea mai bună cameră din casă. Prichindel stătea la căpătîiul patului ei. Dînsa îl recunoscuse în cele din urmă pe copilul ce se strecurase printr-o gaură de şoarece din şandramaua lui Hard — acum un băiat viguros şi cu o sănătate înfloritoare.

Iar ea, care în perioada cînd se despărţiseră unul de celălalt număra abia şapte anişori, avea astăzi optsprezece ani. Însă, vlăguită cum era de atîta muncă, zdrobită de lipsurile îndurate, avea oare să redevină fetiţa frumoasă de altădată şi care ar fi rămas la fel dacă nu ar fi trăit în atmosfera vătămătoare a fabricilor?

Iată, trecuseră aproape unsprezece ani de cînd nu se mai văzuseră şi, cu toate acestea, Prichindel o recunoscuse pe Sissy numai după voce şi mult mai sigur decît dacă ar fi făcut-o după chip. În ce-o priveşte, Sissy regăsea în inimă tot ceea ce păstrase din amintirile despre copilul de odinioară.

Despre asemenea lucruri stăteau acum de vorbă amîndoi.

Ţinîndu-se pe lîngă ei, Kat nu putea să-şi ascundă înduioşarea. Cît despre Bob, bucuria lui se manifesta prin nişte interjecţii uimitoare, cărora Birk le răspundea prin cîte un „hau... hau" nu mai puţin extraordinar. Domnul O'Brien, foarte emoţionat, a fost de faţă la această convorbire. Şi, fără îndoială că funcţionarul, domnul Balfour, ar fi împărtăşit emoţia generală dacă nu ar fi stat la biroul său, cufundat în socotelile casei *Little Boy and Co.* Auziseră cu toţii vorbindu-se atît de des despre Sissy — la fel de mult ca şi despre familia Mac Carthy — încît n-ar mai fi fost nevoie să li se fi făcut cunoştinţă cu dînsa. Pentru toţi Sissy era o soră

mai mare a lui Prichindel care se întorcea acasă, de unde s-ar fi părut că nu plecase decît în ajun.

Numai Grip nu fusese de faţă la această scenă, dar se poate afirma că — în ciuda faptului că n-o văzuse niciodată — el ar fi recunoscut-o pe tînăra fată, soră cu al său *boy*, dintr-o singură privire. De altfel, *Vulcan* urma să fie semnalat cît de curînd în zona stîncilor submarine ale Canalului Sfîntul Gheorghe. Familia ar fi fost atunci strînsă toată laolaltă.

În ce priveşte viaţa pe care o dusese fetiţa, o puteţi ghici cu uşurinţă — întocmai ca existenţa tuturor acelor sărmani copii din Irlanda. La şase luni după fuga lui Prichindel, Hard murise de pe urma unui acces de beţie, astfel încît a fost nevoie ca Sissy să fie trimisă înapoi la casa de caritate din Donegal, unde a mai rămas încă doi ani încheiaţi. Însă nu putea să fie ţinută acolo la nesfîrşit. Erau doar atîţia alţi nefericiţi ce-şi aşteptau rîndul!... Avea atunci aproape nouă ani şi, la nouă ani trebuie să ştii să nu mai ai nevoie de alţii pentru a te întreţine. Dacă nu poţi intra în slujbă, adică să devii o *maid*[1], a cărei leafă se reduce adesea la casă şi masă, nu se găseşte de lucru prin atîtea fabrici? Sissy a fost deci trimisă la Belfast, unde filaturile oferă locuri pentru o lume întreagă de muncitori. Acolo, şi-a dus traiul cu cele cîteva *pence* cîştigate în fiecare zi, în mijlocul pulberii nesănătoase de in, bruftuluită, lovită, neavînd pe nimeni care s-o apere şi, cu toate acestea, mereu bună, blîndă, serviabilă, căci — de altfel — era deprinsă de mult cu brutalităţile vieţii.

Vieţuind în mijlocul acestei stări de lucruri, Sissy nu mai vedea nici o posibilitate de îmbunătăţire a situaţiei. Era parcă într-o prăpastie în care se înfunda tot mai mult. Şi, chiar în clipa cînd se îndoia că vreodată va mai putea s-o scoată cineva de-acolo, iată o mînă ce-o înşfăca... mîna micuţului ce-i datorăşe primele mîngîieri, ajuns acum şeful unei case de comerţ! Da, el o smulsese din acel infern de la Belfast, iar acum dînsa se găsea la el — acasă la el! — unde avea să devină doamna acelei întreprinderi comerciale — da, doamna, i-o repeta Prichindel, doamna şi nu servitoarea!...

Cum, ea... să fie servitoare?... Oare Kat ar fi îngăduit aşa ceva?... Sau Bob, ar fi lăsat-o să-i facă munca lui?... Şi ce, Prichindel i-ar fi dat voie?

— Aşadar, vrei să mă ţii la tine? a întrebat ea.

— Da, vreau, Sissy dragă!

— Dar, cel puţin, am să pot munci în aşa fel încît să nu-ţi fiu o povară?

— Da, Sissy.

— Ei, şi atunci ce am să fac?

— Nimic, Sissy.

Şi nu putea să fie convins în nici un fel. Adevărul este însă că, o săptămînă mai tîrziu — şi asta după ce spusese sus şi tare că e dorinţa ei neabătută — Sissy era instalată îndărătul tejghelei, după ce fusese pusă la curent cu noile ei atribuţii. Şi, pe legea mea, pentru clientelă a însemnat o atracţie în plus această graţioasă fată, reînsufleţită de noua ei existenţă, înzestrată cu o fizionomie atît de amabilă şi de inteligentă, după cum se şi cuvenea pentru patroana firmei *Little Boy and Co!*

Una dintre cele mai vii dorinţe ale lui Sissy era de a-l vedea ivindu-se în prag

[1] Maid (engl.) — fată în casă, servitoare (n.t.).

pe fochistul-şef de pe *Vulcan*. Ea aflase despre comportarea lui Grip în timpul anilor de la *ragged-school*. Ştia că el moştenise îndatoririle ei de protectoare a copilului, pe care-l scăpa de brutalităţile lui Hard. Ceea ce făcuse dînsa, spre a-l apăra de acea cumplită megeră, făptuise şi Grip ca să-l păzească de Carker şi de banda lui. Şi apoi, fără devotamentul acestui băiat viteaz, sărmanul micuţ ar fi pierit în timpul incendiului şcolii. Fochistul-şef se putea deci bizui pe o bună primire la întoarcere. Însă călătoria i se prelungise de astă dată datorită unor necesităţi comerciale şi anul 1885 s-a încheiat mai înainte ca *Vulcan* să fi revenit la ţărmurile Mării Irlandei.

În rest, cînd se mai amestecă şi norocul, totul duce la succes. Inventarul, stabilit la 31 decembrie, a dat rezultate superioare celor dinainte. Mai mult de două mii de lire sterline, asta era în clipa aceea averea casei Pungilor sărace, scutită de orice fel de datorii, lucru recunoscut ca fiind exact de către domnul O'Brien. Cinstitul negustător n-a putut decît să-l felicite pe tînărul patron, îndemnîndu-l să acţioneze întotdeauna cu cea mai mare prudenţă.

— Este uneori mai greu să-ţi poţi păstra avutul decît a fost să ţi-l agoniseşti, i-a spus el, înmînîndu-i actele inventarului.

— Aveţi dreptate, i-a răspuns Prichindel şi, vă rog, să mă credeţi, domnule O'Brien, că nu o să mă las tîrît de lăcomie. Totuşi, îmi pare rău că banii depuşi la Banca Irlandei nu au o folosinţă mai rentabilă... Sînt bani care dorm şi, atunci cînd dormi, nu lucrezi...

— Nu, băiatul meu, ei se odihnesc şi odihna le este la fel de trebuincioasă banilor ca şi oamenilor.

— Şi, cu toate acestea, domnule O'Brien, dacă s-ar ivi o ocazie bună...

— N-ar fi de ajuns să fie bună, ar trebui să fie excelentă.

— De acord, şi în acest caz sînt sigur că dumneavoastră aţi fi cel dintîi să mă sfătuiţi...

— Să profiţi de ea?... Cu siguranţă, băiatul meu, dar cu condiţia ca asta să intre în genul tău de afaceri.

— Tot aşa înţeleg şi eu, domnule O'Brien, căci niciodată nu are să-mi vină ideea să înfrunt riscul de-a mă vîrî în operaţiuni la care nu mă pricep. Însă, acţionînd întotdeauna cu prudenţă, poţi căuta să-ţi dezvolţi propriul negoţ...

— Iar, în aşemenea condiţii, n-aş avea dreptate să nu te aprob, băiatul meu, şi dacă am să aflu de vreo afacere foarte sigură... da... poate... În sfîrşit, vom mai vedea!

Căci, în înţelepciunea sa, fostul negustor nu voia să se angajeze mai mult.

O dată vrednică de pomenit între toate — o dată ce merită să fie însemnată cu creionul roşu pe calendarul bazarului Pungilor sărace — a fost aceea de 23 februarie.

În acea zi, Bob, căţărat în vîrful unei scări, în fundul magazinului de jucării, era cît pe ce să se rostogolească pe podea cînd s-a auzit strigat în felul următor:

— Oh, vergi de zburător[1]... Oh!

— Grip! a strigat Bob, dîndu-şi drumul să alunece pînă jos, întocmai ca un puşti pe-o balustradă.

---

[1] Bare ce susţin vela zburător, cea de a patra velă la catargul cu cinci vele, învergată sub vela rîndunică (n.t.).

— Eu însumi, *And Co!*... Prichindel îi sănătos?... Kat e sănătoasă?... Domnul O'Brien este sănătos?... Mi se pare că n-am uitat pe nimeni, nu?

— Pe nimeni?... Dar pe mine, Grip?

Cine rostise aceste cuvinte?... O tînără, strălucind de voie-bună, care a păşit în întîmpinarea fochistului-şef de pe *Vulcan* şi, fără să se sinchisească vreun pic de etichetă, l-a sărutat zgomotos pe amîndoi obrajii.

— Poftim? a strigat Grip, cît se poate de tulburat de întîmplare. ...Do'n-'şoară... Eu nu vă cunosc... Cum?... Prin urmare, aici sărutaţi oamenii fără să-i cunoaşteţi?...

— Atunci, am s-o iau de la început, pînă ce-o să facem cunoştinţă...

— Păi, ea este Sissy, Grip... Sissy!... Sissy! repeta Bob hohotind de rîs.

Prichindel şi Kat tocmai pătrundeau şi dînşii în magazin. Or, iată că împieliţatul ăsta de Grip — şmecher nevoie mare, se vede treaba — n-a vrut să priceapă nimic din explicaţiile ce i s-au dat, pînă cînd n-a înapoiat domnişoarei în cauză sărutările pe care le primise de la aceeaşi domnişoară. Cît de fermecătoare, de fragedă şi de voioasă i s-a mai părut Sissy! Şi, cum tocmai adusese din America o frumoasă trusă de călătorie, el a susţinut pe dată că o luase ca să i-o ofere lui Sissy... că avusese el presimţirea că avea s-o întîlnească la bazarul lui *Little Boy*... încît Sissy a fost de-a dreptul forţată să-i accepte cadoul — lucru pentru care adevăratul său destinatar nu s-a arătat cîtuşi de puţin nemulţumit.

Cît de plăcut se scurgeau acum zilele în magazinul din Bedfort-street! De fiecare dată cînd nu era reţinut la bord, Grip „nu mai demara" — ca să folosim una dintre propriile lui expresii. Neîndoielnic, se afla îndărătul tejghelei Pungilor sărace o atracţie — ca să nu spunem un magnet — a cărei înrîurire se făcea simţită pînă în docuri şi care îl reţinea pe lîngă Sissy după ce îl atrăsese spre dînsa. Ce vreţi? Este greu să rezişti acestor legi ale naturii. Şi, de bună seamă, Prichindel nu putuse să nu bage de seamă ce se petrecea între dînşii.

— Nu-i aşa că e drăguţă sora mea mai mare? l-a întrebat el într-o bună zi pe Grip.

— Sora ta mai mare, *my boy?* Păi, să nu fi fost ea drăguţă şi tot ar fi fost!... Să fi fost ea urîtă şi tot n-ar fi fost! Să fi fost ea rea...

— Să fi fost rea... Sissy?... Oh, Grip!

— Da... spun numai tîmpenii!... Asta-i din cauză că nu ştiu să mă exprim... Da' dac-aş şti eu să mă exprim...

Ba, dimpotrivă, el se exprima cît se poate de bine — cel puţin astfel gîndea Kat. Şi nu trecuseră nici trei săptămîni de la întoarcerea lui Grip de pe mare, că ea îi şi spunea lui Prichindel:

— Grip al nostru e întocmai ca animalele care-şi schimbă blana... Din cenuşiu cum era, este pe cale să-şi reia culoarea naturală... culoarea lui albă... şi nu cred să mai rămînă multă vreme la bordul lui *Vulcan!*...

Domnul O'Brien era şi el de aceeaşi părere.

Totuşi, la 15 martie, cînd *Vulcan* se pregătea să pornească în cursă spre America, fochistul său şef, pe care întreaga familie îl însoţise pînă în port, se găsea la postul lui. Să fi fost oare adevărat — cel puţin aşa pretindea dînsul — că *Vulcan* nu se putea lipsi de el?

Atunci cînd s-a întors, la 3 mai, după şapte săptămîni de absenţă, ai fi zis că schimbarea lui de culoare era şi mai vădită. Desigur, i s-a făcut aceeaşi primire

călduroasă, ca de obicei. Rînd pe rînd, Prichindel, Kat şi Bob l-au strîns în braţe cu toată dragostea. Dar îmbrăţişările sale nu mai erau la fel de convingătoare şi el s-a mulţumit să depună o singură sărutare pe obrazul drept al lui Sissy care, de altfel, nu l-a sărutat decît o singură dată pe obrazul stîng. Ce însemna, a drept vorbind, această reţinere?... Grip avea un aer mai grav, Sissy devenea mai serioasă atunci cînd se găseau faţă-n faţă, ceea ce făcea să se strecoare o oarecare stînjeneală în atmosfera micilor reuniuni de seară ale familiei. Şi, la ora cînd Grip se retrăgea spre a se reîntoarce la bord, atunci cînd Prichindel îl întreba:

— Pe mîine, nu-i aşa, bunul meu Grip?!

El răspundea, cel mai adesea:

— Nu... mîine... e zor mare în camera cazanelor... O să-mi fie cu neputinţă să vin!

Însă, a doua zi, bunul Grip revenea întocmai ca şi în ajun, ba chiar cu un ceas mai devreme. Şi, fenomen extraordinar, era lucru sigur că pielea lui se făcea din zi în zi tot mai albă.

Vă veţi gîndi, fără îndoială, că Grip se găsea într-o stare psihologică numai bună să accepte propunerea de a-şi părăsi meseria de fochist, ca să intre ca asociat la casa *Little Boy and Co.* Cel puţin asta era părerea lui Prichindel; însă el s-a ferit să-i dezvăluie lui Grip ce gîndeşte în această privinţă. I se părea că ar fi mai bine să-l lase să se hotărască singur să vină.

Şi asta mai-mai că s-a întîmplat, pe la începutul lunii mai.

— Merg bine afacerile, în continuare?... întrebase Grip numaidecît.

— După cum poţi judeca şi singur, i-a răspuns Prichindel. Magazinele noastre nu se golesc niciodată.

— Da... e ceva lume!...

— Multă, Grip, şi mai cu seamă de cînd s-a instalat Sissy la tejghea.

— Asta nu mă miră, *my boy!* Nu pot pricepe cum cineva din Dublin, ba chiar din toată Irlanda, să vrea să cumpere ceva care să nu fie vîndut de mîna ei!

— Adevărul este că ar fi şi greu să fii servit de o tînără mai amabilă...

— Şi mai... şi mai... a replicat Grip, care n-a mai izbutit să găsească altă comparaţie vrednică de Sissy.

— Şi mai inteligentă! a adăugat Prichindel.

— Aşadar, e bine, sănătoasă?... a reluat Grip.

— Dacă-ţi spun!

— Şi domnu' Balfour?

— Tot aşa şi domnul Balfour.

— Da' nu de sănătatea lui vorbesc eu! a răspuns Grip, poate niţel cam prea repezit. Ce mă interesează pe mine sănătatea lu' domnu' Balfour?

— Însă pe mine nu mă lasă indiferent, Grip! Domnul Balfour ne este de mare folos... Este un contabil nemaipomenit...

— Da' se pricepe la meseria lui?

— Perfect.

— Nu crezi că e niţel cam bătrîn?

— Nu... nu arată deloc bătrîn!

— Hm!

Şi acest „hm" părea să spună că domnul Balfour nu va întîrzia să atingă limitele extremei bătrîneţi.

Conversaţia s-a oprit aici. Însă, atunci cînd Prichindel a crezut că este de datoria lui să le repete ce vorbiseră, buna Kat şi domnul O'Brien au început să zîmbească.

Ba surîdea pînă şi puştiul de Bob, care se vîra, ca întotdeauna, unde nu-i fierbea oala. Tot dînsul, după cinci sau şase zile, îl întreba pe Grip:

— Oare *Vulcan* nu urmează să plece în curînd pe mare?

— Aşa se vorbeşte, după cît s-ar părea! a replicat Grip, a cărui frunte s-a întunecat întocmai ca marea ce se acoperă de nori cînd suflă briza dinspre sud-vest.

— Şi atunci, a reluat *And Co,* tu ai să aprinzi iar focul la cazane numai uitîndu-te la ele?...

Este cît se poate de adevărat că ochii fochistului-şef străluceau de mîndrie. Dar, fără îndoială, asta nu a durat decît pînă în clipa în care Sissy a străbătut magazinul, graţioasă şi surîzătoare, oprindu-se o clipă ca să spună:

— Domnule Grip, n-aţi vrea să-mi daţi cutia aceea de ciocolată?... Eu nu sînt de ajuns de înaltă...

Şi Grip ajungea pînă la acea cutie.

Sau:

— Nu vreţi să-mi daţi jos căpăţîna aceea de zahăr?... Eu nu sînt de-ajuns de puternică...

Şi Grip dădea jos căpăţîna de zahăr.

— Are să fie lungă călătoria asta? l-a întrebat iarăşi Bob, care, cu înfăţişarea lui de pişicher şi cu privirile sale piezişe, părea că îşi bate joc de bunul prieten Grip.

— Foarte lungă, după cît cred! i-a răspuns fochistul scuturînd din cap. Pe puţin patru-cinci săptămîni...

— Aş! Cinci săptămîni zboară iute!... Am crezut că ai să-mi spui cinci luni!

— Cinci luni?... De ce nu cinci ani! a strigat Grip, la fel de zdruncinat ca un biet nenorocit care s-a căpătuit cu cinci ani de puşcărie.

— Atunci... tu eşti într-adevăr fericit, Grip?

— Păi... cum ai vrea să fiu?... Da! Sînt...

— Un mare prost, asta da!

Şi, îndată după aceea, Bob a rupt-o la fugă, făcînd o strîmbătură cît se poate de semnificativă.

La drept vorbind, Grip nici nu mai trăia, căci asta nu înseamnă viaţă să-ţi petreci vremea izbindu-te cu capul prin toate ungherele, aşa cum se loveşte o muscă de abajurul unei lămpi. Era deci cît se poate de nimerit să plece, dacă tot nu se hotăra să rămînă, lucru care s-a petrecut pe data de 22 iunie.

Pe durata acestei noi absenţe a lui Grip, casa *Little Boy* s-a ocupat de o anumită afacere, aprobată de domnul O'Brien, şi care avea să-i aducă frumoase beneficii. Era vorba despre o jucărie pe care un inventator tocmai o născocise şi căreia Prichindel n-a şovăit să-i cumpere brevetul.

Jucăria s-a bucurat de un succes cu atît mai mare cu cît firma *Little Boy and Co,* adică doi băieţi tineri, îi monopolizase vînzarea. Înainte de a pleca la mare, întreaga *gentry* pustească dorea să-şi ofere acest nou cadou care era destul de costisitor şi Bob, anume pus să vîndă acel articol, n-a mai izbutit să facă faţă nerăbdării clientelei sale. A fost nevoie ca Sissy să-i sară în ajutor, iar vînzarea n-a mers mai rău, ba dimpotrivă! Cît priveşte băcănia, în ciuda faptului că avea un

vad atît de bun, şi-a văzut încasările depăşite de acelea ale raionului de jucării. La urma urmelor, întrucît totul se însuma în casa Pungilor sărace, casierul nu s-a arătat cîtuşi de puţin întristat. Numai prin asta, capitalul a sporit cu cîteva sute de *guinee*. Era chiar foarte probabil că, dacă vînzările nu aveau să scadă şi se mai adăugau şi beneficiile obţinute de obicei în preajma Crăciunului, inventarul încheiat la 31 decembrie urma să se cifreze la trei mii de lire sterline.

Iată, aşadar, ce îi îngăduia tînărului patron al Pungilor sărace să-i întocmească o zestre frumoasă patroanei de la *Little Boy and Co,* dacă i-ar fi venit într-o bună zi cheful să se mărite! Şi de ce să nu mărturisim că Grip, un tînăr ce arăta bine ca persoană şi ar fi fost un soţ desăvîrşit, îi plăcea, cu toate că dînsa n-ar fi vrut s-o recunoască în ruptul capului? Nu este mai puţin adevărat că toată lumea din casă ştia acest lucru. Dar, vedeţi dumneavoastră, avea oare Grip să se hotărască să-i ceară mîna?... Ar fi putut cumva să se lipsească de dînsul cei din marina comercială?... Iar cazanele de pe *Vulcan* ar mai fi fost în stare să funcţioneze dacă el nu se afla la post?... Şi, pe urmă, nu rîsese dînsul de mai-mai să-şi scrîntească fălcile atunci cînd Prichindel îi spusese că poate i-ar veni şi lui pofta să se însoare?...

După întoarcerea lui *Vulcan,* care se petrecuse la 29 iulie, fochistul-şef s-a arătat şi mai stingherit, mai stîngaci, mai trist, mai întunecat la faţă... în sfîrşit, mai nefericit ca oricînd înainte. Nava lui trebuia să iasă iar în larg la 15 septembrie... Oare, de astă dată avea să plece din nou şi el?

Lucrul acesta ar fi fost cu putinţă, întrucît Prichindel — v-aţi fi putut aştepta la atîta răutate din partea lui? — era ferm hotărît să nu zorească deloc un deznodămînt, inevitabil de altfel, atîta vreme cît Grip nu-şi asuma răspunderea s-o ceară oficial pe Sissy în căsătorie. La urma urmelor, era vorba despre sora lui mai mare, a cărei existenţă depindea de dînsul, căreia avea datoria să-i asigure o viaţă fericită... Or, cea dintîi condiţie şi care se impunea de la sine — o condiţie *sine qua non* adică — urma să fie aceea ca Grip să-şi părăsească meseria de marinar şi să fie de acord să intre în casă în calitate de asociat... Dacă nu, nu!

Totuşi, de astă dată, Grip a fost atît de tare strîns cu uşa, încît normal ar fi fost să se pronunţe şi nu să se încăpăţîneze mai departe.

Şi, într-adevăr, într-o bună zi, pe cînd îi tot dădea tîrcoale lui Kat — căci dinaintea acestei vrednice femei el îşi deschidea mai bucuros sufletul — bătrîna i-a spus, fără a da de bănuit că o face într-adins:

— N-aţi băgat de seamă, domnu' Grip, că Sissy a noastră se face din ce în ce mai fermecătoare?

— Nu... i-a răspuns Grip... eu n-am băgat de seamă... Pentru ce-aş fi băgat de seamă?... Eu nici nu mă uit...

— Ah, dumneavoastră nici nu vă uitaţi?... Ei bine, deschideţi ochii şi veţi vedea ce fată frumoasă avem noi aici!... Ştiţi că merge pe nouăsprezece ani?...

— Cum adică?... De pe acum?... a replicat Grip, care ştia ce vîrstă are Sissy, cu aproximaţie de cel mult o oră-două. Mai mult ca sigur că vă înşelaţi, doamna Kat...

— Nu mă înşel deloc... nouăsprezece anişori... Şi va trebui în curînd s-o măritäm... Prichindel are să-i găsească un băiat bun... aşa, la vreo douăzeci şi şase, douăzeci şi şapte de ani... Tii, ia te uită, cam de vîrsta dumneavoastră!... Tot ce ne-am dori noi ar fi să fie un om în care să poţi avea deplină încredere... Da' nu

din marină, de exemplu, nu... nu din marină!... Ce vreţi, lume care călătoreşte... Ei, sigur că da, n-au decît să se înfăţişeze!... Marinarii şi miri! Aşa ceva nu se potriveşte nicicum!... Şi, pe deasupra, întrucît Sissy va avea o zestre frumoasă...

— La drept vorbind, nici n-ar avea nevoie... a băgat de seamă Grip.

— Este adevărat... o persoană atît de binevoitoare... Dar zestrea nu strică deloc, pentru a încropi o gospodărie... Aşa că, tînărul nostru stăpîn nu va întîrzia să-i găsească...

— Şi are pe vreunu' în vedere?...

— Cred şi eu!

— Unu' care dă des p-aici pe la bazar?...

— Destul de des.

— Eu îl cunosc?

— Nu... după cît s-ar părea, dumneavoastră nu-l cunoaşteţi! a răspuns Kat, privindu-l ţintă pe Grip, care şi-a lăsat ochii în pămînt.

— Şi... do'n'şoara Sissy îl place pe omu' ăsta? a întrebat el, cu vocea gîtuită de emoţie, încît vorbele îi ieşeau cu greu din gîtlej.

— Păi... nu prea se ştie... Cu indivizi dintr-ăştia, care nu se mai hotărăsc odată să se pronunţe...

— Doamne, ce de proşti mai sînt pe lume! a făcut Grip.

— Asta e şi părerea mea, i-a răspuns buna Kat.

Însă răspunsul ei, spus verde-n faţă fochistului, nu l-a împiedicat cîtuşi de puţin pe acesta s-o pornească iarăşi pe mare, o săptămînă mai tîrziu, adică la 15 septembrie. În sfîrşit, atunci cînd s-a întors din cursă, la 29 octombrie, era cît se poate de vădit că luase între timp o mare hotărîre; atît doar că se păzea foarte tare s-o şi formuleze în cuvinte.

Ce-i drept, avea şi timp: *Vulcan* urma să rămînă cel puţin două luni în portul său de înregistrare. Se socotise că era nevoie să i se facă reparaţii importante, să i se modifice maşinile, să i se schimbe cazanele. S-ar fi putut întîmpla ca ochii lui Grip să fi degajat prea multă căldură în cursul ultimei călătorii, căci tolele[1] acestora din urmă parcă fuseseră străpunse de cîte două sau trei puncte de foc.

Două luni sînt mai mult decît este nevoie, mai cu seamă atunci cînd nu ai de pronunţat decît un singur cuvînt.

— Do'n'şoara Sissy nu e măritată? o întrebase el pe Kat, de cum pătrunsese în magazin.

— Nu încă, dar asta nu are să întîrzie mult... Arde de nerăbdare! — aşa îi răspunsese buna femeie.

Se înţelege de la sine, nu-i aşa, că, dacă *Vulcan* era dezarmat[2], fochistul nu mai avea nimic de făcut la bord. Astfel încît, să nu ne prindă mirarea dacă el se afla adesea — ca să nu spunem întotdeauna — la bazarul lui *Little Boy*. Numai dacă ar fi locuit acolo ar fi putut rămîne mai mult timp. Ei bine, nici în toată vremea asta lucrurile nu au înaintat cîtuşi de puţin.

Reparaţiile lui *Vulcan* fiind încheiate la capătul răstimpului pomenit mai sus, plecarea în cursă fusese fixată pentru o săptămînă mai tîrziu. Şi nătărăul ăsta de

---

[1] Tolă (fr. tôle) — foaie de tablă groasă (n.t.).

[2] A dezarma nava (fr. désarmer) — a scoate de la bord instalaţiile, manevrele fixe şi curente, combustibilul, proviziile etc. şi a debarca echipajul (n.t.).

Grip încă nu deschisese gura — cel puţin ca să spună ceea ce toată lumea aştepta de la dînsul.

Or, iată că în prima săptămînă a lunii decembrie s-a petrecut un incident neaşteptat.

O scrisoare din Australia, adresată domnului O'Brien, ca răspuns la ultima pe care o expediase dumnealui acolo, cuprindea următoarea ştire:

Doamna şi domnul Martin Mac Carthy, Murdock, soţia acestuia şi fetiţa lor, ca şi Sim şi Pat, care li s-au alăturat, s-au îmbarcat la Melbourne, ca să se întoarcă în Irlanda. Norocul nu le surîsese şi ei se întorceau în ţară la fel de nevoiaşi ca şi în perioada în care o părăsiseră. Îmbarcaţi pe o navă de emigranţi — un vas cu pînze, anume *Queensland,* ce nu avea să poată face traversarea decît anevoie şi în timp îndelungat — ei nu urmau să ajungă la Queenstown mai devreme de trei luni de zile.

Cîtă amărăciune l-a cuprins pe Prichindel la primirea acestor veşti! Cei din familia Mac Carthy rămăseseră la fel de nefericiţi, îşi pierduseră locurile de muncă, erau lipsiţi de mijloace... Dar, în sfîrşit, el putea acum să-şi revadă familia adoptivă... Avea să le vină în ajutor... Ah, de ce nu ajunsese de zece ori mai bogat, ca să le îmbunătăţească situaţia de zece ori mai mult!

După ce l-a rugat pe domnul O'Brien să-i încredinţeze această scrisoare, a încuiat-o în biroul său şi, — lucru cît se poate de ciudat — începînd din ziua aceea n-a mai adus vorba despre dînşii. Ai fi zis că, de la primirea sus-pomenitei scrisori, s-ar fi păzit să mai vorbească despre foştii fermieri de la Kerwan.

Scrisoarea aceea a avut un efect neaşteptat asupra lui Grip. Cine s-ar fi aşteptat la aşa ceva? O, inimă omenească, tu nu te schimbi, chiar dacă baţi în pieptul unui fochist-şef! Alde Mac Carthy erau pe punctul de-a se întoarce în ţară; se prea poate ca Pat şi Sim să fie doi flăcăi cît se poate de arătoşi, iar Prichindel îi iubea atît de mult... îi erau ca fraţii... Poţi să ştii dacă n-o să vrea s-o dea după unul dintre ei pe aceea care îi era ca o soră bună?... Pe scurt, Grip a devenit gelos, îngrozitor de gelos, astfel încît, într-o zi de 9 decembrie, s-a hotărît să pună capăt acestei stări de lucruri. Însă, chiar în aceeaşi dimineaţă, Prichindel, luîndu-l la o parte, i-a spus:

— Vino în biroul meu, Grip... Trebuie să-ţi vorbesc.

Grip s-a făcut dintr-o dată alb la faţă — să fi avut presimţirea vreunei grave situaţii viitoare? — şi l-a urmat pe Prichindel.

De îndată ce s-au aflat singuri, aşezaţi faţă-n faţă, patronul Pungilor sărace i s-a adresat fochistului pe un ton aspru:

— Probabil că voi avea de încheiat o afacere destul de însemnată şi o să am nevoie de banii tăi.

— În sfîrşit, i-a răspuns Grip, n-aş zice că-i prea devreme! Şi de cîţi ai nevoie?

— De tot ce ai depus la Casa de economii.

— Ia-ţi cît îţi trebuie.

— Uite, aici e livretul tău... Semnează-l ca să-i pot ridica astăzi, nu mai tîrziu...

Grip a deschis livretul de economii şi a semnat.

— Cît priveşte beneficiul tău, n-am să-ţi mai spun nimic...

— Nici că merită osteneala!

— Deoarece, cu începere din această zi, tu faci parte din casa *Little Boy and Co.*

— În ce calitate?...

— În calitate de asociat.

— Da'... vaporu' meu?

— Vei cere să fii concediat!

— Păi... şi meseria mea?

— Ai să renunţi la dînsa.

— Da' de ce să renunţ la ea?

— Pentru că te vei căsători cu Sissy.

— Mă voi căsători... eu... cu do'n'şoara Sissy! a repetat Grip, care părea că nu mai pricepe nimic.

— Da... pentru că aşa doreşte dînsa.

— Ah... dînsa doreşte ca să...

— Da... Şi, cum şi tu vrei la fel, să...

— Eu!... Vreau eu?...

Grip nu ştia ce răspunde; el nu mai înţelegea o iotă din tot ce-i spunea Prichindel. Atunci şi-a luat bereta, a pus-o pe cap, a scos-o iar, a lăsat-o pe un scaun, s-a aşezat peste ea, toate astea fără ca măcar să-şi dea seama ce face.

— Haide, i-a spus Prichindel, vei fi silit să-ţi cumperi alta pentru cununie.

Desigur că avea să-şi cumpere alta, dar nu a izbutit să afle niciodată cum se hotărîse căsătoria lui. Vreo douăzeci de zile în şir n-a mai putut nimeni să-l scoată din buimăceală — nici măcar Sissy! Asta urma să-i treacă... după ceremonie.

Ceea ce s-a şi adeverit. Fapt este că, în 24 decembrie, într-o frumoasă dimineaţă, Grip a îmbrăcat un costum negru, de parcă ar fi mers la priveghi, iar Sissy o rochie albă, ca şi cum s-ar fi dus la bal. Domnul O'Brien, Prichindel, Bob şi Kat şi-au pus hainele de duminică, în ciuda faptului că era într-o vineri. Apoi, două trăsuri au tras la uşa Pungilor sărace, pentru a conduce toate aceste persoane la capela catolică şi romană din Bedfort-street. Şi, atunci cînd Grip şi Sissy au ieşit din capelă, după o jumătate de oră, iată, nu numai că erau căsătoriţi, ba, lucru care nu va mira pe nimeni, chiar unul cu altul!

În afară de asta, nimic nu se schimbase în clipa cînd voioasa societate s-a întors la bazarul firmei *Little Boy and Co.* Iar vînzările au fost reluate, căci nu puteau închide, în ajunul Crăciunului şi în nasul numeroasei lor clientele, un bazar cu un vad atît de bun.

Capitolul XIV

CU MAREA IZBIND FURIOASĂ DIN TREI PĂRŢI

La 15 martie — cam la trei luni după cununia lui Grip cu Sissy — vasul cu pînze *Doris* părăsea portul Londonderry şi ieşea în larg, mînat de o briză prielnică dinspre nord-est.

Londonderry este capitala comitatului cu acelaşi nume, care se învecinează cu comitatul Donegal în partea septentrională a Irlandei. Locuitorii Londrei îi spun

Londonderry, întrucît acest comitat aparţine aproape în întregime corporaţiilor din capitala Insulelor Britanice, ca urmare a confiscărilor de pămînturi de odinioară şi pentru că banii londonezilor au reînălţat oraşul din ruine. Însă Paddy, de vreme ce nu poate protesta altcum, îl numeşte pur şi simplu Derry, lucru pentru care n-ai avea de ce să-l ţii de rău.

Reşedinţa sus-pomenitului comitat este un oraş important, situat în apropierea malului stîng şi a vărsării fluviului Foyle în mare. Străzile sale sînt largi, aerisite, curat întreţinute, nu prea animate, în ciuda faptului că populaţia lui numără cincisprezece mii de locuitori. Pot fi văzute promenade pe locul unde erau amplasate fostele fortificaţii, o catedrală episcopală cocoţată în vîrful colinei urbane ca şi cîteva vestigii — aproape de nerecunoscut — ale abaţiei Sfînta Colomba şi ale lui Tempal More, remarcabil edificiu construit în veacul al XII-lea.

Activitatea portului, care este însemnată, cuprinde exportul unor mari cantităţi de mărfuri — ardezie, bere, vite — şi, trebuie neapărat s-o spunem, a unui mare număr de emigranţi. Şi cîţi oare dintre aceşti nefericiţi irlandezi, alungaţi de mizerie, se mai întorc în ţara lor de baştină?

Nu-i deloc lucru de mirare, fără îndoială, că un *schooner* — altminteri spus, o goeletă — a părăsit portul Londonderry, deoarece sute de vase coboară sau urcă zilnic prin intrarea îngustă a golfului Lough-Foyle. Şi pentru ce ar fi fost luată în seamă plecarea corabiei *Doris* în mijlocul unui du-te-vino de nave maritime care atinge, anual, cifra de şase sute de mii de tone?

Asemenea observaţie este întemeiată. Dar, dacă această goeletă merită să ne atragă atenţia în chip deosebit, este pentru că ea îl poartă pe Cezar şi norocul său. Cezar este de astă dată Prichindel, iar norocul — încărcătura pe care nava o transportă la Dublin.

Însă din ce cauză tînărul patron al lui *Little Boy and Co* se afla atunci la bordul lui *Doris?*

Iată dar ce se petrecuse:

După cununia lui Sissy cu Grip, cei de la *Pungile sărace* fuseseră foarte ocupaţi ţinînd seama de afacerile prilejuite de Anul nou — inventarul de sfîrşit de an, năvala clientelei, pe zi ce trecea tot mai numeroasă, înfiinţarea unor noi raioane în bazar ş.a.m.d. Grip se pusese foarte serios pe treabă, în ciuda faptului că încă nu-şi revenise din uluirea sa matrimonială. Ce-i drept, împrejurarea că ajunsese soţul acestei fermecătoare Sissy i se părea un adevărat vis, ce avea să se spulbere la trezire.

— Te asigur eu că eşti căsătorit, îi tot repeta Bob.

— Da... mi se pare şi mie că aşa-i, Bob... Şi, cu toate astea... uneori... parcă nici nu-mi vine să cred!

Anul 1887 a început deci în condiţii cît se poate de bune. Una peste alta, Prichindel nu şi-ar fi putut dori altceva decît ca această stare de lucruri să continue, dacă n-ar fi fost preocuparea serioasă, care nu-i dădea pace o clipă, şi anume să le asigure o soartă mai bună celor din familia Mac Carthy, de îndată ce sărmanii oameni aveau să păşească iarăşi pe pămîntul Irlandei.

Mai sosiseră ceva ştiri despre *Queensland,* la bordul căreia alde Mac Carthy se îmbarcaseră la Melbourne? Nu, şi în timpul primelor două luni ale noului an urmărirea stăruitoare a corespondenţelor maritime nu adusese nimic nou, pînă cînd la data de 14 martie au putut fi citite următoarele rînduri în *Shipping-Gazette:*

Doris *părăsea portul Londonderry*

„*Steamer*-ul *Burnside* a întîlnit velierul *Queensland* în 3 curent, la travers[1] de Asunción.[2]"

Bastimentele cu vele care vin din mările Sudului nu-şi pot scurta parcursul străbătînd Canalul Suez, căci este greu, fără impulsul unei maşini, să urce în Marea Roşie. A urmat aşadar că, pentru traversada din Australia pînă în Europa, *Queensland* a fost nevoit să urmeze ruta ce ocoleşte Capul Bunei Speranţe şi, în epoca aceasta, se găsea încă în plin Ocean Atlantic. Dacă vîntul avea să-i fie prielnic, urma să mai facă între cincisprezece zile şi trei săptămîni ca să ajungă la Queenstown. Deci, pînă atunci, era nevoie de multă răbdare.

Totuşi, această întîlnire dintre *Queensland* şi *Burnside* fusese un lucru liniştitor. Cu siguranţă că Prichindel avusese o idee foarte bună să citească acest număr al lui *Shipping-Gazette* şi făcuse cu atît mai bine cu cît, parcurgînd ştirile comerciale, dăduse peste un anunţ redactat în felul următor:

„Londonderry, 13 martie. Poimîine, 15 curent, va fi pusă în vînzare prin licitaţie publică încărcătura *schooner*-ului *Doris* din Hamburg cuprinzînd o sută cincizeci de tone de mărfuri diverse — poloboace de alcool, butoaie mari de vin, cutii cu săpun, butoaie de cafea, saci cu mirodenii — totul la cererea domnilor Harrington-fraţii, creditori etc." Prichindel căzuse pe gînduri citind acest anunţ. I-a trecut atunci prin minte că avea, poate, ocazia să încerce o operaţie avantajoasă. În împrejurările în care avea să fie vîndută *Doris*, încărcătura ei putea să ajungă la un preţ de nimic. Nu era oare un prilej să cumpere asemenea articole ce se desfac de obicei cu amănuntul — acele poloboace cu alcool, aceste butoaie mari cu vin, care puteau fi adăugate comerţului de băcănie?... Gîndul îi muncea atît de tare creierii, încît eroul nostru s-a dus să se consulte cu domnul O'Brien.

Fostul negustor a citit anunţul, a ascultat raţionamentele tînărului băiat, a chibzuit ca un om care nu se angajează niciodată în mod uşuratic, şi în cele din urmă i-a răspuns:

— Da... este o afacere... Toate aceste mărfuri, dacă faci rost de ele ieftin, pot fi vîndute cu un mare beneficiu... Însă cu două condiţii: să fie de o calitate excelentă şi să le obţii cu cincizeci sau şaizeci la sută sub preţul pieţii.

— Cred acelaşi lucru ca şi dumneavoastră, domnule O'Brien, a făcut Prichindel, însă adaug că nu m-aş pronunţa atîta vreme cît n-am văzut încărcătura de pe *Doris*.... Am să plec deseară la Londonderry.

— Ai dreptate şi eu te voi însoţi, băiatul meu, i-a spus domnul O'Brien.

— Aţi avea atîta amabilitate?...

— Da... Vreau să văd cu ochii mei... Mă pricep la astfel de mărfuri... Încărcături dintr-astea am cumpărat şi am vîndut toată viaţa...

— Vă mulţumesc, domnule O'Brien, şi nu ştiu cum să vă dovedesc recunoştinţa mea...

— Să încercăm să obţinem un profit frumos din această afacere, nici nu-mi doresc altceva mai bun.

— Nu e timp de pierdut... a reluat Prichindel. Vînzarea este anunţată pentru poimîine, fără nici o amînare...

---

[1] La travers (fr. travers) — aflat în poziţie perpendiculară faţă de nava proprie sau faţă de un reper oarecare (n.t.).

[2] Asunción — oraş-port din America de Sud, situat pe malul stîng al fluviului Paraguay, capitală a Republicii Paraguay (n.t.).

— Şi eu sînt gata de plecare, băiatul meu... Numai o clipă, să-mi iau sacul de călătorie... asta nu durează mult! Mîine vom proceda cu toată luarea-aminte la examinarea încărcăturii de pe *Doris*.... Poimîine, o cumpărăm sau nu, în funcţie de calitatea şi de preţul ei, iar seara, la drum înapoi la Dublin!

Prichindel s-a dus apoi în cea mai mare grabă să-i vestească pe Grip şi pe Sissy că avea de gînd să plece în cursul aceleiaşi seri la Londonderry... Pentru o anumită operaţie ce-şi pusese în gînd s-o ducă la bun sfîrşit, desigur, cu aprobarea domnului O'Brien... Fără îndoială că-şi va investi într-însa cea mai mare parte a capitalului, dar avea s-o facă în deplină cunoştinţă de cauză, nu altcum... Le încredinţa, prin urmare, conducerea bazarului Pungilor sărace pe timp de douăzeci şi patru de ore.

Această despărţire, oricît de scurtă ar fi fost, era atît de neaşteptată, încît Grip şi Bob s-au arătat de-a dreptul întristaţi... şi mai cu seamă băieţelul. Doar era pentru prima oară, după patru ani şi jumătate, cînd urmau să se despartă... Fraţi să fi fost şi tot nu s-ar fi simţit mai strîns legaţi unul de celălalt... Cît despre Sissy, ea nu-l putea vedea pe scumpul ei copil pornind la drum fără i se strîngă inima, cu toate că n-ar fi avut de ce să se neliniştească pentru o absenţă de două sau trei zile... În ceea ce priveşte afacerea în sine, Prichindel, sfătuit de domnul O'Brien, n-ar fi făcut niciodată nimic de natură să-i primejduiască situaţia, să-l arunce într-o speculaţie riscantă...

Cei doi negustori, cel bătrîn şi cel tînăr, au luat trenul de zece seara. De astă dată, Prichindel trecea dincolo de capitala comitatului Down, oraşul Belfast, acolo unde o regăsise pe scumpa lui Sissy. Iar a doua zi, la ora opt dimineaţa, călătorii noştri coborau în gară la Londonderry.

Ce-ţi este şi cu întîmplările pe care ţi le hărăzeşte ursita! La Londonderry, unde avea să se petreacă un lucru plin de însemnătate pentru cariera lui comercială, Prichindel se găsea la nici cincizeci de kilometri depărtare de cătunul Rindock, pierdut în fundul comitatului Donegal, loc în care îşi începuse viaţa în mijlocul atîtor mizerii! Se scurseseră vreo doisprezece ani de atunci şi el apucase să facă între timp turul Irlandei, dar căzînd pradă cîtor suferinţe, cîtor schimbări succesive de fericire şi nefericire!... S-o fi gîndit el oare la cele petrecute pînă atunci?... O fi băgat cumva de seamă această ciudată apropiere?... Nu ştim, desigur, dar să ne fie îngăduit să facem noi asemenea observaţii în locul lui.

Încărcătura de pe *Doris* a fost cercetată cu toată străşnicia de către domnul O'Brien. Atît în privinţa calităţii cît şi a sortimentelor, diferitele articole ce o alcătuiau i-au convenit de minune patronului Pungilor sărace. Dacă i-ar fi fost cedată la un preţ scăzut, ar fi putut realiza un beneficiu considerabil şi îmbătrirea — pe puţin — a capitalului. Însuşi fostul negustor n-ar fi şovăit să încheie afacerea pe cont propriu. De aceea, l-a sfătuit pe Prichindel s-o ia înaintea vînzării la licitaţie, încercînd să pice la învoială cu Harrington-fraţii.

Sfatul era foarte nimerit şi a fost urmat întocmai. Prichindel a ajuns la o înţelegere cu creditorii lui *Doris*. El a obţinut încărcătura la un preţ cu atît mai avantajos, cu cît s-a oferit să-l plătească îndată, cu bani peşin. Şi, dacă tinereţea lui i-a cam mirat pe domnii Harrington, inteligenţa cu care îşi apăra interesele li s-a părut şi mai uimitoare. De altfel, domnul O'Brien s-a pus chezaş, încît afacerea a mers de la sine şi s-a încheiat numaidecît cu ajutorul unui cec ce putea fi încasat prin Banca Irlandei.

Trei mii cinci sute de lire — aproape întreaga avere a lui Prichindel — iată suma la care a fost nevoit să cumpere încărcătura de pe *Doris*. Astfel încît, operaţia odată încheiată, a fost cuprins de oarecari emoţii, pe care nici măcar n-a încercat să şi le înfrîneze.

În ceea ce priveşte transportul acestei încărcături la Dublin, cel mai simplu era să se folosească tot de *Doris*, spre a evita transbordarea mărfurilor. Căpitanul nici nu şi-ar fi dorit ceva mai bun, de vreme ce i se asigurase navlul[1] şi, cu un vînt prielnic, drumul nu putea să dureze mai mult de două zile.

Odată luată această hotărîre, domnul O'Brien şi tînărul său tovarăş nu mai aveau altceva de făcut decît să ia înapoi trenul de seară. În asemenea condiţii, absenţa lor n-ar fi durat mai mult de treizeci şi şase de ore în cap.

În clipa aceea, lui Prichindel i-a venit o idee: i-a propus domnului O'Brien să se întoarcă împreună la Dublin la bordul lui *Doris*.

— Îţi mulţumesc, băiatul meu, i-a răspuns fostul negustor, dar trebuie să-ţi mărturisesc că marea şi cu mine nu ne-am putut pune niciodată de acord şi întotdeauna dînsa a fost aceea care a avut pînă la urmă dreptate! La urma urmelor, dacă ţie inima îţi spune aşa...

— Mă ispiteşte să fac acest lucru, domnule O'Brien... Pe un traseu atît de scurt, nu-i un risc prea mare de întîmpinat şi mi-ar plăcea, pe deasupra, să nu-mi părăsesc încărcătura!

A urmat de aici că domnul O'Brien s-a întors de unul singur la Dublin, unde avea să ajungă o dată cu primele luciri ale zorilor.

Chiar în momentul cînd dînsul o pornea la drum, *Doris* părăsea canalul navigabil al fluviului Foyle şi se îndrepta către locul în care strîmta intrare în golf face legătura cu Canalul de Nord.

Briza era prielnică, întrucît bătea dinspre nord-vest. Dacă urma să ţină tot aşa, călătoria avea să se desfăşoare în condiţii excelente. *Schooner*-ul putea să navigheze de-a lungul litoralului unde marea, adăpostită de înălţimea uscatului, este întotdeauna mai puţin agitată. Cu toate acestea, în luna martie, în locurile acelea scăldate de Marea Irlandei, în apropierea echinocţiului de primăvară, niciodată nu poţi fi sigur ce vreme poate să vină.

Nava *Doris* era comandată de un căpitan de cabotaj, John Clear pe numele său, avînd în subordine un echipaj de opt mateloţi. Păreau cu toţii foarte pricepuţi în meserie şi cunoşteau de minune coastele Irlandei. Ar fi putut să urmeze ruta de la Londonderry la Dublin cu ochii închişi.

Doris ieşea din golf cu toate pînzele întinse. Odată ajunşi pe mare, Prichindel a izbutit să zărească, spre apus, portul Innishaven, la intrarea într-un golf adăpostit de o limbă de pămînt ce prelungeşte în mare comitatul Donegal şi, dincolo de dînsa, lungul promontoriu ce se isprăveşte cu capul Malin, cel mai înaintat din toate cîte azvîrle Irlanda către miazănoapte.

Prima zi de călătorie se anunţa norocoasă. A fost o adevărată încîntare pentru tînărul nostru băiat să se simtă purtat pe aripile lui *Doris* de-a curmezişul acestei mări, puţin vălurită de hulă în larg, pe care se putea naviga cu uşurinţă datorită vîntului prielnic. Nici umbră de nelinişte în sufletul lui. Un mus n-ar fi avut în piept o inimă mai marinărească. În ciuda acestui lucru, cîte un gînd îi trecea prin

[1] Navlu — costul transportului unor mărfuri cu o navă (n.t.).

minte la răstimpuri: medita la încărcătura cuprinsă între bordurile goeletei, la acele abisuri ce n-aveau decît să se întredeschidă ca să îi înghită întreaga avere...

Dar, de unde şi pînă unde asemenea îngrijorare? *Doris* era un bastiment solid, un velier cît se poate de bun, pe care căpitanul îl stăpînea de minune şi care înfrunta marea cu îndrăzneală.

Cît de rău îi părea că nu se afla şi Bob la bord! De cîtă bucurie ar fi fost cuprins *And Co* să navigheze, de astă dată „de-adevărat" şi nu pe puntea lui *Vulcan,* amarat la chei, în port la Cork sau la Dublin! Dacă Prichindel ar fi fost în stare să prevadă că-şi va face călătoria de întoarcere pe mare, l-ar fi luat cu sine pe Bob, iar Bob ar fi fost în culmea fericirii, împlinindu-şi astfel cele mai arzătoare dorinţe.

Este vrednic de admirat litoralul acesta care se prelungeşte în marginea comitatului Antrim, arătîndu-şi zidăriile albe de calcar şi peşterile adînci, ce ar fi fost în stare să găzduiască toate personajele mitologiei gaelice. Acolo se înalţă acele „coşuri de sobă", al căror fum nu este alcătuit decît din spuma stropilor de val purtaţi de vînt şi falezele acelea stîncoase, într-atîta de asemănătoare unor ziduri de fortăreaţă, cu creneluri şi metereze, încît spaniolii din *Armada* le-au bătut cu tunurile. Acolo se desfăşoară acea Şosea a Giganţilor, alcătuită din coloane verticale — monstruoşi stîlpi de bazalt, cărora violentele valuri le transmit o sonoritate metalică şi al căror număr depăşeşte patruzeci de mii, dacă le dăm crezare turiştilor îndrăgostiţi de aritmetică. Toate acestea aveau o înfăţişare minunată. Însă *Doris* s-a ferit să se apropie de liniile de recife şi, pe la patru după-amiază, lăsînd înspre nord promontoriul scoţian Cantire de la intrarea în Clyde-Bay, s-a năpustit printre capul Fair şi insula Rathlin ca să se angajeze în Canalul de Nord.

Briza dinspre nord-vest a suflat pînă la ora trei după-amiaza, împrăştiind norii din zonele înalte ale atmosferei. În timp ce *schooner*-ul continua să lunece de-a lungul litoralului la o distanţă de patru-cinci kilometri, abia dacă era zgîlţîit de o uşoară mişcare de ruliu, iar tangajul mai că nu se simţea. Prichindel nu părăsise puntea nici măcar o clipă. Acolo îşi luase masa de prînz, acolo urma să cineze, acolo socotea să rămînă, atîta vreme cît frigul nopţii nu avea să-l silească să coboare în cabina căpitanului. Hotărît lucru, această primă traversare maritimă nu putea să-i lase decît amintiri cît se poate de plăcute şi se felicita că-i venise o idee atît de bună ca aceea de a-şi însoţi încărcătura. Se gîndea cu destulă mîndrie că va intra în portul Dublin la bordul lui *Doris* şi nu se îndoia că, în clipa aceea, Grip şi cu Sissy, Bob şi Kat, anunţaţi de domnul O'Brien, se vor afla la capătul cheiului, ba chiar pe South-Wall sau, poate, în porţiunea cea mai largă a digului, la baza farului Poolbeg...

Între orele patru şi cinci după-amiază ghemotoace mari de vapori începeau să se rotunjească înspre răsărit. În curînd, cerul a căpătat o înfăţişare rău-prevestitoare. Norii aceştia, cu marginile grosolan conturate, masivi ca aparenţă, împinşi de o briză ce sufla din sens contrar, se înălţau cu repeziciune. Nici un ochi de cer senin nu arăta că vîntul ce-i mîna din urmă avea să se potolească pînă la căderea nopţii.

„Fiţi cu ochii în patru" părea că stă scris ca un avertisment acolo, la marginea cea mai îndepărtată a mării. John Clear a priceput înştiinţarea, căci fruntea i s-a încruntat în clipa cînd a început să cerceteze orizontul mai cu luare-aminte.

— Ei bine, domnule căpitan?... a întrebat Prichindel, pe care atitudinea co-

mandantului şi nu mai puţin aceea a mateloţilor ajunsese să-l cam neliniştească.

— Asta nu-mi place deloc! i-a răspuns căpitanul, întorcîndu-şi faţa înspre soare-apune.

Într-adevăr, briza, ce suflase pînă atunci, prindea să slăbească. Pînzele, dezumflate, începeau să izbească arborada. Şcotele[1] trincăi[2] şi brigantinei[3] atîrnau, slăbite. Focurile[4] fluturau, în timp ce gabierul[5] şi săgeata[6] primeau ultimele adieri ale vîntului dinspre apus. *Doris*, rămasă fără ajutorul pînzelor, a suferit atunci de pe urma unui violent ruliu, sub acţiunea unei hule lungi ce se propaga din largul mării. Cîrma, nemaiavînd decît o mică posibilitate de acţiune, prin încetarea marşului, guvernarea navei devenea anevoioasă.

Cu toate acestea, Prichindel n-a avut prea mult de suferit de pe urma ruliului, care este mai supărător pe o mare calmă, astfel încît nu a coborît în cabină, în ciuda faptului că John Clear îl tot îmbiase s-o facă.

Între timp, rafalele dinspre soare-răsare se îndeseau tot mai mult, deveneau tot mai repezi, spulberînd picăturile de apă la suprafaţa Canalului. Acum două treimi din linia orizontului erau acoperite de pături lungi şi destrămate de nori stratuş pe care razele soarelui în asfinţit le făceau parcă şi mai negre, prin contrast de culori cu restul peisajului, scăldat în lumină. Într-un cuvînt, un aspect foarte ameninţător.

Căpitanul Clear a luat măsurile de precauţie ce i le impunea prudenţa; el a pus să se strîngă săgeata şi gabierul, nemailăsînd decît focul de furtună şi focul mic, iar echipajul navei a ridicat, în partea dindărăt a navei, vela de capă indispensabilă vasului care ar vrea să ţină piept furtunii. Mai înainte *schooner*-ul se depărtase la patru-cinci kilometri de litoral, de teamă că, dacă n-avea să poată veni cu prova în vînt, ar fi fost azvîrlit pe ţărm, în clipa cînd vijelia s-ar fi prăvălit pe punte.

Orice marinar ştie că, în epoca aceasta a echinocţiului de primăvară, tulburările atmosferice se desfăşoară cu o extremă violenţă, mai cu seamă în zonele acelea apropiate de coastă din nordul Europei. Aşa se face că nici nu se înnoptase bine şi rafala s-a abătut asupra lui *Doris* cu o furie pe care cu greu şi-ar putea-o închipui şi admite acei oameni ce nu au fost niciodată martori la asemenea lupte atmosferice. După apusul soarelui, cerul s-a întunecat peste măsură. Văzduhul s-a umplut de şuierături ascuţite, în mijlocul cărora goelanzii şi pescăruşii zburau înnebuniţi spre pămînt. Într-o clipă, *schooner*-ul a fost zguduit de la chilă şi pînă în vîrful catargelor. Marea, după cum se spune, „venea din trei părţi", adică lamele crestelor talazurilor, ce se spărgeau rostogolindu-se, împiedicate în ondularea lor, răvăşite de vijelie, se năpusteau din faţă şi din flancuri asupra lui *Doris*, învăluind-o în spume. Totul a fost întors cu susul în jos, de la cabestan şi pînă la timonă şi începea să fie foarte greu să te poţi menţine pe punte. Timonierul a fost

---

[1] Şcotă — parîmă cu care se manevrează marginea de jos a unei vele, fixînd-o într-o poziţie favorabilă faţă de vînt (n.t.).

[2] Trincă — velă patrată, cea mai de jos învergată, prinsă la arborele trinchet, la prova navei (n.t.).

[3] Brigantină — velă trapezoidală, arborată la nava numită brigantină sau bric-goeletă (n.t.).

[4] Foc — velă triunghiulară, prinsă la catargul trinchet şi purtînd diverse denumiri după poziţie, dimensiuni, utilizare: focul mare, focul mic, focul săgeţii, focul de furtună (n.t.)

[5] Gabier — velă trapezoidală sau patrată din etajele doi şi trei cînd arborele are patru sau mai multe etaje de vele (n.t.)

[6] Săgeată — velă arborată în partea de sus a catargului mare sau a arborelui trinchet (n.t.).

nevoit să se lege cu o parîmă, iar mateloţii siliţi să se adăpostească îndărătul parapetului.

— Coborîţi, domnule, i-a spus John Clear lui Prichindel.

— Domnule căpitan, îngăduiţi-mi...

— Nu... Coborîţi sub punte, vă zic, ori veţi fi tîrît de un val peste bord!

Prichindel i-a dat ascultare. A pătruns în cabină, foarte neliniştit, mai puţin pentru el însuşi decît pentru încărcătură. Întreaga lui avere, la bordul unui vas aflat în pericol de-a se scufunda. Şi toate acele binefaceri pe care nu le-ar mai putea înfăptui dacă ea avea să se prăpădească!...

Lucrurile luau o întorsătură foarte gravă. În zadar încercase căpitanul s-o pună pe *Doris* în capă curentă[1], astfel încît crestele valurilor să nu-i izbească decît prova, spre a se putea îndepărta mai tare de coastă sau de a se menţine la o distanţă bună de ea. Din nefericire, cam pe la unu noaptea, focul mic şi vela de capă au fost smulse de vijelie. O oră mai tîrziu, catargele au fost, la rîndul lor, doborîte de vînt. Pe neaşteptate, *Doris* s-a culcat pe tribord şi, deoarece încărcătura ei se deplasase în cală, nemaiputînd a se repune pe linia de plutire, se găsea în primejdia de-a se umple de apa pătrunsă pe deasupra parapetului.

Prichindel, care fusese izbit de pereţii cabinei, s-a ridicat de jos pe pipăite. În aceeaşi clipă, într-un scurt răstimp de linişte, au ajuns pînă la dînsul nişte strigăte. Pe punte era zarvă mare. Să fi fost oare străpunsă de furia talazurilor dezlănţuite?...

Nu! John Clear, nemaiavînd posibilitatea să repună goeleta pe linia de plutire, se pregătea s-o părăsească. În ciuda înclinării navei, care făcea manevra deosebit de periculoasă, şalupa fusese lansată la apă. Oamenii nu mai aveau nici măcar un singur minut de pierdut, trebuiau să se îmbarce numaidecît. Prichindel a înţeles acest lucru de îndată ce s-a auzit strigat de căpitan, prin capacul tambuchiului, rămas întredeschis.

Să părăsească goeleta cu tot ceea ce cuprindea dînsa în cală?... Nu... Aşa ceva ar fi fost cu neputinţă! De n-ar fi avut decît o posibilitate cît de mică s-o salveze, Prichindel era hotărît să se folosească de ea, fie şi cu riscul vieţii... Cunoştea doar legea: dacă nu se scufundă, o navă abandonată aparţine primei persoane ce urcă la bord... Codul maritim englez este categoric în această privinţă: el declară ca fiind proprietatea salvatorului orice bastiment găsit pe mare fără echipaj...

Strigătele se înteţeau. John Clear continua să-l cheme, ca să părăsească vasul.

— Unde o fi?... repeta acesta.

— O să ne scufundăm! ţipau mateloţii.

— Bine... dar băiatul ăsta?...

— Nu mai putem aştepta...

— Ah! Am să-l găsesc eu!...

Şi căpitanul s-a năpustit în jos pe scara tambuchiului...

Însă Prichindel nu se mai afla în cabină.

Într-adevăr, aproape fără să judece, călăuzit doar de un soi de instinct, el pă-

---

[1] Capă curentă — navigaţia unui velier pe timp de furtună cu cît mai puţine pînze desfăşurate (de regulă, numai cu vela gabier de la primul arbore, vela trincă fiind pliată) şi cu cîrma pusă în bordul de sub vînt (n.t.).

trunsese înlăuntrul calei printr-unul dintre pereţii despărţitori, pe care izbitura unei lăzi grele îl sfărîmase.

— Unde este?... Unde o fi? repeta căpitanul strigîndu-l din răsputeri.

— S-o fi urcat pe punte... a spus atunci un matelot.

— O fi fost aruncat în mare... a adăugat altul.

— Ne scufundăm... Ne scufundăm!... răcneau ceilalţi.

Acest schimb de cuvinte s-a petrecut în mijlocul unei buimăceli înspăimîntătoare. Nu-i mai puţin adevărat că *Doris* tocmai se înclinase şi mai mult, sub o formidabilă lovitură de ruliu, încît exista posibilitatea să se răstoarne, întorcîndu-se cu chila în sus.

Nu mai era timp de pierdut. Întrucît Prichindel nu răspundea, ar fi fost cu putinţă fie să se fi urcat pe punte, fără să-l fi văzut cineva în întunecimea aceea îngrozitoare, fie să fi fost aruncat peste bord... Ceea ce, după toate aparenţele, părea să fie cît se poate de adevărat!

Căpitanul Clear şi-a făcut din nou apariţia pe punte chiar în clipa cînd goeleta se cufunda şi mai adînc, în hăul dintre două talazuri uriaşe. Echipajul său şi el însuşi s-au repezit în şalupă, a cărei amară[1] a fost desfăcută numaidecît. Oricît de mică era speranţa că ambarcaţia avea să reziste pe această mare dezlănţuită, părea a fi singura posibilitate de salvare. Astfel încît ea s-a îndepărtat — marinarii vîslind cît îi ţineau puterile — pentru a nu fi trîrîtă în vîltoarea stîrnită de *schooner* atunci cînd acesta s-ar fi scufundat.

Doris rămăsese aşadar fără căpitan, fără echipaj... Însă nu era o navă abandonată, nu era o epavă, întrucît Prichindel nu plecase de la bordul ei!

Sigur, el era singur, ameninţat să fie înghiţit de ape dintr-o clipă în alta... Nu s-a lăsat însă cuprins de disperare, căci se simţea susţinut de un nemaipomenit simţămînt de încredere. Urcîndu-se iarăşi pe punte, s-a strecurat la adăpostul parapetului de sub vînt, într-un loc unde sabordurile de furtună nu îngăduiau pătrunderea valurilor. Ce de gînduri l-au luat atunci cu asalt! Era poate pentru ultima oară cînd îi pomenea în minte pe toţi cei pe care îi iubise — alde Mac Carthy, familia aceasta pe care şi-o înfiripase strîngîndu-i laolaltă pe Grip, Sissy, Bob, Kat, domnul O'Brien...

Înclinarea lui *Doris* nu sporea, ceea ce înlătura, pentru moment, orice primejdie. Din fericire, coca foarte solidă din construcţie, rezistase pînă atunci. Nu se ivise nici o spărtură în bordaj. Dacă goeleta se afla pe ruta vreunei nave oarecare, dacă salvatorii ar fi reclamat proprietatea vasului, Prichindel se găsea acolo ca să-şi revendice încărcătura rămasă neatinsă, căci izbiturile mării dezlănţuite nu ajunseseră pînă la dînsa.

În cele din urmă, noaptea a luat sfîrşit. Furtuna aceea înfiorătoare s-a mai domolit, o dată cu primele raze ale soarelui. Cu toate acestea, marea, agitată încă de o hulă persistentă, nu se domolise.

Dar înspre apus nu se vedea nimic, nu se zăreau nici măcar contururile coastei. Era limpede că *Doris*, împinsă de rafalele din cursul nopţii, ieşise din Canalul de Nord şi se găsea acum în plină Mare a Irlandei — poate la travers de Dundalk sau de Drogheda. Însă, la ce distanţă de ele?

---

[1] Amară — parimă folosită pentru amarare — imobilizarea obiectelor sau a instalaţiilor de la bord (n.t.).

Iar în larg, nimic — nici un bastiment, nici măcar o barcă de pescuit! De altfel, chiar dacă s-ar fi aflat prin preajmă o navă, marinarilor le-ar fi fost greu să tirască această cocă aplecată, în cea mai mare parte a timpului cufundată între crestele a două talazuri.

Totuşi, singura posibilitate de salvare era tot întîlnirea cu o navă oarecare. Căci, dacă avea să continue să meargă în derivă, *Doris* urma să naufragieze cu marfă cu tot deasupra recifelor ce mărginesc litoralul.

Dar nu ar fi fost oare cu putinţă să-i imprime o direcţie, astfel încît să o facă să ajungă prin locurile frecventate de pescari? Zadarnic a încercat Prichindel să întindă o bucată de pînză pe o prăjină legată cu frînghii. Nu mai putea deci să se bizuie pe propriile sale puteri. Se găsea în voia soartei.

Ziua s-a scurs fără ca situaţia să se înrăutăţească. Lui Prichindel nu-i mai era acum teamă că *Doris* avea să dispară în valuri, întrucît gradul înclinării sale la tribord nu părea să mai fi crescut. Nu mai avea aşadar decît un singur lucru de făcut: să privească în larg, doar-doar o avea norocul să zărească ivindu-se o navă.

Pînă una-alta, tînărul nostru băiat a mîncat ceva ca să-şi refacă forţele şi nici măcar o clipă — stăruim asupra acestui punct — nici măcar o clipă n-a simţit disperarea punînd stăpînire pe dînsul, nu s-a pierdut cu firea cîtuşi de puţin. Nu se gîndea decît la un singur lucru: să-şi apere bunurile primejduite.

Pe la trei după-amiaza, o dîră de fum s-a desfăşurat înspre răsărit. O jumătate de oră mai tîrziu, un mare *steamer* s-a văzut foarte deslușit, îndreptîndu-se spre nord şi urmîndu-şi neabătut ruta, la nouă-zece kilometri depărtare de *Doris.*

Prichindel a făcut semne în direcţia lui, folosindu-se de un pavilion prins în vîrful unei cîngi. Atîta doar că nici el, nici nava lui nu au fost văzuţi de cei de pe vapor.

Ne întrebăm dar, cu cîtă energie nemaipomenită era înzestrat acest copil, de vreme ce nici măcar atunci nu s-a lăsat copleşit de descurajare? La căderea serii, el nu se mai putea aştepta la o nouă întîlnire cu un vas în ziua aceea. Nici un semn nu-i îngăduia să creadă că se mai apropiase de ţărm. Noaptea, fără lună, cu cerul acoperit de nori groşi, urma să fie foarte întunecoasă. Cu toate acestea, vîntul nu dădea nici un semn că ar spori în intensitate, iar marea se domolise încă în cursul dimineţii.

Întrucît temperatura era destul de scăzută, cel mai bine ar fi fost pentru dînsul să coboare în cabină. Zadarnic ar mai fi rămas pe-afară, cu atît mai mult cu cît nu se putea zări nimic, nici măcar pînă la o jumătate de cablu. Foarte obosit după atîtea ore de neliniște, nemaiputîndu-se ţine pe picioare de somn, Prichindel a luat cuvertura de pe cuşetă, unde tot nu s-ar fi putut culca din cauza înclinării navei şi, după ce s-a înfăşurat într-însa, s-a lungit lîngă peretele despărţitor şi a adormit numaidecît.

Somnul lui a durat cea mai mare parte a nopţii. Începea tocmai să se lumineze de ziuă, cînd a fost trezit de zgomotul iscat de nişte voci răstite. S-a sculat în picioare, a stat să asculte... *Doris* ajunsese, aşadar, aproape de coastă?... Sau se întîlnise cu vreun vas o dată cu primele raze ale soarelui?

— Noi... am ajuns primii! se auzeau glasuri întărîtate de bărbaţi.

— Ba nu... noi! le-au răspuns alţii, la fel de furioşi.

Prichindel a înţeles foarte repede despre ce era vorba. Nu mai încăpea nici o

îndoială că *Doris* fusese zărită de la primele raze ale zorilor. Nişte echipaje se grăbiseră s-o abordeze şi acum se certau, care dintre ele s-o ia în stăpînire... Iată că se căţăraseră pe coca, dăduseră buzna pe punte, începuseră să se încaiere... Salvatorii schimbau între dînşii lovituri de pumni.

Prichindel n-ar fi avut altceva de făcut decît să se înfăţişeze, pentru a pune cele două tabere de acord. Numai că el s-a ferit înadins de aşa ceva. Aceşti oameni s-ar fi întors cu toţii împotriva lui. Ei nu ar fi şovăit să-l azvîrle peste bord, pentru a fi scutiţi de urmările oricărei reclamaţii. Trebuia să se ascundă fără cea mai mică întîrziere. Astfel încît, s-a dus să se înghemuiască în fundul calei, printre mărfuri.

Cîteva minute mai tîrziu zarva încetase, dovadă că se făcuse pace. Noii veniţi se înţeleseseră între ei să împartă banii cîştigaţi de pe urma vînzării încărcăturii, după ce vor fi remorcat nava abandonată pînă în port.

Într-adevăr, aşa s-au şi petrecut lucrurile. Două şalupe de pescuit, ieşind cînd se crăpa de ziuă din portul Dublin, zăriseră *schooner*-ul plutind în derivă la cinci-şase kilometri de ţărm. Echipajele lor se îndreptaseră de îndată spre această coca pe jumătate scufundată, luîndu-se la întrecere care ajunge mai întîi, căci tradiţia — care are mai multă putere decît legea — este că epava aparţine aceluia care pune cel dintîi mîna pe ea. Or, ambarcaţiile ajunseseră în acelaşi timp. De aici certuri, ameninţări, lovituri şi, în cele din urmă, învoiala în ce priveşte împărţeala prăzii. Ei! Grozav peşte mai prinseseră aceşti primejdioşi pescari de litoral!

Abia se refugiase Prichindel în cală, că patronii celor două şalupe au şi coborît scara tambuchiului, ca să cerceteze cabina. Şi, judecaţi şi dumneavoastră, cît trebuie să se fi felicitat Prichindel că se ferise de privirile lor, atunci cînd i-a auzit schimbînd între dînşii următoarele cuvinte:

— Ce noroc că n-a fost nici un singur om la bordul *schooner*-ului!

— Ei, nu ar fi rămas el multă vreme aici!

Căci, într-adevăr, aceşti sălbateci nu s-ar fi dat îndărăt să făptuiască o crimă pentru a-şi asigura proprietatea epavei.

O jumătate de oră mai tîrziu, coca lui *Doris* era luată la remorcă de cele două şalupe care, cu pînzele întinse şi cu echipajele vîslind din răsputeri, zoreau în direcţia Dublinului.

La ora nouă şi jumătate, pescarii se găseau la intrarea în golf. Dar, cu marea la reflux, le-ar fi venit greu s-o facă pe *Doris* să pătrundă pînă în port, astfel încît s-au îndreptat spre Kingstown unde, în curînd, acostau la estacadă.

Acolo se afla adunată o mare mulţime de oameni. Sosirea lui *Doris* le atrăsese atenţia tuturor. Domnul O'Brien, Grip şi Sissy, Bob şi Kat fuseseră anunţaţi de salvarea epavei, luaseră trenul spre Kingstown şi se aflau acum pe estacadă...

Dar cît de mare le-a fost îngrijorarea cînd au aflat că pescarii nu aduceau la ţărm decît o coca abandonată!... Prichindel nu se găsea, aşadar, la bord... De bună seamă că Prichindel pierise... Şi cu toţii, Grip şi Sissy, Bob şi Kat, plîngeau cu lacrimi fierbinţi...

În clipa aceea şi-a făcut apariţia căpitanul portului, însărcinat să conducă ancheta privitoare la salvare, avînd calitatea de-a hotărî cui anume aparţine nava împreună cu încărcătura ce-o cuprindea... Era un adevărat noroc pentru salvatori...

Însă, pe neaşteptate, prin capacul tambuchiului, a ieşit la iveală un băiat. Ce

mai strigăte de bucurie au scos ai săi şi cu ce strigăte de furie le-au răspuns pescarii!

Cît ai clipi, Prichindel şi sărise pe chei. Grip, domnul O'Brien, cu toţii îl strîngeau în braţe... Şi, îndată după aceea, înaintînd spre căpitanul portului, el a rostit cu o voce sigură de sine:

„Nava *Doris* n-a fost niciodată abandonată şi ceea ce conţine dînsa îmi aparţine mie!"

Într-adevăr, el salvase această bogată încărcătură numai şi numai prin simpla sa prezenţă la bord.

Orice discuţie ar fi fost acum zadarnică. Dreptul lui Prichindel era de netăgăduit. Proprietatea încărcăturii nu i-a fost pusă la îndoială, în timp ce stăpînirea lui *Doris* rămînea pe seama căpitanului Clear şi a oamenilor săi, care fuseseră culeşi de pe mare încă din ajun. Pescarii aveau a se mulţumi doar cu prima pe care erau îndreptăţiţi s-o primească.

Ce încîntare pentru toată această mică lume de-a se regăsi, o oră mai tîrziu, în bazarul lui *Little Boy and Co!* Cît de primejdioasă se dovedise prima traversadă a lui Prichindel! Şi, cu toate acestea, Bob i-a spus:

— Ah, ce mult aş fi dorit să mă aflu împreună cu tine la bord!

— Chiar şi în asemenea condiţii, Bob?

— Chiar şi în asemenea condiţii!

Capitolul XV

ŞI DE CE NU?...

Hotărît lucru, tot soiul de bucurii veneau una după alta în existenţa lui Prichindel, începînd din ziua în care părăsise Trelingar-castle: bucuria de a-l fi salvat şi de a-l fi adoptat pe Bob, bucuria de a-i fi reîntîlnit pe Grip şi pe Sissy, bucuria de a-i fi făcut să se căsătorească, fără a mai vorbi despre afacerile bănoase pe care le încheia tînărul patron al Pungilor sărace. El se îndrepta fără ocolişuri şi neîndoios pe calea ce duce către bogăţie, mulţumită inteligenţei şi — de ce să n-o spunem — curajului său. Comportarea lui la bordul lui *Doris* o dovedise cu prisosinţă.

Era însă lipsit de o singură bucurie, fără de care nu se putea simţi cu adevărat fericit şi anume de aceea de-a răsplăti familia Mac Carthy pentru tot binele ce i-l făcuse.

Astfel încît, este lesne de înţeles cu cîtă nerăbdare aştepta dînsul sosirea corabiei *Queensland!* Traversada însă se prelungea. Velierele, care se află la cheremul vînturilor, mai cu seamă în acest sezon al echinocţiului de primăvară, te silesc să te înarmezi cu multă răbdare. De altminteri, el nu avea încă nici un motiv de îngrijorare. Prichindel se îngrijise din vreme să scrie la Queenstown, iar armatorii lui *Queensland,* domnii Benett, urmau să-l anunţe printr-o telegramă de îndată ce bastimentul avea să se apropie de port.

♦ Proiectul RI 2010 ♦ ♦ Jules Verne 2010 ♦

Între timp, nimeni nu stătea de pomană la firma *Little Boy.* Prichindel devenise un erou — un erou de cincisprezece ani! Aventurile sale la bordul lui *Doris,* puterea voinţei lui, nemaipomenita dîrzenie de care dăduse dovadă în asemenea împrejurări făcuseră să crească şi mai mult simpatia cu care oraşul îl înconjura încă dinainte. Această încărcătură, apărată cu riscul propriei sale vieţi, era tocmai ce-i trebuia acum pentru a încropi o mică avere. Lucrurile s-au petrecut întocmai, datorită clientelei Pungilor sărace. Îmbulzeala ajunsese să fie de neînchipuit. Magazinele nu se mai goleau de lume, decît pentru a se umple la loc, numaidecît. Căci ajunsese o adevărată modă să cumperi ceai de pe *Doris,* zahăr de pe *Doris,* articole de băcănie de pe *Doris,* vinuri de pe *Doris.* Raionul de jucării s-a văzut niţel neglijat. Astfel încît Bob a fost nevoit să-i vină în ajutor lui Prichindel, lui Grip, ba chiar şi celor doi vînzători angajaţi suplimentar, în vreme ce Sissy, instalată la tejghea, abia dacă mai prididea să întocmească facturile. După părerea domnului O'Brien, în doar cîteva luni de zile, capitalul investit în afacerea cu încărcătura urma să fie împătrit, dacă nu chiar încincit. Cele trei mii cinci sute de lire sterline aveau să aducă pe puţin cincisprezece mii. Fostul negustor nu se înşela prevăzînd un asemenea rezultat. El susţinea sus şi tare, de altfel, că întreaga cinste pentru o acţiune atît de îndrăzneaţă îi revenea lui Prichindel. Că dînsul îl încurajase, mai treacă-meargă! Însă tînărul patron venise mai întîi cu ideea, citind anunţul din *Shipping-Gazette* şi se ştie doar cu cîtă energie o dusese la bun sfîrşit.

Să nu ne prindă deci mirarea dacă bazarul lui *Little Boy* ajunsese să fie nu numai magazinul cu cel mai bun vad, ci şi cel mai frumos din Bedfort-street, ba chiar din tot cartierul. Se cunoştea că aici este o mînă de femeie şi, apoi, Sissy era ajutată cu atîta hărnicie de Grip! Nimic mai adevărat! Grip începea să se deprindă cu gîndul că-i era bărbat, mai cu seamă din clipa în care credea că întrevăzuse — o, mîndria de a fi părinte! — că dinastia întemeiată de strămoşii săi nu avea să se stingă o dată cu propria-i persoană. Ce soţ bun, acest băiat cumsecade — atît de devotat, atît de atent, atît de... Le-am dori să aibă unul la fel tuturor femeilor care ţin să fie, să nu zicem adorate, ci idolatrizate pe acest pămînt!

Şi cînd te gîndeşti ce copilărie avuseseră cu toţii — Sissy în magherniţa lui Hard, Grip la *ragged-school,* Bob bătînd drumurile, Birk însuşi dînd tîrcoale primprejurul lui Trelingar-castle! Şi cît de fericiţi erau acum — datorîndu-şi această fericire unui băiat de cincisprezece ani! Nu trebuie să vă miraţi dacă îl numărăm şi pe Birk printre persoanele acelea privilegiate... Oare nu era şi el cuprins în firma *Little Boy and Co,* iar buna Kat nu-l privea ca pe unul dintre asociaţi?

În ceea ce priveşte soarta prezentă sau viitoare a acelora cu care avusese de-a face în viaţă, Prichindel nu mai voia să-şi facă nici un fel de griji. Fără îndoială, Thornpipe continua să străbată comitatele Irlandei prezentîndu-şi marionetele regale, ce-şi vor fi pierdut toată prospeţimea, domnul O'Bodkins să se îndobitocească de prea multe socoteli contabiliceşti, marchizul şi marchiza Piborne să se zaharisească în această augustă imbecilitate pe care fiul lor, contele Ashton, o moştenise încă de la naştere, domnul Scarlett să administreze în propriu-i folos domeniul de la Trelingar, *miss* Anna Waston să moară în al cincilea act al dramelor sale! Pe scurt, nu mai avusese nici o ştire despre toţi aceşti oameni, cu excepţia lordului Piborne care, după cum citise în ziarul *Times,* se hotărîse în sfîrşit să ţină un discurs în Camera lorzilor, însă fusese nevoit să renunţe la cuvînt, în-

trucît proteza dentară a Înălţimii Sale funcţiona prost. Cît despre Carker, el nu fusese încă spînzurat, însă se apropia în mod vădit de spînzurătoare, întrucît fusese arestat în cursul unei razii împreună cu alţi tineri de teapa lui.

Oricum, noi nu vom mai avea ocazia să ne ocupăm de aceste personaje de obîrşie înaltă sau modestă.

Mai rămîneau alde Mac Carthy, la care Prichindel se gîndea fără încetare şi a căror întoarcere o aştepta plin de nerăbdare. Rapoartele sosite de pe mare nu mai pomeneau nici un cuvînt despre *Queensland*. Dacă urma să întîrzie cîteva săptămîni în plus, ce de nelinişti putea dînsul să mai aibă de înfruntat!... Furtuni violente bîntuiseră Atlanticul de cîtva timp încoace... Şi telegrama făgăduită de armatorii din Queenstown care nu mai sosea odată!

Funcţionarul de la telegraf a adus-o, în cele din urmă, la 5 aprilie, în cursul dimineţii. S-a nimerit ca Bob să fie acela care a primit-o. Numaidecît, strigătele lui au răsunat pînă în fundul bazarului.

„O telegramă de la Queenstown... repeta Bob, o telegramă de la Queenstown!"...

Aveau deci şi ceilalţi să-i cunoască pe aceşti cinstiţi Mac Carthy... Se întorcea în Irlanda familia adoptivă a lui Prichindel... singura pe care o avusese dînsul vreodată!...

El şi dăduse fuga, atras de strigătele lui Bob. Apoi Sissy, Grip, Kat, domnul O'Brien, pe scurt toată lumea i s-a alăturat.

Iată ce cuprindea această telegramă:

„Queenstown. 5 aprilie. 9,25 dimineaţa

Little Boy. Bedfort-street.
Dublin

Queensland *intră astăzi dimineaţa în docuri. Familia Mac Carthy la bord. Aşteptăm dispoziţiile dumneavoastră.*

Benett".

Pe Prichindel l-a apucat un soi de sufocare. O clipă, inima încetase să-i mai bată. Un şuvoi de lacrimi i-a alinat tulburarea de care fusese cuprins şi s-a mulţumit să spună, după ce a vîrît telegrama în buzunar:

„E bine".

După aceea n-a mai adus defel vorba despre familia Mac Carthy, ceea ce i-a mirat peste măsură pe Mr. şi Mrs. Grip, pe Bob, Kat şi pe domnul O'Brien. Prichindel s-a întors, ca de obicei, la treburile lui. Doar domnul Balfour a trebuit să completeze un cec de o sută de lire, pe care i l-a dat tînărului său patron, anume la cererea lui, nespunîndu-i în ce scop are de gînd să-l folosească.

S-au mai scurs încă patru zile.

Sîmbătă de dimineaţă, Prichindel şi-a adunat personalul şi a spus:

— Bazarul va fi închis pînă marţi seara.

Asta însemna că le dă concediu domnului Balfour şi celor doi vînzători. Bob, Grip şi Sissy tocmai se gîndeau să profite şi ei de ocazie, cînd Prichindel i-a întrebat dacă nu ar vrea să călătorească împreună, în timpul celor trei zile de vacanţă.

— Să călătorim?... a strigat Bob. Vin şi eu... Unde vom merge?

— În comitatul Kerry... pe care doresc să-l revăd, i-a răspuns Prichindel.

Sissy l-a privit drept în ochi.

— Şi ai vrea ca noi să te însoţim? l-a întrebat dînsa.

— Mi-ar face plăcere.

— Atunci, o să mă iei şi pe mine?... a făcut Grip.

— De bună seamă.

— Şi pe Birk?... a adăugat Bob.

— Da, Birk merge cu noi.

Iată, prin urmare, ce s-a hotărît atunci. Bazarul urma să rămînă în paza lui Kat, iar ei aveau să se ocupe numaidecît de pregătirile ce le impunea o absenţă de trei zile. În continuare, vor lua trenul expres de patru după-amiaza, vor ajunge la Tralee pe la unsprezece seara, se vor culca acolo peste noapte, iar a doua zi... Ei bine, de dimineaţă, Prichindel are să le aducă la cunoştinţă programul zilei.

La ora patru călătorii se aflau la gară — Grip şi Bob foarte veseli — şi de ce n-ar fi fost, la urma urmelor — în timp ce Sissy, mai puţin voioasă, îl observa pe Prichindel, a cărui înfăţişare era de nepătruns.

„Tralee, îşi spunea tînăra femeie, se găseşte foarte aproape de ferma Kerwan... Vrea, prin urmare, să se întoarcă la fermă?"

Birk ar fi fost în măsură să-i răspundă; însă, ştiindu-l discret din fire, dînsa nu i-a pus această întrebare.

Cîinele a fost aşezat în cel mai bun coteţ din vagonul de bagaje, împreună cu un şir de recomandări speciale din partea lui Bob, susţinute de dăruirea unui şiling nou-nouţ şi de cea mai bună calitate. Apoi, Prichindel şi tovarăşii săi de călătorie au urcat într-un compartiment — de clasa I, dacă nu vă este cu supărare.

Cei peste două sute şaptezeci de kilometri ce despart Dublinul de Tralee au fost străbătuţi în şapte ceasuri. A existat un nume de gară, rostit pe parcurs de conductor, care l-a emoţionat puternic pe tînărul nostru băiat. Acest nume era Limerick. El îi aducea aminte de debutul său în teatru, în drama *Remuşcările unei mame* şi de scena în care se agăţa cu atîta disperare de ducesa de Kendalle, în persoana domnişoarei Anna Waston... Nu a fost însă decît o amintire ce s-a şters întocmai ca imaginile fugare ale unui vis!

Prichindel, care cunoştea bine oraşul Tralee, şi-a condus prietenii la cel mai bun hotel din oraş, unde au cinat cu toţii cum se cuvine şi au avut un somn liniştit.

A doua zi — în prima zi de Paşti — Prichindel s-a sculat din zori. În timp ce Sissy îşi făcea toaleta şi Grip rămînea la ordinele soţiei sale, iar Bob deschidea ochii şi se întindea căscînd, el s-a pornit să străbată tîrguşorul. A recunoscut rînd pe rînd hanul la care trăgea domnul Martin împreună cu dînsul, locul anume din piaţă unde prinsese gust pentru treburile negoţului, prăvălia farmacistului în care cheltuise o parte din *guineea* lui pentru doctoria lui Mama mare.

La ora şapte, un *jaunting-car* trăgea în faţa uşii hotelului. Un cal bun şi un vizitiu pe măsură, angajaţi pe răspunderea chelnerului şef, în schimbul unui preţ dezbătut cu conştiinciozitate: atîta pentru animalul care trage la ham, atîta pentru omul ce-l mînă, atîta pentru bacşişuri — aşa cum se face de obicei în Irlanda — aveau să asigure continuarea călătoriei.

Au pornit la şapte şi jumătate, după un dejun cumpătat. Era o vreme frumoasă, însorită, nu prea călduroasă, cu o briză nu prea tăioasă, un cer cu nori

pufoşi. O duminică de Paşti fără ploaie, iată, desigur, un lucru prea puţin obişnuit pentru Insula de Smarald! Primăvara, destul de timpurie în anul acela, îngăduia de pe acum dezvoltarea vegetaţiei. Cîmpurile aveau în curînd să înverzească, arborii să înmugurească.

Numai vreo treizeci de kilometri despart orăşelul Tralee de parohia Silton. De cîte ori nu străbătuse Prichindel acest drum, în brişca domnului Mac Carthy! Ultima oară, însă, fusese singur... se întorcea de la Tralee la fermă... se ascunsese îndărătul unui tufiş în clipa cînd îşi făceau apariţia sergenţii şi portăreii... Impresiile de atunci îi reveneau... În rest, drumul nu suferise nici o modificare. Ici şi colo cîte un han, pămînturi în paragină. Lui Paddy nu-i prea plac schimbările şi nimic nu se schimbă în Irlanda — nici măcar mizeria!

La ora zece, sus-pomenitul *jaunting-car* s-a oprit în satul Silton. Era în timpul liturghiei. Clopotele băteau şi bisericuţa aceea modestă rămăsese la fel, clădită strîmb, cu acoperişul ei umflat şi zidurile hîite. Acolo fusese săvîrşit îndoitul botez al lui Prichindel şi al finei sale. El a pătruns în biserică, împreună cu Sissy, Grip şi Bob, lăsîndu-l pe Birk dinaintea pridvorului. Nu l-a recunoscut nimeni, nici vreunul din cei de faţă, nici bătrînul preot. Lumea se întreba ce fel de familie o fi asta, dacă nici unul dintre membrii ei nu seamănă unul cu altul.

Prichindel, cu ochii plecaţi, retrăia în mijlocul amintirilor în care se amestecau atîtea zile fericite şi nenorocite.

După masa de prînz, servită la cel mai bun han din Silton, s-au îndreptat, din nou în *jaunting-car,* către ferma Kerwan, aflată la o distanţă de numai cinci kilometri.

Prichindel simţea cum i se umezesc ochii la vederea acestui drum urmat atît de des duminica, în tovărăşia Martinei şi a lui Kitty, ca de altfel şi a lui Mama mare, atunci cînd şi dînsa putea să meargă. Ce înfăţişare posomorîtă avea totul! Pretutindeni case în ruine — şi ce mai ruine, făcute înadins pentru ca oamenii alungaţi să-şi părăsească ultimul adăpost!

În mai multe locuri, pancarte atîrnate de ziduri, înştiinţau că anume fermă, cutare colibă, nu ştiu care ogor erau de închiriat sau de vînzare... Dar cine ar mai fi avut curajul să le cumpere sau să le arendeze, de vreme ce aici nu se culesese decît mizerie?

În sfîrşit, pe la unu şi jumătate, ferma Kerwan s-a ivit la cotitura şoselei. Un oftat prelung a scăpat din pieptul lui Prichindel.

„Aici era!..." a şoptit dînsul.

În ce stare jalnică se găsea această fermă!... Gardurile vii distruse, poarta cea mare sfărîmată, clădirile anexe de pe dreapta şi de pe stînga pe jumătate dărîmate, curtea năpădită de urzici şi de mărăcini... iar în fund, casa de locuit lipsită de acoperiş, cu uşile fără canaturi, cu ferestrele fără cercevele! De cinci ani încoace, ploaia, zăpada, vîntul, soarele chiar, toţi aceşti factori de distrugere îşi desăvîrşiseră opera. Nimic mai vrednic de plîns decît aceste camere nemobilate, lăsate vraişte, pradă tuturor intemperiilor; iar acolo, încăperea în care Prichindel se culca, în patul lipit de acela al lui Mama mare...

„Da, este Kerwan!" repeta dînsul şi ai fi zis că nu îndrăzneşte să intre.

Bob, Grip şi Sissy rămăseseră tăcuţi, un pic mai la o parte. Birk umbla de colo-colo, venind şi plecînd, neliniştit, adulmecînd pămîntul, regăsind şi el locurile de altă dată...

Dar, pe neașteptate, cîinele s-a oprit locului, cu botul întins, cu ochi scînteietori, dînd din coadă...

Un grup de oameni tocmai se apropia de poarta dinspre curte — patru bărbați, două femei și o fetiță. Erau îmbrăcați sărăcăcios și păreau să fi trecut prin nenumărate suferințe. Bărbatul mai în vîrstă se desprinse din grup și înaintă spre Grip, cel ce, după vîrstă, părea să fie șeful acestor străini.

— Domnule, i-a spus dînsul, ni s-a dat întîlnire în acest loc... Dumneavoastră... fără îndoială... ne-ați chemat aici?...

— Eu? a făcut Grip, care nu-l cunoștea pe omul acela și îl privea cu destulă uimire.

— Da... atunci cînd am debarcat la Queenstown, armatorul ne-a înmînat suma de o sută de lire sterline; avea ordin să ne îndrume spre Tralee...

În clipa aceea, Birk a lăsat să-i scape o lătrătură plină de bucurie și a dat buzna spre cea mai în vîrstă dintre cele două femei, dînd nenumărate dovezi de prietenie.

— Ah, a strigat aceasta din urmă, Birk... cîinele nostru Birk!... Îl recunosc acum...

— Și pe mine nu mă recunoașteți, mamă Martina, a întrebat Prichindel, pe mine nu mă mai recunoașteți?

— El e... copilul nostru.

Cum să putem exprima ceea ce nu poate fi cuprins în cuvinte? Cum să zugrăvim scena care a urmat? Domnul Martin, Murdock, Pat, Sim l-au strîns rînd pe rînd în brațe... Și acum el le acoperea de sărutări pe Martina și pe Kitty. Apoi, înșfăcînd fetița, o ridica în sus, o săruta cu lăcomie, o prezenta lui Sissy, lui Grip, lui Bob, strigînd:

— Jenny a mea... fina mea!

După aceste dovezi de dragoste fierbinte, s-au așezat cu toții pe pietrele prăvălite în fundul curții. Au stat de vorbă multă vreme. Alde Mac Carthy au fost siliți să-și istorisească povestea vrednică de milă. Ca urmare a evacuării, ei fuseseră conduși la Limerick, unde Murdock a fost condamnat la cîteva luni închisoare. Pedeapsa odată ispășită, domnul Martin și familia lui au plecat la Belfast. O navă de emigranți îi transportase apoi în Australia, la Melbourne, unde Pat, părăsindu-și meseria, s-a grăbit să li se alăture. Și, în continuare, ce de alergătură, ce de cazne care n-au dus la nimica bun, căutînd de lucru, din fermă în fermă, cînd muncind laolaltă — dar în ce condiții mizerabile! — cînd despărțiți unii de alții, în slujba crescătorilor de animale. Și, în cele din urmă, după cinci ani, izbutiseră să părăsească acele ținuturi, la fel de aspre pentru dînșii ca și pămîntul lor de baștină!

Cu cîtă emoție îi privea Prichindel pe acești sărmani oameni — domnul Martin îmbătrînit înainte de vreme, Murdock tot atît de întunecat la față cum îl știuse și mai înainte, Pat și Sim istoviți de oboseală și de lipsurile întîmpinate, Martina nemaipăstrînd nimic din înfățișarea aceea de fermieră sprintenă și vioaie pe care o avusese cu cîțiva ani în urmă, Kitty ce părea măcinată de o neîncetată fierbințeală și Jenny, gălbejită și sfrijită de atîtea suferințe îndurate pînă la vîrsta aceea fragedă!... Simțeai că ți se sfîșie inima de durere, nu alta!

Sissy, așezată lîngă cei doi fermieri și fetiță, își amesteca lacrimile cu ale lor și încerca să-i mîngîie, spunîndu-le:

Vă mai aduceți aminte?

— Nenorocirile dumneavoastră au luat sfîrşit, doamnă Martina... S-au isprăvit, ca şi ale noastre... mulţumită copilului dumneavoastră adoptiv...

— El?... a strigat Martina. Şi ce-ar putea el să facă pentru noi?

— Tu... Băiatul meu?... a repetat domnul Martin.

Prichindel nu era în stare să le răspundă, într-atît de tare îl gîtuia emoţia.

— De ce ne-ai adus iar în acest loc, care ne aminteşte trecutul atît de vrednic de plîns? a întrebat Murdock. Pentru ce ne aflăm la această fermă, unde familia mea şi cu mine am suferit atît de îndelung şi de cumplit? Prichindel, de ce ai vrut să ne pui iar faţă-n faţă cu acele triste amintiri?...

Şi întrebarea aceasta stătea nerostită pe buzele tuturor, nu numai ale celor din familia Mac Carthy, ci şi ale lui Sissy, Grip şi Bob. Chiar aşa, care fusese oare gîndul ascuns al lui Prichindel dîndu-le, şi unora şi celorlalţi, întîlnire la ferma Kerwan?

— Pentru ce?... a rostit dînsul, stăpînindu-şi nu fără greutate înduioşarea. Veniţi, tată, mamă, fraţi ai mei, veniţi cu toţii încoace!

Şi toţi cei ce se aflau acolo l-au urmat în mijlocul curţii.

Acolo, în mijlocul ciulinilor şi al mărăcinilor, se înălţa un mic brad verde.

— Jenny, a făcut el, adresîndu-se fetiţei, vezi acest copac?... Eu l-am sădit, în ziua în care te-ai născut... El are acum opt ani, ca şi tine!

Kitty, căreia asta îi aducea aminte de vremurile cînd fusese fericită, cînd putuse nădăjdui măcar că fericirea avea să dureze cîtva timp încă, a izbucnit în hohote de plîns.

— Jenny, scumpa mea fetiţă... a reluat Prichindel. Uită-te bine la acest cuţit...

Şi i-a arătat un cuţit pe care-l scosese din teaca lui de piele.

— Este primul dar pe care mi l-a făcut Mama mare... străbunica ta şi pe care tu abia dacă ai apucat s-o cunoşti...

Pomenirea acelui nume în mijlocul atîtor ruine i-a făcut pe domnul Martin, pe soţia şi pe copiii săi să-şi simtă inima zdrobită de durere.

— Jenny, a continuat Prichindel, ia acest cuţit şi sapă cu el pămîntul de la rădăcina bradului.

Fără să priceapă nimic, după ce a îngenuncheat, Jenny a dat la o parte mărăcinişul şi a săpat o groapă în locul care-i fusese arătat. Curînd, lama cuţitului s-a izbit de ceva tare.

Se găsea acolo o oală de gresie, rămasă întreagă sub stratul gros de pămînt cu care fusese acoperită.

— Scoate oala aceea, Jenny, şi desfă-o la gură!

Fetiţa i-a dat ascultare şi toată lumea o privea fără să scoată o vorbă.

De îndată ce capacul oalei a fost dat la o parte, s-a văzut că ea conţinea numeroase pietricele, dintre acelea ce se găsesc din belşug în albia rîului Cashen care curge prin apropiere.

— Domnule Martin, a întrebat Prichindel, vă mai aduceţi aminte?... În fiecare seară îmi dăruiaţi cîte o pietricică, de fiecare dată cînd eraţi mulţumit de mine.

— Da, băiatul meu, şi n-a trecut măcar o singură zi în care tu să nu fi meritat una!...

— Aceste pietricele înseamnă timpul pe care l-am petrecut la ferma Kerwan. Ei bine, numără-le, Jenny... Tu ştii să numeri, nu-i aşa?

— Ah, da! i-a răspuns micuţa.

Şi ea s-a apucat să numere pietricelele, făcînd grămăjoare de cîte o sută de bucăţi.

— O mie cinci sute patruzeci, a spus dînsa la sfîrşit.

— Aşa este, într-adevăr, i-a răspuns Prichindel. Asta înseamnă mai mult de patru ani, adică atîta timp cît am vieţuit cu familia ta, Jenny... cu familia ta care devenise şi a mea!

— Şi aceste pietricele, a făcut domnul Martin, lăsînd capul în pămînt, sînt singura simbrie ce-ai primit-o vreodată de la mine... pietricelele astea pe care nădăjduiam să ţi le preschimb în şilingi...

— Şi care, pentru dumneavoastră, tatăl meu, se vor preschimba în *guinee!*

Nici domnul Martin şi nici unul dintre ai săi nu-şi puteau crede urechilor auzind asemenea cuvinte, nu izbuteau să priceapă ceea ce auziseră. O asemenea avere? Nu cumva Prichindel înnebunise între timp?

Sissy a înţeles numaidecît ce gînduri le treceau prin cap şi s-a grăbit să le spună:

— Nu, prieteni, el are şi inima şi mintea la fel de sănătoase şi, în clipa de faţă, vorbeşte cu glasul inimii!

— Da, tatăl meu Martin, mama mea Martina, fraţii mei Murdock, Pat şi Sim, şi tu Kitty, şi tu, fina mea, Jenny, da... Mă simt destul de fericit să vă înapoiez măcar o parte din binele pe care mi l-aţi făcut cu toţii!... Pămîntul acesta este acum de vînzare... Îl veţi cumpăra... O să înălţaţi iarăşi ferma, reclădind-o din temelii... Banii n-or să vă lipsească... Nu veţi mai avea niciodată de îndurat persecuţiile unuia ca Harbert... Veţi fi la dumneavoastră acasă... Veţi fi propriii dumneavoastră stăpîni!...

Şi atunci Prichindel le-a făcut cunoscută întreaga lui existenţă, începînd din ziua cînd părăsise ferma Kerwan şi le-a arătat în ce situaţie bună se afla în prezent. Suma pe care dînsul o punea la dispoziţia celor din familia Mac Carthy, sumă reprezentată de cele o mie cinci sute şi patruzeci de pietricele şi preschimbată în *guinee,* însemna, adică, o mie cinci sute patruzeci de lire sterline, o adevărată avere pentru sărmanii irlandezi!

Şi a fost poate pentru prima oară cînd, pe acest pămînt stropit din belşug cu lacrimi de durere, au căzut lacrimi de bucurie şi de recunoştinţă!

.....

Cei din familia Mac Carthy au rămas, în timpul celor trei zile de Paşti, în satul Silton, împreună cu Prichindel, Bob, Sissy şi Grip. Şi, după un înduioşător rămas-bun, aceştia din urmă s-au întors la Dublin, unde, în dimineaţa de 13 aprilie, bazarul şi-a redeschis porţile.

Încă un an avea să se încheie — acel an 1887, ce urma să se numere printre cei mai fericiţi din existenţa acestei mici lumi. Tînărul patron avea atunci şaisprezece ani împliniţi. Ajunsese, în sfîrşit, să facă avere. Rezultatele afacerii cu încărcătura de pe nava *Doris* întrecuseră toate aşteptările domnului O'Brien şi capitalul lui *Little Boy and Co* se ridica acum la douăzeci de mii de lire sterline. Ce-i drept, o parte din această avuţie aparţinea lui Mr. şi Mrs. Grip, ca şi lui Bob, asociaţii casei Pungilor sărace. Dar oare nu alcătuiau cu toţii o singură şi nedespărţită familie?

În ceea ce îi priveşte pe alde Mac Carthy, după ce cumpăraseră două sute de acri de pămînt în condiţii foarte avantajoase, îşi reclădiseră ferma şi o înzestraseră iarăşi cu toate cele de trebuinţă, îşi răscumpăraseră animalele. Se înţelege de la sine că forţele şi sănătatea şi le recîştigaseră în acelaşi timp cu bunăstarea şi fericirea. Păi, judecaţi şi dumneavoastră: aceşti irlandezi, simpli arendaşi mărunţi, care pătimiseră îndelungată vreme sub biciul landlordismului, erau acum la ei acasă, nu mai trudeau pentru nişte stăpîni nemiloşi!

Cît despre Prichindel, el nu uită şi nici nu va uita vreodată că este copilul lor adoptiv şi s-ar putea întîmpla ca, într-o bună zi, el să se unească prin legături încă şi mai strînse cu dînşii. Într-adevăr, Jenny merge pe zece ani şi făgăduieşte să fie o foarte frumoasă fată...

Dar este fina lui, are să zică lumea... Ei bine, ce importanţă are asta? Şi, la o adică, de ce nu?

Cel puţin, aceasta este părerea lui Birk.

Sfîrşitul celei de a doua şi ultime părţi

SUMAR

Partea întîi

Primii paşi

Capitolul I	Într-un colţ îndepărtat al provinciei Connaught	5
Capitolul II	Marionete regale	11
Capitolul III	Ragged-school	19
Capitolul IV	Înmormîntarea unui pescăruş	27
Capitolul V	Din nou la *ragged-school*	33
Capitolul VI	Limerick	41
Capitolul VII	Situaţie primejduită	48
Capitolul VIII	Ferma Kerwan	58
Capitolul IX	Ferma Kerwan (continuare)	64
Capitolul X	Ce se petrecuse în comitatul Donegal	73
Capitolul XI	O primă uşor de cîştigat	78
Capitolul XII	Întoarcerea	84
Capitolul XIII	Două botezuri	91
Capitolul XIV	Şi încă nu împlinise nouă ani...	108
Capitolul XV	Un an prost	117
Capitolul XVI	Izgonirea	126

Partea a doua

Ultimele etape

Capitolul I	Înălţimile lor	135
Capitolul II	Vreme de patru luni	143
Capitolul III	La Trelingar-castle	150
Capitolul IV	Lacurile de la Killarney	157
Capitolul V	Cîine ciobănesc şi cîine de vînătoare	169
Capitolul VI	Optsprezece ani la un loc	179
Capitolul VII	Şapte luni la Cork	187
Capitolul VIII	Fochistul-şef	195
Capitolul IX	O idee negustorească a lui Bob	202

Capitolul X La Dublin 213
Capitolul XI Bazarul „Pungilor sărace“ 226
Capitolul XII Cum poţi reîntîlni o veche cunoştinţă 233
Capitolul XIII Cum îşi schimbă omul starea şi culoarea chipului..... 244
Capitolul XIV Cu marea izbind furioasă din trei părţi 253
Capitolul XV Şi de ce nu?... 265

Cereți în librării și biblioteci:
Romane, povești, povestiri

ACSAN, ION — Povestirile unui șoarece de bibliotecă
AGÂRBICEANU, ION — File din cartea naturii
ANTON, COSTACHE — Vacanța
— Seri albastre
BALACI, ANCA — Urechile regelui Midas
— Clelia și alte nuvele romane
BĂLAN, ION DODU — Copilăria unui Icar
BĂJENARU, GRIGORE — Petre Ispirescu-împăratul basmelor
— Mărețul rege Burebista
BĂRAN, VASILE — Roata și soarele
— Pământul plat
BERCESCU, V. — Bombardament cu asteroizi
BOGDAN, ELVIRA — Domnița Ruxandra
— Mirela cu glasul de aur
BRĂTESCU, GHEORGHE — Brațul dreptății
— Ruta speranței
CÂNDROVEANU, HRISTU — Ore de aur
— Povești de la miazăzi
CERGĂU, TITUS — Apărătorii cetăților
CERNAT, IOAN-CĂLUGĂRU GEO — Focul pământului
CLISU, CONSTANTIN — Pentru un pui de sturz
— Vine moșul pe cărare
CONSTANTIN, THEODOR — Răzbunarea lui Ionuț
CUBLEȘAN, CONSTANTIN — Pensiunea Margareta
DAIA, ALEXANDRU — Eroi la 16 ani
DENDEA, ELENA — Sub nucul de lîngă vie
DIACONU, ION I. — Povestea unui steag tricolor
DRAGOȘ, ELENA — Colina vîntului
FILIPCIUC, ION — Mînzul cu stea în frunte
— Compunere cu portocale
GAFIȚA, VINICIU — Ghiocei pentru mama
— Sînteți oaspeții mei
GRUIA, CĂLIN — Pînzele mamei
— Poiana de argint
GUGIUMAN, ION — Povestiri din grădina bunicului
HAȘA, GLIGOR — Comoara lui Decebal
— Legende strămoșești

HLADCHI-BUCOVINEANU, P — Sub cupola albastră
IONESCU-DUNĂRARU, N. — Șaisprezece secole dus-întors
IONIȚĂ, MARIA — Legende din Țara Moților
IUTES, GICA — Noi și Arhimededoi
JURIST, EDUARD — Jocul continuă
— Duțu, Lucu și vacanța mare

KERIM, SILVIA — Poarta de sticlă
— Bunica albă

LAL, ROMULUS — Temerarii
LILĂ, ION — Aventurile lui Pălăriuță
LUSCALOV, PETRE — Fiul munților
— Pasărea albastră

MALSCHI, VASILE B. — Întoarcerea lui Lică Ciocîrlan
— Plecarea lui Lică Ciocîrlan

MANTA, TUDOR — Muntele strămoșilor
MĂDUȚA, ILIE — Orarul păstrăvului și al mierlei
MARINCA, ION — Aventuri pe rîul de aur
MATEESCU, CONSTANTIN — O partidă de bile
MÉHES GYÖRGY — Fratele mai mare
MIHAIL, NICOLAE-PAUL — Sub aripa vîntului de noapte
MITRU, ALEXANDRU — Legendă valahă
— Cîntecul Columnei

MUNTEANU, FRANCISC — Prințesa din Șega
— Pistruiatul

MUNTEANU, VITALIE — Lecția de istorie
MONORANU, MIHAELA — Poveste de iarnă
— Un scrînciob verde

MOVILĂ, GH. — Băieții de la apa Moldovei
MUȘATESCU, VLAD — Unchiul Andi detectivul și nepoții săi
— Cei trei veseli năpîrstoci

NEAGOE, MANOLE — Pagini legendare din istoria poporului român
NOVAC, MIRCEA — Copiii mării
ONEA, GHEORGHE — Soare și ceață
ORLEANU, ADA — Lumea prietenilor
— Doi ani de cutezanță

ORNARU, VINTILĂ — Cursa de obstacole
PETRESCU, CEZAR — Fram, ursul polar
— Pif, Paf, Puf

POP-RETEGANUL, ION — Povești ardelenești
POPA, V. I. — Sfîrlează cu fofează
PREDA, MARIN — Nicolae Moromete
RĂDULESCU-LEMNARU, N. — Mălin feciorul codrului
— Ursuleții lui Rădună
— Povestiri din veac în veac

RAȚIU, IULIU — Fratele meu curajul
— Copilul invizibil

REBREANU, VASILE — Cum o vezi cu ochii verzi
ROGOZ, GEORGINA VIORICA — Să nu afle Aladin
RUSU-AGHIREȘANU I. — Oameni de zăpadă

SADOVEANU, MIHAIL	— Cîntecul amintirii
	— Şoimii
SADOVEANU, PROFIRA	— Foc de artificii
SAVA, DAVID	— Glad Voievod
	— Nuntă în cetatea Biharea
SCRIPCĂ, GHEORGHE	— Cinci sub cerul liber
SILVESTRU, PATIŢA	— Solarienii
	— Luceferi
SLAVICI, IOAN	— Limir-împărat
STANCU, ZAHARIA	— Să nu uiţi, Darie
ŞERBĂNESCU, MIRCEA	— Inimi în primejdie
ŞOVU, GEORGE	— Furtună de mai
	— Jarul din palmă
TAMAŞ, VICTOR	— Două jocuri
TEODOREANU, IONEL	— Jucării pentru Lyli
	— Hotarul nestatornic
TOTH MARIA	— Colegi de bancă
TUDORAN, RADU	— Toate pînzele sus
VERGU, ALEXANDRU	— Îmblînzitorul de zimbri
VLASIU, ION	— Copil fermecat
ZAIDES, ŞTEFAN	— De veghe pe Olimp
	— Cinteza de Galapagos
ZOTTA, OVIDIU	— Spadasinul de serviciu
	— Jucătorul de rezervă

Proiect RI
2010

38

JULES VERNE

Colecția Editurii Ion Creangă

Lector: SINGER SANDU
Tehnoredactor: FLORENTINA PREDA

Bun de tipar: 20.10.1987
Apărut 1987
Coli de tipar: 17,5

Tiparul executat sub comanda nr. 70 198
la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"
Piața Scînteii, nr. 1, Sector 1, București
REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

JULES VERNE

1. O CĂLĂTORIE SPRE CENTRUL PĂMÎNTULUI
2. OCOLUL PĂMÎNTULUI ÎN OPTZECI DE ZILE
3. CINCI SĂPTĂMÎNI ÎN BALON
4. STEAUA SUDULUI
5. CĂPITANUL HATTERAS
6. ŞCOALA ROBINSONILOR. RAZA VERDE
7. DOCTORUL OX
8. DOI ANI DE VACANTĂ
9. UN BILET DE LOTERIE. FARUL DE LA CAPĂTUL LUMII
10. UIMITOAREA AVENTURĂ A MISIUNII BARSAC
11. CELE 500 MILIOANE ALE BEGUMEI. ŞARPELE DE MARE
12. VULCANUL DE AUR
13. 20 000 DE LEGHE SUB MĂRI
14. DE LA PĂMÎNT LA LUNĂ. ÎN JURUL LUMII
15. UIMITOARELE PERIPEŢII ALE JUPÎNULUI ANTIFER
16. INSULA CU ELICE
17. BURSE DE CĂLĂTORIE
18. CASA CU ABURI
19. INDIILE NEGRE. GOANA DUPĂ METEOR
20. INSULA MISTERIOASĂ (voL. I)
21. INSULA MISTERIOASĂ (voL. II)
22. MINUNATUL ORINOCO
23. CASTELUL DIN CARPAŢI. ÎNTÎMPLĂRI NEOBIŞNUITE
24. ŢINUTUL BLĂNURILOR (voL. I)
25. ŢINUTUL BLĂNURILOR (voL. II)
26. CĂPITAN LA CINCISPREZECE ANI
27. 800 LEGHE PE AMAZON
28. COPIII CĂPITANULUI GRANT (voL. I)
29. COPIII CĂPITANULUI GRANT (voL. II)
30. TESTAMENTUL UNUI EXCENTRIC
31. ROBUR CUCERITORUL. STĂPÎNUL LUMII
32. CLOVIS DARDENTOR. SECRETUL LUI WILHELM STORITZ
33. AGENJIA THOMPSON
34. HECTOR SERVADAC
35. UN ORAŞ PLUTITOR. SPĂRGĂTORII BLOCADEI. INVAZIA MĂRII
36. PILOTUL DE PE DUNĂRE
37. SATUL AERIAN. ÎNCHIPUIRILE LUI JEAN MARIE CABIDOULIN
38. PRICHINDEL
39. CESAR CASCABEL
40. CLAUDIUS BOMBARNAC. KERABAN ÎNCĂPĂŢÎNATUL

EDITURA ION CREANGĂ

Proiectul RI - Jules Verne 2010